

Nālandā-Devanāgarī-Pāli-Series

THE
A P A D Ā N A
(PART I)
[KHUDDAKANIKĀYA, Vol. VI]

General Editor
BHIKKHU J KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B E 2503

V E 2016

1959

Sole Agents

MOTI LAL BANARASI DAS,

Nepali Khapara,

Post Box No 75,

Varanasi,

(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the World. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijnzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tisnā* or *tanhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upanisads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramanis or prohibitions or abstinences called *dasaśila* or *dasaśikṣāpada* which the novices in the Path of Buddhism utter are given in these words. "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśila*.

Pānātipātā veramanī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Adinnādānā veramanī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramanī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Musāvādā veramanī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Surā-meyamajja-pamādatthānā
 veramanī sikkhāpadaṃ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśila* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being, the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows

‘When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becoming, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tīpitaka

After the passing away of the Buddha at Kusināra, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha — “It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadda, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules, but, now we are at liberty to do as we please, therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Sangha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus — “Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya.” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arahatahood till then. But, as no one else in the Sangha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an

Arahata and be able in time to join the Council King Ajātasattu made necessary arrangements for the accommodation and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of saint-hood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arahata, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions, the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (paññatti), the amended rules (anupaññatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma, the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached.¹

The commentary, Atthakathā, of a much later date, assumes that the Abhidhamma Piṭaka was also included in the collection of the Dhamma, and that the Tipitaka, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders

1. *Cullavagga*, Chapter XI. 2. *Sumangalavilāsaṃ, Niddānakathā*

from distant parts of the country assembled to take part in it, and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Pitakas, Nikāyas, Aṅgas and Dhammakkhandhas¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggalliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipitaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma²

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tipitaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C., under the patronage of king Vattagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipitaka of the Theravāda School. This was done

---

1 *Cullavagga*, Chapter XI   2 *Mahāvamsa*, Chapter V

3 *Mahāvamsa*, op cit

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council ¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of king Mindon. In this Council the entire Pāli Tipitaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows²—

Vinaya	111 slabs
Sutta	410 slabs
Abhidhamma	208 slabs

Now, in this present age, there was the necessity of bringing out an upto date edition of the Tipitaka, printed on modern machines. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha-saṅgāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May, 1954 in the artificially built Rock Cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipitaka together. A modern printing press was installed in a separate building, and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipitaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli

---

1 *Mahāvamsa*, Chapter X-XXIII 2 बौद्ध धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, प ३५

Tīpitaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tīpitaka Publication Department, Nālandā. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature —

TIPITAKA

Vinaya Pīṭaka	Sutta Pīṭaka	Abhidhamma Pīṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1 Dhammasaṅgani
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2 Vibhaṅga
3. Pācittiya	3. Samyuttanikāya	3 Dhātukathā
4. Pārājika	4. Anguttaranikāya	4 Puggalapaññatti
5. Paṭivāra	5. Khuddakanikāya,	5 Kathāvatthu
	which contains the	6 Yamaka
	following fifteen	7 Patthāna
	books —	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāṭa	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therīgāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhūḍāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavaṃsa &	
	xv. Cariyāpīṭaka	

2 The Present Volume

The Apadāna is a collection of the previous life-stories of the Buddha, Solitary Buddha, the Chief Disciples, and many

other Arahants The chief concluding stress being to show that even the smallest meritorious act has the potentiality to give great results even after aeons Due to the mythological nature of these, scholars are of opinion that the compilation of this book represent a date much later than that of any other All the Apadānas are in *Gāthās*, stanzas, put in the mouth of the saints themselves, with the note at the end—"thus the Venerable... spoke the above stanzas"

The main book of the Apadāna consists of two parts—relating to the male and female saints We have followed the suggestion of the Burmese Chatthasaṅgāyana in distributing the contents of the book in the two volumes, and including the Buddhavaṃsa and the Cariyāpitaka in the second.

The Buddhavaṃsa gives an account of the previous Buddhas with whom the Bodhisatta had come in contact and about whom they had made the prediction that he would attain Perfect Enlightenment It is interesting to note that the Jain mythology also gives a similar account of the previous Tirthaṅkaras It is interesting all the more that even the number of the previous Buddhas and previous Tirthaṅkaras are not very different

The Cariyāpitaka is series of matrical narrations, put in the mouth of the Buddha himself giving accounts of his previous lives, taken from the Jātakas, showing how he had fulfilled the ten *Pāramitās* for the attainment of Buddhahood

As these two volumes are completely in *Gāthās*, they provide rich materials for studies in old Pāli prosody

3 The Present Edition

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the sixth Volume of the Khuddaka Nikāya, the Apadāna (I), based on the following Versions of the text —

The Apadāna I —Burmese—Chatthasaṅgāyana publication, 1956, Siamese—Mahāmakūṭa Government publication, 1926, Sinhalese, edited by Bhikkhu A. P. Buddhadatta Mahāthera, 1930 and Roman, edited by Mary E. Lilly (P.T.S. 1925)

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭha-saṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Sangha constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition

As regards the principles of editing we have tried our best to observe the same as adopted in the previous volumes

**

*†

**

Our learned Editor, Shri Birbal Sharma, M. A. and Bhikkhu Kumar Kassapa have made the final revision of the press copy and have supervised the printing of the same

VĀRĀNĀSĪ

BHIKKHU J KASHYAP

21.11 59.

आमुख

१ पालि तिपिटक

कुशीनगर में बुद्ध के निर्वाण के पश्चात् उनके शिष्यगण एकत्रित हो अपनी-अपनी श्रद्धाञ्जलि अर्पित कर रहे थे। उस समय सङ्घनायक आयुष्मान् 'महाकस्सप' सभी को सान्त्वना देते हुए बुद्ध के उपदेश का स्मरण दिला रहे थे—“सभी वस्तुयें अनित्य हैं और उनसे वियोग होना अवश्यम्भावी है”। उस परिषद् में 'सुभद्' नामक एक वृद्ध प्रव्रजित भिक्षु भी था, जो दुःखी होने के स्थान पर बुद्ध के निर्वाण पर प्रसन्नता प्रकट करते हुए कह रहा था—“भिक्षुओं, दुःखी मत हो। अब हम उस महाश्रमण के कठिन नियन्त्रण से मुक्त हो गये। वह बराबर कहता रहता था—‘यह करना तुम्हें विहित है और यह नहीं’। अब हम स्वेच्छा से जो चाहेंगे करेंगे और जो नहीं चाहेंगे नहीं करेंगे। अतः आप लोग दुःखी न हों”। 'सुभद्' के इन शब्दों से चेतावनी सी मिली और आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने इस आवश्यकता का अनुभव किया कि प्रमुख भिक्षुओं की एक बैठक का आयोजन हो, जिसमें बुद्ध वचन का प्रामाणिक सग्रह कर लिया जाय, जिससे धर्म की सुरक्षा हो सके और आगामी पीढ़ियों में उसकी परम्परा अबाध गति से चल सके। अतः उन्होंने भिक्षुओं को सम्बोधित किया—“आवुसो, हम लोग 'धम्म' और 'विनय' का सङ्गायन करें”। उन्होंने उक्त बैठक में भाग लेने के लिये सुयोग्य भिक्षुओं की एक नामावली तैयार की। पहले तो उन्होंने आयुष्मान् आनन्द का नाम उसमें सम्मिलित नहीं किया, क्योंकि तब तक वे अर्हत्-पद को प्राप्त न कर सके थे। परन्तु सम्पूर्ण सङ्घ में भगवान् के निकटतम सम्पर्क में रहकर उनके वचन श्रवण करने का सौभाग्य आयुष्मान् आनन्द के अतिरिक्त और किसी को नहीं प्राप्त हुआ था। अतः अन्त में आयुष्मान् 'महाकस्सप' को उनका भी नाम सम्मिलित करना पड़ा। आयुष्मान् आनन्द भी पूरी श्रद्धा और वीर्य से ध्यानाभ्यास में तल्लीन हो गये, जिससे वे बैठक की तिथि के पूर्व ही अर्हत्-पद की प्राप्ति करने में समर्थ हो सके।

तत्कालीन मगध-सम्राट् अजातशत्रु ने राजगृह के 'वेभार' पर्वत के उत्तर पार्श्व में स्थित 'सत्तपण्णी' गुहा के द्वार पर एक विस्तृत रम्य मण्डप का निर्माण कराया, जिसमें भिक्षुओं की उक्त बैठक प्रारम्भ हुई।

उधर आयुष्मान् आनन्द को भी अपने प्रयत्न में सिद्धि-लाभ हुआ। सारी रात वे ध्यानमग्न हो चङ्क्रमण करते रहे। प्रातः काल जैसे ही वे शय्या पर लेटने के लिये बैठे, उनके पैर भूमि से उठ चुके थे और उनका सिर तकिये तक पहुँचा भी न था कि इसी बीच उनका अज्ञानान्धकार नष्ट हो गया और उनमें परम ज्ञान की ज्योति का प्रादुर्भाव हुआ। उन्होंने अर्हत्-पद को प्राप्त कर लिया। अपनी दिव्य शक्ति से वे बैठक प्रारम्भ होने के क्षण ही मण्डप में अपने लिये निर्धारित आसन पर ऐसे विराजमान हुए मानो वे पृथ्वी के गर्भ से उद्भूत हुये हो।

सङ्घ की अनुमति लेकर आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने उपालि से विनय के नियम पूछे और आयुष्मान् उपालि ने भी सङ्घ को उन प्रश्नों का सविस्तार उत्तर दिया। फिर उसी प्रकार आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने आनन्द से भगवान् बुद्ध के उपदिष्ट धर्म पर प्रश्न किये, जिनका उन्होंने पूर्णरूपेण उत्तर दिया। इस प्रकार इसमें 'विनय' और 'धम्म' दोनों का सग्रह किया

गया^१। पर इस सङ्गीति के कई शताब्दी पश्चात् लिखे गये 'अटुकथा-साहित्य' में यह उल्लेख मिलता है कि इसी पहली बैठक में ही 'अभिधम्मपिटक' का भी सग्रह हो गया था और जिस रूप में आज हमें 'तिपिटक' साहित्य मिलता है, उसी रूप में उसका उसी समय निर्माण हुआ था^२।

बुद्ध निर्वर्ण के एक शताब्दी पश्चात् विनय के नियमों को लेकर एक बड़ा विवाद खड़ा हुआ, जिस पर निणय करने के लिये वैशाली में एक दूसरी बैठक बुलाई गई। इसमें देश के सुदूर प्रान्तों के चुने हुये विख्यात सात सौ भिक्षु सम्मिलित हुये। इसी कारण यह द्वितीय सङ्गीति 'सप्तशतिका' नाम से प्रसिद्ध है^३।

इसके एक सौ वर्ष बाद जब सम्राट् अशोक ने बौद्ध धर्म ग्रहण किया और उसके प्रचार को राज्याश्रय प्राप्त हुआ, तब लाभ देखकर अन्य मतावलम्बी भी बौद्ध विहारों की ओर आकृष्ट हुये। विधिवत् प्रव्रज्या ग्रहण करके अथवा चुपचाप ही पीले वस्त्र धारण कर वे अपने को बौद्ध भिक्षु घोषित करके विहारों में रहने लगे। किन्तु उनके लिये अपने पुराने संस्कार और विचार छोड़ना सरल नहीं था। अतः उन्होंने अपनी-अपनी तरह से धर्म की उलट पलट व्याख्या करनी प्रारम्भ कर दी। फलतः भिक्षु सङ्घ के बौद्धिक जीवन में एक उच्छ्वलता प्रकट हुई और धर्म के वास्तविक स्वरूप का निणय कठिन हो गया। धर्म के नायक स्थविर भिक्षुओं ने धर्म की शुद्धता को चिरस्थायी रखने के लिये तथा उसे विरोधी तत्त्वों से मुक्त रखने के लिये एक तीसरी सङ्गीति की आवश्यकता समझी। सम्राट् अशोक के गुरु आयुष्मान् 'मोग्गल्लिपुत्त तिस्स' के नेतृत्व में पाटलिपुत्र के 'अशोकाराम' नामक विहार में इस सङ्गीति की बैठक हुई। आयुष्मान् 'तिस्स' ने अशुद्ध मतों का खण्डन करते हुए और मौलिक परम्परा से माय शुद्ध 'स्थविरवाद' नामक धर्म के स्वरूप का प्रतिपादन करते हुए 'कथावस्थु' नामक एक ग्रन्थ की रचना की, जिसे सङ्घ ने तीसरी सङ्गीति में बुद्ध-वचन का ही गौरव प्रदान किया। आज भी यह 'तिपिटक साहित्य' का एक अमूल्य ग्रन्थ माना जाता है। इस सङ्गीति के पश्चात् अशोक ने सुदूर देशों में प्रचार करने के निमित्त धर्मदूतों को भेजा^४।

राजकुमार 'महिन्द' और राजकुमारी 'सङ्घमिता' ने गृह त्याग कर भिक्षु-सङ्घ में प्रव्रज्या ग्रहण की। उन लोगों ने दक्षिण में सुदूर लङ्का द्वीप की यात्रा की और वहाँ वे धर्म की स्थापना करने में सफल हुये। आज तक बौद्ध 'पालि तिपिटक' की परम्परा लङ्का में अनुप्राणित हो रही है^५।

ईसा पूर्व २६ में राजा 'वट्टगामिनी अभय' के संरक्षण में एक चौथी सङ्गीति की बैठक हुई, जिसमें सम्पूर्ण 'तिपिटक' लिपिबद्ध कर लिया गया^६। फिर स्थविरवाद की मान्यता के अनुसार बर्मा देश के माण्डले नामक नगर में १८७१ ई० में राजा मिण्डन के संरक्षण में पाचवी सङ्गीति का आयोजन हुआ, जिसमें सारे 'तिपिटक' का सशोधन और सम्पादन किया गया और उन्हें सङ्गमर्मर की पट्टियों पर इस प्रकार उत्कीर्ण कर दिया गया^७ —

विनय	१११ पट्टियाँ
सुत्त	४१० पट्टियाँ
अभिधम्म	२०८ पट्टियाँ

लोग इस आवश्यकता का अनुभव कर रहे थे कि अब इस युग में आधुनिकतम यन्त्रों पर 'तिपिटक' का सुन्दर से सुन्दर मुद्रित संस्करण प्रकाशित किया जाय। बर्मा में होने वाले

१ चुल्लवग्ग, ग्यारहवाँ 'खन्धक'। २ सुमङ्गलविलासिनी, निदानकथा। ३ चुल्लवग्ग, बारहवाँ 'खन्धक'। ४ महावस, पाँचवाँ अध्याय। ५ महावस, वही। ६ महावस, अध्याय १०-२३। ७, 'बौद्धधर्म' के २५०० वर्ष, १९५६' पृ० ३५।

‘छट्ठ-सङ्गायन’ में इस अभाव की पूर्ति करने का निश्चय किया गया। राजधानी रघून से कुछ ही दूर सुन्दर निर्मित पाषाण गुहा में १७ मई, १९५४ को सङ्गायन की बैठक प्रारम्भ हुई। ससार के विभिन्न देशों से आमन्त्रित ढाई सहस्र विद्वान् भिक्षुओं ने सङ्गायन में भाग लिया। सङ्गायन द्वारा स्वीकृत मूल ‘तिपिटक’ वही अपने मुद्रणालय में मुद्रित कर लिया गया। १९५६ ई० की पच्चीससौवीं बुद्ध-जयन्ती के दिन सङ्गायन की बैठक पूरी हुई।

लङ्का, बर्मा, थाईलैण्ड और कम्बोडिया में राष्ट्रधर्म बौद्ध स्थविरवाद है, जिसका समान्य ग्रन्थ है—‘पालि-तिपिटक’। उन देशों में उनकी अपनी-अपनी लिपियों में समय समय पर ‘तिपिटक’ के सुन्दर से सुन्दर सस्करण प्रकाशित होते रहे हैं। ल दन की ‘पालि टेक्स्ट सोसायटी’ ने भी ‘तिपिटक’ के अधिकांश का प्रकाशन रोमन लिपि में किया है। किन्तु अभी तक भारतवर्ष की किसी लिपि में यह अमूल्य साहित्य उपलब्ध नहीं है।

इस अभाव की पूर्ति के उद्देश्य से केन्द्रीय तथा बिहार सरकार के संयुक्त प्रयत्न से सम्पूर्ण ‘पालि-तिपिटक’ को देवनागरी लिपि में सम्पादित तथा मुद्रित करने की योजना स्वीकृत की गई। प्रायः चार-चार सौ पृष्ठों वाले चालीस खण्डों में यह प्रकाशन समाप्त होगा। इसे पूर्ण करने का भार नालन्दा के ‘देवनागरी त्रिपिटक प्रकाशन विभाग’ को सौंपा गया है। इस प्रकाशन का मुख्य उद्देश्य रोमन, सिंहली, बर्मी तथा स्यामी लिपियों में मुद्रित ग्रन्थों के आधार पर एक प्रामाणिक देवनागरी सस्करण उपस्थित करना है।

‘तिपिटक’ के ग्रन्थों का विभाजन किस प्रकार है, यह निम्न तालिका से प्रकट होगा —

तिपिटक		
विनयपिटक	सुत्तपिटक	अभिधम्मपिटक
१ महावग्ग	१ दीघनिकाय	१ धम्मसङ्गणि
२ चुल्लवग्ग	२ मज्झिमनिकाय	२ विभङ्ग
३ पाराजिक	३ संयुत्तनिकाय	३ धातुकथा
४ पाचिच्चिय	४ अङ्गुत्तरनिकाय	४ पुग्गलपञ्चत्ति
५ परिवार	५ खुद्दकनिकाय	५ कथावस्तु
	(१) खुद्दकपाठ	६ यमक
	(२) धम्मपद	७ पट्ठान
	(३) उदान	
	(४) इतिवृत्तक	
	(५) सुत्तनिपात	
	(६) विमानवस्तु	
	(७) पेतवस्तु	
	(८) धेरगाथा	
	(९) धेरीगाथा	
	(१०) जातक	
	(११) निद्देस	
	(१२) पटिसम्भिममग्ग	
	(१३) अपदान	
	(१४) बुद्धवस	
	(१५) चरियापिटक	

२ प्रस्तुत ग्रन्थ

प्रस्तुत ग्रन्थ में बुद्ध, प्रत्येकबुद्ध, प्रमुख शिष्य तथा अनेकानेक अहतो के पूर्व जन्म की कथाये हैं। ये कथाये पूणत गाथाबद्ध हैं, जो उन सन्तो के अपने मुह से कहाई गई हैं। प्रत्येक के अंत में यह आता है कि—“इस प्रकार आयुष्मान् ने यह गाथाये कही।”

अपदान के दो मुख्य भाग हैं—पुरुष सन्तो से सम्बन्धित और स्त्री सन्तो से। यदि पूरा ग्रन्थ एक ही जिल्द में छापा जाना, तो इसका आकार अपेक्षाकृत बड़ा हो जाता। अतः हमने, बर्मी, छट्ट-सङ्गायन के विभाजन के अनुसार, इसे दो जिल्दों में बांट दिया है। और, दूसरे में बुद्धवश और चरियापिटक को भी सम्मिलित कर लिया है।

बुद्धवश में पूर्व-बुद्धों का उल्लेख है, जिनसे बोधिसत्त्व का साक्षात्कार हुआ था, जिन्होंने यह भविष्यत् वाणी की थी कि—“यह सम्यक् सम्बुद्धत्व का लाभ करेगा।” यह ध्यान देने योग्य बात है कि जैन परम्परा में भी इसी प्रकार पूर्व-तीर्थङ्करों का उल्लेख मिलता है, और यह भी कि उनकी संख्या समान ही है।

चरियापिटक गाथाबद्ध एक छोटा ग्रन्थ है। इसमें जातक के अनुसार बुद्ध के पूर्व जन्मों की कथाये वर्णित हैं, जो बुद्ध के अपने मुह से कहाई गई हैं, और जो यह दिखाती हैं कि बुद्धत्वलाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्त्व ने पारमिताओं के पालन में कैसे महान प्रयत्न किये।

प्राचीन पालि छंद के अध्ययन करने के लिए इन ग्रन्थों का बड़ा उपयोग है।

३ प्रस्तुत संस्करण

प्रस्तुत ग्रन्थ खुदकनिकाय के अपदान (१), का नया देवनागरी संस्करण है। यह संस्करण निम्नलिखित ग्रन्थों के आधार पर तैयार किया गया है—

अपदान (१) —बर्मी संस्करण, छट्ट-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६), स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६), सिंहली संस्करण, भिक्षु ए० पी० बुद्धदत्त महाथेर द्वारा सम्पादित (१९३०) और रोमन संस्करण, मेरी ई० लिली द्वारा सम्पादित (पालि टेक्स्ट सोसायटी, १९२५)

स्थविरवाद परम्परा के चुने हुये प्रतिनिधियों के अन्ताराष्ट्रीय सङ्घ के सोत्साह सम्मिलित प्रयत्न से तैयार किये गये ‘छट्ट-सङ्गायन संस्करण’ को हमने अपनी पहली पाण्डुलिपि तैयार करने के लिये आधार-स्वरूप ग्रहण किया है।

इनके सम्पादन में भी हमने वे ही सिद्धान्त स्वीकार किये हैं जो इस माला के पूर्व ग्रन्थों में अपनाये गये हैं।

हमारे विद्वान् सम्पादक, श्री बीरबल शर्मा, एम० ए०, तथा भिक्षु कुमार कस्सप ने पाण्डुलिपि का अन्तिम सशोधन कर अवधि के भीतर छपाई का कार्य पूरा किया है।

वाराणसी

भिक्षु जगदीश काश्यप

२१ ११ ५६.

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ, अ a   आ, आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL “A”

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, ञ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ tha	ड ḍa	ढ dha	ण ṇa
त ta	थ tha	द ḍa	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ la	अ arh

VOWELS IN COMBINATION

क ka   का kā   कि ki   की kī   कु ku   कू kū   के ke   को ko
ख kha   खा khā   खि khī   खी khī   खु kḥu   खू khū   खे kḥe   खो kḥo

CONJUNCT-CONSONANTS

क kka	क् ण्का	द द्वा	म्ब mba
क्ख kḥka	क्ख ण्छा	ध् द्या	म्भ mbha
क्य kya	क्ञ ण्जा	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	क्झ, क्झ ण्झा	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट् ट्, ट् ट्	न्त्वा ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ttha	न्थ ntha	य्य yya
ख्य kḥya	ड् ड्, ड् द्दा	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ddha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग् gga	ण्ट nta	न्ध ndha	ल्य lya
ग्घ gḥga	ण्ठ ntha	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड nda	न्य nya	व्ह vha
ग्र gṛa	ण्ण nna	न्ह nḥa	स्त sta
ङ् ṅka	ण्ह nḥa	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ṅkḥa	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग ṅga	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ṅḥa	त्वा tva	प्ल pla	स्स ssa
च् cca	त्य tya	ब्ब bba	स्म sma
च्छ cḥca	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्, द्द dda	ब्ब bya	ह्म hma
ज्झ jḥja	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ज ñja	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह lha
न्ह ñḥa	द्र dra	म्फ mpha	

$\bar{r}=\bar{a},$	$\bar{f}=1,$	$\bar{\gamma}=1,$	$\bar{\omega}=\bar{u},$	$\bar{\nu}=\bar{u},$	$\bar{\rho}=\bar{e},$	$\bar{\tau}=0$
१	२	३	४	५	६	७
1	2	3	4	5	6	7

थेरापदानपालि

(पठमो भागो)

सूची

	पिट्ठका		पिट्ठका
१ बुद्धवग्गो		३ नन्दत्थेरअपदान	६६
१ बुद्धअपदान	१	४ चूळपन्थकत्थेरअपदान	६७
२ पच्चेकबुद्धअपदान	९	५ पिलिन्दवच्छत्थेरअपदानं	६९
३-१ सारिपुत्तत्थेरअपदान	१८	६ राहुलत्थेरअपदान	७०
३-२ महामोग्गल्लानत्थेरअपदान	३८	७ उपसेनवज्झन्तपुत्तत्थेरअपदान	७२
३-३ महाकस्सपत्थेरअपदान	४०	८ रट्ठपालत्थेरअपदान	७३
३-४ अनुरुद्धत्थेरअपदान	४२	९ सोपाकत्थेरअपदान	७५
३-५ पुण्णमन्ताणिपुत्तत्थेरअपदान	४४	१० सुमङ्गलत्थेरअपदान	७६
३-६ उपालित्थेरअपदान	४५	तस्सुद्धान	७७
३-७ अञ्जासिकोण्डञ्जत्थेर- अपदान	५७	३. सुभूतिवग्गो	
३-८ पिण्डोलभारद्वाजत्थेर- अपदान	५९	१ सुभूतित्थेरअपदान	७८
३-९ खदिरवनियरेवत्थेर- अपदान	६०	२ उपवानत्थेरअपदान	८२
३-१० आनन्दत्थेरअपदान	६२	३ तिसरणगमनियत्थेरअपदान	८७
तस्सुद्धान	६३	४ पञ्चसीलसमादानियत्थेरअपदान	९०
२. सीहासनियवग्गो		५ अन्नससावकत्थेरअपदान	९२
१ सीहासनदायकत्थेरअपदान	६४	६ धूपदायकत्थेरअपदान	९२
२ एकत्थम्भिकत्थेरअपदान	६५	७ पुलिनपूजकत्थेरअपदान	९३
		८ उत्तियत्थेरअपदान	९३
		९ एकज्जलिकत्थेरअपदान	९५
		१० खोमदायकत्थेरअपदान	९५
		तस्सुद्धान	९६

४. कुण्डधानवर्गो

१ कुण्डधानत्येरापदान	९७
२ सागतत्येरापदान	९८
३ महाकच्चानत्येरापदान	१००
४ काळुदायित्येरापदान	१०१
५ मोघराजत्येरापदान	१०३
६ अधिमुत्तत्येरापदान	१०४
७ लसुणदायकत्येरापदान	१०५
८ आयागदायकत्येरापदान	१०६
९ धम्मचक्किक्त्येरापदान	१०६
१० कप्परुक्खित्येरापदान	१०७
तस्सुदान	१०८

५. उपालिवर्गो

१ भागिनेय्युपालित्येरापदान	१०९
२ सोणकोळिविसत्येरापदान	१११
३ काळिगोधापुत्तभट्ठित्येरा- अपदान	११४
४ सन्निट्ठापकत्येरापदान	११५
५ पञ्चहत्थियत्येरापदान	११६
६ पदुमच्छदनियत्येरापदान	११७
७ सयनदायकत्येरापदान	११७
८ चङ्कमनदायकत्येरापदान	११८
९. सुभट्ठत्येरापदान	११८
१० चुन्दत्येरापदान	१२१
तस्सुदान	१२२

६. बीजनिवर्गो

१. विधूपनदायकत्येरापदान	१२३
-------------------------	-----

२ सतरसित्येरापदान	१२४
३ सयनदायकत्येरापदान	१२५
४ गन्धोदकित्येरापदान	१२५
५ ओपवट्ठत्येरापदान	१२६
६ सपरिवारासनत्येरापदान	१२७
७ पञ्चदीपकत्येरापदान	१२८
८ धजदायकत्येरापदान	१२९
९ पदुमत्येरापदान	१३०
१०. असनबोधित्येरापदान	१३१
तस्सुदान	१३२

७. सकचिन्तनियवर्गो

१ सकचिन्तनियत्येरापदान	१३३
२ अवोपुप्फित्येरापदान	१३३
३ पञ्चागमनियत्येरापदान	१३४
४ परप्पसादकत्येरापदान	१३५
५ भिसदायकत्येरापदान	१३६
६ सुचित्तितत्येरापदान	१३६
७ वत्थदायकत्येरापदान	१३७
८ अम्बदायकत्येरापदान	१३८
९ सुमनत्येरापदान	१३९
१० पुप्फचङ्कोटित्येरापदान	१४०
तस्सुदान	१४०

८. नागसमालवर्गो

१ नागसमालत्येरापदान	१४१
२ पदसञ्जकत्येरापदान	१४१
३ बुद्धसञ्जकत्येरापदान	१४२
४. भिसालुवदायकत्येरापदान	१४२

५ एकसञ्जकत्थेरअपदान	१४३	८ सेनासनदायकत्थेरअपदान	१६१
६ तिणसन्थरदायकत्थेरअपदान	१४३	९ वेय्यावच्चकत्थेरअपदान	१६२
७ सूचिदायकत्थेरअपदान	१४४	१० बुद्धपट्टाकत्थेरअपदान	१६३
८ पाटलिपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१४५	तस्सुदान	१६३
९ ठितञ्जलियत्थेरअपदान	१४६	वग्गुदान	१६३
१० तिपट्टमियत्थेरअपदान	१४६		
तस्सुदान	१४९		

९. तिमिरवग्गो

१ तिमिरपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१५०	१ भिक्खदायिक्खवग्गो	
२ गतसञ्जकत्थेरअपदान	१५१	१ भिक्खदायकत्थेरअपदान	१६४
३ निपन्नञ्जलिकत्थेरअपदान	१५१	२ आणसञ्जकत्थेरअपदान	१६४
४ अधोपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१५२	३ उप्पलहत्थियत्थेरअपदान	१६५
५ रसिसञ्जकत्थेरअपदान	१५३	४ पदपूजकत्थेरअपदान	१६६
६ दुतियरसिमञ्जकत्थेरअपदान	१५३	५ मुट्ठिपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१६६
७ फलदायकत्थेरअपदान	१५४	६ उदकपूजकत्थेरअपदान	१६७
८ सहसञ्जकत्थेरअपदान	१५४	७ नळमालियत्थेरअपदान	१६७
९ बोधिसिञ्चकत्थेरअपदान	१५४	८ आसनपट्टाहकत्थेरअपदान	१६८
१० पट्टमपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१५५	९ विञ्जालिदायकत्थेरअपदान	१६९
तस्सुदान	१५६	१० रेणुपूजकत्थेरअपदान	१७०
		तस्सुदान	१७०

१०. सुधावग्गो

१ सुधापिण्डियत्थेरअपदान	१५७	१ महापरिवारकत्थेरअपदान	१७१
२ सुचिन्तिकत्थेरअपदान	१५८	२ सुमङ्गलत्थेरअपदान	१७२
३ अङ्गुलेकत्थेरअपदान	१५८	३ सरणगमनियत्थेरअपदान	१७३
४ सूचिदायकत्थेरअपदान	१५९	४ एकासनियत्थेरअपदान	१७४
५ गन्धमालियत्थेरअपदान	१५९	५ सुवण्णपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१७५
६ तिपुण्ड्रियत्थेरअपदान	१६०	६ चित्तकपूजकत्थेरअपदान	१७६
७ मधुपिण्डिकत्थेरअपदान	१६१	७ बुद्धसञ्जकत्थेरअपदान	१७६
		८ मग्गसञ्जकत्थेरअपदान	१७७
		९ पच्चुपट्टानसञ्जकत्थेरअपदान	१७८

१० जातिपूजकत्थेरअपदान	१७९	१५. छुत्तवग्गो	
तस्सुदान	१८०	१ अतिछत्तियत्थेरअपदान	२०१
१३ सेरेय्यवग्गो		२ थम्भारोपकत्थेरअपदान	२०१
१ सेरेय्यकत्थेरअपदान	१८१	३ वेदिकारकत्थेरअपदान	२०२
२ पुप्फथूपियत्थेरअपदान	१८२	४ सपरिवारियत्थेरअपदान	२०२
३ पायसदायकत्थेरअपदान	१८३	५ उमापुप्फियत्थेरअपदान	२०३
४ गन्धोदकियत्थेरअपदान	१८४	६ अनुलेपदायकत्थेरअपदान	२०४
५ सम्मुखाथविकत्थेरअपदान	१८५	७ मग्गदायकत्थेरअपदान	२०४
६ कुसुमासनियत्थेरअपदान	१८७	८ फलकदायकत्थेरअपदान	२०५
७ फलदायकत्थेरअपदान	१८८	९ वटसकियत्थेरअपदान	२०६
८ आणसज्जिकत्थेरअपदान	१८८	१० पल्लङ्कदायकत्थेरअपदान	२०६
९ गण्ठिपुप्फियत्थेरअपदान	१८९	तस्सुदान	२०७
१० पदुमपूजकत्थेरअपदान	१९०	१६. बन्धुजीवकवग्गो	
तस्सुदान	१९१	१ बन्धुजीवकत्थेरअपदान	२०८
१४ सोभितवग्गो		२ तम्बपुप्फियत्थेरअपदान	२०८
१ सोभितत्थेरअपदान	१९२	३ वीथिसम्मज्जकत्थेरअपदान	२०९
२ सुदस्सनत्थेरअपदान	१९३	४ कक्कारुपुप्फपूजकत्थेरअपदान	२१०
३ चन्दनपूजनकत्थेरअपदान	१९४	५ मन्दारवपुप्फपूजकत्थेरअपदान	२१०
४ पुप्फच्छदनियत्थेरअपदान	१९५	६ कदम्बपुप्फियत्थेरअपदान	२११
५ रहोसज्जकत्थेरअपदान	१९५	७ तिणसूलकत्थेरअपदान	२११
६ चम्पकपुप्फियत्थेरअपदान	१९६	८ नागपुप्फियत्थेरअपदान	२१२
७ अत्थसन्दस्सिकत्थेरअपदान	१९७	९ पुन्नागपुप्फियत्थेरअपदान	२१३
८ एकपसादनियत्थेरअपदान	१९८	१० कुमुददायकत्थेरअपदान	२१३
९ सालपुप्फदायकत्थेरअपदान	१९८	तस्सुदान	२१४
१० पियालफलदायकत्थेरअपदान	१९९	१७ सुपारिचरियवग्गो	
तस्सुदान	२००	१ सुपारिचरियत्थेरअपदान	२१५
		२ कणवेरपुप्फियत्थेरअपदान	२१५

३ खज्जकदायकत्थेरअपदान	२१६
४ देसपूजकत्थेरअपदान	२१७
५ कणिकारच्छित्तियत्थेरअपदान	२१७
६ सप्पिदायकत्थेरअपदान	२१८
७ यूथिकपुप्फियत्थेरअपदान	२१८
८ दुस्सदायकत्थेरअपदान	२१९
९ समादपकत्थेरअपदान	२१९
१० पञ्चङ्गुलियत्थेरअपदान	२२०
तस्सुद्धान	२२१

१८ कुमुदवग्गो

१ कुमुदमालियत्थेरअपदान	२२२
२ निस्सेणिदायकत्थेरअपदान	२२३
३ रत्तिपुप्फियत्थेरअपदान	२२३
४ उदपानदायकत्थेरअपदान	२२४
५ सीहासनदायकत्थेरअपदान	२२४
६ मग्गदत्तिकत्थेरअपदान	२२५
७ एकदीपियत्थेरअपदान	२२५
८ मणिपूजकत्थेरअपदान	२२६
९ तिकिच्छकत्थेरअपदान	२२६
१० सङ्घुपट्टाकत्थेरअपदान	२२७
तस्सुद्धान	२२७

१९ कुटजपुप्फियवग्गो

१ कुटजपुप्फियत्थेरअपदान	२२८
२ बन्धुजीवकत्थेरअपदान	२२८
३ कोटुम्बरियत्थेरअपदान	२२९
४ पञ्चहत्थियत्थेरअपदान	२३०
५ इसिमुग्गदायकत्थेरअपदान	२३०

६ बोधिउपट्टाकत्थेरअपदान	२३१
७ एकचिन्तिकत्थेरअपदान	२३२
८ तिकिण्णपुप्फियत्थेरअपदान	२३३
९ एकचारियत्थेरअपदान	२३३
१० तिवण्णित्ठपुप्फियत्थेरअपदान	२३४
तस्सुद्धान	२३५

२० तमालपुप्फियवग्गो

१ तमालपुप्फियत्थेरअपदान	२३६
२ तिणसन्थारकत्थेरअपदान	२३६
३ खण्डफुल्लियत्थेरअपदान	२३७
४ असोकपूजकत्थेरअपदान	२३८
५ अङ्गोलकत्थेरअपदान	२३८
६ किसलयपूजकत्थेरअपदान	२३९
७ तिन्दुकदायकत्थेरअपदान	२४०
८ मुट्ठिपूजकत्थेरअपदान	२४०
९ किङ्कणिकपुप्फियत्थेरअपदान	२४१
१० यूथिकपुप्फियत्थेरअपदान	२४१
तस्सुद्धान	२४२
वग्गुद्धान	२४२

२१ कणिकारपुप्फियवग्गो

१ कणिकारपुप्फियत्थेरअपदान	२४३
२ मिनेलपुप्फियत्थेरअपदान	२४३
३ किङ्कणिकपुप्फियत्थेरअपदान	२४४
४ तरणियत्थेरअपदान	२४४
५ निग्गुण्डिपुप्फियत्थेरअपदान	२४५
६ उदकदायकत्थेरअपदान	२४६
७ सल्लमालियत्थेरअपदान	२४६

८ कोरण्डपुष्पियत्थेरअपदान	२४७
९ आधारदायकत्थेरअपदान	२४७
१० पापनिवारियत्थेरअपदान	२४८
तस्सुदान	२४८

२२ हत्थिवग्गो

१ हत्थिदायकत्थेरअपदान	२४९
२ पानधिदायकत्थेरअपदान	२४९
३ सच्चसञ्जकत्थेरअपदान	२५०
४ एकसञ्जकत्थेरअपदान	२५१
५ रसिसञ्जकत्थेरअपदान	२५१
६ सन्धितत्थेरअपदान	२५२
७ तालवण्टदायकत्थेरअपदान	२५२
८ अक्कन्तसञ्जकत्थेरअपदान	२५३
९ सप्पिदायकत्थेरअपदान	२५३
१० पापनिवारियत्थेरअपदान	२५४
तस्सुदान	२५४

२३ आलम्बणदायकवग्गो

१ आलम्बणदायकत्थेरअपदान	२५५
२ अजिनदायकत्थेरअपदान	२५५
३ द्वेरतनियत्थेरअपदान	२५६
४ आरक्खदायकत्थेरअपदान	२५७
५ अब्याधिकत्थेरअपदान	२५७
६ अङ्गोलपुष्पियत्थेरअपदान	२५८
७ सोवण्णवटसकियत्थेरअपदान	२५९
८ मिञ्जवटसकियत्थेरअपदान	२५९
९ सुकतावेळियत्थेरअपदान	२६०

१० एकवन्दनियत्थेरअपदान	२६०
तस्सुदान	२६१

२४ उदकासनवग्गो

१ उदकामनदायकत्थेरअपदान	२६२
२ भाजनपालकत्थेरअपदान	२६२
३ सालपुष्पियत्थेरअपदान	२६३
४ किलञ्जदायकत्थेरअपदान	२६३
५ वेदिकारकत्थेरअपदान	२६४
६ वण्णकारत्थेरअपदान	२६५
७ पियालपुष्पियत्थेरअपदान	२६५
८ अम्बघागदायकत्थेरअपदान	२६६
९ जगतिकारकत्थेरअपदान	२६६
१० वासिदायकत्थेरअपदान	२६६
तस्सुदान	२६७

२५ तुवरदायकवग्गो

१ तुवरदायकत्थेरअपदान	२६८
२ नागकेसरियत्थेरअपदान	२६८
३ नळिनकेसरियत्थेरअपदान	२६९
४ विरवपुष्पियत्थेरअपदान	२६९
५ कुटिधूपकत्थेरअपदान	२७०
६ पत्तदायकत्थेरअपदान	२७०
७ धातुपूजकत्थेरअपदान	२७१
८ सत्तलिपुष्पपूजकत्थेरअपदान	२७१
९ बिम्बजालियत्थेरअपदान	२७२
१० उद्दालकदायकत्थेरअपदान	२७२
तस्सुदान	२७३

२६ थोमकवर्गो

१ थोमकत्थेरअपदान	२७४
२ एकासनदायकत्थेरअपदान	२७४
३ चित्तकपूजकत्थेरअपदान	२७५
४ तिचम्पकपुष्पियत्थेरअपदान	२७५
५. सत्तपाटलियत्थेरअपदान	२७६
६ उपाहनदायकत्थेरअपदान	२७६
७ मञ्जरिपूजकत्थेरअपदान	२७६
८. पण्णदायकत्थेरअपदान	२७७
९ कुटिदायकत्थेरअपदान	२७७
१० अगगपुष्पियत्थेरअपदान	२७८
तस्सुद्धान	२७८

२७ पटुमुक्खिपवर्गो

१ आकामुक्खिपियत्थेरअपदान	२७९
२ तेलमक्खियत्थेरअपदान	२७९
३ अड्डुचन्दियत्थेरअपदान	२८०
४ पदीपदायकत्थेरअपदान	२८०
५ बिळालिदायकत्थेरअपदान	२८१
६ मच्छदायकत्थेरअपदान	२८१
७ जवहसकत्थेरअपदान	२८२
८ सळलपुष्पियत्थेरअपदान	२८२
९ उपागतासयत्थेरअपदान	२८३
१० तरणियत्थेरअपदान	२८३
तस्सुद्धान	२८४

२८. सुवण्णबिब्बोहनवर्गो

१ सुवण्णबिब्बोहनियत्थेरअपदान	२८५
२ तिलमुट्टिदायकत्थेरअपदान	२८५

३ चङ्कोटकियत्थेरअपदान	२८६
४ अब्भञ्जनदायकत्थेरअपदान	२८६
५ एकञ्जलिकत्थेरअपदान	२८७
६ पोत्थकदायकत्थेरअपदान	२८८
७ चित्तकपूजकत्थेरअपदान	२८८
८ आलुवदायकत्थेरअपदान	२८९
९ एकपुण्डरीकत्थेरअपदान	२८९
१० तरणीयत्थेरअपदान	२९०
तस्सुद्धान	२९०

२९ पण्णदायकवर्गो

१ पण्णदायकत्थेरअपदान	२९१
२ फलदायकत्थेरअपदान	२९१
३ पच्चुगमनियत्थेरअपदान	२९२
४ एकपुष्पियत्थेरअपदान	२९३
५ मघवपुष्पियत्थेरअपदान	२९३
६ उपट्टाकदायकत्थेरअपदान	२९४
७ अपदानियत्थेरअपदान	२९४
८ सत्ताहपब्बजितत्थेरअपदान	२९५
९ बुद्धपट्टायिकत्थेरअपदान	२९५
१० पुब्बङ्गमियत्थेरअपदान	२९६
तस्सुद्धान	२९६

३०. चित्तकपूजकवर्गो

१ चित्तकपूजकत्थेरअपदान	२९७
२ पुष्पधारकत्थेरअपदान	२९७
३ छत्तदायकत्थेरअपदान	२९८
४ सहसञ्चकत्थेरअपदान	२९९
५ गोसीसनिकलेपकत्थेरअपदान	२९९

६ पादपूजकथेरअपदान	३००
७ देसकित्तकथेरअपदान	३००
८ सरणगमनियत्थेरअपदान	३०१
९ अम्बपिण्डियत्थेरअपदान	३०२
१० अनुससावकथेरअपदान	३०२
तस्सुद्धान	३०२
वग्गुद्धान	३०३

३१ पदुमकेसरवग्गो

१ पदुमकेसरियत्थेरअपदान	३०४
२ सन्धगन्धियत्थेरअपदान	३०४
३ परमन्नदायकथेरअपदान	३०५
४ धम्मसञ्जकथेरअपदान	३०५
५ फलदायकथेरअपदान	३०६
६ सम्पसादकथेरअपदान	३०६
७ आरामदायकथेरअपदान	३०७
८ अनुलेपदायकथेरअपदान	३०८
९ बुद्धसञ्जकथेरअपदान	३०८
१० पन्भारदायकथेरअपदान	३०९
तस्सुद्धान	३०९

३२. आरक्खदायकवग्गो

१ आरक्खदायकथेरअपदान	३१०
२ भोजनदायकथेरअपदान	३१०
३ गतसञ्जकथेरअपदान	३११
४ सत्तपदुमियत्थेरअपदान	३११
५ पुप्फासनदायकथेरअपदान	३१२
६ आसनसन्थविकथेरअपदान	३१३
७ सहसञ्जकथेरअपदान	३१३

८ तिरसियत्थेरअपदान	३१४
९ कन्दलिपुप्फियत्थेरअपदान	३१५
१० कुमुदमालियत्थेरअपदान	३१६
तस्सुद्धान	३१६

३३ उमापुप्फियवग्गो

१ उमापुप्फियत्थेरअपदान	३१७
२ पुलिनपूजकथेरअपदान	३१७
३ हासजनकथेरअपदान	३१८
४ यञ्जसामिकथेरअपदान	३१९
५ निमित्तसञ्जकथेरअपदान	३२०
६ अन्नससावकथेरअपदान	३२०
७ निग्गुण्डिपुप्फियत्थेरअपदान	३२१
८ सुमनावेळियत्थेरअपदान	३२३
९ पुप्फच्छत्तियत्थेरअपदान	३२४
१० सपरिवारच्छत्तदायकथेरअपदान	३२५
तस्सुद्धान	३२७

३४ गन्धोदकवग्गो

१ गन्धधूपियत्थेरअपदान	३२८
२ उदकपूजकथेरअपदान	३२८
३ पुन्नागपुप्फियत्थेरअपदान	३२९
४ एकदुस्सदायकथेरअपदान	३३०
५ फुसितकम्पियत्थेरअपदान	३३१
६ पभङ्करत्थेरअपदान	३३३
७ तिणकुटिदायकथेरअपदान	३३५
८ उत्तरेय्यदायकथेरअपदान	३३६
९ धम्मसवनियत्थेरअपदान	३३८

१० उक्खित्तपट्टमियत्थेरअपदान
तस्सुदान

३५. एकपट्टमियवग्गो

१ एकपट्टमियत्थेरअपदान	३४२
२ तीणुप्पलमालियत्थेरअपदान	३४३
३ धज्जदायकत्थेरअपदान	३४४
४ तिकिङ्कणिपूजकत्थेरअपदान	३४५
५ नळागारिकत्थेरअपदान	३४५
६ चम्पकपुप्फियत्थेरअपदान	३४६
७ पट्टमपूजकत्थेरअपदान	३४७
८ तिणमुट्टिदायकत्थेरअपदान	३४७
९ तिन्दुकफलदायकत्थेरअपदान	३४८
१० एकञ्जलियत्थेरअपदान	३४९
तस्सुदान	३४९

३६ सहसञ्जकवग्गो

१ सहसञ्जकत्थेरअपदान	३५०
२ यवकलापियत्थेरअपदान	३५०
३ किंसुकपूजकत्थेरअपदान	३५१
४ सकोसककोरण्डदायकत्थेर- अपदान	३५१
५ दण्डदायकत्थेरअपदान	३५२
६ अम्बयागुदायकत्थेरअपदान	३५२
७ सुपुटकपूजकत्थेरअपदान	३५३
८ मञ्जदायकत्थेरअपदान	३५३
९ सरणगमनियत्थेरअपदान	३५४
१० पिण्डपातिकत्थेरअपदान	३५४
तस्सुदान	३५५

३७. मन्दारवपुप्फियवग्गो

१ मन्दारवपुप्फियत्थेरअपदान	३५६
२ कक्कारुपुप्फियत्थेरअपदान	३५६
३ भिसमुळालदायकत्थेरअपदान	३५७
४ केसरपुप्फियत्थेरअपदान	३५७
५ अङ्गोलपुप्फियत्थेरअपदान	३५८
६ कदम्बपुप्फियत्थेरअपदान	३५८
७ उद्दालकपुप्फियत्थेरअपदान	३५९
८ एकचम्पकपुप्फियत्थेरअपदान	३५९
९ तिमिरपुप्फियत्थेरअपदान	३६०
१० सळलपुप्फियत्थेरअपदान	३६०
तस्सुदान	३६१

३८ बोधिवन्दनवग्गो

१ बोधिवन्दकत्थेरअपदान	३६२
२ पाटलिपुप्फियत्थेरअपदान	३६२
३ तीणुप्पलमालियत्थेरअपदान	३६३
४ पट्टिपुप्फियत्थेरअपदान	३६४
५ सत्तपण्णियत्थेरअपदान	३६५
६ गन्धमुट्टियत्थेरअपदान	३६५
७ चित्तकपूजकत्थेरअपदान	३६६
८ सुमनतालवण्टियत्थेरअपदान	३६६
९ सुमनदामियत्थेरअपदान	३६७
१० कासुमारिफलदायकत्थेरअपदान	३६७
तस्सुदान	३६८

३९. अवटफलवग्गो

१ अवटफलदायकत्थेरअपदान	३६९
२ लवुजदायकत्थेरअपदान	३६९

३. उदुम्बरफलदायकत्थेरअपदान	३७०
४. पिलक्खफलदायकत्थेरअपदान	३७१
५. फारुसदायकत्थेरअपदान	३७१
६. वल्लिफलदायकत्थेरअपदान	३७२
७. कदलिफलदायकत्थेरअपदान	३७२
८. पनसफलदायकत्थेरअपदान	३७३
९. सोणकोटिवीसत्थेरअपदान	३७३
१०. पुब्बकम्मपिलोतिकबुद्धअपदान	३७५
तस्सुद्धान	३७९

४०. पिलिन्दवच्छवग्गो

१. पिलिन्दवच्छत्थेरअपदान	३८०
२. सेलत्थेरअपदान	३९७
३. सब्बकित्तिकत्थेरअपदान	४०५
४. मधुदायकत्थेरअपदान	४०७
५. पदुमकूटागारियत्थेरअपदान	४०९
६. बाकुलत्थेरअपदान	४१२
७. गिरिमानन्दत्थेरअपदान	४१५
८. सल्लमण्डपियत्थेरअपदान	४१८
९. सब्बदायकत्थेरअपदान	४१८
१०. अजितत्थेरअपदान	४२१
तस्सुद्धान	४२४
वग्गुद्धान	४२४

४१. मेत्तेय्यवग्गो

१. तिस्समेत्तेय्यत्थेरअपदान	४२५
-----------------------------	-----

२. पुण्णकत्थेरअपदान	४२७
३. मेत्तगुत्थेरअपदान	४२९
४. धोतकत्थेरअपदान	४३१
५. उपसीवत्थेरअपदान	४३३
६. नन्दकत्थेरअपदान	४३९
७. हेमकत्थेरअपदान	४४०
८. तोदेय्यत्थेरअपदान	४४४
९. जतुकण्णित्थेरअपदान	४४८
१०. उदेनत्थेरअपदान	४५३
तस्सुद्धान	४५७

४२. भद्दालिवग्गो

१. भद्दालित्थेरअपदान	४५८
२. एकछत्तियत्थेरअपदान	४६१
३. तिणसूलकछादनियत्थेरअपदान	४६४
४. मधुमसदायकत्थेरअपदान	४६७
५. नागपल्लवत्थेरअपदान	४६८
६. एकदीपियत्थेरअपदान	४६८
७. उच्छङ्गपुप्फियत्थेरअपदान	४७०
८. यागुदायकत्थेरअपदान	४७०
९. पत्थोदनदायकत्थेरअपदान	४७२
१०. मञ्चदायकत्थेरअपदान	४७३
तस्सुद्धान	४७४

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

थेरापदानं

(पठमो भागो)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

थेरापदानपालि

१. बुद्धवग्गो

१. बुद्धअपदानं

- १ तथागत जेतवने वसन्त, B 1
अपुच्छि वेदेहमुनी नतङ्गो ।
“सब्बञ्जुबुद्धा किर नाम होन्ति,
भवन्ति ते हेतुभि^१ केहि वीर^२” ॥
- २ तदाह सब्बञ्जुवरो महेसी, 5
आनन्दभट्ट मधुरस्सरेन ।
“ये पुब्बबुद्धेसु^३ कताधिकारा,
अलद्धमोक्खा जिनसासनेसु ॥
- ३ “तिनेव सम्बोधिमुखेन धीरा,
अज्झासयेनापि महाबलेन । 10
पञ्चाय तेजेन सुतिकखपञ्चा,
सब्बञ्जुभाव अनुपापुणन्ति ॥
- ४ “अहम्पि पुब्बबुद्धेसु, बुद्धत्तमभिपत्थयि,
मनसायेव हुत्वान, धम्मराजा असङ्घिया ।
- ५ “अथ^४ बुद्धापदानानि, सुणाथ सुद्धमानसा^५ । 15 B 2,
R 1
तिसपारमिसम्पुण्णा, धम्मराजा असङ्घिया ॥
- ६ “सम्बोधि बुद्धसेट्ठान, ससङ्घे लोकनायके ।
दसङ्गुली नमस्सित्वा, सिरसा अभिवादयि^५ ॥

१ हेतुहि—सी०, स्या० । २ धीरा—स्या० । ३ सब्बबुद्धेसु—स्या० ।

४-४, स्या० पोत्थके नत्थि । ५ अभिवादये—स्या० ।

- ७ “यावता बुद्धखेत्तेसु, रतना विज्जन्ति सङ्खिया ।
आकासट्ठा च भूमट्ठा^१, मनसा सब्बमाहरि^२ ॥
- ८ “तत्थ रूपियभूमिय, पासाद मापयि^३ अह ।
नेकभुम्म^४ रतनमय^५, उब्बिद्ध नभमुगगत ॥
- ९ “विचित्तधम्म सुकत, सुविभत्त महारह ।
कनकमयसङ्घाट, कोन्तच्छतेहि^६ मण्डित ॥
- १० “पठमा वेळुरिया भूमि, विमलब्भसमा^७ सुभा ।
नळिनजलजाकिण्णा^८, वरकञ्चनभूमिया ॥
- ११ “पवाळसा^९ पवाळवण्णा, काचिं लोहितका सुभा ।
इन्दगोपकवण्णाभा^{१०}, भूमि ओभासती दिसा ॥
- १२ “सुविभत्ता घरमुखा, निग्युहा^{११} सीहपञ्जर ।
चतुरो वेदिका जाला^{१२}, गन्धावेळा^{१३} मनोरमा ॥
- १३ “नीला पीता लोहितका, ओदाता सुद्धकाळका ।
कूटागास्वरूपेता, सत्तरतनभूसिता ॥
- १४ “ओलोकमया पदुमा, वाळविहङ्गसोभिता^{१४} ।
नक्खत्ततारकाकिण्णा, चन्दमूरेहि^{१५} मण्डिता ॥
- १५ “हेमजालेन सञ्छन्ना, सोण्णकिङ्किणिकायुता ।
वातवेगेन कूजन्ति^{१६}, सोण्णमाला^{१७} मनोरमा ॥
- १६ “मञ्जेट्टकं लोहितक, पीतक हरिपिञ्जर^{१८} ।
नानारङ्गेहि सम्पीत^{१९}, उस्सितद्वजमालिनी^{२०} ॥
- १७ “न न^{२०} बहूनेकसता, फलिका^{२१} रजतामया ।
मणिमया लोहितङ्गा^{२२}, मसागल्लमया तथा ।

१ भुम्मट्ठा—सी०, स्या० । २ सब्बमाहरे—स्या०, रो० । ३ मापये—स्या०, रो० । ४ नैकभूमि—रो० । ५ रतनामय—म० । ६ तौरणच्छत्त०—सी० । ७ विमलब्भमया—सी० । ८ नळिनी०—सी०, नळिना०—स्या० । ९-९ पट्टसाखा पवाळवण्णा—स्या० । १० वण्णभा—सी० । ११ निग्युहा—स्या० । १२-१२ जालगन्धावेळ०—सी० । १३ वाळविहङ्गसोभिता—सी० । १४ वसुधेहि—सी०, स्या० । १५ कुज्जन्ति—स्या० । १६ सोण्णजाला—स्या० । १७ हरिपिञ्जर—स्या० । १८ सचित्त—स्या० । १९ उस्सितद्वजमालिनि—सी० । २० नाना—सी०, स्या० । २१, फलका—स्या० । २२, लोहितङ्गा—सी०, स्या० ।

- नानासयनविचिता,^१ सण्हकासिकसन्थता ॥
- १८ “कम्पला^२ दुकूला चीना, पट्टुणा पण्डुपावुरा ।
विविधत्थरण सब्ब, मनसा पञ्जपेसह^३ ॥
- १९ “तासु तास्वेव भूमीसु, रतनकूटलङ्कत^४ ।
मणिवेरोचना उक्का, धारयन्ता सुतिट्टरे ॥
- २० “सोभन्ति एसिका थम्भा, सुभा कञ्चनतोरणा ।
जम्बोनदा सारमया, अथो रजतमयापि च ॥
- २१ “नेका सन्धी^५ सुविभत्ता, कवाटग्गळचित्तिता^६ ।
उभतो पुण्णघटानेका, पदुमुप्पलसयुता ॥
- २२ “अतीते सब्बबुद्धे च, ससङ्घे लोकनायके ।
पकतिवण्णरूपेन, निम्मिनित्वा ससावके ॥
- २३ “तेन द्वारेन पविसित्वा, सब्बे बुद्धा ससावका ।
सब्बसोण्णमये पीठे, निसिन्ना अरियमण्डला ॥
- २४ “ये च एतरहि अत्थि, बुद्धा लोके अनुत्तग ।
अतीते^७ वत्तमाना च, भवन सब्बे समारहरि^८ ॥
- २५ “पच्चेकबुद्धेनेकसते, सयम्भू अपराजिते ।
अतीते वत्तमाने च, भवन सब्बे समारहरि^९ ॥
- २६ “कप्परुक्खा बह अत्थि, ये दिब्बा ये च मानुसा ।
सब्ब दुस्स समाहन्ता^{१०}, अच्छादेमि तिचीवर^{११} ॥
- २७ “खज्ज^{१२} भोज्ज सायनीय^{१३}, सम्पन्न पानभोजन ।
मणिमये सुभे पत्ते, सपूरेत्वा अदासह ॥
- २८ “दिब्बवत्थसमा हुत्वा, मट्ठा^{१४} चीवरसयुता ।
मधुरा सक्खरा चैव, तेला च मधुफाणिता ॥

१ नानासयनविचिता—स्या० । २ कम्बला—सी०, स्या० । ३ पञ्जपेसह—स्या०, रो० । ४ रतनकूटलङ्कता—सी०, स्या० । ५ नेका सीत—सी० । ६ कवाटग्गळ—स्या० । ७ अतीता—सी०, स्या० । ८ समारह—स्या०, रो० । ९ समाहन्ता—सी०, स्या० । १० तिचीवरा—सी० । ११ खज्जभोज सायनीय—स्या० । १२ मट्ठा—सी० ।

६ ३

२६ “तप्पिता परमन्नेन, सब्बे ते^१ अरियमण्डला ।
रत्तनगब्भ पविसित्वा, केसरी व गुहासया ॥

३० “महारहम्हि सयने, सीहसेय्यमकप्पयु ।
सम्पजाना समुट्ठाया, सयने^२ पल्लङ्कमाभुजु ॥

B 4

5

३१ “गोचर सब्बबुद्धान, ज्ञानरतिसमप्पिता ।
अञ्जे धम्मानि देसेन्ति, अञ्जे कीळन्ति इद्धिया ॥

३२ “अञ्जे^३ अभिञ्जा अप्पेन्ति^३, अभिञ्जा वसिभाविता ।
विकुब्बना विकुब्बन्ति, अञ्जेनेकसहस्सियो^४ ॥

10

३३ “बुद्धा पि बुद्धे पुच्छन्ति, विसय सब्बञ्जुमालय ।
गम्भीर निपुण ठान, पञ्जाय विनिबुज्जरे ॥

३४ “सावका बुद्धे पुच्छन्ति, बुद्धा पुच्छन्ति सावके ।
अञ्जमञ्ज च^५ पुच्छित्वा, अञ्जोञ्ज^६ व्याकरोन्ति ते ॥

३५ “बुद्धा पच्चेकबुद्धा च, सावका परिचारका ।
एव सकार्य^७ रतिया^८, पासादेभिरमन्ति ते ॥

15

३६ “छत्ता तिट्ठन्तु रतना, कञ्चनावेळपन्तिका ।
मुत्ताजालपरिक्खित्ता^९, सब्बे धारेन्तु मत्थके ॥

३७ “भवन्तु^{१०} चेळविताना, सोण्णतारकचित्तिता ।
विचित्तमल्यवितता^{११}, सब्बे धारेन्तु मत्थके ॥

20

३८ “वितता मल्यदामेहि, गन्धदामेहि सोभिता ।
दुस्सदामपरिकिण्णा^{१२}, रत्तनदामभूसिता^{१३} ॥

१ स्या० पोत्यके नत्थि । २-२ सेय्ये पल्लङ्कमाभुजु—स्या० । ३-३ अप्पना-
यपि कीळन्ति—स्या० । ४ अनेकसतसहस्सियो—स्या० । ५-५ पुच्छन्ति अञ्जमञ्ज—
स्या०, पुच्छन्ति०—सी० । ६-६ रतीसु रममाना—स्या, रतीसु रम्माना—रो० ।
७ ०परिक्खित्त—स्या० । ८ भवति—स्या० । ९ विचित्तमल्यवितता—सी०,
वित्तमल्यवितता—स्या०, विचित्तमल्यवितता—रो० । १० दुस्सदामेहि परिकिण्णा—
सी०, स्या० । ११ ०विभूसिता—सी० ।

- ३६ “पुष्पाभिकिण्णा सुचित्ता^१, सुरभिगन्धभूसिता^१ ।
गन्धपञ्चङ्गुलिकता,^२ हेमच्छदनछादिता ॥
- ४० “चतुर्दिसा पोक्खरञ्जो, पदुमुप्पलसन्थता ।
सोवण्णरूपा खायन्तु, पद्मरेणुरजुगता^३ ॥
- ४१ “पुप्फन्तु पादपा सब्बे, पासादस्स समन्ततो । 5
सयञ्च पुष्पा मुञ्चित्वा, गन्त्वा^४ भवनमोकिरु ॥
- ४२ “सिखिनो तत्थ नच्चन्तु, दिब्बहसा^५ पक्कजरे^६ ।
करवीका^७ च गायन्तु, दिजसङ्घा समन्ततो ॥
- ४३ “भेरियो सब्बा वज्जन्तु, वीणा सब्बा रसन्तु^८ ता ।
सब्बा सङ्गीति वत्तन्तु, पासादस्स समन्ततो ॥ 10
- ४४ “यावता बुद्धखेत्तमिह, चक्कवाळे ततो परे^९ ।
महन्ता जोतिसम्पन्ना, अच्छिन्ना^{१०} रतनामया ॥
- ४५ “तिट्ठन्तु सोण्णपल्लङ्का, दीपक्ख्वा जलन्तु ते ।
भवन्तु एकपज्जोता, दससहस्सिपरम्परा^{११} ॥
- ४६ “गणिका लासिका चेव, नच्चन्तु अच्छरागणा । 15
नानारङ्गा पदिस्सन्तु, पासादस्स समन्ततो ॥
- ४७ “दुमग्गे पव्वतग्गे वा, सिनेरुगिरिमुद्धनि^{१२} ।
उस्सापेमि धज सब्ब, विचित्त पञ्चवण्णिक ॥
- ४८ “नरा नागा च गन्धब्बा, सब्बे देवा उपेन्तु ते ।
नमस्सन्ता पञ्जलिका, पासाद परिवारयु ॥ 20
- ४९ “य किञ्चि कुसल कम्म, कतब्ब किरिय मम ।
कायेन वाचा मनसा, तिदसे सुकत^१ कत ॥
- ५० “ये सत्ता सञ्जिनो अत्थि, ये च सत्ता असञ्जिनो ।
कत पुञ्जफल मय्ह, सब्बे भागी भवन्तु ते ॥

१-१ सुविचित्ता सुरभिगन्धधूपिता—स्या, ०सुरभिगन्धधूपिता—सी० ।

२ गन्धपञ्चागलिकता—स्या० । ३ पदुमरेणुरजुगता—सी०, स्या० । ४ गन्धा—रो० ।

५-५ दिब्बा हसा पक्कजरे—स्या० । ६ करवीका—स्या० । ७ रवन्तु—सी०, स्या० ।

८-८ चक्कवाळा च मूपरि—स्या० । ९ अच्छिन्ना—सी०, स्या० । १० दससहस्सी-

परम्परा—सी०, दससहस्सपरम्परा—स्या० । ११ ०मुद्धने—स्या० । १२ सुगत—स्या० ।

- ५१ “येस^१ कत सुविदित, दिन्न पुञ्जफल मया ।
ये च तत्थ^२ न जानन्ति, देवा गत्वा निवेदयु ॥
- ५२ “सब्बलोकमिह^३ ये सत्ता, जीवन्ताहारहेतुका ।
मनुञ्ज भोजन सब्ब^४, लभन्तु मम चेतसा^५ ॥
- ५३ “मनसा दान मया दिन्न, मनसा पसादमार्वाह^६ ।
पूजिता^७ सब्बसम्बुद्धा, पच्चेका जिनसावका^८ ॥
- ५४ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा^९ मानुस देह^{१०}, तावतिसमगच्छह ॥
- ५५ “दुवे भवे पजानामि, देवत्ते^{११} अथ मानुसे^{१२} ।
अञ्ज गतिं न जानामि, मनसा पत्थनाफल ॥
- ५६ “देवान अविको हामि, भवामि मनुजाधिपो ।
रूपलक्खणसम्पत्तो, पञ्चाय असमो भवे ॥
- ५७ “भोजन विविअ सेट्ठ, रतनञ्च अनप्पक ।
विविधानि च^{१३} वत्थानि, नभा^{१४} खिप्प उपेन्ति म ॥
- ५८ “पथव्या^{१५} पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य^{१६} हत्थ पसारेमि, दिब्बा भक्खा उपेन्ति म ॥
- ५९ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, रतना सब्बे उपेन्ति म^{१७} ॥
- ६० “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, सब्बे गन्धा उपेन्ति म ॥
- ६१ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, सब्बे याना उपेन्ति म ॥
- ६२ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, सब्बे माला उपेन्ति म ॥

१ येत—स्या० । २ तस्मि—सी० । ३ सब्बे लोकमिह—स्या०, रो० ।
४, सब्बे—स्या० । ५ तेजसा—सी० । ६ पासादमार्वाह—सी०, पसादमार्वाह—
स्या० । ७-७ पूजित्वा सब्बसम्बुद्ध पच्चेकानञ्च पूजयि—स्या० । ८ जहेत्वा—स्या० ।
९, बेहा—सी० । १०-१० देवत्त अथ मानुस—स्या० । ११ नानाविधानि—सी०,
स्थ० । १२ नमसा—स्या० । १३ पथव्या—सी० । १४ यत्थ—स्या० ।
१५, मे—स्या०, रो० ।

- ६३ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, अलङ्कारा उपेन्ति म ॥
- ६४ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, सब्बा कञ्जा उपेन्ति म ॥
- ६५ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने । 5
य य हत्थ पसारेमि, मधुसक्खरा उपेन्ति म ॥
- ६६ “पथव्या पब्बते चेव, आकासे उदके वने ।
य य हत्थ पसारेमि, सब्बे खज्जा उपेन्ति म ॥
- ६७ “अवने अद्विकजने, याचके च पथाविनो ।
ददामिह^१ दानवर, सम्बोधिवरपत्तिया ॥ 10
- ६८ “नादेन्तो पब्बत सेल, गज्जेन्तो बहल गिरि ।
सदेवक^३ हासयन्तो,^३ बुद्धो लोके भवामह ॥
- ६९ “दिसा दसविधा लोके, यायतो नत्थि अन्तक ।
तस्मि च दिसाभागमिह^४, बुद्धखेत्ता^५ अमङ्गिया ॥
- ७० “पभा पकित्तिता मय्ह, यमका रसिवाहना । 15
एत्थन्तरे रसिजाल, आलोको विपुलो भवे ॥
- ७१ “एत्तके लोकधातुमिह, सब्बे पस्सन्तु म जना । B 7
सब्बे म^६ अनुवत्तन्तु, याव ब्रह्मानिवेसन^७ ॥
- ७२ “विसिट्ठमधुनादेन^८, अमतभेरिमाहर्नि^९ ।
एत्थन्तरे जना सब्बे, सुणन्तु मधुर गिर ॥ 20
- ७३ “धम्ममेघेन वस्सन्ते, सब्बे होन्तु अनासवा ।
येत्थ^{१०} पच्छिमका सत्ता, सोतापन्ना भवन्तु ते ॥
- ७४ “दत्त्वा दातब्बक दान, सील पूरेत्वा^{११} असेसतो ।
नेक्खम्मपारमि^{१२} गन्त्वा^{१३}, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥

१ अद्विके—स्या० । २ ददामिह—सी०, ददामि त—स्या० । ३-३ सदेव-
लोकं हासयन्तो—सी० । ४-४ दिसाभागमिह बुद्धखेत्ता—सी० । ५-५ च सुमना होन्तु
सब्बेमं अनुवत्तरे—सी०, व सुमना होन्तु सब्बे म अनुवत्तरे—स्या० । ६-६ विसिट्ठमधु-
नादेन अमत माहरे—स्या० । ७ ये तत्थ—स्या० । ८ पूरे—स्या० । ९, नेक्खम्मे
पारमि—सी० । १० पत्त्वा—सी० ।

R 6

- ७५ “पण्डिते परिपुच्छित्वा, कत्वा विरियमुत्तम^१ ।
खन्तिया पारमि गन्त्वा, पतो सम्बोधिमुत्तम ॥
- ७६ “कत्वा दब्धमधिष्ठान^२, सच्चपारमि पूरिय^३ ।
मेत्ताय पारमि गन्त्वा, पतो सम्बोधिमुत्तम ॥
- 5 ७७ “लाभालाभे सुखे^४ दुक्खे, सम्माने^५ चावमानने^६ ।
सब्बत्थ समको हुत्वा, पतो सम्बोधिमुत्तम ॥
- ७८ “कोसज्ज भयतो दिस्वा, विरिय चापि^७ खेमतो ।
आरद्धवीरिया^८ होथ, एसा बुद्धानुसासनी ॥
- ७९ “विवाद भयतो दिस्वा, अविवादञ्च खेमतो ।
10 समग्गा सखिला होथ, एसा बुद्धानुसासनी ॥
- ८० “पमाद भयतो दिस्वा, अप्पमादञ्च खेमतो ।
भावेयट्ठङ्गिक मग्ग, एसा बुद्धानुसासनी ॥
- ८१ “समागता बहू बुद्धा^९, अरहन्ता^{१०} च सब्बसो ।
सम्बुद्धे अरहन्ते च, वन्दमाना नमस्सथ ॥
- 15 ८२ “एव अचिन्तिया बुद्धा, बुद्धधम्मा अचिन्तिया ।
अचिन्तिये^{११} पसन्नान, विपाको होति अचिन्तियो” ॥

इत्थ सुद भगवा अत्तनो बुद्धचरिय^{११} सम्भावयमानो^{११} बुद्धापदानिय
नाम धम्मपरियाय अभासित्था ति ।

१ वीरियमुत्तम—म० । २ सच्चमधिष्ठान—रो० । ३ पूरेत्वा सच्चपारमि—सी० ,
पूरये—स्या० । ४ सुख०—स्या० । ५-५ सम्मानने विमानने—स्या० , सम्माने च विमानने—
रो० । ६ वीरियञ्चापि—म० । ७ आरद्धवीरिया—स्या० । ८ बुद्धे—सी० ।
९ अरहन्ते—सी० , अरहन्तो—स्या० । १० अचिन्तियेसु—सी० , स्या० ।
११-११ ० चरित सम्बोधयमानो—स्या० ।

२. पञ्चेकबुद्धापदानं

अथ पञ्चेकबुद्धापदानं सुणाथ—

- ८३ “तथागत जेतवने वसन्तं,
अपुच्छि वेदेहमुनी नतङ्गो ।
‘पञ्चेकबुद्धा किर नाम होन्ति,
भवन्ति ते हेतुभि केहि वीर’ ॥
- ८४ “तदाह सब्बज्जुवरो महेसि,
आनन्दभट्ट मधुरस्सरेन ।
‘ये पुब्बबुद्धेसु कताधिकारा
अलद्धमोक्खा जिनसासनेसु ॥
- ८५ ‘तेनेव सवेगमुखेन धीरा,
विनापि बुद्धेहि सुत्तिक्खपञ्जा ।
आरम्मणेनापि परित्थिकेन,
पञ्चकवोधि अनुपापुणन्ति ॥
- ८६ ‘सब्बम्हि लोकम्हि मम ठपेत्वा,
पञ्चेकबुद्धेहि’ समो व नत्थि ।
तेस इम वण्णपदेसमत्त,
वक्खामह साधु महामुनीन ॥
- ८७ ‘सयमेव बुद्धानं^१ महाइसीन,
साधूनि वाक्यानि मय व^२ खुद्द ।
अनुत्तर भेसज^३ पत्थयन्ता,
सुणाथ सब्बेसु पसन्नचित्ता ॥
- ८८ ‘पञ्चेकबुद्धानं समागतान,
परम्पर^४ व्याकरणानि^५ यानि ।

B 8.
R 7

5

10

15

20

१ पञ्चेकबुद्धानं—स्या० । २ बुद्धानं—स्या० । ३ मधुव—सी०, स्या० ।
मधु च—सी० । ४, भेसज—स्या० । ५-५, परम्पर व्याकरणानि—सी० ।

B ९,
R ८

६

10

15

20

25

- आदीनवो यञ्च विरागवत्थु^१,
 यथा च बोधि अनुपापूर्णिसु ॥
 ८९ 'सरागवत्थूसु^२ विरागसञ्जी,
 रतमिह लोकमिह विस्तचित्ता ।
 हित्वा पपञ्चे^३ जितफन्दितानि^४,
 तथेव^५ बोधि अनुपापूर्णिसु ॥
 ९० 'सब्बेसु भूतेसु निधाय दण्ड,
 अविहेठय अञ्जतरम्पि तेस ।
 मेत्तेन चित्तेन हितानुकम्पी,
 एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
 ९१ 'सब्बेसु भूतेसु निधाय दण्ड,
 अविहेठय अञ्जतरम्पि तेस ।
 न पुत्तमिच्छेय्य कुतो सहाय,
 एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
 ९२ 'ससग्गजातस्स भवन्ति स्नेहा,
 स्नेहन्वय दुक्खमिदं पहीति ।
 आदीनव स्नेहज पेक्खमानो,
 एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
 ९३ 'मित्ते सुहज्जे अनुकम्पमानो,
 हापेति अन्थ पटिवद्धचित्तो^६ ।
 एतं भयं सन्थवे पेक्खमानो,
 एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
 ९४ 'वसो विसालो व यथा विसत्तो,
 पुत्तेसु दारेसु च या अपेक्खा ।
 वसे कळीरो व^७ असज्जमानो,
 एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

१ विरागवत्थु—सी० । २ सरागवत्थूसु—सी० । ३ पपञ्च—स्या०, रो० ।
 ४. विदियफन्दितानि—सी० । ५ तथेव—स्या०, रो० । ६ पटिवद्धचित्तो—स्या० ।
 ७, वसकळीरोव—सी०, स्या० ।

- ९५ 'मिगो अरञ्जम्हि यथा अबद्धो^१,
येनिच्छक गच्छति गोचराय ।
विञ्जू नरो सेरित पेक्खमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- ९६ 'आमन्तना होति सहायमज्झे,
वासे च^२ ठाने गमने चारिकाय ।
अनभिज्झित सेरित पेक्खमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- ९७ 'खिड्डा रती होति सहायमज्झे,
पुत्तेसु पेम विपुल च होति ।
पियविप्पयोग विजिगुच्छमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- ९८ 'चातुद्दिसो अप्पटिघो च होति,
सन्तुस्समानो इतरीतरेन ।
परिस्सयान सहिता अछम्भी,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- ९९ 'दुस्सङ्गहा पब्बजितापि एके,
अथो गहट्ठा घरमावमन्ता ।
अप्पोस्सुक्को परपुत्तेसु हुत्वा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १०० 'ओरोपयित्वा गिहिब्यञ्जनानि,
सञ्चिन्नपत्तो यथा कोविळारो ।
छेत्वान वीरो गिहिबन्धनानि,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १०१ 'सचे लभेथ निपक सहाय,
सिद्धिं चर साधुविहारिधीर^३ ।

5 B 10

10

R 9

15

20

25

१ अबन्धो—सी०, स्या० । २ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । ३ साधु-
हारिधीर—स्या० ।

अभिभुज्य सव्वानि परिस्सयानि,
चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा^१ ॥

- १० २ 'नो चे लभेथ निपक सहाय,
सिद्धिं चर साधुविहारिधीर ।
राजा व रट्ट विजित पहाय,
एको चरे मातङ्गरञ्जिव नागो ॥
- B 11 १० ३ 'अद्धा पससाम सहायसम्पद,
सेट्ठा समा सेवितब्बा सहाया ।
एते अलद्धा अनवज्जभोजी,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- 10 १० ४ 'दिस्वा सुवण्णस्स पभस्सरानि,
कम्मरपुत्तेन सुनिट्ठितानि ।
सघट्टमानानि दुवे भुजस्मि,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- 15 १० ५ 'एव दुत्तीयेन^२ सहा ममस्स,
वाचाभिलापो अभिसज्जना वा ।
एत भय आर्याति पेक्खमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- R 10 १० ६ 'कामा हि चित्रा मधुरा मनोरमा,
विरूपरूपेन मथेन्ति चित्त ।
आदीनव कामगुणेसु दिस्वा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- 20 १० ७ 'ईती च गण्डो च उपद्दवो च,
रोगो च सल्ल च भय च मेत ।
एत भय कामगुणेसु दिस्वा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- 25

१. सतिमा—स्या० । २. दुत्तियेन—स्या० ।

- १०८ 'सीत च उण्ह च खुद पिपास,
वातातपे डससरीसपे^१ च ।
सब्बानिपेतानि अभिम्भवित्वा^२,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १०९ 'नागो व यूथानि विवज्जयित्वा,
सज्जातखन्धो पदुमी उळारो ।
यथाभिरन्त विहर अरञ्जे,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥ 5
- ११० 'अट्टानत सङ्गणिकारतस्स,
य फस्सये^३ सामयिक विमुत्ति^४ ।
आदिच्चबन्धुस्स वचो निसम्म,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥ B 12 10
- १११ 'दिट्ठीविसूकानि उपातिवत्तो,
पत्तो नियाम पटिलद्धमग्गो ।
उप्पन्नजाणोम्हि अनञ्जनेत्थो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥ 15
- ११२ 'निल्लोलुपो निक्कुहो निप्पिपासो,
निम्मक्ख - निद्धन्तकसावमोहो ।
निरासयो सब्बलोके भवित्वा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥ 20
- ११३ 'पाप सहाय परिवज्जयेथ,
अनत्थदस्सिस विसमे निविट्ठ ।
सय न सेवे पसुत पमत्त,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- ११४ 'बहुस्सुत धम्मधर भजेथ,
मित्त उळार पटिभानवन्त । 25

१ डससिरिसपे—सी०, स्या० । २ अभिम्भवित्वा—स्या० । ३ फुस्सये—स्या० ।
४ विमुत्ति—सी० । ५ निम्मक्खो—स्या०, रो० ।

R 11

अञ्जाय अत्थानि विनेय्य कञ्च,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

११५ 'खिड्डु रति कामसुख च लोके,
अनलङ्कुरित्वा अनपेक्खमानो ।

5

विभूसट्ठाना^१ विरतो सच्चवादी,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

११६ 'पुत्त च दार पितर च मातर,
धनानि धञ्जानि च बन्धवानि ।

हित्वान कामानि यथोधिकानि,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

10

B 13

११७ 'सङ्गो एसो परित्तमेत्थ सोख्य,
अप्पस्सादो दुक्खमेवेत्थ भित्थो ।

गळो^२ एसो इति जत्वा मतिमा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

15

११८ 'सन्दालयित्वान सयोजनानि,
जाल^३ व भेत्वा^३ सलिलम्बुचारी ।

अग्गी व दड्डु अनिवत्तमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

20

११९ 'ओक्खित्तचक्खू न च पादलोलो,
गुत्तिन्द्रियो रक्खित्तमानसानो ।

अनवस्सुतो अपरिड्ढ्हमानो^४,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

१२० 'ओहारयित्वा गिहिव्यञ्जनानि,
सञ्छन्नपत्तो^५ यथा पारिच्छतो ।

25

कासायवत्थो अभिनिक्खमित्वा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

१ विभूसनण्ठाना—सी०, स्या० । २ गाहो—सी०, कण्डो—स्या०, रो० ।

३-३ जलव भित्वा—स्या०, जाल पहित्वा—रो० । ४ अप्परिड्ढ्हमानो—स्या० ।

५. सञ्छन्नपत्तो—सी०, स्या० ।

- १२१ 'रसेसु गेध अकर अलोलो,
अनञ्जपोसी सपदानचारी ।
कुले कुले अप्पटिबद्धचित्तो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२२ 'पहाय पञ्चावरणानि चेतसो,
उपक्किलेसे व्यपनुज्ज सब्बे ।
अनिरिसितो छेज्ज सिनेहदोस,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२३ 'विपिट्टिकत्वान सुख च दुक्ख,
पुब्बेव सोमनस्सदोमनस्स^१ ।
लद्धानुपेक्ख समथ विसुद्ध,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२४ 'आरद्धविरियो^२ परमत्थपत्तिया,
अलीनचित्तो अकृमीतवुत्ति ।
दब्बहनिक्कमो थामबलूपपन्नो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२५ 'पटिसल्लान ज्ञानमरिञ्चमानो
धम्मेषु निच्च अनुवम्मचारी ।
आदीनव सम्मसिता भवेसु,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२६ 'तण्हक्खय पत्थयमप्पमत्तो,
अनेळमूगो सुतवा सतीमा^३ ।
सङ्घातधम्मो नियतो पधानवा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२७ 'सीहो व सद्देषु असन्तसन्तो,
वातो व जालम्हि असज्जमानो ।
पदुम व तोयेन अलिम्पमानो,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

R 12

10

B, 14¹

15

20=

25

१. सोमनस्स दोमनस्स—स्या० । २. आरद्धविरियो—म० । ३. सतिमा—स्या० ।

- १२८ 'सीहो यथा दाठबलो पसय्ह,
राजा मिगान अभिभूय्य चारी ।
सेवेथ पन्तानि सेनासनानि,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १२९ 'मेत्त उपेक्ख करुण विमुत्ति,
आसेवमानो मुदित च काले ।
सब्बेन लोकेन अविहज्झमानो^१,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १३० 'राग च दोस च पहाय मोह,
सन्दालयित्वान सयोजनानि ।
असन्तस जीवितसङ्ख्यमिह,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १३१ 'भजन्ति सेवन्ति च कारणत्था,
निक्कारणा दुल्लभा अज्ज मित्ता ।
अत्तत्थपञ्जा असुची मनुस्सा,
एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- १३२ 'विमुद्धसोला सुविमुद्धपञ्जा,
समाहिता जागरियानुयुत्ता ।
विपस्सका धम्मविसेसदस्सी,
मग्गङ्गबोज्झङ्गगते विजञ्जा ॥
- १३३ 'सुञ्जप्पणिधि^२ च तथा निमित्त^३,
आसेवयित्वा जिनसासनमिह ।
ये सावकत्त न वजन्ति धीरा,
भवन्ति पच्चेकजिना सयम्भू ॥
- १३४ 'महन्तधम्मा बहुधम्मकाया,
चित्तिस्सरा सब्बदुक्खोघतिण्णा ।
उदग्गचित्ता परमत्थदस्सी,
सीहोपमा खग्गविसाणकप्पा ॥

B. 15,
R. 13

15

20

25

१. विहज्झमानो—सी० । २-२ सुञ्जतप्पणिहितञ्चानिमित्त—सी० ।

- १३५ 'सन्तिन्द्रिया सन्तमना समाधी,
पञ्चन्तसत्तेसु^१ पतिप्पचारा^२ ।
दीपा^३ परत्थ^४ इध विज्जलन्ता,
पञ्चेकबुद्धा सतत^५ हिता मे^६ ॥
- १३६ 'पहीनसब्बावरणा जनिन्दा,
लोकप्पदीपा धनकञ्चनाभा ।
निस्ससय लोकसुदक्खिण्य्या,
पञ्चेकबुद्धा सततप्पिता मे ॥
- १३७ 'पञ्चेकबुद्धान^७ सुभासितानि,
चरन्ति लोकम्हि सदेवकम्हि ।
सुत्वा तथा ये न करोन्ति बाला,
चरन्ति^८ दुक्खेसु पुनप्पुन ते ॥
- १३८ 'पञ्चेकबुद्धान सुभासितानि,
मधु यथा खुद्मवस्सवन्त^९ ।
सुत्वा तथा ये पटिपत्तियुत्ता,
भवन्ति ते सच्चदसा सपञ्जा^{१०} ॥
- १३९ "पञ्चेकबुद्धेहि जिनेहि भासिता^{११},
कथा^{१२} उळारा अभिनिक्खमित्वा ।
ता सक्खसीहेन नरुत्तमेन,
पकासिता धम्मविजाननत्थ ॥
- १४० "लोकानुकम्पाय इमानि तेस,
पञ्चेकबुद्धान विकुब्बितानि ।
सवेगसङ्गमतिवड्डुनत्थ^{१३},
सयम्भुसीहेन पकासितानी^{१४}ति ॥

१-१ पञ्चत्तगम्भीरमतप्पचारा—सी० , ०मतिप्पचारा—स्या० । २-२ दीप
परत्थ—सी० । ३-३ सततचित्ता मे—सी० , सत्तहिता मे—स्या० । ४ पञ्चेकबुद्धान—स्या० ।
५ वज्जन्ति—स्या० । ६ खुद्मवस्सवन्त—स्या० । ७ बुत्ता—सी० । ८ गाथा—सी०, स्या० ।
९ सवेगसङ्ग—सी० ।

३-१ सारिपुत्तथेरअपदानं

अथ थेरापदान सुणाय—

- R 15 १४१ “हिमवन्तस्स अविदूरे, लम्बको नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मत्थ, पण्णसाला सुमापिता ॥
- १४२ “उत्तानकूला नदिका, सुपत्तिथा मनोरमा ।
सुसुद्धपुल्लिनाकिण्णा, अविदूरे ममस्सम ॥
- 5 १४३ “असक्खरा अपब्भारा, सादु अप्पटिगन्धिका ।
सन्दती नदिका तत्थ, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- १४४ “कुम्भीला मकरा चेत्थ, सुसुमारा^१ च कच्छपा ।
चरन्ति^२ नदिया तत्थ, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- १४५ “पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा^३ मुञ्जरोहिता ।
वग्गळा^४ पपतायन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- 10 B 17 १४६ “उभो कूलेसु नदिया, पुप्फिनो फलिनो दुमा ।
उभतो अभिलम्बन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- १४७ “अम्बा साला च तिलका, पाटली सिन्दुवास्का^५ ।
दिब्बगन्धा^६ सम्पवन्ति, पुप्फिता मम अस्समे ॥
- 15 १४८ “चम्पका सळला^७ नीपा, नागपुन्नागकेतका ।
दिब्बगन्धा^६ सम्पवन्ति, पुप्फिता मम अस्समे ॥
- १४९ “अतिमुत्ता असोका च, भगिनीमाला च पुप्फिता ।
अङ्कुरोला बिम्बजाला च, पुप्फिता मम अस्समे ॥
- It 16 १५० “केतका^८ कन्दलि^९ चेव, गोधुका^{१०} तिणसूलिका ।
0 दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥

१ सुसुमारा—सी०, स्या० । २ सन्दन्ति—स्या०, रो० । ३ वजला—सी०, स्या०, जलजा—रो० । ४ वग्गुला—सी०, वग्गुळा—स्या०, मग्गुरा—थेरगाथा । ५. सिन्दुवारिका—सि०, रो०, सिन्दु वारिता—स्या० । ६ दिब्बगन्ध—सी०, दिब्बा गन्धा—स्या० । ७. सलला—सी, सलळा—स्या० । ८ केटक—सी० । ९ कन्दली—सी०, कदली—स्या० । १०. के बुका—स्या० ।

१५१ “कणिकारा^१ कणिका^१ च, असना अज्जुना^२ बहू ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥

१५२ “पुन्नागा गिरिपुन्नागा^३, कोविळारा च पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥

१५३ “उद्दालका^४ च कुटजा, कदम्बा वकुला^५ बहू ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥

5

१५४ “आळका इसिमुग्गा च, कदलिमातुलुङ्गियो ।
गन्धोदकेन सवङ्का, फलानि धारयन्ति ते ॥

१५५ “अज्जे पुप्फन्ति पट्टुमा, अज्जे जायन्ति केसरी ।
अज्जे ओपुप्फा पट्टुमा, पुप्फिता तळके^६ तदा^७ ॥

10

१५६ “गम्भ गण्हन्ति पट्टुमा, निद्धावन्ति मुलाळियो ।
सिघाटिपत्तमाकिण्णा^८, सोभन्ति तळके तदा ॥

१५७ “नयिता अम्बगन्धी^९ च, उत्तली^{१०} बन्धुजीवका ।
दिब्बगन्धा सम्पवन्ति, पुप्फिता तळके तदा ॥

१५८ “पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा मुञ्जरोहिता ।
सगुला^{११} मग्गुरा^{१२} चेव, वसन्ति तळके तदा ॥

15

१५९ “कुम्भीला सुसुमारा च, तन्तिगाहा^{१३} च रक्खसा ।
ओगुहा^{१४} अजगरा^{१५} च, वसन्ति तळके तदा ॥

B 18

१६० “पारेवता रविहसा, चक्कवाका नदीचरा ।
कोकिला सुकसाटिका^{१६}, उपजीवन्ति त मर ॥

20

१६१ “कुक्कुत्थका कुञ्जीरका, वने पोक्खरसातका ।
दिन्दिभा सुवपोता च, उपजीवन्ति त सर ॥

१-१ कणिका कणिकार—स्या० । २ अज्जना—स्या० । ३ पुन्नागा गिरि
पुन्नागा—स्या० । ४ उद्दालका—सी०, स्या० । ५ वकुला—स्या० । ६ तळके—स्या० ।
७ सदा—सी० । ८ सिघाटिपत्तमाकिण्ण—सी०, सिघाट—स्या० ।
९-९ अम्बगण्डी च उत्तराहि—स्या० । १० सङ्कला—स्या० । ११ मग्गुरा—सी० ।
१२ तन्तिगाहा—स्या० । १३ ओगाहा—स्या० । १४, अज्जकार—सी० । १५. सुव-
सालिका—स्या० ।

R 17

१६२ “हसा कोश्वा मयूरा च, कोकिला तम्बचूळका^१ ।
पम्पका^२ जीवजीवा च, उपजीवन्ति त सर ॥

१६३ “कोसिका पोट्टसीसा च, कुररा सेनका बहू ।
महाकाळा च सकुणा, उपजीवन्ति त सर ॥

५ १६४ “पसदा च^३ वराहा च^४, चमरा गण्डका बहू^५ ।
रोहिच्चा सुकपोता^६ च, उपजीवन्ति त सर ॥

१६५ “सीहव्यग्धा^७ च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका^८ ।
तिधा पभिन्नमातङ्गा^९, उपजीवन्ति त सर ॥

१६६ “किन्नरा वानरा चेव, अथोपि वनकम्मिका ।
चेता च लुहका चेव, उपजीवन्ति त सर ॥

10

१६७ “तिन्दुकानि पियालानि, मधुका कासुमारयो^{१०} ।
ध्रुव फलानि धारेन्ति, अविदूरे ममस्सम ॥

१६८ “कोसम्बा^{११} सळला निम्बा^{१२}, सादुफलसमायुता^{१३} ।
ध्रुव फलानि^{१४} धारेन्ति, अविदूरे ममस्सम ॥

15

१६९ “हरीतका आमलका, अम्बजम्बुविभीतका^{१५} ।
कोला भल्लातका बिल्ला, फलानि धारयन्ति ते ॥

१७० “आलुवा च कळम्बा च, बिळालीतक्कळानि च ।
जीवका सुतका^{१६} चेव, बहुका मम अस्समे ॥

१७१ “अस्समस्साविदूरम्हि, तळाकासु^{१७} सुनिम्मिता ।
अच्छोदका सीतजला, सुपतित्था मनोरमा ॥

20

B 19

१७२ “पदुमुप्पलसञ्छन्ना, पुण्डरीकसमायुता ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, दिब्बगन्धो^{१८} पवायति^{१९} ॥

१ तम्बचूळिका—सी०, लम्बचूळिका—स्या० । २ चम्पका—स्या० । ३ पसदा
मिगा—स्या० । ४-४. ववका भेरण्डका बहू—सी०, चवका भेरण्डका बहू—स्या० ।
५ सुग पोता—सी०, सुतपोता—स्या० । ६ सीहाव्यग्धा—स्या० । ७ अंतरच्छभि—
स्या० । ८ तिघप्पभिन्ना—स्या० । ९ कासमारियो—स्या० । १० कोसुम्भा—
सी०, स्या० । ११ नीपा—सी०, स्या० । १२ सरफलसमायुता—स्या० । १३
ध्रुवफलानि—सी० । १४ अम्बाजम्बुविभेदका—स्या० । १५ सम्बका—स्या० ।
१६, तळाकासि—स्या० । १७-१७ दिब्बो गन्धो पवायति—स्या० ।

- १७३ “एव सब्बज्जसम्पन्ने, पुप्फिते फलिते वने ।
सुकते अस्समे रम्मे, विहरामि अहं तदा ॥
- १७४ “सीलवा वत्तसम्पन्नो^१, ज्ञायी ज्ञानरतो सदा ।
पञ्चाभिञ्ज्वाबलप्पतो, सुखञ्च नाम तापसो ॥
- १७५ “चतुर्वीससहस्सानि^२, सिस्सा मय्ह उपट्ठहुं ।
सब्बे व ब्राह्मणा एते, जातिमन्तो यसस्सिनो ॥
- १७६ “लक्खणे इतिहासे च, सनिघण्टुसकेदुभे^३ ।
पदका वेय्याकरणा, सधम्म^४ पारमि गता ॥
- १७७ “उप्पातेसु निमित्तेसु, लक्खणेषु च कोविदा ।
पथव्या^५ भूमन्तलिकखे^६, मम सिस्सा सुसिक्खिता ॥
- १७८ “अप्पिच्छा निपका एते, अप्पाहारा अलोलुपा ।
लाभालाभेन सन्तुट्ठा, परिवारेन्ति म सदा ॥
- १७९ “ज्ञायी ज्ञानरता धीरा, सन्तचित्ता समाहिता ।
आकिञ्चञ्ज पत्थयन्ता, परिवारेन्ति म सदा ॥
- १८० “अभिञ्जापारमिप्पत्ता, पेत्तिके गोचरे रता ।
अन्तलिकखचरा धीरा, परिवारेन्ति म सदा ॥
- १८१ “सवुत्ता छसु द्वारेसु, अनेजा^७ रक्खितिन्द्रिया ।
अससट्ठा च ते धीरा, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १८२ “पल्लङ्केन निसज्जाय, ठानचङ्कमनेन^८ च ।
वीतिनामेन्ति ते रत्ति, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १८३ “रजनीये न रज्जन्ति, दुस्सनीये^९ न दुस्सरे ।
मोहनीये न मुहन्ति, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १८४ “ईद्धि वीमसमाना ते, वत्तन्ति निच्चकालिक ।
पथवि^{१०} ते पकम्पेन्ति, सारम्भेन दुरासदा ॥

R 18

10

15

20

१ वत्तसम्पन्नो—स्या० । २ चतुर्वीस०—सी०, स्या० । ३ सनिघण्टु०—सी०, स्या० । ४ सधम्म—स्या० । ५-५ पथव्यभुम्यन्तलिकखे—सी०, पठव्या भुम्यन्तलिकखे—स्या० । ६ अनेजा—स्या० । ७ ठाना चङ्कमनेन—स्या० । ८ दोसनीये—स्या० । ९, पठवि—स्या० ।

B 20

5

10

R 19

15

20

- १८५ “कीळमाना च^१ ते सिस्सा, कीळन्ति ज्ञानकीळित ।
जम्बुतो फलमानेन्ति, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १८६ “अञ्जे गच्छन्ति गोयान, अञ्जे पुब्बविदेहक^२ ।
अञ्जे च उत्तरकुरु, एसनाय दुरासदा ॥
- १८७ “पुस्तो पेसेन्ति खारि^३, पच्छतो च वजन्ति ते ।
चतुवीससहस्सेहि, छादित होति अम्बर ॥
- १८८ “अग्गिपाकी^४ अनग्गी^५ च, दन्तोदुक्खलिकापि च ।
अस्मेन^६ कोट्टिता^७ केचि, पवत्तफलभोजना ॥
- १८९ “उदकोरोहणा^८ केचि, साय पातो सुचीस्ता ।
तोयाभिसेचनकरा, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १९० “परुब्बहकच्छनखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
गन्धिता सीलगन्धेन, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १९१ “पातो व सन्निपतित्वा^९, जटिला उग्गतापना ।
लाभालाभ पकित्तेत्वा, गच्छन्ति अम्बरे तदा ॥
- १९२ “एतेस पक्कमन्तान, महासदो पवत्तति ।
अजिनचम्मसद्देन, मुदिता^{१०} होन्ति देवता ॥
- १९३ “दिसोदिस^{११} पक्कमन्ति, अन्तलिकखचरा इसी ।
सके^{१२} बलेनुपत्थद्वा, ते गच्छन्ति यदिच्छक^{१३} ॥
- १९४ “पथवीकम्पका एते, सब्बे व नभचारिनो ।
उग्गतेजा दुप्पसहा, सागरो व अखोभिया ॥
- १९५ “ठानचङ्कमिनो^{१४} केचि, केचि नेसज्जिका इसी ।
पवत्तभोजना केचि, मम सिस्सा दुरासदा ॥
- १९६ “मेत्ताविहास्तिनो एते, हितेसी सब्बपाणिन ।
अनत्तुक्कसका सब्बे, न ते वम्भेन्ति कस्सचि ॥

१ व—स्या० । २ पुब्बविदेहन—स्या० । ३ ते खारि—स्या० । ४-४
अग्गिपाक अनग्गि—स्या० । ५-५ अम्बना कोटिका—स्या० । ६ उदकोरोहका—स्या० ।
७ सन्निपातेत्वा—स्या० । ८ मोदिता—सी०, स्या० । ९ दिसोदिसा—स्या० ।
१०, सक—स्या० । ११ यथिच्छक—स्या० । १२ ठानचङ्कमिया—स्या० ।

- १९७ "सीहराजा व सम्भीता, गजराजा व थामवा ।
दुरासदा व्यग्धारिव, आगच्छन्ति ममन्तिके ॥
- १९८ "विज्जाधरा देवता च, नागगन्धब्बरक्खसा^१ ।
कुम्भण्डा दानवा गरुळा, उपजीवन्ति त सर ॥
- १९९ "ते जटाखारिभरिता, अजिनुत्तरवासना^२ । 5 B 21,
अन्तलिक्खचरा सब्बे, उपजीवन्ति त सर ॥
- २०० "सदानुच्छविका^३ एते, अञ्जमञ्ज सगारवा ।
चतुब्बीससहस्सान, खिपितसद्दो^४ न विज्जति ॥
- २०१ "पादे पाद निक्खिपन्ता, अप्पसद्दा सुसवुता ।
उपसङ्कम्म सब्बे व^५, सिरसा वन्दरे मम ॥ 10
- २०२ "तेहि सिस्सेहि परिवुतो, सन्तेहि च तपस्सिभि ।
वसामि अस्समे तत्थ, ज्ञायी ज्ञानरतो अह ॥
- २०३ "इसीन सीलगन्धेन, पुप्फगन्धेन चूभय ।
फलीन फलगन्धेन, गन्धितो होति अस्समो ॥
- २०४ "रत्तिन्दिव न जानामि, अरति मे न विज्जति । 15
सके सिस्से ओवदन्तो, भिय्यो हास लभामह ॥
- २०५ "पुप्फान पुप्फमानान, फलान च विपच्चत ।
दिब्बगन्धा पवायन्ति, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- २०६ "समाधिम्हा वुट्ठहित्वा, आतापी निपको अह । R 20
खारिभार गहेत्वान, वन अज्झोर्गाह अह ॥ 20
- २०७ "उप्पाते सुपिने चापि, लक्खणेसु सुसिक्खितो ।
पवत्तमान मन्तपद, धारयामि अह तदा ॥
- २०८ "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, हिमवन्तमुपागमि ॥
- २०९ "अज्झोगाहेत्वा^६ हिमवन्त, अगो कारुणिको मुनि । 25
पल्लङ्क आभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

१. नागगन्धब्ब०—सी० । २ अजिनुत्तरवासिनो—स्या० । ३ तदानुच्छवि—स्या० ।
खित्तसद्दा—स्या० । ५ सब्बे ते—स्या० । ६ अज्झोगहत्वा—सी०, स्या० ।

B 22,

5

२१० “तमद्दसाह^१ सम्बुद्ध, सप्पभास मनोरम ।
इन्दीवर व जलित, आदित्त व हुतासन ॥

२११ “जलन्त दीपखख व, विज्जुत^२ गगणे यथा ।
सुफुल्ल सालराज व, अद्दस लोकनायक ॥

२१२ “अय नागो महावीरो, दुक्खस्सन्तकरो मुनि ।
इम दस्सनमागम्म, सब्बदुक्खा पमुच्चरे ॥

२१३ “दिस्वानाह देवदेव, लक्खण उपधारयि ।
बुद्धो नु खो न वा बुद्धो, हन्द पस्सामि चक्खुम ॥

10

२१४ “सहस्साराणि चक्कानि, दिस्सन्ति चरणुत्तमे ।
लक्खणानिस्स दिस्वान, निट्ठ गर्च्छि तथागते ॥

२१५ ‘सम्मज्जनि गहेत्वान^३, सम्मज्जित्वानह तदा ।
अथ^४ पुप्फे समानेत्वा, वुद्धसेट्ठ अपूर्जयि ॥

२१६ “पूजयित्वान त बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ।
एकस अजिन कत्वा, नमस्सि लोकनायक ॥

15

२१७ “येन आपणेन सम्बुद्धो, विहरति^५ अनासवो ।
त आण कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

२१८ ‘समुद्धरसिम^६ लोक, सयम्भू अमितोदय ।
तव दस्सनमागम्म, कङ्खासोत तरन्ति ते ॥

20

२१९ ‘तुव सत्था च केतु च, धजो यूपो च पाणिन ।
परायणो^७ पतिट्ठा च, दीपो च द्विपदुत्तमो^८ ॥

२२० ‘सक्का समुद्दे उदक, पमेतु आब्बहेकेन वा ।
न त्वेव तव सब्बञ्जु, आण सक्का पमेतवे ॥

२२१ ‘धारेतु पथावि सक्का, ठपेत्वा तुलमण्डळे ।
न त्वेव तव सब्बञ्जु, आण सक्का धरेतवे^९ ॥

१ तत्थद्दसासि—सी० । २ विज्जुव—सी०, स्या० । ३ गहेत्वा—स्या० ।

४ अट्ठ—स्या०, रो० । ५ विहरित्थ—सी० । ६ समुद्धरयिम—स्या० ।

७ परायणो—स्या० । ८ द्विपदुत्तमो—सी०, स्या० । ९ पमेतवे—स्या० ।

- २२२ 'आकासो' मिनितु सक्का, रज्जुया^२ अङ्गुलेन वा । R 21
 न त्वेव तव सब्बञ्जु, आण सक्का पमेतवे ॥
- २२३ 'महासमुद्वे' उदक, पथवी^३ चाखिला जट^३ ।
 बुद्धआण उपादाय, उपमातो न युज्जरे ॥
- २२४ 'सदेवकस्स लोकस्स, चित्त येस पवत्तति । 5
 अन्तोजालीकता^४ एते, तव आणम्हि चक्खुम ॥
- २२५ 'येन आणेन पत्तोसि, केवल बोधिमुत्तम । B 23
 तेन आणेन सब्बञ्जु, महसी परतित्थिये' ॥
- २२६ "इमा गाथा थवित्वान^५, सुरुचि नाम तापसो ।
 अजिन पत्थस्त्विान, पथविय निसीदि सो ॥ 10
- २२७ "चुल्लासीतिसहस्सानि, अज्झोगाब्हो महणवे ।
 अच्चुगतो तावदेव, गिरिराजा पवुच्चति ॥
- २२८ "ताव अच्चुगतो नेरु, आयतो वित्थतो च सो ।
 चुण्णितो अणुभेदेन^६, कोटिसतसहस्ससो^७ ॥
- २२९ "लक्खे ठपियमानम्हि, परिकवयमगच्छथ । 15
 न त्वेव तव सब्बञ्जु, आण सक्का पमेतवे ॥
- २३० "सुखुमच्छिकेन जालेन, उदक यो परिक्वपे ।
 ये केचि उदके पाणा, अन्तोजालीकता सियु ॥
- २३१ "तथेव हि महावीर, ये केचि पुत्थुतित्थिया ।
 दिट्ठिगहनपक्खन्दा^८, परामासेन मोहिता ॥ 20
- २३२ "तव सुद्धेन आणेन, अनावरणदस्सिना ।
 अन्तोजालीकता^४ एते, आण ते नातिवत्तरे ॥
- २३३ "भगवा^९ तम्हि समये, अनोमदस्सी महायसो ।
 वुट्ठहित्वा समाधिम्हा, दिस ओलोकयी जिनो ॥

१ आकास—स्या० । २ सजुना—स्या० । ३-३ पथवी चाखिला जटा—सी० ,
 पथवि चाखिज्जहे—स्या०, रो० । ४ अन्तोजालिगता—स्या०, अन्तोजालगता—रो० ।
 ५ पठेत्वान—स्या०, पठित्वान—रो० । ६-६ सख्य भेदेन कोटिसतसहस्सियो—स्या०,
 सहस्सियो—रो० । ७ दिट्ठिगहनपक्खन्ता—सी०, दिट्ठिगहनपक्खन्ता—स्या० ।
 ८ अन्तोजालगता—सी०, अन्तोजालिगता—स्या० । ९, भगवा च—स्या०, रो० ।

- २३४ “अनोमदस्सिमुनिनो, निसभो नाम सावको ।
परिवृतो सतमहस्सेहि, सन्तचित्तेहि तादिभि^१ ॥
- २३५ “खीणासवेहि सुद्धेहि, छठभिज्जेहि ज्ञायिभि ।
चित्तमज्जाय बुद्धस्स, उपेसि लोकनायक ॥
- २३६ “अन्तलिक्खे ठिता तन्थ, पदक्खिणमकसु ते ।
नमस्सन्ता पञ्चलिका, ओतर^२ बुद्धसन्तिके ॥
- २३७ “अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्षुसङ्घे निसिदित्वा, सित पातुकरी जिनो ॥
- B 24 २३८ “वरुणो नामुपट्ठाको, अनोमदस्सिस्स^३ सत्थुनो^३ ।
एकस चीवर कत्वा, अपुच्छि^४ लोकनायक ॥
- 10 २३९ ‘को नु खो भगवा हेतु, सितकम्मस्स सत्थुनो ।
न हि बुद्धा अहेतूहि, सित पातुकरोन्ति ते’ ॥
- R 22 २४० “अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्षुमज्जे^५ निसीदित्वा, इम गाथ अभासथ ॥
- 15 २४१ ‘यो म पुप्फेन पूजेसि, जाणञ्चापि अनुत्थवि ।
तमह कित्तिस्सामि^६, सुणोथ^७ मम भासतो ॥
- २४२ बुद्धस्स गिरमज्जाय, सब्बे देवा समागता^८ ।
सद्धम्म सोतुकामा ते, सम्बुद्धमुपसङ्गमु ॥
- २४३ दससु लोकधातूसु, देवकाया महिद्धिका ।
सद्धम्म सोतुकामा ते, सम्बुद्धमुपसङ्गमु ॥
- 20 २४४ हत्थी अस्सा रथा पत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २४५ सट्ठितूरियसहस्सानि^९, भेरियो समलङ्कता ।
उपट्ठिस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥

१ तादिहि—सी० । २ ओरुहु—स्या० । ३-३ सब्बबुस्स महेसिनो—सी० ।
४ आपुच्छि—स्या० । ५ सधमज्जे—सी० । ६ कित्तिस्सामि—स्या० ।
७ सुणाथ—सी०, स्या० । ८ समानुसा—स्या० । ९ सट्ठितूरिय०—सी०,
सट्ठितूरिय०—स्या० ।

- २४६ सोळसिस्थिसहस्सानि^१, नारियो समलङ्कता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
- २४७ अळारपम्हा^२ हसुला^३, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २४८ कप्पसतसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति । 5
सहस्सकखत्तु चक्कवत्ती, राजा रट्ठे भविस्सति ॥
- २४९ सहस्सकखत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^४ ॥
- २५० पच्छिमे भवसम्पत्ते^५, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
ब्राह्मणी सारिया नाम, धारयिस्सति कुच्छिन्ता ॥ 10
- २५१ मातुया नामगोत्तेन पञ्जायिस्सतिय नरो । B 25
सारिपुत्तो ति नामेन, तिक्खपञ्जो भविस्सति ॥
- २५२ असीतिकोटी छड्ढेत्वा, पब्बजिस्सतिकिञ्चनो ।
गवेसन्तो सन्तिपद, चरिस्सति मर्हि इम ॥
- २५३ अप्परिमेय्य इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो । 15
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २५४ तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो वम्मनिम्मित्तो ।
सारिपुत्तो ति नामेन, हेस्सति अग्गसावको ॥
- २५५ अय भागीरथी^६ गङ्गा, हिमवन्ता पभाविता । R 23
महासमुद्धमप्पेति, तप्पयन्ती महोर्दाध ॥ 20
- २५६ तथेवाय सारिपुत्तो, सके तोसु विसारदो ।
पञ्जाय पारमि गन्त्वा, तप्पयिस्सति पाणिने^७ ॥
- २५७ हिमवन्तमुपादाय, सागर च महोर्दाध ।
एत्थन्तरे य पुलिन, गणनातो असङ्खिय ॥
- २५८ तम्पि सक्का असेसेन, सङ्घातु गणना यथा । 25
न त्वेव सारिपुत्तस्स, पञ्जायन्तो भविस्सति ॥

१ सोळसिस्थी०—स्या० । २ आळारमुखा—स्या० । ३ फासुला—रो० ।

४ असङ्खय—स्या० । ५ पच्छिमभवे सम्पत्ते—सी० । ६ भागीरसी—स्या० ।

७ पाणिनी—सी०, स्या० ।

- २५९ लक्खे ठपियमानम्हि, खीये गङ्गाय वालुका ।
न त्वेव सारिपुत्तस्स, पञ्जायन्तो भविस्सति ॥
- २६० महासमुद्धे ऊमियो, गणनातो असङ्खिया ।
तथेव सारिपुत्तस्स, पञ्जायन्तो न हेस्सति ॥
- ५ २६१ आराधयित्वा सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
पञ्जाय पारमि गत्वा, हेस्सति अगसावको ॥
- २६२ पवत्तित धम्मचक्क, सक्कपुत्तेन तादिना ।
अनुवत्तेस्सति^१ सम्मा, वस्सेन्तो धम्मवुट्ठियो ॥
- २६३ सब्बमेत अभिञ्जाय, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
१० भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, अगगट्ठाने ठपेस्सति^२ ॥
- B २६ २६४ “अहो मे सुकत कम्म, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ।
यस्साह कार^३ कत्वान, सब्बत्थ पारमि गतो ॥
- २६५ “अपरिमेय्ये कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे झापयि अह ॥
- १५ २६६ “असङ्खत गवेसन्तो, निब्बान अचल पद ।
विचिन तिथिये सब्बे, एसाह^४ ससारि भवे ॥
- २६७ “यथापि ब्याधितो^५ पोसो, परियेसेय्य ओसध^६ ।
विचिनेय्य वन^७ सब्ब, ब्याधितो परिमुत्तिया ॥
- २६८ “असङ्खत गवेसन्तो, निब्बान अमत पद ।
२० अब्बोकिण्ण^८ पञ्चसत, पब्बजि इसिपब्बज ॥
- २६९ “जटाभारेन^९ भरितो, अजिनुत्तरनिवासनो^{१०} ।
अभिञ्जापारमि गत्वा, ब्रह्मलोक अगच्छिह^{१०} ॥
- R २४ २७० “नत्थि बाहिस्के सुद्धि, ठपेत्वा जिनसासन ।
ये केचि बुद्धिमा सत्ता, सुज्झन्ति जिनसासने ॥

१ अनुवत्तेस्सति—सी०, अनुवत्तिस्सति—स्या० । २ यस्साधिकार—स्या० ।

३ तदाह—सी० । ४ ब्याधिको—स्या० । ५ ओसध—स्या० । ६ धन—स्या० ।

७ अब्बोकिण्ण—रो० । ८ जटायभार—स्या० । ९ निवासह—स्या०, रो० ।

१०. अगच्छह—सी०, अगच्छह—स्या० ।

- २७१ "अत्तकारमय^१ एत, नयिद इतिहीतिह^२ ।
 असङ्घत गवेसन्तो, कुतित्थे^३ सञ्चरिं अह ॥
- २७२ "यथा सारत्थिको पोसो, कर्दलं छेत्त्वान फालये ।
 न तत्थ सार विन्देय्य, सारेन रित्तको हि सो ॥
- २७३ "तथेव तित्थिया लोके, नानादिट्ठी बहुज्जना^४ ।
 असङ्घतेन रित्तासे^५, सारेन कदली यथा ॥
- २७४ "पच्छिमे भवसम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु अहोसह ।
 महाभोग छड्ढेत्त्वान^६, पब्बजिं अत्तगारिय ॥

5

पठमभाणवार ।

- २७५ "अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।
 ब्राह्मणो सञ्जयो^७ नाम, तस्स मूले वसामह ॥
- २७६ "सावको ते महावीर, अस्सजि नाम ब्राह्मणो ।
 दुरासदो उगतेजो, पिण्डाय चरती तदा ॥
- २७७ "तमद्दसांसि सप्पञ्ज, मुनि मोने समाहित ।
 सन्तचित्त महानाग, सुफुल्ल पदुम यथा ॥
- २७८ "दिस्वा मे चित्तमुप्पज्जि, सुदन्त सुद्धमानस ।
 उसभ पवर वीर, 'अरहाय भविस्सति ॥
- २७९ 'पासादिको इरियति^८, अभिरूपो सुसवुतो ।
 उत्तमे दमये दन्तो, अमतदस्सी भविस्सति ॥
- २८० 'यन्नूनाह उत्तमत्थ, पुच्छेय्य तुट्ठमानस ।
 सो मे पुट्ठो कथेस्सति^९, पटिपुच्छामह तदा' ॥
- २८१ "पिण्डपात^{१०} चरन्तस्स, पच्छतो अगमासह ।
 ओकास पटिमानेन्तो, पुच्छित्तु अमत पद ॥
- २८२ "वीथिन्तरे^{११} अनुप्पत्त, उपगन्त्वान पुच्छह ।
 'कथ गोत्तोसि त्व वीर, कस्स सिस्सोसि मारिस' ॥

10

B 2

15

20

१ १ अत्तकारम मम मेत नहि निस्सि अह इति—स्या० । २ कुतित्थ—सी०, स्या० ।
 ३ बहुजना—स्या० । ४ रित्ताते—स्या०, रित्ताव—रो० । ५ छड्ढयित्वा—सी०,
 छड्ढयित्वान—स्या० । ६ सञ्जयो—म० । ७ इरियति—सी० । ८ चे—स्या० ।
 ९ कथिस्सति—स्या० । १० पिण्डपात—स्या० । ११ वीथितरे—सी०, स्या० ।

R 25

5

10

B 28

15

20

25

२८३ “सो मे पुट्टो वियाकासि, असम्भीतो व केसरी ।
‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, तस्स सिस्सोम्हि आवुसो’ ॥

२८४ ‘कीदिस ते महावीर, अनुजात महायस ।
बुद्धस्स सासन धम्म, साधु मे कथयस्सु भो’ ॥

२८५ “सो मे पुट्टो कथी सब्ब, गम्भीर निपुण पद ।
तण्हासल्लस्स हन्तार, सब्बदुक्खापनूदन ॥

२८६ ‘ये धम्मा हेतुप्पभवा,^१ तेस हेतु तथागतो आह ।
तेस च यो निरोधो, एव वादी महासमणो’ ॥

२८७ “सोह विस्सज्जिते पञ्हे, पठम फलमज्झग ।
विरजो विमलो आसि, सुत्वान जिनसासन ॥

२८८ “सुत्वान मुनिनो वाक्य, पस्सित्वा धम्ममुत्तम ।
परियोगाब्बहसद्धम्मो, इम गाथमभासह ॥

२८९ ‘एसेव धम्मो यदि तावदेव, पच्चव्यथ^२ पदमसोक ।
अदिट्ठ अब्भतीत, बहुकेहि कप्पनहुतेहि ॥

२९० ‘स्वाह धम्म गवेसन्तो, कुतित्थे सञ्चारि अह ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, कालो मे नप्पमज्जितु’ ॥

२९१ “तोसितोह अस्सजिना, पत्वान अचल पद ।
सहायक गवेसन्तो, अस्सम अगमासह ॥

२९२ “दूरतो व मम दिस्वा, सहायो मे सुसिक्खितो ।
इरियापथसम्पन्नो, इद वचनमब्रवि ॥

२९३ ‘पसन्नमुखनेत्तोसि, मुनिभावो व दिस्सति ।
अमताधिगतो कच्चि, निब्बानमच्चुत पद ॥

२९४ ‘सुभानुरूपो आयासि, आनेज्झकारितो विय ।
दन्तो व दन्तदमथो^३, उपसन्तोसि ब्राह्मण’ ॥

२९५ ‘अमत मयाधिगत, सोकसल्लापनूदन^४ ।
त्वम्पि^५ त अधिगच्छेसि, गच्छाम बुद्धसन्तिक’ ॥

१ हेतुपभवा—स्या० । २ पच्चव्यथा—सी०, स्या० । ३ दन्तो वुत्तमदमथे—सी०,
दन्तोवदन्तदमथे—स्या० । ४ सोकसल्लपनूदन—सी०, सोकसल्लविनोदन—स्या० ।
५ तुवम्पि—स्या० । ६ अधिगच्छाहि—सी०, अविगच्छेहि—स्या० ।

- २९६ “साधूति सो पटिस्सुत्वा, सहायो मे सुसिक्खितो ।
हत्थेन हत्थं गण्हित्वा, उपगम्म^१ तवन्तिक ॥
- २९७ “उभोपि पब्बजिस्साम, सक्कपुत्त तवन्तिके ।
तव सासनमागम्म, विहराम अनासवा ॥
- २९८ “कोलितो इद्धिया सेट्ठो, अहं पञ्चाय पारगो ।
उभो व एकतो हुत्वा, सासन सोभयामसे ॥
- २९९ “अपरियोसितसङ्कप्पो,^२ कुतित्थे सञ्चारि अहं ।
तव दस्सनमागम्म, सङ्कप्पो पूरितो मम ॥
- ३०० “पठविय पतिट्ठाया, पुप्फन्ति समये दुमा ।
दिब्बगन्धा सम्पवन्ति, तोसेन्ति सब्बपाणिन ॥
- ३०१ “तथेवाहं महावीर, सक्कपुत्त महायस ।
सासने ते^३ पतिट्ठाया, समयेसामि पुप्फितु ॥
- ३०२ “विमुत्तिपुप्फ एसन्तो, भवससारमोचन ।
विमुत्तिपुप्फलाभेन, तोसेमि सब्बपाणिन ॥
- ३०३ “यावता बुद्धखेतमिह, ठपेत्वानं महामुनि ।
पञ्चाय सदिसो नत्थि, तव पुत्तस्स चक्खुम ॥
- ३०४ “सुविनीता च ते सिस्सा, परिसा च सुसिक्खिता ।
उत्तमे दमथे दन्ता, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३०५ “झायी ज्ञानरता धीरा, सन्तचित्ता समाहिता ।
मुनी मोनेय्यसम्पन्ना, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३०६ “अप्पिच्छा निपका धीरा, अप्पाहारा अलोलुपा ।
लाभालाभेन सन्तुट्ठा, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३०७ “आरञ्जिका धुतरता, झायिनो लूखचीवरा ।
विवेकाभिरता वीरा, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३०८ “पटिपन्ना फलट्ठा च, सेखा फलसमज्झिनो ।
आसीसका^४ उत्तमत्थ, परिवारेन्ति त सदा ॥

5

F

10

I

15

20

25

१ उपागमि—सी०, उपागम्मा—स्या० । २ अपरियोसित०—सी० ।

३, वो—स्या० । ४ आसिसका—सी०, स्या० ।

- ३०९ "सोतापन्ना च विमला, सकदागामिनो च ये ।
अनागामी च अरहा, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३१० "सतिपट्टानकुसला, बोज्झङ्गभावनारता ।
सावका ते बहू सब्बे, परिवारेन्ति त सदा ॥
- 5 ३११ "इद्धिपादेसु कुसला, समाधिभावनारता ।
सम्मप्पधानानुयुता, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३१२ "तेविज्जा छट्ठभिज्जा च, इद्धिया पारमि गता ।
पञ्चाय पारमि पत्ता, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३१३ "एदिसा ते महावीर, तव सिस्सा सुसिक्खिता ।
10 दुरासदा उग्गतेजा, परिवारेन्ति त सदा ॥
- ३१४ "तेहि सिस्सेहि परिवुतो, सञ्जतेहि तपस्सिभि ।
मिगराजा वसम्भीतो, उल्लुआजा व सोभसि ॥
- ३१५ "पथविय पतिट्ठाया, रुहन्ति धरणीरुहा ।
वेपुल्लत^१ पापुणन्ति, फल च दस्सयन्ति ते ॥
- B 30 R 27 15 ३१६ "पथवीसदिसो त्वसि, सकयपुत्त महायस ।
सासने ते पतिट्ठाया, लभन्ति अमत फल ॥
- ३१७ "सिन्धु सरस्सती चेव, नदियो चन्दभागिका ।
गङ्गा च यमुना चेव, सरभू च अथो मही ॥
- ३१८ "एतास सन्दमानान, सागरो सम्पटिच्छति ।
20 जहन्ति पुरिम नाम, सागरो तेव^२ आयति ॥
- ३१९ "तथेविमे चतुब्बण्णा^३, पब्बजित्वा तवन्तिके ।
जहन्ति पुरिम नाम, बुद्धपुत्ता ति आयरे ॥
- ३२० "यथापि चन्दो विमलो, गच्छ आकासधातुया ।
सब्बे तारुण्ये लोके, आभाय अतिरोचति ॥
- 26 ३२१ "तथेव त्व महावीर, परिवुतो देवमानुसे ।
एते सब्बे^४ अतिक्कम्म, जलसि सब्बदा तुव ॥

१ वेपुल्लत—स्या० । २ सागरोत्वेव—सी०, स्या० । ३. चतुवण्णा—स्या०,
रो० । ४. बुद्धवेत्त—स्या० ।

- ३२२ “गम्भीरे उट्टिता ऊमी, न वेलमतिवत्तरे^१ ।
सब्बा वेल व फुसन्ति^२, सञ्चुण्णा विकिरन्ति ता ॥
- ३२३ “तथेव तिथिया लोके, नानादिट्ठी बहुज्जना ।
धम्म वादितुकामा^३ ते, नातिवत्तन्ति त मुनि ॥
- ३२४ “सचे च त पापुणन्ति, पटिवादेहि^४ चक्खुम । 5
तवन्तिक उपागन्त्वा, सञ्चुण्णा व भवन्ति ते ॥
- ३२५ “यथापि उदके जाता, कुमुदा मन्दालका बहू ।
उपलिम्पन्ति तोयेन, कद्दमकललेन च ॥
- ३२६ “तथेव बहुका सत्ता, लोके जाता विरूहरे ।
अट्टिता रागदोसेन, कद्दमे कुमुद यथा ॥ 10
- ३२७ “यथापि^५ पदुम जलज, जलमज्जे विरूहति^६ ।
न सो लिम्पति तोयेन, परिसुद्धो हि केसरी ॥
- ३२८ “तथेव त्व महावीर, लोके जातो महामुनि ।
नोपलिम्पसि लोकेन, तोयेन पदुम यथा ॥
३२९. “यथापि^५ रम्मके मासे, बहू पुप्फन्ति वारिजा । 15
नातिक्रमन्ति त मास, समयो पुप्फनाय सो ॥
- ३३० “तथेव त्व महावीर, पुप्फितो ते विमुत्तिया । B 31,
सासन नातिवत्तन्ति, पदुम वारिज^७ यथा ॥ R 28
- ३३१ “सुपुप्फितो सालराजा, दिब्बगन्ध^{१०} पवायति ।
अञ्जसालेहि पस्वितो, सालराजा व^{११} सोभति ॥ 20
- ३३२ “तथेव त्व महावीर, बुद्धाणेन पुप्फितो ।
भिक्षुसङ्घपस्वितो^{१२}, सालराजा व सोभसि ॥
- ३३३ “यथापि सेलो हिमवा, ओसधो सब्बपाणिन ।
नागान असुरानञ्च, देवतानञ्च^{१३} आलयो^{१३} ॥

१ वेल अतिवत्तति—स्या०, रो० । २ सब्बाव वेल०—सी०, सब्बवेलं पफु-
सन्ति—स्या० । ३ वादितुकामा—सी०, तर्हितुकामा—स्या०, धारेतुकामो—रो० ।
४ पटिवादेहि—स्या० । ५ अट्टिता—स्या० । ६ यथा—स्या० । ७ विरोवति—स्या० ।
८ यथाहि—स्या० । ९ वारिजा—स्या० । १० दिब्ब गन्ध—सी० । ११ सालराजाति—
स्या० । १२ भिक्षुसङ्घेन०—स्या० । १३-१३ देवान आलयोपि च—स्या० ।

- ३३४ “तथेव त्व महावीर, ओसधो विय पाणिन ।
तेविज्जा छठ्ठभिज्जा च, इद्धिया पारमि गता ॥
- ३३५ “अनुसिट्ठा महावीर, तया कारुणिकेन ते ।
रमन्ति धम्मरतिया, वसन्ति तव सासने ॥
- ३३६ “मिगराजा यथा सीहो, अभिनिक्खम्म आसया ।
चतुद्दिसानुविलोकेत्वा^१, तिक्खत्तु अभिनादति ॥
- ३३७ “सब्बे मिगा उत्तसन्ति, मिगराजस्स गज्जतो ।
तथा हि जातिमा एसो, पसू^२ तासेति सब्बदा ॥
- ३३८ “गज्जतो ते महावीर, वसुधा^३ सम्पकम्पति^३ ।
बोधनेय्या व बुज्झन्ति^४, तसन्ति मारकायिका ॥
- ३३९ “तसन्ति तित्थिया सब्बे, नदतो ते महामुनि^५ ।
काका^६ सेना व विब्भन्ता, मिगरज्जा यथा मिगा ॥
- ३४० “ये केचि गणिनो लोके, सत्थारो ति पवुच्चरे ।
परम्परागत धम्म, देसेन्ति परिसाय ते ॥
- ३४१ “न हेव^७ त्व महावीर, धम्म देसेसि पाणिन ।
साम सच्चानि बुज्झित्वा, केवल बोधिपक्खिय^८ ॥
- ३४२ “आसयानुसय जत्वा, इन्द्रियान बलाबल ।
भब्बाभब्बे विदित्वान, महामेधो व गज्जसि ॥
- ३४३ “चक्कवाळपरियन्ता, निसिन्ना परिसा भवे ।
नानादिट्ठी विचिनन्ता^९, विमतिच्छेदनाय त ॥
- ३४४ “सब्बेस चित्तमज्जाय, ओपम्मकुसलो मुनि ।
एक पञ्च कथेन्तो व, विमर्ति छिन्दसि^{१०} पाणिन ॥
- ३४५ “उपतिस्ससदिसेहेव, वसुधा पूरिता भवे ।
सब्बे व ते पञ्चलिका, कित्तयु लोकनायक ॥

१ चतुद्दिस्सा विलोकेत्वा—सी०, स्या० । २ पसु—स्या० । ३-३ वसुधाय
पकम्पति—स्या० । ४ पबुज्झन्ति—स्या० । ५—महामुने सी० । ६ काक—सी०,
स्या० । ७ नहेव—स्या, रो० । ८ पक्खिक—स्या० । ९ विचिन्तेन्ति—स्या० ।
१० छिन्दि—स्या० ।

- ३४६ “कप्प वा ते कित्तयन्ता, नानावण्णेहि कित्तयु ।
परिमेतु न सक्केय्यु^१, अप्पमेय्यो तथागतो ॥
- ३४७ “यथासकेन^२ थामेन, कित्तितो हि मया^३ जिनो ।
कप्पकोटीपि^४ कित्तेन्ता^५, एवमेव पकित्तयु ॥
- ३४८ “सचे हि कोचि देवो वा, मनुस्सो वा सुसिक्खितो ।
पमेतु परिकप्पेय्य, विघात व लभेय्य सो ॥
- ३४९ “सासने ते पतिट्ठाय, सक्कपुत्त महायस ।
पञ्जाय पारमि गन्त्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ३५० “तित्थिये सम्पमद्दामि, वत्तेमि जिनसासन ।
धम्मसेनापति अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- ३५१ “अपरिमेय्ये कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।
सुखितो^६ सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयी^७ मम^८ ॥
- ३५२ “यो कोचि मनुजो भार, वारैय्य मत्थके सदा ।
भारेन दुक्खितो अस्स, भारेहि भरितो तथा ॥
- ३५३ “डग्गमानो तीहग्गीहि, भवेसु ससर्रि अह ।
भरितो भवभारेन, गिरि^९ उच्चारितो यथा ॥
- ३५४ “ओरोपितो च मे भारो, भवा उग्घाटिता मया ।
करणीय कत सब्ब, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- ३५५ “यावता बुद्धखेत्तमिह, ठपेत्वा सक्कपुज्जव ।
अह अग्गोमिह पञ्जाय, सदिसो मे न विज्जति ॥
- ३५६ “समाधिमिह सुकुसलो, इद्धिया पारमि गतो ।
इच्छमानो चह^{१०} अज्ज, सहस्स अभिनिम्मिने ॥
- ३५७ “अनुपुब्बविहारस्स, वसीभूतो महामुनि ।
कथेसि सासन मय्ह, निरोधो सयन मम ॥

१ न कप्पेय्यु—स्या० । २ तथासकेन—स्या० । ३ महा—सी०, स्या० ।

४ कप्पकोटीपि—सी, कप्पकोटी—स्या० । ५-५ पकित्तेन्ता एवमेव—स्या० ।

६ सुमुत्तो—स्या० । ७-७ ज्ञापयि मम—स्या० । ८-८ नेरु उद्धरितो—स्या० ।

९ अह—स्या० ।

- ३५८ “दिब्वचक्खु विसुद्ध मे, समाधिकुसलो अह ।
सम्मप्पधानानुयुत्तो, बोज्झङ्गभावनारतो ॥
- ३५९ “सावकेन हि पत्तब्ब, सब्बमेव कत मया ।
लोकनाथ ठपेत्वान, सदिसो मे न विज्जति ॥
- ३६० “समापत्तीन कुसलो^१, ज्ञानविमोक्खान खिप्पपटिलाभी ।
बोज्झङ्गभावनारतो, सावकगुणपारमिगतोस्मि ॥
- ३६१ “सावकगुणेनपि फुस्सेन^२, बुद्धिया परिसुत्तमभारवा^३ ।
य सद्धासङ्गहित^४ चित्त, सदा सब्रह्मचारीसु ॥
- ३६२ “उद्धतविसो व^५ सप्पो, छिन्नविसाणो व उसभो ।
निक्खित्तमानदप्पो व^६, उपेमि गह्णारवेन गण ॥
- ३६३ “यदि रूपिनी भवेथ्य, पञ्जा म वसुमतीपि^७ न समेथ्य ।
अनोमदस्सिस्स भगवतो, फलमेत जाणयवनाय ॥
- ३६४ “पवत्तित धम्मचक्र, सक्कपुत्तेन तादिना ।
अनुवत्तेमह सम्मा, जाणयवनायिद फल ॥
- ३६५ “मा मे कदाचि पापिच्छो, कुसीतो हीनवीरियो ।
अप्पस्सुतो अनादरो, समेतो अहु कत्थचि ॥
- ३६६ “बहुस्सुतो च मेधावी, सीलेसु सुसमाहितो ।
चेतोसमथानुयुत्तो, अपि मुद्धनि तिट्ठतु ॥
- ३६७ “त वो वदामि भद्दन्ते^८, यावन्तेत्थ समागता ।
अप्पिच्छा होथ सन्तुट्ठा, ज्ञायी ज्ञानरता सदा ॥
- ३६८ “यमह पठम दिस्वा, विरजो विमलो अहु ।
सो मे आचरियो धीरो, अस्सजि नाम सावको ॥
- ३६९ “तस्साह वाहसा^९ अज्ज, धम्मसेनापती अहु ।
सब्बत्थ पारमि पत्वा^{१०}, विहरामि अनासवो ॥

B 34,
R 31

१ समापत्तिनयकुसलो—सी०, समापत्तिमिह०—स्या० । २ सावकगुणफुस्सेन—स्या० ।
३ पुरिसुत्तमगारवा—स्या० । ४ सद्धाय सङ्गहित—सी०, सद्धा सङ्गहित—स्या० ।
५ उद्धटाढोव—स्या० । ६ निक्खित्तमानदप्पो—सी०, स्या० । ७ वसुमती—सी०,
वसुपती—स्या० । ८ भद्दो—स्या० । ९ सावको—स्या० । १० पत्व—सी० ।

३७० “यो मे आचरियो आसि, अस्सजि नाम सावको ।
यस्स दिसाय वसति, उस्सीसम्हि करोमह ॥

३७१ “मम कम्म सरित्वान, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, अग्गट्ठाने ठपेसि म ॥

३७२ “^१किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

5

३७३ “स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन^१ ॥

३७४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा सारिपुत्तो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३-२. महामोग्गल्लानत्थेरअपदानं

- ३७५ “अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
विहासि हिमवन्तम्हि, देवसङ्घपुरक्खतो ॥
- ३७६ “वरुणो नाम नामेन, नागराजा अह तदा ।
कामरूपी विकुब्बामि, महोदधिनिवासह ॥
- 5 ३७७ “सङ्गणिय गण हित्वा, तूरिय पट्टपेसह ।
सम्बुद्ध परिवारेत्वा, वादेसु अच्छरा तदा ॥
- B 35 ३७८ “वज्जमानेसु तूरेसु^१, देवा तूरानि^२ वज्जयु ।
उभिन सद् सुत्वान, बुद्धोपि सम्पवुज्झथ ॥
- ३७९ “निमन्तेत्वान^३ सम्बुद्ध, सक भवन्नुपागमि ।
10 आसन पञ्जपेत्वान, कालमारोचयि अह ॥
- ३८० “खीणासवसहस्सेहि, परिवुतो लोकनायको ।
ओभासेन्तो दिसा सब्बा, भवन मे उपागमि ॥
- R 32 ३८१ “उपविट्ठ महावीर, देवदेव नरासभ ।
सभिक्खुसङ्घ तप्पेसि^४, अन्नपानेनह तदा ॥
- 15 ३८२ “अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ३८३ ‘यो सो सङ्घ अपूजेसि, बुद्ध च लोकनायक ।
तेन चित्तप्पसादेन, देवलोक गमिस्सति ॥
- ३८४ ‘सत्तसत्ततिक्वत्तु च, देवरज्ज करिस्सति ।
20 पथव्या रज्ज अट्ठसत्त, वसुव आवसिस्सति ॥
- ३८५ ‘पञ्चपञ्चासक्खत्तु च, चक्खवती भविस्सति ।
भोगा असङ्खिया तस्स, उप्पज्जिस्सन्ति तावदे ॥
- ३८६ ‘अपरिमेथ्ये इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन^५, सत्था लोके भविस्सति ॥

१-१ तूरियेसु देवा तूरियानि—सी०, स्या० । २ निमन्तयित्वा—सी०, स्या० ।
३ सन्तप्पेसि—स्या० । ४ नामेन—सी० ।

- ३८७ 'निरया सो चवित्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
कोलितो नाम नामेन, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ॥
- ३८८ 'सो पच्छ पब्बजित्वान, कुसलमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, दुतियो हेस्सति सावको ॥
- ३८९ 'आरद्धविरियो पहित्तो, इद्धिया पारमि गतो । 5
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- ३९० "पापमित्तोपनिस्साय, कामरागवस गतो ।
मातर पितर चा पि, घातयि दुट्ठमानसो ॥
- ३९१ "य य योनुपपज्जामि, निरय अथ मानुस । B 36
पापकम्मसमङ्गिता^१, भित्तसीसो मरामह ॥ 10
- ३९२ "इद पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।
इधापि एदिसो^२ मय्ह, मरणकाले भविस्सति ॥
- ३९३ "पविवेकमनुयुत्तो, समाधिभावनारतो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- ३९४ "धरणिम्पि सुगम्भीर, बहल दुप्पवसिय । 15
वामङ्गुठेन खोभेय्य^३, इद्धिया पारमि गतो ॥
- ३९५ "अस्मिमान न पस्सामि, मानो मय्ह न विज्जति ।
सामणेरे उपादाय, गरुचित्त करोमह ॥
- ३९६ "अपरिमेथ्ये इतो कप्पे, य^४ कम्ममभिनीह^५रि^६ ।
ताह^७ भूमिमनुप्पत्तो, पत्तोमिह आसवक्खय ॥ 20
- ३९७ "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे । R 33
छळभिञ्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा महामोगल्लानो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. पापकम्मसमङ्गित - स्या० । २. ईदिस - स्या० । ३. चालेय्य - स्या० ।

४-४, य कम्म अभिनीहर - स्या० । ५. तमह - स्या० ।

३-३ महाकस्सपत्थेरअपदानं

- ३९८ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
निब्बुते लोकनाथस्मिह^१, पूज कुब्बन्ति सत्थुनो ॥
- ३९९ “उदग्गचित्ता जनता, आमोदितपमोदिता^२ ।
तेसु सवेगजातेसु, पीति मे उदपज्जथ^३ ॥
- 5 ४०० “आतिमित्ते समानेत्वा, इद वचनमब्रवी ।
परिनिब्बुतो महावीरो, हन्द पूज करोमसे ॥
- ४०१ “साधूति ते पटिस्सुत्वा, भिथ्यो हास जनिं सु मे ।
बुद्धस्मि लोकनाथस्मिह, काहाम पुञ्जसञ्चय ॥
- B 37 ४०२ “अग्घिय सुकत कत्वा, सतहत्थसमुग्गत^४ ।
दियड्डुहत्थपत्थट, विमान नभमुग्गत ॥
- 10 ४०३ “कत्वान हम्मिय^५ तत्थ, तालपन्तीहि^६ चित्ति ।
सक चित्त पसादेत्वा, चेतिय पूजयुत्तम ॥
- ४०४ “अग्गिक्खन्धो व जलितो^७, किंसुको इव^८ फुल्लितो ।
इन्दलट्ठी व आकासे, ओभासेति^९ चतुद्दिशा ॥
- 15 ४०५ “तत्थ चित्त पसादेत्वा, कत्वान कुसल बहु ।
पुब्बकम्म सरित्वान, तिदस उपपज्जह ॥
- R 34 ४०६ “सहस्सयुत्त हयवार्हि, दिब्बयानमधिद्धितो ।
उब्बिद्ध भवन मय्ह, सत्तभूम समुग्गत ॥
- ४०७ “कूटागारसहस्सानि, सब्बसोणमया अहु^{१०} ।
जलन्ति सकतेजेन, दिसा सब्बा पभासय^{११} ॥
- 20 ४०८. “सन्ति अञ्जेपि निथ्यूहा, लोहितङ्गमया तदा ।
तेपि जोतन्ति आभाय, समन्ता चतुरो दिसा ॥

१ लोकनाथस्मि—स्या० । २ आमोदितपमोदिता—स्या० । ३ उपपज्जथ—सी०, स्या० । ४ सतहत्थ समुग्गत—स्या० । ५ दियड्डु हत्थसतपि—स्या० । ६ अग्घिय—स्या० । ७ कुसलपतीहि—स्या० । ८-८ जलति सालराजाव—स्या०, ०साल-राजाव—सी० । ९, ओभासति—स्या० । १० अहु—स्या० । ११ पभासयु—स्या० ।

- ४०९ “पुञ्जकम्माभिनिब्बत्ता, कूटागारा सुनिम्मिता ।
मणिमयापि जोतन्ति, दिसा^१ दस^१ समन्ततो ॥
- ४१० “तेस उज्जोतमानान, ओभासो विपुलो अहु ।
सब्बे देवे अभिभोमि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- ४११ “सट्ठिकप्पसहस्सम्हि, उब्बिद्धो नाम खत्तियो । 5
चातुरन्तो विजितावी, पथवि आवासि अहु ॥
- ४१२ “तथेव भट्ठके कप्पे, तिसक्खत्तु अहोसह ।
सककम्माभिरद्धोम्हि, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४१३ “सत्तरतनसम्पन्नो, चतुदीपम्हि इस्सरो । 10
तत्थापि भवन मय्ह, इन्दलट्ठी व उग्गत ॥
- ४१४ “आयामतो चतुब्बीस^२, वित्थारेन च द्वादस^३ ।
रम्मण^४ नाम नगर, दब्बहाकारतोरण ॥
- ४१५ “आयामतो पञ्चसत्त, वित्थारेन तदङ्गुल । B 38
आकिण्ण जनकायेहि, तिदसान पुर विय ॥
- ४१६ “यथा सूचिघरे सूची, पक्खित्ता पण्णवीसति । 15
अञ्जमञ्ज पघट्टेन्ति, आकिण्ण होति लकत^५ ॥
- ४१७ “एवम्पि नगर मय्ह, हत्थिस्सरथसकुल^६ ।
मनुस्सेहि सदाकिण्ण^७, रम्मण नगरुत्तम ॥
- ४१८ “तत्थ भुत्वा^८ पिवित्वा च, पुन देवत्तन^९ गतो । 20
भवे पच्छिमके मय्ह, अहोसि कुलसम्पदा ॥
- ४१९ “ब्राह्मञ्जकुलसम्भूतो, महारतनसञ्चयो । R 35
असीतिकोटियो हित्वा, हिरञ्जस्सापि^{१०} पब्बजि^{१०} ॥
- ४२० “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा महाकस्सपो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ दिसो दिस—स्या० । २ चतुब्बीसा—स्या० । ३ द्वादस—सी० ,
द्वादसया—स्या० । ४ रम्मक—सी०, स्या० । ५ त तदा—सी०, सतता—स्या० ।
६ हत्थस्स—सी, स्या० । ७ तदाकिण्ण—स्या०, रो० । ८ भुत्वा च—रो० ।
९ देवत्त—स्या० । १०-१० हिरञ्जस्सपरिब्बजि—स्या०, परिब्बजि—रो० ।

३-४. अनुरुद्धत्थेरअपदानं

- ४२१ "सुमेध भगवन्ताह, लोकजेट्ठ नरासभ ।
वूपकट्ठ विहरन्त, अद्दस्स लोकनायक ॥
- ४२२ "उपगन्त्वान सम्बुद्ध, सुमेध लोकनायक ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, बुद्धसेट्ठमयाचह ॥
- 5 ४२३ "अनुकम्प महावीर, लोकजेट्ठ नरासभ ।
पदीप ते पदस्सामि, रुक्खमूलम्हि ज्ञायतो ॥
- ४२४ "अधिवासेसि सो धीरो, सयम्भू वदत वरो ।
दुमेषु विनिविज्झित्वा, यन्त योजियह^१ तदा ॥
- B 39 ४२५ "सहस्सवट्ठि पादासि, बुद्धस्स लोकबन्धुनो ।
10 सत्ताह पज्जलित्वान, दीपा^२ वूपसम्मिसु मे^३ ॥
- ४२६ "तेन चित्तप्पसादेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, विमानमुपपज्जह ॥
- ४२७ "उपपन्नस्स देवत्त, ब्यम्ह^३ आसि सुनिम्मित^४ ।
समन्ततो पज्जलति, दीपदानस्सिद फल ॥
- R 36 15 ४२८ "समन्ता^५ योजनसत्त, विरोचेसिमह तदा ।
सब्बे देवे अभिभोमि, दीपदानस्सिद फल ॥
- ४२९ "त्तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
न म केचीतिमज्जन्ति, दीपदानस्सिद फल^५ ॥
- 20 ४३० "अट्ठवीसतिक्खत्तु च, चक्खवती अहोसह ।
दिवा रत्ति च पस्सामि, समन्ता योजन तदा ॥

१ योजेत्त्वह—सी०, स्या० । २-२ पदीपा वूपसम्मिसु—स्या०, रो० ।
३ ब्यम्हो—स्या० । ४ सुनिम्मितो—स्या० । ५-५ इमा द्वे गाथायो—स्या०, पोत्थके
हेट्ठा दिस्सन्ति ।

- ४३१ “सहस्सलोक जाणेन, पस्सामि सत्थु सासने ।
दिब्बचक्खुमनुप्पत्तो, दीपदानस्सिद फल ॥
- ४३२ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, तिसकप्पसहस्सितो ।
तस्स दीपो मया दिन्नो, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ४३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्टिमे ।
छळमिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा अनुरुद्धो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३-५. पुण्णमन्ताणिपुत्तत्थेरअपदानं

- ४३४ “अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।
पुस्सखतोम्हि सिस्सेहि, उपगच्छि^१ नरुत्तम ॥
- ४३५ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
मम कम्म पकित्तेसि, सङ्घित्तेन महामुनि ॥
- B 40 5 ४३६ “ताह धम्म सुणित्वान, अभिवादेत्वान सत्थुनो ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, पक्कमि^२ दक्खिणामुखो ॥
- ४३७ “सङ्घित्तेन सुणित्वान, वित्थारेन अभासयि^३ ।
सब्बे सिस्सा अत्तमना, सुत्वान मम भासतो ।
सक दिट्ठि विनोदेत्वा, बुद्धे चित्त पसादयु ॥
- 10 ४३८ “सङ्घित्तेनपि देसेमि, वित्थारेन तथेवह ।
अभिधम्मनयञ्जुह^४, कथावत्थुविसुद्धिया ।
सब्बेस विञ्जापेत्वान, विहरामि अनासवो ॥
- R 37 ४३९ “इतो पञ्चसते कप्पे, चतुरो सुप्पकासका ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चतुदोपम्हि इस्सरा ॥
- 15 ४४० “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा पुण्णो मन्ताणिपुत्तो^५ थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१ उपगच्छि—स्या० । २ पक्कमि—सी०, स्या० । ३ अदेसयि—सी०, स्या० ।
४ अभिधम्मनयाञ्जोह—स्या०, रो० । ५ मन्ताणिपुत्तो—सी०, मन्तानीपुत्तो—स्या० ।

३-६ उपालित्थेरअपदानं

- ४४१ “नगरे हसवतिया, सुजातो नाम ब्राह्मणो ।
असीतिकोटिनिचयो^१, पहतधनधञ्जवा ॥
- ४४२ “अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पासू ।
लक्खणे इतिहासे च, सधम्मे^२ पारमि गतो ॥
- ४४३ “परिब्बाजा^३ एकासिखा, गोतमा बुद्धसावका । 5
चरका तापसा चेव, चरन्ति महिया तदा ॥
- ४४४ “तेपि म परिवारेन्ति, ब्राह्मणो विस्सुतो इति ।
बहुज्जनो^४ म पूजेति, नाह पूजेमि किञ्चन ॥
- ४४५ “पूजारह न पस्सामि, मानत्थद्धो अह तदा । B 41
बुद्धो ति वचन नत्थि, ताव नुप्पज्जते जिनो ॥ 10
- ४४६ “अच्चयेन अहोरत्त, पदुमुत्तरनामको^५ ।
सब्ब तम विनोदेत्वा, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- ४४७ “वित्थारिके बाहुज्ज्जे^६, पुयुभूते च सासने ।
उपागमि तदा बुद्धो, नगर हससव्हय ॥
- ४४८ “पितु अत्थाय सो बुद्धो, धम्म देसेसि चक्खुमा । 15 R 38
तेन कालेन परिसा, समन्ता योजन तदा ॥
- ४४९ “सम्मतो मनुजान सो^७, सुनन्दो नाम तापसो ।
यावता बुद्धपरिसा, पुप्फेहच्छदयी तदा ॥
- ४५० “चतुसच्च पकासेन्ते^८, सेट्ठे च पुप्फमण्डपे ।
कोटिसतसहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ॥ 20
- ४५१ “सत्तरत्तिन्दिव बुद्धो, वस्सेत्वा^९ धम्मबुद्धियो^{१०} ।
अट्टमे दिवसे पत्ते, सुनन्द कित्तयी जिनो ॥

१ असीतिकोटि सन्निचयो—स्या० । २ सद्धम्मे—स्या०, रो० । ३ परिब्बाजा—
स्या० । ४ बहुज्जना—स्या० । ५ ०नायको—सी०, स्या० । ६ बहुज्ज्जे—स्या० ।
७ यो—स्या० । ८ पकासेन्तो—स्या० । ९-१० वस्सित्वा धम्मबुद्धिया—स्या,
०बुद्धिया—रो० ।

- ४५२ “देवलोके मनुस्से वा, ससरन्तो अय भवे ।
सब्बेस पवरो हुत्वा, भवेसु ससरिस्सति ॥
- ४५३ “कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- 5 ४५४ “तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
मन्ताणिपुत्तो पुण्णो ति, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- ४५५ “एव कित्तिथि सम्बुद्धो, सुनन्द तापस तदा ।
हासयन्तो जन सब्ब, दस्सयन्तो सक बल ॥
- 10 ४५६ “कतञ्जली नमस्सन्ति, सुनन्द तापस जना ।
बुद्धे कार करित्वान, सोधेसि गतिमतनो ॥
- ४५७ “तत्थ मे अहु सङ्कप्पो, सुत्वान मुनिनो वच ।
अहम्पि^१ कार कस्सामि, यथा पस्सामि गोतम ॥
- B 42 ४५८ “एवाह चिन्तयित्वान, किरिय चिन्तयि मम^२ ।
क्याह कम्म आचरामि, पुञ्जक्खेत्ते अनुत्तरे ॥
- 15 ४५९ “अय च पाठिको भिक्खु, सब्बपाठिस्स^३ सासने ।
विनये अग्गनिक्खित्तो, त ठान पत्थये^४ अह ॥
- ४६० “इद मे अमित भोग, अक्खोभ सागरूपम ।
तेन भोगेन बुद्धस्स, आराम मापये अह ॥
- ४६१ “सोभन नाम आराम, नगरस्स पुरत्थतो ।
किणित्वा^५ सतसहस्सेन, सङ्घाराम अमापयि ॥
- 20 ४६२ “कूटागारे च पासादे, मण्डपे हम्मिये गुहा ।
चङ्कमे सुकते कत्वा, सङ्घाराम अमापयि ॥
- R 39 ४६३ “जन्ताघर अग्गिसाल, अथो उदकमालक^६ ।
न्हानघर मापयित्वा, भिक्खुसङ्घस्सदासह ॥

१ अह—स्या० । २ मम—सी०, स्या० । ३ सब्बपाठिक—सी०, सब्ब-
पाठीन—स्या० । ४ पत्थयि—स्या० । ५ कौत्वा—सी०, कत्वा—स्या०, रो० ।
६ उदकमालक—सी० ।

- ४६४ "आसन्दियो पीठके च, परिभोगे च भाजने ।
आरामिक च भेसज्ज, सब्बमेत अदासह ॥
- ४६५ "आस्सक्ख पट्टपेत्वान, पाकार कारयि दब्बह ।
मा न कोचि विहेठेसि, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ४६६ "सतसहस्सेनावास^१, सङ्घारामे अमापयि । 5
वेपुल्ल त मापयित्वा^२, सम्बुद्ध उपनामयि ॥
- ४६७ "निट्ठापितो मयारामो, सम्पटिच्छ तुव मुनि ।
निथ्यादेस्सामि त वीर^३, अधिवासेहि चक्खुम ॥
- ४६८ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
मम मङ्कप्पमञ्जाय, अधिवासेसि नायको ॥ 10
- ४६९ "अधिवासनमञ्जाय, सब्बञ्जुस्स महेसिनो ।
भोजन पटियादेत्वा, कालमारोचयि अह ॥
- ४७० "आरोचितम्हि कालम्हि, पदुमुत्तरनायको ।
खीणासवसहस्सेहि, आराम मे उपागमि ॥
- ४७१ "निसिन्न^४ कालमञ्जाय, अन्नपानेन तप्पयि । 15 B 43
भुत्तावि^५ कालमञ्जाय इद वचनमब्रवि ॥
- ४७२ "कीतो सतसहस्सेन, तत्तकेनेव कारितो ।
सोभनो नाम आरामो, सम्पटिच्छ तुव मुनि ॥
- ४७३ "इमिनारामदानेन^६, चेतनापणिधीहि च ।
भवे निब्बत्तमानोह, लभामि मम पत्थित ॥ 20
- ४७४ "पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, सङ्घाराम सुमापित ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- ४७५ "यो सो बुद्धस्स पादासि, सङ्घाराम सुमापित ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ४७६ "हत्थी अस्सा रथा पत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी । 25 R. 40
परिवारेस्सन्तिम^७ निच्च, सङ्घारामस्सिद फल ॥

१ आवास सतसहस्सेन—सी०, आवासे सतसहस्से—स्या० । २ वेपुल्लत पाप-
यित्वा—सी०, वेपल्लत—स्या० । ३ ते वीर—सी०, त धीर—स्या० । ४ निसिन्न—स्या० ।
५ भुत्तावी—स्या० । ६ भूमिदानेन—स्या० । ७ परिवारेन्ति म—स्या० ।

- ४७७ "सट्ठि तूरसहस्सानि^१, भेरियो समलङ्कता ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, सङ्घारामस्सिद फल ॥
- ४७८ "छ्खसीतिसहस्सानि^२, नारियो समलङ्कता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
- ४७९ "अळारुप्पम्हा^३ हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, सङ्घारामस्सिद फल ॥
- ४८० "तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सकखत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
- ४८१ "देवराजेन पत्तब्ब, सब्ब पटिलभिस्सति ।
अनूनभोगो हुत्वान, देवरज्ज करिस्सति ॥
- ४८२ "सहस्सकखत्तु चक्कवत्ती, राजा रट्ठे भविस्सति ।
पथब्बा^४ रज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^५ ॥
- ४८३ "कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काकुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४८४ "तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
उपालि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- ४८५ "विनये पारमि पत्वा, ठानाठाने च कोविदो ।
जिनसासन धारेन्तो^६, विहरिस्सतिनासवो ॥
- ४८६ "सब्बमेत अभिञ्जाय, गोतमो सक्यपुङ्गवो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेस्सति ॥
- ४८७ "अपरिमेय्युपादाय, पत्थेमि तव सासन ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, मब्बसयोजनकखयो ॥
- ४८८ "यथा सूलावुतो पोसो, राजदण्डेन तज्जितो ।
सूले सात अविन्दन्तो, परिमुत्ति व इच्छति ॥
- ४८९ "तथेवाह महावीर, भवदण्डेन तज्जितो ।
कम्मसूलावुतो सन्तो, पिपासावेदनट्ठितो^७ ॥

१ तुरियसहस्सानि—सी०, स्या० । २ छ्खसीतिसहस्सानि—सी०, स्या० ।

३ आळारुप्पम्हा—स्या० । ४ पथब्बा—सी०, पठब्बा—स्या० । ५ असङ्खिय—स्या० ।

६ धारयन्तो—सी०, स्या० । ७, पिपासावेदनाट्ठितो—स्या० ।

- ४९० “भवे सात न विन्दामि, ड्य्हन्तो तीहि अग्गिभि ।
परिमुत्ति गवेसामि, यथापि राजदण्डतो ॥
- ४९१ “यथा विसादो पुरिसो, विसेन परिपीळितो । R 41
अगद सो गवेसेय्य, विसघातायुपालन^१ ॥
- ४९२ “गवेसमानो पस्सेय्य, अगद विसघातक । 5
त पिवित्वा सुखी अस्स, विसम्हा परिमुत्तिया ॥
- ४९३ “तथेवाह महावीर, यथा विमहतो^२ नरो ।
सम्पीळितो अविज्जाय, सद्धम्मागदमेसह^३ ॥
- ४९४ “धम्मागद गवेसन्तो, अर्द्धक्खि सक्कसासन ।
अग्ग^४ सब्बोसधान^५ त, सब्बसल्लविनोदन ॥ 19
- ४९५ “धम्मोसघ पिवित्वान, विस सब्ब समूहनि ।
अजरामर सीतिभाव, निब्बान फस्सयि^६ अह ॥
- ४९६ “यथा भूतट्टितो^७ पोसो, भूतग्गाहेन पीळितो ।
भूतवेज्ज गवेसेय्य, भूतस्मा परिमुत्तिया ॥
- ४९७ “गवेसमानो पस्सेय्य, भूतविज्जासु कोविद । 15 B 45
तस्स सो विहने^८ भूत, समूल च विनासये ॥
- ४९८ “तथेवाह महावीर, तमग्गाहेन पीळितो ।
जाणालोक गवेसामि, तमतो परिमुत्तिया ॥
- ४९९ “अथद्दस सक्कमुनि, किलेसतमसोधन ।
सो मे तम विनोदेसि, भूतवेज्जो व भूतक^९ ॥ 20
- ५०० “ससारसोत सञ्छिन्द, तण्हासोत निवारयि ।
भव उग्घाटयि सब्ब, भूतवेज्जो व मूलतो ॥
- ५०१ “गह्खो यथा ओपतति, पन्नग भक्खमत्तनो ।
समन्ता योजनसत, विक्खोभेति महासर ॥
- ५०२ “पन्नग सो गहेत्वान, अधोसीस विहेठय । 25
आदाय सो पक्कमति, येनकाम विहङ्गमो ॥

१ विसघाता युपायन—स्या०, ०युपायसो—रो० । २ विसगतो—स्या० ।

३ सद्धम्मागदमेसयि—सी० । ४-४ अग्ग सब्बोसधान—स्या० । ५ पस्सयि—स्या० ।

६ भूततजितो—स्या० । ७ विहङ्गे—स्या० । ८ भूतिक—स्या० ।

५०३. "तथेवाह महावीर, यथापि गरुळो बली ।
असङ्खत गवेसन्तो, दोसे विक्खालयि अह ॥
- ५०४ "दिट्ठो अह धम्मवर, सन्तिपदमनुत्तर ।
आदाय विहरामेत, गरुळो पन्नग यथा ॥
- ५०५ "आसावती नाम लता, जाता चित्तलतावने ।
तस्सा वस्ससहस्सेन, एक निब्बत्तते फल ॥
- R 42 ५०६. "त देवा पयिरुपासन्ति, तावदूरफले^१ सति^१ ।
देवान सा पिया एव, आसावती लतुत्तमा^२ ॥
- ५०७ "सतसहस्सुपादाय, ताह परिचरे मुनि^३ ।
साय पात नमस्सामि, देवा आसार्वति यथा ॥
- 10 ५०८ "अवञ्जा पारिचरिया, अमोघा च नमस्सना ।
दूरागतम्पि म सन्त, खणोय^४ न विराधयि ॥
- ५०९ "पटिसन्धि न पस्सामि, विचिनन्तो भवे अह ।
निरूपधि विप्पमुत्तो, उपसन्तो चरामह ॥
- B 46 15 ५१० "यथापि पदुम नाम, सूरियरसेन पुप्फति ।
तथेवाह महावीर, बुद्धरसेन पुप्फितो ॥
- ५११ "यथा बलाकयोनिमिह, न विज्जति पुमो सदा ।
मेघेसु गज्जमानेसु, गब्भ गण्हन्ति ता सदा ॥
- ५१२ "चिरम्पि गब्भ धारेन्ति, याव मेघो न गज्जति^५ ।
भारतो परिमुच्चन्ति, यदा मेघो पवस्सति ॥
- 20 ५१३ "पदुमुत्तरबुद्धस्स, धम्ममेघेन गज्जतो ।
सद्देन धम्ममेघस्स, धम्मगब्भ अगण्हह ॥
५१४. "सतसहस्सुपादाय, पुञ्जगब्भ धरेमह ।
नप्पमुच्चामि भारतो, धम्ममेघो न गज्जति ॥
- 25 ५१५ "यदा तुव सक्कमुनि, रम्मे कपिलवत्थवे ।
गज्जसि धम्ममेघेन, भारतो परिमुच्चह ॥

१-१ तावदूरेफले सति—सी०, तावदूरफल सकि—स्या० । २ फलुत्तमा—स्या० ।
३ मुनि—सी०, स्या० । ४ खणोम—सी०, स्या० । ५ पुमा—सी०, स्या० ।
६, वस्सति—सी० ।

५१६ "सुञ्जत अनिमित्तं च, तथाप्पणिहितम्पि^१ च ।
चतुरो च फले सब्बे, धम्ममेव विजनयि^२ अहं ॥

दुतियभाणवार ।

५१७ "अपरिमेय्युपादाय, पत्थेमि तव सासन ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सन्तिपदमनुत्तर ॥

५१८ "विनये पारमि पत्तो, यथापि पाठिको इसि ।
न मे समसमो अत्थि, धारेमि सासन अहं ॥

5 R 43

५१९ "विनये खन्धके चापि, तिकच्छेदे च पञ्चके^३ ।
एत्थ मे विमति नत्थि, अक्खरे व्यञ्जने पि वा ॥

५२० "निग्गहे पटिकम्मे च, ठानाठाने च कोविदो ।
ओसारणे वुट्ठापने, सब्बत्थ पारमि गतो ॥

10

५२१ "विनये खन्धके वापि, निक्खिपित्वा पद अहं ।
उभतो विनिवेठेत्वा^४, रसतो ओसरेय्यहं ॥

५२२ "निरुत्तिया सुकुसलो^५, अत्थानत्थे च कोविदो ।
अनञ्जात मया नत्थि, एकग्गो सत्थु सासने ॥

B 47

५२३ "रूपदक्खो अहं अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ।
कञ्चु सब्ब विनोदेमि, छिन्दामि सब्बससय ॥

15

५२४ "पद अनुपदञ्चापि, अवस्सरञ्चापि व्यञ्जन^६ ।
निदाने परियोसाने, सब्बत्थ कोविदो अहं ॥

५२५ "यथापि राजा बलवा, निग्गण्हित्वा^७ परन्तपे ।
विजिनित्वान सङ्गाम, नगर तत्थ मापये ॥

20

५२६ 'पाकार परिखञ्चापि, एसिक द्वारकोट्टक ।
अट्टालके च विविधे, कारये नगरे बहू ॥

५२७ "सिङ्घाटक चच्चरञ्च^८, सुविभत्तन्तरापण ।
कारयेय्य^९ सभ तत्थ, अत्थानत्थविनिच्छय ॥

१ अथापणिहितपि—स्या० । २ धम्ममे विजनयि—सी, धम्म विजटितपि—स्या० ।

३ पञ्चमे—सी, व पञ्चके—स्या० । ४ विभङ्गे चेव—स्या० । ५ च कुसले—स्या० ।

६ व्यञ्जन—सी० । ७ निहरित्वा—स्या० । ८ पञ्चुरच—स्या० । ९ कारापेय्य—स्या० ।

- ५२८ “निग्घातत्थ अमित्तान, छिदाछिद् च जानितु ।
बलकायस्स रक्खाय, सेनापच्च^१ ठपेति सो ॥
- ५२९ “आरक्खत्थाय भण्डस्स, निधानकुसल नर ।
मा मे भण्ड विनस्सी ति, भण्डरक्ख ठपेति सो ॥
- ५३० “ममत्तो^२ होति यो^३ रञ्जो, वुद्धि यस्स च इच्छति ।
तस्साधिकरण देति, मित्तस्स पटिपज्जितु ॥
- ५३१ “उप्पातेसु^४ निमित्तेसु, लक्खणेसु च कोविद ।
अज्झायक मन्तधर, पोरोहिच्चे ठपेति सो ॥
- R 44 ५३२ “एतेहज्जेहि सम्पन्नो, खत्तियो ति पवुच्चति ।
10 सदा रक्खन्ति राजान, चक्कवाको व दुक्खित^५ ॥
- ५३३ “तथेव त्व महावीर, हतामित्तो व खत्तियो ।
सदेवकस्स लोकस्स, धम्मराजा ति वुच्चति ॥
- ५३४ “तित्थिये निहनित्वान^६, मारश्चापि ससेनक ।
तमन्धकार विधमित्वा^७, धम्मनगर अमापयि ॥
- B 48 15 ५३५ “सील पाकारक तत्थ, आण ते द्वारकोट्टक ।
सद्धा ते एसिका वीर, द्वारपालो च सवरो ॥
- ५३६ “सतिपट्टानमट्टाल, पञ्चा ते चच्चर मुने ।
इद्धिपाद च सिद्धाट, धम्मवीथि सुमापिता^८ ॥
- ५३७ “सुत्तन्त अभिवम्म च, विनयश्चापि केवल ।
20 नवङ्ग बुद्धवचन, एसा वम्मसभा तव ॥
- ५३८ “सुञ्जत अनिमित्त च, विहारश्चप्पणीहित ।
आनेज्ज^९ च निरोधो च^{१०}, एसा धम्मकुटी तव ॥
- ५३९ “पञ्चाय अगो^{१०} निक्खित्तो, पटिभाने चकोविदो ।
सास्सिपुत्तो ति नामेन, धम्मसेनापती तव ॥

१ सेनामच्च—स्या० । २ मामको—सी०, समग्गो—स्या० । ३ सो—स्या० ।
४ उप्पादेसु—स्या० । ५ दुक्खित—स्या० । ६ नीहरित्वान—स्या० । ७ विध-
सेत्वा—स्या० । ८ सुमापित—स्या०, रो० । ९-९ अनेजो च निरोधो च—स्या० ।
१०-१० अगनिक्खित्तो—सी० ।

- ५४० “चुतूपपातकुसलो, इद्धिया पारमि गतो ।
कोलितो नाम नामेन, पोरोहिच्चो तव^१ मुने ॥
- ५४१ “पोराणकवसधरो, उग्गतेजो दुरासदो ।
धुतवादीगुणेनग्गो^२, अक्खदस्सो तव मुने ॥
- ५४२ “बहुस्सुतो धम्मधरो, सब्बपाठी च सासने । ६
आनन्दो नाम नामेन, धम्माक्खो^३ तव मुने ॥
- ५४३ “एते सब्बे अतिकम्म, पमेसि^४ भगवा मम^५ ।
विनिच्छय मे पादासि, विनये विञ्जुदेसित ॥
- ५४४ “यो कोचि विनये पञ्च, पुच्छति बुद्धसावको । १०
तत्थ मे चिन्तना नत्थि, तञ्जेवत्थ कथेमह ॥
- ५४५ “यावता बुद्धखेत्तमिह, ठपेत्वा त महामुनि^६ ।
विनये मादिसो नत्थि, कुतो भिय्यो भविस्सति ॥
- ५४६ “भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, एव गज्जति गोतमो । R 45
उपालिस्स समो नत्थि, विनये खन्धकेसु च ॥
- ५४७ “यावता बुद्धभणित, नवङ्ग सत्थुसासन । १५
विनयोगध त^७ सब्ब, विनयमूलपस्सितो^८ ॥
- ५४८ “मम कम्म सरित्त्वान, गोतमो सक्कपुङ्गवो । B 49
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- ५४९ “सतसहस्सुपादाय, इम ठान अपत्थायि । २०
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, विनये पारमि गतो ॥
- ५५० “सक्क्यान नन्दिजननो^९, कप्पको आसह पुरे ।
विजहित्वान त जार्ति, पुत्तो जातो महेसिनो ॥
- ५५१ “इतो दुतियके कप्पे, अञ्जसो नाम खत्तियो ।
अनन्ततेजो अमितयसो, भूमिपालो महद्धनो ॥

१ तव—स्या० । २ धुतवादिगणे अग्गो—स्या० । ३ धम्मरक्खो—स्या० ।

४ महेसी—स्या०, पिहेसी—रो० । ५ मम—स्या० । ६ महामुनि—स्या० ।

७ विनयोगधित—सी०, विनये कथित—स्या० । ८ विनयमूल ति पस्सितो—सी० ।

९ नन्दिजनको—स्या० ।

- ५५२ “तस्स रब्बो अह पुत्तो, चन्दनो नाम खत्तियो ।
जातिमदेनुपत्थद्धो, यसभोगमदेन^१ च ॥
- ५५३ “नागसतसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
तिधापभिन्ना मातङ्गा, परिवारेन्ति म सदा ॥
- ५ ५५४ “सबलेहि परेतोह, उय्यान गन्तुकामको ।
आरुह्म सिरिक नाग, नगरा निक्खमि तदा ॥
- ५५५ “चरणेन च सम्पन्नो, गुत्तद्वारो सुसवुत्तो ।
देवलो नाम सम्बुद्धो, आगच्छि पुरतो मम^२ ॥
- ५५६ “पेसेत्वा सिरिक नाग, बुद्ध आसादयि तदा ।
१० ततो सञ्जातकोपो सो^३, नागो नुद्धरते^४ पद ॥
- ५५७ “नाग रुणमन^५ दिस्वा, बुद्धे कोध^६ अकासह ।
विहेसयित्वा^७ सम्बुद्ध, उय्यान अगमासह ॥
- ५५८ “सात तत्थ न विन्दामि, सिरो पज्जलितो यथा ।
परिळाहेन ड्य्हामि, मच्छो व बलिसादको ॥
- R 46 15 ५५९ “ससागरन्ता पथवी, आदित्ता विय होति मे ।
पितु सन्तिकुपागम्म, इद वचनमब्रवि ॥
- ५६० “आसीविस व कुपित, अग्गिक्खन्व व आगत ।
मत्त व कुञ्जर दन्ति, य सयम्भुमसादयि ॥
- B 50 20 ५६१ “आसादितो मया बुद्धो, घोरो उग्गतपो जिनो ।
पुरा सब्बे विनस्साम, खमापेस्साम त मुनि ॥
- ५६२ “नो चे त निज्झापेस्साम, अत्तदन्त समाहित ।
ओरेन सत्तदिवसा^८, रट्ठ मे विधमिस्सति ॥
- ५६३ “सुमेखलो कोसियो च, सिग्गवो चापि सत्तको^९ ।
आसादयित्वा इसयो, दुग्गता ते सरट्ठका^{१०} ॥

१ यसो—स्या० । २ मम—स्या० । ३-३ सञ्जातकोपोव—स्या० ।
४ नुद्धरको—स्या० । ५ दुट्टमन—सी०, रुट्टमन—रो० । ६ कोप—सी०, स्या० ।
७ विहेठयित्वा—स्या० । ८ सरे—सी० । ९ सत्तमे दिवसे—स्या० । १० सत्तुको—सी० ।
११, ससेनका—स्या० ।

- ५६४ "यदा कुप्पन्ति इसयो, सञ्जता ब्रह्मचारिनो ।
सदेवक विनासेन्ति, ससागर सपब्बत ॥
- ५६५ "तियोजनसहस्सम्हि, पुरिसे सन्निपातयि ।
अच्चय देसनत्थाय, सयम्भु उपसङ्कमि ॥
- ५६६ "अल्लवत्था अल्लसिरा, सब्बे व पञ्जलीकता । ६
बुद्धस्स पादे निपतित्वा, इद वचनमब्रवु ॥
- ५६७ "खमस्सु त्व महावीर, अभियाचति त जनो ।
परिळाह विनोदेहि, मा नो^१ रट्ठ विनासय ॥
- ५६८ "सदेवमानुसा सब्बे, सदानवा सरक्खसा ।
अयोमयेन कुटेन, सिर भिन्देय्यु मे सदा ॥ १०
- ५६९ दके^२ अग्गि न सण्ठाति, बीज^३ सेले न रुहति ।
अग्गे किमि न सण्ठाति, कोपो बुद्धे न जायति ॥
५७०. "यथा च^४ भूमि अचला, अप्पमेय्यो च सागरो ।
अनन्तको च आकासो, एव बुद्धा अखोभिया ॥
- ५७१ "सदा खन्ता^५ महावीरा, खमिता च तपस्सिनो । १५
खन्तान खमितान च, गमन त^६ न विज्जति ॥
- ५७२ "इद वत्वान सम्बुद्धो, परिळाह विनोदय^७ ।
महाजनस्स पुरतो, नभ अब्भुग्गमि तदा ॥
- ५७३ "तेन कम्मेनह वीर, हीनत्त अज्झपागतो । R 47
समत्तिक्कम्म त जाति, पार्विसि अभय पुर ॥ २०
- ५७४ "तदापि म महावीर, ड्ह्ढमान सुसण्ठित । B 51
परिळाह विनोदेसि, सयम्भु च खमारपयि ॥
- ५७५ "अज्जापि म महावीर, ड्ह्ढमान तिहग्गिभि ।
निब्बापेसि तयो अग्गी, सीतिभाव च पारपयि ॥
- ५७६ येस सोतावधानत्थि, सुणाथ मम भासतो । २५
अत्थ तुम्ह^८ पक्खामि, यथा दिट्ठ पद मम ॥

१ च—स्या० । २ उदके—सी०, स्या० । ३ बीज—स्या० । ४ पि—
सी० । ५ अत्तदन्ता—स्या० । ६ वो—स्या० । ७ विनोदयि—स्या०, विनोदयी—रो० ।
८, पापयी—सी० । ९ तुम्ह—स्या० ।

- ५७७ "सयम्भु त विमानेत्वा, सन्तचित्त समाहित ।
तेन कम्मेनह अज्ज, जातोम्हि नीचयोनिय ॥
- ५७८ "मा वो खण विराधेय, खणातीता हि सोचरे ।
सदत्थे वायमेय्याथ, खणो वो पटिपादितो ॥
- ५ ५७९ "एकच्चान च वमन, एकच्चान विरेचन ।
विस हलाहल एके, एकच्चान च ओसव ॥
- ५८० "वमन पटिपन्नान फलट्टान विरेचन ।
ओसव फललाभीन, पुञ्जक्खेत गवेसिन ॥
- ५८१ "सासनेन विरुद्धान, विस हलाहल यथा ।
आसीविसो दिट्ठविसो^१, एव^२ ज्ञापेति त नर ॥
- १० ५८२ "सकि पीत हलाहल, उपरुद्धति^३ जीवित ।
सासनेन विरुज्झित्वा, कप्पकोटिम्हि डग्घति ॥
- ५८३ "खन्तिया अविहिंसाय, भेत्तचित्तवताय च ।
सदेवक सो तारति, तस्मा ते^४ अविराधिया^५ ॥
- १५ ५८४. "लाभालाभे न सज्जन्ति, सम्माननविमानने ।
पथवीसदिया बुद्धा, तस्मा ते न विराधिया^६ ॥
- ५८५ "देवदत्ते च वधके, चोरे अङ्गुलिमालके^७ ।
राहुले धनपाले च, सब्बेस समको मुनि ॥
- R 48 ५८६ "एतेस पटिघो^८ नत्थि, रागोमेस न विज्जति ।
सब्बेस समको बुद्धो, वधकस्सोरसस्स च ॥
- 20 ५८७ "पन्थे दिस्वान कासाव, छड्डित मीब्बहमक्खित ।
सिरस्मि^९ अज्जलि कत्वा, वन्दितब्ब इसिद्धज ॥
- B 52 ५८८ "अब्भतीता च ये बुद्धा, वत्तमाना अनागता ।
धजेनानेन सुज्झन्ति, तस्मा एते नमस्सिया ॥

१-१ दुट्ठविसो एक—स्या० । २ उपरुद्धति—स्या० । ३ तारेति—सी०,
तारति—स्या० । ४-४ वो अविराधियो—सी०, ते अविराधिया—स्या० । ५ विरोधिया—
सी०, स्या० । ६ चङ्गुलिमालके—स्या० । ७ पटिघ—स्या०, रो० । ८ सिस्सा—स्या० ।

- ५८९ “सत्थुकप्प सुविनय, धारेमि हृदयेनह ।
नमस्समानो विनय, विहरिस्सामि सब्बदा ॥
- ५९० “विनयो आसयो मय्ह, विनयो ठानचद्धम ।
कप्पेमि विनये वास, विनयो मम^१ गोचरो ॥
- ५९१ “विनये पारमिप्पत्तो, समथे चापि कोविदो । 5
उपालि त महावीर, पादे वन्दति सत्थुनो ॥
- ५९२ “सो अह विचरिस्सामि, गामा गाम पुरा पुर ।
नमस्समानो सम्बुद्ध, धम्मस्स च सुधम्मत ॥
- ५९३ “किल्लेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता । 10
सब्बासवा पस्सिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ५९४ “स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५९५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उपालि थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३-७ अञ्जासिकोण्डञ्जत्थेरअपदानं^२

- ५९६ “पदुमुत्तरसम्बुद्ध, लोकजेट्ठ विनायक । 15
बुद्धभूमिमनुप्पत्त, पठम अद्दस अह ॥
- ५९७ “यावता बोधिया मूले, यक्खा सब्बे समागता ।
सम्बुद्ध परिवारेत्वा, वन्दन्ति पञ्जलीकता ॥
- ५९८ “सब्बे देवा तुट्ठमना, आकासे सञ्चरन्ति ते । B 53
R 49
बुद्धो अय अनुप्पत्तो, अन्धकारतमोनुदो ॥ 20

१ मय्ह—सी०, स्या० । २ अञ्जात कोण्डञ्जत्थेरअपदान—सी०, अञ्जा
कोण्डञ्जत्थेरअपदान—स्या० ।

- ५९९ "तेस हासपरेतान, महानादो अवत्तथ ।
किलेसे झापयिस्साम, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ६०० "देवान गिरमञ्जाय, वाचासभिमुदीरिह^१ ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, आदिभिक्षमदासह ॥
- ६०१ "मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
देवसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ६०२ "सत्ताह अभिनिकखम्म, बोधि अज्झगम अह ।
इद मे पठम भत्त, ब्रह्मचारिस्स यापन ॥
- ६०३ "तुसिता हि इधागन्त्वा, यो मे भिक्ष उपायि ।
तमह कित्तिस्सामि, सुणोथ^२ मम भासतो ॥
- ६०४ "तिस^३ कप्पसहस्सानि^३, देवरज्ज करिस्सति ।
सब्बे देवे अभिभोत्वा, तिदिव आवसिस्सति ॥
- ६०५ "देवलोका चवित्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
सहस्सधा चक्कवत्ती, तत्थ रज्ज करिस्सति ॥
- ६०६ "कप्पसत्तसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ६०७ "तिदसा सो चवित्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
अगारा पब्बजित्वान, छब्बस्सानि वसिस्सति ॥
- ६०८ "ततो सत्तमके वस्से, बुद्धो सच्च कथेस्सति ।
कोण्डञ्जो नाम नामेन, पठम सच्छिक्काहि^४ति ॥
- ६०९ "निकखन्तेनानुपब्बजि^५, पधान सुकत मया ।
किलेसे झापनत्थाय, पब्बजि अनगारिय ॥
- ६१० "अभिगन्त्वान^५ सब्बञ्जू, बुद्धो लोके सदेवके ।
इसिनामे^६ मिगारञ्जे^६, अमतभेरिमाहनि ॥

१ वाचायसमुदीरित—स्या० । २ सुणाथ—सी०, स्या० । ३-३ तिसमत्ते
कप्पसहस्से—स्या० । ४ निकखन्तेनानु पब्बजि—स्या०, रो० । ५, अधिगत्त्वान—स्या,
६-६, इसिनामे महारज्ज—स्या० ।

६११ "सो दानि पत्तो अमत, सन्तिपदमनुत्तर^१ ।

B 51

सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

६१२ "पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।

R 50

छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन'' ॥

इत्थ सुद आयस्मा अञ्जासिकोण्डञ्जो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३-८ पिण्डोलभारद्वाजत्थेरअपदानं

६१३ "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।

5

पुरतो हिमवन्तस्स, चित्तकूटे वसी तदा ॥

६१४ "अभीतरूपो तत्थासि, मिगराजा चतुक्कमो ।

तस्स सद् सुणित्वान, विक्खम्भन्ति बहुज्जना^३ ॥

६१५ "सुफुल्ल पदुम गय्ह, उपगच्छि^२ नरासभ ।

बुद्धितस्स समाधिम्हा, बुद्धस्स अभिरोपरियि ॥

10

६१६ "चातुद्दिस नमस्सित्वा, बुद्धसेट्ठ नरुत्तम ।

सक चित्त पसादेत्वा, सीहनाद नदि अह^४ ॥

६१७ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।

सकासने निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

६१८ "बुद्धस्स गिरमञ्जाय, सब्बे देवा समागता ।

15

आगतो वदत सेट्ठो, धम्म सोस्साम त मय ॥

६१९ "तेस हासपरेतान, पुरतो लोकनायको ।

मम सद् पकित्तिसि, दीघदस्सी महामुनि ॥

६२० "येनिद पदुम दिन्न, सीहनादो च नादितो ।

तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

20

१ सन्त पदमनुत्तर—सी०, स्या० । २ बहुज्जना—स्या० । ३ उपगच्छि—सी०, स्या० । ४ तदा—स्या० ।

B¹ 55

६२१ इतो अट्टमके कप्पे, चक्कवत्ती^१ भविस्सति ।
सत्तरतनमम्पन्नो चतुदीपम्हि इस्सरु ॥

R 51

६२२ “कारयिस्सति इस्सरिय^२, माहिया चतुसट्ठिया ।
पट्टमो नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो^३ ॥

5

६२३ “कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

६२४ पकासिते पावचने, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ।
ब्रह्मज्जा अभिनिक्खम्म, पव्वजिस्सति तावदे ॥

10

६२५ “पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिज्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

६२६ “विजने^४ पन्तसेय्यम्हि, वाळमिगसमाकुले ।
सब्बासवे परिज्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

६२७ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छठ्ठभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पिण्डोलभास्सद्वाजो येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३—९ खदिरखनियरेवतत्थेरअपदानं

15

६२८ “गङ्गा भागीरथी नाम, हिमवन्ता पभाविता ।
कुतित्थे नाविको आसि, ओरिमे^५ च तरि अह ॥

६२९ “पट्टमुत्तरो^६ नायको, सम्बुद्धो द्विपट्टुत्तमो^७ ।
वसी सतसहस्सेहि, गङ्गातीरमुपागतो^८ ॥

20

६३० “बहू नावा समानेत्वा, वड्ढुकीहि सुसङ्खत ।
नावाय छदन कत्वा, पटिमार्नि नरासभ ॥

१ चक्कवत्ति—स्या० । २ इस्सर—स्या० । ३ महाबलो—स्या० । ४ विपिने—सी०, विजने—स्या० । ५ ओरिम च तरे—स्या० । ६-७ पुत्रे मयह सुत आसि, पट्टमुत्तरनायको । तसी सतसहस्सेहि, गङ्गासोन तरिस्सति—सी० । ८ द्विपट्टुत्तमो—स्या० । ९ गङ्गासोन तरिस्सति—स्या० ।

- ६३१ “आगन्त्वान च सम्बुद्धो, आरुहि^१ तञ्च नावक^२ । B 56
वारिमज्जे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- ६३२ ‘यो सो तारेसि सम्बुद्ध, सङ्घञ्चापि अनासव ।
तेन चित्तप्पसादेन, देवलोके रमिस्सति ॥
- ६३३ ‘निब्बत्तिस्सति ते ब्यम्ह, सुकत नावसण्ठित । 5
आकासे पुप्फच्छदन, धारयिस्सति सब्बदा ॥
- ६३४ ‘अट्ठपञ्चासकप्पम्हि, तारको नाम खत्तियो ।
चातुरन्तो विजितावी, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ६३५ ‘सत्तपञ्चासकप्पम्हि, चम्पको^३ नाम खत्तियो । R 52
उग्गच्छन्तो व सूरियो, जोनिस्सति महब्बलो ॥ 10
- ६३६ ‘कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ६३७ ‘तिदसा सो^४ चवित्वान, मनुस्सत गमिस्सति ।
रेवतो नाम नामेन, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ॥
- ६३८ ‘अगारा निक्खमित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो । 15
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्सति ॥
- ६३९ ‘सोपच्छा पब्बजित्वान, युत्तयोगो विपस्सको ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निव्वायिस्सतिनासवो’ ॥
- ६४० “विरिय^५ मे वुरधोरथ्ह, योगक्खेमाधिवाहन ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥ 20
- ६४१ “सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयी मम ॥
- ६४२ “ततो म वननिस्त, दिस्वा लोकन्तगू मुनि ।
वनवासिभिक्खवूनग्ग पञ्चपेसि महामति’ ॥
- ६४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे । 25
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा खदिरवनियो रेवतो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

B 57

१-१ अरुहि नाव लज्जक—स्या०, नाता लज्जक—रा० । २ चम्पको—सी०,
चम्बको—स्या० । ३ व—स्या० । ४ वीरिय—म० । ५-५ इमा द्वे गाथायो स्या०,
पोत्थके न दिस्सन्ति ।

३-१० आनन्दत्थेरअपदानं

- ६४४ “आरामद्वारा निक्खम्म, पदुमुत्तरो महामुनि ।
वस्सेन्तो अमत वुट्ठि, निब्बापेसि महाजन ॥
- ६४५ “सतसहस्स ते^१ धीरा^२, छठ्ठभिञ्जा महिद्विका ।
परिवारेन्ति सम्बुद्ध, छाया व अनपायिनी^३ ॥
- 5 ६४६ “हत्थिक्खन्वगतो आसि, सेतच्छत वरुत्तम ।
सुचारूप^४ दिस्वान, वित्ति^५ मे उदपज्जथ^६ ॥
- ६४७ “ओरुट्ठ हत्थिक्खन्धम्हा, उपगच्छ नरासभ ।
रतनामयछत्त^७ मे, बुद्धसेट्ठस्स धारयि ॥
- R 53 ६४८ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, पदुमुत्तरो महाइसि ।
10 त कथ ठपयित्वान, इमा गाथा अभासथ ॥
- ६४९ ‘यो सो छत्तमधारेसि^८, सोण्णालङ्कारभूसित ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणोथ मम भासतो ॥
- ६५० ‘इतो गन्त्वा अय पोसो, तुसित आवसिस्सति ।
अनुभोस्सति सम्पत्ति, अच्छराहि पुरक्खतो ॥
- 15 ६५१ ‘चतुत्तिसतिक्खत्तु च, देवरज्ज करिस्सति ।
बलाधिपो^९ अट्ठसत्त, वसुध आवसिस्सति ॥
- ६५२ ‘अट्ठपञ्चासक्खत्तु च चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, महिया कारयिस्सति ॥
- 20 ६५३ “कप्पसत्तसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- B 58 ६५४ ‘सक्यान कुलकेतुस्स, जातिबन्धु भविस्सति ।
आनन्दो नाम नामेन, उपट्ठाको महेसिनो ॥

१ सतसहस्सा ते—स्या०, सह सहस्सानि—रो० । २ वीरा—सी०, रो० ।
३ अनुपायिनी—स्या० । ४ सुतानुरूप—स्या० । ५-५ वित्ति मे उपपज्जथ—सी०,
पीति मे उपपज्जथ—स्या० । ६ रतनमय छत्त—स्या० । ७ छत्त अधारयि—स्या० ।
८ नराधिपो—स्या० ।

- ६५५ 'आतापी निपको चापि, बाहुसच्चे सुकोविदो ।
निवातवुत्ति अत्थद्धो, सब्बपाठी भविस्सति ॥
- ६५६ 'पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- ६५७ 'सन्ति आरञ्जका नागा, कुञ्जरा सट्ठिहायना ।
तिधापभिन्ना मातङ्गा, ईसादन्ता उरुह्ववा ॥ 5
- ६५८ 'अनेकसतसहस्सा, पण्डिता पि महिद्धिका ।
सब्बे ते बुद्धनागस्स, न^१ होन्तु पणिधिम्मिह ते^१ ॥
- ६५९ "आदियामे नमस्सामि, मज्झिमे अथ पच्छिमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठ उपट्ठिह ॥ 10
- ६६० "आतापी निपको चापि, सम्पजानो पतिस्सतो ।
सोतापत्तिफल पत्तो, सेखभूमीसु कोविदो ॥
- ६६१ "सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममभिनीह^२रि ।
ताह भूमिमनुप्पत्तो, ठिता^३ सद्धम्ममाचला^३ ॥
- ६६२ "स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥ 15 R 54
- ६६३ "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छञ्जभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा आनन्दो येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

- बुद्धो पच्चैकबुद्धो^१ च, सारिपुत्तो^२ च कोलितो ।
कस्सपो अनुरुद्धो च, पुण्णत्थेरो उपालि च ॥ B 59
- अञ्जासिकोण्डञ्जो^३ पिण्डोलो, रेवतानन्दपण्डितो ।
छसतानि च पञ्जास, गाथायो सब्बपिण्डिता ॥ 20

अपदाने बुद्धवग्गो पठमो ।

१-१ न होति परिविम्भिता—स्या० । २-२ ठितो सद्धम्ममाचलो—सी०, ठिता सद्धा महप्फला—स्या० । ३-३ पच्चैकसम्बुद्धो सारोपुत्तो स्या० । ४ कोण्डञ्जो चापि—स्या० ।

२. सीहासनियवग्गो

१ सीहासनदायकत्थेरअपदान

B 60
R 53

- १ “निब्बुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थे द्विपदुत्तमे^१ ।
वित्थारिके^२ पावचने, बाहुजञ्जम्हि सासने ॥
- २ “पसन्नचित्तो सुमनो, सीहासनमकासह ।
सीहासन करित्वान, पादपीठमकासह ॥
- ३ “सीहासने च वस्सन्ते, घर तत्थ अकासह ।
तेन चित्तप्पसादेन, तुसित उपपज्जह ॥
- ४ “आयामेन चतुब्बीस, योजन^३ आसि^३ तावदे ।
विमान सुकत मय्ह, वित्थारेन चतुद्दस^४ ॥
- ५ “सत्त^५ कञ्जासहस्सानि, परिवारेन्ति म सदा ।
सोण्णमयञ्च पल्लङ्का, ब्यम्हे आसि सुनिम्मित ॥
- ६ “हत्थियान अस्सयान, दिब्बयान उपट्ठित ।
पासादा सिविका चेव, निब्बत्तन्ति^६ य दिच्छक ॥
- ७ “मणिमया च पल्लङ्का, अञ्जे सारमया बहू ।
निब्बत्तन्ति मम सब्बे, सीहासनस्सिद फल ॥
- ८ “सोण्णमया रूपिमया,^७ फलिकावेळुरियामया ।
पादुका अभिरूहामि,^८ पादपीठस्सिद फल ॥
- ९ “चतुन्नवुत्तितो^९ कप्पे, य कम्ममर्कारे तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥

१ द्विपदुत्तमे—सी, स्या० । २ वित्थारिके—सी०, स्या० । ३-३ योजना
सिसु—स्या० । ४ चतुद्दस—सी०, स्या० । ५ सत्त—स्या० । ६ उपजन्ति—सी० ।
७ रूचिमया—स्या० । ८ अभिरूहामि—स्या । ९ चतुन्नवुत्ते इतो—सी, स्या० ।

- १० “तेसत्ततिम्हितो^१ कप्पे, इन्दनामा तयो जना ।
 द्वेसत्ततिम्हितो कप्पे, तयो सुमननामका ॥
- ११ “समसत्ततितो कप्पे, तयो वरुणनामका ।
 सत्तरतनसम्पन्ना, चतुदीपम्हि इस्सरा ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
 छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 61

इत्थ सुद आयस्मा सीहासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ एकत्यम्भिकत्येरापदानं

- १३ “सिद्धत्थस्स भगवतो, महापूगगणो अहु ।
 सरण गता च ते बुद्ध, सद्दहन्ति तथागत ॥
- १४ “सब्बे सङ्गम्म मन्तेत्वा, माळ कुब्बन्ति सत्थुनो ।
 एकत्यम्भ अलभन्ता, विचिनन्ति ब्रहावने ॥
- १५ “तेह अरञ्जे दिस्वान, उपगम्म गण तदा ।
 अञ्जलि पग्गहेत्वान, परिपुच्छि गण अह ॥
- १६ “ते मे पुट्ठा वियाकसु, सीलवन्तो उपासका ।
 माळ^३ मय कतुकामा, एकत्यम्भो न लब्भति ॥
- १७ “एकत्यम्भ मम देथ, अह दस्सामि सत्थुनो ।
 आहस्सिसामह थम्भ, अप्पोस्सुक्का भवन्तु ते^३ ॥
- १८ “ते मे थम्भ पवेच्छिसु, पसन्ना तुट्ठमानसा ।
 ततो पटिनिवत्तित्वा, अगमसु^४ सक घर ॥
- १९ “अचिर गते पूगगणे^५, थम्भ अहासह^६ तदा ।
 हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पठम उस्सपेसह ॥

R 56

10

15

20

१ तेसत्तति इतो—स्या० । २ माल—सी० । ३ भवन्तु वो—सी० ।
 ४ अगमिसु—सी०, आगमसु—स्या० । ५ पूगगणे—स्या० । ६ अदासह—स्या०, रो० ।

- २० “तेन चित्तप्पसादेन, विमान उपपज्जह ।
उब्बिद्ध भवन मय्ह, सत्तभूम^१ समुगगत ॥
- २१ “वज्जमानासु भेरीसु, परिचारेमह सदा^२ ।
पञ्चपञ्जासकप्पमिह, राजा आसि यसोधरो ॥
- B 62 5 २२ “तत्थापि भवन मय्ह, सत्तभूम समुगगत ।
कूटागाखरूपेत, एकत्थम्भ मनोरम ॥
- २३ “एकवीसतिकप्पमिह, उदेनो नाम खत्तियो ।
तत्रापि भवन मय्ह, सत्तभूम समुगगत ॥
- २४ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
अनुभोमि सुख^३ सब्ब^३, एकत्थम्भस्सिद फल ॥
- 10 R 57 २५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य थम्भमदद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकत्थम्भस्सिद फल ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकत्थम्भिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ नन्दत्थेरअपदानं

- 15 २७ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
वत्थ खोम मया दिन्न, सयम्भुस्स महेसिनो ॥
- २८ “त मे बुद्धो वियाकासि, जलजुत्तरनामको ।
‘इमिना वत्थदानेन, हेमवण्णो भविस्ससि ॥
- २९ ‘द्वे सम्पत्ती^४ अनुभोत्वा, कुसलमूलैहि^५ चोदितो ।
20 गोतमस्स भगवतो, कनिट्ठो त्व भविस्ससि ॥

१ सत्त भूम—सी०, सत्तभूम—रो० । २ तदा—सी० । ३-३ सुख सब्ब—सी० ।
सब्ब मेत—स्या० । ४ जलजुत्तम नायको—स्या०, रो० । ५ द्वे सम्पत्ति—स्या० ।
६. सुक्कमूलै—स्या० ।

- ३० 'रागरत्तो सुखसीलो, कामेसु गेधमायुतो ।
बुद्धेन चोदितो सन्तो, तदा^१ त्व पब्बजिस्ससि ॥
- ३१ 'पब्बजित्वान त्व तत्थ, कुसलमूलैन चोदितो ।
सब्बासवे परिञ्चाय, निब्बायिस्ससिनासवो' ॥
- ३२ "सत्त^२ कप्पसहस्सम्हि, चतुरो चेळ्ळामका ।
सट्ठि कप्पसहस्सम्हि, उपचेला चतुज्जना ॥
- ३३ "पञ्च कप्पसहस्सम्हि, चेळ्ळाव चतुरो जना ।
सत्तरत्तनसम्पन्ना, चतुदीपम्हि इस्सरा ॥
- ३४ "पटिस्सम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थ सुद आयस्मा नन्दो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

5 B 63

10

४ चूळपन्थकत्थेरअपदानं

- ३५ "पदुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीन पटिग्गहो ।
गणम्हा वूपकट्ठो सो, हिमवन्ते वसी तदा ॥
- ३६ "अहम्पि हिमवन्तम्हि, वसामि अस्समे तदा ।
अचिरागत महावीर, उपेसि लोकनायक ॥
- ३७ "पुप्फच्छत्त गहेत्वान्, उपगच्छि नरासभ ।
समार्धि समापज्जन्त, अन्तरायमकासह ॥
- ३८ "उभो हत्थेहि पग्गय्ह, पुप्फच्छत्त अदासह ।
पटिग्गहेसि भगवा, पदुमुत्तरो महामुनि ॥
- ३९ "सब्बे देवा अत्तमना, हिमवन्त उपेन्ति ते ।
साधुकार पवत्तेसु^३, अनुमोदिस्सति चक्खुमा ॥

R 58

15

20

१ ततो—स्या० । २ सन—स्या० । ३ पर्वत्तिसु—स्या०, रो० ।

- ४० “इद वत्वान ते देवा, उपगच्छु नरुत्तम ।
आकासे धारयन्तस्स, पदुमच्छत्तमुत्तम ॥
- ४१ ‘सतपत्तच्छत्त पग्गय्ह, अदासि तापसो मम ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- 5 ४२ ‘पञ्चवीसतिकप्पानि, देवरज्ज करिस्सति ।
चतुत्तिसतिक्खत्तु च चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- B 64 ४३ ‘य य योनिं ससरति, देवत्त अथ मानुस ।
अब्भोकासे पत्तिट्ठन्त, पदुम धारयिस्सति’ ॥
- ४४ “कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
10 गोतमो नाम गोत्तेन^१, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४५ ‘पकासिते पावचने, मनुस्सत्त लभिस्सति ।
मनोमयम्हि कायम्हि, उत्तमो सो भविस्सति ॥
- ४६ ‘द्वे भातरो भविस्सन्ति, उभोपि पन्थक्वह्या ।
अनुभोत्वा उत्तमत्थ, जोतयिस्सन्ति सासन’ ॥
- 15 ४७ “सोह अट्ठास्सवस्सो^२, पब्बजि अनगारिय ।
विसेसाह न विन्दामि, सक्कयपुत्तस्स सासने ॥
- ४८ “दन्धा मय्ह गती आसि, परिभूतो पुरे अहु^३ ।
भाता च म पणामेसि, गच्छ दानि सक घर ॥
- ४९ “सोह पणामितो सन्तो, सङ्घारामस्स कोट्टके ।
20 दुम्मनो तत्थ अट्ठासि, सामञ्जस्मि अपेक्खवा ॥
- R 59 ५० “भगवा तत्थ^४ आगच्छि, सीस मय्ह परामसि ।
बाहाय म गहेत्वान, सङ्घाराम पवेसयि ॥
- ५१ “अनुकम्पाय मे सत्था, अदासि पादपुञ्छनि ।
एव सुद्ध अधिट्ठेहि, एकमन्तमधिट्ठह^५ ॥

१ नामेन—सी० । २ सो अट्ठास्सवस्सोह—स्या० । ३ अह—स्या० ।
४ अथेत्य सत्था—सी०, स्या० । ५ स्वाधिष्ठित—सी०, अधिष्ठित—स्या० ।

५२ “हत्थेहि तमह गय्ह, सरि कोकनद अह ।
तत्थ चित्त विमुच्चि मे, अरहत्त अपापुरिण ॥

५३ “मनोमयेसु कायेसु, सब्बत्थ पारमि गतो ।
सब्बासवे परिज्जाय, विहरामि अनासवो ॥

५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन’ ॥

४

इत्थ सुद आयस्मा चूलपन्थको^१ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ पिलिन्दवच्छत्थेरअपदानं^२

५५ “निब्बुते लोकनाथम्हि, सुमेधे अग्गपुग्गले ।
पसन्नचित्तो सुमनो, थूपपूज अकासह ॥

B 65

५६ “ये च खीणासवा तत्थ, छळभिज्जा महिद्धिका ।
तेह तत्थ समानेत्वा, सङ्गभत्त अकासह ॥

10

५७ “सुमेधस्स भगवतो, उपट्ठाको तदा अहु ।
सुमेवो नाम नामेन, अनुमोदित्थ सो तदा ॥

५८ “तेन चित्तप्पसादेन, विमान उपपज्जह ।
छळासीतिसहस्सानि, अच्छरायो रमिसु^३ मे ॥

५९ “ममेव अनुवर्तन्ति, सब्बकामेहि ता सदा ।
अज्जे देवे अभिभोमि, पुज्जकम्मस्सिद फल ॥

15

६० “पञ्चवीसतिकप्पम्हि, वरुणो नाम खत्तियो ।
विसुद्धभोजनो^४ आसि, चक्कवत्ती अह तदा ॥

६१ “न ते बीज पवपन्ति^५, नपि नीयन्ति नङ्गला ।
अकट्टपाकिम सालि, परिभुज्जन्ति मानुसा ॥

20

१ चूलपन्थको—सी० स्या० । २ पिलिन्दीवच्छत्थेरअपदानं—सी० । ३ अहेसु—स्या० ।

४ सुसुद्धभोजनो सी० । ५ पवप्पन्ति—स्या० ।

R 60

६२ “तत्थ रज्ज करित्वान, देवत्त पुन गच्छह^१ ।
तदापि एदिसा मय्ह, निब्बत्ता भोगसम्पदा ॥

६३ “न म मित्ता अमिता वा, हिंसन्ति सब्बपाणिनो ।
सब्बेसम्पि^२ पियो होमि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥

5

६४ “तिसकप्पसहस्समिह, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, गन्धालेपस्सिद फल ॥

६५ “इमस्मि^३ भट्ठके कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
महानुभावो राजाह,^४ चक्कवत्ती महब्बलो ॥

10

६६ “सोह पञ्चसु सीलेसु, ठपेत्वा जनत बहु ।
पापेत्वा सुगति येव, देवतान पियो अहु^५ ॥

B 66

६७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पिलिन्दवच्छो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ राहुलत्थेरअपदानं

६८ “पटुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
सत्तभूमिह^१ पासादे, आदास सन्थरि अह ॥

15

६९ “खीणासवसहस्सेहि, परिकिण्णो महामुनि ।
उपागमि गन्धकुटि, द्विपदिन्दो^२ नरासभो ॥

७० “विरोचेन्तो^३ गन्धकुटि, देवदेवो नरासभो ।
भिक्खुसङ्घे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥

७१ “येनाय जोतिता सेत्था, आदासो व^४ सुसन्थतो ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

20

१ गच्छह—स्या० । २ सब्बेस च—स्या० । ३ इमस्मिह—स्या० ।

४. राजीसि—स्या०, राजासि रो० । ५ अह—स्या० । ६ सत्तभूमिह—स्या० ।

७. द्विपदिन्दो—सी०, स्या० । ८ विरोचय—स्या० । ९ आदामो च—सी० ।

- ७२ 'सोष्णमया रूपिमया', अथो वेळुरियामया ।
निब्बत्तिस्सन्ति पासादा, ये केचि मनसो पिया ॥
- ७३ 'चतुसट्ठिक्खत्तु' देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति । R 61
सहस्सक्खत्तु चक्खवत्ती', भविस्सति अनन्तरा ॥
- ७४ 'एकवीसतिकप्पम्हि, विमलो नाम खत्तियो । 5
चातुरन्तो विजितावी, चक्खवत्ती भविस्सति ॥
- ७५ 'नगर रेणुवती नाम, इट्ठकाहि सुमापित ।
आयामतो तीणि सत्त, चतुरस्ससमायुत ॥
- ७६ 'सुदस्सनो नाम पासादो, विस्सकम्मेन मापितो^३ ।
कूटागारवरूपेतो, सत्तस्तनभूसितो ॥ 10
- ७७ 'दससद्दवित्त त, विज्जावरसमाकुल । B 67
सुदस्सन व नगर, देवतान भविस्सति ॥
- ७८ 'पभा निग्गच्छते तस्स, उग्गच्छन्तेव सूरिये ।
विरोचेस्सति' त निच्च, समन्ता अट्टयोजन ॥
- ७९ 'कप्पसत्तसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो । 15
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ८० 'तुसिता सो चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, अत्रजो सो भविस्सति ॥
- ८१ 'सचे वसेथ्य अगार, चक्खवत्ती भवेथ्य सो ।
अट्टानमेत्त य तादी, अगारे रत्तिमज्झगा ॥ 20
- ८२ 'निक्खमित्वा अगारम्हा, पब्बजिस्सति सुब्बतो ।
राहुलो नाम नामेन, अरहा सो भविस्सति' ॥
- ८३ "किक्कीव अण्ड रक्खेथ्य, चामरी विय^५ वाल्धि ।
निपको सीलसम्पन्नो, मम^६रक्ख महामुनि^७ ॥

१ रूपिमया—स्या० । २ चक्खवत्ति—स्या० । ३ विस्सकम्मेन निम्मितो—सी० ।

४, अवित्त—सी० । ५ विरोचिस्सति स्या०, रो० । ६ र्वि—स्या० । ७ एव
रक्ख महामुनि—सी०, मम दक्ख महामुनि—स्या०, मम रक्खि—रो० ।

८४ “तस्साह धम्ममञ्जाय, विहासि सासने रतो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

८५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्टिमे ।
छळमिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा राहुलो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ उपसेनवज्जन्तपुत्तत्थेरअपदानं

- R 62 5 ८६ “पदुमुत्तर भगवन्त, लोकजेट्टु नरासभ ।
पम्भारम्हि निसीदन्त^१, उपगच्छि^२ नस्तम ॥
- B 68 ८७ “कणिकारपुप्फ^३ दिस्वा, वण्टे छेत्वानह^४ तदा ।
अलङ्कुरित्वा छत्तम्हि, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- 10 ८८ “पिण्डपातञ्च पादासि, परमन्न सुभोजन ।
बुद्धेन नवमे तत्थ, समणे अट्ट भोजयि ॥
- ८९ “अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अगगपुग्गलो ।
इमिना छत्तदानेन, परमन्नपवेच्छना ॥
- ९० “तेन चित्तप्पसादेन, सम्पत्तिमनुभोस्ससि ।
छत्तिसक्खत्तु^५ देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
- 15 ९१ “एकवीसतिक्खत्तुञ्च, चक्खवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^६ ॥
- ९२ “सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति^७ ॥

१-१ निसिन्नत०—सी०, निसिन्नत उपगच्छि—स्या० । २ कणिकार पुप्फित—सी०, स्या० । ३ त—स्या० । ४ तिसक्खत्तु च—स्या० । ५ असङ्खिय—स्या० । ६-६ य वदन्ति सुमेधोति, भूरिपज्ज सुमेधस । कप्पेतो सतसहस्से, ओक्कालकुलसम्भवो ॥—स्या० ।

- ९३ “सासने दिब्बमानम्हि^१, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
तस्स^२ धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो^३ ॥
- ९४ “उपसेनो ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ।
समन्तपासादिकता, अगगट्टाने ठपेस्सति ॥
- ९५ “चरिम वत्तते मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
धारेमि अन्तिम देह, जेत्वा मार सवाहन ॥
९६. “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

५

इत्थ सुद आयस्मा उपसेनो वज्जन्तपुत्तो थेरो इमा गाथाओ
अभासित्था ति ।

तत्तियभणवारं ।

८ रट्टपालत्थेरअपदानं

- ९७ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
वरनागो मया दिन्नो, ईमादन्तो उरुब्बहवा^३ ॥
- ९८ “सेतच्छतो पसोभितो^४, सकप्पनो^५ सहत्थिपो ।
अग्घापेत्वान त सब्ब, सङ्घाराम अकारयि ॥
- ९९ “चतुपञ्जाससहस्सानि, पासादे कारयि अह ।
महोघदान^६ करित्वान, निथ्यादेसि महेसिनो ॥
- १०० “अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अगगपुग्गलो ।
सब्बे जने हासयन्तो, देसेसि अमत पद ॥
- १०१ “त मे बुद्धो वियाकासि, जलजुत्तरनामको^६ ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अमासथ ॥

B ८9
R 61

10

15

१ दिप्पमानम्हि—सी०, स्या० । २-२ स्या० पोत्थके नत्थि । ३ उरुब्बहवो—स्या०,
रो० । ४-४ पसेधितो सायब्बणो—स्या० । ५ महाभत्त—सी० । ६, जलजुत्तम-
नायको—स्या०, जलजुत्तम नायको—रो० ।

- १०२ 'चतुपञ्चाससहस्सानि, पासादे कारयी^१ अय ।
कथयिस्सामि विपाक, सुणोथ^२ मम भासतो ॥
- १०३ 'अट्टारससहस्सानि, कूटागारा भविस्सरे ।
व्यम्हुत्तमम्हि^३ निब्बत्ता, सब्बसोणमया च ते ॥
- १०४ 'पञ्चासक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
अट्टपञ्चासक्खत्तु घ, चक्खवत्ती भविस्सति ॥
- १०५ 'कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलमम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १०६ 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
अट्ठे^४ कुले महाभोगे, निब्बत्तिस्सति तावदे ॥
- १०७ 'सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
रट्ठपालो ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- १०८ 'पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- १०९ "उट्ठाय अभिनिक्खम्म, जहिता^५ भोगसम्पदा ।
खेळपिण्डेव भोगम्हि, पेम मय्ह न विज्जति ॥
- ११० "वीरिय^६ मे धुरधोरय्ह, योगक्खेमाधिवाहन ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- १११ "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छठ्ठभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन'" ॥

इत्थ सुद आयम्मा रट्ठपालो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

B 70,
R 64

१ कारिर—स्या० । २ सुणाय—स्या० । ३ व्यम्हुत्तमम्हि—सी० ।
४, कीले—स्या० । ५ जहित्वा—स्या० । ६ वीरिय—म० ।

९ सोपाकत्थेरअपदानं

- ११२ “पब्भार सोधयन्तस्स^१, विपिने^२ पब्बतुत्तमे ।
सिद्धत्थो नाम भगवा, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- ११३ “बुद्ध उपगत^३ दिस्वा, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
सन्थर सन्थरित्वान^४, पुप्फासनमदासह ॥
- ११४ “पुप्फासने निसीदित्वा, सिद्धत्थो लोकनायको ।
ममञ्च गतिमञ्जाय, अनिच्चतमुदाहरि ॥
- ११५ “अनिच्चा वत सङ्घारा, उप्पादवयवम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेस वृषसमो सुखो^५ ॥
- ११६ “इद वत्वान सव्वञ्जू, लोकजेट्टो नरासभो ।
नभ^६ अब्भुग्गमि वीरो, हसराजा व अम्बरे ॥
- ११७ “सक दिट्ठि जहित्वान, भावयानिच्चसञ्जह ।
एकाह भावयित्वान, तत्थ काल कतो^७ अह ॥
- ११८ “द्वे सम्पत्ती अनुभोत्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
पच्छिमे^८ भवे सम्पत्ते^९, सपाकयोनुपागमि ॥
- ११९ “अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बजि अनगारिय ।
जातिया सत्तवस्सोह, अरहत्तमपापुणि ॥
- १२० “आरद्धविरियो पहितत्तो, सीलैसु सुसमाहितो ।
तोसेत्वान महानाग, अलत्थ उपसम्पद ॥
- १२१ “चतुन्नवुत्तितो^{१०} कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद फल ॥
- १२२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्ज भावयि तदा ।
त सञ्ज भावयन्तस्स, पत्तो मे आसवक्खयो ॥
- १२३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन^{११} ॥
- इत्थ सुदं आयस्मा सोपाको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सेवयन्तस्स—सी० । २ पवरे—स्या०, रो० । ३ उपागत—सी० ।
४ पब्बापेत्वान—स्या० । ५ नभे—स्या० । ६ कालकनो—सी०, स्या० । ७-७ पच्छि-
मम्भवसम्पत्तो—स्या० । ८ चतुन्नवुत्ते इतो—सी०, स्या० ।

१० सुमङ्गलत्थेरअपदानं

- १२४ “आहुतिं यिट्ठुकामोहं, पटियादेत्वान् भोजन ।
ब्राह्मणे पटिमानेन्तो^१, विसाले मालके^२ ठितो ॥
- १२५ “अथइसांसि सम्बुद्ध, पियदस्सि महायस ।
सब्बलोकविनेतारं सयम्भु अगगपुग्गल ॥
- 5 १२६ “भगवन्तं जुतिमन्तं, सावकेहि पुरक्खत ।
आदिच्चमिव रोचन्तं, रथियं पटिपन्नक ॥
- १२७ “अञ्जलिं पग्गहेत्वान्, सकं चित्तं पसादयि ।
मनसा व निमन्तेसि, ‘आगच्छतु महामुनि’ ॥
- १२८ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
खीणासवसहस्सेहि, मम द्वारं उपागमि ॥
- 10 १२९ “नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
पासाद अभिरूहित्वा, सीहासने निसीदत^३ ॥
- १३० “दन्तो दन्तपरिवारो, तिण्णो तारयत वरो ।
पासाद अभिरूहित्वा, निसीदि पवरासने ॥
- B 72 १३१ “य मे अत्थि सके गेहे, आमिसं पच्चुपट्ठित ।
ताहं बुद्धस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- 15 १३२ “पसन्नचित्तो सुमनो, वेदजातो कतञ्जली ।
बुद्धसेट्ठं नमस्सामि, अहो बुद्धस्सुळारता ॥
- १३३ “अट्ठन्नं पयिरूपासत, भुञ्जं खीणासवा बहू ।
तुय्हेवेसो आनुभावो, सरणं तं उपेमह ॥
- R 66 १३४ “पियदस्सी च भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- 20 १३५ ‘यो सो सङ्घं अभोजेसि, उजुभूतं समाहित ।
तथागतं च सम्बुद्धं, सुणाथ मम भासतो ॥

१ पतिमान्तो—सी० । २ मालके—सी० । ३ निसीदस्व—सी० ,
निसीदतु—स्या० ।

- १३६ 'सत्तवीसतिक्खत्तु सो, देवरज्ज करिस्सति ।
सककम्माभिरद्धो सो, देवलोके रमिस्सति ॥
- १३७ 'दस अट्ठ चक्खत्तु^१ सो, चक्खत्ती भविस्सति ।
पथव्या रज्ज पञ्चसत्त, वसुध आवसिस्सति' ॥
- १३८ "अरञ्जवनमोगगृह^२, कानन व्यगघसेवित ।
पधान पदहित्वान, किलैसा झापिता मया ॥
- १३९ "अट्ठारसे कप्पसते, य दानमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भत्तदानस्सिद फल ॥
- १४० "पटिसम्भिदा चत्तस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्का, कत्त बुद्धस्स सासन" ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा सुमङ्गलो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

सीहासनी एकथम्भी, नन्दो च चूळपन्थको^३ ।
पिलिन्दराहुलो^४ चेव, वज्जन्तो रट्टपालको ॥
सोपाको मङ्गलो चेव, दसेव दुतियो वग्गे ।
सत्तच्च अट्ठितिस च,^५ गाथा चेत्थ पकासिता ॥

B 73

सीहासनियवग्गो दुतियो ।

१ दसश्चट्ठक्खत्तु—सी०, दस चट्ठक्खत्तु—स्या० । २ अरञ्जं—सी०, स्या० ।
३- एकथम्भी—स्या० । ४ चूळपन्थको—सी०, स्या० । ५ पिलिन्दो—सी० ।
६ अट्ठितिसा च—सी०, सत्तितिसा च—स्या० ।

३. सुभूतिवग्गो

१. सुभूतित्थेरअपदानं

B 74
R 67

- १ “हिमवन्तस्साविदूरे, निसभो नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मय्ह, पण्णसाला सुमापिता ॥
- २ “कोसियो नाम नामेन, जटिलो उग्गतापनो ।
एकाकियो^१ अटुतियो, वसामि निसभे तदा ॥
- ३ “फल मूलञ्च^२ पण्णञ्च, न भुञ्जामि अहं तदा ।
पवत्तं व सुपाताह^३, उपजीवामि तावदे ॥
- ४ “नाहं कोपेमि आजीव, चजमानो पि जीवित ।
आराधेमि सकं चित्तं, विवज्जेमि अनेसन ॥
- ५ “रागूपसहितं चित्तं, यदा उप्पज्जते मम ।
सयं व पच्चवेक्खामि, एकगो^४ तं दमेमहं ॥
- ६ ‘रज्जसे^५ रज्जनीये च, दुस्सनीये^६ च दुस्ससे ।
मुय्हसे मोहनीये च, निक्खमस्सु वना तुव ॥
- ७ ‘विसुद्धानं अयं वासो, निम्मलानं तपस्सिनं ।
मा खो विसुद्धं दूसेसि, निक्खमस्सु वना तुव ॥
- ८ ‘अगारिको भवित्वानं, यदा^७ पुत्तं^८ लभिस्ससि ।
उभोपि मा विराधेसि, निक्खमस्सु वना तुव ॥
- ९ ‘छवालात्तं यथा कट्ठं, न क्वचिं किञ्चकारकं ।
नेव गामे अरज्जे वा, न हि तं कट्ठसम्मत्तं ॥

१ एकायिको—स्या० । २ फलमूलञ्च—स्या० । ३ पवत्तं पण्डुपत्तानि—सी० ;
पवत्तञ्च०—स्या०, पत्ताह—रो०, ४ एकको—स्या० । ५ सज्जसी—सी०, स्या० ।
६ दोसनीये—सी०, स्या० । ७-७ सदायुत्त—सी०, यदा युत्त—स्या० ।

- १० 'छवालातूपमो त्वसि, न गिही नापि सञ्जतो ।
उभतो मुत्तको अज्ज, निक्खमस्सु वना तुव ॥
- ११ 'सिया नु खो तव एत, को पजानाति^१ ते इद ।
सद्धाधुर वहिसि^२ मे, कोसज्जबहुलाय च ॥
- १२ 'जिगुच्छिस्सन्ति त विञ्जू, असुचि नागरिको यथा । 5 B 75
आकड्डित्वान इसयो, चोदयिस्सन्ति त सदा ॥
- १३ 'त विञ्जू पवदिस्सन्ति, समतिक्कन्तसासन ।
सवास अलभन्तो हि, कथ जीविहिसि^३ तुव ॥
- १४ 'तिधापभिन्न^४ मातङ्ग, कुञ्जर सट्ठिहायन । R 68
बली नागो उपगन्त्वा, यूथा नीहरते गज ॥ 10
- १५ 'यूथा विनिस्सटो, सन्तो, सुख सात न विन्दति ।
दुक्खितो विमनो होति, पज्झायन्तो पवेधति ॥
- १६ 'तथेव जटिला तम्पि, नीहरिस्सन्ति दुम्मति ।
तेहि त्व निस्सटो सन्तो, सुख सात न लच्छसि ॥
- १७ 'दिवा वा यदि वा रत्ति, सोकसल्लसमप्पितो । 15
ड्हसि परिळाहेन, गजो यूथा व निस्सटो ॥
- १८ 'जातरूप यथा कूट, नेव ज्ञायति^५ कथञ्चि ।
तथा सीलविहीनो त्व, न ज्ञायिस्ससि^६ कथञ्चि ॥
- १९ 'अगार^७ वसमानोपि, कथ जीविहिसि तुव ।
मत्तिक पेत्तिकञ्चापि, नत्थि ते निहित धन ॥ 20
- २० 'सय^८ कम्म करित्वान, गते सेद पमोचय ।
एव जीविहिसि गेहे, साधु ते त न रुच्चति ॥
- २१ 'एवाह तत्थ वारेमि, सकिलेसगत मन ।
नानाधम्मकथ कत्वा, पापा चित्त निवारयि' ॥

१ पजानीहि—स्या०, रो० । २ मद्धाधुर जहसि—सी०, सीध धुर वहिसि—स्या० ।

३ जीविस्ससि—सी० । ४ तिधप्पभिन्न—स्या० । ५ यायति—स्या०, रो० ।

६, यायिस्सति—स्या० । ७ अगारा—स्या० । ८ सक—स्या०, रो० ।

- २२ “एव मे विहरन्तस्स, अप्पमादविहारिनो ।
तिमवस्ससहस्सानि, विपिने मे अतिक्रमु ॥
- २३ “अप्पमादरत्त^१ दिस्वा, उत्तमत्थ गवेसक ।
पटुमुत्तरसम्बुद्धो, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- २४ “तिम्बरूसकवण्णाभो, अप्पमेत्थो अनूपमो ।
रूपेणासदिसो बुद्धो, आकासे चङ्कमी तदा ॥
- B 76 २५ “सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू वब्भघनन्तरे ।
आणेनासदिमो बुद्धो, आकासे चङ्कमी तदा ॥
- २६ “सीहराजा वसम्भीतो, गजराजा व दप्पितो ।
लासितो^२ ब्यग्घराजा व, आकासे चङ्कमी तदा ॥
- 10 २७ “सिङ्गीनिकखसवण्णाभो^३, खदिरङ्गारसन्निभो ।
मणि यथा जोतिरसो, आकासे चङ्कमी तदा ॥
- २८ “विसुद्धकेलासनिभो^४, पुण्णमाये व चन्दिमा ।
मज्झन्तिके व सूरियो^५, आकासे चङ्कमी तदा ॥
- R 69 २९ “दिस्वा नभे चङ्कमन्त, एव चिन्तेसह तदा ।
‘देवो नु खो अय मत्तो, उदाहु मनुजो अय ॥
- 15 ३० ‘न मे सुतो वा दिट्ठो वा, महिया एदिसो नरो ।
अपि मन्तपद अत्थि, अय सत्था भविस्सति’ ॥
- ३१ “एवाह चिन्तयित्वान, सक चित्त पसादयि ।
नानापुप्फञ्च गन्धञ्च, सन्निपातेसह^६ तदा ॥
- 20 ३२ “पुप्फासन पञ्चपेत्वा^७, साधुचित्त मनोरम ।
नरसारथिन अगग, इद वचनमब्रवि ॥
- ३३ ‘इद मे आसन वीर, पञ्चत्त तवनुच्छर्व^८ ।
हासयन्तो मम^९ चित्त, निसीद कुसुमासने’ ॥

१ अप्पमादेन म—स्या० । २ अभितो—स्या० । ३ सिङ्गीनिकखसवण्णाभो—सी०, स्या० । ४ विसुद्धकेलाससन्निभो—स्या० । ५ मज्झन्तिकेव सूरियो—सी, स्या०, मज्झन्तिकेव—सी० । ६ सन्निपातेत्वह—सी० । ७ पञ्चापेत्वा—स्या० । ८, तवनुच्छर्व—स्या० । ९, मम—स्या० ।

- ३४ “निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो व केसरी ।
सत्तरत्तिन्दिव बुद्धो, पवरे कुसुमासने ॥
- ३५ “नमस्समानो अट्ठासि, सत्तरत्तिन्दिव अह ।
वुट्ठहत्वा समाधिम्हा, सत्था लोके अनुत्तरो ।
मम कम्म पकित्तेत्तो, इद वचनमब्रवि ॥
- ३६ ‘भावेहि बुद्धानुस्सति, भावनानमनुत्तर ।
इम सति भावयित्वा, पूरयिस्ससि मानस ॥
- ३७ ‘तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्ससि ।
असीतिकखत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्ससि ।
सहस्सकखत्तु चक्कवत्ती, राजा रट्ठे भविस्ससि ॥
- ३८ ‘पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
अनुभोस्ससि त सब्ब, बुद्धानुस्सतिया फल ॥
- ३९ ‘भवाभवे ससरन्तो, महाभोग लभिस्ससि ।
भोगे^१ ते ऊनता^१ नत्थि, बुद्धानुस्सतिया फल ॥
- ४० ‘कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४१ ‘असीतिकोटि छड्डेत्वा, दासे कम्मकरे बहू ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्ससि ॥
- ४२ ‘आराधयित्वा सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
सुभूति नाम नामेन, हेस्ससि सत्थु सावको ॥
- ४३ ‘भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, दक्खिण्येय्यगुणमिह^२ त ।
तथारणविहारे च, द्वीसु अग्गे^३ ठपेस्सति ॥
- ४४ “इद वत्थान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
नभ अब्भुग्गमी वीरो, हसरज्जा व अम्बरे ॥
- ४५ “सासितो लोकनाथेन, नमस्सित्वा तथागत ।
सदा भावेमि^४ मुदितो, बुद्धानुस्सतिमुत्तम ॥

5

10

B 77

15

20

R 70

25

१-१ भोगे हि ओनता—स्या० । २ दक्खिण्येय्यगुणमिह—स्या० । ३, अग्ग—स्या० ।

४. भावेसि—सी०, स्या० ।

- ४६ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तावतिस अगच्छह ॥
- ४७ “असीतिक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवती अहोसह ॥
- 5 ४८ “पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
अनुभोमि सुसम्पत्ति, बुद्धानुस्सतिया फल ॥
- ४९ “भवाभवे ससरन्तो, महाभोग लभामह ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धानुस्सतिया फल ॥
- 10 ५० “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममर्कारि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धानुस्सतिया फल ॥
- B 78 ५१ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुभूति थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ उपवान्त्येरअपदानं

- ५२ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारू ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिब्बुतो ॥
- 15 ५३ “महाजना समागम्म, पूजयित्वा तथागत ।
चित्त^१ कत्वान सुकत, सरीर अभिरोपयु ॥
- ५४ “सरीरकिच्च कत्वान, धातु तत्थ समानयु ।
सदेवमानुसा^२ सब्बे, बुद्धथूप अकसु ते ॥
- R. 71 ५५ “पठमा कञ्चनमया, दुत्तियासि मणीमया ।
20 ततिया रूपियमया, चतुत्थी फलिकामया ॥

१ चित्तक—सी० । २ सदेवमनुस्सा—स्या० ।

- ५६ “तथा^१ पञ्चमिया भूमि^२, लोहितङ्गमया अहु ।
छट्ठा मसागल्लस्स, सब्बरतनमयूपरि ॥
- ५७ “जङ्घा मणिमया आसि, वेदिका स्तनमया ।
सब्बसोणमयो थूपो, उद्ध योजनमुग्गतो ॥
- ५८ “देवा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
मयम्पि थूप कस्साम,^३ ल कनाथस्स तादिनो ॥
- ५९ “धातु आवेणिका नत्थि, सरीर एकपिण्डित ।
इमम्हि बुद्धथूपम्हि, कस्साम कञ्चुक मय ॥
- ६० “देवा रात्तहि^४ रत्तेहि^५, अञ्ज वड्डेसु योजन ।
थूपो द्वियोजनमुब्बेवो, तिमिर व्यपहन्ति सो ॥
- ६१ “नागा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
मनुस्सा चेव देवा च, बुद्धथूप अकसु ते ॥
- ६२ “मा नो पमत्ता अस्सुम्ह^६, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयम्पि थूप कस्साम, लोकनाथस्म तादिनो ॥
- ६३ “इन्दनील महानील, अयो जोतिस्स मणि ।
एकतो सन्निपातेत्वा, बुद्धथूप अछादयु ॥
- ६४ “सब्ब मणिमय आसि, तावता बुद्धचेतिय ।
तियोजनसमुब्बिद्ध,^७ आलोककरण तदा ॥
- ६५ “गरुळा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
मनुस्सा देवा नागा च, बुद्धथूप अकसु ते ॥
- ६६ ‘मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयम्पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो’ ॥
- ६७ “सब्ब^८ मणिमय थूप, अकर ते च कञ्चुक^९ ।
योजन तेपि वड्डेसु, आयत बुद्धचेतिय ॥

६

10

B 70

15

20

१ तत्थ—स्या० । २ नेमि—सी० । ३ करिस्साम—स्या० । ४-४ सत्तरत्तेहि—सी०, स्या० । ५-५ व्यपहन्ति सी—सी०, ० यो—स्या० । ६ अस्सुम्हा—सी०, स्या० । ७ तीणि योजनमुब्बिद्ध—सी० । ८ देव—स्या० । ९-९ सब्बमणिमय थूपे, अकरत्तरकञ्चुक—सी० ।

- ६८ “चतुयोजनमुब्बिद्धो, बुद्धथूपो विरोचति ।
ओभासेति दिसा सब्वा, सतरसी व उग्गतो ॥
- ६९ “कुम्भण्डा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
मनुस्सा चेव देवा च, नागा च गरुळा तथा^१ ॥
७०. ‘मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयम्पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।
रतनेहि छादेस्साम^२, आयत बुद्धचेतिय’ ॥
- ७१ “योजन तेपि वड्डेसु, आयत बुद्धचेतिय ।
पञ्चयोजनमुब्बिद्धो, थूपो ओभासते^३ तदा ॥
- ७२ “यक्खा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
मनुस्सा^४ देवा^५ नागा च, गरुळा कुम्भअण्डका^६ ॥
७३. “पच्चेक बुद्धसेट्टस्स, अकसु थूपमुत्तम ।
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥
- ७४ ‘मयम्पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।
फलिकाहि छादेस्साम^७, आयत बुद्धचेतिय’ ॥
- ७५ “योजन तेपि वड्डेसु, आयत बुद्धचेतिय ।
छ योजनानि उब्बिद्धो, थूपो ओभासते तदा ॥
- ७६ “गन्धब्बा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।
‘मनुजा देवता नागा, गरुळा कुम्भयक्खका ॥
७७. सब्बेकसु^८ बुद्धथूप, मयमेत्थ अकारका ।
मयम्पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो’ ॥
- ७८ “वेदियो सत्त कत्वान, छत्तमारोपयिसुं^९ ते ।
सब्बसोणमय थूप, गन्धब्बा कारयु तदा ॥

१, तदा—स्या० । २ छादयिस्साम—सी०, स्या० । ३ पञ्चयोजनपुब्बेधो—स्या० ।
४ ओभासती—स्या० । ५-५ मनुजा देवता नागा कुम्भण्डा गरुळा तदा—स्या० ।
६ देव—सी० । ७ फलिका छादयिस्साम—सी०, स्या० । ८ सब्बेकता—स्या० ।
९ यावज्ज्वा अकसु—स्या०, रो० ।

- ७९ “सत्तयोजनमुब्बिद्धो, थूपो ओभासते तदा ।
रत्तिन्दिवा न आयन्ति, आलोको होति^१ सब्बदा ॥
- ८० अभि^२भोन्ति न तस्साभा, चन्दसूरा सतास्का ।
समन्ता योजनसते, पदीपो पि न^३ पज्जलि ॥
- ८१ “तेन कालेन ये केचि, थूप पूजेन्ति मानुसा ।
न ते थूपमारुहन्ति, अम्बरे उक्खिपन्ति ते ॥
- ८२ “देवेहि ठपितो यक्खो, अभिसम्मतनामको ।
धज वा पुप्फदाम वा, अभिरोपेति उत्तरि ॥
- ८३ “न ते पस्सन्ति^४ त यक्ख, दाम पस्सन्ति गच्छतो ।
एव^५ पस्सित्वा गच्छन्ता, सब्बे गच्छन्ति सुग्गति ॥
- ८४ “विरुद्धा^६ ये पावचने, पसन्ना ये च सासने ।
पाटिहेर^७ दट्ठुकामा, थूप पूजेन्ति मानुसा ॥
- ८५ “नगरे हसवतिया, अहोसि भतको^८ तदा ।
आमोदित जन दिस्वा, एव चिन्तेसह तदा ॥
- ८६ ‘उळारो भगवा हेसो,^९ यस्स धातुधरेदिस ।
इमा च जनता तुट्ठा, कार कुब्ब^{१०} न तप्परे^{१०} ॥
- ८७ ‘अहमिपि कार कस्सामि, लोकनाथस्स तादिनो ।
तस्स धम्मेसु दायादो, भविस्सामि अनागते’ ॥
- ८८ “सुधोत रजकेनाह, उत्तरेय्यपट मम ।
वेळग्गे आलगेत्वान^{११}, धज उक्खिपिमम्बरे ॥
- ८९ “अभिसम्मतको गय्ह, अम्बरेहासि मे धज ।
वातेरित धज दिस्वा, भिय्यो हास जनेसह ॥
- ९० “तत्थ चित्त पसादेत्वा, समण उपसङ्गमि ।
त भिक्खु अभिवादेत्वा, विपाक पुच्छह धजे ॥

5

10

15

B 81

R. 73

20

१ आलोका होन्ति—स्या० । २ अति—सी० । ३ पदीपो पत्त—स्या० ।

४ एत—स्या० । ५ गच्छन्ति—स्या० । ६ विसद्धा—सी० । ७ पाटिहीर—स्या० ।

८ वारको—स्या० । ९ एसा—स्या० । १०-१०. कुब्बन्त नप्पक—सी०, कुब्बन्ति

तप्परे—सी० । ११ वेळुग्गे आलगेत्वान—स्या० ।

- ९१ "सो मे कथेसि आनन्द, पीतिसञ्जनन मम ।
 'तस्स धजस्स विपाक, अनुभोस्ससि सब्बदा ॥
- ९२ 'हत्थी अस्सा रथा पत्ती, सेना च चतुरङ्गिणी ।
 परिवारेस्सन्ति त निच्च, धजदानस्सिद फल ॥
- ६ ९३ 'सट्ठितूरियसहस्सानि,^१ भेरियो समलङ्कता ।
 परिवारेस्सन्ति त निच्च, वजदानस्सिद फल ॥
- ९४ 'छळासीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
 विचित्तवत्थाभरणा, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
- ९५ 'अळारपम्हा^२ हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
 १० परिवारेस्सन्ति त निच्च, धनदानस्सिद फल ॥
- ९६ 'तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्ससि ।
 असीतिक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्ससि ॥
- ९७ 'सहस्सक्खत्तु राजा च,^३ चक्कवत्ती भविस्ससि ।
 पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १५ ९८ 'कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो । -
 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ९९ 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
 पुञ्चकम्मेन सयुत्तो, ब्रह्मबन्धु भविस्ससि ॥
- १०० 'असीतिकोटि छुट्टेत्वा, दासे कम्मकरे बहू ।
 २० गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्ससि ॥
- १०१ 'आराधयित्वा सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुज्जव ।
 उपवानो ति नामेन, हेस्ससि सत्थु सावको' ॥
- १०२ "सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।
 सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयी^४ मम ॥

B 82

१ सट्ठितूरियसहस्सानि—स्या० । २ अळारमुखा—स्या० । ३ पि—स्या० ।
 ४ ज्ञापयी—स्या० ।

१०३ “चक्कवत्तिस्स सन्तस्स, चतुदीपिस्सरस्स मे ।
तियोजनानि^१ समन्ता, उस्सीसन्ति^२ धजा सदा ॥

१०४ “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धजदानस्सिद फल ॥

R 74

१०५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

8

इत्थ सुद आयस्मा उपवानो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ निसरणगमनियत्थेरअपदानं

१०६ “नगरे चन्दवतिया, मातुपट्टाको^३ अहु ।
अन्धा माता पिता मय्ह, ते पोसेमि अह तदा ॥

१०७ “रहोगतो निसीदित्वा, एव चिन्तेसह तदा ।
पोसेन्तो मातापितरो, पब्बज्ज न लभामह ॥

10

१०८ “महन्धकारपहिता^४, तिविधग्गीहि डय्हरे ।
एतादिसे भवे^५ जाते, नत्थि कोचि विनायको ॥

१०९ “बुद्धो लोके समुप्पन्नो, दिप्पति^६ दानि सासन” ।
सक्का उद्धरितु अत्ता, पुञ्जकामेन जन्तुना ॥

११० “उग्गय्ह तीणि सरणे, परिपुण्णानि गोर्पायि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, पटिमोक्खामि दुग्गति ॥

15

१११ “निसभो नाम समणो, बुद्धस्स अगसावको ।
तमह उपगन्त्वान, सरणगमन^७ गाहि ॥

B 83

१ तीणियोजन—स्या० । २ उस्सीयन्ति—सी०, उस्सिस्सन्ति—स्या० ।

३ मातुपट्टायको—सी०, मातुपट्टानको—स्या० । ४ तमन्धकारपहिता—स्या० ।

५, भवे—सी० । ६ दिप्पेति—स्या० । ७ जिनसासन—सी० । ८ सरणगमन—सी०, स्यो० ।

- ११२ “वस्ससतसहस्सानि, आयु^१ विज्जति तावदे ।
तावता सरणगमन, पस्सिपुण्ण अगोपयि ॥
- ११३ “चरिमे वत्तमानम्हि, सरण त अनुस्सरि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, तारवत्तिस अगच्छह ॥
- 5 ११४ “देवलोकगतो सन्तो, पुञ्जकम्मसमाहितो ।
य देस^२ उपपज्जामि^३, अट्ठ हेतू लभामह ॥
- R 75 ११५ “दिसासु पूजितो होमि, तिक्खपञ्जो भवामह ।
सब्बे देवानुवत्तन्ति, अमितभोग लभामह ॥
- ११६ “सुवण्णवण्णो सब्बत्थ, पटिकन्तो^४ भवामह ।
10 मित्तान अचलो होमि, यसो अब्भुगतो^५ मम^६ ॥
- ११७ ‘असीतिक्खतु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
दिब्बसुख अनुभवि, अच्छराहि पुरक्खतो ॥
- ११८ “पञ्चसत्ततिक्खतु च, चक्खवत्ती अहोसह ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- 15 ११९ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, पुञ्जकम्मसमाहितो ।
पुरे सावत्थिय जातो, महासाले सुअट्ठके^७ ॥
- १२० “नगरा निक्खमित्वान, दारकेहि पुरक्खतो ।
हासखिड्डसमङ्गीह^८, सङ्घाराम उपागमि ॥
- १२१ “तत्थद्दसासि समण, त्रिप्पमुत्त निरूपधि ।
20 सो मे धम्ममदेसेसि, सरण च अदासि मे ॥
- १२२ “सोह सुत्वान सरण, सरण मे अनुस्सरि ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
- १२३ “जातिया सत्तमे^९ वस्से^९, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयि बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ॥

१ आयु—स्या० । २ य य देस—स्या० । ३ उपपज्जामि—सी० ।
४. पटिभाणो—स्या० । ५-५ अब्भुगतो मम—सी०, स्या० । ६ सुअट्ठके—स्या० ।
७, हासखिड्डसमङ्गीह—सी०, साय खिदासमङ्गीह—स्या० । ८ सत्तवस्सेन—सी०, स्या० ।

- १२४ “अपरिमेय्ये इतो कप्पे, सरणानि अगच्छह ।
ततो^१ मे सुकत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ॥
- १२५ “सुगोपित मे सरण, मानस सुप्पणीहित^२ ।
अनुभोत्वा यस सब्ब, पत्तोमिह अचल पद ॥
- १२६ “येस सोतावधानत्थि, सुणोथ^३ मम भासतो ।
अह^४ वो कथयिस्सामि, साम दिट्ठ पद मम ॥
- १२७ ‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, वत्तते जिनसासन ।
अमता वादिता भेरी, सोकसल्लविनोदना ॥
- १२८ ‘यथासकेन थामेन, पुञ्ञक्खेत्ते अनुत्तरे ।
अधिकार करेय्याथ, पस्सयिस्सथ निब्बुत्ति ॥
- १२९ ‘पग्गय्ह तीणि सरणे, पञ्चसीलानि गोपिय ।
बुद्धे चित्त पसादेत्वा, दुक्खस्सन्त करिस्सथ ॥
- १३० ‘सम्मा^५ धम्म भावेत्वान,^६ सीलानि परिगोपिय ।
अचिर अरहत्त वो, सब्बे पि पापुणिस्सथ ॥
- १३१ ‘तेविज्जो इद्धिपत्तोमिह, चेतोपरियकोविदो ।
सावको ते महावीर, सरणो^७ वन्दति^८ सत्थुनो’ ॥
- १३२ “अपरिमेय्ये इतो कप्पे, सरण बुद्धस्स^९ गच्छह^९ ।
दुग्गति नाभिजानामि, सरण^९ गमने फल ॥
- १३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्ञा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिसरणगमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ ताव—स्या० । २ सुप्पणिहित—स्या० । ३ सुणाथ—सी०, स्या० ।
४ अर्थ—स्या० । ५-५ ममोपम करित्वान—सी०, स्या०, रो० । ६ चरणे—सी०, स्या० ।
७, वन्दामि—स्या० । ८-८ बुद्धमगच्छह—स्या० । ९ सरणा—सी०, स्या० ।

४. पञ्चसीलसमादानियत्थेरअपदानं

- १३४ “नगरे चन्दवतिया, भतको^१ आसह^१ तदा ।
परकम्मायने युत्तो, पब्बज्ज न लभामह ॥
- B 85 १३५ “महन्धकारपिहिता, तिविधग्गीहि ड्ढ्हरे ।
केन नु खो उपायेन, विसयुत्तो भवे अह ॥
- १३६ “देय्यधम्मो च मे नत्थि, वराको भतको अह ।
यनूनाह पञ्चसील, रक्खेय्य परिपूरय ॥
- १३७ “अनोमदस्सिस्स मुनिनो, निसभो नाम सावको ।
तमह उपसङ्कम्म, पञ्चसिक्खापदग्गहि ॥
- १३८ “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता पञ्चसीलानि, परिपुण्णानि गोपयि ॥
- 10 १३९ “मच्चुकाले च सम्पत्ते, देवा अस्सासयन्ति म ।
‘स्थो सहस्सयुत्तो ते, मारिसाय उपट्ठितो’ ॥
- १४० “वत्तन्ते^२ चरिमे चित्ते, मम सील अनुस्सरि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिस अगच्छह ॥
- R 77 15 १४१ “तिसक्खत्तु च देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
दिब्बसुख^३ अनुभवि, अच्छराहि पुरक्खतो ॥
- १४२ “पञ्चसत्ततिकक्खत्तु च, चक्कवती अहोसह ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असत्थिय ॥
- १४३ “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
पुरे वेसालिय जातो, महासाले सुअड्ढके ॥
- 20 १४४ “वस्सूपनायिके काले, दिप्पन्ते जिनसासने ।
माता च मे पिता चेव, पञ्चसिक्खापदग्गहु ॥
- १४५ “सह सुत्वानह सील, मम सील अनुस्सरि ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥

१-१ भातिको आसिह—स्या० ।

२, वत्तते—स्या०, सम्पत्ते—रो० ।

३. दिब्ब सुख—सी० ।

- १४६ “जातिया पञ्चवस्सेन, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयि बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ॥
- १४७ “परिपुष्णानि गोपेत्वा, पञ्चसिक्खापदानह ।
अपरिमेय्ये इतो कप्पे, विनिपात न गच्छह ॥
- १४८ “स्वाह यसमनुभवि, तेस सीलान वाहसा ।
कप्पकोटिम्पि^१ कित्तेन्तो^२, कित्तये एकदेसक ॥
- १४९ “पञ्चसीलानि गोपेत्वा, तयो हेतू लभामह ।
दीघायुको महाभोगो, तिक्खपञ्जो भवामह ॥
- १५० “सकित्तेन्तो च^३ सब्बेस, अभिमत्तञ्च पोरिस ।
भवाभवे ससरित्वा, एते ठाने लभामह ॥
- १५१ “अपरिमेय्यसीलेसु^४, वत्तन्तो^५ जिनसावका^६ ।
भवेसु यदि रज्जेय्यु, विपाको कीदिसो भवे ॥
- १५२ “सुचिष्ण मे पञ्चसील, भतकेन तपस्सिना^७ ।
तेन सीलेनह अज्ज, मोर्चयि सब्बबन्धना ॥
- १५३ “अपरिमेय्ये इतो कप्पे, पञ्चसीलानि गोपरिय ।
दुग्गति नाभिजानामि, पञ्चसीलानिद फल ॥
- १५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 86

10

15

इत्थ सुद आयस्मा पञ्चसीलसमादानियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१-१ कप्पकोटि पकित्तेन्तो—स्या० । २ पकित्तेन्तोव—सी०, पकित्तेन्ते च—स्या० ।

३ अपरिमेय्येसु सीलेसु—स्या० । ४ वत्तन्तो जिनसावको—सी० । ५ रज्जेय्य—सी० ।

६ विपस्सिना—सी० ।

५ अन्नसंसावकत्थेरअपदानं

- R 78 १५५ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ।
कञ्चनग्घियसकास, बातिसवरलक्खण^१ ॥
- १५६ “सिद्धत्थ लोकपज्जोत, अप्पमेय्य अनोपम ।
अलत्थ परम पीति, दिस्वा दन्त जुतिन्धर ॥
- 5 १५७ “सम्बुद्ध अभिनामेत्वा, भोजयि त महामुनि ।
महाकारुणिको^२ लोके^३, अनुमोदि मम तदा ॥
- B 87 १५८ “तस्मि महाकारुणिके, परमस्सासकारके ।
बुद्धे चित्तं पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- १५९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिद फल ॥
- 10 १६० “पटिसम्भिदा चत्तस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छञ्जेभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थं सुद आयस्मा अन्नससावको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ धूपदायकत्थेरअपदानं

- १६१ “सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
कुटिधूप मया दिन्न, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- 15 १६२ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
सब्बेसम्पि पियो होमि, धूपदानस्सिद फलं ॥
- १६३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य धूपमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, धूपदानस्सिद फल ॥

१ द्वतिसवरलक्खण—सी०, स्या० ।

२. मुनि कारुणिको—स्या०, रो० ।

३. नाथो—सी० ।

१६४ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा धूपदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. पुलिनपूजकत्थेरअपदानं

१६५ “विपस्सिस्स भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे^१ ।
पुराणपुलिन हित्वा^२, सुद्ध^३पुलिनमाकिरि ॥

R 79

१६६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुलिनमदासह ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुलिनदानस्सिद फल ॥

5 B 88

१६७ “तिसत्तिमे^४ इतो कप्पे, राजा आसि जनाधिभू^५ ।
महापुलिननामेन, चक्कवती महब्बलो ॥

१६८ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

19

इत्थ सुद आयस्मा पुलिनपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. उत्तियत्थेरअपदानं

१६९ “चन्दभागानदीतीरे, सुसुमारो^६ अह तदा ।
सगोचरप्पसुतोह^७, नदीतित्थ अगच्छह ॥

१७० “सिद्धत्थो तम्हि समये, सयम्भू अगगुगलो ।
नदि तरितुकामो सो, नदीतित्थ उपागमि ॥

१ पादपुत्तमे—स्या० । २ छड्डेत्वा—सी०, स्या० । ३ सुद्ध—सी०, स्या० ।

४ त्रिपञ्चासे—सी०, स्या० । ५ जनाभिभू—स्या० । ६ सुसुमारो—सी०, रो० । ७ सभोजनपसुताह—स्या० ।

- १७१ “उपागते च^१ सम्बुद्धे, अहम्पि तत्थुपागमि ।
उपगन्त्वान् सम्बुद्ध, इमं वाचं उदीरयि ॥
- १७२ ‘अभिरूहं महावीर, तारेस्सामि^२ अहं तुव ।
पेत्तिकं विसयं मय्ह, अनुकम्पं महामुनि’ ॥
- 5 १७३ “मम उग्गज्जनं सुत्वा, अभिरूहिं महामुनि ।
हत्थो हत्थेन चित्तेन, तारेसि लोकनायक ॥
- १७४ “नदिया पारिमे तीरे, सिद्धत्थो लोकनायको ।
अस्सासेसि मम तत्थ, अमतं पापुणिस्ससि ॥
- 10 १७५ “तम्हा कायां चवित्त्वान्, देवलोकं आगच्छह ।
दिब्बसुखं अनुभवि, अच्छराहिं पुस्सवत्तो ॥
- B 89 १७६ “सत्तक्खत्तुं च देविन्दो, देवरज्जमकासह ।
तीणिक्खत्तुं चक्खवत्ती, महिया इस्सरो अहु^३ ॥
- R 80 १७७ “विवेकमनुयुत्तोह, निपको च सुसवुत्तो ।
धारेमि अन्तिमं देहं सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- 15 १७८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, तारेसि यं नरासभ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तरणाय इदं फलं ॥
- १७९ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जां सच्छिक्खता, कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उत्तियो^४ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ औपागतं च—स्या० । २ तारेस्सामि—स्या० । ३ दिब्बं सुखं—सी०,
स्या० । ४ अहु—स्या० । ५ उत्तरियो—सी० ।

९. एकञ्जलिकत्थेरअपदानं

- १८० “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ।
विपस्सि सत्थवाहग्ग, नरवर^१ विनायक ॥
- १८१ “अदन्तदमन तादि, महावादि महामति ।
दिस्वा पसन्नो सुमनो, एकञ्जलिमकासह ॥
- १८२ “एकनवुत्तितो कप्पे, यमञ्जलिं कार^२ तदा । ६
दुग्गतिं नाभिजानामि, अञ्जलिस्स इदं फल ॥
- १८३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा एकञ्जलिको थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. खोमदायकत्थेरअपदानं

- १८४ “नगरे बन्धुमतिया, अहोसिं वाणिजो तदा । B १०
तेनेव दार पोसेमि, रोपेमि बीजसम्पद ॥ 10
- १८५ “रथिय^३ पटिपन्नस्स, विपस्सिस्स महिसिनो ।
एकं खोमं मया दिन्नं, कुसलत्थाय सत्थुनो ॥
- १८६ “एकनवुत्तितो कप्पे, यं खोममददि तदा । R ८१
दुग्गतिं नाभिजानामि, खोमदानस्सिदं फल ॥
- १८७ “सत्तस्से^४ इतो कप्पे, एको सिन्धवसन्धनो^५ । 15
सत्तस्सनसम्पन्नो, चतुदीपमिह^६ इस्सरो ॥

१ नरवीर—सी०, स्या० । २ यं अञ्जलिमकारि—स्या० । ३ विथिय—स्या० ।

४, सत्तवीसे—सी०, स्या० । ५ सिन्धवसन्धनो—सी०, स्या० । ६. चातुदीपमिह—स्या० ।

१८८ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छलभिञ्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा खोमदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

सुभूति उपवानो च, सरणो सीलगाहको ।
अन्नससावको धूपो, पुलिनो उत्तियेन च ॥
अञ्जली खोमदायी च, दसेव ततिये गणे ।
पञ्चासीतिसत्त वुत्ता, गाथायो सब्बपिण्डिता ॥

सुभूतिवग्गो ततियो ।

चतुत्थभागवारं ।

४. कुण्डधानवग्गो

१. कुण्डधानत्थेरअपदानं

- १ “सत्ताह पटिसल्लीन, सयम्भु अगगपुग्गल ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठ उपट्ठहि ॥ B 91
- २ “बुद्धित कालमज्जाय, पदुमुत्तर महामुनि ।
महन्ति^१ कदलीकर्णिण,^२ गहेत्वा उपगच्छह ॥
- ३ “पटिग्गहेत्वा^३ भगवा, सब्बज्जू^४ लोकनायको ।
मम चित्त पसादेन्तो, परिभुञ्जि महामुनि ॥ 5
- ४ “परिभुञ्जित्वा सम्बुद्धो, सत्थवाहो अनुत्तरो ।
सकासने निसीदित्वा, इमा गाथा अभामथ ॥
- ५ ‘ये^५ च सन्ति समितारो,^६ यक्खा इमम्हि पब्बते ।
अरज्जे भूतभव्यानि,^७ सुणन्तु वचन मम’ ॥ R 82 10
- ६ “थो सो बुद्ध उपट्ठासि, मिगराज व केमरि^८ ।
तमह कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ७ ‘एकादसञ्चक्खत्तु^९, सो देवराजा भविस्सति ।
चतुर्तिसत्तिक्खत्तुञ्च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ८ ‘कप्पसत्तसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥ 15
- ९ ‘अक्कोसित्वान समणे, सीलवन्ते अनासवे ।
पापकम्मविपाकेन, नामवेय्य लभिस्सति ॥
- १० ‘तस्स धम्मे सुदायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कुण्डधानो ति नामेन, सावको सो भविस्सति’ ॥ 20

१-१ महन्त कदलि कणिण—स्या० । २ पटिग्गहेत्वा—म्या० । ३ त फल—
सी० । ४-४ ये वसन्ति समेतारो—सी० । ५ भनगणा सट्ठे—स्या० । ६, मिगराजाव
केसरी—सी० । ७ सोयमेकादसक्खत्तु—सी० ।

- B 92 ११ “पविवेकमनुयुत्तो, ज्ञायी ज्ञानरतो अह ।
तोसयित्वान सत्थार, विहरामि अनासवो ॥
- १२ “सावकेहि^१ परिवुत्तो, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सलाक गाह्यो जिनो ॥
- 5 १३ “एकस चीवर कत्वा, वन्दित्वा लोकनायक ।
वदत वरस्स पुरतो, पठम अगगहेसह ॥
- १४ “तेन कम्मेन भगवा, दससहस्सीकम्पको^२ ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, अगगट्टाने ठपेसि म ॥
- 10 १५ “विरिय^३ मे वुरधोरुह, योगक्खेमाधिवाहन ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- १६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुण्डधानो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. सागतत्थेरअपदानं

- R 83 १७ “सोभितो नाम नामेन, अहोसि ब्राह्मणो तदा ।
पुरक्खतो ससिस्सेहि, आराम अगमासह ॥
- 15 १८ “भगवा तम्हि समये, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ।
आरामद्वारा निक्खम्म, अट्ठासि पुरिसुत्तमो ॥
- १९ “तमहसार्सि सम्बुद्ध, दन्त दन्तपुरक्खत ।
सक चित्त पसादेत्वा, सन्थवि लोकनायक ॥
- 20 २०. “ये केचि पादपा सब्बे, महिया ते विरूहरे ।
बुद्धिमन्तो तथा सत्ता, रुहन्ति जिनसासने ॥

१, सावकगेहि—सी० । २ दससहस्सीकम्पको—सी०, रो० । ३, विरीय—म० -

- २१ “सत्थवाहोसि^१ सप्पञ्जो^१, महेसि बहुके जने ।
विपथा उद्धरित्वान, पथ आचिक्खसे तुव ॥
- २२ “दन्तो दन्तपरिकिण्णो^२, ज्ञायी ज्ञानस्तेहि च ।
आतापी पहितत्तेहि, उपसन्तेहि तादिभि ॥
- २३ “अलङ्कतो परिसाहि^३, पुञ्जवाणेहि सोभति^४ ।
पभा निद्धावते तुग्गह, सूरियोदयने^५ यथा ॥
- २४ “पसन्नचित्त दिस्वान, महेसी पदुमुत्तरो ।
भिक्खुसङ्घे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- २५ ‘यो सो हास जनेत्वान, मम कित्तेसि ब्राह्मणो ।
कप्पान सतसहस्स, देवलोके रमिस्सति ॥
- २६ ‘तुसिता हि चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्सति ॥
- २७ ‘तेन^६ कम्मेन सुकतेन, अरहत्त लभिस्सति^६ ।
सागतो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- २८ “पब्बजित्वान कायेन, पापकम्म विवज्जयि ।
वचोदुच्चरित्ति हित्वा, आजीव परिसोधयि ॥
- २९ “एव विहरमानोह, तेजोधातूसु कोविदो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 93

5

10

16

R 84

इत्थ सुद आयस्मा सागतो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ सत्थावाहोसि०—सी०, सत्थावाहोपि०—स्या० । २ दन्तपुरक्खतो—स्या० ।

३ परिसतो—स्या० । ४ सोभसि—सी०, स्या० । ५ सूरियोदयनो—स्या० ।

६-६ तुट्ठ हट्ठ लभिस्सति पब्बजित्वान सासने—स्या० ।

३ महाकच्चान्त्येरअपदानं

- ३१ “पटुमुत्तरनाथस्स, पटुम नाम चेतिय ।
सिलासन^१ कारयित्वा^१, सुवण्णेनाभिलेपयि ॥
- ३२ “रतनामयछत्तञ्च, पग्गय्ह वाळवीजनि^२ ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, लोकबन्धुस्स तादिनो ॥
- B ११ 5 ३३ “यावता देवता भुम्मा, सब्बे सन्निपतु तदा ।
रतनामयछत्तान^३, विपाक कथयिस्सति ॥
- ३४ “तञ्च सब्ब सुणिस्साम, कथयन्तस्स सत्थुनो ।
भिय्यो हास जनेय्याम, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ३५ “हेमासने निसीदित्वा, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
10 भिक्खुसङ्घपरिव्यूव्हो^४, इमा गाथा अभासथ ॥
- ३६ ‘येनिद आसन दिन्न, सोवण्ण रतनामय ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३७ ‘तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
समन्ता योजनसत, आभायाभिभविस्सति ॥
- ३८ ‘मनुस्सलोकमागन्त्वा, चक्कवत्ती भविस्सति ।
16 पभस्सरो ति नामेन, उग्गतेजो भविस्सति ॥
- ३९ ‘दिवा वा यदि वा रत्ति, सतरसी व उग्गतो ।
समन्ता अट्टरतन, उज्जोतिस्सति खत्तियो ॥
- ४० ‘कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
20 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- R ९५ ४१ ‘तुसिता हि चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
कच्चानो नाम नामेन, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ॥

१ सिलापट वागयित्वा—स्या० । २ वालवीजीन—सी०, वालवीजनि—स्या० ।

३ रतनासनदत्तान—स्या० । ४ ०परिव्यूव्हो—सी० । ५ उज्जोतेस्मति—सी० ।

- ४२ 'सो पच्छा पब्बजित्वान, अरहा हेस्सतिनासवो ।
गोतमो लोकपज्जोतो, अग्गट्ठाने ठपेस्सति ॥
- ४३ 'सखित्तपुच्छित्त^१ पञ्ह, वित्थारेन कथेस्सति ।
कथयन्तो च त पञ्ह, अज्झासय^२ पूरयिस्सति^३ ॥
- ४४ "अड्ढे^४ कुले^५ अभिजातो, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
ओहाय धनधञ्जानि, पब्बजि^६ अनगारिय ॥
- ४५ "सखित्तेन पि पुच्छन्ते, वित्थारेन कथेमह ।
अज्झासय तेस पूरेमि, तोसेमि द्विपदुत्तम ॥
- ४६ "तोसितो मे महावीरो, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- ४७ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

5

B 95

10

इत्थ सुद आयस्मा महाकच्चानो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ कालुदायित्थेरअपदानं

- ४८ "पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
अद्धान पटिपन्नस्स, चरतो चारिक तदा ॥
- ४९ "सुफुल्ल पदुम गथ्ह, उप्पल मल्लिकञ्चह ।
परमन्न गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अह ॥
- ५० "परिभुञ्जि महावीरो, परमन्न सुभोजन ।
तञ्च पुप्फ गहेत्वान, जनस्स सम्पदस्सयि ॥
- ५१ "इट्ठ कन्त पिय^१ लोके, जलज पुप्फमुत्तम ।
सुदुक्कर कत तेन, यो^२ मे पुप्फ अदासिदर्द ॥

15

१ सखित्त पुच्छित्त—स्या० । २ अज्झास—सी० । ३ पुरेस्सति—स्या० ।

४-४. अड्ढकुले—स्या० । ५ पब्बजि—स्या० । ६ कन्तयिद—स्या० । ७ य—स्या० ।

८ अदासिसो—स्या० ।

R. 86

५२ “यो पुष्कमभिरौपेसि, परमन्नञ्चदासि मे ।
तमहं कितयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

५३ ‘दस’^१ अट्ठ चक्खत्तु^१ सो, देवरज्ज करिस्सति ।
उप्पल पटुमञ्चापि, मल्लिकञ्च तदुत्तरि ॥

5

५४ ‘अस्स पुञ्जविपाकेन, दिब्बगन्धसमायुत ।
आकासे छदन कत्वा, धारयिस्सति तावदे ॥

५५ ‘पञ्चवोसतिक्खत्तुञ्च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पथव्या रज्ज पञ्चसत्त, वसुध आवसिस्सति ॥

10

५६ ‘कप्पसत्तसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन,^२ सत्था लोके भविस्सति ॥

B 96

५७ ‘सककम्माभिरद्धो सो, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सकयान नन्दिजननो^३, आतिबन्धु भविस्सति ॥

५८ ‘सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलैः चोदितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

15

५९ ‘पटिसम्भदमनुप्पत्त, कतकिच्चमनासव ।
गोतमो लोकबन्धु त^४, एतदग्गे ठपेस्सति ॥

६० ‘पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
उदायी नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥

६१ “रागो दोसो च मोहो च, मानो मक्खो च धसितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

20

६२ “तोसयिञ्चापि सम्बुद्ध, आतापी निपको अह ।
पसादितो^५ च सम्बुद्धो, एतदग्गे ठपेसि म ॥

६३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा काव्हुदायी थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

१-१ दसचट्ठक्खत्तु च—स्या० । २ नामेन—सी०, स्या० । ३ नन्दिजनको—स्या० ।
४. सो—सी० । ५. पमोदितो—सी० ।

८ मोघराजत्थेरअपदानं

- ६४ "अत्थदस्सी तु भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
भिक्षुसङ्घपरिव्यूहो, रथिय पटिपज्जथ ॥ R 87
- ६५ "सिस्सेहि सम्परिवुतो, घरम्हा अभिनिक्खमि ।
निक्खमित्वानह तत्थ, अहस लोकनायक ॥
- ६६ "अभिवादिय^१ सम्बुद्ध, सिरे कत्वान अज्झलि । 5
सक चित्त पसादेत्वा, सन्थवि लोकनायक ॥
- ६७ "यावता रूपिनो सत्ता, अरूपी वा असञ्चिनो ।
सब्बे ते तव आणम्हि, अन्तो होन्ति समोगधा^२ ॥
- ६८ "सुखुमच्छिकजालेन^३, उदक यो परिकिक्खपे । B 97
ये केचि उदके पाणा, अन्तोजाले भवन्ति ते ॥ 10
- ६९ "येसञ्च चेतना अत्थि, रूपिनो च अरूपिनो ।
सब्बे ते तव आणम्हि, अन्तो होन्ति समोगधा ॥
- ७० "समुद्धरसिम लोक, अन्धकारसमाकुल ।
तव धम्म सुणित्वान, कङ्कासोत तरन्ति ते ॥
- ७१ "अविज्जानिवुते लोके, अन्धकारेण ओत्थटे । 10
तव आणम्हि जोतन्ते, अन्धकारा पवसिता ॥
- ७२ "तुव चक्खूसि सब्बेस, महातमपनूदनो । R 73
तव धम्म सुणित्वान, निब्बायति बहुज्जनो ॥
- ७३ "पुटक^४ पूरयित्वान, मधुखुद्दमनेळक ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, उपनेसि महेसिनो ॥ 20
- ७४ "पटिग्गणिह महावीरो, सहत्थेण महा इसी ।
भुञ्जित्वा तञ्च सब्बञ्जू, वेहास नभमुग्गमि ॥
- ७५ "अन्तलिक्खे ठितो सत्था, अत्थदस्सी नरासभो ।
मम चित्त पसादेन्तो, इमा गाथा अभासथ ॥

१. अभिवादेत्वा—स्या०, रो० । २. समोहटा—रो० । ३. सुखुमच्छिकेन०—
स्या० । ४. पीठर—सी०, पुतर—स्या० ।

- ७६ 'येनिद थवित् जाण, बुद्धसेट्ठो च थोमितो ।
तेन चित्तप्पसादेन, दुग्गाति सो न गच्छति ॥
- ७७ 'चतुद्दसञ्च^१ क्वत्तु सो, देवरज्ज करिस्सति ।
पथब्ब्या रज्ज अट्ठसत्, वसुध आवसिस्सति ॥
- R 88 5 ७८ 'पञ्चेव^२ सत्तक्खत्तु च^३, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज असङ्खेय्य, महिया कारयिस्सति ॥
- ७९ 'अज्झायको^४ मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्सति ॥
- 10 ८० 'गम्भीर निपुण अत्थ, जाणेन विचिनिस्सति ।
मोघराजा ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- B 98 ८१ 'तीहि विज्जाहि सम्पन्न, कतकिच्चमनासव ।
गोतमो सत्थवाहगो, एतदग्गे ठपेस्सति' ॥
- ८२ "हित्वा मानुसक योग, छेत्वान भवबन्धन ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- 15 ८३ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन'" ॥

इत्थ सुद आयस्मा मोघराजो येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. अधिमुत्तत्थेरअपदानं

- ८४ "निब्बुत्ते लोकनाथमिह, अत्थदस्सीनरुत्तमे ।
उपट्ठहि^१ भिक्खुसङ्घ, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ८५ "निमन्नेत्वा भिक्खुसङ्घ, उज्जुभूत समाहित ।
उच्छुना मण्डप कत्वा, भोजेसि सङ्घमुत्तम ॥

१ चतुसङ्घ—स्या० । २-२ अथ पञ्चसत्तक्खत्तु—सी० । ३ अज्झायिको—स्या० ।
४, निमन्तेत्वा—स्या०, रो० । ५—संघरतन—सी० स्या० ।

- ८६ “य य योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
सब्बे सत्ते अभिभोमि^१, पुञ्जकम्मस्सिदं फलं ॥
- ८७ “अट्ठारसे कप्पसत्ते, य दानमर्दादं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उच्छुदानस्सिदं फलं ॥
- ८८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

5

इत्थं सुद आयस्मा अधिसुत्तो थेरो इमा गाथायो अभसित्था ति ।

७. लसुणदायकत्थेरअपदानं

- ८९ “हिमवन्तस्साविदूरे, तापसो आसहं तदा ।
लसुणं उपजीवामि, लसुणं मय्हभोजनं ॥
- ९० “खासियो पूरयित्वानं, सङ्घाराममगच्छहं ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, सङ्घस्स लसुणं अदं ॥
- ९१ “विपस्सिस्स नरग्गस्स, सासने निरतस्सहं ।
सङ्घस्स लसुणं दत्त्वा, कप्पं सग्गम्हि मोदहं ॥
- ९२ “एकनवुत्तितो कप्पे, लसुणं यमदं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, लसुणस्स^२ इदं फलं ॥
- ९३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

R 89

B 99

10

इत्थं सुद आयस्मा लसुणदायको थेरो इमा गाथायो अभसित्था ति ।

१ अभिभोमि—ली० ।

२ लसुणान—सी०, स्या० ।

८ आयागदायकत्थेरअपदानं^१

- ९४ “निब्बुत्ते लोकनाथम्हि, सिखिम्हि वदत वरे ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, अवन्दि थूपमुत्तम ॥
- ९५ “वड्ढुकीहि कथापेत्वा, मूल दत्वानह तदा ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, आयाग कारपेसह^२ ॥
- ५ ९६ “अट्ठ कप्पानि देवेसु, अब्बोकिण्ण^३ वसि अह ।
अवसेसेसु कप्पेसु, वोकिण्ण ससरि अह ॥
- ९७ “काये विस न कमत्ति, सत्थानि न च हन्ति मे ।
उदकेह न मिथ्यामि^४, आयागस्स^५ इद फल ॥
- १० ९८ “यदिच्छामि अह वस्स, महामेघो पवस्सति ।
देवा पि मे वस एन्ति, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- ९९ “सत्तरतनसम्पन्नो, तिसक्खत्तु अहोसह ।
न म केचावजानन्ति, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- R 90 १०० “एकत्तिसे” इतो कप्पे, आयाग यमकारयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, आयागस्स इद फल ॥
- B 100 15 १०१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा आयागदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. धम्मचक्किक्कत्थेरअपदानं

- १०२ “सिद्धत्थस्स भगवतो, सीहासनस्स सम्मुखा ।
धम्मचक्क मे^६ ठपित, सुकत विञ्जुवण्णित ॥

१ आयातदायकत्थेरअपदान—स्या० । २ कारपेसह—स्या० । ३ सब्बोच्छिन्न—
सी०, स्या० । ४-४ मरेय्यामि आयातस्स—स्या० । ५ एकत्तिसे—सी०, स्या० ।
६, मया—सी०, स्या० ।

- १०३ “चारुवण्णोव^१ सोभामि, सयोगबलवाहनो ।
परिवारेन्ति म निच्च, अनुयन्ता^२ बहुज्जना^३ ॥
- १०४ “सट्ठितुरियसहस्सेहि^४, परिचारेमह सदा ।
परिवारेन सोभामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- १०५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य चक्क ठर्पायि अह । ५
दुग्गतिं नाभिजानामि, धम्मचक्कस्सिद फल ॥
- १०६ “इतो एकादसे कप्पे, अट्ठारिसु जनाधिपा ।
सहस्सराजनामेन^५, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १०७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा धम्मचक्किको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० कप्परुक्खियत्थेरअपदानं

- १०८ “सिद्धत्थस्स भगवतो, थूपसेट्ठस्स सम्मुखा । 10
विचित्तदुस्से लगेत्वा^१, कप्परुक्ख ठपेसह ॥
- १०९ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस । B 101
सोभयन्तो मम^२ द्वार^३, कप्परुक्खो पतिट्ठति ॥
- ११० “अहञ्च परिसा चेव, ये केचि मम^४ वस्सिता^५ । R 91
तम्हा दुस्स गहेत्वान, निवासेम मय सदा^६ ॥ 15
- १११ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य रुक्ख ठर्पायि अह^७ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कप्परुक्खस्सिद फल ॥

१ चतुवण्णय—स्या० । २ अनुयुत्ता—सी० । ३ बहुज्जना—स्या० ।

४ सट्ठितुरिय०—सी०, सट्ठितुरिय०—स्या० । ५ परिवारेमह—स्या०, रो० । ६ सह-
स्सराजानामेन—स्या० । ७ लगेत्वा—सी०, स्या०, लघित्वा—रो० । ८-८ मम द्वारे—
स्या० । ९-९ मम निस्सित—सी०, सम वस्सिका—स्या० । १० तदा—स्या० ।
११ तदा—सी० ।

११२ “इतो च सत्तमे कप्पे, सुचेळा^१ अट्ट खत्तिया ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥

११३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कप्परुक्खियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

कुण्डसागतकच्चाना, उदायी मोघराजको^२ ।

अधिमुत्तो लसुणदो, आयागी धम्मचक्किको ।

कप्परुक्खी च दसमो, गाथा द्वयदससत^३ ॥

कुण्डधानवग्गो चतुत्थो ।

---

१ मुचेला—स्या० । २ राजसव्हयो—स्या० । ३ गाथायो द्वादससत—
सी० , ० द्वयदससत पि च—स्या० ।

५. उपालिवग्गो

१ भागिनेर्युपालित्थेरअपदानं

- १ “खीणासवसहस्सेहि, परिवुतो लोकनायको ।
विवेकमनुयुत्तो सो, गच्छते पटिसल्लित्तु ॥ B 102
- २ “अजिनेन निवत्थोह, तिदण्डपरिधारको^२ ।
भिकवुसङ्घपरिव्यूह^३, अहस लोकनायक ॥
- ३ “एकस अजिन कत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, सन्यवि लोकनायक ॥ 5, R 92
- ४ “यथाण्डजा च ससेदा, ओपपाती जलाबुजा^४ ।
काकादिपक्खिनो सब्बे, अन्तलिक्खचरा^५ सदा^६ ॥
- ५ “ये केचि पाणभूतत्थि, सज्जिनो वा असज्जिनो ।
सब्बे ते तव आणमिह, अन्तो होन्ति समोगधा ॥ 10
- ६ “गन्धा च पव्वतेय्या ये, हिमवन्तनगुत्तमे ।
सब्बे ते तव सोलमिह, कलायपि^७ न युज्जरे ॥
- ७ “मोहन्धकारपक्खन्दो,^८ अय लोको सदेवको ।
तव आणमिह जोतन्ते, अन्धकारा विधसिता ॥
- ८ “यथा अत्थङ्गते सुरिये,^९ होन्ति सत्ता तमोगता ।
एव बुद्धे अनुप्पन्ने, होति लोको तमोगतो ॥ 15
- ९ “यथोदयन्तो आदिच्चो, विनोदेति तम सदा ।
तथेव त्व बुद्धसेट्ठ, विद्धसेसि तम सदा ॥

१ दुतिय—सी०, पठम—स्या० । २ तिदण्डपरिधारणो—स्या०, रो० ।

३. ० परिव्यूह—सी०, ० परिव्यूह—स्या० । ४ जलम्बुजा—स्या० । ५ अन्त-
लिक्खे सदा चरा—स्या०, अन्तलिक्खे पदसगा—रो० । ६ कलायोपि—स्या०, रो० ।

७ मोहन्धकार पक्खन्तो—सी०, ० पक्खन्तो—स्या० । ८ सुरिये—म० ।

- १० “पधानपहिततोसि, बुद्धो लोके सदेवके ।
तव कम्माभिरद्धेन, तोसेसि जनत बहु ॥
- ११ “त सब्ब^१ अनुमोदित्वा, पदुमुत्तरो महामुनि ।
नभ^२ अब्भुग्गमी धीरो, हसराजा व अम्बरे ॥
- 5 १२ “अब्भुग्गन्त्वान सम्बुद्धो, महेसि पदुमुत्तरो ।
अन्तलिक्खे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- B 108 १३ “येनिद थवित जाण, ओपम्मोहि^३ समायुत ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १४ “अट्टारसञ्च खत्तु^४ सो, देवराजा भविस्सति ।
10 पथव्या रज्ज तिसत्, वसुध आवसिस्सति ॥
- १५ “पञ्चवीसत्तिक्खत्तु च, चक्कवती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^५ ॥
- १६ “कप्पसत्तसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन^६, सत्था लोके भविस्सति ॥
- 15 १७ “तुसिता हि चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
हीनो व जातिया सन्तो, उपालि नाम हेस्सति ॥
- R 93 १८ “सो पच्छा पब्बजित्वान^७, विराजेत्त्वान^८ पापक ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- १९ “तुट्ठो च गोतमो बुद्धो, सक्कपुत्तो महायसो ।
20 विनयाधिगत तस्स, एतदग्गे ठपेस्सति ॥
- २० “सद्धायाह पब्बजितो, कतकिच्चो अनासवो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- २१ “भगवा चानुकम्पी म, विनयेह विसारदो ।
सककम्माभिरद्धो^९ च, विहरामि अनासवो ॥

१. त सुत्वा—स्या० । २ नभे—स्या० । ३ उपमेहि स्या० । ४ अट्टारसक्खत्तु—
सी० । ५ पथव्या—सी०, पठव्या—स्या० । ६ असङ्खस—स्या० । ७ नामेन—सी०,
स्या० । ८ पब्बजित्वा—सी०, स्या० । ९ विराजित्वान—स्या० । १० सकम्माभिरद्धो—सी० ।

- २२ “सवुतो पातिमोक्खम्हि, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ।
धारेमि वित्तय सब्ब, केवल स्तनाकर ॥
- २३ “ममञ्च गुणमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- २४ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा उपालियेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. सोणकोळिविस्तथेरअपदानं^१

- २५ “अनोमदस्सिस्स मुनिनो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
सुधाय लेपन कत्वा, चङ्कम कारयि अह ॥
- २६ “नानावण्णोहि पुप्फेहि, चङ्कम सत्थरि अह ।
आकासे वित्तान कत्वा, भोजयि बुद्धमुत्तम ॥
- २७ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, अभिवादेत्वान सुब्बत ।
दीघसाल भगवतो, नित्थादेसिमह तदा ॥
- २८ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
पटिग्गहेसि भगवा, अनुकम्पाय चक्खुमा ॥
- २९ “पटिग्गहेत्वान सम्बुद्धो, दक्खिण्यो सदेवके ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ३० “यो सो हट्ठेन चित्तेन, दीघसाल अदासि^२ मे ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

B 104

10

15

१ सोणकोळियवेस्सत्थेरअपदान—सी०, सोणकोटियवेस्सत्थेरअपदान—स्या० ।

२, अकासि—सी० ।

R 94

३१ 'इमस्स मच्चुकालम्हि, पुञ्चकम्मसमङ्गिनो ।
सहस्सयुत्तस्सरथो, उपट्ठिस्सति तावदे ॥

३२ 'तेन यानेनय पोसो, देवलोके गमिस्सति ।
अनुमोदिस्सरे देवा, सम्पत्ते कुसलब्भवे^१ ॥

8

३३. 'महारह ब्यम्ह सेट्ठ, रतनमत्तिकलेपन ।
कूटागारवरूपेत, ब्यम्ह अज्झावसिस्सति ॥

३४ 'तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
पञ्चवीसति कप्पानि, देवराजा भविस्सति ॥

10

३५ 'सत्तसत्ततिक्खत्तुञ्च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
यसोधरसनामा^२ ते, सब्बेपि एकनामका ॥

३६ 'द्वे सम्पत्ती अनुभोत्वा, वड्ढेत्वा^३ पुञ्चसञ्चय ।
अट्ठवीसतिकप्पम्हि, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

B 105

३७ 'तत्रापि^४ ब्यम्ह पवर, विस्सकम्मेन^५ मापित ।
दससदाविवित्त त, पुरमज्झावसिस्सति ॥

15

३८ 'अपरिमेथ्ये इतो कप्पे, भूमिपालो महिद्धिको ।
ओक्काको नाम नामेन, राजा रट्ठे भविस्सति ॥

३९ 'सोळसित्थिसहस्सान, सब्बास पवरा च सा^६ ।
अभिजाता खत्तियानी, नव पुत्ते जनेस्सति^७ ॥

20

४० 'नव पुत्ते जनेत्वान, खत्तियानी मरिस्सति ।
तरुणो च पिया कञ्जा, महेसित्त करिस्सति ॥

४१ 'ओक्काक तोसयित्वान, वर कञ्जा लभिस्सति ।
वर लद्धान^८ सा कञ्जा, पुत्ते पब्बाजयिस्सति ॥

४२ 'पब्बाजिता च ते सब्बे, गमिस्सन्ति नगुत्तम ।
जातिभेदभया सब्बे, भगिनीहि वसिस्सरे^९ ॥

१ कुसले भवे—सी०, स्या० । २ यसोधरा समाना—सी० । ३ चित्तिवा—स्या०, सी० । ४ तत्थापि स्या० । ५ विसुकम्मेन—स्या० । ६ पवरावया—स्या० । ७, जनिस्सति—स्या० । ८ लद्धा च—स्या० । ९ सवसिस्सरे—सी० ।

- ४३ 'एका च कञ्जा व्याधीहि, भविस्सति परिक्खता^१ ।
मा नो जाति पभिज्जति^२, निखणिस्सन्ति खत्तिया ॥
- ४४ 'खत्तियो नीहरित्वान, ताय सद्धि वसिस्सति ।
भविस्सति तदा भेदो, ओक्काककुलसम्भवो ॥
- ४५ 'तेस पजा भविस्सन्ति, कोळिया नाम जातिया । 5 R 95
तत्थ मानुसक भोग, अनुभोस्सतिनप्पक^३ ॥
- ४६ 'तम्हा काया चवित्वान, देवलोक गमिस्सति ।
तत्रापि पवर व्यह्म^४, लभिस्सति^५ मनोरम ॥
- ४७ 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
आगन्त्वान मनुसत्त, सोणो नाम भविस्सति ॥ 10
- ४८ 'आरद्धविरियो पहितत्तो, पदह सत्थु सासने ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- ४९ 'अनन्तदस्सी भगवा, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
विसेसञ्जू महावीरो, अग्गट्ठाने ठपेस्सति^६ ॥
- ५० "'बुद्धमिह देवे चतुरङ्गुलमिह, 15 B 106
तिणे अनिलेरितअङ्गणमिह^७ ।
ठत्वान^८ योगस्स पयुत्ततादिनो,
ततोत्तरि पारमता न विज्जति^९ ॥
- ५१ "उत्तमे दमथे दन्तो, चित्त मे सुप्पणीहित^{१०} ।
भारो मे ओहितो सब्बो, निब्बुतोमिह अनासवो ॥ 20
- ५२ "अङ्गीरसो महानागो, अभिजातो व केसरी ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- ५३ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा सोणो कोळिविसो^१ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पुरक्खता—स्या०, रो० । २ पभिज्जति—स्या० । ३ अनुभोसन्त नप्पक—
सी० । ४ व्यह्म विन्दिस्सति—सी० । ५-५ सी०, पो.यके नत्थि । ६ अङ्गुलमिह—स्या० ।
७ ठपेत्वान—स्या० । ८ सुप्पणिहित—सी०, सुप्पणीहित—स्या० । ९ कोळिय-
वेस्सो—सी०, स्या० ।

३. काळिगोधापुत्तभद्वियत्थेरअपदानं

- ५४ “पदुमुत्तरसम्बुद्ध, मेत्तचित्त महासुनि ।
उपेति जनता सब्बा, सब्बलोकगगनायक ॥
- ५५ “सत्तुकञ्च^१ बद्धकञ्च^१, आमिस पानभोजन ।
ददन्ति सत्थुनो सब्बे, पुञ्जक्खत्ते अनुत्तरे ॥
- R 96 5 ५६ “अहम्पि दान दस्सामि, देवदेवस्स तादिनो ।
बुद्धसेट्ठ निमन्तेत्वा, सङ्खम्पि च अनुत्तर ॥
- ५७ “उत्थ्योजिता मया चेते, निमन्तेसु तथागत ।
केवल भिक्खुसङ्घ च, पुञ्जक्खत्त अनुत्तर ॥
- ५८ “सतसहस्सपल्लङ्क, सोवण्ण गोनकत्थत ।
तूलिकापटलिकाय^२, खोमकप्पासिकेहि च ।
10 महारह पञ्चापर्यि^३, आसन बुद्धयुत्तक ॥
- B 107 ५९ “पदुमुत्तरो लोकविदू, देवदेवो नरासभो ।
भिक्खुसङ्घपरिव्यूहो, मम द्वारमुपागमि ॥
- ६० “पञ्चुगन्त्वान सम्बुद्ध, लोकनाथ यसस्सिन ।
15 पसन्नचित्तो सुमनो, अभिनामर्यि^४ सङ्घर^५ ॥
- ६१ “भिक्खून सतसहस्स, बुद्धञ्च लोकनायक ।
पसन्नचित्तो सुमनो, परमन्नेन तप्पर्यि ॥
- ६२ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- 20 ६३ “येनिद आसन दिन्न, सोवण्ण गोनकत्थत ।
तमह कित्थिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ६४ ‘चतुसत्ततिकखत्तु सो, देवरज्ज करिस्सति ।
अनुभोस्सति सम्पर्त्ति, अच्छराहि पुरक्खतो ॥

१-१ वत्त सेनासनञ्चैव—सी०, ० पत्राकञ्च—स्या० । २ तूलिका०—स्या० ।
३, पञ्चापर्यि—सी० । ४-४ अतिनामपि सक घर—सी०, अतिदामयि सघर—स्या० ।

- ६५ 'पदेसरज्ज सहस्स, वसुध आवसिस्सति ।
एकपञ्चासकखत्तु च, चक्खवत्ती भविस्सति ॥
- ६६ 'सब्बासु भवयोनीसु, उच्चाकुली भविस्सति ।
सो च पच्छा पब्बजित्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
भद्दियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥ ६
- ६७ 'विवेकमनुयुत्तोमिह, पन्तसेननिवासह ।
फलञ्चाधिगत^१ सब्ब, चत्तक्केसोमिह अज्जह ॥
- ६८ 'मम सब्ब अभिञ्जाय, सब्बञ्जू लोकनायको ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म' ॥
- ६९ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥ 10

इत्थ सुद आयस्मा भद्दियो काळिगोघाय पुत्तो येरो डमा गाथायो
अभासित्था ति ।

R 97

४ सन्निट्ठापकत्थेरअपदानं^३

- ७० "अरञ्जे कुटिक कत्वा, वसामि पब्बतन्तरे ।
लाभालाभेन सन्तुट्ठो, यसेन अयसेन च ॥
- ७१ "पद्मुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
वसीसतसहस्सेहि^२, आगच्छि^३ मम सन्तिक^४ ॥
- ७२ "उपागत महानाग^५, जलजुत्तमनामक ।
तिणसन्थर पञ्चापेत्वा, अदासि सत्थुनो अह ॥
- ७३ "पसन्नचित्तो सुमनो, आमण्ड पानीयञ्चह ।
अदासि उज्जुभूतस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

B 108

15

१ फल बाधिगत—स्या० । २ सन्निधापकत्थेर०—सी० । ३ भिक्खुमतसहस्सेहि—
स्या० । ४-४ आगच्छि मम सन्तिके—स्या० । ५ महावीर—सी० ।

७४ “सतसहस्सितो^१ कप्पे^२, य दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, आमण्डस्स इदं फल ॥

७५ “एकतालीसकप्पम्हि, एको आसि^३ अरिन्दमो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

७६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सन्निट्ठापको^३ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. पञ्चहत्थियत्थेरअपदानं

७७ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, गच्छते अन्तरापणे ।
ओक्खित्तचक्खु^४ मितभाणी, सतिमा सवुत्तिन्द्रियो ॥

७८ “पञ्च उप्पलहत्थानि, आवेळ्त्थ^५ अहसुं मे ।
तेन बुद्ध अपूर्जेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

R 98 10 ७९ “आरोपिता च ते पुप्फा, छदन^६ अस्सुं सत्थुनो ।
समाधिसुं^७ महानाग, सिस्सा^८ आचरिय यथा ॥

B 109 ८० “तिसकप्पसहस्सम्हि, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥

15 ८१ “इतो वीसकप्पसते, अहेसु पञ्च खत्तिया ।
हत्थिया नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बला ॥

८२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा पञ्चाहत्थियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ सनमहस्से इतो कप्प—मी० । २ आमि—स्या० । ३ सन्निट्ठापको—सी० ।
४ खित्तचक्खु—सी० । ५-५ आवेळ्त्थमकासु—स्या०, रो० । ६-६ छदनमस्सस—स्या० ।
७ ससाविंसु—सी०, समाधीसु—स्या० । ८ सिस्सो—स्या० ।

६ पदुमच्छदनियत्थेरअपदानं

- ८३ “निब्वुते लोकनाथम्हि, विपस्सिह्मागगुग्गले ।
सुफुल्लपदुम^१ गय्ह, चित्तमारोपयि^२ अह^३ ॥
- ८४ “आरोपिते च^४ चित्तके, वेहास नभमुग्गमि ।
आकासे^५ छदन^६ कत्वा, चित्तकम्हि आधारयि^७ ॥
- ८५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि । 5
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ८६ “सत्ततालीसितो कप्पे, पदुमिस्सरनामको ।
चातुरन्तो विजितावी, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ८७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमच्छदनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ सयनदायकत्थेरअपदानं

- ८८ “सिद्धत्थस्स भगवतो, मेत्तचित्तस्स तादिनो । 10
सयनग्ग मया दिन्न, दुस्सभण्डेहि^१ अत्थत ॥
- ८९ “पटिग्गहेसि भगवा, कप्पिय सयनासन । B 110
उट्ठाय सयना^२ तम्हा, वेहास उग्गमी जिनो ॥
- ९० “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सयनमदासह । R 99
दुग्गतिं नाभिजानामि, सयनस्स इद फल ॥ 15
- ९१ “एकपञ्जासितो कप्पे, वरको^३ देवसब्बहो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ९२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सयनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. सुफुल्ल पदुम—सी०, स्या० । २-२ चित्तमारोपयि तदा—सी० । ३ व—स्या० ।
४-४ आकासच्छदन—सी०, स्या० । ५ आधारयि—स्या०, रो० । ६ दुस्सभण्डेन—स्या० ।
७ आसना—सी० । ८ वरुणो—सी०, स्या० ।

८ चङ्कमनदायकत्थेरअपदानं

- ९३ “अत्थदस्सिस्स मुनिनो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
इट्ठकाहि चिन्तित्वान, चङ्कम कारयि अह ॥
- ९४ “उच्चतो पञ्चरतन, चङ्कम साधुमापित ।
आयामतो हत्थसत, भावनीय्य^१ मनोरम ॥
- ९५ “पटिग्गहेसि भगवा, अत्थदस्सी नरुत्तमो ।
हत्थेन पुलिन गथ्ह, इमा गाथा अभासथ ॥
९६. ‘इमिना पुलिनदानेन, चङ्कम सुकतेन च ।
सत्तस्तनसम्पन्न, पुलिन अनुभोस्सति ॥
- ९७ ‘तीणि कप्पानि देवेसु, देवरज्ज करिस्सति ।
अनुभोस्सति सम्पत्ति, अच्छराहि पुरक्खतो ॥
- ९८ ‘मनुस्सलोकमागन्त्वा, राजा रट्ठे भविस्सति ।
तिक्खत्तु चक्कवत्ती च, महिया सो भविस्सति’ ॥
- ९९ “अट्ठारसे कप्पसते, य कम्ममकर्रि तदा ।
दुर्गति नाभिजानामि, चङ्कमस्स इद फल ॥
- १०० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 111 15

इत्थ सुद आयस्मा चङ्कमनदायको^२ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ सुभदत्थेरअपदानं

- १०१ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
जनत उद्धरित्वान, निब्बायति महायसो ॥
- १०२ “निब्बायन्ते च सम्बुद्धे, दससहस्सि कम्पथ ।
जनकायो महा आसि, देवा सन्निपत्तु तदा ॥

१ भावनेय्य—स्या० । २ चङ्कमदायको—सी०, स्या० ।

- १०३ “चन्दन पूरयित्वान, तगरामल्लिकाहि^१ च ।
हृदो हृद्रेन चित्तेन, आरोपयि^२ नरुत्तम ॥
- १०४ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
निपन्नको व सम्बुद्धो, इमा गाथा अभासथ ॥
- १०५ ‘यो मे पच्छिमके काले, गन्धमालेन^३ छादयि । ६
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १०६ ‘इतो चुतो अय पोसो, तुसितकाय गमिस्सति ।
तत्थ रज्ज करित्वान, निम्मान सो गमिस्सति ॥
- १०७ ‘एतेनेव उपायेन, दत्त्वा माल^४ वरुत्तम ।
सककम्माभिरद्धो सो, सम्पत्ति अनुभोस्सति ॥ 10
- १०८ ‘पुनापि तुसिते काये, निब्बात्तिस्सतिय नरो ।
तम्हा काया चवित्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ॥
- १०९ ‘सक्यपुत्तो महानागो, अगो लोके सदेवके ।
बोधयित्वा बहू सत्ते, निब्बायिस्सति चक्खुमा ॥
- ११० ‘तदा सोपगतो सन्तो, सुक्कमूलेन चोदितो । 15 B 112
उपसङ्गम्म सम्बुद्ध, पञ्हु पुच्छिस्सति तदा ॥
- १११ ‘हासयित्वान सम्बुद्धो, सब्बञ्जू लोकनायको ।
पुञ्जकम्म परिञ्जाय^५, सच्चानि विवरिस्सति ॥
- ११२ ‘आरद्धो च अय पञ्हो, तुट्ठो एकगमानसो ।
सत्थार अभिवादेत्वा, पब्बज्ज याचयिस्सति ॥ 20
- ११३ ‘पसन्नमानस दिस्वा, सककम्मेन तोसित ।
पब्बाजेस्सति सो बुद्धो, अगमग्गस्स^६ कोविदो ॥
- ११४ ‘वायमित्वानय पोसो, सम्मासम्बुद्धसासने ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो’ ॥

पञ्चमभाणवारं ।

१ तगरमल्लिकाहि—सी० ।

२ आलेपेसि—सी०, आरोपसि—स्या० ।

३ गन्धमल्लेन—स्या० । ४ मल्य—सी०, मल्ल—स्या० । ५, मभिञ्जाय—स्या० ।

६, अगगम्मस्स—सी०, स्या० ।

R. 101

११५. “पुब्बकम्मेन सयुत्तो, एकगो सुसमाहितो ।
बुद्धस्स ओरसो पुत्तो, धम्मजोम्हि^१ सुनिम्मितो ॥

११६ “धम्मराज उपगम्म,^२ अपुच्छि^३ पञ्चमुत्तम ।
कथयन्तो च मे पञ्च, धम्मसोत उपानयि ॥

११७ “तस्साह वम्ममञ्जाय, विहासि सासने रत्तो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

११८ “सतसहस्सितो कप्पे, जलजुत्तमनायको ।
निब्बायि अनुपादानो, दीपो व तेलसङ्ख्या ॥

११९ “सत्तयोजनिक आसि, थूपञ्च रतनामय ।
धज तत्थ अपूर्जेसि, सब्ब भद्द मनोरम ॥

10

१२० “कस्सपस्स च बुद्धस्स, तिस्सो नामग्गसावको ।
पुत्तो मे ओरसो आसि, दायादो जिनसासने ॥

१२१ “तस्स हीनेन मनसा, वाच भासि अभद्द ।
तेन कम्मविपाकेन, पच्छा^४ मे आसि भद्द^३ ॥

15

१२२ “उपवत्तने सालवने, पच्छिमे सयने मुनि ।
पब्बाजेसि महावीरो, हितो कारुणिको जिनो ॥

B 113

१२३ “अज्जेव दानि पब्बज्जा, अज्जेव उपसम्पदा ।
अज्जेव परिनिब्बान, सम्मुखा द्विपदुत्तमे^५ ॥

१२४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुभद्दो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

^१ धम्मजोम्हि—स्या० । ^{२-३} उपागम्म आपुच्छि—सी०, स्या०, उपागन्त्वा०
—रो० । ^{३-३} पच्छिमे भद्दस जिन—सी० । ^४ द्विपदुत्तमे—सी०, स्या० ।

१०. चुन्दत्थेरअपदानं

- १२५ “सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
अग्घिय कारयित्वान, जातिपुप्फेहि छादयि ॥
- १२६ “निट्ठपेत्त्वान^१ त पुप्फ, बुद्धस्स उपनामयि^२ ।
पुप्फावसेस पग्गह, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- १२७ “कञ्चनग्घियसङ्कास, बुद्ध लोकग्गनायक ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पुप्फग्घियमुपानयि ॥
- १२८ “वित्तिण्णकङ्खो सम्बुद्धो, तिण्णोघेहि पुरक्खतो ।
भिक्षुमङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- १२९ “दिब्बगन्ध पवायन्त, यो मे पुप्फग्घिय अदा ।
तमह कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १३० इतो चुतो अय पोसो, देवसघपुरक्खतो ।
जातिपुप्फेहि परिकिण्णो, देवलोक गमिस्सति ॥
- १३१ उब्बिद्ध भवन तस्स, सोवण्णञ्च मणीमय ।
व्यम्ह पातु भविस्सति, पुञ्जकम्मप्पभावित ॥
- १३२ चतुसत्ततिकखत्तु सो, देवरज्ज करिस्सति ।
अनुभोस्सति सम्पात्ति, अच्छराहि पुरक्खतो ॥
- १३३ पथव्या रज्ज तिसत्त, वसुध आवसिस्सति ।
पञ्चसत्ततिकखत्तु च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- १३४ दुज्जयो नाम नामेन, हेस्सति मनुजाधिपो ।
अनुभोत्त्वान त पुञ्ज, सककम्म^३ अपस्सितो^३ ॥
- १३५ विनिपात अगन्त्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
हिरञ्ज^४ तस्स^५ निचित्त, कोटिसत्तमनप्पक^५ ॥
- १३६ निब्बत्तिस्सति योनिम्हि, ब्राह्मणे सो भविस्सति ।
वज्झन्तस्स सुतो धीमा, सारिया ओरसो पियो ॥

5 R 102

10

15

20

B 114

१. निट्ठपेत्त्वान—स्या० । २. अभिनामयि—स्या० । ३-३ सककम्मूपसहितो—स्या० ।

४-४. हिरञ्जस्स च—सी० । ५. कोटिसत्तमप अनप्पक—स्या० ।

- १३७ सो च पच्छा पब्बजित्वा, अङ्गीरसस्स सासने ।
चूलचुन्दो ति^१ नामेन, हेस्सति सत्यु सावको ॥
- १३८ सामणेरो व सो सन्तो, खीणासवो भविस्सति ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- १३९ "उपट्ठहि महावीर, अञ्जे च पेसले बहू ।
भातर मे चुपट्ठासि, उत्तमत्थस्स पत्तिया ॥
- १४० "भातर मे उपट्ठित्वा, धातु पत्तमिह ओहिय^२ ।
सम्बुद्ध उपनामेसि, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- R 103 १४१ "उभो हत्थेहि पग्गय्ह, बुद्धो लोके सदेवके ।
10 सन्दस्सयन्तो त धातु, कित्तिथि अग्गसावक ॥
- १४२ "चित्तञ्च सुविमुत्त मे, सद्धा मय्ह पटिट्ठिता ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- १४३ "पटिसम्भिदानुप्पत्ता^३, विमोक्खा पि च फस्सिता^३ ।
छल्लभिञ्जा मच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थ सुद आयम्मा चुन्दो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

उपालि सोणो भद्दियो, सन्निट्ठापकहत्थियो ।
छदन सेय्यचङ्कम, सुभद्दो चुन्दसव्हयो ।
गाथासत सतालीस^४, चतस्सो च तदुत्तरि ॥

उपालिवग्गो पञ्चमो ।

१ चूलचुन्दोति—सी० । २ ओपिय—सी०, ओचिय—स्या० । ३-३ पटिसम्भिदा
चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे—स्या० । ४, चतालीस—सी०, स्या० ।

६ बीजनिवग्गो

१ विधूपनदायकत्थेरअपदानं

- १ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
बीजनिका^१ मया दिन्ना, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥ B 115
- २ “सक चित्त पसादेत्वा, पग्गहेत्वान अज्झलि ।
सम्बुद्धमभिवादेत्वा, पक्कमि^२ उत्तरामुखो ॥
- ३ “बीजनि पग्गहेत्वान, सत्था लोकग्गनायको^३ । 5
भिक्षुसङ्घे ठितो सन्तो, इमा गाथा अभासथ ॥
- ४ ‘इमिना बीजनिदानेन, चित्तस्स पणिधीहि च ।
कप्पान सतसहस्स, विनिपात न गच्छति’ ॥
- ५ “आरद्धविरियो^४ पहित्तो, चेतोगुणसमाहितो ।
जातिया सत्तवस्सोह, अरहत्त अपापूर्णि ॥ 10
- ६ “सट्ठिकप्पसहस्समिह, बीजमानसनामका^५ ।
सोळ्सारसि सु राजानो, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे । R 104
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद आयस्मा विधूपनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ बीजनिका—सी०, बीजनेका—स्या० । २ पक्कमि—सी०, पक्कामि—स्या० ।
३ लोके अनुत्तरो—सी० । ४ आरद्धविरियो—म० । ५ विजमानसनामका—स्या० ।

२ सतरंसित्थेरअपदानं^१

- ८ “उब्बिद्ध सेलमाख्ह, निसीदि पुरिसुत्तमो ।
पब्बतस्साविदूरमिह, ब्राह्मणो मन्तपारगू ॥
- ९ “उपविट्ठ महावीर, देवदेव नरासभ ।
अञ्जलिं पगहेत्वान, सन्थवि लोकनायक ॥
- B 116 5 १० ‘एस बुद्धो महावीरो, वरधम्मप्पकासको ।
जलति अग्गिखन्धो व, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ॥
- ११ ‘महासमुद्दोवक्खुब्भो^२, अण्णवो व दुहत्तरो ।
मिगराजा वसम्भीतो, धम्म देसेति चक्खुमा’ ॥
- १२ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, पदुमुत्तरनायको ।
10 भिक्खुसङ्घे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- १३ ‘येनाय अञ्जली^३ दिन्नो^३, बुद्धसेट्ठो च थोमितो ।
तिसकप्पसहस्सानि, देवरज्ज करिस्सति ॥
- १४ ‘कप्पसतसहस्समिह, अङ्गीरमसनामको ।
विवट्ठच्छदो^४ सम्बुद्धो, उप्पज्जिस्सति तावदे ॥
- 15 १५ ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सतरसीति नामेन, अरहा सो भविस्सति’ ॥
- १६ “जातिया सत्तवस्सोह, पब्बजि अनगारिय ।
सतरसिमिह नामेन, पभा निद्धावते मम ॥
- १७ “मण्डपे ख्खमूले वा, ज्ञायी ज्ञानरतो अह ।
20 धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- १८ “सट्ठिकप्पसहस्समिह, चतुरो रामनामका^५ ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- R 105 १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद आयस्मा सतरसि थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सतरसिकत्थेरापदान—सी०, सतररियत्थेरापदान—स्या० । २ ० क्खोभो—
सी०, ० क्खोब्भो—स्या० । ३-३ अञ्जलि दिन्ना—स्या० । ४ विवट्ठच्छदो—सी० ।
५ रोमनामका—स्या०, रे० ।

३ सयनदायकत्थेरअपदानं

- २० “पद्मुत्तरबुद्धस्स, सब्बलोकानुकम्पिनो ।
सयन तस्स पादासि, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- २१ “तेन सयनदानेन, सुखेते बीजसम्पदा^१ ।
भोगा^२ निब्बत्तरे^३ तस्स, सयनस्स इदं फल ॥
- २२ “आकासे सेय्य कप्पेमि, धारेमि पथावि इम ।
पाणेषु मे इस्सरिय, सयनस्स इदं फल ॥
- २३ “पञ्चकप्पसहस्समिह, अट्ठ आसु महातेजा^४ ।
चतुत्तिसे कप्पसते, चतुरो च^५ महब्बला ॥
- २४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 117

5

इत्थ सुद आयस्मा सयनदायको थेरो इमा गागायो अभासित्था ति ।

४ गन्धोदकियत्थेरअपदानं^६

- २५ “पद्मुत्तरबुद्धस्स, महाबोधिमहो अहु ।
विचित्तं घटमादाय, गन्धोदकमदासह ॥
- २६ “न्हानकाले च बोधिया, महामेघो पवस्सथ ।
निन्नादो च महा आसि^१, असनिया फलन्तिया ॥
- २७ “तेनेवासनिवेगेन^२, तत्थ कालङ्कतो^३ अह^४ ।
देवलोके ठितो सन्तो, इमा गाथा अभासह^५ ॥

10

15

१ बीज सम्पदा—स्या० । २-२ भोगो निब्बतते—स्या०, रो० । ३ महावद—
सी०, महावीरा—स्या०, रो० । ४ व—स्या० । ५ गन्धोदकदायकत्थेरअपदान—स्या० ।
६ अहु—रो० । ७. तेनवासनिवेगेन—स्या० । ८-८ कालकलो अहु—स्या० ।
कालकतो—स्या० । ९ अभासथ—स्या० ।

R 106

२८ 'अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
कळेवर मे पतित, देवलोके रमामह ॥

२९ 'उब्बिद्ध भवन मय्ह, सतभूम^१ समुग्गत ।
कञ्जासतसहस्सानि, परिवारेन्ति म सदा ॥

5

३० 'आबाधा मे न विज्जन्ति, सोको मय्ह न विज्जति ।
परिळाह न पस्सामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥

३१ 'अट्टवीसे कप्पसते, राजा सवसितो अट्ट^२ ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

B 118

३२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन^३" ।

इत्थ सुद आयस्मा गन्धोदकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. ओपवग्गहत्थेरअपदानं^३

10

३३ "पदुमुत्तरबुद्धस्स, आजानीयमदासह ।
निय्यादेत्वान सम्बुद्धे^४, अगमांसि सक घर ॥

३४ "देवलो^५ नाम नामेन, सत्थुनो अगसावको ।
वरधम्मस्स दायादो, आगच्छि^६ मम सन्तिक ॥

३५ "सपत्तभारो^७ भगवा, आजानेय्यो न कप्पति^८ ।
तव सङ्कप्पमञ्जाय, अधिवासेसि चक्खुमा ॥

15

३६ "अग्घापेत्वा वातजव, सिन्धव सीघवाहन ।
पदुमुत्तरबुद्धस्स, खमनीयमदासह ॥

३७. "य य योत्तुपपज्जामि, देवत्त^९ अथ मानुस^९ ।
खमनीय^{१०} वातजव, चित्त निब्बत्तरे^{१०} मम ॥

१ सत्तभुम्म—स्या० । २ अट्ट—स्या० । ३ ओपवग्गहत्थेरापदान—सी०, स्या० । ४ सम्बुद्ध—सी० । ५ देविलो—स्या० । ६ अगच्छि—स्या० । ७ सम्बत्थहारो—स्या० । ८ कप्पति—स्या० । ९-९ देवे च मानुसे भवे—सी० । १०-१०. खमनीया वातजवा, चित्ता निब्बत्तरे—सी०, आजानीया वातजवा, चित्ति निब्बत्तरे—स्या० ।

- ३८ “लाभ^१ तेस सुलद्ध व, ये लभन्तुपसम्पद ।
पुनपि^२ पयिरुपासेय्य^३, बुद्धो लोके सचे भवे ॥
- ३९ “अट्टवीसतिक्खत्तुह, राजा आसि महब्बलो ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुसण्डस्स^४ इस्सरो ॥
- ४० “इदं^५ पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।
पत्तोस्मि अवल ठान, हित्वा जयपराजय ॥
- ४१ “चतुत्तिसहस्समिह, महातेजोसि खत्तियो ।
सतरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा ओपवय्हो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

B 107

5

B 119

६ मपरिवारासनत्थेरअपदानं

- ४३ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, पिण्डपात अदासह ।
गत्त्वा किलिट्ठक^१ ठान, मल्लिकाहि परिकिखत् ॥
- ४४ “तम्हासनमिह आसीनो, बुद्धो लोकगनायको ।
अकित्तयि पिण्डपात, उजुभूतो समाहितो ॥
- ४५ “यथापि भद्दके खेत्ते, बीज अप्पम्पि रोपित ।
सम्मा धार पवेच्छन्ते^२, फल तोसेति कस्सक ॥
- ४६ “तथेवाय पिण्डपातो, सुखेत्ते रोपितो तथा ।
भवे निब्बत्तमानमिह^३, फल ते तोसयिस्सति ॥
- ४७ “इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
पिण्डपात गहेत्वान^४, पक्कामि उत्तरामुखो ॥

10

16

१ लाभा—सी०, स्या०, रो० । २-२ पुनप्ययिरुपासेय्य—स्या० । ३ जम्बु-
दीपस्स—स्या० । ४ इम—स्या० । ५-५ त भोजनट्टान—सी, किलिट्ठकट्टान—स्या० ।
६ परिकिखत्ति—सी०, परिकिखत्त—रो० । ७ पवेच्छन्तो—स्या० । ८-८, निब्बत्तमान,
फलतो—सी० । ९, थवित्तवान—सी० ।

R 108

४८ “सवुतो पातिमोक्खास्मि, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ।
पविवेकमनुयुत्तो, विहरामि अनासवो ॥

४९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सपरिवारासनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. पञ्चदीपकत्थेरअपदानं

B 120

8

५० “पदुमुत्तस्सुद्धस्स, सब्बभूतानुकम्पिनो ।
सद्दहित्वान^१ सद्धम्मे, उज्जुदिट्ठि अहोसह ॥

५१ “पदीपदान पादासि, परिवारेत्त्वान बोधिय ।
सद्दहन्तो पदीपानि, अक्खरि तावदे अह ॥

५२ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
आकासे उक्क धारेन्ति, दीपदानस्सिद फल ॥

10

५३. “तिरोकुट्ट तिरोसेल, समतिग्गय्ह पब्बत ।
समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोमह ॥

५४ “तेन कम्मावसेसेन, पत्तोम्हि आसवक्खय ।
धारेमि अन्तिम देह, द्विपदिन्दस्स सासने ॥

15

५५ “चतुत्तिसे कप्पसत्ते, सतचक्खुसनामका ।
राजाहेसु महातेजा, चक्खवत्ती महब्बला ॥

५६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा पञ्चदीपको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सुसण्डहित्वा—सी०, सुसद्दहित्वा—स्या० ।

८. धजदायकत्थेरअपदानं

- ५७ "पदुमुत्तस्बुद्धस्स, बोधिया पादपुत्तमे^१ ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, धजमारोपयि अह ॥
- ५८ "पतितपत्तानि^२ गण्हित्वा, बहिद्धा छड्डयि अह ।
अन्तोसुद्ध बहिसुद्ध, अधिमुत्तमनासव^३ ॥
- ५९ "सम्मुखा विय सम्बुद्ध, अर्वन्दि, बोधिमुत्तम ।
पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ॥
- ६० "भिक्खुसङ्घे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ।
'इमिना धजदानेन, उपट्ठानेन चूभय ॥
- ६१ 'कप्पान सतसहस्स, दुग्गतिं सो न गच्छति ।
देवेषु देवसोभय', अनुभोस्सतिनप्पक ॥
- ६२ 'अनेकसतक्खत्तु च, राजा रट्ठे भविस्सति ।
उग्गतो नाम नामेन, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ६३ 'सम्पत्ति अनुभोत्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, सासनेभिरमिस्सति' ॥
- ६४ "पधानपहित्तोमिह, उपसन्तो निरूपधि ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ६५ "एकपञ्चाससहस्से, कप्पे उग्गतसव्हयो^४ ।
पञ्चाससतसहस्से, खत्तियो^५ मेघसव्हयो^६ ॥
- ६६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सामन"॥

इत्थ सुद आयस्मा धजदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पादपुत्तमे—स्या० । २ पतपत्तानि—स्या०, रो० । ३ सुविमुत्त अनासव—स्या० ।
४ देवसोभय—सी, देवसोभय—रो० । ५ ०सव्हयो—स्या० । ६-६. खत्तिया
खेमसव्हयो—स्या० ।

९ पदुमत्थेरअपदानं

- ६७ “चतुसच्च पकासेन्तो, वरधम्मपवत्तको^१ ।
वस्सते अमत वुट्ठि, निब्बापेन्तो महाजन ॥
- ६८ “सधज^२ पदुम गय्ह, अड्डकोसे ठितो अह ।
पदुमुत्तरमुनिस्स, पहट्ठो^३ उक्खिपिमम्बरे ॥
- ५ ६९ “आगच्छन्ते च पदुमे, अब्भुतो^४ आसि तावदे ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पग्गण्हि वदत्त वरो ॥
- ७० “करसेट्ठेन पग्गय्ह, जलज पुप्फमुत्तम ।
भिक्खुमद्धे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- ७१ ‘येनिद पदुम खित्त, सब्बञ्जुम्हि’ विनायके^५ ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १० ७२ तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
पथव्या^६ रज्ज सत्तसत्त, वसुध आवसिस्सति ॥
- ७३ तत्थ पत्त^७ गणेत्वान, चक्कवती भविस्सति ।
आकासतो पुप्फवुट्ठि, अभिविस्सिस्सती तदा ॥
- १५ ७४ कप्पसत्तसहस्सम्हि^८ ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम नामेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ७५ तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो^९ ॥
- ७६ “निक्खमित्वान कुच्छिम्हा, सम्पजानो पतिस्सतो ।
जातिया पञ्चवस्सोह, अरहत्त अपापुरिणि ॥
- २० ७७ “पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० कत्त बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ वरधम्म पवत्तको—स्या० । २ सदण्ड—सी० । ३ हट्ठो—सी०, स्या० ।
४ अब्भूतो—स्या० । ५-५ सब्बञ्जुनमनायके—स्या० । ६ पथव्या—सी०, पठव्या—स्या० ।
७, सत्त—स्या० । ८, कप्पे०—स्या० ।

१०. असनबोधियत्थेरअपदानं

- ७८ “जातिया सत्तवस्सोह, अद्दस लोकनायक ।
पसन्नचित्तो सुमनो, उपगच्छि नस्तम ॥
- ७९ “तिस्सस्साह भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, रोपरि बोधिमुत्तम ॥
- ८० “असनो नामवेय्येन, धरणीरुहपादपो ।
पञ्चवस्से परिचरि, असन बोधिमुत्तम ॥
- ८१ “पुप्फित पादप दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।
सक कम्म पकित्तेत्तो, बुद्धसेट्ठ उपागमि ॥
- ८२ “तिस्सो तदा सो सम्बुद्धो, सयम्भू अगगुगलो ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ८३ ‘येनाय रोपिता बोधि, बुद्धपूजा च सकता ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ८४ तिसकप्पानि देवेसु, देवरज्ज करिस्सति ।
चतुसट्ठि चक्खत्तु^१ सो, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ८५ तुसिता हि चवित्वान, सुक्कमूलैर्न चोदितो ।
द्वे सम्पत्ती अनुभोत्वा, मनुस्सत्ते रमिस्सति ॥
- ८६ पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्चाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- ८७ “विवेकमनुयुत्तोह, उपसन्तो निरूपधि ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ८८ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, बोधि रोपेसह तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिरोपस्सिद फलं ॥
- ८९ “चतुसत्तित्तो कप्पे, दण्डसेनो ति विस्सुतो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती तदा अहु ॥

8

10

B 123

15 R 111

20

१ चतुसट्ठिक्खत्तु —सो०, चतुस्सट्ठि च खत्तु —स्या० ।

- ९० “तेसत्ततिम्हत्तो कप्पे, सत्ताहेसु महीपती ।
समन्तनेमिनामेन, राजानो चक्कवत्तिनो ॥
- ९१ “पुण्णवीसत्तितो^१ कप्पे, पुण्णको नाम खत्तियो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ९२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा असनबोधियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति

तस्सुद्दानं

बीजनी^२ सतरसी च, सयनोदकिवाहियो ।
परिवारो पदीपञ्च, धजो पद्मपूजको ।
बोधि च दसमो वुत्तो, गाथा द्वेनवुत्ति तथा ॥

बीजनिवगो छट्ठो ।

---

१ पुण्णवीसत्तितो—स्या० । २ बीजनी—सी०, स्या० ।

७ सकचिन्तनियवग्गो

१. सकचिन्तनियत्थेरअपदानं

- १ "पवन कानन दिस्वा, अप्पमद्मनाविल । B 124
इसीन अनुचिण्ण व, आहुतीन पटिग्गह् ॥
२ "थूप कत्वान पुलिन^१, नानापुप्फ समोकिरि ।
सम्मुखा विय सम्बुद्ध, निम्मित अभिवन्दह् ॥
३ "सत्तरतनसम्पन्नो, राजा रट्ठमिह् इस्सरो । 5 R 112
सककम्माभिरट्ठोह, पुप्फपूजायिद^२ फल ॥
४ "एकनवृत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद फल ॥
५ "असीतिकप्पेनन्तयसो, चक्कवत्ती अहोसह ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चतुदीपमिह् इस्सरो ॥ 10
६ "पटिसम्भिदा चत्तस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा सकचिन्तनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. अवोपुप्फियत्थेरअपदानं^३

- ७ "विहारा अभिनिक्खम्म, अब्भुट्ठहिय^४ चङ्कमे ।
चतुसच्च पकासन्तो, देसेति^५ अमत पद ॥
८ "सिखिस्स गिरमज्जाय, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो । 15
नानापुप्फ गहेत्वान, आकासमिह् समोकिरि ॥

१ वेळिन—स्या० । २ थूपपूजायिद—सी० । ३ थूपपूजायिद—सी० ,
बुद्धपूजायिद—स्या० । ४ आपोपुप्फियत्थेरअपदान—स्या० । ५. अब्भुट्ठासि च—स्या० ।
६ देसेन्तो—स्या० ।

B 125

- ६ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ट नरासभ ।
पत्तोम्हि अचल ठान हित्वा जयपराजय ॥
- १० “एकत्तिसे^१ इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद फल ॥
- ११ “इतो वीसत्तिकप्पम्हि, सुमेधो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती^२ महब्बलो ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अवोपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. पच्चागमनियत्थेरअपदानं

R 113

- १३ “सिन्धुया नदिया तीरे, चक्कवाको अह तदा ।
सुद्धसेवालभक्खोह, पापेसु^३ च सुसञ्जतो ॥
- १४ “अद्दस विस्ज बुद्ध, गच्छन्त अनिलञ्जसे ।
तुण्डेन साल पग्गय्ह, विपस्सिस्साभिरोपयि ॥
- १५ “यस्स सद्धा तथागते, अचला सुपत्तिट्ठिता ।
तेन चित्तप्पसादेन,^४ दुग्गति सो न गच्छति ॥
- १६ “स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
विहङ्गमेन सन्तेन, सुबीज रोपित मया ॥
- १७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^५ फल ॥
- १८ “सुचारुदस्सना नाम, अट्ठेते एकनामका ।
कप्पे सत्तरसे आसु, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पच्चागमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ एकत्तिसे—सी०, स्या० । २ चक्कवत्ति—स्या० । ३ पाणेषु—स्या० ।
४. चित्तप्पसादेन—स्या० । ५ पुप्फपूजायिद—सी० ।

४ परप्पसादकत्थेरअपदानं

- २० “उसभ पवर वीर, महेसि विजिताविन ।
सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, को दिस्वा नप्पसीदति ॥ B 126
- २१ “हिमवा वापरिमेथ्यो, सागरो व दुरुत्तरो ।
तथेव ज्ञान बुद्धस्स, को दिस्वा नप्पसीदति ॥
- २२ “वसुधा यथाप्पमेथ्या, चित्ता वनवटसका ।
तथेव सील बुद्धस्स, को दिस्वा नप्पसीदति ॥ 5
- २३ “अनिलञ्जसासङ्खुब्भो^१, यथाकासो असङ्खियो^२ ।
तथेव आण बुद्धस्स, को दिस्वा नप्पसीदति ॥
- २४ “इमाहि चतुगाथाहि, ब्राह्मणो सेनसव्हयो^३ ।
बुद्धसेट्ठ थवित्वान, सिद्धत्थ अपराजित ॥ R 114
10
- २५ “चतुन्नवुतिकप्पानि, दुग्गति नुपपज्जथ ।
सुगति^४ सुखसम्पत्ति, अनुभोसिमनप्पक ॥
- २६ “चतुन्नवुतितो कप्पे, थवित्वा लोकनायक ।
दुग्गति नाभिजानामि, थोमनाय^५ इद फल ॥
- २७ “चातुद्दसम्हि^६ कप्पम्हि, चतुरो आसुमुग्गता ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवती महब्बला ॥ 15
- २८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० • कत बुद्धस्स सासन” ।

इत्थ सुद आयस्मा परप्पसादको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अनिलजोव असङ्खोभो—सी० । २ असङ्खयो—स्या० । ३ सेनसव्हयो—स्या० ।
४-४ सुगतीसु सुसम्पत्ति—सी०, स्या० । ५ थोमनस्म—स्या० । ६ चतुद्दसम्हि—सी०, स्या० ।

५. भिसदायकत्थेरअपदानं

२९. "वेस्सभू नाम नामेन, इसीन ततियो अहु ।
कानन वनमोगय्ह, विहासि पुरिसुत्तमो ॥
- B 127 ३० "भिसमुळाल गण्हित्वा, अगम^१ बुद्धसन्तिक^१ ।
तश्च बुद्धस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- 5 ३१ "करेन च परामद्वो, वेस्सभूवरबुद्धिना ।
सुखाह नाभिजानामि, सम तेन कुतोत्तरि ॥
- ३२ "चरिमो वत्तते मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
हत्थिनागेन सन्तेन, कुसल रोपित मया ॥
- 10 ३३ "एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकर्णि तदा ।
दुग्गाति नाभिजानामि, भिसदानस्सिद फल ॥
- ३४ "समोधाना च राजानो, सोळस मनुजाधिपा ।
कप्पमिह चुद्दसे^२ आसु, चक्कवती महब्बला ॥
- ३५ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा भिसदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. सुचिन्तितत्थेरअपदानं

- R 115 ३६ "गिरिदुग्गचरो आसि, अभिजातो व केसरी ।
मिगसघ वधित्वान, जीवामि पब्बतन्तरे ॥
- 15 ३७ "अत्थदस्सी तु भगवा, सब्बञ्जू वदत वरो ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि पब्बतुत्तम ॥
- ३८ "पसदञ्च मिग हत्त्वा, भक्खितु^३ समुपागमि ।
भगवा तमिह समये, भिक्खमानो^४ उपागमि ॥

^१ १-१ अगमि बुद्धसन्तिके—स्या० । २ तेरग—सी०, स्या० । ३, भक्खेतु—स्या० ।
४, भिक्खाचारो—स्या० ।

- ३९ “वरमसानि पग्गय्ह, अदासि^१ तस्स सत्थुनो ।
अनुमोदि महावीरो, निब्बापेन्तो मम तदा ॥
- ४० “तेन चित्तप्पसादेन, गिरिदुग्ग^२ पविसि अह^३ ।
पीति उप्पादयित्वान, तत्थ कालङ्कतो^३ अह ॥
- ४१ “एतेन मसदानेन, चित्तस्स पणिधीहि च । 5 B 128
पन्नरसे कप्पसते, देवलोके रमि अह ॥
- ४२ “अवसेसेसु कप्पेसु, कुसल चिन्तित^४ मया ।
तेनेव मसदानेन, बुद्धानुस्सरणेन च ॥
- ४३ “अट्ठत्तिसम्हि कप्पम्हि, अट्ठ दीघायुनामका ।
सट्ठिम्हितो कप्पसते, दुवे वरुणनामका ॥ 10
- ४४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा सुचिन्तितो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. वत्थदायकत्थेरअपदानं

- ४५ “पक्खिजातो तदा आसि, सुपण्णो^५ गरुळाधिपो । R 116
अदस्स विरज बुद्ध, गच्छन्त गन्धमादन ॥
- ४६ “जहित्वा गरुळवण्ण, माणवक^६ आधारयि^७ ।
एक वत्थ मया दिन्न, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥ 15
- ४७ “तच्च दुस्स पटिग्गय्ह, बुद्धो लोकग्गनायको ।
अन्तलिक्खे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- ४८ ‘इमिना वत्थदानेन, चित्तस्स पणिधीहि च ।
पहाय गरुळ योनि, देवलोके रमिस्सति’ ॥

१ अदासि—स्या० । २-२ गिरिदुग्गप्पविसह—स्या० । ३ कालकता—सी०, स्या० ।

४ निचित—सी०, कस्ति—स्या० । ५ सरणनामका—स्या० । ६ सुवण्णो—सी० ।

७-७ माणवत्त अराधयि—स्या० ।

B 129 5

- ४९ “अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेद्वो नरासभो ।
वत्थदान पससित्वा, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
५० “भवे निब्बत्तमानमिह, होन्ति मे वत्थसम्पदा ।
आकासे छदन होति, वत्थदानस्सिद फल ॥
५१ “अरुणवा^१ सत्त जना, चक्कवती महब्बला ।
छत्तिसतिमिह आसिसु, कप्पमिह मनुजाधिपा ॥
५२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वत्थदायको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ अम्बदायकत्थेरअपदानं

R 117

15

- ५३ “अनोमदस्सी भगवा, निसिन्नो पब्बतन्तरे ।
मेत्ताय अफरि लोके^२, अप्पमाणे^३ निरूपधि ॥
५४ “कपि अह तदा आसि, हिमवन्ते नगुत्तमे ।
दिस्वा अनोमदस्सि त^३, बुद्धे चित्त पसादयि ॥
५५ “अविदूरे हिमवन्तस्स, अम्बासु फलिनो तदा ।
ततो पक्क गहेत्वान, अम्ब समधुक अद ॥
५६ “त मे बुद्धो विद्याकासि, अनोमदस्सी महामुनि ।
इमिना मधुदानेन, अम्बदानेन^४ चूभय ॥
५७ “सत्तपञ्चासकप्पमिह^५, देवलोके रमिस्सति ।
अवसेसेसु कप्पेसु, वोकिण्ण ससरिस्सति ॥
५८ “खेपेत्वा पापक कम्म, परिपक्काय बुद्धिया^६ ।
विनिपातमगन्त्वान^७, किलेसे ज्ञापयिस्सति ॥

१ अरुणका—सी०, अरुणमा—स्या० । २-२ लोक अप्पमाण—सी० ।

३ अनोम अमित—सी०, अनोममधिक—स्या० । ४ अम्बपानेन—स्या० ।

५ सत्तपञ्चासकप्पानि—सी०, स्या० । ६ बुद्धिया—स्या० । ७, विनिपातादिहागन्त्वा—
स्या०, रो० ।

- ५९ “दमेन उत्तमेनाह^१, दमितोम्हि महेसिना ।
 पतोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥
 ६० “सत्तसत्ततिकप्पसते, अम्बट्टज सनामका^२ ।
 चतुद्दस^३ ते राजानो, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 ६१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा अम्बदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ सुमनत्थेरअपदानं

- ६२ “सुमनो नाम नामेन, मालाकारो अह तदा ।
 अद्दस विरज बुद्ध, लोकाहुतिपटिग्गह ॥
 ६३ “उभो हत्थेहि पग्गय्ह, सुमन पुप्फमुत्तम ।
 बुद्धस्स अभिरोपेसि, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥
 ६४ “इमाय पुप्फपूजाय, चेतनापणिधीहि च ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^४ फल ॥
 ६५ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^५ फल ॥
 ६६ “छब्बीसतिम्हि कप्पम्हि, चत्तारोसु^६ महायसा ।
 सत्तरतनसम्पन्ना, राजानो चक्कवत्तिनो ॥
 ६७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 130

10

15

इत्थ सुद आयस्मा सुमनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ युत्तमेनाह—स्या० । २-२ अम्बट्टजयनामका—स्या० । ३ चतुद्दसा—सी०, स्या० । ४ पुप्फपूजायिद—सी० । ५ चत्तारस्सु—स्या०, रो० ।

१० पुष्पचङ्कोटियत्थेरअपदानं^१

R 118

६८ “अभीतरूप सीह व, गरुडग व पक्खिन ।

व्यग्वूसभ व^२ पवर, अभिजात व केसरि ॥६९ “सिखि तिलोकसरण, अनेज^३ अपराजित ।

निसिन्न समणानग, भिक्खुसङ्घपुरक्खत ॥

5

७०. “चङ्कोटके^४ ठपेत्वान, अनोज पुष्पमुत्तम ।सह^५ चङ्कोटकेनेव, बुद्धसेट्ठ समोकिरि ॥७१ “तेन चित्तप्पसादेन, द्विपदिन्द^६ नरासभ^७ ।

पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥

७२ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।

10

दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

B 131

७३ “सम्पुण्णे तिसकप्पम्हि, देवभूतिसनामका ।

सत्तरत्तनसम्पन्ना, पञ्चासु चक्कवत्तिनो ॥

७४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुष्पचङ्कोटियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

सकचिन्ती^८ अवोपुष्फी, सपच्चागमनेन च^९ ।

16

परप्पसादी^{१०} भिसदो, सुचिन्ति वत्थदायको ॥अम्बदायी^{११} च सुमनो, पुष्पचङ्कोटकीपि च^{१२} ।गाथेकसत्तति वुत्ता, गणिता अत्थदस्सिभि^{१३} ॥

सकचिन्तनियवग्गो सत्तमो ।

१ पुष्पचङ्कोटियत्थेरअपदान—सी० । २ व्यग्वसुभ—स्या० । ३ अनेज्ज—स्या० ।
 ४ चङ्कोटक—सी० । ५ महा—स्या० । ६-६ दिपदिदे नरासभे—सी० ;
 दिपदिन्द०—स्या० । ७-७ सकचित्त अथो पुष्पि पच्चाभिगमनेन च—स्या० । ८ परप्प-
 साद—स्या० । ९ अम्बदायि—स्या० । १० पुष्पचङ्कोटियोपि च—सी० ,
 पुष्पचङ्कोटियोपि च—स्या० । ११ अत्थदस्सिभि—स्या० ।

८. नागसमालवगो

१. नागसमालत्थेरअपदानं

- १ “अपाटलि^१ अह पुप्फ, उज्झित सुमहापथे ।
थूपम्हि अभिरोपेसि, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥
- २ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, थूपपूजायिद फल ॥
- ३ “इतो पन्नस्से कप्पे, भूमियो^२ नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छलभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 192,
R 119

5

इत्थ सुद आयस्मा नागसमालो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ पदसञ्जकत्थेरअपदानं

- ५ “अक्कन्तञ्च पद दिस्वा, तिस्सस्मादिच्चबन्धुनो ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे^३ चित्त पसादयि ॥
- ६ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य सञ्जमल्लभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पदसञ्जायिद फल ॥
- ७ “इतो सत्तमके कप्पे, सुमेधो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा पदसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

१ आपाटलि—स्या० । २ पुप्फियो—स्या० । ३ पादे—सी० ।

३. बुद्धसञ्जकत्थेरअपदानं^१B 133
R 120

- ९ “दुमग्गे पसुकूलिक, लग्ग दिस्वान सत्युनो ।
ततो तमञ्जलि^२ कत्वा, पसुकूल अवन्दह ॥
- १० “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद^३ फल ॥
- ११ “इतो चतुत्थके कप्पे, दुमसारोसि^४ खत्तियो ।
चातुरन्तो विजितावी, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बुद्धसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ भिसालुवदायकत्थेरअपदानं

- १३ “कानन वनमोग्गह^५ वसामि विपिने^६ अह ।
विपर्स्सि अहस बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ॥
- १४ “भिसालुवच्च पादासि, उदक हत्थघोवन ।
वन्दित्वा सिरसा पादे, पक्कामि^७ उत्तरामुखो ॥
- १५ “एकनवुत्तितो कप्पे, भिसालुवमद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- १६ “इतो^८ ततियके^९ कप्पे, भिससम्मत्तखत्तियो ।
सत्त रत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

१ सुसञ्जकत्थेरअपदानं ततिय—स्या० ।

२ ततोह अञ्जलि—स्या० ।

३ पसुसञ्जायिद—स्या० ।

४ दुमहरोसु—स्या० ।

५ वनमोग्गह—स्या० ।

६ पवने—स्या० । ७ पक्कामि—सी० । ८-९ इतो च ततिये—स्या० ।

१७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा भिसालुवदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

छट्ठमाणवार ।

५ एकसञ्जकत्थेरअपदानं

१८ “खण्डो नामासि नामेन, विपस्सिस्सगसावको ।

B 134,
R 121

एका भिक्खा मया दिन्ना, लोकाहुतिपटिग्गहे” ॥

१९ “तेन चित्तप्पसादेन, द्विपदिन्द नरासभ ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकभिक्खायिद फल ॥

5

२० “चत्तालीसम्हितो” कप्पे, वरुणो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

२१ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ तिणसन्थरदायकत्थेरअपदानं^३

२२ “हिवन्तस्साविदूरे, महाजातस्सरो अहु ।

सत्तपत्तेहि” सञ्छन्नो, नानासकुणमालयो ॥

10

२३ ‘तम्हि न्हात्वा’ च पित्वा’ च, अविदूरे वसामह ।

अहस समणानग्ग, गच्छन्त अनिलञ्जसे ॥

१ ० पटिग्गहे—स्या० । २ चत्तालीसे इतो—सी०, स्या० । ३ छट्ठतिण
सन्थार दायकत्थेरअपदान—स्या० । ४ सत्तपत्तेहि—स्या० । ५-५ नहात्वा पीत्वा—सी०,
न्हात्वाच०—स्या० ।

- २४ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
अब्भतो ओरुहित्वान, भूमिय^१ ठासि^१ तावदे ॥
- २५ “विसाणेन^२ तिण गय्ह, निसीदनमदासह ।
निसीदि भगवा तत्थ, तिस्सो^३ लोकग्गनायको^३ ॥
- २६ “सक चित्त पसादेत्वा, अवन्दि^४ लोकनायक ।
पटिकुटिको^५ अपसक्कि^५, निज्झायन्तो महामुनि ॥
- २७ “तेन चित्तप्पसादेन, निम्मान उपपज्जह ।
दुग्गति नाभिजानामि, सन्थरस्स इद फल ॥
- २८ “इतो दुतियके कप्पे, मिगसम्मत्तखत्तियो^६ ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा तिणसन्थरदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ सूचिदायकत्थेरअपदानं

- ३० “तिसकप्पसहस्सम्हि, सम्बुद्धो लोकनायको ।
सुमेधो नाम नामेन, बत्तिसवरलक्खणो^७ ॥
- ३१ “तस्स कञ्चनवण्णस्स, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
पञ्च सूची मया दिन्ना, सिब्बनत्थाय चीवर ॥
- ३२ “तिनेव सूचिदानेन, निपुणत्थविपस्सक ।
तिक्ख लहुञ्च फासुञ्च, आण मे उदपज्जथ^८ ॥
- ३३ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
घारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥

१-१ भूमिय ठाति—स्या० । २ लायनेन—स्या० । ३-३ तिलोकपतिनायको—स्या० ।
४ अवन्दि—सी०, स्या० । ५ ५ उक्कुटिको अवसक्खि—स्या० । ६ मित्त०—स्या० ।
७, बत्तिसवरलक्खणो—सी०, द्वित्तिसवरलक्खणो—स्या० । ८ उपपज्जथ—सी०, स्या० ।

- ३४ “द्विपदाधिपती^१ नाम, राजानो चतुरो अहु ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सूचिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ पाटलिपुष्पियथेरअपदानं

- ३६ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ।
कञ्चनग्घियसङ्कास, बार्तिसवरलक्खण ॥ 5
- ३७ “सेट्ठिपुत्तो तदा आसि, सुखुमालो सुखेधितो^२ । B 13,
उच्छङ्गे पाटलिपुष्फ, कत्वान^३ अभिसर्हरि^४ ॥
- ३८ “हट्ठो हट्ठन चित्तेन, पुष्फेहि^५ अभिपूजयि । R 123
तिस्स लोकविदु नाथ, नरदेव नमस्सह ॥
- ३९ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा । 10
दुग्गति नाभिजानामि, पुष्फपूजायिद फल ॥
- ४० “इतो तेसट्ठिकप्पम्हि, अभिसम्मत्तनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० ‘कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद आयस्मा पाटलिपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ द्विपदाधिपती—सी० स्या० । २ सुखेधितो—स्या० । ३ कत्वा त—सी०,
स्या० । ४ अभिरोपयि—स्या० । ५ पुष्फेन—सी० ।

९ ठितञ्जलियत्थेरअपदानं

- ४२ “मिगलुहो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।
तत्थ^१ अहस^१ सम्बुद्ध, बात्तिसवरलक्खण^२ ॥
- ४३ “तत्थाह अञ्जलिं कत्वा, पक्कामि^३ पाचिनामुखो ।
अविदूरे निसिन्नस्स, नियके^४ पणसन्थरे ॥
- ४४ “ततो मे असनीपातो, मत्थके निपती तदा ।
सोह मरणकालमिह, अकासि पुनरञ्जलिं ॥
- ४५ “द्वेनवुते इतो कप्पे, अञ्जलि अकरि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अञ्जलिस्स इदं फलं ॥
- ४६ “चतुपण्णासकप्पमिह, मिगकेतुसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा ठितञ्जलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. तिपदुमियत्थेरअपदानं^५

B 137
R 124

- ४८ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारसू ।
दन्तो दन्तपरिवुत्तो, नगरा निक्खमी तदा^६ ॥
- ४९ “नगरे हसवतिय^७, अहोसि मालिको तदा ।
य तत्थ उत्तम^८ तोणि, पद्मपुष्फानि^९ अगगहि ॥
- ५० “अहस विरज बुद्ध, पटिमग्गन्तरापणे ।
सह^{१०} दिस्वान सम्बुद्ध, एव चिन्तेसह तदा ॥

१-१ तत्थहसासि—सी०, स्या० । २ तस्सपवरलक्खण सी० । ३ पक्कामि स्या० ।
४ नियते—स्या० । ५ दसम तीणि पदुमियत्थेरापदानं—स्या० । ६ जिनो सी० ।
७ हसवतिया—सी०, स्या० । ८-८ उत्तम पुष्फ तोणि पुष्फानि—सी०, पदुमपुष्फानि—
स्या० । ९ सोह—सी० ।

- ५१ “कि मे इमेहि पुप्फेहि, रज्जो उपनितेहि^१ मे ।
गाम वा गामखेत वा, सहस्स वा लभेय्यह ॥
- ५२ “अदन्तदमन^२ वीर^३, सब्बसत्तसुखावह ।
लोकनाथ^४ पूजयित्वा^५, लच्छामि अमत धन ॥
- ५३ “एवाह चिन्तयित्वान, सक चित्त पसादयि ।
तीणि लोहितके गथ्ह, आकासे उक्खिपि तदा ॥
- ५४ “मया उक्खित्तमत्तम्हि, आकासे पत्थरिसु ते ।
धारिसु मत्थके तत्थ, उद्धवण्टा अधोमुखा ॥
- ५५ “ये केचि मनुजा दिस्वा, उक्कुट्ठि सम्पवत्तयु ।
देवता अन्तलिक्खम्हि, साधुकार पवत्तयु ॥
- ५६ “अच्छेर लोके उप्पन्न बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ।
सब्बे धम्म सुणिस्साम, पुप्फान वाहसा मय ॥
- ५७ “पट्टमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
वीथिय हि ठितो सन्तो^६, इमा गाथा अभासथ ॥
- ५८ ‘यो सो बुद्ध अपूर्जेसि, रत्तपद्मेहि^७ माणवो ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ५९ ‘तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
तिसकप्पानि^८ देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
- ६० ‘महावित्थारिक नाम, ब्यम्ह^९ हेस्सति तावदे ।
तियोजनसत्तुब्बिद्ध^{१०}, दियड्डुसतवित्थत ॥
- ६१ ‘चत्तारिसतसहस्सानि, निथ्यूहा च सुमापिता ।
कूटागारवरूपेता, महासयनमण्डिता^{११} ॥

६

10

15

B 1 8

20

R 123

१ उपनितेहि—स्या० । २-२ अदन्तदमक वीर—सी०, अदन्तदमक वीर—स्या० ।

३-३ लोकनाथ व पूजित्वा—स्या० । ४ सत्था—सी० । ५ रत्तपद्मेहि—सी०, स्या० ।

६ तिसक्खत्तु—स्या० । ७ ब्यम्ह—सी० । ८ तियोजनसत्तुब्बेध—सी० ।

९. ० वीसिता—सी० ।

- ६२ 'कोटिसतसहस्सियो'^१, परिवारेस्सन्ति अच्छरा ।
कुसला नच्चगीतस्स, वादिते पि^२ पदक्खिणा ॥
- ६३ 'एतादिसे ब्यम्हवरे, नारीगणसमाकुले ।
वस्सिस्सति पुप्फवस्सो, दिब्बो लोहितको सदा ॥
- ६४ 'भित्तिखीले नागदन्ते, द्वारबाहाय^३ तोरणे ।
चक्कमत्ता लोहितका, ओलम्बिस्सन्ति तावदे ॥
- ६५ 'पत्तेन पतसञ्छन्ने, अन्तोब्यम्हवरे इम ।
अत्थरित्वा पारुपित्वा, तुवट्ठिस्सन्ति तावदे ॥
- ६६ 'भवन परिवारेत्वा, समन्ता सतयोजने^४ ।
तेपि पद्मा^५ लोहितका, दिब्बगन्व पवायरे ॥
- ६७ 'पञ्चसत्तत्तिक्खत्तु च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ६८ 'सम्पत्तियो दुवे भूत्वा, अनीति अनुपद्दो ।
सम्पत्ते परियोसाने, निब्बान पापुणिस्सति^६ ॥
- ६९ "सुदिट्ठो वत मे बुट्ठो, वाणिज्ज^७ सुपयोजित^८ ।
पद्धानि तीणि पूजेत्वा, अनुभोसि तिसम्पदा ॥
- ७० "अज्ज मे धम्मप्पत्तस्स, विप्पमुत्तस्स सब्बसो ।
सुपुप्फित लोहितक, धारयिस्सति मत्थके ॥
- ७१ "मम कम्म कथेन्तस्स, पदुमुत्तस्सत्थुनो ।
सतपाणसहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ॥
- ७२ "सतसहस्सितो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, तिपदुमानिद^९ फल ॥
- ७३ "किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिवक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

B 139

१ कोटिसतसहस्सायो—सी०, स्या० । २ वादिते च—स्या० । ३ द्वारबाहे च—
स्या० । ४ सतयोजन—सी०, स्या० । ५ ते विमुद्धा—सी०, स्या० । ६ फस्सयिस्सति—
सी० । ७-८ वाणिज्जमुपयोजित—स्या०० । ९ तिण्णपदुमानिद—सी०, स्या० ।

७४ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 126

इत्थ सुद आयस्मा तिपट्टुमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

नागसमालो पदसञ्जी, सञ्जकालुवदायको^१ ।

एकसञ्जी तिणसन्थारो^२, सूचिपाटलिपुप्फियो ॥

ठितञ्जली तिपट्टुमी, गाथायो पञ्चसत्तति ।

नागसमालवगो अट्टमो ।

---

१ ससञ्जालुवदायको—सी०, सुसञ्जालुवदायको—स्या० । २ तिणददो—
सी०, स्या० ।

९. तिमिरवग्गो

१ तिमिरपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

B 140

१ “चन्दभागानदीतीरे, अनुसोत वजामह ।

निसिन्न समण दिस्वा, विप्पसन्नमनाविल ॥

२ “तत्थ^१ चित्त पसादेत्वा^२, एव चिन्तेसह तदा ।

तारयिस्सति तिण्णोय, दन्तोय दमयिस्सति ॥

5

३ “अस्सासिस्सति अस्सत्थो, सन्तो च समयिस्सति ।

मोचयिस्सति मुत्तो च, निब्बापेस्सति निब्बुतो ॥

४ “एवाह चिन्तयित्वान, सिद्धत्थस्स महेसिनो ।

गहेत्वा तिमिरपुण्ड्र, मत्थके ओकिरि अह^३ ॥

५ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, कत्वा च न पदक्खिण ।

10

वन्दित्वा सत्थुनो पादे, पक्कामि अपर दिस ॥

६ “अचिर गतमत्त म, मिगराजा विहेठयि^४ ।

पपातमनुगच्छन्तो, तत्थेव पपति अह ॥

७ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य पुण्ड्रमभिरोपयि ।

दुग्गति नाभिजानामि, पुण्ड्रपूजायिद^५ फल ॥

R 127 15

८ “छप्पञ्जासम्हि कप्पम्हि, सत्तेवासु महायसा^६ ।

सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्तो महब्बला ॥

९ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।

छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्समा तिमिरपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ तस्स चित्त पसादेसि—स्या० । २ तदा—स्या० । ३ अपीळयि—स्या० ।

४ बुद्धपूजायिद—सी० स्या० । ५ महारहा—स्या० ।

२ गतसञ्जकथेरअपदानं

- १० “जातिया सत्तवस्सोह, पब्बजि अनगारिय ।
अवन्दि सत्थुनो पादे, विप्पसन्नेन चेतसा ॥ B 141
- ११ “सत्तनङ्गलकीपुप्फे,^१ आकासे उक्खिपि अह ।
तिस्स बुद्ध समुद्दिस्स, अनन्तगुणसागर ॥
- १२ “सुगतानुगत मग्ग, पूजेत्वा हट्ठमानसो ।
अञ्जलिञ्च तदाकासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥ 5
- १३ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १४ “इतो अट्ठमके कप्पे, तयो अग्गिसिखा अहु ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥ 10
- १५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा गतसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ निपन्नञ्जलिकथेरअपदानं^२

- १६ “ख्खमूले निसिन्नोह, व्याधितो परमेन च^३ ।
परमकारुञ्जपत्तोम्हि, अरञ्जे कानने अह^४ ॥ R 128
- १७ “अनुकम्प उपादाय, तिस्सो सत्था उपेसि^५ म ।
सोह निपन्नको सन्तो, सिरे कत्वान अञ्जलि ॥ 15
- १८ “पसन्नचित्तो सुमनो, सब्बसत्तानमुत्तम ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, तत्थ कालङ्कतो अह ॥

१ सत्तनङ्गलकीपुप्फे—सी०, ० लकिपुप्फे—स्या० । २ नि-पन्नञ्जलिकथेरअपदान—

सी० । ३ ह—स्य० । ४ ब्रह्म—स्या० । ५, उपेति—स्या० ।

B 142

- १९ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य वन्दि पुरिसुत्तम ।
 दुग्गति नाभिजानामि, वन्दनाय इद फल ॥
- २० “इतो पञ्चमके कप्पे, पञ्चेवासु महासिखा ।
 सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा निपन्नञ्जलिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ अधोपुप्फियत्थेरअपदानं

R. 129

- २२ “अभिभू नाम सो भिक्खु, सिखिनो अगसावको ।
 महानुभावो तेविज्जो, हिमवन्त उपागमि ॥
- २३ “अहम्पि हिमवन्तम्हि, रमणीयस्समे इसि ।
 वसामि अप्पमञ्जासु, इद्धीसु च तदा वसी ॥
- २४ “पक्खिजातो वियाकासे, पब्बत अधिवर्त्तयि^१ ।
 अधोपुप्फ गहेत्वान, आगच्छि पब्बत अह ॥
- २५ “सत्त पुप्फानि गण्हित्वा, मत्थके ओकिरि अह ।
 आलोकिते^२ च वीरेन, पक्कामि पाचिनामुखो ॥
- २६ “आवास अभिसम्भोसि,^३ पत्वान अस्सम अह ।
 खारिभार^४ गहेत्वान, पायासि^५ पब्बतन्तर ॥
- २७ “अजगरो म^६ पीळेसि, घोररूपो महब्बलो ।
 पुब्बकम्म सस्त्वान, तत्थ कालङ्कतो अह ॥
- २८ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद फल ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अधोपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अभिपत्त्ययि—स्या० । २ आलोकितो—स्या० । ३ अभिसज्जोसि—स्या० ।

४, खारिहार—स्या० । ५ पाविसि—सी० । ६ अजगरोपि—स्या० ।

५ रंसिसञ्जकत्थेरअपदानं

- ३० “पब्बते हिमवन्तम्हि, वास कप्पेसह पुरे ।
अजिनुत्तरवासोह^१, वसामि पब्बतन्तरे ॥
- ३१ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सतरसि व^२ भाणुम ।
वनन्तरगत दिस्वा, सालराज व पुप्फित ॥
- ३२ “रस्या^३ चित्त पसादेत्वा, विपस्सिस्स महेसिनो ।
पग्गह् अञ्जलि वन्दि, सिरसा उक्कुटी^४ अह ॥
- ३३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, रंसिसञ्जायिद फल ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 143

5

इत्थ सुद आयस्मा रंसिसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ दुत्तियरंसिसञ्जकत्थेरअपदानं

- ३५ “पब्बते हिमवन्तम्हि, वाकचीरधरो अह ।
चङ्कमश्च समारुब्धो, निसीदि पाचिनामुखो ॥
- ३६ “पब्बते सुगत दिस्वा, फुस्स ज्ञानरत तदा^५ ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, रस्या चित्त पसादयि ॥
- ३७ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य सञ्जमलभि^६ तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, रंसिसञ्जायिद फल ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10 R 130

15

इत्थ सुद आयस्मा रंसिसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अजिनुत्तरवत्थोह—स्या० । २ सतरसी व—स्या० । ३ रसे—स्या० ।

४, उक्कुटिको—स्या० । ५ सदा—स्या० । ६ कम्ममकरि—स्या० ।

७ फलदायकत्थेरअपदानं

- B 144 ३९ “पब्बते हिमवन्तम्हि, खराजिनधरो अह ।
 फुस्स जिनवर दिस्वा, फलहृत्यो फल अद ॥
 ४० “यमह फलमदासि, विप्पसन्नेन चेतसा ।
 भवे निब्बत्तमानम्हि, फल निब्बत्तते मम ॥
 5 ४१ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य फल अदादि अह ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
 ४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा फलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सदसज्जकत्थेरअपदानं

- R 131 ४३ “पब्बते हिमवन्तम्हि, वसामि - पण्णसन्थरे ।
 फुस्सस्स धम्म भणतो, सद्दे चित्त पसादयि ॥
 10 ४४ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पुज्जकम्मस्सिद फल ॥
 ४५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सदसज्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. बोधिसिञ्चकत्थेरअपदानं

- ४६ “विपस्सिस्स भगवतो, महाबोधिमहो अह ।
 पब्बज्जुपगतो सन्तो, उपगच्छि^१ अह^२ तदा^३ ॥

१ उपगच्छि—स्या० । २-२ मह अह—सी० ।

- ४७ “कुसुमोदकमादाय^१, बोधिया ओकिरि अह ।
मोचयिस्सति नो मुत्तो, निब्बापेस्सति निब्बुत्तो ॥
- ४८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य बोधिमभिसिञ्चयि^२ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बोधिसिञ्चायिदं^३ फल ॥
- ४९ “तेत्तिसे वत्तमानम्हि, कप्पे आसु जनाधिपा ।
उदकसेचना^४ नाम, अट्टेते चक्कवत्तिनो ॥
- ५० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 145

5

इत्थ सुद आयस्मा बोधिसिञ्चको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० पदुमपुष्पियत्थेरअपदानं

- ५१ “पोक्खरवन पविट्ठो, भञ्जन्तो पदुमानिह ।
तत्थद्दसं^५ फुस्स बुद्ध^६, वार्त्तिसवरलक्खण ॥
- ५२ “पदुमपुष्प गहेत्वान, आकासे उक्खिर्पि अह ।
पापकम्म सरित्त्वान^७, पब्बजि अनगारिय ॥
- ५३ “पब्बजित्वान कायेन, मनसा सवुत्तेन च ।
वचीदुच्चरित हित्वा, आजीव परिमोर्धयि ॥
- ५४ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य पुष्पमभिरोर्पयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- ५५ “पदुमाभासनामा^८ च, अट्टारस महीपती ।
अट्टारसेसु कप्पेसु, अट्टतालीसमासिसु ॥
- ५६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 132

10

16

B 146

इत्थ सुद आयस्मा पदुमपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ कुसुमोदक०—स्या० । अभिसिञ्चह—स्या० । ३ बोधिसिञ्चस्मिद स्या० ।

४ उदकासेचना—सी०, स्या० । ५-५ अद्दमफुस्ससम्बुद्ध—सी०, स्या० । ६ सरित्त्वा—स्या० ।

७ पदुम०—स्या० । ८ व—स्या० ।

तस्सुद्धानं

तिमिरनङ्गलीपुष्प^१, निप्पन्नञ्जलिको^२ अधो ।
 द्वे रसिसञ्जी फलदो, सदसञ्जी च सेचको ।
 पद्मपुष्पी^३ च गाथायो, छप्पञ्जास^४ पकितिता ॥

तिमिरवग्गो नवमो ।

---

१ तिमिरनङ्गलीपुष्पी—सी०, तिमिरनङ्गलिपुष्पी—स्या० । २ निप्पन्नञ्जलिको—
 सी०, स्या० । ३ पद्मपुष्पी—स्या० । ४ छप्पञ्जासा—स्या० ।

१०. सुधावग्गो

१ सुधापिण्डयत्थेरअपदानं

- १ "पूजारहे पूजयतो, बुद्धे यदि व^१ सावके । B 147,
R 133
पपञ्चसमतिक्रान्ते, तिण्णसोकपरिद्वे ॥
- २ "ते तादिसे पूजयतो, निब्बुते अकुतोभये ।
न सक्का पुञ्ज सङ्घात, इमेत्तमपि^२ केनचि ॥
- ३ "चतुन्नमपि^३ दीपान, इस्सर योध कारये । 6
एकिस्सा^४ पूजनायेत, कल नाग्घति सोळ्ळसि ॥
- ४ "सिद्धत्थस्स नरग्गस्स, चेतिये फलितन्तरे^५ ।
सुधापिण्डो मया दिन्नो, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ५ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा । 10
दुग्गति नाभिजानामि, पटिसङ्खारस्सिद फल ॥
- ६ "इतो तिसतिकप्पम्हि, पटिसङ्खारसव्हया ।
सत्तरतनसम्पन्ना, तेरस चक्खवत्तिनो ॥
- ७ "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुधापिण्डयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

---

१ च—स्या० । २ इदम्मत्तन्ति—सी० । ३ चतुन्नमपि—स्या० । ४ एतिस्सा—
स्या० । ५ इट्ठकन्तरे—स्या० ।

२ सुचिन्निकत्थेरअपदानं^१

- ८ “तिस्सस्स लोकनाथस्स, सुद्धपीठमदासह ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, बुद्धस्सादिच्चबन्धुनो ॥
- ९ “अट्टारसे^२ इतो कप्पे, राजा आसि महारुचि ।
भोगो च विपुलो आसि, सयनञ्च अनप्पक ॥
- B 148 5 १० “पीठ बुद्धस्स दत्तवान्, विप्पसत्तेन चेतसा ।
अनुभोमि सक कम्म, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥
- R 134 ११ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य पीठमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पीठदानस्सिद फल ॥
- 10 १२ “अट्टतिसे इतो कप्पे, तयो ते चक्खवत्तिनो ।
रुचि उपरुचि चेव, महारुचि तत्तियको ॥
- १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुचिन्निको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. अड्ढचेळकत्थेरअपदानं

- १४ “तिस्सस्साह भगवतो, उपड्डुदुस्समदासह ।
परमकापञ्चपत्तोमिह, दुग्गतेन^३ सर्माप्पतो ॥
- 15 १५ “उपड्डुदुस्स दत्तवान्, कप्प सग्गमिह मोदहं ।
अवसेसेसु कप्पेसु, कुसल^४ कारित मया^५ ॥
- १६ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य दुस्समददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, दुस्सदानस्सिद फल ॥

१ सुचिन्नित्थेरापदान—सी०, दुत्तिय सुपीठियत्थेरापदान—स्या० । २ अट्टतिसे—
सी०, स्या० । ३ दुग्गत्तेन—सी० । ४-४ कुसलञ्चकारिमह—स्या० ।

- १७ “एकूनपञ्जासकप्पम्हि^१, राजानो चक्कवत्तिनो ।
समन्तच्छदना^२ नाम, बार्त्तिसासु^३ जनाधिप ॥
- १८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सोणो अड्डवेळको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सूचिदायकत्थेरअपदानं

- १९ “कम्मरोह पुरे आसि, बन्धुमाय पुरुत्तमे ।
सूचिदान मया दिन्न, विपस्सिस्स महेसिनो ॥ B, 149
- २० “वजिरग्गसम जाण, होति कम्मेन तादिसं ।
विरागोम्हि विमुत्तोम्हि, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥ 5
- २१ “अतीते च भवे सब्बे, वत्तमाने चनागते^३ ।
जाणेन विचिनि सब्ब, सूचिदानस्सिद फल ॥ R 13
- २२ “एकनवुत्तितो कप्पे, सत्तासु वजिरव्हया^४ ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवती महब्बला ॥ 10
- २३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सूचिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. गन्धमालियन्थेरअपदानं

- २४ “सिद्धत्थस्स भगवतो, गन्धथूप अकासह ।
सुमनेहि पटिच्छन्न, बुद्धानुच्छविक कत^५ ॥
- २५ “कञ्चनग्घियसङ्कास, बुद्ध लोकग्गनायक ।
इन्दीवर व जलित, आदित्त व हुतासन ॥ 15

१ एकपञ्जासकप्पम्हि—स्या० । २-२ समन्ता ओदनानाम खत्तियासु—स्या० ।

३-३. अतीता च भवा सब्बे, वत्तमाना च नागता—स्या० । ४ वजिरासमा—स्या०, रो० ।

५, अह—स्या०, रो० ।

- २६ “व्यग्वसभ व^१ पवर, अभिजात व केसरि ।
निसिन्न समणानग्ग, भिक्खुसङ्घपुरक्खत ॥
- २७ “वन्दित्वा सत्थुनो पादे, पक्कामि उत्तरामुखो ।
चतुन्नवुत्तितो कप्पे, गन्धमाल यतो अद ॥
- २८ “बुद्धे कतस्स कारस्स, फलेनाह विसेसतो ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २९ “चत्तारीसम्हि एकूने, कप्पे आसिसु सोळ्ळस ।
देवगन्धसनामा ते, राजानो चक्कवत्तिनो ॥
- ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 150

इत्थ सुद आयस्मा गन्धमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. तिपुप्फियत्थेरअपदानं

- ३१ “मिगलुद्धो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह^२ ।
पाटलि हरित दिस्वा, तीणि पुप्फानि ओकिरि ॥
- ३२ “पतितपत्तानि^३ गण्हित्वा, बहि छड्डेसह तदा ।
अन्तोमुद्ध बहिसुद्ध, सुविमुत्त^४ अनासव ॥
- ३३ “सम्मुखा विय सम्बुद्ध, विपस्सि लोकनायक ।
पाटलि अभिवादेत्वा, तत्थ कालङ्कतो अह ॥
- ३४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य बोधिमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिपूजायिद फल ॥
- ३५ “समन्तपासादिका नाम, तेरसासिसु राजिनो ।
इतो तेत्तिसकप्पम्हि, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 136 10

15

20

इत्थ सुद आयस्मा तिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ व्यग्वसभव—स्या० । २ ब्रह्मा—स्या० । ३ सत्तपत्तानि—सी०,
सुक्खपण्णानि—स्या० । ४ विमुत्त—स्या० । ५ तिसत्तिकप्पम्हि—स्या० ।

७. मधुपिण्डिकत्थेरअपदानं

- ३७ “विपिने^१ कानने दिस्वा, अप्पसहे निराकुले ।
सिद्धत्थ इतिन सेट्ठ, आहुतीन पटिग्गह ॥
- ३८ “निब्बुत्त^२ महानाग, निसभाजानिय यथा ।
ओसवि^३ व^४ विरोचन्त, देवसघनमस्सित ॥ B 151
- ३९ “वित्ति^५ ममाहु तावदे, आण उप्पज्जि तावदे ।
वुट्ठितस्स^६ समाधिम्हा, मधु दत्त्वान सत्थुनो ॥ 5
- ४० “वन्दित्वा सत्थुनो^७ पादे, पक्कामि पाचिनामुखो ।
चतुत्तिसम्हि कप्पम्हि, राजा आसि सुदस्सनो ॥ R 137
- ४१ “मधु भिसेहि^८ सवति, भोजनम्हि च तावदे ।
मधुवस्स पवस्सित्थ, पुब्बकम्मस्सिद फल ॥ 10
- ४२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य मधु अददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, मधुदानस्सिद फल ॥
- ४३ “चतुत्तिसे इतो कप्पे, चत्तारो ते सुदस्सना ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ४४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 15

इत्थ सुद आयस्मा मधुपिण्डिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. सेनासनदायकत्थेरअपदानं

- ४५ “सिद्धत्थस्स भगवतो, अदासि पण्णसन्थर ।
समन्ता उपहारञ्च^९, कुसुम ओकिरि अह ॥

१ विवने—स्या०, रो० । २ निब्बूत्तित—स्या० । ३-३ ओसधीव—स्या० ।

४-४ वित्ति मे पाहुना ताव—सी०, स्या० । ५ वुट्ठितस्स—स्या० । ६ सिरसा—स्या० ।

७, भिसेहि—स्या० । ८, उपकारञ्च—स्या० ।

- ४६ “पासादेव^१ गुण रम्म^२, अनुभोमि महारह ।
महग्धानि च पुप्फानि, सयनेभिसवन्ति^३ मे ॥
- ४७ “सयनेह तुवट्टामि, विचित्ते पुप्फसन्थते ।
पुप्फवुट्ठि च सयने, अभिवस्सति तावदे ॥
- B 152 6 ४८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, अदासि पण्णसन्थर ।
दुग्गति नाभिजानामि, सन्थरस्स इद फल ॥
- ४९ “तिणसन्थरका^३ नाम, सत्तेते चक्कवत्तिनो ।
इतो ते पञ्चमे कप्पे, उप्पज्जिसु जनाधिपा ॥
- R 188 ५० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सेनासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

९. वेय्यावच्चकत्थेरअपदानं

- 10 ५१ “विपस्सिस्स भगवतो, महापूगगणो^५ अहु ।
वेय्यावच्चकरो आसि, सब्बकिच्चेसु वावटो^५ ॥
- ५२ “देय्यधम्मो च मे नत्थि, सुगतस्स महेसिनो ।
अवन्दि सत्थुनो पादे, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ५३ “एकनवुत्तितो कप्पे, वेय्यावच्च अकासह ।
15 दुग्गति नाभिजानामि, वेय्यावच्चस्सिद फल ॥
- ५४ “इतो च अट्ठमे कप्पे, राजा आसि सुचिन्तितो^६ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वेय्यावच्चको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ पासादे च गृह रम्म—स्या० । २ सयनेभिवस्सन्ति—स्या० । ३ ठिता
सन्थारका—स्या० । ४ महापुगगणो—स्या० । ५ व्यावटो—सी०, स्या० ।
६ सुचिन्तियो—स्या० ।

१०. बुद्धपट्टाकत्थेरअपदानं

- ५६ “विपस्सिस्स”^१ भगवतो, अहोसिं सङ्खधम्मको ।
 निच्चुपट्टानयुत्तोम्हि, सुगतस्स महेसिनो ॥
- ५७ “उपट्टानफल पस्स”, लोकनाथस्स तादिनो ।
 सट्ठितूरियसहस्सानि^२, परिवारेन्ति म सदा ॥
- ५८ “एकनवुत्तितो कप्पे, उपट्ठाहिं महार्हासि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, उपट्टानस्सिद फल ॥
- ५९ “चतुवीसे”^३ इतो कप्पे, महानिग्घोसनामका ।
 सोळसासिसु राजानो, चक्कवत्ती महव्वला ॥
- ६० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 153

5 R 139

इत्थ सुद आयस्मा बुद्धपट्टाको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

सुधा सुचिन्ति^४ चेळञ्च, सुची च^५ गन्धमालियो ।
 तिपुप्फियो मधुसेना^६, वेय्यावच्चो चुपट्टको ।
 समसट्ठि^७ च गाथायो, अस्मि वग्गे पकित्तिता ॥

10

सुधावग्गो दसमो ।

अथ वग्गुद्धानं

बुद्धवग्गो हि पठमो, सीहासनि सुभूति च ।
 कुण्डधानो उपालि च, बीजनिसकचिन्ति च ॥
 नागसमालो तिमिरो^८, सुधावग्गेन ते दस ।
 चतुद्दसता^९ गाथा, पञ्चपञ्चासमेव च ॥

15

बुद्धवग्गदसक ।

पठमसतक समत्त ।

१ विपस्सिनो—सी०, स्या० । २ पस्स—स्या० । ३ मट्ठितूरिय०—सी०, स्या० ।

४ चतुचपुते—स्या० । ५-५ पीठञ्च चेळञ्च कम्मरो—स्या० । ६-६ मधुसेना वेय्यापच्चोव धम्मको—स्या० । ७ समसट्ठि—स्या० । ८ बीजानी सक्चित्तो—स्या० ।

९ तिमिरि—स्या० । १० चतुद्दसत—सी० ।

११. भिक्खुदायिवग्गो

१. भिक्खुदायकत्थेरअपदानं

B 154,
R 140

- १ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।
पवरा^१ अभिनिक्खन्त, वना^२ निब्बनमागत^३ ॥
- २ “कटच्छुभिक्ख पादासि, सिद्धत्थस्स महेसिनो ।
पञ्चाय^३ उपसन्तस्स, महावीरस्स तादिनो ॥
- ३ “पदेनानुपदायन्त^४, निब्बापेन्ते^५ महाजन ।
उळारा^६ वित्ति मे जाता, बुद्धे आदिच्चबन्धुने^६ ॥
- ४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमदादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिद फल ॥
- ५ “सत्तासीतिम्हितो कप्पे, महारेणु सनामका ।
सत्तस्तनसम्पन्ता, सत्तेते^७ चक्खवत्तिनो ॥
- ६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन’” ॥

इत्थ सुद आयस्मा भिक्खुदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ जाणसञ्जिकत्थेरअपदानं^८

- ७ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, निसभाजानिय यथा ।
तिधापभिन्न^९ मातङ्ग, कुञ्जर व महेसिन ॥
- ८ “ओभासेन्त^{१०} दिसा सब्बा, उळुराज व^{११} पूरित^{११} ।
रथिय^{१२} पटिपज्जन्त, लोकजेट्ट अपस्सह^{१३} ॥

१ पवना—स्या० । २-२ वाना निब्बानमागत—स्या० । ३ पञ्चस्स—स्या० ।
४ पदेनानुपदायन्तो—सी०, स्या० । ५ निब्बापेत्त—स्या०, रो० । ६-६ वित्ति मे पाहुना
ताव, बुद्धस्सादिच्चबन्धुनो—स्या० । ७ सत्तेव—सी० । ८ भाणसञ्जिकत्थेरअपदान—सी० ।
९ तिधाप्यभिन्न—स्या० । १० ओभासन्त—सी० । ११-११ सालराजव पुष्पित—स्या० ।
१२ रथिया—स्या० । १३ नरुत्तम—स्या० ।

- ९ “आणे चित्त पसादेत्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सिद्धत्थमभिवादयि ॥
- १० “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, आणसज्जायिद फल ॥
- ११, “तेसत्ततिम्हितो कप्पे, सोळसासु नरुत्तमा ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 165

5

R 141

इत्थ सुद आयस्मा आणसज्जिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ उप्पलहत्थियत्थेरअपदानं

- १३ “तिवराय निवासीह, अहोसि मालिको तदा ।
अद्दस विरज बुद्ध, सिद्धत्थ लोकपूजित^१ ॥
- १४ “पसन्नचित्तो सुमनो, पुप्फहत्थमदासह ।
यत्थ यत्थुपपज्जामि, तस्म कम्मस्स वाहसा ॥
- १५ “अनुभोमि फल इट्ठ, पुब्बे सुकतमत्तनो ।
परिक्खित्तो सुमत्तलेहि, पुप्फदानस्सिद फल^२ ॥
- १६ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपरि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद^३ फल ॥
- १७ “चतुन्नवुत्तुपादाय, ठपेत्वा वत्तमानक ।
पञ्चराजसता तत्थ, नज्जसमसनामका^४ ॥
- १८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा उप्पलहत्थियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. लोकनायक—सी० । २-२ ससज्जाय इद फल—स्या० । ३ बुद्धपूजायिद—सी० ।

४ नज्जुपसनामका—सी०, स्या० ।

४ पदपूजकत्थेरअपदानं

- B 156 १९ “सिद्धत्थस्स भगवतो, जातिपुप्फमदासह ।
पादेसु सत्त पुप्फानि, हासेनोकिस्तिता नि मे ॥
- २० “तेन कम्मेनह अज्ज, अभिभोमि^१ नरामरे ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- B 142 २१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद फल ॥
- २२ “समन्तगन्धनामासु, तेरस चक्कवत्तिनो ।
इतो पञ्चमके कप्पे, चातुरत्ता जनाधिपा^२ ॥
- २३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ मुट्ठिपुप्फियत्थेरअपदानं

- 10 २४ “सुदस्सनोति नामेन, मालाकारो अह तदा ।
अहस विरज बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- २५ “जातिपुप्फ गहेत्वान, पूजयि पदुमुत्तर ।
विसुद्धचक्खु सुमनो, दिब्बचक्खु समज्झग ॥
- २६ “एतिस्सा पुप्फपूजाय, चित्तस्स पणिधीहि च ।
15 कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह^३ ॥
- २७ “सोळसासिसु राजानो, देवुत्तरसनामका ।
छत्तिसम्हि इतो कप्पे, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मुट्ठिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अतिभोमि—सी० । २ गणाधिपा — स्या० । ३ नृपपज्जह—सी०, स्या० ।

६. उदकपूजकत्थेरअपदानं

- २९ “सुवणवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अनिलञ्जसे ।
घतासन व जलित, आदित्त व हुतासन ॥ B 157
- ३० “पाणिना उदक गृह्ण, आकासे उक्खिपि अह ।
सम्पटिच्छि महावीरो, बुद्धो कारुणिको इसि^१ ॥
- ३१ “अन्तलिक्खे ठितो सत्था, पदुमुत्तरनामको ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, इम गाथ अभासथ ॥ 5 R 143
- ३२ ‘इमिना दकदानेन, पीति उप्पादनेन च ।
कप्पसतसहस्सम्पि^२, दुग्गति नुपपज्जति ’ ॥
- ३३ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥ 10
- ३४ “सहस्सराजनामेन, तयो ते चक्खवत्तिनो ।
पञ्चसट्ठिकप्पसते, चातुरन्ता जनाधिपा ॥
- ३५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उदकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. नळमालियत्थेरअपदानं^४

- ३६ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
तिणत्थरे निसिन्नस्स, उपसन्तस्स तादिनो ॥ 15
- ३७ “नळमाल गहेत्वान, बन्धित्वा बीजनि अह ।
बुद्धस्स उपनामेसि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- ३८ “पटिगगहेत्वा^५ सब्बञ्जू, बीजनि लोकनायको ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, इम गाथ अभासथ ॥

१ मयि—स्या० । २ कम्पमनसहस्सम्हि—सी०, स्या० । ३ नूपपजसि—स्या० ।

४, नळमालि०—सी० । ५, पटिगगहेत्वान—स्या० ।

B 158

३९ 'यथा मे कायो निब्बाति', परिळाहो न विज्जति ।
तथेव तिविधग्गीहि, चित्तं तव विमुच्चतु' ॥

४० "सब्बे देवा समागच्छु", ये केचि वननिस्सिता^३ ।
सोस्साम^४ बुद्धवचन, हामयन्त च दायक ॥

5

४१ "निसिन्नो भगवा तत्थ, देवसघपुरक्खतो ।
दायक सम्पहसेन्तो, इमा गाथा अभासथ ॥

४२ 'इमिना बीजनिदानेन, चित्तस्स पणिधीहि च ।
सुब्बतो नाम नामेन, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

R 144

४३ 'तेन कम्मावसेसेन, सुक्कमूलेन चोदितो ।
मालुतो नाम नामेन, चक्कवत्ती भविस्सति' ॥

10

४४ "इमिना बीजनिदानेन, सम्मानविपुलेन च ।
कप्पसतसहस्सम्पि, दुग्गतिं नुपपज्जति ॥

४५ "तिसकप्पसहस्सम्हि, सुब्बता अट्ठतिस ते ।
एकूनतिससहस्से, अट्ठ मालुतनामका ॥

15

४६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा नळमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।
सत्तमभाणवार ।

८ आसनुपट्ठाहकत्थेरअपदानं^५

४७ "कानन वनमोग्गह, अप्पसद् निराकुल ।
सीहासन मया दिन्न, अत्थदस्सिस्स तादिनो ॥

४८ "मालाहत्थ^६ गहेत्वान, कत्वा च न पदक्खिण ।
सत्थार पयिरुपासित्वा, पक्कामि उत्तरामुखो ॥

B 159 20

४९ "तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
सन्निब्बापेमि अत्तान, भवा सब्बे समूहता ॥

१ निब्बायि—स्या० । २ समागच्छु—स्या० । ३ दुमनिस्सिता—स्या० ।

४ सुस्साम—स्या० । ५ आसनुपट्ठापकत्थेर०—सी०, आसनुपट्ठापकत्थेर०—स्या० ।

६, मालहत्थ—स्या० ।

- ५० “अट्टारसकप्पसते, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, सीहासनस्सिद फल ॥
- ५१ “इतो सत्तकप्पसते, सन्निब्बापक व्वत्तियो ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा आसनुपट्टाहको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ बिळालिदायकथेरअपदानं

- ५३ “हिमवन्तस्साविदूरे, वसामि पण्णसन्थरे ।
घासेसु गेधमापन्नो, सेय्यसीलो^१ चह^१ तदा ॥
- ५४ “खणन्तालु^२ कलम्बानि, बिळालितक्कलानि च ।
कोल भल्लातक बिल्ल^३, आहत्वा पटियादित ॥
- ५५ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- ५६ “उपागत महानाग, देवदेव नरासभ ।
बिळालि पग्गहेत्वान, पत्तम्हि ओकिरि अह ॥
- ५७ “परिभुञ्जि महावीरो, तोसयन्तो मम तदा ।
परिभुञ्जित्वान सब्बञ्जू, इम गाथ अभासथ ॥
- ५८ ‘सक चित्त पसादेत्वा, बिळालि मे अदा तुव ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जसि’ ॥
- ५९ “चरिम वत्तते मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥

R

10

15

B

११ सेय्यासीलोवह—स्या० । २ खणमालु—स्या० । ३ बेल्ल—स्या० ।

- ६० “चतुपञ्चासितो कप्पे, सुमेखलियसव्हयो^१ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बिञ्जालिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. रेणुपूजकत्थेरअपदानं

R 146

5

६२ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सतरसि व भाणुम ।
ओभासेन्त दिसा सब्बा, उठुराज व पूरित ॥

६३ “पुस्खत्त सावकेहि, सागरेहेव^२ मेदनि ।
नाग पग्गय्ह रेणूहि, विपस्सिस्साभिरोपयि ॥

६४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य रेणुमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

10

६५ “पण्णतालीसितो कप्पे, रेणु नामासि खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

६६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा रेणुपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

तस्सुदानं

भिक्षुदायी आणसञ्जी, हत्थियो पदपूजको ।

मुट्ठिपुप्फी उदकदो, नळमालि उपट्ठको^३ ।

बिञ्जालिदायी रेणु च, गाथायो छ च सट्ठि च ॥

15

भिक्षुदायिवग्गो एकादसमो ।

१ सुमेखलिमसव्हयो—स्या० । २ सागरेनेव—स्या० । ३ निधावको—स्या० ।

१२ महापरिवारवग्गो

१ महापरिवारकत्थेरअपदानं^१

- १ “विपस्सी नाम भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
अट्ठसट्ठिसहस्सेहि, पाविसि बन्धुम तदा ॥ B 61
- २ “नगरा अभिनिक्खम्म, अगम^२ दीपचेतिय ।
अद्दस विरज बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ॥
- ३ “चुल्लासीतिसहस्सानि, यक्खा मय्ह उपन्तिके ।
उपट्ठहन्ति सक्कच्च इन्द व तिदसा गणा ॥ 5
- ४ “भवना अभिनिक्खम्म, दुस्स पग्गय्हह तदा ।
सिरसा अभिवादेसि, तञ्चादासि महेसिनो ॥ R 147
- ५ “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थु सम्पदा ।
बुद्धस्स आनुभावेन, वसुधाय पकम्पथ ॥ 10
- ६ “तञ्च अच्छरिय दिस्वा, अब्भुत^३ लोमहसन ।
बुद्धे चित्त पसादेमि^४, द्विपदिन्दमिह तादिने ॥
- ७ “सोह चित्त पसादेत्वा, दुस्स दत्वान सत्थुनो ।
सरणञ्च उपागच्छि^५, सामच्चो सपरिज्जनो ॥
- ८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥ 15
- ९ “इतो पन्नरसे कप्पे, सोळमासु^६ सुवाहना^६ ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १० “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥ 20

इत्थ सुद आयस्मा महापरिवारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ महापरिवारकत्थेरअपदान—सी०, स्या० । २ अगमि—स्या० । ३ अब्भूत—स्या० ।
४ पसादेसि सी० । ५ उपागच्छि—सी०, स्या० । ६-६ सोळसासिसु वाहना—स्या० ।

२ सुमङ्गलत्थेरअपदानं

B 162

११ “अत्थदस्सी जिनवरो, लोकजेट्ठो नरासभो ।
विहारा अभिनिक्खम्म, तळाक उपसङ्कमि ॥

१२ “न्हत्वा^१ पित्वा^१ च सम्बुद्धो, उत्तस्त्वेकचीवरो ।
अट्ठासि भगवा तत्थ, विलोकेन्तो दिसोदिस ॥

५ १३ “भवने उपविट्ठोह, अद्दस लोकनायक ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, अप्पोटेसि^२ अह तदा ॥

१४ “सतरसि व जोतन्त, पभासन्त व कञ्चन ।
नच्चगीते पयुत्तोह, पञ्चङ्गतूरियमिह च ॥

10

१५ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
सब्बे सत्ते अभिभोमि^३, विपुलो होति मे यसो ॥

R 148

१६ “नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
अत्तान तोसयित्वान, परे तोसेसि त्व मुनि^४ ॥

१७ “परिग्गहे^५ निसीदित्वा, हास कत्वान सुब्बते^६ ।
उपट्ठहित्वा^७ सम्बुद्ध, तुसित उपपज्जह ॥

15

१८ “सोऽसेतो कप्पसते, द्विनवएकचिन्तिता ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥

१९ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुमङ्गलो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ नहात्वा पीत्वा—सी०, न्हात्वा पित्वा—स्या० । २ अप्पोटेसि—सी०, स्या० । ३ अभिभोमि—सी० । ४ मुने—सी० । ५ परिग्गह—सी०, परिग्गहित्वा—स्या० । ६ सुब्बतो—सी०, स्या० । ७ उपट्ठहित्वान—स्या० ।

३ सरणगमनियत्थेरअपदानं

- २० “उभिन्न देवराजून, सङ्गामो समुपट्ठितो^१ ।
अहोसि समुपब्वूळ्हो^२, महाघोसो अवत्तथ^३ ॥
- २१ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
अन्तलिकखे ठितो सत्था, सवेजेसि महाजन ॥ B 163
- २२ “सब्बे देवा अत्तमना, निक्खित्तकवचावुधा ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, एकग्गासिसु तावदे ॥ 5
- २३ “मत्थ^४ सङ्कप्पमञ्जाय, वाचासभिमुदीरयि ।
अनुकम्पको लोकविदू, निब्बापेसि महाजन ॥
- २४ “पदुट्ठचित्तो मनुजो, एकपाण विहेठय ।
तेन चित्तप्पदोसेन, अपाय उपपज्जति ॥ 10
- २५ “सङ्गामसीसे नागो व, बहू पाणे विहेठय ।
निब्बापेथ सक चित्त, मा हञ्जित्थो^५ पुनप्पुन ॥
- २६ “द्विन्नम्पि यक्खराजून, सेना^६ सा विम्हिता अहु^६ ।
सरणञ्च उपागच्छु, लोकजेट्ठ सुतादिन ॥
- २७ “सञ्जापेत्वान जनत, पदमुद्धरि^७ चक्खुमा ।
पेक्खमानो व देवेहि, पक्कामि उत्तरामुखो ॥ 15 R 149
- २८ “पठम सरण गच्छि^८, द्विपदिन्दस्स^८ तादिनो ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- २९ “महादुन्दुभिनामा च, सोळसासु रथेसभा ।
तिसकप्पसहस्समिह, राजानो चक्कवत्तिनो ॥ 20
- ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पञ्चपट्ठितो—सी०, स्या० । २ समुपब्वूळ्हो—सी । ३ पवत्तथ—सी० ।
४ अम्ह—सी० । ५ हञ्जित्थ—स्या० । ६-६ सेनायो विम्हिता अहु—सी०, सेनापि समिता
अहु—स्या० । ७ उद्धरिपन—सी० स्या० । ८-८ गच्छि दिपदिन्दस्स—सी०, स्या० ।

४. एकासनियत्थेरअपदानं

- ३१ “वरुणो नाम नामेन, देवराजा अहं तदा ।
उपट्टहेसि^१ सम्बुद्ध, सयोगगबलवाहनो ॥
- B 164 ३२ “निब्बुते लोकनाथमिह, अत्थदस्सीनरुत्तमे^२ ।
तूरिय सब्बमादाय, अगम बोधिमुत्तम ॥
- 5 ३३ “वादितेन च नच्चेन, सम्मताळसमाहितो^३ ।
सम्मुखा विय सम्बुद्ध, उपट्ठि बोधिमुत्तम ॥
- ३४ “उपट्ठित्वा त बोधि, धरणीरुहपादप ।
पल्लङ्क आभुजित्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ॥
- ३५ “सककम्माभिरद्धोह, पसन्नो बोधिमुत्तमे ।
10 तेन चित्तप्पसादेन, निम्मान उपपज्जह ॥
- ३६ “सट्ठितूरियसहस्सानि, पस्वारेन्ति म सदा ।
मनुस्सेसु च देवेषु, वत्तमान भवाभवे ॥
- ३७ “तिविधग्गी^४ निब्बुता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने^५ ॥
- R 150 15 ३८ “सुबाहू नाम नामेन, चतुत्तिमासु खत्तिया ।
सत्तरतनसम्पन्ना, पञ्चकप्पसते इतो ॥
- ३९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा एकासनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ उपट्टपेसि—स्या० । २ अत्थदस्सिदिपदुत्तमे—स्या० । ३ सब्बतालसमाहितो—
स्या० । ४ तिधग्गी—स्या० । ५ अयञ्च गाथा पटिसम्भिदा चतस्सोति गाथाय एक-
सम्बन्धा भवितु युक्ता ।

५. सुवण्णपुष्पियत्थेरअपदानं

- ४० “विपस्सी नाम भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
निसिन्नो जनकायस्स, देसेसि^१ अमत पद ॥
- ४१ “तस्साह धम्म सुत्वान्, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
सोण्णपुष्फानि^२ चत्तारि, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- ४२ “सुवण्णच्छदन आसि, यावता परिसा तदा ।
बुद्धाभा च सुवण्णाभा, आलोको विपुलो अहु ॥
- ४३ “उदग्गचित्तो सुमनो, वेदजातो कतञ्जली ।
वित्तिसञ्जननो^३ तेस, दिट्ठधम्मसुखावहो ॥
- ४४ “आयाचित्वान सम्बुद्ध, वन्दित्वान च सुब्बत ।
पामोज्ज जनयित्वान, सक भवनुपागमि^४ ॥
- ४५ “भवने^५ उपविट्ठोह, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ।
तेन चित्तप्पसादेन, तुसित उपपज्जह ॥
- ४६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४७ “सोळसासिसु राजानो, नेमिसम्मत्तनामका ।
तेतालीसे इतो कप्पे, चक्कवती महब्बला ॥
- ४८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

B 165

10

15

इत्थ सुद आयस्मा सुवण्णपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ देसेति—सी० । २ सोवण्णपुष्फानि—स्या० । ३ पीतिसञ्जननो—स्या० ।

४, भवनुपाविसि—स्या० । ५ भवन—स्या० ।

६ चितकपूजकत्थेरअपदानं

R 151

४९ “वसामि राजायतने, सामच्चो सपरिज्जनो ।

परिनिब्बुते भगवति, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥

५० “पसन्नचित्तो सुमनो, चितक अगमासह ।

तूरिय^१ तत्थ वादेत्वा, गन्वमाल समोकिरि ॥

5

५१ “चित्मिह^२ पूज कत्वान, वन्दित्वा चितक अह ।

पसन्नचित्तो सुमनो, सक भवन्नुपागमि ॥

५२ “भवने उपविट्ठोह, चितपूज^३ अनुस्सरि ।

तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ॥

५३ “अनुभोत्वान^४ सम्पत्ति, देवेसु मानुसेसु^५ च ।

10

पत्तोमिह अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥

B 166

५४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपरिय ।

दुग्गति नाभिजानामि, चितपूजायिद फल ॥

५५ “एकूनतिसकप्पमिह, इतो सोळस राजानो^६ ।

उग्गता नाम नामेन, चक्कवती महब्बला ॥

15

५६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चितकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. बुद्धसज्जकत्थेरअपदानं

५७ “यदा विपस्सी लोकगो, आयुसङ्खारमोस्सजि ।

पथवी सम्पकम्पित्थ, मेदनी जलमेखला ॥

५८ “ओतत्त वित्थत्त मग्गह, सुविचित्तवटसक^७ ।

भवन्तम्पि पकम्पित्थ, बुद्धस्स आयुसङ्खये ॥

१ तूरिय—सी०, स्या० । २ चितकमिह—स्या० । ३ चितकपूज—सी०, स्या० । ४ अनुभोत्वान—स्या० । ५ मनुजेसु—सी० । ६ राजिनो—सी०, स्या० । ७ सुविचित्त पपञ्चक—स्या० ।

- ५९ “तासो मय्ह समुप्पन्नो, भवने सम्पकम्पिते ।
उप्पादो नु किमत्थाय, आलोको विपुलो अहु ॥ R 152
- ६० “वेस्सवणो^१ इधागम्म, निब्बापेसि महाजन ।
पाणभूते^२ भय नत्थि, एकग्गा होथ सवुता^३ ॥
- ६१ “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थु सम्पदा ।
यस्मि उप्पज्जमानमिह, पथवी^४ सम्पकम्पति ॥ 5
- ६२ “बुद्धानुभाव कित्तेत्वा, कप्प सग्गमिह मोदह ।
अवसेसेसु कप्पेसु, कुसल चरित^५ मया ॥
- ६३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥ 10
- ६४ “इतो चुद्धसकप्पमिह, राजा आसि पतापवा ।
समितो नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥ B 167
- ६५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बुद्धसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. मगसञ्जकत्थेरअपदानं

- ६६ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, सावका वनचारिनो ।
विप्पनट्ठा ब्रह्मारज्जे, अन्धा व अनुसुय्यरे^६ ॥ 15
- ६७ “अनुस्सरित्वा सम्बुद्ध, पदुमुत्तरनायक ।
तस्स ते मुनिनो पुत्ता, विप्पनट्ठा महावने ॥
- ६८ “भवना ओरुहित्वान, अगमि^७ भिक्खुसत्तिक^८ ।
तेस मगञ्च आचिक्खि, भोजनञ्च अदासह ॥

१ वेस्सवणो—स्या० । २ पाणभूत—सी०, पाणभूत—स्या० । ३ सगा-
रवा—स्या० । ४ पठवी—सी०, स्या० । ५ करित—सी०, स्या० । ६ अनुसूयरे—सी० ।
७-७, अगम०—सी०, आगमि भिक्खुसत्तिके—स्या० ।

६९ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
जातिया सत्तवस्सोह^१, अरहत्तमपापुणि ॥

७० “सचक्खु^२ नाम नामेन, द्वादस चक्खवत्तिनो ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, पञ्चकप्पसते इतो ॥

R 1,3 5

७१ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मग्गसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. पच्चुपट्टानसञ्जकत्थेरअपदानं

७२ “अत्थदस्सिम्हि सुगते, निब्बुते समनन्तरा ।
यक्खयोनि उपपज्जि, यस पत्तो चह तदा ॥

B 1९8

७३ “दुल्लद्ध वत मे आसि, दुप्पभात दुर्घटित ।
य मे भोगे विज्जमाने, परिनिब्बायि चक्खुमा ॥

10

७४ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सागरो नाम सावको ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिक ॥

७५ “किन्तु सोचसि मा भायि, चर धम्म सुमेवस ।
अनुप्पदिन्ना बुद्धेन, सब्बेस बीजसम्पदा^३ ॥

15

७६ “सो चे^४ पूजेय्य सम्बुद्ध, तिट्ठन्त लोकनायक ।
धातु सासपमत्तम्पि^५, निब्बुतस्सापि पूजये ॥

७७ “समे चित्तप्पसादम्हि, सम पुञ्ज महग्गत ।
तस्मा थूप करित्वान, प्जेहि जिनधातुयो ॥

७८ “सागरस्स वचो सुत्वा, बुद्धथूप अकासह ।
पञ्चवस्से परिचरि, सुनिनो थूपमुत्तम ॥

20

७९ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
सम्पत्ति अनुभोत्वान, अरहत्तमपापुणि ॥

१ सत्तवस्सेन—स्या० । २ सचक्खु—स्या० । ३ विज्जसम्पदा—स्या० ।

४ च—सी०, स्या० । ५ सासपमत्त हि—सी० ।

- ८० “भूरिपञ्चा च^१ चत्तारो, सत्तकप्पसते इतो ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ८१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पच्चुपट्टानसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. जातिपूजकत्थेरअपदानं

- ८२ “जायन्तस्स विपस्सिस्स, आलोको विपुलो अहु ।
पथवी च पकम्पित्थ, ससागरा सपब्बता ॥
- ८३ “नेमित्ता च वियाकसु, बुद्धो लोके भविस्सति ।
अग्गो च सब्बसत्तान, जनत उद्धरिस्सति ॥
- ८४ “नेमित्तान सुणित्वान, जातिपूजमकासह ।
एदिस्सा पूजना नत्थि, यादिसा जातिपूजना ॥
- ८५ “सह्हरित्वान^२ कुसल, सक चित्त पमादयि ।
जातिपूज करित्वान, तत्थ कालङ्कतो अहु ॥
- ८६ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
सब्बे सत्ते अभिभोमि, जातिपूजायिद फल ॥
- ८७ “धातियो म उपट्ठन्ति, मम चित्तवसानुगा ।
न ता सक्कोन्ति कोपेतु, जातिपूजायिद फल ॥
- ८८ “एकनवुत्तितो कप्पे य पूजमकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, जातिपूजायिद फल ॥
- ८९ “सुपारिचरिया नाम, चतुत्तिस जनाधिपा ।
इतो ततियकप्पम्हि, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ९० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 109

20

इत्थ सुद आयस्मा जातिपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. व—स्या० । २. सह्रित्वान—सी०, स्या० ।

तस्सुदानं

परिवारसुमङ्गला^१, सरणासनपुष्पिका^२ ।
 चित्तपूजी बुद्धसञ्जी, मग्गुपट्टानजातिना ।
 गाथायो नवुत्ति वुत्ता, गणितायो विभाविहि ॥
 महापरिवारवग्गो द्वादसमो ।

---

१ परिवारसुमङ्गल्या—स्या० । २ सरणासनपुष्पिका—सी०, स्या० ।

१३. सेरेय्यवग्गो

१ सेरेय्यकत्थेरअपदानं

- १ “अज्झायको^१ मन्तधरो, तिण्ण वेदान पासू । B 170,
R 155
अब्भोकासे ठितो सन्तो, अद्दस लोकनायक ॥
- २ “सीह यथा वनचर, ब्यग्धराज व नित्तस ।
तिधापभिन्नमातङ्ग^२, कुञ्जर व महेसिन ॥
- ३ “सेरेय्यक गहेत्वान, आकासे उक्खिअपि अह । 5
बुद्धस्स आनुभावेन, परिवारेन्ति सब्बसो^३ ॥
- ४ “अधिट्ठहि^४ महावीरो, सब्बज्जू लोकनायको ।
समन्ता पुप्फच्छदना, ओकिरिसु नरासभ ॥
- ५ “ततो सा पुप्फकञ्चुका, अन्तोवण्टा बहिमुखा । 10
सत्ताह छदन कत्वा, ततो अन्तरधायथ ॥
- ६ “तच्च अच्छरिय दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।
बुद्धे चित्त पसादेसि, सुगते लोकनायके ॥
- ७ “तेन चित्तप्पसादेन, सुक्कमूलेन चोदितो ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गाति नुपपज्जह^५ ॥
- ८ “पन्नरससहस्समिह, कप्पान पञ्चवीसति^६ । 15
वीतमला^७ समाना च, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ९ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सेरेय्यको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अज्झायिको—स्या० । २ तिधापभिन्न—सी०, तिधप्पभिन्न—स्या० ।
सब्बतो—सी० । ४ अधिट्ठसि—सी० । ५ नूपपज्जह—सी०, स्या० ।
पञ्चवीसते—सी०, स्या० । ७ चित्तमाला—सी०, विलामाला—स्या० ।

२ पुष्पथूपियत्थेरअपदानं

B 171

१० “हिमवन्तस्साविदूरे, कुक्कुरो^१ नाम^१ पब्बतो ।
वेमज्जे तस्स वसति, ब्राह्मणो मन्तपारगू ॥

११ “पञ्च सिस्ससहस्सानि, परिवारेन्ति म सदा ।
पुब्बुट्ठायी च ते आसु, मन्तेसु च विसारदा ॥

R 156

5

१२ “बुद्धो लोके समुप्पन्नो, त विजानाथ नो भव ।
असीतिव्यञ्जनानस्स, बार्तिसवरलक्खणा ॥

१३ “व्यामप्पभो जिनवरो, आदिच्चो व विरोचति ।
सिस्सान वचन सुत्वा, ब्राह्मणो मन्तपारगू ॥

10

१४ “अस्समा अभिनिक्खम्म, दिस पुच्छति सिस्सके^२ ।
यम्हि देसे महावीरो, वसति लोकनायको ॥

१५ “ताह दिस^३ नमस्सिस्स, जिन अप्पटिपुग्गल ।
उदग्गचित्तो सुमनो, पूजेसि त तथागत ॥

१६ “एथ सिस्सा गमिस्साम, दक्खिस्साम तथागत ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, सोस्साम जिनसासन ॥

15

१७ “एकाह अभिनिक्खम्म, व्यानि^४ पटिलभि अह ।
व्याधिना पीळितो सन्तो, साल वासयितु^५ गमि ॥

१८ सब्बे सिस्से समानेत्वा, अपुच्छि ते तथागत ।
कीदिस लोकनाथस्स, गुण परमबुद्धिनो ॥

20

१९ “ते मे पुट्ठा वियाकसु,^६ यथा दस्साविनो तथा ।
सक्कच्च बुद्धसेट्ठ त, देसेसु^७ मम सम्मुखा ॥

२० “तेसाह वचन सुत्वा, सक चित्त पसादयि ।
पुप्फेहि थूप कत्वान,^८ तत्थ कालङ्कतो अह ॥

१-१. कुक्कुरो नाम—सी० । २ ब्राह्मणो—स्या० । ३ दिस्वा—स्या० ।
४ व्याधि—सी० । ५ सालन्तो सयितु—स्या० । ६ व्याकरिसु—सी०, व्याकरिसु—
स्या० । ७ दस्सेसु—सी०, स्या० । ८ करित्वान—स्या० ।

- २१ "ते मे सरीर ज्ञापेत्वा, अगमु बुद्धसन्तिक ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, सत्थारमभिवादयु ॥
- २२ "पुप्फेहि थूप कत्वान, सुगतस्स महेसिनो ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- २३ "चत्तालीससहस्सम्हि, कप्पे सोळस खत्तिया ।
नामेनग्गिसमा नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २४ "वीसकप्पसहस्सम्हि, राजानो चक्कवत्तिनो ।
घटासनसनामा व,^१ अट्टत्तिस महीपती ॥
- २५ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

५ B. 172

इत्थ सुद आयस्मा पुप्फथूपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ पायसदायकत्थेरअपदानं

२६. "सुवण्णवण्णो^२ सम्बुद्धो, वात्तिसवरलक्खणो ।
पवना अभिनिक्खन्तो, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो^३ ॥
- २७ "महच्चा^३ कसपातिया, वड्ढेत्वा पायस अह ।
आहुति यिट्ठुकामो सो, उपनेसि बलि^४ अह ॥
- २८ "भगवा तम्हि समये, लोकजेट्ठो नरासभो ।
चङ्कम सुसमारूढो, अम्बरे अनिलायने ॥
- २९ "तञ्च अच्छरिय दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।
ठपयित्वा कसपाति,^५ विपस्सि अभिवादयि ॥
- ३० "तुव देवोसि^६ सब्बञ्जू, सदेवे^७ सहमानुसे^८ ।
अनुकम्प उपादाय, पटिगण्ह महामुनि ॥

10 R 157

15

१ घटासनसमाना न—स्या० । २ सुवण्णवण्ण पे० पुरक्खत—एव दुतियन्त-
बसेन सी०, स्या०, पोत्थकेसु दिस्सति । ३ सहत्था—स्या० । ४ पायास—स्या० ।
५-५. अर्गम सबलि—स्या० । ६ कसपाटि—स्या० । ७ बुद्धासि—स्या० ।
८-८, सदेवके समानुसे—स्या० ।

B. 178

5

- ३१ “पटिग्गहेसि भगवा, सब्बञ्जू लोकनायको ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके महामुनि^१ ॥
- ३२ “एकनवुतितो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पायसस्स^२ इद फल ॥
- ३३ “एकतालीसितो कप्पे, बुद्धो नामासि खत्तियो ।
सत्तरतसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पायसदायको^३ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. गन्धोदकियत्थेरअपदानं

R 108

10

15

- ३५ “निसज्ज पासादवरे, विपरिस्सि अहस जिनि ।
ककुध विलसन्त व, सब्बञ्जु^४ तमनासक^५ ॥
- ३६ “पासादस्साविदूरे च, गच्छति लोकनायको^६ ।
पभा निद्धावते तस्स, यथा^७ च सतरसिनो^८ ॥
- ३७ “गन्धोदकश्च पग्गय्ह, बुद्धसेट्ठ समोकिरि ।
तेन चित्तप्पसादेन, तत्थ कालङ्कतो अह ॥
- ३८ “एकनवुतितो कप्पे, य गन्धोदकमाकिरि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३९ “एकत्तिसे इतो कप्पे, सुगन्धो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा गन्धोदकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

१ अनुत्तरो—स्या० । २ पायसस्स—सी०, स्या० । ३ पायसदायको—
स्या० । ४-४ सब्बञ्जुत्तमनायक—स्या० । ५, लोकनायके—सी० । ६-६, सतरसिंह
निब्बुते—स्या० ।

५. सम्मुखाथविकत्थेरअपदानं

- ४१ "जायमाने विपस्सिम्हि, निमित्त व्याकरि अह ।
निब्बापयि च^१ जनत, बुद्धो लोके भविस्सति ॥
- ४२ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, दससहस्सि कम्पति^२ ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४३ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, आलोको विपुलो अहु ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४४ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, सरितायो न सन्दयु^३ ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४५ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, अवीचगि न पज्जलि ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
४६. 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, पक्खिसघो न सच्चरि ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४७ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, वातक्खन्धो न वायति ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४८ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, सब्बस्तनानि जोतयु^४ ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ४९ 'यस्मिञ्च जायमानस्मि, सत्तासु पदविक्रमा ।
सो दानि भगवा सत्था, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ५० 'जातमत्तो च^५ सम्बुद्धो, दिसा सब्बा विलोकयि ।
वाचासभिमुदीरेसि, एसा बुद्धान धम्मता' ॥
- ५१ "सवेजयित्वा जनत, थवित्वा लोकनायक ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा^६, पक्कामि पाचिनामुखो ॥
- ५२ "एकनवुत्तितो कप्पे, य बुद्धमभियोमयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, थोमनाय ईद फल ॥

१ निब्बापय च—सी०, स्या० ।

२ पकम्पति—सी०, स्या० ।

३ सन्दिसु—सी०, स्या० ।

४ जोतिसु—सी०, स्या० ।

५, व—स्या० ।

६, अभिवादित्वा—स्या० ।

- ५३ “इतो नवुतिकप्पम्हि, सम्मुखाथविकव्हयो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५४ “पथवीदुन्दुभि^१ नाम,^१ एकूननवुतिम्हितो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- B 176 5 ५५ “अट्ठासीतिम्हितो कप्पे, ओभासो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५६ “सत्तासीतिम्हितो कप्पे, सरितच्छेदनव्हयो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५७ “अग्गिनिब्बापनो नाम, कप्पान छत्तीतिया ।
10 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५८ “गतिपच्छेदनो नाम, कप्पान पञ्चसीतिया ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५९ “राजा वातसमो नाम, कप्पान चुल्लसीतिया ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- 15 ६० “रतनपज्जलो नाम, कप्पान तेअसीतिया ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६१ “पदविक्रमनो नाम, कप्पान द्वेअसीतिया ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६२ “राजा विलोकनो नाम, कप्पान एकसीतिया ।
20 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६३ “गिरसारोति^२ नामेन, कप्पेसीतिम्हि खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थ सुद आयस्मा सम्मुखाथविको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ पठवीदुन्दुभि नाम—स्या० । २ गिरसारोति—सी०, स्या० ।

६ कुसुमासनियत्थेरअपदानं

- ६५ “नगरे धञ्जवतिया, अहोसि ब्राह्मणो तदा । R 160
लक्खणे इतिहासे च, सनिघण्डुसकेटुमे ॥
- ६६ “पदको^१ वेय्याकरणो^२, निमित्तकोविदो^३ अह । B 176
मन्ते च सिस्से वाचेसि, तिण्ण वेदान पारगू ॥
- ६७ “पञ्च उप्पलहत्थानि, पिठिय^४ ठपितानि मे । 5
आहुति यिट्टुकामोह, पितुमातुसमागमे ॥
- ६८ ‘तदा विपस्सी भगवा, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ।
ओभासेन्तो दिसा सब्बा, आगच्छति नरासभो ॥
- ६९ ‘आसन पञ्जपेत्वान्, निमन्तेत्वा महामुनि । 10
सन्थरित्वान् त पुप्फ, अभिनेसि सक घर ॥
- ७० “य मे अत्थि सके गेहे, आमिस पच्चुपट्टित ।
ताह बुद्धस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ७१ “भुत्तावि^५ कालमञ्जाय, पुप्फहत्थमदासह^६ ।
अनुमोदित्वान् सब्बञ्जू, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- ७२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमददि तदा । 15
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद फल ॥
- ७३ “अनन्तर^७ इतो कप्पे, राजाहु^८ वरदस्सनो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवती महब्बलो ॥
- ७४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुसुमासनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ पदके वेय्याकरणे—सी० । २ निमित्ते कोविदो—सी०, स्या० । ३ पीठिय—
सी० । ४ निमन्तित्वा—स्या० । ५ अतिनेसि—सी०, स्या० । ६ भुत्तामी—स्या० ।
७ एक हत्थ अदासह—स्या० । ८ अनन्तरा—सी०, स्या० । ९ राजाहु—स्या० ।

७ फलदायकत्थेरअपदानं

- ७५ “अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारसू ।
हिमवन्तस्साविदूरे, वसामि अस्समे अह ॥
- ७६ “अग्गिहुत्तञ्च मे अत्थि, पुण्डरीकफलानि च ।
पुटके निक्खिपित्वान, दुमग्गे लग्गित मया ॥
- B 177 5 ७७ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
R 161 ममुद्धस्तिुकामो सो, भिक्खन्तो ममुपागमि ॥
- ७८ “पसन्नचित्तो सुमनो, फल बुद्धस्सदासह ।
वित्तिसञ्जननो मय्ह, दिट्ठधम्मसुखावहो ॥
- ७९ “सुवण्णवण्णो सम्बुद्धो, आहुतीन पटिग्गहो ।
10 अन्तलिक्खे ठितो सत्था, इम गाथ अभासथ ॥
- ८० ‘इमिना फलदानेन, चेतनापणिघोहि च ।
कप्पान सतसहस्स, दुमगति नुपपज्जसि’^१ ॥
- ८१ “तेनेव सुक्कमूलेन, अनुभोत्वान सम्पदा ।
पत्तोमिह अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥
- 16 ८२ “इतो सत्तसते कप्पे, राजा आसि सुमङ्गलो ।
सत्तरतनसम्पन्नो चक्कवती महब्बलो ॥
- ८३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा फलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ जाणसज्जिकत्थेरअपदानं^२

- ८४ “पब्बते हिमवन्तमिह, वसामि पब्बतन्तरे ।
पुलिन सोभन दिस्वा, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ॥
- 20 ८५ “जाणे उपनिधा नत्थि, सङ्घार^३ नत्थि सत्थुनो ।
सब्बधम्म अभिञ्जाय, जाणेन अधिमुच्चति ॥

१ नूपगच्छति—सी०, नूपपजति—स्या० । २ जाणसञ्चकत्थेरापदान—सी०, स्या० ।

३ सङ्गाम—सी०, स्या० ।

- ८६ “नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
जाणेन ते समो नत्थि, यावता जाणमुत्तम ॥
- ८७ “जाणे चित्त पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ।
अवसेसेसु कप्पेसु, कुसल चरित^१ मया ॥
- ८८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, जाणसञ्जायिद फल ॥
- ८९ “इतो सत्ततिकप्पम्हि^२, एको पुलिनपुष्पियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्खवत्तो महब्बलो ॥
- ९० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन^३ ॥

5 B 178

R 162

इत्थ सुद आयस्मा जाणसञ्जिको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. गण्डपुष्पिकयन्त्रेअपदानं^४

- ९१ “सुवण्णवण्णो सम्बुद्धो^५, विपस्सी दक्खिणारहो ।
पुस्खतो सावकेहि, आरामा अभित्तिस्खमि ॥
- ९२ “दिस्वानह बुद्धसेट्ठ, सब्बञ्जु^६ तमनासक^७ ।
पसन्नचित्तो सुमनो, गण्डपुष्फ^८ अपूजयि ॥
- ९३ “तेन चित्तप्पसादेन, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
हट्ठो हट्ठेन चिन्नेन, पुन वन्दि तथागत ॥
- ९४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

10

15

१ करित—सी०, स्या० । २ तेसत्ततिकप्पे—सी०, स्या० । ३ नयम
गण्डपुष्पिकयन्त्रेअपदानं—स्या० । ४ भगवा—स्या० । ५-५ सब्बञ्जुत अनासव—स्या० ।
६ गतमग्ग—स्य० ।

- ९५ “एकतालीसितो कप्पे, चरणो^१ नाम खत्तियो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
९६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा गण्ठिपुप्फियो^२ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० पदुमपूजकथेरअपदानं

- B 179 ९७ “हिमवन्तस्साविदूरे, गोतमो नाम पब्बतो ।
5 नानारुक्खेहि सञ्छन्नो, महाभूतगणालयो ॥
९८ “वेमज्झम्हि च तस्सासि, अस्समो अभिनिम्मितो ।
पुरक्खतो ससिस्सेहि, वसामि अस्समे अह ॥
R 163 ९९ “आयन्तु मे सिस्सगणा, पदुम आहरन्तु मे ।
बुद्धपूज करिस्सामि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
10 १०० “एवन्ति ते पटिस्सुत्वा, पदुम आहरिसु मे ।
तथा निमित्त कत्वाह, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
१०१ “सिस्से तदा समानेत्वा, साधुक अनुसासह ।
मा खो तुम्हे पमज्जित्थ, अप्पमादो सुखावहो ॥
१०२ “एव समनुसासित्वा, ते सिस्से वचनक्खमे ।
15 अप्पमादगुणे युत्तो, तदा कालङ्कतो अह ॥
१०३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फममिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
१०४ “एकपञ्चासकप्पम्हि, राजा आसि जलुत्तमो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
20 १०५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ वरुणो—स्या० । २ गन्धपुप्फियो—स्या० । ३ स—स्या० ।

तस्सुद्दानं

सेरेय्यको पुप्फथूपि, पायसो^१ गन्धथोमको^१ ।
 आसनि फलसञ्जी च, गण्ठपदुमपुप्फयो ।
 पञ्चुत्तरसता गाथा, गणिता^२ अत्थदस्सिभि ॥
 सेरेय्यवग्गो तेरसमो ।

१-१ पायासोदकि थोमको—सी०, स्या० । २, भणिता—सी० ।

१४. सोभितवग्गो

१ सोभितत्थेरअपदानं

B 180

१ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, लोकजेट्ठो नरासभो ।
महतो जनकायस्स, देसेति अमत पद ॥

२ “तस्साह वचन सुत्वा, वाचासभिमुदीरित ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, एकग्गो आसह तदा ॥

R 164 5

३ “यथा समुदो उदधीनमग्गो,
नेरु नगान^१ पवरो सिलुच्चयो ।
तथेव ये चित्तवसेन वत्तरे,
न बुद्धाणस्स कल उपेन्ति ते ॥

10

४ “धम्मविधि^२ ठपेत्वान, बुद्धो कारुणिको इसि ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

५ ‘यो सो आण पकित्तेसि, बुद्धमिह लोकनायके ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति न^३ गमिस्सति^३ ॥

६ ‘किलेसे झापयित्वान, एकग्गो सुसमाहितो ।
सोभितो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥

15

७ “पञ्चासे कप्पसहस्से, सत्तेवासु यमुग्गता^४ ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवती महब्बला ॥

८ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१ मेरुनागान—स्या० । २ धम्मेविधि—सी० । ३-३. सो न मच्छति—स्या० ।

४. समुग्गता—स्या० ।

९ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थ सुद आयस्मा सोभितो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ सुदस्सनत्थेरअपदानं

- १० “विनता^१ नदिया^१ तीरे, पिलक्खु^२ फलितो^३ अहु । B 181
ताह रुक्ख गवेसन्तो, अद्दस लोकनायक ॥
- ११ “केतक पुप्फित दिस्वा, वण्टे छेत्वानह तदा । 5
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥
- १२ “येन जाणेन पत्तोसि, अच्चुत अमत पद ।
त जाण अभिपूजेमि^४, बुद्धसेट्ठ महामुनि ॥
- १३ “जाणमिह पूज कत्वान पिलक्खुमद्दस अह ।
पटिलद्धोमिह त पञ्च^५, जाणपूजायिद फल ॥ 10
- १४ “एकत्तिसे^६ इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि । R 165
दुग्गति नाभिजानामि, जाणपूजायिद फल ॥
- १५ “इतो तेरसकप्पमिह, द्वादसासु फलुग्गता^७ ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महप्फला^८ ॥
- १६ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥ 15

इत्थ सुद आयस्मा सुदस्सनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ वित्थताय नदिया—स्या० । २ पिलक्खो—सी०, मिलक्खु—स्या० ।
३ फलिनो—स्या० । ४ ०पूजेसि—स्या० । ५ त सञ्ज—स्या० । ६ एकत्तिसे—
सी०, स्या० । ७ बलुग्गता—स्या० । ८ महब्बला—स्या० ।

३. चन्दनपूजनकथेरअपदानं

- १७ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरो तदा ।
पुष्पभक्खो चह आसि, पुष्पानिवसनो^१ तथा^१ ॥
- १८ “अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
विपिनग्गेन^२ निथ्यासि, हसराजा व अम्बरे ॥
- १९ “नमो ते पुरिसाजञ्ज, चित्त ते सुविसोधित ।
पसन्नमुखवण्णोसि, विप्पसन्नमुखिन्द्रियो ॥
- B 182 २० “ओरोहित्वान आकासा, भूरिपञ्जो सुमेधसो ।
सघाटि पत्थरित्वान, पल्लङ्केन उपाविसि ॥
- २१ “विलीन चन्दनादाय, अगमासि जिनन्तिक^३ ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- 10 २२ “अभिवादेत्त्वान सम्बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ।
पामोज्ज जनयित्वान, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- २३ “अट्ठारस्से कप्पसते, चन्दन य अपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 15 २४ “चतुद्दसे कप्पसते, इतो आसिसु ते तयो ।
रोहणी^४ नाम^४ नामेन, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतबुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चन्दनपूजनको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

अट्टमभाणवार ।

१-१ पुष्पान वसनो अह—स्या० । २ पवनग्गेन—स्या० । ३ जिनन्तिके—स्या० ।
४-४, रोहिता नाम—सी०, रोहिणि नाम—स्या० ।

४ पुप्फच्छदनियत्थेरअपदानं

- २६ “सुनन्दो नाम नामेन, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
अज्झायको याचयोगो^१, वाजपेय्य अयाजयि ॥
- २७ “पदुमुत्तरो लोकविदू, अगो कारुणिको इसि ।
जनत अनुकम्पन्तो, अम्बरे चङ्कमी तदा ॥
- २८ “चङ्कमित्वान सम्बुद्धो, सब्बञ्जू लोकनायको ।
मेत्ताय अफरि सत्ते, अप्पमाणे^२ निरूपधि^३ ॥
- २९ “वण्टे छेत्त्वान^४ पुप्फानि, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
सब्बे सिस्से समानेत्वा, आकासे उक्खिपापयि ॥
- ३० “यावता नगर आसि, पुप्फान छदन तदा ।
बुद्धस्स आनुभावेन, सत्ताह न विगच्छथ ॥
- ३१ “तेनेव सुक्कमूलेन, अनुभोत्त्वान सम्पदा ।
सब्बासवे परिञ्चाय, तिण्णो लोके विसत्तिक ॥
- ३२ “एकास्से^५ कप्पसत्ते, पञ्चतिसासु खत्तिया ।
अम्बरससनामा ते, चक्कवती महब्बला ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 166

5

B 183

10

15

इत्थ सुद आयस्मा पुप्फच्छदनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ रहोसञ्जकत्थेरअपदानं

- ३४ “हिमवन्तस्साविदूरे, वसभो नाम पब्बतो ।
तस्मि पब्बतपादम्हि, अस्समो आसि मापितो ॥
- ३५ “तीणि सिस्ससहस्सानि, वाचेसि ब्राह्मणो^६ तदा ।
सहरित्वान^७ ते सिस्से, एकमन्त उपाविसि ॥

१ याजयोगो—सी० । २ अप्पमाण—सी०, स्या० । ३ निरूपधि—स्या० ।

४ छित्त्वान—स्या० । ५ एकादसे—सी० । ६ ब्राह्मणे—सी० । ७ ससावित्वान—स्या० ।

R 167

३६ “एकमन्त निसीदित्वा, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
बुद्धवेद^१ गवेसन्तो, आणे चित्त पसादयि ॥

३७ “तत्थ चित्त पसादेत्वा, निसीदि^२ पणसन्थरे ।
पल्लङ्क आभुजित्वान, तत्थ कालङ्कतो अह ॥

5

३८ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य सञ्जमल्लभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, आणसञ्जायिद फल ॥

३९ “सत्तवीसत्ति^३ कप्पम्हि, राजा सिरिधरो^४ अहु^५ ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवती महब्बलो ॥

B 184

४० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा रहोसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. चम्पकपुष्पियत्थेरअपदानं

10

४१ “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
ओभासेन्त दिसा सब्बा, ओसवि विय तारक ॥

४२ “तयो माणवका आसु, सके सिप्पे सुसिक्खिता ।
खारिभार गहेत्वान, अन्वेन्ति मम पच्छतो ॥

४३ “पुटके सत्त पुष्फानि, निक्खित्तानि तपस्सिना ।
गहेत्वा तानि आणम्हि, वेस्सभुस्साभिरोपयि ॥

15

४४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, आणपूजायिद फल ॥

१ बुद्धवेस—स्या० । २ निसीदि—स्या० । ३ सत्तवीसम्हि—स्या० ।
४ सिरिधरो—स्या० । ५ अहु—सी० ।

- ४५ “एकूनर्तिसकप्पम्हि, विपुलाभसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
४६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थ सुद आयस्मा चम्पकपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ अत्थसन्दस्सकत्थेरअपदानं

- ४७ “विसालमाळे आसीनो,^२ अहस लोकनायक । R. 168
खीणासव बलप्पत, भिक्खुसङ्घपुरकखत ॥ 5
४८ “सतसहस्सा तेविज्जा, छठ्ठभिज्जा महिद्धिका । B 185
परिवारेन्ति सम्बुद्ध, को दिस्वा नप्पसीदति ॥
४९ “आणे उपनिधा यस्स, न विज्जति सदेवके ।
अनन्तआण सम्बुद्ध, को दिस्वा नप्पसीदति ॥
५० “धम्मकायञ्च दीपेन्ति,^३ केवल रतनाकर । 10
विकप्पेतु^४ न सक्कोन्ति, को दिस्वा नप्पसीदति ॥
५१ “इमाहि तीहि गाथाहि, नारदोव्हयवच्छलो^५ ।
पटुमुत्तर थवित्वान, सम्बुद्ध अपराजित ॥
५२ “तेन चित्तप्पसादेन, बुद्धसन्धवनेन च ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति, नुपपज्जह ॥ 15
५३ “इतो तिसकप्पसते, सुमित्तो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थ सुद आयस्मा अत्थसन्दस्सको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ विहताभा०—स्या० । २ आसिन्नो—स्या० । ३ दीपेन्ति—स्या० ।
४ विकोपेतु—सी० स्या० । ५ सरगच्छियो—सी०, पुरगच्छिसो—स्या० ।

८. एकपसादनियत्थेरअपदानं^१

- ५५ “नारदो^२ इति मे नाम,^३ केसवो इति म विदू ।
कुसलाकुसल एस, अगम बुद्धसन्तिक ॥
- ५६ “मेत्तचित्तो कारुणिको, अत्थदस्सी महामुनि ।
अस्सासयन्तो सत्ते सो, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ५७ “सक चित्त पसादेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
सत्थार अभिवादेत्वा, पक्कामि^३ पाचिनामुखो ॥
- ५८ “सत्तरसे कप्पसते, राजा आसि महीपति ।
अमित्ततापनो^४ नाम, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 186
R 169

इत्थ सुद आयस्मा एकपसादनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ सालपुप्फदायकत्थेरअपदानं^५

- ६० “मिगराजा तदा आसि, अभिजातो सुकेसरी ।
गिरिदुग्ग गवेसन्तो, अद्दस लोकनायक ॥
- ६१ “अय नु खो महावीरो, निब्बापेति महाजन ।
यनूनाह^६ उपासेय्य, देवदेव नरासभ ॥
- ६२ “साख सालस्स भञ्जित्वा, सकोस^७ पुप्फमाहरि ।
उपगन्त्वान सम्बुद्ध, अदासि पुप्फमुत्तम ॥
- ६३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद फल ॥

१ एकरसीनयत्थेर०—स्या० । २-२ नारदो इति नामेन—स्या० । ३ पक्कामि—स्या० ।
४ अमित्ततपनो—स्या० । ५ सालदायकत्थेरअपदान—स्या० । ६ यनूनिम—स्या० ।
७ सकेट—सी०, सकोट—स्या० ।

६४ “इतो च नवमे कप्पे, विरोचनसनामका ।
तयो आसिसु राजानो, चक्कवत्ती महब्बला ॥

६५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सालपुप्फदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पियालफलदायकत्थेरअपदान^१

६६ “पारावतो^२ तदा आसि, पर अनुपरोधको ।
पब्भारे सेय्य कप्पेमि, अविदूरे सिखिसत्थुनो ॥

B 187

B

६७ “साय पातञ्च पस्सामि, बुद्ध लोकगगनायक ।
देय्यधम्मो च मे नत्थि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥

६८ “पियालफलमादाय, अगम बुद्धसन्तिक ।
पटिग्गहेसि भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ॥

B 170

६९ “ततो पर उपादाय, परिचारि^३ विनायक ।
तेन चित्तप्पसादेन, तत्थ कालङ्कतो अह ॥

10

७० “एकत्तिसे इतो कप्पे, य फल अदादि अह^४ ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

७१ “इतो पन्नरसे कप्पे, तयो आसु पियालिनो^५ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बला ॥

15

७२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पियालफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ फलदायकत्थेर०—स्या० । २ परोधको—स्या० । ३, पवारित—स्या० ।

४, तदा—सी० । ५, आसिसु मालभि—स्या० ।

तस्सुदानं

सोभितसुदस्सनो च, चन्दनो पुष्पछदनो ।
 रहो चम्पकपुष्पी च, अत्थसन्दस्सकेन च ॥
 एकपसादी^१ सालददो, दसमो फलदायको ।
 गाथायो सत्तति द्वे च, गणितायो विभाविभि^२ ॥

सोभितवग्गो चुद्दसमो ।

---

१ एकरसि—स्या० । २, विभाविहीति—स्या० ।

१५. छत्तवग्गो

१. अतिछत्तियत्थेरअपदानं

- १ “परिनिब्बुते भगवति, अत्थदस्सीनरुत्तमे ।
छत्तातिछत्त^१ कारेत्वा, थूपम्हि अभिरोपयि ॥
- २ “कालेन कालमागन्त्वा, नमस्स लोकनायक^२ ।
पुप्फच्छदन कत्वान, छत्तम्हि अभिरोपयि ॥
- ३ “सत्तरसे कप्पसते, देवरज्जमकारयि ।
मनुस्सत्त न गच्छामि, थूपपूजायिद फल ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 188

5

इत्थ सुद आयस्मा अतिछत्तियो^३ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. थम्भारोपकत्थेरअपदानं

- ५ “निब्बुते लोकनाथम्हि, धम्मदस्सीनरासभे ।
आरोपेसि धजत्थम्भ, बुद्धसेट्ठस्स चेतिये ॥
- ६ “निस्सेणि मापयित्वान, थूपसेट्ठ समारुहि^४ ।
जातिपुप्फ गहेत्वान, थूपम्हि अभिरोपयि ॥
- ७ “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थु सम्पदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, थूपपूजायिद फल ॥

R 171

10

१ छत्ताधिछत्त—सी० । २ सत्थु चेतिय—सी० । ३ अधिछत्तियो—सी० स्या० ।

४. समारुह—स्या० ।

B 189

- ८ “चतुन्नवुतितो कप्पे, थूपसीखसनामका^१ ।
 सोळसासिसु राजानो, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 ९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा थम्मारोपको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ वेदिकारकत्थेरअपदानं

- १० “निब्बुते लोकनाथम्हि, पियदस्सीनरुत्तमे ।
 ६ पसन्नचित्तो सुमनो, मुत्तावेदिमकासह^२ ॥
 ११ “मणीहि परिवारेत्वा, अकासि^३ वेदिमुत्तम^३ ।
 वेदिकाय मह कत्वा, तत्थ कालङ्कतो अहु ॥
 १२ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
 मणी धारेन्ति आकासे, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
 १३ “सोळसितो कप्पसते, मणिप्पभासनामका ।
 १० छत्तिसासिसु^४ राजानो, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 १४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वेदिकारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सपरिवारियत्थेरअपदानं

R 172

- १५ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, लोकजेट्टो नरासभो ।
 जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिब्बुतो ॥
 १६ “निब्बुते च महावीरे, थूपो वित्थारिको अहु ।
 १५ दूरतो व^५ उपट्टेन्ति, वातुगेहवरुत्तमे ॥

१ थूपसिखरनामका—सी०, थूपसिख सनामका—स्या० । २ बुद्धवेदिमकासह—
 स्या० । ३-३ अकासिमहमुत्तम—स्या० । ४, वात्तिसासिसु—सी०, स्या० ।
 ५, अहोरत्त—सी०, धूपदत्ता—स्या० ।

- १७ “पसन्नचित्तो सुमनो, अक चन्दनवेदिक ।
दिस्सति^१ थूपखन्धो च^२, थूपानुच्छविको^३ तदा ॥
- १८ “भवे निब्बत्तमानमिह, देवत्ते अथ मानुसे ।
ओमत्त मे न पस्सामि, पुब्बकम्मस्सिद फल ॥
- १९ “पञ्चदसकप्पसत्ते, इतो अट्ट जना अहु ।
सब्बे समत्तनामा ते, चक्खवत्ती महब्बला ॥
- २० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 190

5

इत्थ सुद आयस्मा सपरिवारियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. उमापुष्पियत्येरअपदानं

- २१ “निब्बुत्ते लोकमहिते^१, आहुतीन पटिग्गहे ।
सिद्धत्थमिह भगवति, महाथूपमहो अहु ॥
- २२ “महे पवत्तमानमिह, सिद्धत्थस्स महेसिनो ।
उमापुष्प गहेत्वान, थूपमिह अभिरोपयि ॥
- २३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, थूपपूजायिद^४ फल ॥
- २४ “इतो च नवमे कप्पे, सोमदेवसनामका ।
पञ्चासीतिसु राजानो, चक्खवत्ती महब्बला ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा उमापुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ दीयति धूमखन्धो च—सी०, दीयति धूपग धो च—स्या० । २ थूपानुच्छविक—
स्या० । ३ लोकनाथमिह—सी० । ४ पुष्पपूजायिद—स्या० ।

६ अनुलेपदायकत्थेरअपदानं^१

- R 173 २६ “अनोमदस्सीमुनिनो^२, बोधिवेदिमकासह ।
सुधाय पिण्ड दत्त्वान, पाणिकम्म^३ अकासह ॥
- B 191 २७ “दिस्वा त सुकत कम्म, अनोमदस्सी नरुत्तमो ।
भिक्षुसङ्घे ठितो सत्था, इम^४ गाथ^५ अभासथ ॥
- ६ २८ ‘इमिना सुधकम्मेन, चेतनापणिधीहि च ।
सम्पत्ति अनुभोत्वान, दुक्खस्सन्त करिस्सति’ ॥
- २९ “पसन्नमुखवण्णोमिह, एकगो सुसमाहितो ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ३० “इतो कप्पसते आसि, परिपुण्णे^६ अनूनके ।
राजा सब्बघनो^७ नाम, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- 10 ३१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अनुलेपदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ मग्गदायकत्थेरअपदानं

- ३२ “उत्तरित्वान नदिक, वन गच्छति चक्खुमा ।
तमद्दसासि सम्बुद्ध, सिद्धत्थ वरलक्खण ॥
- ३३ “कुदालपिटकमादाय^८, सम कत्वान त पथ ।
15 सत्थार अभिवादेत्वा, सक चित्त पसादयि ॥
- ३४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, मग्गदानस्सिद फल ॥

१ अनुलोभदायकत्थेर०—स्या० । २ अनोमदस्सिस्स०—स्या० । ३ पातिकम्म—
सी० । ४-४ इमा गाथा—सी० । ५-५ परिपुण्णो अनूनको—स्या० । ६ सम्पस्सनो—
स्या० । ७ कुदाल०—सी०, स्या० ।

- ३५ “सत्तपञ्चासकप्पम्हि, एको आसि जनाधिपो ।
नामेन सुप्पबुद्धो ति, नायको सो नस्सरो ॥
- ३६ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मग्गदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ फलकदायकत्थेरअपदानं

- ३७ “यानकारो पुरे आसि, दारुकम्मे सुसिक्खितो ।
चन्दन^१ फलक कत्वा, अदासि लोकबन्धुनो ॥
- ३८ “पभासति इद व्यम्ह, सुवण्णस्स सुनिम्मित ।
हत्थियान अस्सयान दिब्बयान उपट्ठित ॥
- ३९ “पासादा सिविका चेव, निब्बत्तन्ति यदिच्छक ।
अक्खुब्भ^२ रतन मय्ह, फलकस्स इद फल ॥
- ४० “एकनवुत्तितो कप्पे, फलक यमह ददि ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलकस्स इद फल ॥
- ४१ “सत्तपञ्चासकप्पम्हि, चतुरो निम्मिताव्हया^३ ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ४२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 4192.1
R 174,

5

10

इत्थ सुद आयस्मा फलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ चन्दनेन—स्या० । २ अक्खुब्भ—सी०, अक्खुब्भ—स्या० । ३ निम्मि-
तव्हया—सी०, भवनिम्मिता—स्या० ।

९. वटंसकियत्थेरअपदानं

- ४३ “सुमेधो नाम नामेन, सयम्भू अपराजितो ।
विवेकमनुब्रूहन्तो, अज्झोगहि^१ महावन ॥
- ४४ “सळल पुप्फित दिस्वा, गन्धित्वान^२ वटसक ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सम्मुखा लोकनायक ॥
- ४५ “तिसकप्पसहस्सम्हि, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४६ “ऊनवीसे कप्पसते, सोळसासु^३ सुनिम्मिता^४ ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ४७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 193

इत्थ सुद आयस्मा वटसकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पल्लङ्कदायकत्थेरअपदानं

R 175

10

- ४८ “सुमेधस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
पल्लङ्को हि मया दिन्नो, सउत्तरसपच्छदो ॥
- ४९ “सत्तरतनसम्पन्नो, पल्लङ्को आसि सो तदा ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, निब्बत्तति सदा मम ॥
- ५० “तिसकप्पसहस्सम्हि, पल्लङ्कमर्दा^५ तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पल्लङ्कस्स इद फल ॥
- ५१ “वीसकप्पसहस्सम्हि, सुवण्णाभा तयो जना ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ५२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

15

इत्थ सुद आयस्मा पल्लङ्कदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ वटसकियत्थेर०—सी० । २ अज्झोगाहि—स्या० । ३ बन्धित्वान—सी० ।
४-४—सोळसासिसु निम्मिता—सी०, स्या० । ५ य पल्लङ्क—स्या० ।

तस्सुद्दानं

छत्त थम्भो च वेदि च, परिवारुमपुप्फियो^१ ।

अनुलेपो^२ च^३ मग्गो च, फलको च^३ वटसको ।

पल्लङ्कदायी^४ च^५ गाथायो, छप्पञ्जास पकित्तिताति ॥

छत्तवग्गो पन्नरसमो ।

---

१. परिवारुमपुप्फियो—सी०, स्या० । २ अनुलोमो—स्या० । ३-३ मग्गदयी
फलदायी—सी० । ४ पल्लङ्कदयि—स्या० । ५ सी०, स्या०, पोत्थकेसु नस्ति ।

१६. बन्धुजीवकवग्गो

१. बन्धुजीवकत्थेरअपदानं

B 194

१ “चन्द व विमल सुद्ध, विप्पसन्नमनाविल ।
नन्दीभवपरिक्खीण, तिण्ण लोके विसत्तिक ॥

२ “निब्बापयन्त जनत, तिण्ण तास्यत वर^१ ।
मुनि^२ वनम्हि ज्ञायन्त^३, एकग्ग सुसमाहित ॥

5

३ “बन्धुजीवकपुप्फानि, लग्गेत्वा^३ सुत्तकेनह ।
बुद्धस्स अभिरोपयि^४, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥

R 176

४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

५ “इतो सत्तमके कप्पे, मनुजिन्दो महायसो^५ ।
समन्तचक्खु नामासि, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

10

६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खापि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन^६” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बन्धुजीवको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. तम्बपूप्फियत्थेरअपदानं

७ “परकम्मायने युत्तो, अपराध अकासह ।
वनन्त अभिधाविस्स^७, भयवेरसमप्पितो^८ ॥

16

८ “पुप्फित पादप दिस्वा, पिण्डबन्ध^९ सुनिम्मित ।
तम्बपुप्फ गहेत्वान्, बोधिय ओकिरि अह ॥

१ मुनि—स्या० । २-२ वनस्मि जायमान त—सी०, स्या० । ३ लग्गेत्वा—सी०, लग्गित्वा—स्या० । ४ अभिरोपेसि—सी०, स्या० । ५ ब्रह्मायसो—सी० । ६-६, अतिधाविस्स भयभेरवसमप्पितो—सी०, अतिधाविस्स० स्या० । ७, पिण्डबद्ध—सी० ।

- ९ “सम्मज्जित्वान त बोधिं, पाटलिं पादपुत्तम ।
पल्लङ्क आभुजित्वान, बोधिमूले^१ उपाविसि ॥
- १० “गतमग्ग गवेसन्ता, आगच्छु^२ मम सन्तिक । B 195
ते च दिस्वानह तत्थ, आवज्जि बोधिमुत्तम ॥
- ११ “वन्दित्वान^३ अह बोधिं, विप्पसन्नेन चेतसा ।
अनेकताले पपत्ति, गिरिदुग्गे भयानके ॥
- १२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिपूजायिद फल ॥
- १३ “इतो च तत्तिये कप्पे, राजा सुसञ्जतो^४ अह^५ ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥ 10
- १४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तम्बपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ वीथिसम्मज्जकत्थेरअपदानं

- १५ “उदेन्त सतरसि व पीतरसि व^१ भाणुम ।
पन्नरसे यथा चन्द, निथ्यन्त^२ लोकनायक ॥
- १६ “अट्टसट्ठिसहस्सानि, सब्बे खीणासवा अहु ।
परिवारिसु सम्बुद्ध, द्विपदिन्द नरासभ ॥ 15
१७. “सम्मज्जित्वान^३ त वीथि, निथ्यन्ते लोकनायके ।
उस्सापेसि धज तत्थ, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
१८. “एकनवुत्तितो कप्पे, य धज अभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, धजदानस्सिद फल ॥

१ बोधिमूल—स्या० । २ आगच्छु—स्या० । ३ वन्दित्वा च—सी०, स्या० ।
४-४ सम्पुत्तितो अहु—सी०, सम्मसितो अहु—स्या० । ५ सितरसिव—सी०,
पीतरसीव—स्या० । ६ नीयन्त—सी० । ७. सम्मज्जित्वान—स्या० ।

B 196

- १९ “इतो चतुत्थके कप्पे, राजाहोसि महब्बलो ।
सब्बाकारेन सम्पन्नो, सुधजो इति विस्सुतो ॥
२० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वीथिसम्मज्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ कक्कारुपुप्फपूजकत्थेरअपदानं^१

- २१ “देवपुत्तो अह सन्तो, पूजयिं सिखिनायक ।
कक्कारुपुप्फ पग्गय्ह, बुद्धस्स अभिरोपयिं ॥
२२ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
२३ “इतो च नवमे कप्पे, राजा सत्तुत्तमो अहु ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
२४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
इत्थ सुद आयस्मा कक्कारुपुप्फपूजको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५ मन्दारवपुप्फपूजकत्थेरअपदानं

- २५ “देवपुत्तो अह सन्तो, पूजयिं^२ सिखिनायक ।
मन्दारवेन पुप्फेन, बुद्धस्स अभिरोपयिं ॥
२६ “सत्ताह छदन आसि, दिब्ब^३ माल^३ तथागते ।
सब्बे जना समागन्त्वा, नमस्सिसु तथागत ॥
२७ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयिं^४ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

१ कक्कारुपूजकत्थेर०—सी०, स्या० । २ पूजयिं—सी० । ३-३ दिब्बं माल्य—
सी०, दिब्बमाल्य—स्या० । ४, पुप्फमभिरोपयिं—स्या० ।

- २८ “इतो च दसमे कप्पे, राजाहोसि जुतिन्धरो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा मन्दास्वपुप्फपूजको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

B 197

६ कदम्बपुप्फियत्थेरअपदानं

- ३० “हिमवन्तस्साविदूरे, कुक्कुटो नाम पब्बतो ।
तम्हि पब्बतपादम्हि, सत्त बुद्धा वसन्ति ते ॥
- ३१ “कदम्ब पुप्फित दिस्वा, दीपराज व उग्गत ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, सत्त बुद्धे समोकिरि ॥
- ३२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३३ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, सत्तासु पुप्फनामका ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

10

इत्थ सुद आयस्मा कदम्बपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. तिणसूलकत्थेरअपदानं

- ३५ “हिमवन्तस्साविदूरे, भूतगणो नाम पब्बतो ।
वसतेको जिनो तत्थ, सयम्भू लोकनिस्सटो ॥
- ३६ “तिणसूल” गहेत्वान्, बुद्धस्स अभिरोपयि ।
एकूनसतसहस्स, कप्प न विनिपातिको^१ ॥

R 179

15

१ तिणसूले—सी०, स्या० । २ विनिपातिको—स्या० ।

B 198

- ३७ “इतो एकादसे कप्पे, एकोसि धरणीरुहो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिणसूलको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ नागपुप्फियत्थेरअपदानं

- ३९ “सुवच्छो नाम नामेन, ब्राह्मणो मन्तपासू ।
5 पुस्सवतो ससिस्सेहि, वसते^१ पब्बतन्तरे ॥
४० “पदुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीन पटिग्गहो ।
ममुद्धस्तिुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिक ॥
४१ “वेहासम्हि^२ चद्धमति, धूपायति^३ जलते^४ तथा ।
हास मम^५ विदित्वान, पक्कामि पाचिनामुखो ॥
10 ४२ “तञ्च अच्छरिय दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।
नागपुप्फ गहेत्वान, गतमग्गम्हि ओकिरि ॥
४३ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुप्फ ओकिरि अह ।
तेन चित्तप्पसादेन, दुग्गति नुपपज्जह ॥
४४ “एकत्तिसे^६ कप्पसते^७ राजा आसि^८ महारहो^९ ।
15 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
४५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नागपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ वसती—सी, वसति—स्या० । २ वेहासये—सी०, वेहायसे—स्या० ।
३-३ धूमाति०—सी०, दीपोपज्जलिते—स्या० । ४ मम—मी० । ५-५ एकत्तिसे इतो
कप्पे—स्या० । ६-६ आसि महारथो—सी०, स्या० ।

९. पुन्नागपुष्पियत्थेरअपदानं

- ४६ "कानन वनमोगय्ह, वसामि लुद्धको अह ।
पुन्नाग पुष्पित दिस्वा, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ॥ R 180
- ४७ "त पुष्प ओचिनिट्ठान, सुगन्ध गन्धित^१ सुभ^१ ।
थूप करित्वा पुलिने, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥ B. 199
- ४८ "द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥ 5
- ४९ "एकमिह नवुते कप्पे, एको आसि तमोनुदो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५० "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुन्नागपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. कुमुददायकत्थेरअपदानं

- ५१ "हिमवन्तस्साविदूरे, महाजातस्सरो अहु ।
पदुमुप्पलसञ्छन्नो, पुण्डरीकसमोत्थटो^१ ॥ 10
- ५२ "कुक्कुत्थो^३ नाम नामेन, तत्थासि सकुणो तदा ।
सीलवा बुद्धिसम्पन्नो^४, पुञ्जापुञ्जेसु कोविदो ॥
- ५३ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
जातस्सरस्साविदूरे, सञ्चरित्थ महामुनि ॥ 15
- ५४ "जलज कुमुद छेत्वा^५ उपनेसि महेसिनो ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पटिग्गहि महामुनि ॥

१-१ गन्धगन्धिक—स्या० । २ पुण्डरीकसमोहितो—स्या० । ३ कुक्कुटो—स्या० ।

४ वत्तसम्पन्नो—स्या० । ५ भेत्वा—स्या० ।

५५ “तञ्च^१ दान ददित्वान^२, सुक्कमूलेन चोदितो ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गतिं नुपपज्जह ॥

५६ “सोळसेतो कप्पसते, आसु वरुणनामका ।
अट्ट एते जनाधिपा^३, चक्कवत्ती महब्बला ॥

B 200,
R 181

5

५७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स मासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुमुददायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदान

बन्धुजीवो^४ तम्बपुप्फी, वीथिकक्कारुपुप्फियो ।
मन्दारवो कदम्बी च, सूलको^५ नागपुप्फियो ।
पुन्नागो कोमुदी गाथा, छप्पञ्जास^६ पकित्तिता ति ॥

बन्धुजीवकवग्गो सोळसमो ।

१ तं—सी० । २ अदादित्वाह—सी०, ददित्वाह—स्या० । ३ जनातत्थ—
सी०, स्या० । ४ बन्धुजीव—स्या० । ५ सूलिको—सी० । ६ छप्पञ्जासा—स्या०

१७. सुपारिचरियवग्गो

१. सुपारिचरियत्थेरअपदानं

- १ “पदुमो नाम नामेन, द्विपदिन्दो नरासभो ।
पवना अभिनिक्खम्म, धम्म देसेति^१ चक्खुमा ॥
- २ “यक्खान समयो आसि, अविदूरे महेसिनो ।
येन किञ्चेन सम्पत्ता, अज्झापोक्खिसु तावदे ॥
- ३ “बुद्धस्स गिरमञ्जाय, अमतस्स च^२ देसन ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अप्फोटेत्वा^३ उपट्ठहि ॥
- ४ “सुचिण्णस्स फल पस्स, उपट्ठानस्स सत्थुनो ।
तिसकप्पसहस्सेसु, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- ५ “ऊनत्तिसे कप्पसते, समलङ्कतनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 201

5

10

इत्थ सुद आयस्मा सुपारिचरियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. कणवेरपुप्फियत्थेरअपदानं

- ७ “सिद्धत्थो नाम भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
पुरक्खतो सावकेहि, नगर पटिपज्जथ ॥
- ८ “रञ्जो अन्तेपुरे आसि, गोपको अभिसम्मतो ।
पासादे उपविट्ठोह, अहस लोकनायक ॥

R 182

15

१ देसेसि—सी० । २, व—स्या० । ३, अप्फोटेत्वा—सी०, अप्पोटेत्वा—स्या० ।

B २०२

५

- ९ “कणवेर गहेत्वान, भिक्खुसङ्घे समोकिरि ।
बुद्धस्स विमु कत्वान, ततो भिय्यो समोकिरि ॥
- १० “चतुन्नवुतितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि^१ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ११ “सत्तासीतिम्हितो कप्पे, चतुरासु महिद्धिका ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कणवेरपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभसित्था ति ।

३

३. खज्जकदायकत्थेरअपदानं

10

15

- १३ “तिस्सस्स खो भगवतो, पुब्बे फलमदासह ।
नाळिकेरञ्च पादासि, खज्जक अभिसम्मत्त ॥
- १४ “बुद्धस्स तमह दत्त्वा, तिस्सस्स तु महेसिनो ।
मोदामह कामकामी^२, उपपज्जि^३ यमिच्छक^३ ॥
- १५ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
१६. “इतो तेरसकप्पमिह, राजा इन्दसमो अहु ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा खज्जकदायको थेरो इमा गाथायो अभसित्था ति ।

१. ०रोपयि—स्या० । २-२. कामकारी, उपपज्ज—सी० । ३. यच्छन्तो—स्या० ।

४. देसपूजकत्थेरअपदानं

१८. “अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो । R 189
अब्भुग्गन्त्वान वेहास, गच्छते अनिलञ्जसे ॥
१९. “यम्हि देसे ठितो सत्था, अब्भुग्गच्छि महामुनि । B 203
ताह देस अपूर्जेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
२०. “अट्ठारसे कप्पसते, अद्दस य महामुनि । 5
दुग्गति नाभिजानामि, देसपूजायिद फल ॥
२१. “एकादसे कप्पसते, गोसुजातसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
२२. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा देसपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. कणिकारछत्तियत्थेरअपदानं^१

२३. “वेस्सभू नाम सम्बुट्ठो, लोकजेट्ठो नरासभो । 10
दिवाविहाराय मुनि, ओगाहयि^२ महावन ॥
२४. “कणिकार ओचिनित्वा, छत्त कत्वानह तदा ।
पुप्फच्छदन कत्वान, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
२५. “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥ 15
२६. “इतो वीसतिकप्पम्हि, सोण्णाभा अट्ठ खत्तिया ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
२७. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कणिकारछत्तियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. कणिकारच्छदनित्थेर०—सी०, कणिकारछदनित्थेर०—स्या० । २. ओगाहित्थ—सी० ।

६. सप्पिदायकत्थेरअपदानं

B 204
R 184

- २८ “फुस्सो नामासि^१ भगवा, आहुतीन पटिग्गहो ।
गच्छते वीथिय^२ वीरो, निब्बापेन्तो महाजन ॥
- २९ “अनुपुब्बेन भगवा, आगच्छि मम सन्तिक ।
ततो^३ त पत्त^४ पग्गय्ह, सप्पितेलमदासह ॥
- ३० “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य सप्पिमर्दाद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, सप्पिदानस्सिद फल ॥
- ३१ “छप्पञ्चासे इतो कप्पे, एको आसि^५ समोदको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सप्पिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. यूथिकपुप्फियत्थेरअपदानं

- ३३ “चन्दभागानदीतीरे, अनुसोत वजामह ।
सयम्भु अहस तत्थ, सालराज व फुल्लित ॥
- ३४ “पुप्फ यूथिकमादाय, उपगच्छि महामुनि ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- ३५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३६ “सत्तसट्ठिम्हितो कप्पे, एको सामुद्धरो अहुं ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा यूथिकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ नामाथ—सी०, रो० । २ वीथिया—स्या० । ३-३ ततोह पत्त—सी०, स्या० ।
४ आसि—सी०, स्या० । ५ यूथिका०—सी०, युधिक०—स्या० ।

८ दुस्सदायकथेरअपदानं

- ३८ “तिवराय पुरे रम्मे, राजपुत्तोसह^१ तदा ।
पण्णाकार लभित्वान, उपसन्तस्सदासह ॥
- ३९ “अधिवासेसि भगवा, वत्थ हत्थेन आमासि ।
सिद्धत्थो अधिवासेत्वा, वेहास नभमुग्गमि ॥
- ४० “बुद्धस्स गच्छमानस्स, दुस्सा धावन्ति पच्छतो ।
तत्थ चित्त पसादेसि, बुद्धो नो अग्गपुग्गलो ॥
- ४१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दुस्समर्दादि तदा ।
दुग्गर्ति नाभिजानामि, दुस्सदानस्सिद फल ॥
- ४२ “सत्तसट्ठिम्हितो कप्पे, चक्कवत्ती तदा अहु ।
परिसुद्धो ति नामेन, मनुजिन्दो महब्बलो ॥
- ४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 205,
R 185

10

इत्थ सुद आयस्मा दुस्सदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ समादपकथेरअपदानं

- ४४ “नगरे बन्धुमतिया, महापूगगणो अहु ।
तेसाह पवरो आसि, मम बद्धचरा^२ च^३ ते ॥
- ४५ “सब्बे ते सन्निपातेत्वा, पुञ्जकम्मे समादयि^३ ।
माळ^४ कस्साम^५ सद्धस्स, पुञ्जक्खेत अनुत्तर ॥
- ४६ “साधू ति ते पटिस्सुत्वा, मम छन्दवसानुगा ।
निट्ठापेत्वा च त माळ, विपस्सिस्स अदम्हसे ॥

15

१ राजपुत्तो अह—सी०, स्या० । २ २ पटुचरा व—स्या० । ३ समादयि—स्या० ।

४ माळ—सी० । ५ करिस्साम—स्या० ।

B 206

- ४७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य माळमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, माळदानस्सिद फल ॥
- ४८ “एकूनसत्ततिकप्पे^१, एको आसि जनाधिपो ।
आदेय्यो^२ नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा समादपको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० पञ्चङ्गुलियत्थेरअपदानं

R 186

- ५० “तिस्सो नामासि भगवा, लोकजेट्ठो^३ नरासभो ।
पविसति^४ गन्धकुटि, विहारकुसलो^५ मुनि” ॥
- ५१ “सुगन्धमालमादाय,^६ अगमासि जिनन्तिक ।
अपसद्दो च^७ सम्बुद्धे, पञ्चङ्गुलिमदासह ॥
- ५२ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य गन्धमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानाभि, पञ्चङ्गुलिस्सिद^८ फल ॥
- ५३ “द्वेसत्ततिम्हितो कप्पे, राजा आसि सयम्पभो^९ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पञ्चङ्गुलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ एकूनसत्तिकप्पिहि—सी०, स्या० । २ आवेलो—स्या० । ३ लोकनागो—स्या० ।
४ पविसन्त—सी०, स्या० । ५-५ विहारकुसल मुनि—सी०, स्या० ।
६ सुगन्धमाल्यमादाय—स्या० । ७ व—सी० । ८ पञ्चङ्गुलियिद—सी० ।
९ सरम्पको—स्या० ।

तस्सुद्दानं

सुपारिचरि^१ कणवेरो, खज्जको देसपूजको ।

कणिकारो सप्पिददो, यूथिको^२ दुस्सदायको ।

माळो च पञ्चङ्गुलिको, चतुपञ्चास गाथका ति ॥

सुपारिचरियवग्गो सत्तरसमो ।

---

१ सुपारिचारी—सो०, सुपाचरि—स्या० । २ युथिको—स्या० ।

१८. कुमुदवग्गो

१ कुमुदमालियत्थेरअपदानं

B 207

१ “पब्बते हिमवन्तस्मिह, महाजातस्सरो अहु ।
तत्थजो रक्खसो आसि, घोररूपो महब्बलो ॥

२ “कुमुद पुप्फते^१ तत्थ, चक्कमतानि जायरे ।
ओचिनामि च त^२ पुप्फ, बलिनो^३ समिति^३ तदा ॥

R 187

5

३ “अत्थदस्सी तु भगवा, द्विपदिन्दो नरासभो ।
पुप्फसङ्कोचित^४ दिस्वा, आगच्छि मम सन्तिक^५ ॥

४ “उपागतञ्च सम्बुद्ध, देवदेव नरासभ ।
सब्बञ्च पुप्फ पग्गह, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥

10

५ “यावता^६ हिमवन्तन्ता, परिसा सा^७ तदा अहु ।
तावच्छदनसम्पन्नो, अगमासि तथागतो ॥

६ “अट्ठास्से कप्पसते, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

७ “इतो पन्नस्से कप्पे, सत्ताहेसु जनाधिपा ।
सहस्सरथनामा ते, चक्कवत्ती महब्बला ॥

15

८ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन^८ ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुमुदमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पुप्फित—स्या० । २ चह—स्या० । ३-३ फलिनो समित—स्या० ।

४ पुप्फ सङ्कोचित—सी०, स्या० । ५ सन्तिके—स्या० । ६-६ हिमवन्तस्मि, याव
माला—स्या० ।

२. निस्सेणिदायकत्थेरअपदानं^१

- ९ “कोण्डञ्जस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
आरोहत्थाय पासाद, निस्सेणी कारिता मया ॥
- १० “तेन चित्तप्पसादेन, अनुभोत्वान सम्पदा ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ११ “एकात्तिसम्हि कप्पान, सहस्सम्हि तयो अट्ठं^२ ।
सम्बहुला नाम राजानो, चक्रवती महब्बला ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 208

5

इत्थ सुद आयस्मा निस्सेणिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. रत्तिपुष्पिकयत्थेरअपदानं^३

- १३ “मिगलुद्धको पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।
विर्पास्सि अट्ठस बुद्ध, देवदेव नरासभ ॥
- १४ “रत्तिक पुष्पित दिस्वा, कुटज धरणीरुह ।
समूल पग्गहेत्वान, उपनेसि महेसिनो ॥
- १५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पुष्पदानस्सिद फल ॥
- १६ “इतो च अट्ठमे कप्पे, सुप्पसन्नसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, राजाहोसि महब्बलो ॥
- १७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 188

10

15

इत्थ सुद आयस्मा रत्तिपुष्पिकयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१, निस्सेणी०—स्या० । २ महा—सो०, स्या० । ३ रत्तिपुष्पिकय०—स्या० ।

४. उदपानदायकत्थेरअपदानं

B 209

5

- १८ “विपस्सिनो भगवतो, उदपानो कतो मया ।
 पिण्डपातञ्च दत्त्वान^१, निप्यादेसिमह^२ तदा ॥
- १९ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, उदपानस्सिद फल ॥
- २० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उदपानदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. सीहासनदायकत्थेरअपदानं

R 189 10

- २१ “निब्बुते लोकनाथमिह, पदुमुत्तरनायके ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, सीहासनमदासह ॥
- २२ “बहूहि^३ गन्धमालेहि, दिट्ठधम्मसुखावहे^४ ।
 तत्थ पूजञ्च^५ कत्त्वान^६, निब्बायति बहुज्जनो ॥
- २३ “पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दित्वा बोधिमुत्तम ।
 कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह^६ ॥
- २४ “पन्नरससहस्समिह, कप्पान अट्ठ आसु ते ।
 सिलुच्चयसनामा च, राजानो चक्कवत्तिनो ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सीहासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ गहेत्त्वान—स्या० । २ निप्यातेसि अह—सी० । ३ पहत—सी० । ४ परलोक-
 सुखावहो—स्या० । ५-५ पूज करित्वान—सी०, स्या० । ६ नुपपज्जह—सी०, स्या० ।

३. मग्गदत्तिकत्थेरअपदानं

- २६ “अनोमदस्सी भगवा, द्विपदिन्दो नरासभो ।
दिट्ठधम्मसुखत्थाय, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ॥
- २७ “उद्धते पादे पुप्फानि, सोभ मुद्धनि तिट्ठरे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दित्वा पुप्फमोकिरि ॥
- २८ “वीसकप्पसहस्सम्हि, इतो पञ्च जना अहु ।
पुप्फच्छदनिया नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 210

5

इत्थ सुद्ध आयस्मा मग्गदत्तिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ एकदीपियत्थेरअपदानं

- ३० “पट्टमुत्तरस्स सुनिनो, सल्ले^१ बोधिमुत्तमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, एकदीप अदासह ॥
- ३१ “भवे निब्बत्तमानम्हि, निब्बत्ते पुञ्जसञ्चये ।
दुग्गति नाभिजानामि, दीपदानस्सिद फल ॥
- ३२ “सोळ्से कप्पसहस्से, इतो ते चतुरो जना ।
चन्दभा नाम नामेत्त, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद्ध आयस्मा एकदीपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

नवम भाणवार ।

१. सल्ले—सी०, सल्ले—स्या० ।

८ मणिपूजकत्थेरअपदानं

- R 190 ३४ “ओरेन हिमवन्तस्स, नदिका सम्पवत्तथ ।
तस्सा चानुपखेत्तम्हि^१, सयम्भू वसते तदा ॥
- B 211 ३५ “मणि पग्गय्ह पल्लङ्क, साधुचित्त मनोरम ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- 5 ३६ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य मणि अभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३७ “इतो च द्वादसे कप्पे, सतरसीसनामका ।
अट्ठ ते आसु राजानो, चक्कवती महब्बला ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मणिपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ तिकिच्छकत्थेरअपदानं

- 10 ३९ “नगरे बन्धुमतिया, वेज्जो आसि सुसिक्खितो ।
आतुरान सदुक्खान^२, महाजनसुखावहो ॥
- ४० “ब्याधित समण दिस्वा, सीलवन्त महार्जुति ।
पसन्नचित्तो सुमनो, भेसज्जमददि तदा ॥
- 15 ४१ “अरोगो आसि तेनेव, समणो सवुत्तिन्द्रियो ।
असोको नाम नामेन, उपट्ठाको विपस्सिनो ॥
- ४२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य ओसधमदासह^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, भेसज्जस्स इद फल ॥

१ चा नुपखेत्तम्हि—स्या० । २ सदुक्खीन—स्या० । ३, ओसधमदासह— स्या० ।

- ४३ "इतो च अट्टमे कप्पे, सब्बोसधसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
४४ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिकिच्छको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० सङ्घुपट्टाकत्थेरअपदानं

- ४५ "वेस्सभुम्हि भगवति, अहोसारामिको^१ अह ।
पसन्नचित्तो सुमनो, उपट्ठि सङ्घमुत्तम ॥
४६ "एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, उपट्ठानस्सिद फल ॥
४७ "इतो ते सत्तमे कप्पे, सत्तेवासु समोदका^२ ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
४८ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

B 212,
R 191

5

10

इत्थ सुद आयस्मा सङ्घुपट्टाको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

कुमुदो अथ निस्सेणो, रत्तिको उदपानदो ।
सीहासनी मग्गददो^३, एकदीपी मणिप्पदो ।
तिकिच्छको उपट्ठाको, एकपञ्चास गाथका ति ॥
कुमुदवग्गो अट्ठारसमो ।

१ आसि आरामिको—स्या० । २ समोदका—स्या० । ३ मग्गप्पदो—स्या० ।

४ एकूनपञ्चास—सी०, स्या० ।

१९. कुटजपुष्पिवग्गो

१. कुटजपुष्पियत्थेरअपदानं

B 213

- १ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सत्तरसि^१ व उग्गत^१ ।
दिस अनुविलोकेन्त, गच्छन्त अनिलञ्जसे ॥
- २ “कुटज पुष्पित दिस्वा, सवित्थतसमोत्थत^२ ।
हक्खतो ओचिनित्वान, फुस्सस्स अभिरोपयि ॥
- ३ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयिं ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४ “इतो सत्तरसे कप्पे, तयो आसु^३ सुपुष्पिता ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवती महब्बला ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चत्तस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुटजपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ बन्धुजीवकत्थेरअपदानं

R 112

- ६ “सिद्धत्थो^१ नाम सम्बुद्धो, सयम्भू सन्धि वणिणतो ।
समार्धि सो समापन्नो, निसीदि पब्बतन्तरे ॥
- ७ “जातस्सरे गवेसन्तो, दकज पुष्पमुत्तम ।
बन्धुजीवकपुष्फानि, अहस समनन्तर ॥

१-१ सत्तरसीव उत्तम—स्या० । २ सवित्थकसमोत्थक—स्या० । ३ आसि—
सी०, स्या० । ४ सोभितो—स्या० ।

- ८ “उभो हत्थेहि पग्गय्ह, उपागच्छि महामुनि ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सिद्धत्थस्साभिरोपयि ॥
- ९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^१ फल ॥
- १० “इतो चातुद्दसे^२ कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
समुद्दकप्पो नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ११ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 214

इत्थ सुद आयस्मा बन्धुजीवको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ कोटुम्बरियत्थेरअपदानं

- १२ “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पव्वतन्तरे ।
अप्पमेय्य व उदधि^३, वित्थत धरणि यथा ॥
- १३ “पूजित^४ देवसद्धेन, निसभाजानिय यथा ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, उपागच्छि^५ नरुत्तम ॥
- १४ “सत्तपुप्फानि पग्गय्ह, कोटुम्बरस्समाकुल ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥
- १५ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि^६ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १६ “इतो वीसति कप्पम्हि, महानेलसनामको ।
एको आसि^७ महातेजो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा कोटुम्बरियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पुप्फपूजायिद—सी० । २ चतुद्दसे—सी०, स्या० । ३ उदधित्—स्या० ।
४ परेत—सी०, पुरेत—स्या० । ५ उपगच्छि—सी०, उपगच्छि—स्या० ।
६ ०मभिपूजयि—सी० । ७ आसि—सी०, स्या० ।

४ पञ्चहत्थियत्थेरअपदानं

R 103

१८ “तिस्सो नामासि भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
पुस्खतो सावकेहि, रथिय पटिपज्जथ ॥

B 215

१९ “पञ्च उप्पलहत्था च, चातुरा ठपिता^१ मया ।
आहुति दातुकामोह, पग्गणिह^२ वतसिद्धिया^३ ॥

5

२० “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ॥
बुद्धरसीहि^३ फुट्ठोस्मि^३, पूजेसि द्विपदुत्तम ॥

२१ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि^४ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

10

२२ “इतो तेस्सकप्पम्हि, पञ्च सुसभसम्मता ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥

२३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पञ्चहत्थियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ इसिमुग्गदायकत्थेरअपदानं

२४ “उदेन्त सतरसि व, पीतरसि व^१ भाणुम ।
ककुध विलसन्त व, पदुमुत्तरनायक ॥

२५ “इसिमुग्गानि^२ पिसित्वा,^३ मधुखुद्दे अनीलके ।
पासादेव^४ ठितो सन्तो, अदासि लोकवन्धुनो ॥

15

१ चतुरो—सी०, चतुओट्टपिता—स्या० । २-३ पुत्तोम्हि हितसिद्धिया—स्या० ।

३-३ बुद्धरस्याभिपुट्ठोम्हि—सी० । ४ ०मभिरपयि—सी०, स्या० । ५ पीतरसीव—सी०, पीतरसीव—स्या० । ६-६ इसि मुग्गानि पिसित्वा—सी०, इसिमुग्ग निमन्तेत्वा—स्या० ।

७ पासादेवि—स्या० ।

- २६ “अट्ठसतसहस्सानि, अहेसु बुद्धसावका ।
सब्बेस पत्तपूरेन्त,^१ ततो चापि^२ बहुत्तर ॥
- २७ “तेन चित्तप्पसादेन, सुक्कमूलेन चोदितो ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- २८ “चत्तालीसमिह सहस्से, कप्पान अट्ठत्तिस ते ।
इसिमुग्गसनामा ते, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 R 194

B 216

इत्थ सुद आयस्मा इसिमुग्गदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ बोधिउपट्ठाकत्थेरअपदानं^३

- ३० “नगरे रम्मवतिया, आसि मुरजवादको ।
निच्चुपट्ठानयुत्तोमिह, गतोह बोधिमुत्तम ॥
- ३१ “साय पात उपट्ठित्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
अट्ठारसकप्पसते, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- ३२ “पन्नरसे^४ कप्पसते, इतो आसि जनाधिपो ।
मुरजो^५ नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा बोधिउपट्ठाको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पत्तपूरत—सी० । २ वापि—स्या० । ३ महिसम तनामा—स्या० ।

४ बोधि उपट्ठायाक०—स्या० । ५ पञ्चदसे—सी०, स्या० । ६ दमथो—स्या०

७ एकचिन्तिकथेरअपदानं

- ३४ “यदा देवो देवकाया, चवते आयुसङ्ख्या ।
तयो सद्दा निच्छरन्ति, देवान अनुमोदत ॥
- ३५ ‘इतो भो सुगति गच्छ, मनुस्सान सहव्यत ।
मनुस्सभतो सद्धम्मे, लभ सद्ध अनुत्तर ॥
- 5 ३६ ‘सा ते सद्धा निविट्ठास्स,^१ मूलजाता पतिट्ठिता ।
यावजीव असहीरा,^२ सद्धम्मे सुप्पवेदिते^३ ॥
- B 217,
R 195 ३७ ‘कायेन कुसल कत्वा, वाचाय कुसल बहु ।
मनसा कुसल कत्वा, अब्यापज्ज^४ निरूपधि ॥
- ३८ ‘ततो ओपधिक पुञ्ज, कत्वा दानेन त बहु ।
10 अञ्जेपि मच्चे सद्धम्मे, ब्रह्मचरिये निवेसय’ ॥
- ३९ “इमाय अनुकम्पाय, देवा^५ देव यदा^६ विदू ।
चवन्त^७ अनुमोदन्ति, एहि देव^८ पुनप्पुन^९ ॥
- ४० “सवेगो^६ मे तदा आसि,^६ देवसङ्घे समागते ।
कसु नाम अह योनिं, गमिस्सामि इतो चुतो ॥
- 15 ४१ “मम सवेगमञ्जाय, समणो भावित्तिन्द्रियो ।
ममुद्धस्तिुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- ४२ “सुमनो नाम नामेन, पदुमुत्तरसावको ।
अत्थधम्मानुसासित्वा, सवेजेसि मम तदा ॥
- 20 ४३ “तस्साह वचन सुत्वा, बुद्धे चित्त पसादयि ।
त धीर अभिवादेत्वा^९, तत्थ कालकतो अह ॥

१ निविट्ठास्स—सी० , निविट्ठस्स—स्या० ।

२ असहिरा—स्या० ।

३ सुप्पवेदिते—स्या० ।

४ अब्यापज्ज—स्या० ।

५-५ देव देव यथा—स्या० ।

६. भवन्त—स्या० ।

७-७ देवपुर पुन—सी० ।

८-८ सविग्गोह तदा आसि—स्या० ।

९, अभिवादेत्वापि सम्बुद्ध—स्या० ।

- ४४ “उपपज्जि^१ स^१ तत्थेव, सुक्कमूलेन चोदितो ।
 कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
 ४५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकचिन्तिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ तिकण्णिपुप्फियत्थेरअपदानं

- ४६ “देवभूतो अह सन्तो, अच्छराहि पुरक्खतो ।
 पुब्बकम्म सरित्त्वान, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ॥ 5
 ४७ “तिकण्णिपुप्फ पग्गथ्ह, सक चित्त पसादयि^२ ।
 बुद्धमिह अभिरोपेसि, विपस्सिमिह नरासभे ॥
 ४८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि । B 218
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
 ४९ “तेसत्ततिमिहतो कप्पे, चतुरासु रमुत्तमा । 10
 सत्तरतनसम्पन्ना, चक्खवत्ती महब्बला ॥
 ५० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिकण्णिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ एकचारियत्थेरअपदानं

- ५१ “तावतिसेसु देवेसु, महाघोसो तदा अहु । R 196
 बुद्धो च लोके निब्बाति, मयञ्चम्ह सरागिनो ॥
 ५२ “तेस सवेगजातान, सोकसल्लसमङ्गिन । 15
 सबलेन उपत्थद्धो, अगम बुद्धसन्तिक ॥

१-१ उपपज्जिस्स—सी० । २, पसादिय—सी० ।

- ५३ "मन्दारव गहेत्वान्, सङ्गीति^१ अभिनिम्मित ।
परिनिब्बुतकालम्हि^२, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- ५४ "सब्बे देवानुमोदिसु, अच्छरायो च मे तदा ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- ५५ "सट्ठिकप्पसहस्सम्हि, इतो सोळस ते जना ।
महामल्लजना नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ५६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकचारियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० तिचण्टिपुप्फियत्थेरअपदानं

- B 219 ५७ "अभिभूत^३ पनिज्झन्ति^३, सब्बे सङ्गम्म ते मम^४ ।
तेस निज्झायमानान्, परिळाहो अजायथ ॥
- 10 ५८ "सुनन्दो नाम नामेन, बुद्धस्स सावको तदा ।
धम्मदस्सिस्स मुनिनो, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- ५९ "ये मे बद्धचरा^५ आसु, ते मे पुप्फ अदु तदा ।
ताह पुप्फ गहेत्वान्, सावके अभिरोपयि ॥
- ६० "सोह कालकतो तत्थ, पुनापि उपपज्जह ।
अट्टारसे कप्पसते, विनिपात न गच्छह^६ ॥
- 15 ६१ "तेरसेतो कप्पसते, अट्टासु वूमकेतुनो ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- R 197 ६२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिचण्टिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सण्हित—सी० । २ परिनिब्बाणकालम्हि—सी०, परिनिब्बानकालम्हि—स्या० ।
३-३ अभिभूतोपनिज्झन्ति—सी० । ४ अभिभु थेर पनिज्झाम्, सब्बे सङ्गम्म ते मय—स्या० ।
५ पट्टचरा—स्या० । ६ गच्छह—स्या० ।

तस्सुद्दानं

कुटजो^१ बन्धुजीवी च, कोटुम्बरिकहत्थियो ।
 इसिमुग्गो च बोधि च, एकचिन्ती तिकर्णिको ।
 एकचारि तिवण्ठि च, गाथा द्वासट्ठि^२ कित्तिता ति^३ ॥

कुटजपुप्फियवग्गो एकूनवीसतिमो ।

---

१ कुटजा—स्या० । २-२ सट्ठी पकित्तिताति—स्या० ।

२०. तमालपुष्पियवग्गो

१ तमालपुष्पियत्थेरअपदानं

- B 220 १ “चुल्लासीतिसहस्सानि, थम्भा सोवण्णया अहू ।
देवलट्ठिपटिभाग, विमान मे सुनिम्मित ॥
- २ “तमालपुष्प पग्गय्ह, विप्पसन्नेन चेतसा ।
बुद्धस्स अभिरोपयि^१, सिखिनो लोकबन्धुनो ॥
- 5 ३ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गत्ति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४ “इतो वीसतिमे कप्पे, चन्दतित्तो ति एक्को ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
10 छठ्ठभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तमालपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ तिणसन्थारकत्थेरअपदानं

- R 193 ६ “यदा^२ वनवासी^३ इसि, तिण लायति^४ सत्थुनो ।
सब्बे पदक्खिणावट्ठा^५, पथव्या^५ निपत्तिसु ते ॥
- ७ “तमह तिणमादाय, सन्थारि धरणुत्तमे ।
तीणेव तालपत्तानि, आहरित्वानह तदा ॥

१ अभिरोपेसि—सी०, स्या० । २-२ य दायवासिको—सी०, रो०, यदा वनवासिको—स्या० । ३ लायामि—स्या० । ४ पदक्खिणा वत्ता—सी०, स्या० । ५ पथव्या—सी०, पठव्या—स्या० ।

- ८ “तिणेन^१ छदन कत्वा, सिद्धत्थस्स अदासह ।
सत्ताह धारयु तस्स^२, देवमानुससत्थुनो^३ ॥
- ९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य तिण अर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तिणदानस्सिद फल ॥
- १० “पञ्चसट्ठिम्हितो कप्पे, चत्तारोसु महद्धना ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ११ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 221

इत्थ सुद आयस्मा तिणसन्धारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ खण्डफुल्लियत्थेरअपदानं^४

- १२ “फुस्सस्स खो भगवतो, थूपो आसि महावने ।
कुञ्जरेहि तदा भिन्नो, परूळ्हो^५ पादपो^६ तहि ॥
- १३ “विसमञ्च सम कत्वा, सुधापिण्ड अदासह ।
तिलोकगरुनो तस्स, गुणेहि परितोसितो ॥
- १४ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, सुधापिण्डस्सिद फल ॥
- १५ “सत्तसत्ततिकप्पम्हि, जितसेनासु सोळ्ळस ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा खण्डफुल्लियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ तिदण्डे—स्या० । २ तत्थ—स्या० । ३ देवमानुससत्थुनो—स्या० ।

४ खण्डफुल्लियं—सी०, स्या० । ५-५ परूळ्हपादपो—सी०, सरूळ्हो पादपो—स्या० ।

४ असोकपूजकत्थेरअपदानं

- R 199 १७ “तिवराय^१ पुरे रम्मे, राजुय्यान अहु तदा ।
उय्यानपालो तत्थासि, रज्जो बद्धचरो अह ॥
- B 222 १८ “पदुमो नाम नामेन, सयम्भू सप्पभो^२ अहु ।
निसिन्न पुण्डरीकम्हि, छाया न जहि त मुनि ॥
- 5 १९ “असोक पुप्फित दिस्वा, पिण्डभार सुदस्सन ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, जलजुत्तमनामिनो ॥
- 20 “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 21 “सत्ततिसम्हितो कप्पे, सोळ्ळस अरणञ्जहा^४ ।
सत्तरत्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- 10 22 “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा असोकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ अङ्गोलकत्थेरअपदानं

- 23 “अङ्गोल पुप्फित दिस्वा, मालावर^५ सकोसक^६ ।
ओचिन्नित्वान त पुप्फ, अगम बुद्धसन्तिक ॥
- 24 “सिद्धत्थो तम्हि समये, पतिलीनो महामुनि ।
मुहुत्त पटिमानेत्वा, गुहाय पुप्फमोकिरि ॥
- 15 25 “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद^६ फल ॥

१ तिवराय—स्या० । २ सप्पतो—स्या० । ३ सत्ततिसम्हित—सी०, स्या० ।

४, अरणञ्जहा—सी० । ५-५ मालावरसमोगत—स्या० । ६ बुद्धपूजायिद—सी०, स्या० ।

- २६ “छतिसम्हि इतो कप्पे, आसेको देवगन्धितो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
२७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थ सुद आयस्मा अङ्गोलको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ किसलयपूजकृत्येरापदानं

- २८ “नगरे द्वारवतिया, मालावच्छो मम अहु ।
उदपानो च तत्थेव, पादपान विरोहनो ॥
२९ “सबलेन उपत्थद्धो, सिद्धत्थो अपराजितो ।
ममानुकम्पमानो सो, गच्छते अनिलञ्जसे ॥
३०. “अञ्ज किञ्चि न पस्सामि, पूजायोग्ग महेसिनो ।
असोक पल्लव दिस्वा, आकासे उक्खिपि अह ॥
३१ “बुद्धस्स ते किसलया, गच्छतो यन्ति पच्छतो ।
ताह^१ दिस्वान सविजि,^२ अहो बुद्धस्सुळास्ता ॥
३२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, पल्लव अभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
३३ “सत्तत्तिसे^३ इतो कप्पे, एको एकस्सरो^३ अहु ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

B 223,
R 200

5

10

15

इत्थ सुद आयस्मा किसलयपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ सोह दिस्वान त इद्धि—सी० । २ सत्तवीसे—सी०, स्या० । ३, एकस्सरो—सी० ।

७ तिन्दुकदायकत्थेरअपदानं

- ३५ "गिरिदुग्गचरो आसि, मक्कटो थामवेगिको ।
फलिन तिन्दुक दिस्वा, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ॥
- ३६ "निक्खमित्वा कतिपाह, विचिर्णि लोकनायक ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सिद्धत्थ तिभवन्तगु ॥
- ३७ "मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोके अनुत्तरो ।
खीणासवसहस्सेहि, आगच्छि मम सन्तिक ॥
- B २१४ ३८ "पामोज्ज^१ जनयित्वान, फलहत्थो उपागमि ।
पटिग्गहेसि भगवा, सब्बञ्जू वदत वरो ॥
- R २०१ ३९ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अदादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- १० ४० "सत्तपञ्चासकप्पम्हि, उपनन्दसनामको ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४१ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥

इत्थ सुद आयस्समा तिन्दुकदायको धेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ मुट्ठिपूजकत्थेरअपदानं^२

- ४२ "सुमेधो नाम भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
पच्छिमे अनुकम्पाय, पवान पदही^३ जिनो ॥
- ४३ "तस्स चङ्कममानस्स, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
गिरिनेलस्स पुप्फान, मुट्ठि बुद्धस्स रोपरिय ॥
- ४४ "तेन चित्तप्पसादेन, सुक्कमूलेन चोदितो ।
तिसकप्पसहस्सानि, दुग्गति नुपपज्जह ॥

१ पामुज्ज—स्या० । २ गिरिनेलमुट्ठी०—स्या० । ३ पदहि—स्या० ।

- ४५ "तेवीसतिकप्पसते सुनेलो नाम खत्तियो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, एको आसि महब्बलो ।
४६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥

इत्थ सुद आयस्मा मुट्ठिपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ किकणिकपुष्पियत्थेरअपदानं

- ४७ "सुमङ्गलो ति नामेन, सयम्भू अपराजितो ।
पवना निक्खमित्वान, नगर पाविसि जिनो ॥ 5
४८ "पिण्डचार चरित्वान, निक्खम्म नगरा मुनि । B 225
कतकिच्चो व सम्बुद्धो, सो वसी वनमन्तरे ॥
४९ "किकणिपुष्फ^१ पग्गह, बुद्धस्स अभिरोपयि । R 202
पसन्नचित्तो सुमनो, सयम्भुस्स महेसिनो ॥
५० "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुष्फमभिरोपयि । 10
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
५१ "छळासीतिम्हत्तो कप्पे, अपिलासिसनामको^२ ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
५२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥

इत्थ सुद आयस्मा किकणिकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० यूथिकपुष्पियत्थेरअपदानं

- ५३ "पदुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीन पटिग्गहो । 15
पवना निक्खमित्वान, विहार याति चक्खुमा ॥

१ तिकण्डिपुष्फ—रो० । २ अपिलापियनामको—सी० , ३ पसेलासनामको—स्या० ।

३. यूथिकापुष्पिय०—सी० ।

- ५४ “उभो हृथेहि पग्गह, यूथिक पुप्फमुत्तम ।
बुद्धस्स अभिरोपयि, मेत्तचित्तस्स तादिनो ॥
- ५५ “तेन चित्तप्पसादेन, अनुभोत्वान सम्पदा ।
कप्पान सतसहस्स, दुग्गति नुपपज्जह ॥
- ५६ “इतो पञ्जासकप्पेसु, एको आसि जनाधिपो ।
समित्तनन्दनो नाम, चक्खवत्ती महब्बलो ॥
- ५७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा यूथिकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

B 226

तमालतिणसन्थारो^१ खण्डफुल्ल असोकियो ।
अङ्गोलकी^२ किसलयो, तिन्दुको नेलपुप्फियो ।
किंकिणिको^३ यूथिको च गाथा पञ्जास अट्ट चाति ॥

10

तमालपुप्फियवग्गो वीसतिमो ।

अथ वग्गुद्धानं

R 208

भिक्षादायी^४ परिवारो, सेरेय्यो सोभितो तथा ।
छत्तञ्च^५ बन्धुजीवी च^६, सुपारिचरियोपि च ॥
कुमुदो कुटजो चैव, तमालि दसमो कतो ।
छसतानि च गाथानि^६, छसट्ठि च ततुत्तरि ॥

भिक्षावग्गदसक ।

दुतियसतक समत्त ।

१ तमाली०—सी०, तमालि०—स्या० । २ अङ्गोलको—स्या० । ३ तिकण्डिको—स्या० । ४ भिक्षादायि—स्या० । ५-५ छत्तो च बन्धुजीवो च—सी०, छत्तो च बन्धुजीवि च—स्या० । ६ गाथान्—सी०, स्या० ।

२१. कणिकारपुष्पियवग्गो

१ कणिकारपुष्पियत्थेरअपदानं

- १ “कणिकार पुष्पित दिस्वा, ओचिनित्वानह तदा ।
तिस्सस्स अभिरोपेसि, ओघतिण्णस्स तादिनो ॥
- २ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुष्पमभिरोपरियि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३ “पञ्चत्तिसे इतो कप्पे, अरुणपाणी ति^१ विस्सुतो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 227

5

इत्थ सुद आयस्मा कणिकारपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ मिनेलपुष्पियत्थेरअपदानं

- ५ “सुवण्णवण्णो भगवा, सतरसी पतापवा^२ ।
चङ्कमन समारुब्बहो, मेत्तचित्तो सिखीसभो^३ ॥
- ६ “पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दित्वा^४ जाणमुत्तम ।
मिनेलपुष्प पग्गय्ह, बुद्धस्स अभिरोपरियि ॥
- ७ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

10

R 20

१ अरुणपालोति—स्या० । २ पभावरो—स्या० । ३ सिखिसनो—स्या० ।

४ थोमेत्वा—स्या० ।

B 228

- ८ “एकूनतिसकप्पम्हि, सुमेघघननामको^१ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवती महब्बलो ॥
- ९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मिनेलपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ किङ्कणिपुप्फियत्थेरअपदानं^२

- १० “कञ्चनग्घियसङ्कासो, सब्बञ्जू लोकनायको ।
ओदक दहमोग्गह^३, सिनायि लोकनायको ॥
- ११ “पग्गह किङ्कणि^४ पुप्फ, विपस्सिस्साभिरोपयि ।
उदग्गचित्तो सुमनो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- १२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १३ “सत्तवीसतिकप्पम्हि, राजा भीमस्थो^५ अहु ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवती महब्बलो ॥
- १४ “पटिमम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा किङ्कणिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ तरणियत्थेरअपदानं

- १५ “अत्थदस्सी तु भगवा, द्विपदिन्दो नरासभो ।
पुरक्खतो सावकेहि, गङ्गातीरमुपागमि ॥
- १६ “समतित्ति^६ काकपेय्या, गङ्गा आसि दुहत्तरा ।
उत्तारयि भिक्खुसङ्घ, बुद्ध च द्विपदुत्तम ॥

१ सुमेघयसनामको—सी० । २ किङ्कणिक०—सी०, किङ्कणिक०—स्या० ।

३ दहमोग्गह—सी० । ४ किङ्कणि—सी० । ५ भिमस्थो—स्या० । ६ समतित्तिका—सी० ।

- १७ “अट्ठास्से कप्पसते, य कम्ममर्करि तदा । B 229
 दुग्गतिं नाभिजानामि, तरणाय इदं फलं ॥
- १८ “तेस्सेतो कप्पसते, पञ्च सब्बो भवा^१ अहु । R 205
 सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १९ “पच्छिमे^२ च भवे अस्मि, जातोहं ब्राह्मणे कुले । 5
 सद्धिं तीहिं सहायेहि, पब्बजिं सत्थुं सासने^३ ॥
- २० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तरणियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ निग्गुण्डिपुप्फियत्थेरअपदानं

- २१ “विपस्सिस्स भगवतो, आसिमारामिको अहं ।
 निग्गुण्डिपुप्फं पग्गय्हं, बुद्धस्स अभिरोपरि ॥
- २२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि^३ । 10
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
- २३ “पञ्चवीसे^४ इतो कप्पे, एको आसिं जनाधिपो ।
 महापतापनामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा निग्गुण्डिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सम्भोगवा—सी० । २-२ स्या०, पोत्थके नत्थि । ३ पुप्फमभिरोपरि—स्या० ।

४ पञ्चविसे—सी०, स्या० ।

६. उदकदायकत्थेरअपदानं

- २५ “भुञ्जन्त समण दिस्वा, विप्पसन्नमनाविल ।
घटेनोदकमादाय, सिद्धत्थस्स अदासह ॥
- B 230 २६ “निम्मलो होमह अज्ज, विमलो खीणससयो ।
भवे निब्बत्तमानम्हि, फल निब्बत्तते मम^१ ॥
- 5 २७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, उदक यमदासह^२ ।
दुग्गति नाभिजानामि, दकदानस्सिद फल ॥
- २८ “एकसट्ठिम्हितो कप्पे, एको व विमलो अहु ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन^३” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उदकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. सललमालियत्थेरअपदानं

- R 206 0 ३० “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
ओभासेन्त दिसा सब्बा, सिद्धत्थ नस्सारथि ॥
- ३१ “धनु अद्वेज्झ^३ कत्वान, उसु सन्नय्हह^४ तदा ।
पुप्फ सवण्ट छेत्वान, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- 15 ३२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३३ “एकपञ्चासितो कप्पे, एको आसि^५ जुतिन्धरो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन^६” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सललमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सुभ—सी० । २ य तदा अद—सी०, अददि तदा—स्या० । ३ अबेज्झ—स्या० ।
४ सन्धायह—स्या० । ५ आसि—स्या० ।

८. कोरण्डपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

- ३५ “अक्कन्तञ्च पद दिस्वा, चक्कालङ्कारभूसित ।
पदेनानुपद यन्तो, विपस्सिस्स महेसिनो ॥
- ३६ “कोरण्ड पुण्ड्रिक्क दिस्वा, समूल पूजित मया ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, अवन्दि पदमुत्तम^१ ॥
- ३७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुण्ड्रमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^२ फल ॥
- ३८ “सत्तपञ्जासकप्पम्हि, एको वीतमलो अहु^३ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 231

इत्थ सुद आयस्मा कोरण्डपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. आधारदायकत्थेरअपदानं

- ४० “आधारक मया दिन्न, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
धारेमि पथवि सब्ब, केवल वसुध इम ॥
- ४१ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
धारेमि अन्तिम, देह सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ४२ “सत्तवीसे इतो कप्पे, अहेसु चतुरो जना ।
समन्तवरणा^४ नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10 R 207

15

इत्थ सुद आयस्मा आधारदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पदमुत्तम—सी० । २ पदपूजायिद—सी० । ३ अहु—स्या० ।

४, समन्तवरणा—सी०, समन्तवरणा—स्या० ।

१०. पापनिवारियत्थेरअपदानं^१

B 232

४४ “तिस्सस्स तु^२ भगवतो, देवदेवस्स तादिनो ।
एकच्छत्त मया दिन्न, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

४५ “निवुत्त होति मे पाप, कुसलस्सुपसम्पदा^३ ।
आकासे छत्त धारेन्ति, पुब्बकम्मस्सिद फल ॥

5

४६ “चरिम् वत्तते मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥

४७ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य छत्तमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, छत्तदानस्सिद फल ॥

10

४८ “द्वेसत्ततिम्हितो कप्पे, अट्ठासिसु जनाधिपा ।
महानिदाननामेन, राजानो चक्खवत्तिनो ॥

४९. “पटिसम्भिदा चतस्सो • पे० कत्त बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पापनिवारियो^४ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

R 208

कणिकारो मिनेलञ्च^५, किङ्कणि तरणेन^६ च ।

निग्गुण्डिपुप्फी दकदो^७, सललो च कुरण्डको ।

आधारको^८ पापवारी^९, अट्ठतालीस गाथका ति ॥

कणिकारपुप्फियवग्गो एकवीसतिमो ।

१ वातातपनिवारियत्थेरापदान—सी० । २ हि—स्या० । ३ कुसलस्सुपसम्पदा—
स्या० । ४ वातातपनिवारियो—सी० । ५ मिनेलीच—सी० । ६ तारणेन—स्या० ।
७, निग्गुण्डिपुप्फ०—स्या० । ८-८, तपवारी०—सी०, आधारदान पापञ्ज—स्या० ।

२२. हत्थिवग्गो

१ हत्थिदायकत्थेरअपदानं

- १ “सिद्धत्थस्स भगवतो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
नागसेट्ठो मया दिन्नो, ईसादन्तो उरुब्बह्वो^१ ॥
- २ “उत्तमत्थ अनुभोमि, सन्तिपदमनुत्तर ।
नागदान^२ मया दिन्न, सब्बलोकहितेसिनो ॥
- ३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य नागमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, नागदानस्सिद फल ॥
- ४ “अट्ठसत्ततिकप्पम्हि, सोळसासिसु खत्तिया ।
समन्तपासादिका नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 233

5

10

इत्थ सुद आयस्मा हत्थिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ पानधिदायकत्थेरअपदानं

- ६ “आरब्भिकस्स^३ इसिनो, चिरस्तत्तपस्सिनो^४ ।
बुद्धस्स^५ भावित्तत्तस्स, अदासि पानावि अह ॥
७. “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।
दिब्बयान^६ अनुभोमि, पुब्बकम्मस्सिद फल ॥

१. उरुब्बह्वो—स्या० । २. अगदान—सी० । ३. दान—सी० ।

४-४. अरब्भिकस्स भायिनो, मेत्तचित्ततपस्सिनो—स्या० । ५. धम्मस्स—स्या० ।

६. सब्ब यान—सी० ।

R 209

८ “चतुन्नवुते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पानधिस्स इद फल ॥

B 234

९ “सत्तसत्तितो कप्पे, अट्ठ आसिसु खत्तिया ।
सुयाना नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बला ॥

5

१० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पानधिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. सच्चसञ्जकत्थेरअपदानं

- ११ “वेस्सभू तम्हि^१ समये^१, भिक्खुसङ्घपुरस्खतो ।
देसेति अरियसच्चानि, निब्बापेन्तो महाजन ॥
- १२ “परमकारुञ्जपत्तोम्हि, समिति अगमासह ।
सोह निसिन्नको सन्तो, धम्ममस्सोसि सत्युनो ॥
- 10 १३ “तस्साह धम्म सुत्वान, देवलोक अगच्छह ।
तिसकप्पानि देवेसु, अर्वासि तत्थह पुरे ॥
- १४ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य सञ्जमर्लाभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, सच्चसञ्जायिद फल ॥
- १५ “छब्बीसम्हि इतो कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
15 एकफुसितनामेन^२, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सच्चसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ नाम भगवा—स्या० । २ एकफुसित नामोद—स्या० ।

४ एकसञ्जकत्थेरअपदानं

- १७ “दुमगो पसुकूलिक, लग्ग दिस्वान सत्थुनो ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, पसुकूल अवन्दह ॥
- १८ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ “पञ्चवीसे इतो कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
अमिताभो ति नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 235,
R 210

इत्थ सुद आयस्मा एकसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ रसिसञ्जकत्थेरअपदानं

- २१ “उदेन्त सतरंसि व, पीतरसि व^१ भाणुम ।
व्यग्धूसभ व^२ पवर, सुजात पब्बतन्तरे ॥
- २२ “बुद्धस्स आनुभावो सो, जलते पब्बतन्तरे ।
रसे चित्त पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- २३ “अवसेसेसु कप्पेसु, कुसल चरित मया ।
तेन चित्तप्पसादेन, बुद्धानुस्सतियापि च ॥
- २४ “तिसकप्पसहस्सेतो, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद^३ फल ॥
- २५ “सत्तपञ्जासकप्पम्हि, एको आसि जनाधिपो ।
सुजातो नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा रसिसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सितरसि—सी० । २ व्यग्धूसभ—स्या० । ३ बुद्धपूजा—सी० ।

६ सन्धितथैरापदानं^१

- २७ “अस्सत्थे हरितोभासे, सविरुव्वहम्मिह पादपे ।
 एक बुद्धगत सज्ज, अलभिह^२ पतिस्सतो ॥
- B 236 २८ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य सज्जमलभि तदा ।
 तस्सा सज्जाय वाहसा, पत्तो मे आसवक्खयो ॥
- २९ “इतो तेस्सकप्पम्मिह, धनिट्ठो^३ नाम खत्तियो ।
 सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- R 211 ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सन्धितो^४ थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ तालवण्टदायकथैरापदानं

- ३१ “तालवण्ट मया दिन्न, तिस्सस्सादिच्चबन्धुनो^५ ।
 गिम्हनिब्बापनत्थाय, परिळाहोपसन्तिया ॥
- 10 ३२ “सन्निब्बापेमि रागग्गि, दोसग्गिश्च तदुत्तरि ।
 निब्बापेमि च मोहग्गि, तालवण्टस्सिद फल ॥
- ३३ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
 धारेमि अन्तिम देह, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- ३४ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, तालवण्टस्सिद फल ॥
- 15 ३५ “तेसट्ठिमिह इतो कप्पे, महानामसनामको^६ ।
 सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तालवण्टदायको थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सण्ठितथैरापदान—सी० । २ अलभिस्स—सी०, अलभित्थ—स्या० ।

३ वनिट्ठो—स्या० । ४ सण्ठितो—सी० । ५ तिस्सस्स दिव्वचक्खुनो—स्या० ।

६ महारासनामको—स्या० ।

८. अक्कन्तसञ्जकत्थेरअपदानं

- ३७ “कुसाटक गहेत्वान, उपज्झायस्सह^१ पुरे^१ । B 237
मन्तञ्च अनुसिक्खामि, गन्थादोसस्स^२ पत्तिया ॥
- ३८ “अद्दस विरज बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।
उसभ पवर अग्ग, तिस्स बुद्ध गणुत्तम^३ ॥
- ३९ “कुसाटक पत्थरित, अक्कमन्त नरुत्तम । 5
समुग्गत महावीर, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- ४० “दिस्वा त लोकपज्जोत, विमल चन्दसन्निभ । R 212
अवन्दि सत्थुनो पादे, विप्पसन्नो चेतसा ॥
- ४१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य अदासि कुसाटक ।
दुग्गन्ति नाभिजानामि, कुसाटकस्सिद फल ॥ 10
- ४२ “सत्तत्तिसे इतो कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
सुनन्दो नाम नामेन, चक्कवन्ती महब्बलो ॥
- ४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अक्कन्तसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. सप्पिदायकत्थेरअपदानं

- ४४ “निसिन्नो पासादवरे, नारीगणपुस्खत्तो ।
ब्याधित समण दिस्वा, अभिनामेसह^४ घर ॥ 15
- ४५ “उपविट्ठ महावीर, देवदेव नरासभ ।
सप्पितेल मया दिन्न, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥
- ४६ “पस्सद्वदरथ दिस्वा, विप्पसन्नमुखिन्द्रिय ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, अनुससावयि पुरे ॥

१-१ उपज्झायस्सपासपे—स्या० । २ कण्डभेदस्स—सी०, गण्डभेदस्स—स्या० ।

३ गणुत्तम—स्या० । ४ अतिनामेसह—स्या० ।

B 238

- ४७ “दिस्वा म सुप्पसन्नत्त,^१ इद्धिया पारमिङ्गतो ।
नभ अब्भुग्गमी धीरो,^२ हसराजा व अम्बरे ॥
- ४८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमर्द्धं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सप्पितेलस्सिद फल ॥
- ४९ “इतो सत्तस्से कप्पे, जुतिदेवसनामको^३ ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सप्पिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० पापनिवारियत्थेरअपदानं

R 213

- ५१ “पियदस्सिस्स भगवतो, चङ्कम सोधित मया ।
नळ्ळेहि पटिच्छन्न, वातापनिवारण ॥
- ५२ “पाप विवज्जनत्थाय, कुसलस्सुपसम्पदा ।
किलेसान पहाणाय, पर्द्धिं सत्थु सासने ॥
- ५३ “इतो एकादसे कप्पे, अग्गिदेवो ति^४ विस्सुतो ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पापनिवारियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

15

- हत्थि पानधि सच्चञ्च, एकसञ्जि च रसिको^५ ।
सन्धितो तालवण्ट^६ च, तथा अक्कन्तसञ्चको ।
सप्पि पापनिवारी च चतुप्पञ्चास गाथका ति ॥

हत्थिवग्गो बावीसतिमो ।

^१ सुपसन्नन्त—स्या० ।

^२ वीरो—स्या० ।

^३ जुतिदेव०—स्या० ।

^४ अग्गितेजोति—स्या० । ^५ रसियो—सी०, स्या० । ^६ तालवण्ट—सी०, स्या० ।

२३. आलम्बणदायकवग्गो^१

१ आलम्बणदायकत्थेरअपदानं

- १ “अत्थदस्सिस्स^२ भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
आलम्बण मया दिन्न, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- २ “धरणिं पटिपज्जामि, विपुल सागरप्पर ।
पाणेषु च इस्सरिय, वत्तेमि वसुधाय च ॥
- ३ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४ “इतो द्वेसट्ठिकप्पम्हि, तयो आसिसु खत्तिया ।
एकापस्सितनामा^३ ते, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ५ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सक्किकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 239

६

10

इत्थ सुद आयस्मा आलम्बणदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. अजिनदायकत्थेरअपदानं

- ६ “एकत्तिसे इतो कप्पे, गणसत्थास्को^४ अह^५ ।
अहस विरज बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ॥
- ७ “चम्मखण्ड मया दिन्न, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
तेन कम्मेन द्विपदिन्द^६, लोकजेट्ठ नरासभ ॥

१ आलम्बनदायकवग्गो—सी०, स्या० । २ अत्थदस्सी—सी० ।

३ एकादस्सितनामा—सी० । ४-४ गणसत्था अहो सह—सी०, गणसन्धारको—स्याः ।

५. दिपदिन्द—स्या० ।

- १७ “इतो चतुत्थके कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
महारोहितनामो सो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
१८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा द्वेस्तनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।
दसम भाणवार ।

४ आरक्खदायकृत्येरापदानं

- १९ “सिद्धत्थस्स भगवतो, वेदि^१ कारापिता^१ मया ।
आरक्खो च मया दिन्नो, सुगतस्स महेसिनो ॥ 5
२० “तेन कम्मविसेसेन, न पस्सि^२ भयभेरव । B 241
कुहिञ्चि उपपन्नस्स, तासो मय्ह न विज्जति ॥
२१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य वेदि कारयि पुरे^३ । R 215
दुग्गति नाभिजानामि, वेदिकाय इद फल ॥
२२ “इतो छट्ठमिह कप्पमिह, अपस्सेनसनामको । 10
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
२३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा आरक्खदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ अव्याधिकृत्येरापदानं

- २४ “विपस्सिस्स भगवतो, अग्गिसाल अदासह ।
व्याधिकानञ्च^४ आवास, उण्होदकपटिग्गह ॥
२५ “तेन कम्मेनय मय्ह, अत्तभावो सुनिम्मितो । 15
व्याधाह नाभिजानामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥

१-१ वेदिका कारिता—स्या० । २ पस्से—सी०, स्या० । ३, अह—सी० ।

४, व्याधितान च—सी० ।

- २६ “एकनवुतितो कप्पे, य सालमदादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अग्गिसालायिद फल ॥
- २७ “इतो च सत्तमे^१ कप्पे, एकोसि^२ अपराजितो^३ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अब्बाधिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ अङ्कोलपुष्पियत्थेरअपदानं

- B 242 २९ “नारदो इति मे नाम, कस्सपो इति म विदू ।
अद्दस समणानग्ग, विपस्सि देवसक्कत ॥
- ३० “अनुब्यञ्जनधर बुद्ध, आहुतीन, पटिग्गह ।
अङ्कोलपुष्प^३ पग्गह्, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- 10 ३१ “एकनवुतितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३२ “चतुसत्तितो कप्पे, रोमसो नाम खत्तियो ।
आमुक्कमालाभरणो^४, सयोगबलवाहनो ॥
- R 216 ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अङ्कोलपुष्पियो^५ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सत्तमके—सी० । २-२ एको आसिं नाराविपो—स्या० । ३ वकुलपुष्प—
स्या० । ४ आमुत्त०—सी०, स्या० । ५ वकुलपुष्पियो—स्या० ।

७. सोवणवटंसकियत्थेरअपदानं

- ३४ “उय्यानभूमिं निय्यन्तो, अद्दस लोकनायक ।
वटसक गहेत्वान, सोवण साधुनिम्मि ॥
- ३५ “सीघ ततो^१ समारुह^२, हत्थिक्खन्धगतो अह ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सिखिनो लोकवन्धुनो ॥
- ३६ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद^३ फल ॥
- ३७ “सत्तवीसे इतो कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
महापतापनामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

६

B 243

इत्थ सुद आयस्मा सोवणवटसकियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८ मिञ्जवटंसकियत्थेरअपदानं

- ३९ “निब्बुते लोकनाथम्हि, सिखिम्हि वदत वरे ।
वटसकेहि आकिण्ण, बोधिपूज अकासह ॥
- ४० “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पूजमकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिपूजायिद फल ॥
- ४१ “इतो छब्बीसतिकप्पे, अहु^४ मेघब्भनामको ।
सत्तस्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुदं आयस्मा मिञ्जवटसकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ गतो—स्या० । २ समारुह—सी० । ३ बुद्धपूजायिद—सी०, स्या० ।

४ अहु—स्या० ।

९ सुकतावेळियत्थेरअपदानं

R. 217

४३ “असितो नाम नामेन, मालाकारो अह^१ तदा ।

आवेळ पग्गहेत्वान, रज्जो दातु वजामह ॥

४४ “असम्पत्तोम्हि^२ राजान, अहस सिखिनायक ।

हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥

5

४५ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।

दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

B 214

४६ “पञ्चवीसे इतो कप्पे, राजाहोसि^३ महब्बलो ।

वेभारो नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

४७ “पटिसम्भिदा चतस्तो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुकतावेळियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० एकवन्दनियत्थेरअपदानं^४

10

४८ “उसभ पवर वीर, वेस्सभु विजिताविन ।

पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठमवन्दह ॥

४९ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, वन्दनाय इद फल ॥

५० “चतुवीसतिकप्पम्हि^५, विकतानन्दनामको ।

15

सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

५१ “पटिसम्भिदा चतस्तो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकवन्दनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अहु—सी० ।

२ असम्पत्तम्हि—सी० ।

३ होमि—स्या० ।

४ एकवन्दनियत्थेरअपदान—सी० ।

५ चतुवीसम्हि०—स्या० ।

तस्सुद्दानं

आलम्बणञ्च अजिन, मसदारक्खदायको ।

अव्याधि अङ्गोल^१ सोण्ण, मिञ्जआवेळवन्दन ।

पञ्चपञ्चास गाथायो, गणिता अत्थदस्सिभि ॥

आलम्बदायकवग्गो तेवीसतिमो ।

२४. उदकासनवग्गो

१ उदकासनदायकत्थेरअपदानं

B 245,
R 218

- १ “आरामद्वारा निक्खम्म, फलक सन्थरि अह ।
उदकश्च उपट्ठासि, उत्तमत्थस्स पत्तिया ॥
- २ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, आसने चोदके फल ॥
- ३ “इतो पन्नरसे कप्पे, अभिसामसमव्हयो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४ “पटिसम्भदा चतस्सो विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उदकासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. भाजनपालकत्थेरअपदानं^१

- ५ “नगरे बन्धुमतिया, कुम्भकारो अह तदा ।
भाजन अनुपालेसि, भिक्खुसङ्घस्स तावदे ॥
- ६ “एकनवुत्तितो कप्पे, भाजन अनुपालयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, भाजनस्स इद फलं ॥

१ भाजनदायकत्थेरअपदान—सी०, स्या० ।

- ७ “तेपञ्चासे इतो कप्पे, अनन्तजालिनामको^१ ।
 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
 ८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा भाजनपालको^२ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ सालपुप्फियत्थेरअपदानं

- ९ “अरुणवतिया नगरे, अहोसि पूपिको^३ तदा^३ । B 246
 मम द्वारेन गच्छन्त, सिखिन अहस जिन ॥ 5
 १० “बुद्धस्स पत्त पग्गह, सालपुप्फ अदासह ।
 सम्मगतस्स बुद्धस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
 ११ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिदासह^४ । R 219
 दुग्गति नाभिजानामि, सालपुप्फस्सिद फल ॥
 १२ “इतो बुद्धसकप्पमिह, अहोसि अमितञ्जलो । 10
 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
 १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सालपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ किलञ्जदायकत्थेरअपदानं

- १४ “तिवराय पुरे रम्मे, नळकारो अह तदा ।
 सिद्धत्थे लोकपज्जोते, पसन्ना जनता तहि ॥
 १५ “पूजत्थ लोकनाथस्स, किलञ्ज परियेसति । 15
 बुद्धपूज करोन्तान, किलञ्ज अददि अह ॥

१. अनन्तजालिनामको—स्या० । २. भाजनदायको—सी०, स्या० ।

३-३. ०अह—सी०, पूविको०—स्या० । ४-४ य खज्जकमदासह—सी० ।

- १६ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य कम्ममर्कारि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, किलञ्जस्स इदं फल ॥
- १७ “सत्तसत्ततिकप्पम्हि, राजा आसि^१ जलद्धरो^२ ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थं सुद आयस्मा किलञ्जदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ वेदिकारकत्थेरअपदानं^३

- B २४७ १९ “विपस्सिनो भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, कारेसि वेदिक अह ॥
- २० “एकनवुतितो कप्पे, कारेसि वेदिक अह ।
दुग्गति नाभिजानामि, वेदिकाय इदं फल ॥
- B २२० १० २१ “इतो एकादसे कप्पे, अहोसि सूरियस्समो^४ ।
सत्तरत्तनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
२२. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा दुस्सदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ आसि—स्या० । २ जुत्तिधरो—सी० । ३, वेदिदायकत्थेरापदान—स्या० ।
४ सूरियस्समो—सी० ।

६ वण्णकारत्थेरअपदानं

- २३ “नगरे अरुणवतिया, वण्णकारो अह तदा ।
चेतिये दुस्सभण्डानि, नानावण्ण रजेसह^१ ॥
- २४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य वण्ण रजयि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, वण्णदानस्सिद फल ॥
- २५ “इतो तेवीसतिकप्पे, वण्णसमसनामको^२ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा वण्णकारो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ पियालपुष्पियत्थेरअपदानं

- २७ “मिगलुद्धो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।
पियाल पुष्पित दिस्वा, गतमग्गे खिपि अह ॥
- २८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 248

10

इत्थ सुद आयस्मा पियालपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ रजेमह—स्या० । २ चन्दुपम०—सी०, चन्दसम०—स्या० ।

८. अम्बयागदायकत्थेरअपदानं

R 221

३०. “सके सिप्पे अपत्थद्धो, अगम कानन अह ।
सम्बुद्ध यन्त दिस्वान, अम्बयाग अदासह ॥
- ३१ “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, अम्बयागस्सिद फल ॥
- ३२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अम्बयागदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. जगतिकारकत्थेरअपदानं

B 249 10

- ३३ “निब्बुत्ते लोकनाथम्हि, अत्थदस्सि नरुत्तमे ।
जगती कारिता मय्ह, बुद्धस्स थूपमुत्तमे ॥
- ३४ “अट्टारसे कप्पसते, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, जगतिया इद फल ॥
- ३५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा जगतिकारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. वासिदायकत्थेरअपदानं

- ३६ “कम्ममारोह पुरे आसि, तिवराय पुरुत्तमे ।
एका वासि मया दिन्ना, सयम्भु अपराजित ॥
- ३७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य वासिमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, वासिदानस्सिद फल ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

15

इत्थ सुद आयस्मा वासिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्दानं

उदकासनभाजन^१, सालपुष्पी किलञ्जको^१ ।

R 222

वेदिका वण्णकारो च, पियालअम्बयागदो ।

जगती वासिदाता^२ च, गाथा तिस च अट्ठ च ॥

उदकासनवग्गो चतुवीसत्तिमो ।

१-१ उदकासनि भाजनियो सालपुष्पी किलञ्जदो—स्या० । २ वासिदायी—स्या० ।

२५. तुवरदायकवग्गो^१

१. तुवरदायकत्थेरअपदानं^२

B 250

- १ “मिगलुद्धो पुरे आसि, अरज्जे कानने अह ।
भरित्वा^३ तुवरमादाय^४, सङ्खस्स अर्दादि अह ॥
- २ “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तुवरस्स इद फल ॥
- ३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तुवरदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ नागकेसरियत्थेरअपदानं

- ४ “वनु अद्वेज्झ कत्वान, वनमज्झोर्गहि अह ।
केसर ओगत^५ दिस्वा, पतपत्त^६ समुद्धित ॥
- ५ “उभो हत्थेहि पग्गय्ह, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
बुद्धस्स अभिरोपोस, तिस्सस्स लोकबन्धुनो ॥
- ६ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

१ तुवरयादिवग्गो—स्या० । २ तुवरद्विदायकत्थेरअपदानं—स्या० । ३-३ त
दिस्वा रुधिरमादाय—स्या० । ४, ओसट—सी०, ओसर—स्या० । ५ पब्बमग्ग—स्या० ।

- ७ “तेसत्ततिम्हि^१ कप्पम्हि^१, सत्त केसरनामका^२ ।
 सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 ८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नागकेसरियो येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ नळिनकेसरियत्थेरअपदानं

- ९ “जातस्सरस्स वेमज्झे, वसामि जलकुक्कुटो ।
 अहसाह^३ देवदेव, गच्छन्त अनिलञ्जसे ॥ ६
 १० “तुण्डेन केसरि^४ गय्ह, विप्पसत्तेन चेतसा ।
 बुद्धस्स अभिरोपेसि, तिस्सस्स लोकबन्धुतो ॥
 ११ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
 १२ “तेसत्ततिम्हि कप्पम्हि, सत्त केसरनामका^५ । १०
 सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नळिनकेसरियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ विरवपुष्पियत्थेरअपदानं^६

- १४ “खीणासवसहस्सेहि, निव्याति लोकनायको ।
 विरवपुष्पमादाय^७, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥

१-१ सत्तसत्ततिमे कप्पे—स्या० । २ समोक्खाणनामको—स्या० । ३ अथ-
 हस—सी० स्या० । ४ केसर—स्या० । ५ सतपत्तसनामको—सी०, स्या० ।
 ६ विरविपुष्पियं—सी०, स्या० । ७ विरविपुष्प पगय्ह—सी०, स्या० ।

- १५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
 १६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा विरवपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. कुटिधूपकत्थेरअपदानं

B. 202

5

- १७ “सिद्धत्थस्स भगवतो, अहोसि कुटिगोपको ॥
 कालेन काल धूपेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
 १८. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, वूपदानस्सिद^१ फल ॥
 १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 224

इत्थं सुद आयस्मा कुटिधूपको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ पत्तदायकत्थेरअपदानं

10

- २० “परमेन दमथेन, सिद्धत्थस्स महेसिनो ।
 पत्तदान मया दिन्त, उजुभूतस्स तादिनो ॥
 २१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमर्ददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पत्तदानस्सिद फल ॥
 २२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा पत्तदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. धातुपूजकत्थेरअपदानं

२३. “निब्बुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थम्हि नरुत्तमे ।
एका धातु मया लद्धा, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- २४ “ताह धातु गहेत्वान, बुद्धस्सादिच्चबन्धुनो ।
पञ्चवस्से परिचरि, तिठुन्त व नरुत्तम ॥
- २५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं धातु^१ पूजयि तदा^१ ।
दुग्गति नाभिजानामि, धातुपट्टहने फल ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 253

इत्थ सुद आयस्मा धातुपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सत्तलिपुष्पपूजकत्थेरअपदानं^३

- २७ “सत्त सत्तलिपुष्फानि, सीसे कत्वानह तदा ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, वेस्सभुम्हि नरुत्तमे ॥
- २८ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुष्फमभिपूजयि^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद^४ फल ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

R 225

इत्थ सुद आयस्मा सत्तलिपुष्पपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ धातुमभिपूजयि—स्या० । २ सत्तलिपुष्फित्येरापदान—सी० ,
सत्तसत्तलिपुष्फ०—स्या० । ३ पुष्फमभिरोपयि—सी० । ४ पुष्फपूजायिय—सी०, स्या० ।

९ बिम्बिजालियत्थेरअपदानं^१

- ३० “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
चतुसच्च पकासेति, दीपेति^२ अमत पद ॥
- ३१ “बिम्बिजालकपुप्फानि, पुयु कत्वानह तदा ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- ३२ “अट्टसट्ठिम्हितो कप्पे, चतुरो किञ्चकेसरा ।
सत्तस्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 254

इत्थ सुद आयस्मा बिम्बिजालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. उद्दालकदायकत्थेरअपदानं^३

- ३४ “ककुधो नाम नामेन, सयम्भू अपराजितो ।
पवना निक्खमित्वान, अनुप्पत्तो महानदि ॥
- ३५ “उद्दालक गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासह ।
सयतस्सुजुभूतस्स, पसन्नमानसो^४ अह^५ ॥
- ३६ “एकतिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद फल ॥
- ३७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उद्दालकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. बिम्बिजालपुप्फियत्थेरपदान—स्या० । २. दीपेति—स्या० । ३. उद्दालकदायक०—
सी०, स्या० । ४-४ पसन्नमानसो तदा—सी०, पसन्नमानसो तदा—स्या० ।

तस्सुद्दानं

तुवरनागनळिना,^१ विरवी^१ कुटिधूपको ।

B. 226

पत्तो धातुसत्तलियो, बिम्बि उद्दालकेन च ।

सत्तर्तिसति गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

तुवरदायकवग्गो षड्वीसतिमो ।

१-१ तुवरद्विनागपुळिना विरवि—स्या० ।

२६. थोमकवग्गो

१. थोमकत्थेरअपदानं

B 255

- १ “देवलोके ठितो सन्तो, विपस्सिस्स महेसिनो ।
धम्म सुणित्वा^१ मुदितो, इम वाच अभासह ॥
- २ ‘नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
बहुज्जन^२ तारयसि, देसेन्तो अमत पद’ ॥
- ३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य वाचमभणि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, थोमनाय इद फल ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा थोमको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ एकासनदायकत्थेरअपदानं

- ५ “विजहित्वा देववण्ण सभरियो इधागमि ।
अधिकार कत्तुकामो, बुद्धसेट्ठस्स सासने ॥
- ६ “देवलो नाम नामेन, पदुमुत्तरसावको ।
तस्स भिक्खा मया दिन्ता, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ७ “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममर्करि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिद फल ॥
- ८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. सुत्वान—स्या० । २. बहुजन—सी० ।

३. चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

- ९ “आनन्दो नाम सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।
अरञ्जे परिनिब्बायि, अमनुस्सम्हि कानने ॥
- १० “देवलोका इधागत्वा, चित्त कत्वान्ह तदा ।
सरीर तत्थ ज्ञापेसि, सक्कारञ्च अकासह ॥
- ११ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकर्हि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत्त बुद्धस्स सासन” ॥

B 256,
R 221

इत्थ सुद आयस्मा चित्तकपूजको थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ तिचम्पकपुष्पियत्थेरअपदानं^१

- १३ “हिमवन्तस्साविहारे, विकतो^२ नाम पब्बतो ।
तस्स वेमज्जे वसति, समणो भावितिन्द्रियो ॥
- १४ “दिस्वान तस्सोपसम, विप्पसन्नेन चेतसा ।
तीणि चम्पकपुष्फानि, गहेत्वान समोकिरि ॥
- १५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत्त बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा तिचम्पकपुष्पियो थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ चम्पकपुष्पियत्थेरअपदान—स्या० । २ विकतो—सी०, स्या० ।

५. सत्तपाटलियत्थेरअपदानं

B 257

- १७ “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
सत्त पाटलिपुष्फानि, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- १८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सत्तपाटलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. उपाहनदायकत्थेरअपदानं

R 228

- २० “अहोसि चन्दनो नाम, सम्बुद्धस्सत्रजो तदा ।
एकोपाहनो मया दिन्नो, बोधि सम्पज्ज मे तुव ॥
- २१ “एकनवुत्तितो कप्पे, य^१ पानवि^१ ददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, उपाहनस्सिद फल ॥
- २२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उपाहनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. मञ्जरिपूजकत्थेरअपदानं

- २३ “मञ्जरिक करित्वान्, रथिय पटिपज्जह ।
अद्दस समणानग्ग, भिक्खुसङ्घपुरक्खत ॥
- २४ “पसन्नचित्तो सुमनो, परमाय च पीतिया ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥

१-१ यमुपाहन—सी०, य पादु—स्या० ।

- २५ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद फल ॥
- २६ “इतो तेसत्ततिकप्पे, एको आसि महीपति ।
 जोतियो नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 268

5

इत्थ सुद आयस्मा मञ्जरिपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. पण्णदायकत्थेरअपदानं

- २८ “पब्बते हिमवन्तस्मिह, वाकचीरधरो अह ।
 अलोणपण्णभक्खोस्मिह, नियमेसु च सवुत्तो ॥
- २९ “पातरासे अनुप्पत्ते, सिद्धत्थो उपगच्छि म ।
 ताह बुद्धस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ३० “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पण्णमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पण्णदानस्सिद फल ॥
- ३१ “सत्तवीसतिकप्पस्मिह, राजा आसि सदत्थियो^१ ।
 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ३२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10 R 229

इत्थ सुद आयस्मा पण्णदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. कुटिदायकत्थेरअपदानं

- ३३ “विपिनचारी सम्बुद्धो, ख्खमूले वसी तदा ।
 पण्णसाल करित्वान, अदासि अपराजिते ॥
- ३४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पण्णकुटिक अद^२ ।
 दुग्गति नाभिजानामि, कुटिदानस्सिद फल ॥

15

१ यदत्थियो—सी०, स्या० । २ ददा—स्या० ।

B 259

- ३५ “अट्टवीसे^१ इतो कप्पे, सोळसासिसु राजानो^२ ।
सब्बत्थ अभिवस्सी ति, वुच्चरे चक्खवत्तिनो ॥
३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुटिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० अग्गपुप्फियत्थेरअपदानं^३

- ३७ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
ओभासयन्त रसेन^४, सिखिन सिखिन यथा ॥
३८ “अग्गज पुप्फमादाय, उपागच्छि नरुत्तम ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धस्स अभिरोर्पायि ॥
३९ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
४० “पञ्चवीसतिकप्पम्हि, अहोसि^५ अमितोगतो^६ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्खवत्ती महब्बलो ॥
४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 230

इत्थ सुद आयस्मा अग्गपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

- थोमकेकासनचित्तक,^७ चम्पको सत्तपाटलि ।
पानधि^८ मञ्जरी पण्ण^९, कुटिदो अग्गपुप्फियो ।
गाथायो गणिता^{१०} चेत्थ, एकतालीसमेव चाति ॥

15

थोमकवग्गो छब्बीसत्तिमो ।

१ अट्टतिसे—स्या० । २ राजिनो—सी०, स्या० । ३ अग्गजपुप्फिय०—सी० ।
४ रसिया—स्या० । ५ उपगच्छि—सी०, उपगच्छि—स्या० । ६-६ ० अमितव्हयो—
सी०, अहोसि मित्तघातको—स्या० । ७ थोमको भिक्खचित्तक—स्या० । ८ पाहनो—
सी०, पाडु—स्या० । ९ मञ्जरि पण्ण च—स्या० । १० भणिता—सी० ।

२७. पदुमुखिपवग्गो^१

१ आकासुक्खिपियत्थेरअपदानं

- १ “सुवण्णवण्ण सिद्धत्थ, गच्छन्त अन्तरापणे ।
जलजग्गे दुवे गय्ह, उपागच्छि नरासभ ॥
- २ “एकञ्च पुप्फ पादेसु, बुद्धसेट्ठस्स निक्खिपि ।
एकञ्च पुप्फ पग्गय्ह, आकासे उक्खिपि अह ॥
- ३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फदानस्सिद फल ॥
- ४ “इतो छत्तिसकप्पम्हि,^२ एको आसि महीपत्ति^३ ।
अन्तलिक्खकरो^४ नाम, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 260

5

10

इत्थ सुद आयस्मा आकासुक्खिपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. तेलमक्खिपयत्थेरअपदानं

- ६ “सिद्धत्थम्हि भगवति, निब्बुत्तम्हि नरासभे ।
बोधिया वेदिकायाह, तेल मक्खेसि^५ तावदे ॥
- ७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य तेल मक्खयि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, मक्खनाय इद फल ॥

१ पदुमुखिप वग्गो—स्या० । २ वत्तिसकप्पम्हि—सी०, स्या० । ३. महिपत्ति—स्या० ।

४, अन्तलिक्खकरो—सी० । ५ मक्खेसि—सी० ।

R 231

- ८ “चतुर्वीसे इतो कप्पे, सुच्छवि नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तेलमक्खियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ अड्डचन्दियत्थेरअपदानं

B 261

5

- १० “तिस्सस्स खो भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे ।
अड्डचन्द मया दिन्न, धरणीरुहपादपे ॥
- ११ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य चन्दमभिरोपरि^१ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिपूजायिद फल ॥
- १२ “पञ्चवीसे इतो कप्पे, देवलो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा अड्डचन्दियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ पदीपदायकत्थेरअपदानं^२

- १४ देवभूतो अह सन्तो, ओरुह पथावि तदा ।
पदीपे पञ्च पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- १५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य^३ पदीपमद^३ तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, दीपदानस्सिद फल ॥

१ य पुप्फ०—सी० । २ अपण्णदीपिय०—सी०, दीपदायक०—स्या० । ३-३, य दीपमददि—स्या० ।

- १६ “पञ्चपञ्चासके कप्पे, एको आसि महीपति ।
समन्तचक्खुनामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदीपदायको^१ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. बिळालिदायकत्थेरअपदानं^२

- १८ “हिमवन्तस्साविदूरे, रोमसो नाम पब्बतो । R 232
तम्हि पब्बतपादम्हि, समणो भावितिन्द्रियो ॥ 5
- १९ “बिळालियो^३ गहेत्वान, समणस्स अदासह । B 262
अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अपराजितो ॥
- २० “बिळाली ते मम^४ दिन्ना, विप्पसन्नेन चेतसा ।
भवे निब्बत्तमानम्हि, फल निब्बत्तत तव ॥
- २१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य बिळालिमदासह । 10
दुग्गति नाभिजानामि, बिळालिया इद फल ॥
- २२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बिळालिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ मच्छदायकत्थेरअपदानं

- २३ “चन्दभागानदीतीरे, उक्कुसो आसह^५ तदा ।
महन्त मच्छ पग्गय्ह, सिद्धत्थमुनिनो^६ अद ॥

१ अपण्णदीपियो—सी० । २ विलालि०—सी०, बिळालि०—स्या० । ३ विला
लिके—सी० । ४ मम—सी० । ५ अहोसि—स्या० । ६ सिद्धत्थस्स०—स्या० ।

- २४ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य मच्छमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, मच्छदानस्सिद फल ॥
 २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मच्छदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. जवहंसकत्थेरअपदानं

- २६ “चन्दभागानदीतीरे, आसि वनचरो तदा ।
 सिद्धत्थ अद्दस बुद्ध, गच्छन्त अनिलज्जसे ॥
 २७ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, उल्लोकेन्तो^१ महामुनि ।
 सक चित्त पसादेत्वा, अवन्दि^२ नायक अह^३ ॥
 २८ “चतुन्नवुतितो कप्पे, यमवन्दि नरासभ ।
 दुग्गति नाभिजानामि, वन्दनाय इद फल ॥
 २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा जवहसको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सल्लपुप्फियत्थेरअपदानं^३

- ३० “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरो तदा ।
 विपस्सि अद्दस बुद्ध, रसिजालसमाकुल ॥
 ३१ “पसन्नचित्तो सुमनो, परमाय च पीतिया ।
 पग्गय्ह सल्ल पुप्फ, विपस्सि^४ ओकिरि अह ॥

१ ओलोकेन्तो—स्या० । २ २ अभिवन्दि लोकनायक—स्या० । ३ सल्ल-
 पुप्फि०—सी०, सल्लपुप्फि०—स्या० । ४, विपस्सिस्स—स्या० ।

- ३२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सळलपुप्फयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ उपागतासयत्थेरअपदानं

- ३४ “हिमवन्तस्स वेमज्झे, सरो आसि सुनिम्मितो ।
तत्थाहं रक्खसो आसि, हेठसीलो^१ भयानको ॥
- ३५ “अनुकम्पको कारुणिको, विपस्सी लोकनायको ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिक^२ ॥
- ३६ “उपागतं महावीर, देवदेव नरासभ ।
आसया अभिनिक्खम्म, अवन्दि सत्थुनो अहं ॥
- ३७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य वन्दि पुरिसुत्तम ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, वन्दनाय इदं फलं ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

10 B 264

इत्थं सुद आयस्मा उपागतासयो^३ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. तरणियत्थेरअपदानं

- ३९ “सुवण्णवण्णो सम्बुद्धो, विपस्सी दक्खिणारहो ।
नदीतीरे ठितो सत्था, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ॥

R 234

१ हेठसीलो—स्या० । २ सन्तिके—सी०, स्या० । ३ उपागतासयत्थेर—स्या० ।

- ४० “नावा न विज्जते तत्थ, सन्तारणी महण्णवे ।
नदिया अभिनिक्खम्म, तारेसि लोकनायक ॥
- ४१ “एकनवुत्तितो कप्पे, य तारेसि नरुत्तम ।
दुग्गति नाभिजानामि, तरणाय^१ इदं फल ॥
- ४२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन”॥

इत्थं सुद आयस्मा तरणियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

उक्खिपी तेलचन्दी च, दीपदो च बिळालिदो ।
मच्छो जवो सळलदो, रक्खसो तरणो दस ।
गाथायो चेत्यं सङ्घाता, तालीस^२ चेकमेव^३ चाति ॥

पदुमुक्खिपवग्गो सत्तवीसत्तिमो ।

१ तारणाय—स्या० । २ तालीस एकमेव—सी०, तालीसमेकमेव—स्या० ।

२८. सुवण्णबिम्बोहनवग्गो

१. सुवण्णबिम्बोहनियत्थेरअपदानं

- १ “एकासन अहमद, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
बिम्बोहनञ्च^१ पादासि, उत्तमत्थस्स पत्तिया ॥
- २ “एकनवुत्तितो कप्पे, बिम्बोहनमदासह ।
दुग्गति नाभिजानामि, बिम्बोहनस्सिद फल ॥
- ३ “इतो तेसट्ठिमे कप्पे, असमो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महव्वलो ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 265

इत्थ सुद आयस्मा सुवण्णबिम्बोहनियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२ तिलमुट्ठिदायकत्थेरअपदानं

- ५ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, सत्था लोकगगायको ।
मनोमयेन कायेन, इद्धिया उपसङ्कमि ॥
- ६ “सत्थार उपसङ्कन्त, वन्दित्वा पुरिसुत्तम ।
पसन्नचित्तो सुमनो, तिलमुट्ठिमदासह ॥
७. “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तिलमुट्ठियिद फल ॥

R 235

10

१ बिम्बोहनञ्च—सी०, रो० । २ तिलमुट्ठियत्थेरअपदानं—स्या० ।

- ८ “इतो सोळसकप्पम्हि, तन्तिसो^१ नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवती महब्बलो ॥
- ९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिलमुट्ठिदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३ चङ्कोटकियत्थेरअपदानं

B 266

5

- १० “महासमुद्द निस्साय, वसती^२ पब्बतन्तरे ।
पच्चुग्गन्त्वान कत्वान, चङ्कोटकमदासह^३ ॥
- ११ “सिद्धत्थस्स महेसिनो, सब्बसत्तानुकम्पिनो^४ ।
पुप्फचङ्कोटक दत्त्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- १२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, चङ्कोटकमद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, चङ्कोटकस्सिद फल ॥
- १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा चङ्कोटकियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. अब्भञ्जनदायकत्थेरअपदानं

R 236

- १४ “कोण्डञ्जस्स भगवतो, वीतरागस्स तादिनो ।
आकाससमचित्तस्स^१, निप्पपञ्चस्स^२ ज्ञायिनो ॥

१ नन्दियो—सी०, गन्धियो—स्या० । २ वसते—सी० । ३ चङ्कोटक०—सी० ।

४ सयम्भुस्तानुकम्पिनो—स्या० । ५-५ अकक्कसस्सचित्तस्स निप्पपञ्चस्स—स्या० ।

- १५ “सब्बमोहातिवत्तस्स, सब्बलोकहितेसिनो ।
अब्भञ्जन मया दिन्न, द्विपदिन्दस्स तादिनो^१ ॥
- १६ “अपरिमेय्ये इतो कप्पे, अब्भञ्जनमद^२ तदा^३ ।
दुग्गाति नाभिजानामि, अब्भञ्जनस्सिद फल ॥
- १७ “इतो पत्तरसे कप्पे, चिरप्पो^४ नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पत्तो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा अब्भञ्जनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. एकञ्जलिकत्थेरअपदान^५

- १९ “उदुम्बरे वसन्तस्स, नियते पण्णसन्थरे ।
वुत्थोकासो मया दिन्नो, समणस्स महेसिनो ॥
- २० “तिस्सस्स द्विपदिन्दस्स, लोकनाथस्स तादिनो ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, सन्थार पुप्फसन्थर ॥
- २१ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य करि पुप्फसन्थर ।
दुग्गाति नाभिजानामि, सन्थरस्स इद फल ॥
- २२ “इतो चुद्दसकप्पम्हि, अहोसि मनुजाधिपो ।
एकअञ्जलिको नाम, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 267

10

15

इत्थ सुद आयस्मा एकञ्जलिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सत्थुतो—सी० । २-२ अब्भञ्जनमदासह—स्या० । ३, विरप्पो—स्या० ।
४, एकञ्जलियत्थेरअपदान—सी०, स्या० ।

६ पोत्थकदायकत्थेरअपदानं^१

R 237

२४ “सत्थार धम्ममारब्भ, सङ्खञ्चापि महेसिन^२ ।
पोत्थदान मया दिन्न, दक्खिणेत्ये अनुत्तरे ॥

२५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पोत्थदानस्सिद फल ॥

5

२६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पोत्थकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

B 268

२७ “चन्दभागानदीतीरे अनुसोत वजामह ।
सत्त मालुवपुप्फानि, चित्तमारोपयि^३ अह ॥

२८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, चित्तक यमपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद फल ॥

10

२९ “सत्तसट्ठिम्हितो कप्पे, पटिजग्गसनामका^४ ।
सत्तरतनसम्पन्ना^५, सत्तासु चक्कवत्तिनो^६ ॥

३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चित्तकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पोत्थदायक०—स्या० । २ महेसिनो—सी०, स्या० । ३ चित्तमारोपयि—सी०, चित्तमारोपयि—स्या० । ४ पटिजग्गसनामको—स्या० । ५-५ सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो—स्या० ।

८ आलुवदायकत्थेरअपदानं

- ३१ "पब्बते हिमवन्तम्हि, महासिन्धु सुदस्सना^१ ।
तत्थद्दस वीतराग, सुप्पभास^२ सुदस्सन ॥
- ३२ "परमोपसमे युत्त, दिस्वा विम्हितमानसो ।
आलुव तस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ३३ "एकत्तिसे इतो कप्पे, य ^३फलमर्दादि तदा^३ । 5
दुग्गतिं नाभिजानामि, आलुवस्स इद फल ॥
- ३४ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥

इत्थ सुद आयस्मा आलुवदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ एकपुण्डरीकत्थेरअपदानं^४

- ३५ "रोमसो नाम नामेन, सयम्भू सुब्बतो^१ तदा । R 238
पुण्डरीक मया दिन्न, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- ३६ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, पुण्डरीकमर्द^२ तदा । 10
दुग्गतिं नाभिजानामि, पुण्डरीकस्सिद फल ॥
- ३७ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥ B 269

इत्थ सुद आयस्मा एकपुण्डरीको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सुदस्सना—स्या० । २ सप्पभास—सी०, सम्पभास—स्या० ।
३-३ यमालुवमर्द तदा—सी०, य आलुवमर्दासह—स्या० । ४ पुण्डरीक०—स्या० ।
५, सप्पभो—स्या० । ६ पुण्डरीकमर्दादि—स्या० ।

१०. तरणीयत्थेरअपदानं

- ३८ “महापथम्हि विसमे, सेतु कारापितो^१ मया ।
तरणत्थाय लोकस्स, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ३९ “एकनवुत्तितो कप्पे, यो^२ सेतु कारितो^३ मया ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सेतुदानस्सिद फल ॥
- ४० “पञ्चपञ्चासितो कप्पे, एको आसि समोगधो^४ ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तरणीयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

सुवण्ण तिलमुट्ठि च, चङ्कोटम्भञ्जनञ्जली ।
पोत्थको चित्तमालुवा,^५ एकपुण्डरी सेतुना ।
द्वेचत्तालीस गाथायो, गणितायो विभाविभी ति ॥

10

सुवण्णबिम्बोहनवग्गो अट्टवीसतिमो ।
एकादसम भाणवार ।

१ कारापित—स्या० । २ सी०, पोत्थके नत्थि, य—स्या० । ३. कारित—स्या० ।
४. ०गतो—स्या० । ५ चित्तमालुवो—सी०, स्या० ।

२९. पण्णदायकवग्गो

१. पण्णदायकत्थेरअपदानं

- १ “पण्णसाले निसिन्नोम्हि, पण्णभोजनभोजनो ।
उपविट्ठञ्च म सन्त, उपागच्छि महाइसि^१ ॥
- २ “सिद्धत्थो लोकपज्जोतो, सब्बलोकतिकिच्छको ।
तस्स पण्ण मया दिन्न, निसिन्न^२ पण्णसन्थरे ॥
- ३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पण्णमददि तदा ।
दुग्गाति नाभिजानामि, पण्णदानस्सिद फल ॥
- ४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन^३ ॥

B 270,
R 239

5

इत्थ सुद आयस्मा पण्णदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ फलदायकत्थेरअपदानं

- ५ “सिनेरुसमसन्तो सो, धरणीसम^३ सादिसो ।
बुट्ठहित्वा समाधिम्हा, भिक्खाय ममुपट्ठितो ॥
- ६ “हरीतक^४ आमलक, अम्बजम्बुविभीतक^५ ।
कोल भल्लातक बिल्ल^६, फारुसकफलानि च ॥
- ७ “सिद्धत्थस्स महेसिस्स, सब्बलोकानुकम्पिनो ।
तञ्च सब्ब मया दिन्न, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

10

१ महापुनि—सी० । २ निसिन्नस्स—स्या० । ३ धरणीवर—सी०, स्या० ।

४ हरीतकि—स्या० । ५ अम्ब जम्बु विभेदक—स्या० । ६ बेल्ल—स्या० ।

८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

९ “सत्तपञ्चासितो कप्पे, एकज्झो नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

B. 271 5

१० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा फलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ पच्चुग्गमनियत्थेरअपदानं

R. 240

११ “सीह यथा वनचर, निसभाजानिय यथा ।
ककुव विलसन्त व, आगच्छन्त नरासभ ॥

१२ “सिद्धत्थ लोकपज्जोत, सब्बलोकतिकिच्छक ।
अकासि पच्चुग्गमन, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

10

१३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, पच्चुग्गच्छि नरासभ ।
दुग्गति नाभिजानामि, पच्चुग्गमने इद फलं ॥

१४ “सत्तत्तिसे^१ इतो कप्पे, एको आसि जनाधिपो ।
सपरिवारो ति^२ नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

१५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पच्चुग्गमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सत्तवीसे—सी०, स्या० । २ परिवारो ति—स्या० ।

४ एकपुष्पियत्थेरअपदानं

- १६ “दक्खिणम्हि दुवारम्हि, पिसाचो आसह तदा ।
अहस विरज बुद्ध, पीतरसि व^१ भाणुम ॥
- १७ “विपस्सिस्स नरगस्स, सब्बलोकहितेसिनो ।
एकपुष्प मया दिन्न, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- १८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

B 272

इत्थ सुद आयस्मा एकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. मघवपुष्पियत्थेरअपदानं

- २० “नम्मदानदिया तीरे, सयम्भू अपराजितो ।
समार्धि सो समापन्नो, विप्पसन्नो अनाविलो ॥
- २१ “दिस्वा पसन्नसुमनो, सम्बुद्ध अपराजित ।
ताह मघवपुष्पेन, सयम्भु पूजयि तदा ॥
- २२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

R 241

इत्थ सुद आयस्मा मघवपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ उपट्टाकदायकत्थेरअपदानं^१

- २४ “रथिय पटिपज्जन्त, आहुतीन पटिग्गह ।
द्विपदिन्द^२ महानाग, लोकजेदु नरासभ ॥
- २५ “पक्कोसापिय तस्साह, सब्बलोकहितेसिनो ।
उपट्टाको मया दिन्नो, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥
- २६ “पटिग्गहेत्वा^३ सम्भुद्धो, निध्यादेसि^४ महामुनि ।
उट्ठाय आसना तम्हा, पक्कामि पाचिनामुखो ॥
- २७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, उपट्टाकमद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, उपट्टानस्सिद फल ॥
- २८ “सत्तपञ्चासितो कप्पे, बलसेनसनामको ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उपट्टाकदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ अपदानियत्थेरअपदानं

- ३० “अपदान सुगतान, कित्तियिह महेसिन^५ ।
पादे च सिरसा वन्दि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ३१ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, अपदान पकित्तियि ।
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इद फल ॥
- ३२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अपदानियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ उपट्टायिकत्थेरापदान—स्या० । २ द्विपदिन्द—सी०, स्या० । ३ पटिग्ग-
हेत्वान—स्या० । ४ निध्यातेसि—सी०, स्या० । ५ महेसिनो—सी० ।

८. सत्ताहपब्बजितत्थेरअपदानं

- ३३ “विपस्सिस्स भगवतो, सङ्खो सक्कतमानितो ।
व्यसन^१ मे अनुप्पत्त, जातिभेदो पुरे अहु ॥ R 242
- ३४ “पब्बज्ज उपगन्त्वान, व्यसनुपसमायह ।
सत्ताहाभिरतो तत्थ, सत्थुसासनकम्यता ॥
- ३५ “एकनवुतितो कप्पे, यमह पब्बजि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पब्बज्जाय इद फल ॥ 5
- ३६ “सत्तसट्ठिम्हितो कप्पे, सत्त आसु महीपती ।
सुनिक्खमा ति^२ जायन्ति^३, चक्कवत्ती महब्बला ॥ B 274
- ३७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सत्ताहपब्बजितो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ बुद्धपट्टायिकत्थेरअपदानं

- ३८ “वेटम्भनी ति^१ मे नाम, पितुसन्त मम तदा ।
मम हत्थ गहेत्वान, उपानयि महामुनि ॥ 10
- ३९ “इमेम उद्दिसिस्सन्ति^२, बुद्धा लोकग्गनायका ।
तेह उपट्ठि^३ सक्कच्च, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ४० “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, बुद्धे उपट्ठहि^४ तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, उपट्ठानस्सिद फल ॥ 15

१ व्यसन—सी० । २-२ सुनेकवम्माति भायति—स्या० । ३ वेटम्भरीति—
सी०, वेधम्भनीति—स्या० । ४ उद्दिसियन्ति—स्या० । ५ उपट्ठि—स्या० ।
६, परिचरि—सी०, स्या० ।

- ४१ "तेवीसम्हि इतो कप्पे, चतुरो आसु खत्तिया ।
समणुपट्ठाका नाम, चक्कवत्ती महब्बला ॥
४२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा बुद्धुपट्ठायिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पुब्बङ्गमियत्थेरअपदानं^१

R 243

४

B 275

10

- ४३ "चुल्लासीतिसहस्सानि, पब्बजिम्ह अकिञ्चना ।
तेस पुब्बङ्गमो आसि, उत्तमत्थस्स पत्तिया ॥
४४ "सरागा सभवा^२ चेते, विप्पसन्नमनाविला^३ ।
उपट्ठहिंसु सक्कच्च, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
४५ 'खीणासवा वन्तदोसा, कतकिच्चा अनासवा ।
फरिसु मेत्तचित्तेन, सयम्भू अपराजिता ॥
४६ "तेस उपट्ठहित्वान, सम्बुद्धान पतिस्सतो ।
मरणञ्च अनुप्पत्तो^४, देवत्तञ्च अगम्हसे ॥
४७ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सीलमनुपालयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सञ्जमस्स इद फल ॥
४८ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुब्बङ्गमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

15

- पण्णां फल पच्चुग्गम^५, एकपुप्फि च मघवा^६ ।
उपट्ठाकापदानञ्च, पब्बज्जा^७ बुद्धुपट्ठाको^८ ।
पुब्बङ्गमो च गाथायो, अट्ठतालीस कित्तिता ॥

पण्णदायकवग्गो एकूनत्तिसत्तिमो ।

१ पुब्बङ्गमनियत्थेर०—स्या० । २ समोहा—स्या० । ३ विप्पसन्नमनाविल—
सी०, स्या० । ४ अनुप्पत्ता—स्या० । ५ उग्गमियो—सी०, स्या० । ६ माघवो—स्या० ।
७-७, पब्बज्जा च उपट्ठित—स्या० ।

३०. चित्तकपूजकवग्गो

१ चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

- १ “अजितो नाम नामेन, अहोसि ब्राह्मणो तदा ।
आहुति यिट्ठुकामोह, नानापुप्फ समानयि ॥
- २ “जलन्त चित्तक दिस्वा, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
तच्च पुप्फ समानेत्वा, चित्तके ओकिरि अह ॥
- ३ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४ “सत्तवीसे इतो कप्पे, सत्तासु मनुजाधिपा ।
सुपज्जलितनामा ते, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 276

5 R 244

10

इत्थ सुद आयस्मा चित्तकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. पुप्फधारकत्थेरअपदानं

- ६ “वाकचीरधरो आसि, अजिनुत्तरवासनो ।
अभिञ्जा पञ्च निब्बत्ता^१, चन्दस्स परिमज्जको ॥
- ७ “विर्पास्स लोकपज्जोत, दिस्वा अभिगत मम^२ ।
पारिच्छत्तकपुप्फानि, धारेसि सत्थुनो अह ॥
- ८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, धारणाय इद फल ॥

15

१ निब्बत्तो—स्या० । २ मम—सी० । ३, ० मभिधारयि—सी०, स्या० ।

९ “सत्तासीतिमिहो कप्पे, एको आसि महीपति ।
समन्तधारणो^१ नाम, चक्कवती महब्बलो ॥

B 277

१० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुप्फधारको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ छत्तदायकत्थेरअपदानं

5

११ “पुत्तो मम पब्बजितो, कासायवसनो तदा ।
सो च बुद्धत्त^२ सम्पत्तो, निब्बुतो लोकपूजितो ॥

१२ “विचिनन्तो सक पुत्त, अगम^३ पच्छतो अह^४ ।
निब्बुतस्स महन्तस्स, चित्तक अगमासह ॥

१३ “पग्गय्ह अञ्जलि तत्थ, वन्दित्वा चित्तक अह ।
सेतच्छत्तश्च पग्गय्ह, आरोपेसि अह तदा ॥

10

१४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य छत्तमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, छत्तदानस्सिद फल ॥

R 245

१५ “पञ्चवीसे इतो कप्पे, सत्त आसु जनाधिपा ।
महारहसनामा ते, चक्कवती महब्बला ॥

१६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा छत्तदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ समन्तधारणो—स्या० ।

२ बुद्धत्त—स्या० ।

३, आराम—स्या० ।

४, मम—स्या० ।

४. सदसञ्जकथेरअपदानं

- १७ “अनुगतमिह आदिच्चे, पनादो^१ विपुलो अहु ।
बुद्धसेट्ठस्स लोकमिह, पातुभावो महेसिनो ॥
- १८ “घोसमस्सोसह^२ तत्थ, न च पस्सामि त जिन ।
मरण^३ च अनुप्पत्तो^३, बुद्धसञ्जमनुस्सरि ॥
- १९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २० “पटिसम्भदाचतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 278

5

इत्थ सुद आयस्मा सदसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ गोसीसनिखेपकथेरअपदानं

- २१ “आरामद्वारा निक्खम्म, गोसीस सन्थत मया ।
अनुभोमि सक कम्म, पुब्बकम्मस्सिद फल ॥
- २२ “आजानिया^४ वातजवा, सिन्धवा सीघवाहना ।
अनुभोमि सब्बमेत, गोसीसस्स इद फल ॥
- २३ “अहोकार परमकार, सुखेत्ते सुकत मया ।
सङ्खे कतस्स कारस्स, न अञ्ज कलमग्घति ॥
- २४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सीस सन्थरि अह ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सन्थरस्स इद फल ॥

10

10

१. पनादो—स्या० । २. सह०—सी०, स्या० । ३. मरणे च अनुप्पत्ते—सी० ।

४. आजानीया—सी० ।

- २५ “पञ्चसत्ततिकप्पम्हि, सुप्पतिट्ठितनामको^१ ।
 एको आसि महातेजो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
 २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा गोसीसनिक्खेपको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ पादपूजकत्थेरअपदानं^२

B 279
R 246

5

- २७ “पब्बते हिमवन्तम्हि, अहोसि किन्नरो तदा ।
 अद्दस विरज बुद्ध, पीतरसि व^३ भाणुम ॥
 २८ “उपेत^४ तमह^५ बुद्ध, विपस्सि लोकनायक ।
 चन्दन तगरञ्चापि,^६ पादे ओसिञ्चह तदा ॥
 २९ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पाद अभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पादपूजायिद फल ॥
 10 ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पादपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ देसकित्तकत्थेरअपदानं^६

- ३१ “उपसालकनामोह^७, अहोसि ब्राह्मणो तदा ।
 कानन वनमोगाब्ह^८, लोकजेट्ठ^९ नरासभ ॥
 ३२ “दिस्वान वन्दि^{१०} पादेसु, लोकाहुत्तिपटिग्गह ।
 पसन्नचित्त म अत्वा, बुद्धो अन्तरधायथ ॥

१ सुप्पतिट्ठित०—स्या० । २ पदपूजक०—स्या० । ३ पीतरसीव—स्या० ।
 ४-४ उपेनोपि तदा—स्या० । ५ तगर वापि—स्या० । ६ देसकित्तकत्थेरापदान—स्या० ।
 ७ उपसाल्हकनामोह—सी०, उपसाल्हकनामोह—स्या० । ८-८ वनमोगह लोकनाथ—
 स्या० । ९ वन्दि—स्या० ।

- ३३ “कानना अभिनिक्खम्म, बुद्धसेट्ठमनुस्सरि ।
त देस कित्तयित्वान, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- ३४ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य देसमभिकित्तयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इद फल ॥
- ३५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा देसकित्तको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सरणगमनियत्थेरअपदानं

- ३६ “पब्बते हिमवन्तम्हि, अहोसिं लुङ्को तदा^१ ।
विर्षस्सि अद्दस बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- ३७ “उपासित्वान सम्बुद्ध, वेय्यावच्चमकासह ।
सरण च उपागच्छि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- ३८ “एकनवुत्तितो कप्पे, सरण^२ उपगच्छह^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, सरणागमनप्फल^३ ॥
- ३९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

^१
B 280

10 B 247

इत्थ सुद आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अह—सी० । २-२ य सरण अगच्छह—स्या० । ३ सरणाय इद फल—स्या० ।

६. अम्बपिण्डयत्थेरअपदानं

- ४० “रोमसो नाम नामेन, दानवो इति विस्सुतो ।
अम्बपिण्डी^१ मया दिन्ना,^१ विपस्सिस्स महेसिनो ॥
- ४१ “एकनवुत्तितो कप्पे, यमम्बमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अम्बदानस्सिद फल ॥
- ४२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अम्बपिण्डयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. अनुसंसावकत्थेरअपदानं

- ४३ “पिण्डाय चरमानाह, विपस्सिमद्दस जिन ।
उल्लुङ्गभिक्ष^३ पादासि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- ४४ “पसन्नचित्तो सुमनो, अभिवादेसह तदा ।
अनुसंसावयि बुद्ध, उत्तमत्थस्स पत्तिया ॥
- ४५ “एकनवुत्तितो कप्पे, अनुसंसावयि अह ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अनुसंसावना फल ॥
- ४६ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अनुसंसावको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

- चित्तक पारिच्छतो च^३, सहगोसीससन्थर ।
पादो^४ पदेस सरण, अम्बो ससावको पि च ।
अट्टतालीस^५ गाथायो, गणितायो विभावहि ॥
- चित्तकपूजकवग्गो तिसत्तिमो ।

१-१ अम्बपिण्डी मया दिन्ना—स्या० । २-२ उल्लुङ्गभिक्ष पादासि दिप-
दिन्दस्स—सी०, उल्लुङ्गभिक्ष अदासि दिपदिन्दस्स—स्या० । ३ पारिच्छत च—स्या० ।
४ पादो—सी०, स्या० । ५ सत्ततालीस—स्या० ।

अथ वग्गुद्दानं

कणिकारो हत्थिददो, आलम्बणुदकासन ।
 तुवर थोमको चेव, उक्खेप सीसुपधान ॥
 पण्णदो चित्तपूजी च, गाथायो चेव सब्बसो ।
 चत्तारि च सतानीह, एकपञ्चासमेव च ॥
 पञ्चवीससता सब्बा, द्वासत्तति तदुत्तरि ।
 तिसत्त^१ अपदानान^१ गणिता अत्थदस्सिभि ॥

R 248

5

कणिकारवग्गदसकं ।

तत्तियसत्तक समत्त ।

३१. पदुमकेसरवग्गो^१

१ पदुमकेसरियत्थेरअपदानं

B 282

- १ “इसिसद्धे अह पुब्बे, आसि मातङ्गवारणो ।
महेसीन पसादेन, पद्मकेसरमोकिरि^२ ॥
- २ “पद्मेकजिनसेट्ठेसु, वुतरागेसु तादिसु ।
तेसु चित्त पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- ३ “एकनवुत्तितो कप्पे, केसर ओकिरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमकेसरियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ सब्बगन्धियत्थेरअपदानं

R 249

- ५ “गन्धमाल मया दिन्न, विपस्सिस्स महेसिनो ।
अदासि उज्जुभूतस्स, कोसेय्यवत्थमुत्तम ॥
- ६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य वत्थमददि^३ पुरे^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, गन्धदानस्सिद फल ॥
- ७ “इतो पन्नरसे कप्पे, सुचेळो^४ नाम खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सब्बगन्धियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पदुमकेसरिय वग्गो—स्या० । २ पदुमकेसरमोकिरि—स्या० । ३ गन्धमददि तदा—
स्या० । ४ सुचेलो—सी०, सुवेलो—स्या० ।

३. परमन्नदायकत्थेरअपदानं

- ९ “कणिकार व^१ जोतन्त, उदयन्त व भाणुम ।
विपस्सि अद्दस बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- १० “अञ्जलि पग्गहेत्वान, अभिनेसि^२ सक घर ।
अभिनेत्वान सम्बुद्ध, परमन्नमदासह ॥
- ११ “एकनवुत्तितो कप्पे, परमन्नमदि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, परमन्नस्सिद फल ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 283

5

इत्थ सुद आयस्मा परमन्नदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ धम्मसञ्जकत्थेरअपदानं

- १३ “विपस्सिनो भगवतो, महाबोधिमहो अहु ।
स्खवट्ठस्सेव^३ सम्बुद्धो^३, लोकजेट्ठो^३ नरासभो^३ ॥
- १४ “भगवा तम्हि समये, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ।
चतुसच्च पकासेति, वाचासभिमुदीरय ॥
- १५ “सङ्घित्तेन च देसेन्तो, वित्थारेन च देसय^४ ।
विवट्ठच्छदो सम्बुद्धो, निब्बापेमि महाजन ॥
- १६ “तस्साह धम्म सुत्वान, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, पक्कामि^५ उत्तरामुखो ॥
- १७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य धम्ममसुणि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, धम्मसवस्सिद^६ फल ॥

10

15

१ कणिकारव—सी० । २ अतिनेसि—सी० । ३-३ स्खवट्ठेयव सम्बुद्धे—सी० ।

४-४ लोकजेट्ठे नरासभे—सी० । ५ देसयि—स्या० । ६ पक्कामि—स्या० ।

७, धम्मसवनस्सिद—सी०, धम्मस्सवनस्सिद—स्या० ।

B 284

१८ "तेत्तिसम्हि इतो कप्पे, एको आसि महीपति ।

सुतवा नाम नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

१९ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा धम्मसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. फलदायकत्थेरअपदानं

R 250

5

२० "भागीरथीनदीतीरे^१, अहोसि अस्समो तदा ।तमह अस्सम^२ गर्च्छि^३, फलहत्थो अपेक्खवा^४ ॥

२१ "विर्प्प्सि तत्थ अहक्खि, पीतरसि व भाणुम ।

य मे अत्थि फल सब्ब, अदासि सत्थुनो अह ॥

२२ "एकनवुत्तितो कप्पे, य फल अर्दादि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

10

२३ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा फलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. सम्पसादकत्थेरअपदानं^५

२४ "नमो ते बुद्ध वीरत्थु, विप्पमुत्तोसि सब्बधि ।

व्यसनम्हि^६ अनुप्पत्तो, तस्स मे सरण भव' ॥२५ "सिद्धत्थो तस्स व्याकासि^६, लोके अप्पटिपुग्गलो ।

महोदधिसमो सङ्घो, अप्पमेय्यो अनुत्तरो ॥

१ भागीरसीनदीतीरे—स्या०, रो० । २ अस्समागज्झि—स्या० । ३ अपेक्खवा—
सी०, असेक्खवा—स्या० । ४ सम्पसादिक०—स्या० । ५ व्यसन हि—सी० ।
६ व्याकासि—सी० ।

- २६ 'तत्थ त्व विरजे खेत्ते, अनन्तफलदायके ।
सङ्खे चित्त पसादेत्वा^१, सुबीज वाप^२ रोपय' ॥
- २७ "इद वत्वान सब्बञ्जू, लोकजेट्ठो नरासभो ।
ममेव अनुसासित्वा, वेहास^३ नभमुग्गमि^४ ॥
- २८ "अचिर गतमत्तम्हि, सब्बञ्जुम्हि नरासभे ।
मरण समनुप्पत्तो, तुसित उपपज्जह ॥
- २९ "तदाह विरजे खेत्ते, अनन्तफलदायके ।
सङ्खे चित्त पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- ३० "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, पसादमल्लभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पसादस्स इद फल ॥
- ३१ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

B 285

5

10

इत्थ सुद आयस्मा सम्पसादको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ आरामदायकत्थेरअपदानं

- ३२ "सिद्धत्थस्स भगवतो, आरामो रोपितो मया^५ ।
सन्दच्छायेसु^६ रुक्खेसु, उपासन्तेसु पक्खिस्सु ॥
- ३३ "अहस विरज बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।
आराम अभिनामेसि, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- ३४ "हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, फल पुप्फमदासह^७ ।
ततो जातप्पसादो व^८, त वन^९ परिणामयि ॥
- ३५ "बुद्धस्स यमिद दासि, विप्पसन्नेन चेतसा ।
भवे निब्बत्तमानम्हि, निब्बत्तति फल मम ॥

R 251

15

१ पसादेहि—सी० स्या० । २ चापि—सी०, सुबीजवापि—स्या० ।

३-३ वेहासतल मुग्गमि—स्या० । ४ मम—स्या० । ५ सीतच्छायेसु—स्या० ।

६ पुप्फ च दासह—सी०, स्या० । ७ ०दोच—सी०, स्या० । ८ त दान—स्या० ।

- ३६ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य आराममद^१ तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, आरामस्स इदं फलं ॥
 ३७ “सत्तत्तिसे इतो कप्पे, सत्तासु मुदुसीतला ।
 सत्तरत्तनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
 ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 286 5

इत्थं सुद आयस्मा आरामदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ अनुलेपदायकत्थेरअपदानं

- ३९ “अत्थदस्सिस्स मुनिनो, अद्दस सावक अहं ।
 नवकम्मं करोन्तस्स, सीमाय उपगच्छहं ॥
 ४० “निट्ठिते नवकम्मे च, अनुलेपमदासहं ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, पुञ्जक्खेत्ते अनुत्तरे ॥
 ४१ “अट्टारसे कप्पसत्ते, य कम्ममकर्हि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, अनुलेपस्सिदं फलं ॥
 ४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थं सुद आयस्मा अनुलेपदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. बुद्धसज्जकत्थेरअपदानं^१

- ४३ “उदेन्त सतरसिं व, पीतरसिं व भाणुम ।
 वनन्तरगतं सन्तं, लोकजेट्ठं नरासभं ॥
 ४४ “अद्दस सुपिनन्तेन, सिद्धत्थं लोकनायक ।
 तत्थं चित्तं पसादेत्वा, सुगतिं उपपज्जहं ॥

R 252

15

१ यमारामं दादि—सी० । २ बुद्धसज्जिकत्थेर०—स्या० ।

- ४५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥
 ४६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 287

इत्थ सुद आयस्मा बुद्धसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० पञ्चभारदायकत्थेरअपदानं

- ४७ “पियदस्सिनो भगवतो, पञ्चारो सोधितो मया ।
 घटकञ्च उपट्ठासि, परिभोगाय तादिनो ॥ 5
 ४८ “त मे बुद्धो वियाकासि, पियदस्सी महामुनि ।
 सहस्सकण्डो सतभेण्डु^१, धजालु हरितामयो ॥
 ४९ “निब्बत्तिस्सति सो यूपो, रतनञ्च अनप्पक ।
 पञ्चारदान दत्त्वान, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
 ५० “इतो वार्त्तिसकप्पम्हि^२, सुबुद्धो^३ नाम खत्तियो । 10
 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
 ५१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पञ्चभारदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

केसर गन्धमन्न च, धम्मसञ्जी^४ फलेन च ।
 पसादारामदायी च, लेपको बुद्धसञ्जको^५ ।
 पञ्चारदो च गाथायो, एकपञ्चास कित्तिता ॥

15

पदुमकेसरवग्गो एकत्तिसत्तिमो ।

१ सतगेण्डु—स्या० । २ वत्तिस०—सी०, स्या० । ३ सुबुद्धो—स्या० ।

४ धम्मसञ्जा—स्या० । ५ बुद्धसञ्जको—स्या० ।

३२ आरक्खदायकवग्गो

१. आरक्खदायकत्थेरअपदानं

B 288,
R 253

- १ “धम्मदस्सिस्स मुनिनो, वति कारापिता मया ।
आरक्खो च मया दिन्नो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- २ “अट्टारसे कप्पसते, य कम्ममकरि तदा ।
तेन कम्मविसेसेन^१, पत्तो मे आसवक्खयो ॥
- ३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा आरक्खदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ भोजनदायकत्थेरअपदानं

- ४ “सुजातो साललट्ठी व, सोभञ्जनमिवुग्गतो ।
इन्दलट्ठिरिवाकासे^२, विरोचति सदा जिनो ॥
- ५ “तस्स देवातिदेवस्स, वेस्सभुस्स महेसिनो ।
अदासि^३ भोजनमह, विप्पसत्तेन चेतसा ॥
- ६ “त मे बुद्धो अनुमोदि, सयम्भू अपराजितो ।
भवे निब्बत्तमानम्हि, फल निब्बत्ततु तव ॥
- ७ “एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भोजनस्स इद फल ॥

१ कम्मावसेसेन—स्या० । २ इन्दलट्ठिरिवा कासे—स्या० । ३ अदासि—सी०,
स्या० ।

८. “पञ्चवीसे इतो कप्पे, एको आसि अमित्तको^१ ।

सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥

९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा भोजनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. गतसञ्जकत्थेरअपदानं

१० “आकासे व पद नत्थि, अम्बरे अनिलञ्जसे ।

B 289

सिद्धत्थ जिनमहक्खि, गच्छन्त तिदिवङ्गणे^२ ॥

5

११ “अनिलेनेरित दिस्वा, सम्मासम्बुद्धचीवर ।

वित्ति^३ ममाहु तावदे^३, दिस्वान गमन मुनि^४ ॥

१२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमल्लभि तदा ।

R 264

दुर्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥

१३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा गतसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सत्तपटुमियत्थेरअपदानं

१४ “नदीकूले वसामह, नेसादो नाम ब्राह्मणो ।

सतपत्तेहि पुप्फेहि, सम्मज्जित्वान अस्सम ॥

१५ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सिद्धत्थ लोकनायक ।

दिस्वा नभेन^५ गच्छन्त, हासो मे उदपज्जथ^६ ॥

१ अमित्तभो—सी० ।

२ तिदिवङ्गण—स्या० ।

३-३ वित्ति मे

तावदे जाता—सी०, वित्ति मे पाहुणा ताव—स्या० ।

४ मुने—सी०, स्या० ।

५, वनेन—स्या० । ६ उपपज्जय—सी०, स्या० ।

- १६ “पच्चुग्गन्त्वान् सम्बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ।
अस्सम अतिनामेत्वा, जलजग्गेहि ओकिरि ॥
- १७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य^१ पुप्फमभिरोपयि^१ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १८ “इतो ते सत्तमे कप्पे, चतुरो पादपावरा ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- १९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 290

इत्थ सुद आयस्मा सत्तपदुमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. पुप्फासनदायकत्थेरअपदानं

- २० “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, पीतरसि व^२ भाणुम ।
अविदूरेन गच्छन्त, सिद्धत्थ अपराजित ॥
- २१ “तस्स पच्चुग्गमित्वान्, पवेसेत्वान् अस्सम ।
पुप्फासन मया दिन्न, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
२२. “अञ्जलि पग्गहेत्वान्, वेदजातो तदा अह ।
बुद्धे चित्त पसादेत्वा, त कम्म परिणामयि ॥
- २३ “य मे अत्थि कत पुञ्च, सयम्भुम्हपराजिते^३ ।
सब्बेन तेन कुसलेन, विमलो होमि सासने ॥
- २४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, पुप्फासनमद तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फासनस्सिद फल ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 255

15

इत्थ सुद आयस्मा पुप्फासनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ य पुप्फमभिपूजयि—स्या० ।

२ सतरसि व—सो०, सतरसी व—स्या० ।

३, सयम्भु अपराजित—स्या० ।

६. आसनसन्धविकत्थेरअपदानं^१

- २६ “चेतिय उत्तम नाम, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
अरञ्जे इरीणे वने^२, अन्धाहिण्डामह^३ तदा ॥
- २७ “पवना निक्खमन्तेन^४, दिट्ठ सीहासन मया ।
एकस अञ्जलि कत्वा, सन्धवि^५ लोकनायक ॥
- २८ “दिवसभाग थवित्वान, बुद्ध लोकगनायक ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, इम वाच उदीरयि ॥ 5 B 291
२९. ‘नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
सब्बञ्जूसि महावीर, लोकजेट्ठ नरासभ’ ॥
- ३० “अभित्थवित्वा सिखिन, निमित्तकरणेनह ।
आसन अभिवादेत्वा, पक्कामि उत्तरामुखो ॥ 10
- ३१ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य थवि^६ वदत वर ।
दुग्गति नाभिजानामि, थोमनाय इद फल ॥
- ३२ “सत्तवीसे इतो कप्पे, अतुला^७ सत्त आसु^८ ते ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 15

इत्थ सुदं आयस्मा आसनसन्धविको^९ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७. सहस्रज्जकत्थेरअपदानं

- ३४ “सुदस्सनो महावीरो, देसेति^१ अमत पद ।
परिवृतो सावकेहि, वसतिघरमुत्तमे ॥ R 256

१ आसनसन्धविकत्थेरअपदान—सी०, स्या० । २-२ इरीणे०—सी०, इरिणे
विवने अन्वा हिण्डामह—स्या० । ३ निक्खमित्वान—सी० । ४ थविम्स—सी० ।
५ सयवि—सी० । ६ अतुल्या—सी०, स्या० । ७ अस्सु—सी० । ८, आसन-
त्थविको—सी०, स्या० । ९ देसेन्तो—सी० ।

- ३५ “ताय वाचाय मधुराय, सङ्गण्हाति^१ महाजन ।
घोसो च विपुलो आसि, आसीसो^२ देवमानुसे ॥
- ३६ “निग्घोससद् सुत्वान, सिद्धत्थस्स महेसिनो ।
सद्दे चित्त पसादेत्वा, अवन्दि लोकनायक ॥
- ३७ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 292

इत्थ सुद आयस्मा सद्दसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. तिरंसियत्थेरअपदानं

- ३९ “केसरि अभिजात व, अग्गिक्खन्व व पब्बते ।
ओभासेन्त दिसा^३ सब्बा^३, सिद्धत्थ पब्बतन्तरे ॥
- ४० “सुरियस्स^४ च आलोक, चन्दालोक तथेव च ।
बुद्धालोक च दिस्वान, वित्ति^५ मे उदपज्जथ^६ ॥
- ४१ “तयो आलोके दिस्वान, सम्बुद्ध^६ सावकुत्तम ।
सकस अजिन कत्वा, सन्थवि लोकनायक ॥
- ४२ “तयो हि आलोककरा, लोके लोकतमोनुदा ।
चन्दो च सूरियो चा पि, बुद्धो च लोकनायको ॥
- ४३ “ओपम्म^७ उपदस्सेत्वा, कित्तितो मे महामुनि ।
बुद्धस्स वण्ण कित्तेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥
- ४४ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य बुद्धमभिकित्तिरिं ।
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इद फल ॥

१ सङ्गण्हते—सी० । २ आससो—सी० । ३-३ दिसासिन्—स्या० ।
४ सूरियस्स—म० । ५-५ पीति मे उपपज्जथ—स्या० । ६ बुद्धश्च—सी० ।
७, उपम—स्या० ।

- ४५ “एकसट्ठिम्हितो कप्पे, एको आणधरो^१ अहु ।
 सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
 ४६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R 257

इत्थ सुद आयस्मा तिरसियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. कन्दलिपुष्पियत्थेरअपदानं^२

- ४७ “सिन्धुया नदिया तीरे, अहोसि कस्सको तदा ।
 परक्कम्मायने युतो, परभत्त अपस्सितो ॥
 ४८ “सिन्धु अनुचरन्तोह, सिद्धत्थ जिनमद्दस ।
 समाधिना निसिन्न व^३, सत्तपत्त व^३ पुष्पित ॥
 ४९ “सत्त कन्दलिपुष्पानि, वण्टे छेत्त्वानह तदा ।
 मत्थके अभिरोपेसि, बुद्धस्सादिच्चबन्धुनो ॥
 ५० “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, अनुकूले समाहित ।
 तिधापभिन्नमातङ्ग^४, कुञ्जर व दुरासद ॥
 ५१ “तमह उपगन्त्वान, निपक भावितिन्द्रिय ।
 अञ्जलि पग्गहेत्त्वान, अवन्दि सत्थुनो अह ॥
 ५२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
 ५३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 293

5

10

15

इत्थ सुद आयस्मा कन्दलिपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ आणधरो—स्या० । २ नालिपुष्पियत्थेर०—स्या० । ३-३ निसिन्न च
 सत्तपत्त व—स्या० । ४ तिधापभिन्न मातङ्ग—स्या० ।

१० कुमुदमालियत्थेरअपदानं

- ५४ “उसभ पवर वीर, महेसि विजिताविन ।
विपस्सिन महावीर, अभिजात व केसरि ॥
- ५५ “रथिय पटिपज्जन्त, आहुतीन पटिग्गह ।
गहेत्वा कुमुद माल, बुद्धसेट्ठ समोकिरि ॥
- R 258 5 ५६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- B 294 ५७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुमुदमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

- आरक्खदो भोजनदो, गतसज्जी पदुमियो^१ ।
पुप्फासनी सन्धविको, सहसज्जी तिरसियो^२ ।
कन्दलिको कुमुदी च^३, सत्तपज्जास गाथका ति ॥
- 10 आरक्खदायकवग्गो बात्तिसतिमो^४ ।

१ पदुमिको—स्या० । २ तिरसिको—सी० । ३ चैव—स्या० । ४ बत्तिस
तिमो—सी०, बत्तिसो—स्या० ।

३३. उमापुष्पियवग्गो^१

१. उमापुष्पियत्थेरअपदानं

- १ “समाहित समापन्न, सिद्धत्थमपराजित । B 295
समाधिना उपविट्ठ, अद्दसाह^२ नरुत्तम ॥
- २ “उमापुष्प गहेत्वान, बुद्धस्स अभिरोपयि ।
सब्बपुष्पा^३ एकसोसा, उद्धवण्टा^४ अधोमुखा ॥
- ३ “सुचित्ता विय तिट्ठन्ते, आकासे पुष्पसन्थरा^५ । 5
तेन चित्तप्पसादेन, तुसित उपपज्जह ॥
- ४ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ५ “पञ्चपञ्जासितो कप्पे, एको आसि^६ महीपति ।
समन्तच्छदनो^७ नाम, चक्कवत्ती महब्बलो ॥ 10
- ६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन ॥

इत्थ सुद आयस्मा उमापुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ पुलिनपूजकत्थेरअपदानं

- ७ “ककुध विलसन्त व, निसभाजानिय यथा । R 259
ओसाधि व^८ विरोचन्त, ओभासन्त नरासभ ॥
- ८ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, अवाग्निं सत्थुनो अह । 15
सत्थार परिवण्णोसि, एककम्मेन तोसयि^९ ॥

१ उम्मापुष्पियवग्गो—सी०, स्या० । २ अद्दसासि—स्या० । ३ सब्बपुष्पा—सी० स्या० ।
४ उद्धवण्टा—सी० । ५ पुष्पस थरे—सी० । ६ असि—स्या० । ७ समन्तच्छदनो—सी० ।
८ ओसाधीव—स्या० । ९ तोसितो—सी० ।

B 296

- ९ "सुसुद्ध पुलिन गय्ह^१, गतमग्गे समोकिरि ।
उच्छङ्गेन गहेत्वान, विपस्सिस्स महेसिनो ॥
- १० "ततो उपड्डुपुलिन, विप्पसन्नेन चेतसा ।
दिवाविहारे ओसिञ्चि, द्विपदिन्दस्स तादिनो ॥
- ११ "एकनवुत्तितो कप्पे, पुलिन यमसिञ्चह ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुलिनस्स इद फल ॥
- १२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुलिनपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. हासजनकत्थेरअपदानं

- १३ "दुमग्गे पसुकूलक^३, लग्ग दिस्वान सत्थुनो ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, भिय्यो उच्चारित मया ॥
- १४ दूरतो पन^३ दिस्वान^३, हासो मे उदपज्जथ ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, भिय्यो चित्त पसादयि ॥
- १५ "एकनवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥
- १६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा हासजनको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ गय्ह—स्या० । २ पसुकूलक—स्या० । ३-३ पतिदिस्वान—सी०, स्या० ।

४. यज्जसामिकथेरअपदानं

१७. “जातिया सत्तवस्सोह, अहोसि मन्तपारगू ।
कुलवत्त^१ अधारेसि, यज्जो उस्साहितो^२ मया ॥ R 26
- १८ “चुल्लासीतिसहस्सानि, पसू हज्जन्ति मे तदा ।
सारथम्भुपनीतानि^३, यज्जत्थाय उपट्ठिता ॥ B. 29”
- १९ “उक्कामुखपहट्ठो व, खदिरज्जारसन्निभो ।
उदयन्तो व सूरियो, पुण्णमाये व^४ चन्दिमा ॥ 5
- २० “सिद्धत्थो सब्बसिद्धत्थो, तिलोकमहितोहितो ।
उपगन्त्वान सम्बुद्धो, इद वचनमब्रवि ॥
- २१ ‘अहिंसा सब्बपाणीन^५, कुमार मम रुच्चति ।
थेय्या च अतिचारा च, मज्जपाना च आरति ॥ 10
- २२ ‘रति च समचरियाय, बाहुसच्च कतज्जुता ।
दिट्ठे धम्मे परत्थ च, धम्मा एते पससिया ॥
- २३ ‘एते धम्मे भावयित्वा, सब्बसत्तहिते रतो ।
बुद्धे चित्त पसादेत्वा, भावेहि मग्गमुत्तम’ ॥
- २४ “इद वत्त्वान सब्बज्जू, लोकजेट्ठो नरासभो ।
ममेव अनुसासित्वा, वेहास उग्गतो गतो ॥ 15
- २५ “पुब्बे चित्त विसोधेत्वा, पच्छा चित्त पसार्दयि ।
तेन चित्तप्पसादेन, तुसित उपपज्जह ॥
- २६ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यदा चित्त पसार्दयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसज्जायिद फल ॥ 20
- २७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा यज्जसामिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ कुलवत्त—सी०, स्या० । २ उस्सापितो—स्या० । ३ सारस्मिहि
उपनीतानि—स्या० । ४ पुण्णमामेव—सी० । ५, मब्बापाणान—सी०, स्या० ।

५. निमित्तसञ्जकत्थेरअपदानं

- R. 261 २८ “चन्दभागानदीतीरे, वसामि अस्समे अह ।
सुवण्णमिगमद्दक्खि, चरन्त विपिने^१ अह ॥
- B 298 २९ “मिगे चित्त पसादेत्वा, लोकजेट्ठ अनुस्सरि ।
तेन चित्तप्पसादेन, अञ्जे बुद्धे अनुस्सरि ॥
- 5 ३० “अब्भतीता च ये बुद्धा, वत्तमाना अनागता ।
एवमेव^२ विरोचन्ति, मिगराजा व ते तयो ॥
- ३१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥
- ३२ “सत्तवीसे इतो कप्पे, एको आसि महीपति ।
अरञ्जसत्थो^३ नामेन, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- 10 ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा निमित्तसञ्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ अन्नसंसावकत्थेरअपदानं

- ३४ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ।
कञ्चनग्घयसङ्कास, बात्तिसवरलक्खण ॥
- ३५ “सिद्धत्थ सब्बसिद्धत्थ, अनेज^४ अपराजित ।
सम्बुद्ध अतिनामेत्वा, भोजयि त महामुनि ॥
- 15 ३६ “मुनि कारुणिको लोके, ओभासयि मम तदा ।
बुद्धे चित्त पसादेत्वा, कप्प सग्गम्हि मोदह ॥

१. विवने—स्या० । २. एवमेव—सी०, स्या० । ३. अरञ्जसत्तो—सी०, स्या० ।
४. अनेज्ज—स्या० ।

- ३७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिद^१ फल ॥
- ३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अन्नससावको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ निरगुण्डिपुष्पियत्थेरअपदानं

३९. “यदा देवो देवकाया, चवते^२ आयुसङ्ख्या ।
तयो सद्दा निच्छरन्ति, देवान अनुमोदत ॥
- ४० ‘इतो भो सुगति गच्छ, मनुस्सान सहव्यत ।
मनुस्सभूतो सद्धम्मे, लभ सद्ध अनुत्तर ॥
- ४१ ‘सा ते सद्धा निविट्ठास्स’, मूलजाता पतिट्ठिता ।
यावजीव असहीरा^३, सद्धम्मे सुप्पवेदिते^४ ॥
- ४२ ‘कायेन कुसल कत्वा, वाचाय कुसल बहुं ।
मनसा कुसल कत्वा, अब्यापज्ज निरुपधि ॥
- ४३ ‘ततो ओपधिक पुञ्ञ, कत्वा दानेन त बहुं ।
अञ्जेपि मच्चे^५ सद्धम्मे, ब्रह्मचरिये निवेसय’ ॥
- ४४ “इमाय अनुकम्पाय, देवादेव^६ यदा^७ विदू^८ ।
चवन्त अनुमोदन्ति, एहि देव^९ पुनप्पुन^{१०} ॥
- ४५ “सवेगो^{११} मे^{१२} तदा आसि^{१३}, देवसङ्घे समागते ।
कसु^{१४} नाम अह योनि, गमिस्सामि इतो चुतो ॥

B 299,
R 262

5

10

15

१ भिक्खादानस्सिद—स्या० । २ चवती—सी, चवनि—स्या० । ३ निवि-
ट्ठस्स—स्या० । ४ असहिता—स्या० । ५ सुप्पवेदिते—स्या० । ६ पवरे—स्या० ।
७-९ देवदेव यथा—स्या० । ८ विदु—सी० । ९ देवपुर पुन—सी० । १०-११ सवि-
ग्गोह—स्या० । १२ आसि—स्या० । १३ किंसु—सी० ।

४६ “मम सवेगमञ्जाय, समणो भावितिन्द्रियो ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिक ॥

४७ “सुमनो नाम नामेन, पदुमुत्तरसावको ।
अत्थधम्ममानुसासित्वा, सवेजेसि मम तदा ॥

द्वादसम भाणवार ।

४८ “तस्साह वचन सुत्वा, बुद्धे चित्त पसादयि ।
त धीर अभिवादेत्वा, तत्थ कालकतो अह ॥

४९ “उपपज्जिस्स^१ तत्थेव, सुक्कमूलेन चोदितो ।
वसन्तो मातुकुच्छिम्ह, पुन धारेति^२ मातुया ॥

५० “तम्हा काया चवित्वान, तिदसे उपपज्जह ।
एत्थन्तरे न पस्सामि, दोमनस्समह तदा ॥

B 300,
R 263

५१ “तावतिसा चवित्वान, मातुकुच्छि समोक्कमि ।
निक्खमित्वान कुच्छिम्हा, कण्हसुक्क^३ अजानह ॥

५२ “जातिया^४ सत्तवस्सो व^५, आराम पाविसि अह ।
गोतमस्स भगवतो, सक्कपुत्तस्स तादिनो ॥

५३ “वित्थारिके^६ पावचने, बाहुज्जम्ह सासने ।
अहस सासनकरे^७, भिक्खवो तत्थ सत्थुनो ॥

५४ “सावत्थि नाम नगर, राजा तत्थासि कोसलो ।
रथेन नागयुत्तेन, उपेसि बोधिमुत्तम ॥

५५ “तस्साह नाग दिस्वान, पुब्बकम्म अनुस्सरि ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, समय अगमासह ॥

२०

५६ “जातिया सत्तवस्सो व, पब्बजि अनगारिय ।
यो सो बुद्ध उपट्ठासि, आनन्दो नाम सावको ॥

५७ “गतिमा धितिमा चेव, सतिमा च बहुस्सुतो ।
रञ्जो चित्त पसादेन्तो, निथ्यादेसि महाजुति ॥

१ उपपज्जिस्—म० । २ धारेतु—स्या० । ३ किञ्चिदुक्ख—स्या० ।

४-४, जातिया सत्तवस्सेन—स्या० । ५, वित्थारिते—सी० । ६ सासनकारे—स्या० ।

“तस्साह धम्म सुत्वान्, पुब्बकम्म अनुस्सरि ।

तथेव ठितको सन्तो, अरहत्तमपापुणि ॥

“एकस चीवर कत्वा, सिरै कत्वान अञ्जलि ।

सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, इम वाच उदीरयि ॥

“पदुमुत्तरबुद्धस्स, द्विपदिन्दस्स^१ सत्थुनो^१ ।

६

निग्गुण्डिपुप्फ पग्गय्ह, सीहासने ठपेसह ॥

“तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ ।

पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥

“पञ्चवीससहस्सम्हि, कप्पान मनुजाधिपा ।

अब्बुदनिरब्बुदानि, अट्ठुद्वारिसु खत्तिया ॥

10

“पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

सुद आयस्मा निग्गुण्डिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सुमनावेलियथेरअपदानं^२

“वेस्सभुस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।

सब्बे जना समागम्म, महापूज करोन्ति ते ॥

“सुधाय पिण्ड कत्वान्, आवेळ सुमनायह ।

सीहासनस्स पुरतो, अभिरोपेसह तदा ॥

1०

“सब्बे जना समागम्म, पेक्खन्ति पुप्फमुत्तम ।

केनिद पूजित पुप्फ, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो ॥

“तेन चित्तप्पसादेन, निम्मान उपपज्जह ।

अनुभोमि^३ सक कम्म, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥

B 301.
R 264

दिपदिन्दस्स०—सी०, दिपदिन्दस्स तादिनो—स्या० । २ सुमनावेलियथेरा-

३ अनुभोमि—सी० ।

- ६८ “य य योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
सब्बेसानं पियो होमि, पुप्फपूजायिदं फलं ॥
- ६९ “नाभिजानामि कायेन, वाचाय उदं चेतसा ।
सयतानं तपस्सीनं, कतं अक्कोसितं^१ मया ॥
- ७० “तेन सुचरितेनाहं, चित्तस्स पणिधीहि च ।
सब्बेसं पूजितो होमि, अनक्कोसस्सिदं फलं ॥
- ७१ “इतो एकादसे कप्पे, सहस्सारोसि खत्तियो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- ७२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सुमनावेल्लियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ पुप्फच्छत्तियत्थेरअपदानं

- ७३ “सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
सच्चं पकासयन्तस्स, निब्बापेन्तस्स पाणिनो ॥
- ७४ “जलजं आहरित्वानं, सतपत्तं मनोस्म ।
पुप्फस्स छत्तं कत्त्वानं, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- ७५ “सिद्धत्थो च लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
भिक्षुसङ्घे ठितो सत्था, इमं^२ गाथं^३ अभासथ ॥
- ७६ ‘यो मे चित्तं पसादेत्वा, पुप्फच्छत्तं अधारयि^३ ।
तेन चित्तप्पसादेन, दुग्गतिं सो न गच्छति’ ॥
- ७७ “इदं वत्त्वानं सम्बुद्धो, सिद्धत्थो लोकनायको ।
उत्थोजेत्त्वानं परिसं, वेहासं नभमुग्गमि ॥

* “एकस्मिन् इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि ।

दुग्गतिं नाभिजानामि बुद्धपूजायिदं फलं ति” अयं गाथा सी०, स्या०, पोत्थकेसु
अधिको दिस्सति । १ उपट्ठाहित—स्या० । २ इमा गाथा—सी० । ३ अधारयि—सी०, स्या० ।

- ७८ “बुद्धिते नरदेवम्हि, सेतच्छत्तम्पि बुद्धिहि ।
पुरतो बुद्धसेट्ठस्स, गच्छति छत्तमुत्तम ॥
- ७९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य छत्त अभिरोपर्यि ।
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फच्छत्तस्सिद फल ॥
- ८० “चतुसत्ततिकप्पम्हि, अट्ठ जलसिखा अहू^१ ।
सत्तरतनसम्पन्ना, चक्कवत्ती महब्बला ॥
- ८१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा पुप्फछत्तियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. सपरिवारछत्तदायकत्थेरअपदानं

- ८२ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
आकासे जलवुट्ठी व, वस्सते^२ धम्मवुट्ठिया ॥
८३. “तमद्दसासि सम्बुद्ध, देसेन्त अमत पद ।
सक चित्त पसादेत्वा, अगमासि सक घर ॥
- ८४ “छत्त अलङ्कत गथ्ह, उपगच्छि^३ नरुत्तम ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, आकासे उक्खिपि अह ॥
- ८५ “सुसङ्गहितयान व, दन्तो व सावकुत्तमो ।
उपगन्त्वान सम्बुद्ध, मत्थके सम्पत्तिट्ठहि ॥
- ८६ “अनुकम्पको कारुणिको, बुद्धो लोकग्गनायको ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ८७ “येन छत्तमिद दिन्त्र, अलङ्कत मनोरम ।
तेन चित्तप्पसादेन, दुग्गति सो न गच्छति ॥
- ८८ ‘सत्तक्खत्तुश्च देवेसु, देवरज्ज करिस्सति ।
बात्तिसक्खत्तुश्च राजा, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

10

B 308

15

20 R 266

१ अहु—स्या० । २ वस्सति—सी० । ३ उपगच्छि—स्या० । ४४ बत्तिसक्खत्तु
राजा च—सी०, द्वत्तिसक्खत्तु राजा च—स्या० ।

- ८९ 'कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ९० 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- ५ ९१ "बुद्धस्स गिरमञ्जाय, वाचासभिमुदीरित ।
पसन्नचित्तो सुमनो, भिय्यो हास जनेसह ॥
- ९२ "जहित्वा मानुस योनि, दिब्ब^१ योनि^१ समज्झग ।
विमानमुत्तम मय्ह, अब्भुग्गत मनोरम ॥
- ९३ "विमाना निक्खमन्तस्स, सेतच्छत धरीयति ।
१० तदा सञ्ज पटिलभि,^२ पुब्बकम्मस्सिद फल ॥
- ९४ "देवल्लोका चवित्वान, मनुस्सत्त च आगमि ।
छत्तिसक्खत्तु चक्कवत्ती, सत्तकप्पसतमिहतो ॥
- ९५ "तम्हा काया चवित्वान, आगच्छि तिदस्स पुर ।
ससरित्वानुपुब्बेन, मानुस पुनरागमि ॥
- १५ ९६ "ओक्कन्त मातुकुच्छि म, सेत्तच्छत अधारयु ।
जातिया सत्तवस्सोह, पब्बजि अनगारिय ॥
- ९७ "सुनन्दो नाम नामेन, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।
फलिक छत्तमादाय, सावकगस्स सो तदा^३ ॥
- B ३०४ ९८ "अनुमोदि महावीरो, सारिपुत्तो महाकथी ।
२० सुत्वानुमोदन तस्स, पुब्बकम्ममनुस्सरि ॥
- ९९ "अञ्जलि पग्गहेत्वान, सक चित्त पसादयि ।
सरित्वा पुरिम कम्म, अरहत्तमपापुणि ॥
- १०० "उट्ठाय आसना तम्हा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, इम वाच उदीरियि ॥

१-१ देवयोनि—सी०, दिब्बयोनि—स्या० ।

२ पटिलभामि—स्था० ।

३ वदा—सी०, स्या० ।

- १०१ “सतसहस्सितो कप्पे, बुद्धो लोके अनुत्तरो^१ ।
पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ॥
- १०२ “तस्स छत्त मया दिन्न, विचित्त समलङ्कत ।
उभो हत्थेहि पग्गणिह, सयम्भू अग्गपुग्गलो ॥
- १०३ “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
एकच्छत्तस्स दानेन, दुग्गति नुपपज्जह^२ ॥
- १०४ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- १०५ “पटिमम्भदा चत्तस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

5 R 267

इत्थ सुद आयस्मा सपरिवारछत्तदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

उमापुप्फञ्च पुलिन, हासो यञ्जो निमित्तको ।
ससावको निग्गुण्डी च, सुमन^३ पुप्फछत्तको ।
सपरिवारछत्तो च, गाथा सत्तसनुत्तरा ति ॥

10

उमापुप्फियवग्गो तेत्तिसत्तिमो^४ ।

१. अनुत्तरे—सी० । २ तूपपज्जह—सी०, स्या० । ३ सुमना—स्या० ।
४, इम्मा०—सी०, इम्मापुप्फियवग्गो तेत्तिसो—स्या० ।

३४. गन्धादकवग्गो

१ गन्धधूपियत्थेरअपदानं

B 305

- १ “सिद्धत्थस्स भगवतो, गन्धधूप अदासह ।
सुमनेहि पटिच्छन्न, बुद्धानुच्छविकञ्च त ॥
- २ “कञ्चनग्घिय सङ्कास, बुद्ध लोकगनायक ।
इन्दीवर व जलित, आदित्त व हुतासन ॥
- ३ “व्यग्घुसभ व पवर^१, अभिजात व केसरि ।
निसिन्न समणानग्ग^२, भिक्खुसङ्घपुरक्खत ॥
४. “दिस्वा चित्त पसादेत्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- ५ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य गन्धमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, गन्धपूजायिद फल ॥
- ६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा गन्धधूपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. उदकपूजकत्थेरअपदानं

- ७ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अनिलञ्जसे ।
घटासन व जलित, आदित्त व हुतासन ॥
- ८ “पाणिना उदक गृह्ण, आकासे उक्खिपि अह ।
सम्पटिच्छि महावीरो, बुद्धो कारुणिको इसि ॥

१ परम—स्या० । २, समनानग्ग—सी० ।

- ९ “अन्तलिक्खे ठितो सत्था, पदुमुत्तरनामको ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, इम गाथमभासथ ॥
- १० ‘इमिना दकदानेन, पीतिउप्पादनेन च ।
कप्पसतसहस्सम्पि, दुग्गति नुपपज्जसि’ ॥
- ११ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द^१, लोकजेट्ठ नरासभ ।
पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥
- १२ “सहस्सराजनामेन, तयो च चक्कवत्तिनो ।
पञ्चसट्ठिकप्पसते, चातुरन्ता^२ जनाधिपा ॥
- १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 306

इत्थ सुद आयस्मा उदकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ पुन्नागपुष्पियत्थेरअपदानं

- १४ “कानन वनमोग्गह, वसामि लुद्धको अह ।
पुन्नाग पुष्पित दिस्वा, बुद्धसेट्ठ अनुस्सरि ॥
- १५ “त पुष्प ओचिनित्वान, सुगन्ध गन्धित सुभ ।
थूप कत्वान^३ पुलिने, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- १६ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १७ “एकम्हि नवुते कप्पे, एको आसि^४ तमोनुदो ।
सत्तरतनसम्पन्नो, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- १८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥

10

15

इत्थ सुद आयस्मा पुन्नागपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ दिपदिन्द—सी०, स्या० । २ चातुरन्तो—स्या० । ३, वनमोग्गह—स्या० ।
४ करित्वा—सी० । ५ आसि—स्या० ।

४. एकदुस्सदायकत्थेरअपदानं

B 307

- १९ “नगरे हसवतिया, अहोसि तिणहारको ।
तिणहारेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥
- २० “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
तमन्धकार नासेत्वा, उप्पज्जि लोकनायको ॥
- २१ “सके घरे निसीदित्वा, एव चिन्तेसह तदा ।
‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, देय्यधम्मो च नत्थि मे ॥
- २२ ‘इद मे साटक एक, नत्थि मे कोचि दायको ।
दुक्खो निरयसम्फस्सो, रोपयिस्सामि दक्खिण’ ॥
- २३ “एवाह चिन्तयित्वान, सक चित्त पसादयि ।
एक दुस्स गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
- २४ “एक दुस्स ददित्वान, उक्कुट्ठि सम्पवत्तयि ।
यदि बुद्धो तुव वीर, तारेहि म महामुनि ॥
- २५ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
मम दान पकित्तेन्तो, अका मे अनुमोदन ॥
- २६ ‘इमिना एकदुस्सेन, चेतनापणिधीहि च ।
कप्पसतसहस्सानि, विनिपात न गच्छति ॥
- २७ ‘छत्तिसक्खत्तु^१ देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
तेत्तिसक्खत्तु^२ राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^३ ॥
- २८ ‘देवलोके मनुस्से वा, ससरन्तो तुव भवे ।
रूपवा गुणसम्पन्नो, अनवक्कन्तदेहवा ।
अक्खोभ अमित दुस्स, लभिस्ससि^४ यदिच्छक^५ ॥
- २९ “इद वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
नभ अब्भुग्गमी धीरो, हसराजा व अम्बरे ॥

१ छत्तिसक्खत्तु—स्या० । २ तेत्तिसक्खत्तु—स्या० । ३. असङ्खय—स्या० ।
४-४, भविस्सति यथिच्छक—स्या० ।

३०. “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, एकदुस्सस्सिद फल ॥

३१ “पदुद्धारे पदुद्धारे, दुस्स निब्बत्तते मम ।
हेट्ठा दुस्सम्हि तिट्ठामि, उपरि^१ छदन^१ मम ॥

३२ “चक्कवाळमुपादाय, सकानन सपब्बत ।
इच्छमानो चह^२ अज्ज, दुस्सेहि^३ छादयेय्यह^२ ॥

5

३३ “तेनेव एकदुस्सेन, ससरन्तो भवाभवे ।
सुवण्णवण्णो हुत्वान, ससरामि भवाभवे ॥

B 308

३४ “विपाक एकदुस्सस्स, नज्झग कत्थचिक्खय ।
अय मे अन्तिमा जाति, विपच्चति इधापि मे ॥

10

३५ “सतसहस्सितो कप्पे, य दुस्समददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकदुस्सस्सिद फल ॥

३६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

३७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

15

इत्थ सुद आयस्मा एकदुस्मदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. फुसितकम्पियत्येरअपदानं^४

३८ “विपस्सी नाम सम्बुद्धो, लोकजेट्ठो नरासभो ।
खीणासवेहि सहितो, सङ्घारामे वसी तदा ॥

R 268

३९ “आरामद्वारा निक्खम्म, विपस्सी लोकनायको ।
सह सतसहस्सेहि, अट्ठ खीणासवेहि सो ॥

१-१ उपरिच्छदन—सी० । २ च त—सी० । ३ ३ दुस्सहच्छादयेय्यह—सी० ।

४ फुसितकम्पियत्येरापदान—स्या० ।

- ४० “अजिनेन निवत्थोह, वाकचीरधरो पि च ।
कुसुमोदकमादाय,^१ सम्बुद्ध उपसङ्गमि ॥
- ४१ “सक चित्त पसादेत्वा, वेदजातो कतञ्जली ।
कुसुमोदकमादाय, बुद्धमब्भुक्किरि अह ॥
- ६ ४२ “तेन कम्मेन सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
मम कम्म पकित्तेत्वा, अगमा येन पत्थित ॥
- B 309 ४३ “फुसिता^२ पञ्चसहस्सा, येहि पूजेसह जिन ।
अड्डुतेय्यसहस्सेहि, देवरज्ज अकारयि ॥
- ४४ “अड्डुतेय्यसहस्सेहि, चक्कवत्ती अहोसह ।
१० अवसेसेन कम्मेन, अरहत्तमपापुणि ॥
- ४५ “देवराजा यदा होमि^३, मनुजाधिपती यदा^४ ।
तमेव नामधेय्य मे फुसितो नाम होमह^५ ॥
- ४६ “देवभूतस्स सन्तस्स, अथापि मानुसस्स वा ।
समन्ता व्यामतो^६ मय्ह, फुसित व^७ पवस्सति ॥
- १५ ४७ “भावा उग्घाटिता मय्ह, किलेसा झापिता मम ।
सब्बासवपरिक्खीणो, फुसितस्स इद फल ॥
४८. “चन्दनस्सेव मे काया^८, तथा गन्धो पवायति ।
सरीरतो^९ मम^९ गन्धो, अड्डुकोसे पवायति ॥
- ४९ “दिब्बगन्ध सम्पवन्त, पुञ्जकम्मसमङ्गिन ।
२० गन्ध घत्वान जानन्ति, फुसितो आगतो इध ॥
- R 269 ५० “साखापलासकट्टानि, तिणानि पि च सब्बसो ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, गन्धो सम्पज्जते खणे ॥

१ कुसुमोदक०—सी०, स्या० । २ पुस्सिता—स्या० । ३ होसि—स्या० ।
४ तदा—स्या० । ५ होसह—स्या० । ६ व्यामतो—सी० । ७ फुस्सित पि—स्या० ।
८-९ मे वस्सो—स्या० । ९-९ सारीरिको मम—सी०, सारीरिको—स्या० ।

- ५१ "सतसहस्रितो कप्पे, चन्दन अभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, फुसितस्स इदं फल ॥
५२ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन"॥

इत्थं सुद आयस्मा फुसितकम्पयो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ पद्मपुराणपरिचय

- ५३ 'पदुमुत्तरभगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
विपिने^१ चेतिय आसि, वाळमिगसमाकुले ॥ 5
- ५४ "न कोचि विसहि गन्तु, चेतिय अभिवन्दितु ।
तिणकट्टलतोद्ध, पलुग्ग आसि चेतिय ॥ B 310
- ५५ "वनकम्मिको तदा आसि, पितुमातुमतेनह^२ ।
अहस विपिने थूप, लुग्ग तिणलताकुल ॥
- ५६ "दिस्वानाह बुद्धथूप, गरुचित्त उपट्ठहि ।
बुद्धसेट्टस्स थूपोय, पलुग्गो अच्छती^३ वने ॥ 10
- ५७ "नच्छन्न नप्पतिरूप, जानन्तस्स गुणागुण ।
बुद्धथूप असोधेत्वा, अञ्ज कम्म पयोजये ॥
- ५८ "तिणकट्टञ्च वल्लिञ्च, सोधयित्वान चेतिये ।
वन्दित्वा अट्ट वारानि, पटिकुटिको अगच्छह ॥ 15
- ५९ "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापाणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तार्वत्तिसमगच्छह ॥
- ६० "तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, सोवण्ण सपभस्सर^४ ।
सट्ठियोजनमुब्बिद्ध^५, तिसयोजनवित्थत ॥
- ६१ "तिसतानि च वारानि, देवरज्जमकारयि ।
पञ्चवीसतिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥ 20

१ पवने—स्या० । २ पितुपेतामहेनह—सी०, पितापेतामहेनह—स्या० ।

३ अच्छति—स्या० । ४ सपभस्सर—सी०, स्या० । ५ ०मुब्बेध—सी० ।

- R 270 ६२ “भवाभवे ससरन्तो, महाभोग लभामह ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, सोधनाय इदं फल ॥
- ६३ “सिविका^१ हत्थिखन्धेन^२, विपिने गच्छतो मम ।
यं यं दिसाहं गच्छामि, सरणं सम्पते^३ वन ॥
- 5 ६४ “खाणु वा कण्टकं वापि, नाहं पस्सामि चक्खुना ।
पुञ्जकम्मेन सयुत्तो, सयमेवापनीयरे ॥
- ६५ “कुट्टं गण्डो किलासो च, अपमारो वितच्छिका ।
दददु कच्छु^४ च मे नत्थि, सोधनाय इदं फल ॥
- 10 ६६ “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपस्स^५ सोधने^६ ।
नाभिजानामि मे काये, जातं पिळ्ळकविन्दुक ॥
- B 311 ६७ “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपम्हि सोधिते ।
दुवे भवे ससरामि, देवत्ते अथ मानुसे ॥
- ६८ “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपम्हि सोधिते ।
सुवण्णवण्णो सब्बत्थ, सप्पभासो भवामह ॥
- 15 ६९ “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपम्हि सोधिते ।
अमनापं विवज्जति^७, मनापं उपतिट्ठति ॥
- ७० “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपम्हि सोधिते ।
विमुद्धं होति मे चित्तं, एकग्गं सुसमाहित ॥
- ७१ “अञ्जम्पि मे अच्छरिय, बुद्धथूपम्हि सोधिते ।
20 एकासने निसीदित्वा, अरहन्तमपापुणि ॥
- ७२ “सत्तसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकर्त्तुं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सोधनाय इदं फल ॥
- ७३ “पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० कत्तं बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पभङ्करो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. सिक्खिया—स्या० । २. हत्थिखन्धेन—सी० । ३. सम्पज्जेते—सी०, स्या० ।
४. कण्डु—स्या० । ५-५. बुद्धथूपम्हि सोधिते—स्या० । ६. विवज्जति—स्या० ।

७. तिणकुटिदायकत्थेरअपदानं

- ७४ “नगरं बन्धुमतिया, अहोसि परकम्मिको ।
परकम्मायने युत्तो, परभत्त अपस्सितो ॥
- ७५ “रहोगतो निसीदित्वा, एव चिन्तेसह तदा ।
बुद्धो लोके समुप्पन्नो, अधिकारो च नत्थि मे ॥
- ७६ “कालो^१ मे गति^१ सोधेतु, खणो मे पटिपादितो ।
दुक्खो निरयसम्फस्सो, अपुञ्जान हि पाणिन ॥
- ७७ “एवाह चिन्तयित्वान, कम्मसामि उपागमि ।
एकाह कम्म याचित्वा, विपिन पाविसि अह ॥
- ७८ “तिणकट्ट च वल्लि च, आहरित्वानह तदा ।
तिदण्डके ठपेत्वान, अक तिणकुटि अह ॥
- ७९ “सङ्खस्सत्थाय कुटिक, निथ्यादेत्वान^२ त अह ।
तदहेयेव आगन्त्वा, कम्मसामि^३ उपागमि ॥
- ८० “तेन कम्मेन सुकतेन, तार्वतिसमगच्छह ।
तत्थ मे सुकत व्यम्ह, कुटिकाय^४ सुनिम्मित^५ ॥
- ८१ “सहस्सकण्ड^६ सतभेण्डु^६, धजालु हरितामय^६ ।
सतसहस्सनिथ्यूहा, व्यम्हे पातुभविषु मे ॥
- ८२ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पासादो उपतिट्ठति ॥
- ८३ “भय वा छम्भितत्त वा, लोमहसो न विज्जति ।
तास मम न जानामि, तिणकुटिकायिद फल ॥
- ८४ “सोहव्यग्घा च दीपो^७ च, अच्छक्रोक्तरच्छका^७ ।
सब्बे म परिवज्जेन्ति,^७ तिणकुटिकायिद फल ॥

5 R 271

B 312

10

15

20

१-१ कालो गति मे—सी०, स्या० । २ निथ्यादेत्वान—सी० । ३ कम्मा-
सामि—स्या० । ४-४ तिणकुटिकाय निम्मित—सी०, स्या० । ५-५ सहस्सकण्डो सत-
भेण्डु—स्या० । ६ हरितामयो—सी०, स्या० । ७ दीपो—स्या० । ८, ० तरच्छयो—स्या० ।
९, परिवज्जन्ति—स्या० ।

- ८५ “सरीसपा^१ च भूता च, अही कुम्भण्डरक्खसा ।
ते पि म परिवज्जेन्ति, तिणकुटिकायिद फल ॥
- ८६ “न पापसुपिनस्सापि,^२ सरामि दस्सन मम ।
उपट्ठिता सति मय्ह, तिणकुटिकायिद फल ॥
- ८७ “तायेव तिणकुटिकाय, अनुभोत्वान सम्पदा ।
गोतमस्स भगवतो, धम्म सच्छिक्खरि अह ॥
- ८८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममक्खरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तिणकुटिकायिद फल ॥
- ८९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिणकुटिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ उत्तरेय्यदायकत्थेरअपदानं

B 313, 10
R 272

९०. “नगरे हसवतिथा, अहोसि ब्राह्मणो तदा ।
अज्झायको^३ मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ॥
- ९१ “पुरक्खतो ससिस्सेहि, जातिमा^४ च सुसिक्खितो ।
तोयाभिसेचनत्थाय, नगरा निक्खमि तदा ॥
- ९२ “पदुमुत्तरो नाम^५ जिनो,^५ सब्बधम्मान पारगू ।
खोणासवसहस्सेहि, पाविसी नगर जिनो ॥
- ९३ “सुचारुरूप दिस्वान, आनेज्जकारित^६ विय ।
परिवुत्त अरहन्तेहि, दिस्वा चित्त पसादयि ॥
- ९४ “सिरस्मि^७ अज्जलि कत्वा, नमस्सित्वान सुब्बत ।
पसन्नचित्तो सुमनो, उत्तरीयमदामह ॥

१ सिरसिपा—सी०, स्या० । २ न पापसुपिनस्साह—सी०, स्या० ।
३ अज्झायिको—स्या० । ४ जातिमो—स्या० । ५-५ लोकविदू—स्या० ।
६ अनेज०—सी०, अनेज्ज०—स्या० । ७ सिरसि—सी०, स्या० ।

- ९५ “उभो हृत्येहि पग्यह्, साटक उक्खिपि अह ।
यावता बुद्धपरिसा, ताव छादेसि साटको^१ ॥
- ९६ “पिण्डचार चरन्तस्स, महाभिक्षुगणादिनो ।
छद^२ करोन्तो अट्टासि, हासयन्तो मम तदा ॥
- ९७ “घरतो निक्खमन्तस्स, सयम्भू अगगपुग्गलो ।
वीथिय व^३ ठितो^३ सत्था, अका मे^४ अनुमोदन ॥ 5
- ९८ “पसन्नचित्तो सुमनो, यो मे अदासि^५ साटक ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणोथ^६ मम भासतो ॥
- ९९ ‘तिस कप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
पञ्चासक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥ 10
- १०० ‘देवलोके वसन्तस्स, पुञ्चकम्मसमङ्गिनो ।
समन्ता योजनमत, दुस्सच्छन्न भविस्सति ॥
- १०१ ‘छत्तिस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १०२ ‘भवे ससरमानस्स, पुञ्चकम्मसमङ्गिनो ।
मनसा पत्थित सब्ब, निब्बत्तिस्सति तावदे ॥ 15
- १०३ ‘कोसेय्यकम्बलियानि^७, खोमकप्पासिकानि च ।
महग्गानि च दुस्सानि, पटिलच्छतिय नरो ॥ B 314
- १०४ ‘मनसा पत्थित सब्ब, पटिलच्छतिय नरो ।
एकदुस्सस्स विपाक, अनुभोस्सति सब्बदा ॥ R 273
- १०५ ‘सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, धम्म सच्छिक्करिस्सति’ ॥ 20
- १०६ “अहो मे सुकत कम्म, सब्बञ्जुस्स महेसिनो ।
एकाह साटक दत्त्वा, पत्तोमिह अमत पद ॥
- १०७ “मण्डपे खक्खमूले वा, वसतो सुञ्जके घरे ।
धारेति दुस्सच्छदन, समन्ता ब्यामतो मम ॥ 25

१ सटक—स्या० । २ छाद—स्या० । ३-३ वीथिय ठितको—स्या० ।

४ अकासि—स्या० । ५ पादानि—सी०, स्या० । ६ सुणाथ—स्या० ।

७ कोसेय्यकम्बलीयानि—सी०, कोसेय्यकम्बलानि च—स्या० ।

- १०८ “अविञ्जत निवासेमि, चीवर पच्चयञ्चह ।
लाभी^१ अन्नस्स पानस्स, उत्तरेय्यस्सिद फल ॥
- १०९ “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकारिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, वत्थदानस्सिद फल ॥
- ११० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उत्तरेय्यदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ धम्मसवनियत्थेरअपदानं^१

- १११ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारू ।
चतुसच्च पकासेन्तो, सन्तारेसि बहु^३ जन^३ ॥
- ११२ “अह तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
- 10 ११३ “बुद्धसेट्ठस्स उपरि, गन्तु न विसहामह ।
पक्खी व सेलमासज्ज^४, गमन न लभामह^५ ॥
- B 310 ११४ “न मे इद भूतपुब्ब, इरियस्स विकोपन ।
दके यथा उम्मुज्जित्वा, एव गच्छामि अम्बरे ॥
- R 274 ११५ “उळारभूतो मनुजो^६, हेट्ठासीनो भविस्सति ।
15 हन्द मेन^७ गवेसिस्स, अपि अत्थ लभेय्यह ॥
- ११६ “ओरोहन्तो अन्तलिक्खा, सद्दमस्सोसि सत्थुनो ।
अनिच्चत कथेन्तस्स, तमह उग्गाहि तदा ॥
- ११७ “अनिच्चसञ्जमुग्गह, अगमांसि ममस्सम ।
यावतायु वसित्वान, तत्थ कालद्धतो अह ॥

१ लाभिहि—स्या० ।

२ धम्मस्सव०—स्या० ।

३-३ बहुजन—स्या० ।

४. सेलमापज—स्या० ।

५ लभि तदा—सी०, स्या० ।

६ मनुजो च—स्या० ।

७, मेत—स्या० ।

- ११८ “चरिमे वत्तमानम्हि, त धम्मसवन^१ सरि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिसमगच्छह ॥
- ११९ “तिस कप्पसहस्सानि, देवलोके रमि अह ।
एकपञ्चासक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ॥
- १२० “एकसत्ततिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १२१ “पितुगेहे निसीदित्वा, समणो भावितिन्द्रियो ।
गाथाय परिदीपेन्तो, अनिच्चतमुदाहरि^२ ॥
- १२२ “अनुस्सरामि त सञ्च, ससरन्तो भवाभवे ।
न कोटि पटिविज्झामि, निब्बान अच्चुत पद ॥
- १२३ “अनिच्चा वत सङ्घारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेस वूपसमो सुखो ॥
- १२४ “सह गाथ सुणित्वान, पुब्बकम्म अनुस्सरि ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
- १२५ “जातिया सत्तवस्सोह, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयि बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ॥
- १२६ “दारको व अह सन्तो, करणीय समारपयि ।
कि मे करणीय अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- १२७ “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, सद्धम्मसवने फल ॥
- १२८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा धम्मसवनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० उक्खित्तपदुमियत्थेरअपदानं

R 275

१२९ “नगरे हसवतिया, अहोसि मालिको तदा ।
ओगाहेत्वा^१ पदुमसर, सतपत्त^२ ओचिनामह ॥

१३० “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
सह सतसहस्सेहि, सन्तचित्तेहि तादिभि ॥

5

१३१ “खीणासवेहि सुद्धेहि, छठ्ठभिञ्जेहि ज्ञायिभि^३ ।
मम बुद्धि समन्वेस, आगच्छि मम^४ सत्तिक^५ ॥

१३२ “दिस्वानह देवदेव, सयम्भु लोकनायक ।
वण्टे छेत्वा सतपत्त, उक्खिपिमम्बरे तदा ॥

१३३ “यदि बुद्धो तुव वीर^५, लोकजेट्ठो नरासभो ।
सय गन्त्वा सतपत्ता, मत्थके धारयन्तु ते ॥

10

१३४ “अधिट्ठहि महावीरो, लोकजेट्ठो नरासभो ।
बुद्धस्स आनुभावेन, मत्थके धारयिसु ते ॥

१३५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥

B 317 15

१३६ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, सतपत्त ति वुच्चति ।
सट्ठियोजनमुब्बिद्ध, तिसयोजनवित्थत ॥

१३७ “सहस्सक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
पञ्चसत्ततिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥

१३८ “पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
अनुभोमि सक कम्म, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥

20

१३९ “तेनेवेकपदुमेन, अनुभोत्वान सम्पदा ।
गोतमस्स भगवतो, धम्म सच्छिकरि अह ॥

१४० “किलैसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

१ आगाहित्वा—सी० ।

२ सतपत्ते—सी०, सत्तपत्ते—स्या० ।

३ सो तदा—सी० ।

४-४ मम सत्तिके—सी०, पुरिसुत्तमो—स्या० ।

५ वीर—स्या० ।

१४१ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकपट्टुमस्सिद फल ॥

१४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० * कत बुद्धस्स सासन” ॥

R. 276

इत्थ सुद आयस्मा उक्खित्तपट्टुमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

गन्धधूपो^१ उदक च, पुन्नाग एकदुस्सका^१ ।

फुसितो च पभङ्करो, कुटिदो उत्तरीयको ॥

5

सवनी^२ एकपट्टुमी,^३ गाथायो सब्बपिण्डिता^३ ।

एक गाथासतञ्चेव, चतुतालीसमेव च ॥

गन्धोदकवग्गो चतुत्तिसत्तिमो ।

E

37

१-१ गन्धोदक पूजनी च, पुन्नाग एकदुस्सिका—स्या० । २-२ सवन एकपट्टुमि—स्या० ।

३ तस्वपिण्डिता—सी० ।

३५. एकपदुमियवग्गो

१ एकपदुमियत्थेरअपदानं

B 318

- १ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
भवाभवे विभावेत्तो, तारेसि^१ जनत बहु ॥
- २ “हसराजा तदा होमि, दिजान पवरो अह ।
जातस्सर समोग्गह, कीळामि हसकीळित ॥
- ३ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
जातस्सरस्स उपरि, आगच्छि तावदे जिनो ॥
- ४ “दिस्वानह देवदेव, सयम्भु लोकनायक ।
वण्टे छेत्वान पदुम, सतपत्त मनोरम ॥
- ५ “मुखतुण्डेन पग्गह, पसत्तो^२ लोकनायके^३ ।
उक्खिपित्वान गगणे, बुद्धसेट्ठ अपूजयि ॥
- ६ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
अन्तलिक्खे ठितो सत्था, अका मे^४ अनुमोदन ॥
- ७ ‘इमिना एकपदुमेन, चेतनापणिधीहि च ।
कप्पान सतसहस्स, विनिपात न गच्छसि’ ॥
- ८ “इद वत्तान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
मम कम्म पकित्तेत्वा, अगमा येन पत्थित ॥
- ९ “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

B 277

१ तारेति—स्या० । २-२ विप्पसन्नेन चेतसा—स्या० । ३. आकासि—स्या० ।

१० “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकपटुमियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ तीणुप्पलमालियत्थेरअपदानं^१

११ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि वानरो तदा ।
अद्दस विरज बुद्ध, निसिन्न पब्बतन्तरे ॥

B 319

१२ ओभासेन्त दिसा सब्बा, सालराज व फुल्लित ।
लक्खणव्यञ्जनूपेत,^२ दिस्वा अत्तमनो अहु ॥

5

१३ “उदग्गचित्तो सुमनो, पीतिया हट्ठमानसो ।
तीणि उप्पलपुप्फानि, मत्थके अभिरोपयि ॥

१४. “पुप्फानि अभिरोपेत्वा, विपस्सिस्स महेसिनो ।
सगारवो भवित्वान^३, पक्कामि उत्तरामुखो ॥

10

१५ “गच्छन्तो पटिकुटिको, विप्पसन्नेन चेतसा ।
सेलन्तरे पतित्वान^४, पापुणि जीवितक्खय ॥

१६ तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तार्वतिसमगच्छह ॥

१७ “सतान^५ तीणिकखत्तु च, देवरज्ज अकारयि ।
सतान पञ्चकखत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥

15

१ ^१ तिउप्पल०—सी० । २ लक्खणव्यञ्जनेत—सी०, लक्खणव्यञ्जनुपेत—स्या० ।

३, गमित्वान—सी० । ४, पपतित्वा—स्या० । ५, सतानि—सी० ।

१८ एकनवुतितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥

१९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा तीणुप्पलमालियो^१ थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति।

३ धजदायकत्थेरअपदानं

२० “तिस्सो नाम अहु सत्था, लोकजेट्ठो नरासभो ।
तयोपधिकक्खये^२ दिस्वा, धज आरोपितं मया ॥

२१ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छह ॥

२२ “सतानं तीणिक्खत्तु च, देवरज्जं अकारयि ।
सतानं पञ्चक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥

२३ “पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं^३ ।
अनुभोमि सकं कम्मं, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥

२४ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, धजदानस्सिदं फल ॥

२५ “इच्छमानो चहं अज्जं, सकाननं सपब्बतं ।
खोमदुस्सेनं छादेय्यं, तदा मय्हं कते फल ॥

२६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० ‘कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थं सुद आयस्मा धजदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ तिणुप्पलमालियो—सी० । २, तस्सोपधिकक्खये—सी० । ३ असङ्खयं—स्या० ।

४ तिकिङ्कणिपूजकत्थेरअपदानं^१

- २७ “हिमवन्तस्साविदूरे, भूतगणो नाम पब्बतो ।
तत्थद्दस पसुकूल दुमग्गम्हि विलगित ॥
- २८ “तीणि किङ्कणिपुप्फानि, ओचिनित्वान्ह तदा ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पसुकूल अपूजयि ॥
- २९ “एकत्तिसे^२ इतो कप्पे, य कम्ममकारि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तिण्ण पुप्फानिद फल ॥
- ३० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा तिकिङ्कणिपूजको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

5

५. नळागारिकत्थेरअपदानं

- ३१ “हिमवन्तस्साविदूरे, हारितो नाम पब्बतो ।
सयम्भू नारदो नाम, ख्खमूले वसी तदा ॥
- ३२ “नळागार करित्वान, तिणेन छादयि अह ।
चङ्कम सोधयित्वान, सयम्भुस्स अदासह ॥
- ३३ “चतुद्दससु^३ कप्पेसु, देवलोके रमि अह ।
चतुसत्ततिक्खत्तु च, देवरज्ज अकारयि ॥
- ३४ “चतुसत्ततिक्खत्तु^४ च, चक्कवत्ती^५ अहोसह ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ३५ “उब्बिद्ध भवन मय्ह, इन्दलट्ठी व उग्गत ।
सहस्सथम्भ अतुल, विमान सपभस्सर^६ ॥

B 321

10

R 279

15

१ तीणिकिङ्कणि०—स्या० । २ एकत्तिसे—सी०, स्या० । ३ चतुद्दससु—स्या० ।

४ सत्तसत्तति०—सी०, स्या०, रो० । ५ चक्कवत्ति—स्या० । ६ सपभस्सर—स्या० ।

३६ “द्वे^१ सम्पत्ती अनुभोत्वा^१, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजि अह ॥

३७ “पधानपहितत्तोम्हि, उपसन्तो निरुपधि ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

३८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० • कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नळागारिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. चम्पकपुप्फियत्थेरअपदानं

३९ “हिमवन्तस्साविदूरे, जापलो^२ नाम पब्बतो ।
बुद्धो सुदस्सनो नाम, विहासि पब्बतन्तरे ॥

४० “पुप्फ हेमवन्त^३ गय्ह, गच्छ वेहायसेनह^४ ।
अद्दस विरज बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ॥

B 322 10

४१ “सत्त चम्पकपुप्फानि, सीसे कत्वानह तदा ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सयम्भुस्स महेसिनो ॥

R 280

४२ “एकत्तिसे^५ इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि^६ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चम्पकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ द्वे सम्पत्ति अनुभोत्वान—स्या० । २ चापलो—सी०, छापलो—स्या० ।
३ हेमवत—सी०, हेमवण्ण—स्या० । ४ वेहासयेनह—सी० । ५, एकनवुते—रो० ।
६ पुप्फमभिपूजयि—सी०, स्या० ।

७ पदुमपूजकत्थेरअपदानं

- ४४ “हिमवन्तस्साविदूरे, रोमसो नाम पब्बतो ।
बुद्धो पि^१ सम्भवो^१ नाम, अब्भोकासे वसी तदा ॥
- ४५ “भवना निक्खमित्वान, पदुम धारयि अह ।
एकाहं धारयित्वान, पुन भवन्नुपागमि ॥
- ४६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपरि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा पदुमपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।
तेरसम भाणवार ।

८ तिणमुट्टिदायकत्थेरअपदानं

- ४८ “हिमवन्तस्साविदूरे, लम्बको नाम पब्बतो ।
उपतिस्सो नाम सम्बुद्धो, अब्भोकासमिह चङ्कमि ॥
- ४९ “मिगलुद्धो^२ तदा^२ आसि, अरञ्जे कानने अह ।
दिस्वान त देवदेव, सयम्भु अपराजित ॥
- ५० “विप्पसन्नेन चित्तेन, तदा तस्स महेसिनो ।
निसीदनत्थं बुद्धस्स, तिणमुट्टिमदासह ॥
- ५१ “दत्त्वान देवदेवस्स, भिय्यो चित्त पसादयि ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, पक्कामि^३ उत्तरामुखो ॥
- ५२ “अचिर गतमत्त म, मिगराजा अपोथयि^४ ।
सीहेन पोथितो^५ सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अह ॥

10 B 323

15

१-१ बुद्धो च सोभितो—स्या० । २-२ मिगलुद्धो पुरे—स्या० । ३ पक्कामि—स्या० ।

४ अहेठयि—सी०, स्या० । ५ पातितो—सी०, स्या० ।

- ५३ “आसन्ने मे कत कम्म, बुद्धसेट्ठे अनासवे ।
सुमुत्तो सरवेगो व, देवलोक अगच्छह ॥
- ५४ “यूपो तत्थ सुभो आसि, पुञ्जकम्माभिनिम्मितो ।
सहस्सकण्डो सतभेण्डु,^१ धजालु हरितामयो ॥
- ५५ “पभा निद्धावते तस्स, सतरसी व उगगतो ।
आकिण्णो देवकञ्जाहि, आमोदि कामकामह ॥
- ५६ “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
आगन्त्वान मनुस्सत्त, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥
- ५७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, निसीदनमदासह ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तिणमुट्ठियिद फल ॥
- ५८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा तिणमुट्ठिदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. तिन्दुकफलदायकत्थेरअपदानं

- R 281 ५९ “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
अहस विरज बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ॥
- B 324 ६०. “तिन्दुक सफल दिस्वा, भिन्दित्वान सकोसक^२ ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सयम्भुस्स मदासह^३ ॥
- 15 ६१ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फलमर्दादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिद फलं ॥
६२. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा तिन्दुकफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सत्तगण्डु—स्या० । २ सकोटक—सी०, सकोटिक—स्या० । ३ वेस्सभुस्स
अदासह—सी०, स्या० ।

१० एकञ्जलियत्थेरअपदानं

६३ “रोमसो^१ नाम सम्बुद्धो, नदीकूले वसी तदा ।
अद्दस विरज बुद्ध, पीतरसि^२ व^३ भाणुम ॥

६४ “उक्कामुखपहट्ठं व, खदिरङ्गारसन्निभ ।
ओसधि^३ व विरोचन्त^३, एकञ्जलिमकासह ॥

६५. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य अञ्जलिमकासह ।
दुग्गति नाभिजानामि, अञ्जलिया इद फल ॥

६

६६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा एकञ्जलियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुदानं

पदुमी उप्पलमाली, धजो किङ्कणिक^४ नळ^४ ।

चम्पको पदुमो^५ मुट्ठि, तिन्दुकेकञ्जली तथा ।

छ च सट्ठि च गाथायो, गर्णतायो विभाविभि ॥

१०

एकपदुमियवग्गो^६ पञ्चत्तिसत्तिमो^६ ।

१. रेवतो—सी०, स्या० । २. पीतरसीव—स्या० । ३-३ ओसधी विय
रोचन्त—स्या० । ४-४ किङ्कणिको नळो—सी० । ५. पदुम—स्या० । ६-६ एकपदुमवग्गो
पञ्चत्तिसो—स्या० ।

३६. सहस्रज्जकवग्गो^१

१. सहस्रज्जकत्थेरअपदानं

B ३२०,
R २८२

- १ “मिगलुद्धो पुरे आसि, अरज्जे कानने अह ।
तत्थद्दसासि सम्बुद्ध, देवसङ्घपुरक्खत ॥
- २ “चतुसच्च पकासेन्त, उद्धरन्त महाजन ।
अस्सोसि मधुर वाचं, करवीकरुदोपम ॥
- ३ “ब्रह्मसरस्स मुनिनो, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
घोसे चित्त पसादेत्वा, पत्तोम्मिह आसवक्खय ॥
- ४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पसादस्स इद फल ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा सहस्रज्जको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ यवकलापियत्थेरअपदानं

- ६ “नगरे अरुणवतिया, आसि यवसिको तदा ।
पन्थे दिस्वान सम्बुद्ध, यवकलाप^२ सन्थरि^३ ॥
- ७ “अनुकम्पको कारुणिको, सिखी लोकगनायको ।
मम सङ्कप्पमज्जाय, निसीदि यवसन्थरे ॥
- ८ “दिस्वा निसिन्न विमल, महाझारियि विनायक ।
पामोज्ज जनयित्वान, तत्थ कालङ्कतो अह ॥

१. सहस्रज्जकवग्गो—स्या० । २-२ यवकलापमवत्थरि—सी०, ०अपत्थरि—स्या० ।

- ९ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, यवत्थरे^१ इदं फल ॥
- १० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B ३२६,

इत्थ सुद आयस्मा यवकलापियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. किसुकपूजकत्थेरअपदानं

- ११ “किसुक पुप्फित दिस्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।
 बुद्ध सरित्वा सिद्धत्थ, आकासे अभिपूजयि ॥
- १२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- १३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

R २८३

5

इत्थ सुद आयस्मा किसुकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सकोसककोरण्डदायकत्थेरअपदानं

- १४ “अक्कन्त च पद दिस्वा, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
 एकस अजिन कत्वा, पदसेट्ठ अवन्दह ॥
- १५ “कोरण्ड पुप्फित दिस्वा, पादप धरणीरुह ।
 सकोसक^२ गहेत्वान, पदचक्क^३ अपूजयि ॥
- १६ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पदपूजायिदं^४ फल ॥

10

१ यवत्थारे—सी० । २ सकोटक—सी०, स्या० । ३ पदेचक्क—सी०, स्या० ।
 बुद्धपूजायिदं—स्या० ।

१७. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सकोसककोरण्डदायको^१ थेरो इमा
गाथायो अभासित्था ति ।

५. दण्डदायकथेरअपदानं

B 327

१८ “कानन वनमोग्गह^२, वेळु छेत्वानह तदा ।
आलम्बन करित्वान, सङ्घस्स अदद अह ॥

5

१९ “तेन चित्तप्पसादेन, सुब्बते अभिवादिय ।
आलम्बनम्पि दत्त्वान, पक्कामि उत्तरामुखो ॥

२०. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दण्डमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, दण्डदानस्सिद फल ॥

२१. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा दण्डदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. अम्बयागुदायकथेरअपदानं

R 234

10

२२ “सतरसी नाम सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।
बुद्धित्वा समाधिम्हा, भिक्खाय ममुपागमि ॥

२३ “पच्चेकबुद्ध दिस्वान, अम्बयागु अदासह^४ ।
विप्पसन्नमन तस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१ सकोटक०—सी०, स्या० । २ वनमोग्गह—स्या० । ३ गहेत्वान—सी०, स्या० ।
४, अदापरि—स्या० ।

२४. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं कम्ममकर्त्तारं तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, अम्बयागुयिदं फलं ॥
 २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुद आयस्मा अम्बयागुदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ सुपुटकपूजकत्थेरअपदानं^१

- २६ “दिवाविहारा निक्खन्तो, विपस्सी लोकनायको ।
 भिक्खाय विचरन्तो सो, मम सन्तिकुपागमि ॥ 5
 २७ “ततो पतीतो^२ सुमनो, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो । B 328
 लोणसुपुटकं दत्त्वा, कप्पं सग्गम्हि मोदहं ॥
 २८ “एकनवुत्तितो कप्पे, यं पुटकमदासहं ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, पुटकस्स इदं फलं ॥
 २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 10

इत्थं सुद आयस्मा सुपुटकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८. मञ्जुदायकत्थेरअपदानं^३

- ३० “विपस्सिनो भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।
 एकं मञ्जु^४ मया दिन्नं^५, पसन्नेन सपाणिना ॥
 ३१ “हत्थियानं अस्सयानं, दिब्बयानं समज्झगं ।
 तेन मञ्जुकदानेन, पत्तोम्हि आसवक्खयं ॥

१ पुटकपूजकत्थेर०—स्या० । २ पीतितो—स्या० । ३. वच्छदायक०—स्या० ।

४ मञ्जु—सी०, रो० । ५ दिन्नो—स्या० ।

R 285

- ३२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य मञ्चमर्दादि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, मञ्चदानस्सिद फल ॥
 ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुदं आयस्मा मञ्चदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. सरणगमनियत्थेरअपदानं^१

5

- ३४ “आरुहिम्ह^३ तदा नाव, भिक्खु चाजीवको चह ।
 नावाय भिज्जमानाय, भिक्खु मे सरण अदा ॥
 ३५ “एकत्तिसे इतो कप्पे, यञ्च मे सरण अदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, सरणागमने फल ॥
 ३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 329

इत्थ सुद आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पिण्डपातिकत्थेरअपदानं

10

- ३७ “तिस्सो नामासि सम्बुद्धो, विहासि विपिने तदा ।
 तुसिता हि इधागन्त्वा, पिण्डपात अदासह ॥
 ३८ “सम्बुद्धमभिवादेत्वा, तिस्स नाम महायस ।
 सक चित्त पसादेत्वा, तुसित अगमासह ॥

१. सरणागम०—सी०, स्या० । २ आरुहिम्हा—स्या० ।

- ३९ “द्वेनवुते इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिद फल ॥
 ४० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पिण्डपातिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

सद्दसञ्जी यवसिको, किसुकोरण्डपुप्फियो ।
 आलम्बनो अम्बयागु, सुपुटी^१ मञ्चदायको^१ । 5
 सरण पिण्डपातो च, गाथा तालीसमेव च ॥
 सद्दसञ्जकवग्गो छत्तिंसतिमो ।

१-१ चपुटक वच्छदायको—स्था० ।

३७. मन्दारवपुष्पियवग्गो

१ मन्दारवपुष्पियत्थेरअपदानं^१

B ३ ०,
R २८६

- १ “तावतिसा इधागन्त्वा, मङ्गलो नाम माणवो ।
मन्दारव गहेत्वान, विपस्सिस्स महेसिनो ॥
२ “समाधिना निसिन्नस्स, मत्थके धारयि अह ।
सत्ताह धारयित्वान, देवलोक पुनागमि ॥
३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि^२ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मन्दारवपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ कक्कारुपुष्पियत्थेरअपदानं

- ५ “यामा देवा इधागन्त्वा, गोतम सिरिवच्छस^३ ।
कक्कारुमाल^४ पग्गह, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
६ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि^५ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कक्कारुपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पठम मन्दारवपुष्पियत्थेरअपदानं—स्या० ।

२ य बुद्ध अभिपूजयि—स्या० ।

३ सिरिवच्छस—स्या० । ४ कक्कारुपुष्प—सी०, स्या० । ५ य पुष्प अभिपूजयि—स्या० ।

३ भिसमुळालदायकत्थेरअपदानं

- ८ “फुस्सो नामासि सम्बुद्धो, सब्बधम्मान पारगू ।
विवेककामो सब्बञ्जू^१, आगच्छि मम सन्तिके ॥
- ९ “तस्मिं चित्त पसादेत्वा, महाकारुणिके जिने ।
भिसमूळाल पग्गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
- १० “द्वेनवुते इतो कप्पे, य भिसमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भिसदानस्सिद फल ॥
- ११ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 381

5 R 287

इत्थं सुद आयस्मा भिसमुळालदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. केसरपुष्पियन्थेरअपदानं

- १२ “विज्जाधरो तदा आसि, हिमवन्तम्हि पब्बते ।
अद्दस विरज बुद्ध, चङ्कमन्त महायस ॥
- १३ “तीणि केसरपुष्फानि^२, सीसे कत्वानह तदा ।
उपसङ्कम्म सम्बुद्ध, वेस्सभु अभिपूजयि ॥
- १४ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थं सुद आयस्मा केसरपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. अङ्गोलपुष्पियत्थेरअपदानं

- १६ "पदुमो नाम सम्बुद्धो, चित्तकूटे वसी तदा ।
दिस्वान त अह बुद्ध, सयम्भु अपराजित^१ ॥
- B 332 १७ "अङ्गोल पुष्पित दिस्वा, ओचिनित्वानह तदा ।
उपगन्त्वान सम्बुद्ध, पूजयि^२ पदुम जिन ॥
- 5 १८ "एकर्त्तिसे इतो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा अङ्गोलपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ कदम्बपुष्पियत्थेरअपदानं

- २० "सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, गच्छन्त अन्तरापणे ।
कञ्चनग्घियसङ्कास, बातिसवरलक्खण^१ ॥
- 10 २१ "निसज्ज पासादवरे, अद्दस लोकनायक ।
कदम्बपुष्प पग्गय्ह, विपस्सि अभिपूजयि ॥
- R 288 २२ "एकनवुत्तितो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २३ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा कदम्बपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ उपगच्छहं—सी०, उपगच्छह—स्या० । २ पूजेसि—स्या० । ३ य कम्म-
मकर्त्ति तदा—स्या० । ४ बत्तिस०—सी०, द्वत्तिस०—स्या० ।

७. उद्दालकपुष्पियत्थेरअपदान^१

- २४ “अनोमो^२ नाम सम्बुद्धो, गङ्गाकूले वसो तदा ।
उद्दालक गहेत्वान्, पूजयि अपराजित ॥
- २५ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B ३३३

६

इत्थ सुद आयस्मा उद्दालकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ एकचम्पकपुष्पियत्थेरअपदानं

- २७ “उपसन्तो च सम्बुद्धो, वसतो पब्बतन्तरे ।
एकचम्पकमादाय, उपगच्छि नरुत्तम ॥
- २८ “पसन्नचित्तो सुमनो, पच्चेकमुनिमुत्तम ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, पूजयि अपराजित ॥
२९. “पञ्चसट्ठिम्हितो^३ कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा एकचम्पकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ उद्दालपुष्पि०—सी० । २ सुजातो—स्या० । ३, एकत्तिसे इतो—सी०, स्या० ।

९ तिमिरपुष्पियत्थेरअपदानं

- ३१ “चन्दभागानदीतीरे, अनुसोत वजामह ।
अद्दस विरज बुद्ध, सालराज व फुल्लित^१ ॥
- R 289 ३२ “पसन्नचित्तो सुमनो, पच्चेकमुनिमुत्तम ।
गहेत्वा तिमिर पुष्प, मत्थके ओकिरि अह ॥
- ३ ३३ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- B ३४ ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो • पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिमिरपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१० सळलपुष्पियत्थेरअपदानं

- ३५ “चन्दभागानदीतीरे अहोसि किन्नरो तदा ।
तत्थद्दस^२ देवदेव, चङ्कमन्त नरासभ ॥
- 10 ३६ “ओचिन्नित्वान सळल, पुष्प बुद्धस्सदासह^३ ।
उपसिङ्घि महावीरो, सळल^४ देवगन्धिक ॥
- ३७ “पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, विपस्सी लोकनायको ।
उपसिङ्घि महावीरो, पेक्खमानस्स मे सतो” ॥
- ३८ “पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दित्वा द्विपदुत्तम ।
15 अञ्जलि पग्गहेत्वान, पुन पब्बतमारुहि ॥
३९. “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सळलपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पुष्पित—स्या० । २ अथद्दस—स्या० । ३ बुद्धसेट्ठस्स०—स्या० ।
४, सळल—सी०, सळल—स्या० । ५, तदा—स्या० ।

तस्सुद्दानं

मन्दारवञ्च कक्कारु, भिसकेसरपुष्फियो ।
 अङ्गोलको कदम्बी च, उद्दाली^१ एकचम्पको ।
 तिमिर सळलञ्चैव गाथा तालीसमेव च ॥
 मन्दारवपुष्फियवग्गो सत्तत्तिसत्तिमो ।

---

१ उद्दाल--स्या० ।

३८. बोधिवन्दनवग्गो

१ बोधिवन्दकत्थेरअपदानं

B ३३५,
R २९०

- १ “पाटलि हरित^१ दिस्वा, पादप धरणीरुह ।
एकस अञ्जलि कत्वा, अवन्दि पाटलि अह ॥
२ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, गरु कत्वान मानस ।
अन्तोसुद्ध बहिंसुद्ध, सुविमुत्तमनासव ॥
३. “विपस्सि लोकमहित, करुणाआणसागर ।
सम्मुखा विय सम्बुद्ध, अवन्दि पाटलि अह ॥
४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य बोधिमभिवन्दह ।
दुर्गाति नाभिजानामि, वन्दनाय इद फल ॥
५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद आयस्मा बोधिवन्दको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ पाटलिपुष्पियत्थेरअपदानं

- ६ “विपस्सी नाम भगवा, सयम्भू अगगपुग्गलो ।
पुरक्खतो ससिस्सेहि, पाविसि बन्धुम जिनो ॥
७. “तीणि पाटलिपुष्पानि, उच्छङ्गे ठपितानि मे ।
सीस न्हायितुकामो व^२, नदीतित्थ^३ अगच्छह ॥
८ “निक्खम्म बन्धुमतिया, अद्दस लोकनायक ।
इन्दीवर व जलित, आदित्त व हुतासन ॥

१. जलित—स्या० । २. न्हातु०—सी०, ०कामोह—स्या० । ३. नदीतीर—स्या० ।

- ९ “व्यग्वूसभ व पवर, अभिजात व केसरि ।
गच्छन्त समणानग्ग, भिक्खुसङ्घपुरक्खत ॥
- १० “तस्मिं पसन्नो सुगते, किलेसमलधोवने ।
गहेत्वा तीणि पुप्फानि, बुद्धसेट्ठ अपूर्जयि ॥
- ११ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B १३०

5

इत्थ सुद आयस्मा पाटलिपुप्फियो थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ तिष्ठुप्पलमालियत्थेरअपदानं^१

- १३ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि वानरो तदा ।
अहस विरज बुद्ध, निसिन्न पब्बतन्तरे ॥
- १४ “ओभासेन्त दिसा सब्बा, सालराज व फुल्लित ।
लक्खणव्यञ्जनूपेत, दिस्वानत्तमनो अह ॥
- १५ “उदग्गचित्तो सुमनो, पीतिया हट्ठमानसो ।
तीणि उप्पलपुप्फानि, मत्थके अभिरोपयि ॥
- १६ “पूजयित्वान पुप्फानि, फुस्सस्साह^२ महेसिनो ।
सागरवो भवित्वान, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- १७ “गच्छन्तो पटिकुटिको, विप्पसन्नेन चेतसा ।
सेलन्तरे पतित्वान, पापुणि जीवितक्खय ॥
- १८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा पुरिम जाति, तावतिसमगच्छह ॥

R 291

10

15

१ ति उप्पल०—सी०, तीणुप्पल०—स्या० । २ फुस्सस्सापि—स्या० ।

B 337 5

- १९ “सतान तीणिव्वत्तु च, देवरज्जमकारयि ।
 सतान पञ्चव्वत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
 २० “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
 २१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तीणुप्पलमालियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४ पट्टिपुप्फियत्थेरअपदानं^१

10

15

R 292

- २२ “यदा निब्बायि सम्बुद्धो, महेसी पदुमुत्तरो ।
 समागम्म जना सब्बे, सरीर नीहरन्ति ते ॥
 २३ “नीहरन्ते सरीरम्हि, वज्जमानासु भेरिसु ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, पट्टिपुप्फ अपूजयि ॥
 २४ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, सरीरपूजिते^२ फल ॥
 २५ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
 नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
 २६ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स^३ सन्तिके ।
 तित्स्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
 २७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पट्टिपुप्फियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ पत्तिपुप्फिय०—स्या० । २ सरीरेपूजिते—स्या० । ३ बुद्धसेट्टस्स—सी० ।

५. सत्तपण्णियत्येअपदानं

- २८ "सुमनो नाम सम्बुद्धो, उप्पज्जि लोकनायको ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सत्तपण्णिमपूजयि ॥
- २९ "सतसहस्सितो कप्पे, सत्तपण्णिमपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, सत्तपण्णिपूजायिद^१ फल ॥
- ३० "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ३१ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

5 B 338

इत्थ सुद आयस्मा सत्तपण्णियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ गन्धमुद्रियत्येअपदानं

- ३३ "चित्ते करीयमाने,^२ नानागन्धे समाहते^३ ।
पसन्नचित्तो सुमनो, गन्धमुद्रिमपूजयि ॥
- ३४ "सतसहस्सितो कप्पे, चित्तक य अपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद फल ॥
- ३५ "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ३६ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३७ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा गन्धमुद्रियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सत्तपण्णिस्सिद—सी० । २. करियमाने—स्या० । ३ समागते—स्या० ।

७ चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

- ३८ “परिनिब्बुते भगवति, जलजुत्तमनामके ।
आरोपितम्हि चित्तके, सालपुष्पमपूजयि ॥
- ३९ “सतसहस्रितो कप्पे, य पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद फल ॥
- B 339 5 ४० “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- R 293 ४१ स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो” पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चित्तकपूजको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ सुमनतालवण्टियत्थेरअपदानं

- ४३ “सिद्धत्थस्स भगवतो, तालवण्टमदासह ।
सुमनेहि पटिच्छन्न, धारयामि महारह ॥
- 10 ४४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, तालवण्टमदासह ।
दुग्गति नाभिजानामि, तालवण्टस्सिद फल ॥
- ४५ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सुमनतालवण्टियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

९. सुमनदामियत्थेरअपदानं

- ४८ "सिद्धत्थस्स भगवतो, न्हातकस्स तपस्सिनो ।
कत्वान सुमनदाम, धारयि पुरतो ठितो ॥
- ४९ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य^१ दाम धारयि तदा^२ ।
दुग्गति नाभिजानामि, सुमनधारणे^३ फल ॥
- ५० "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५१ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५२ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

5

B 340

इत्थ सुद आयस्मा सुमनदामियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. कासुमारिफलदायकत्थेरअपदानं

- ५३ "कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।
अहस विरज बुद्ध, लोकजेट्ट नरासभ ॥
- ५४ "पसन्नचित्तो सुमनो, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
कासुमारिफल गय्ह, बुद्धसेट्टस्सदासह ॥
- ५५ "एकत्तिसे इतो कप्पे, य फलमददि अह^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ५६ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५७ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५८ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

R 2८4

10

15

इत्थ सुद आयस्मा कासुमारिफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१-१ य दाममभिधारयि—सी०, य दाम अभिपूजयि—स्या० । २ सुमन ०—सी०,
सुमनदामस्सिद—स्या० । ३ तदा—सी०, स्या० ।

तस्सुद्धानं

बोधि पाटलि, उप्पली पट्टि च सत्तपण्णियो ।

गन्धसुट्ठि च चित्तको, ताल सुमनदामको ।

कासुमारिफली चेव^१, गाथा एकूनसट्ठिका^२ ॥

बोधिवन्दनवग्गो अट्ठत्तिसत्तिमो ।

---

१ पि च—स्या० । २ एकूनसट्ठियो—स्या० ।

३९. अवटफलवग्गो^१

१. अवटफलदायकत्थेरअपदानं

- १ “सतरसि नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, गोचरायाभिनिक्खमि ॥
- २ “फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अवट^२ अर्दादि फल ॥
- ३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं फलमर्दादि अहं ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फल ॥
- ४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ५ “स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ६ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

B 341

5

10

R 29J

इत्थं सुद आयस्मा अवटफलदायको थैरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. लवुजदायकत्थेरअपदानं

- ७ “नगरे बन्धुमत्तिया, आसि आरामिको तदा ।
अहं विरजं बुद्धं, गच्छन्तं अनिलञ्जसे ॥
- ८ “लवुजस्स फलं गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
आकासे ठित्तो सन्तो, पटिगण्हि^३ महायसो ॥

15

१ अम्बटफलवग्गो—स्या० ।

२ अवट—सी०, अम्बट—स्या० ।

३. पटिगण्हि—स्या० ।

B ३४२

5

- ९ “वित्तिसञ्जन^१ मय्ह, दिट्ठधम्मसुखावह ।
 फल बुद्धस्स दत्तान्, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
 १० “अधिगच्छि तदा पीति, विपुलञ्च सुखुत्तम ।
 उप्पज्जते व रतन, निब्बत्तस्स तहि^२ तहि ॥
 ११ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फलमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
 १२ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
 १३ स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
 १४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा लबुजदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ उदुम्बरफलदायकथेरअपदानं

10

15

- १५ “विनतानदिया^३ तीरे, विहासि पुरिसुत्तमो ।
 अहस विरज बुद्ध, एकग्ग सुसमाहित ॥
 १६ “तस्मि पसन्नमानसो^४, किलेसमलधोवने ।
 उदुम्बरफल गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
 १७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फलमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
 १८ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
 १९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
 २० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उदुम्बरफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ वित्तिसञ्जन—स्या० ।

२ यहि—स्या० ।

३ विनगा—स्या० ।

४, पसन्नमानसो—सी० ।

४ पिलक्खफलदायकत्थेरअपदानं^१

- २१ “वनन्तरे^२ बुद्ध दिस्वा^३, अत्थदस्सि महायस ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, पिलक्खस्साददि^४ फल^५ ॥
- २२ “अट्टारसे कप्पसते, य फलमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- २३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B ३४३,
R २९६

5

इत्थ सुद आयस्मा पिलक्खफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. फारुसदायकत्थेरअपदानं^१

- २६ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।
 रथिय पटिपज्जन्त, फारुसफलमदासह ॥
- २७ “एकनवुतितो कप्पे, य फलमददि अह ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- २८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुद आयस्मा फारुसफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ मिलक्खु०—स्या० । २ वनन्ते—सी० । ३ दिस्वान—सी० । ४-४ पिलक्खस्स
 फल अद—सी०, मिलक्खुस्स फल अद—स्या० । ५ फारुसफल०—सी०, स्या० ।

६. वल्लिफलदायकत्थेरअपदानं

B 344

३१ “सब्बे जना समागम्म, अर्गमिसु^१ वन तदा ।
फलमन्वेसमाना ते, अलभिसु फल तदा ॥

३२ “तत्थद्दसार्सि सम्बुद्ध, सयम्भु अपराजित ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वल्लिफलमदासह ॥

5

३३ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य फलमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

३४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

३५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

R 207

३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वल्लिफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ कदलिफलदायकत्थेरअपदानं

10

३७ “कणिकार व जलित, पुण्णमायेव^२ चन्दिम ।
जलन्त दीपक्ख व, अद्दस लोकनायक ॥

३८ “कदलिफल पग्गय्ह, अर्दासि सत्थुनो अह ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दित्वान अपक्कमि ॥

15

३९ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य फलमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

४० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

४१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

४२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कदलिफलदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ अर्गमिसु—स्या० । २ पुण्णमासेव—सी० ।

८ पनसफलदायकत्थेरअपदानं

- ४३ “अज्जुनो नाम सम्बुद्धो, हिमवन्ते वसी तदा ।
चरणेन च सम्पन्नो, समाधिकुसलो मुनि ॥
- ४४ “कुम्भमत्त गहेत्वान, पनस जीवजीवक ।
छत्तपण्णे ठपेत्वान, अदासि सत्थुनो अह ॥
- ४५ “एकत्तिसे^१ इतो कप्पे, य फलमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ४६ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 345

5

इत्थ सुद आयस्मा पनसफलदायको येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ सोणकोटिरीसत्थेरअपदानं

- ४९ “विपस्सिनो पावचने, एक लेण मया कत ।
चातुद्दिसस्स सङ्खस्स, बन्धुमाराजधानिया ॥
- ५० “दुस्सेहि भूमि लेणस्स, सन्थरित्वा परिच्चजि ।
उदग्गचित्तो सुमनो, अकासि पणिधि तदा ॥
- ५१ “आराधयेय्य^२ सम्बुद्ध, पब्बज्जञ्च लभेय्यह ।
अनुत्तरञ्च निब्बान, फुसेय्य सन्तिमुत्तम ॥
- ५२ “तेनेव सुक्कमूलेन, कप्पे^३ नवुत्ति ससरि ।
देवभूतो मनुस्सो च^४, कतपुञ्जो विरोचह ॥

10 R 298

15

१ एकनवुत्ते—सी०, स्या० । २ आराधयेय्य—स्या० । ३ कप्प—सी० ।

४. वा—सी० ।

B ३४६

- ५३ “ततो कम्मावसेसेन, इध पच्छिमके भवे ।
चम्पाय अगगसेट्ठिस्स, जातोमिह एकपुत्तको ॥
- ५४ “जातमत्तस्स मे सुत्वा, पितु छन्दो अय अहु ।
ददामह कुमारस्स, वीसकोटी अनूनका ॥
- ५५ “चतुरङ्गुला च मे लोमा, जाता पादतले उभो ।
सुखुमा मुदुसम्फस्सा, तूलापिच्चुसमा^१ सुभा ॥
- ५६ “अतीता नवुति कप्पा, अय एको च उत्तरि^२ ।
नाभिजानामि निक्खित्ते, पादे भूम्या^३ असन्थते ॥
- ५७ “आराधितो मे सम्बुद्धो, पब्बजि अनगारिय ।
अरहत्तञ्च मे पत्त, सीतिभूतोमिह निब्बुतो ॥
- ५८ “अगो आरद्धवीरियान्, निट्ठो सब्बदस्सिना ।
खीणासवोमिह^४ अरहा, छठ्ठभिञ्जो महिद्धिको ॥
- ५९ “एकनवुतितो कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, लेणदानस्सिद फल ॥
- ६० “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ६१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ६२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- ६३ “थेरो कोटिवीसो सोणो, भिक्खु सङ्घस्स अगगतो ।
पञ्च पुट्ठो वियाकासि, अनोतत्ते^५ महासरे” ति ॥

इत्थ सुद आयस्मा सोणो कोटिवीसो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ तूलपिच्चुसमा—सी०, तुलापिच्चुसमा—स्या० । २ उत्तरि—स्या० । ३ भुम्मे—
स्या० । ४. खीणासवो च—सी०, स्या० । ५ कोटिवीसो—स्या० । ६ अनोतत्त—स्या० ।

१०. पुब्बकम्मपिलोतिकबुद्धअपदानं^१

- ६४ “अनोत्तसरासन्ने, रमणीये सिलातले ।
नानारतनपज्जोते, नानागन्धवनन्तरे ॥
- ६५ “महता भिक्खुसङ्घेन, परेतो लोकनायको ।
आसीनो व्याकरी तत्थ, पुब्बकम्मनि अत्तनो ॥
- ६६ “सुणाय^२ भिक्खवो मग्गह, य कम्म पकत मया ।
पिलोतिकस्स कम्मस्स, बुद्धत्ते पि विपच्चति^३ ॥

R 299

5 D 347

(१)

- ६७ “मुनालि नामह^३ धुत्तो, पुब्बे अञ्जासु जातिसु ।
पच्चेकबुद्ध सुरभि^४, अब्भाचिक्खि अद्वसक ॥
- ६८ “तेन कम्मविपाकेन, निरये ससरि चिर ।
बहवस्ससहस्सानि, दुक्ख वेदेसि वेदन ॥
- ६९ “तेन कम्मावसेसेन, इध पच्छिमके भवे ।
अब्भक्खान मया लद्ध, सुन्दरिकाय कारणा ॥

10

(२)

- ७० “सब्बाभिभुस्स बुद्धस्स, नन्दो नामासि सावको ।
त अब्भक्खाय^५ निरये, चिर ससरित मया ॥

१ पुब्बकम्मपिलोतिकापदान—सी०, पुब्बकम्मपिलोतिनाम बुद्धापदान—स्या० ।

२-२ सुणाय भिक्खवे मग्गह, य कम्म पकत मया ।
एक अरिञ्जक भिक्खु, दिस्वा दिन्न पिलोतिक ॥
पत्थित पठम बुद्ध, बुद्धत्थाय मया तदा ।
पिलोतिकस्स कम्मस्स, बुद्धत्तेपि विपच्चति ॥
गोपालको पुरे आसि, गावि पाजेति गोचर ।
पिवन्ति उदक आविल, गावि दिस्वा निवारयि ॥
तेन कम्मविपाकेन, इध पच्छिमके भवे ।
पियासितो यदिच्छक, न हि पातु लभामह ॥ स्या० ।

३ मुनालिनामह—स्या० । ४ सरभु, सरभि—रो० ।

५, अब्भाचिक्खाय—स्या० ।

- ७१ “दसवस्ससहस्सानि, निरये ससरिं चिर ।
मनुस्सभाव^१ लद्धाह, अब्भक्खान बहु लभि ॥
- ७२ “तेन कम्मावसेसेन, चिञ्चमानविका मम ।
अब्भाचिक्खि^२ अभूतेन, जनकायस्स अगतो^३ ॥

(३)

- 5 ७३ “ब्राह्मणो सुतवा आसि, अह सक्कतपूजितो ।
महावने पञ्चसते, मन्ते वाचेमि माणवे ॥
- B १४८ ७४ “तत्थागतो इसि भीमो, पञ्चाभिञ्जो महिद्विको ।
त चाह आगत दिस्वा, अब्भाचिक्खि अदूसक ॥
- 10 ७५ “ततोह अवच सिस्से, कामभोगी अय इसि ।
मय्हम्पि भासमानस्स, अनुमोदिंसु माणवा ॥
- ७६ “ततो माणवका सब्बे, भिक्खमान^४ कुले कुले ।
महाजनस्स आहसु, कामभोगी अय इसि ॥
- R ३०० ७७ “तेन कम्मविपाकेन, पञ्च भिक्खुसता इमे ।
अब्भक्खान लभु सब्बे, सुन्दरिकाय कारणा ॥

(४)

- 15 ७८ “वेमातुभातर पुब्बे, धनहेतु हनिं अह ।
पक्खिपिं गिरिदुग्गास्मि^५, सिलाय च अपिसयि ॥
- ७९ “तेन कम्मविपाकेन, देवदत्तो सिल खिपि ।
अङ्गुट्ठ पिसयी पादे, मम पासाणसक्खरा ॥

(५)

- 20 ८० “पुरेह दारको हुत्वा, कीळमानो महापथे ।
पञ्चेकबुद्ध दिस्वान, मग्गे सकलिक खिपि^६ ॥
- ८१ “तेन कम्मविपाकेन, इध पच्छिमके भवे ।
वधत्थ म देवदत्तो, अभिमारे^७ पयोजयि ॥

१ ० लाभ—स्या० । २ अब्भक्खासि—सी० । ३ आगता—स्या० । ४ भिक्खमाना—
स्या० । ५ गिरिदुग्गेसु—स्या०, रो० । ६ दहि—स्या० । ७, अतिमारे—स्या० ।

(६)

- ८२ "हत्थारोहो पुरे आसि, पच्चेकमुनिमुत्तम ।
पिण्डाय विचरन्त त^१, आसादेसि गजेनह ॥
- ८३ "तेन कम्मविपाकेन, भन्तो नाळागिरी गजो ।
गिरिब्बजे पुरवरे, दारुणो समुपागमि^२ ॥

(७)

- ८४ "राजाह पत्थिवो^३ आसि, सत्तिया^४ पुरिस^५ हनि ।
तेन कम्मविपाकेन, निरये पच्चिस भुस ॥
- ८५ "कम्मनो तस्स सेसेन, इदानी^६ सकल मम ।
पादे छवि पक्कपेसि^७, न हि कम्म विनस्सति ॥

5 B 349

(८)

- ८६ "अह केवट्टगामस्मि, अहु केवट्टदारको ।
मच्छके घातिते दिस्वा, जनयि सोमनस्सक ॥
- ८७ "तेन कम्मविपाकेन, सीसदुक्ख अह मम ।
सब्बे सक्का च हज्जिसु^८, यदा हनि विट्ठभो^९ ॥

10

(९)

- ८८ "फुस्सस्साह पावचने, सावके परिभासयि ।
यव खादथ भुञ्जथ, मा च भुञ्जथ सालयो^{१०} ॥
- ८९ "तेन कम्मविपाकेन, तेमास खादित यव ।
निमन्तितो ब्राह्मणेन, वेरञ्जाय वसि^{११} तदा ॥

15 R 301

१ पि—सी० । २ म उपागमि—सी० । ३ पत्तिको—स्या० । ४ सत्तिना—
सी० । ५ पुरिसे—स्या० । ६ सोदानि—स्या० । ७ पक्कोपेसि—सी० ।
८-८ सक्केसु हज्जमानेसु—स्या०, रो० । ९ विट्ठभो—सी०, विट्ठभो—स्या० ।
१० सालियो—सी०, स्या० । ११ वस—सी० ।

(१०)

९० “निब्वुद्धे वत्तमानम्हि, मल्लपुत्त निहेठयि^१ ।
तेन कम्मविपाकेन, पिट्ठिदुक्ख अहू^२ मम^३ ॥

(११)

९१ “तिकिच्छको अह आसि, सेट्ठिपुत्त विरेचयि ।
तेन कम्मविपाकेन, होति पक्खन्दिका^३ मम ॥

(१२)

५ ९२ “अवचाह जोतिपालो, सुगत कस्सप तदा ।
कुतो नु बोधि मुण्डस्स^४, बोधि परमदुल्लभा ॥

B 350

९३ “तेन कम्मविपाकेन, अचरिं दुक्कर बहु ।
छब्बस्सानुरुवेळाय, ततो बोधिमपापुणि ॥

10

९४ “नाह एतेन मग्गेन, पापुणि बोधिमुत्तम ।
कुम्मग्गेन^५ गवेसिस्स, पुब्बकम्मेन वारितो^६ ॥

९५ “पुञ्जपापपरिक्खीणो, सब्बसन्तापवज्जितो ।
असोको अनुपायासो, निब्बायिस्समनासवो ॥

९६ “एव जिनो वियाकासि, भिक्खुसङ्घस्स अगतो^७ ।
सब्बाभिञ्जाबलप्पत्तो, अनोतत्ते महासरे” ति ॥

15

इत्थ सुद भगवा अत्तनो पुब्बचरित कम्मपिलोतिक^८ नाम
बुद्धापदानधम्मपरियाय^९ अभासित्था ति ।

१ निसेधयि—स्या० ।

२-२ मम अहु—सी० ।

३ पक्खन्दिक—स्या० ।

४ मण्डस्स—स्या० ।

५ कुम्मग्गेन—स्या० ।

६ चोदितो—स्या० ।

७ अत्थतो—स्या० ।

८ पुब्बकम्मपिलोक—सी० ।

९ पुब्बकम्मपिलोति—स्या० ।

१०, सो० ।

पोत्थके नत्थि ।

तस्सुद्दानं

अवट लबुजश्चैव, उदुम्बरपिलवखु च ।
 फारु वल्ली च कदली, पनसो कोटिवीसको^१ ॥
 पुब्बकम्मपिलोति च, अपदान महेसिनो ।
 गाथायो एकनवुति, गणितायो विभाविभि ॥
 अवटफलवग्गो^२ एकूनचत्तालीसमो ।
 चुद्दसम भाणवार ।

---

१ कोटिवीसको—स्या० । २ अवण्टफल—सी०, अम्बटफल—स्या० ।

४० पिलिन्दवच्छवग्गो

१ पिलिन्दवच्छत्थेरअपदानं

B 351,
R 802

- १ “नगरे हसवतिया, आसि दोवारिको अह ।
अक्खोभ^१ अमित भोग, घरे सन्निचित मम ॥
- २ “रहो गतो निसिदित्वा, पहसित्वान^२ मानस^३ ।
निसज्ज पासादवरे, एव चिन्तेसह तदा ॥
- ३ ‘बहू’ मेधिगता^४ भोगा, फीत अन्तेपुर मम ।
राजा पि सन्निमन्तेसि^५, आनन्दो पथविस्सरो^६ ॥
- ४ ‘अयञ्च बुद्धो उप्पन्नो, अधिच्चुप्पत्तिको मुनि ।
सविज्जन्ति च मे भोगा, दान दस्सामि सत्थुनो ॥
- ५ ‘पद्दुमेन राजपुत्तेन, दिन्न दानवर जिने ।
हत्थिनागे च पल्लङ्के, अपस्सेनञ्चनप्पक ॥
- ६ ‘अहम्पि दान दस्सामि, सङ्घे गणवरुत्तमे^७ ।
अदिन्नपुब्बमञ्जेस^८, भविस्स आदिकम्मिको ॥
- ७ ‘चिन्तेत्वाह बहुविध, यागे यस्स सुखफल ।
परिक्खारदानमर्हक्खि, मम सङ्कप्पपूरण ॥
- ८ ‘परिक्खारानि दस्सामि, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
अदिन्नपुब्बमञ्जेस, भविस्स आदिकम्मिको’ ॥
- ९ “नळकारे उपागम्म, छत्त कारेसि^९ तावदे ।
छत्तसत्तसहस्सानि, एकतो सन्निपातयि ॥
- १० “दुस्सत्तसहस्सानि, एकतो सन्निपातयि ।
पत्तसत्तसहस्सानि, एकतो सन्निपातयि ॥

१ अक्खोभ—स्या० । २ २ सम्पहसित्वमानस—सी० । ३-३ बहू
मेधिगता—स्या० । ४ म निमन्तेसि—स्या० । ५ पठविस्सरो—सी०, स्या० ।
६ गुणवरुत्तमे—रो० । ७ अदिन्नपुब्ब दानवर—स्या० । ८ कारेसि—सी० ।

- ११ “वासियो सत्थके चापि, सूचियो नखछेदने^१ ।
हेट्टाछते ठपापेसि^२, कारेत्वा तदनुच्छवे ॥ B 352
- १२ “विद्रूपने तालवण्ठे^३, मोरहत्थे च चामरे ।
परिस्सावने तेलधारे^४, कारयि तदनुच्छवे ॥
- १३ “सूचिघरे असबद्धे^५, अथोपि कायबन्धने ।
आधारके च सुकते, कारयि तदनुच्छवे ॥ 5
- १४ “परिभोगभाजने च, अथोपि लोहथालके ।
भेसज्जे पूरयित्वा, हेट्टाछते ठपेसह ॥ R 303
- १५ “वच उसीर लट्ठिमधु, पिप्फली मरिचानि च ।
हरीतकि सिङ्गीवेर, सब्ब पूरेसि भाजने ॥ 10
- १६ “उपाहना^६ पादुकायो, अथो उदकपुञ्छने ।
कत्तरदण्डे सुकते, कारयि तदनुच्छवे ॥
१७. “ओसधञ्जननाळी च^७, सलाका धम्मकुत्तरा ।
कुञ्चिका पञ्चवण्णेहि, सिब्विते कुञ्चिकाघरे ॥
- १८ “आयोगे धूमनेत्ते च, अथोपि दीपधारके ।
तुम्बके च करण्डे च, कारयि तदनुच्छवे ॥ 15
१९. “सण्डासे पिप्फले चैव, अथोपि मलहारके^८ ।
भेसज्जथविके चैव, कारयि तदनुच्छवे ॥
२०. “आसन्दियो पीठके च, पल्लङ्गे चतुरोमये ।
तदनुच्छवे कारयित्वा, हेट्टाछते ठपेसह ॥ 20
२१. “उण्णाभिसी^९ तूलभिसी, अथोपि पीठिकाभिसी^९ ।
बिम्बोहने^{१०} च सुकते, कारयि तदनुच्छवे ॥

१ नखछेदके—सी० । २ लग्गापेसि—सी० । ३ तालवण्णे—स्या० ।

४ तेलधरे—सी० । ५ असबद्धे—सी०, असबद्धे—स्या० । ६ उपाहने—सी० ।

७ ओसथ अञ्जापि च—स्या० । ८ मलहारिनो—स्या० । ९-९ उण्णाभिसि तुलभिसि,

अथोपि पीठिकाभिसि—स्या० । १० बिम्बोहने—स्या० ।

- २२ “कुरुविन्दे मधुसिन्धे, तेल हृत्थप्पतापक ।
सिपाटिफलके^१ सुची^१, मञ्च अत्थरणेन च ॥
- २३ “सेनासने पादपुञ्छे, सयनासनदण्डके ।
दन्तपोणे च आटली,^२ सीसालेपनगन्धके ॥
- B 353 5 २४ “अरणी^३ फलपीठे^४ च, पत्तपिधानथालके ।
उदकस्स कटच्छू^५ च, चुण्णक रजनम्बण^६ ॥
- २५ “सम्मज्जन^७ उदपत्त,^८ तथा वस्सिकसाटिक ।
निसीदन कण्डुच्छादि, अथ अन्तरवासक ॥
- २६ “उत्तरासङ्गसङ्घाटी, नत्थुक मुखसोधन ।
बिल्लङ्गलोण^९ पहत च,^६ मधुञ्च दधिपानक ॥
- 20 २७ “वृष^{१०} सिन्ध पिलोतिञ्च, मुखपुञ्छनसुत्तक ।
दातब्ब नाम य अत्थि, यञ्च कप्पति सत्थुनो ॥
- २८ “सब्बमेत समानेत्वा, आनन्द उपसङ्गमि ।
उपसङ्गम्म राजान, जनेतार महेसिनो^{१०} ।
- R 304 15 २९ ‘एकतो जातसवद्धा, उभिन्न एकतो मन^{११} ।
साधारणा सुखदुक्खे, उभो च अनुवत्तका ॥
- ३० ‘अत्थि चेतसिक दुक्ख, तवाधेय्य अरिन्दम ।
यदि सक्कोसि त दुक्ख, विनोदेय्यासि खत्तिय ॥
- 20 ३१ ‘तव दुक्ख मम^{१२} दुक्ख, उभिन्न^{१३} एकतो मनो^{१४} ।
निट्ठितन्ति विजानाहि,^{१५} ममाधेय्य^{१६} सचे तुव ॥
- ३२ ‘जानाहि खो^{१७} महाराज, दुक्ख मे दुब्बिनोदय ।
पहु^{१८} समानो गज्जस्सु, एक^{१९} ते दुच्चज वर^{१९} ॥

१-१ सिवेटिफलक सुचि—स्या० । २ कथलि—स्या० । ३ अरणि—स्या० ।
४ पलालपीठे—सी० । ५ कटच्छु—स्या० । ६ रजनम्भण—सी० । ७ ७ सम्मुञ्जन
उदवत्थ—स्या० । ८ ८ विलङ्गलोणभूतञ्च—स्या० । ९ पुष्प—स्या० । १० महे-
सिन—सी०, महायस—स्या० । ११ यसो—स्या० । १२ मम—सी० । १३ अभिन्न—
स्या० । १४ मन—सी०, स्या० । १५ १५ विजानासि, त मोचेय्य—स्या० । १६ मे—सी० ।
१७ बहु—स्या० । १८ सत—स्या० । १९ वन—स्या० ।

३३ 'यावता विजिते अत्थि, यावता मम जीवित ।
एतेहि यदि ते अत्थो, दस्सामि अविकम्पितो ॥

३४ 'गज्जित खो तथा देव, मिच्छा त बहु गज्जित ।
जानिस्सामि तुव अज्ज, सब्बवम्मे पतिट्ठित ॥

३५ 'अतिबाब्हु निपीळेसि, ददमानस्स मे सतो ।
कि ते^१ मे पीळितेनत्थो,^१ पत्थित ते कथेहि मे ॥

5 B 354

३६ 'इच्छामह महाराज, बुद्धसेट्ठ अनुत्तर ।
भोजयिस्सामि सम्बुद्ध, वज्ज मे माहु जीवित ॥

३७. 'अज्ज तेह वर दम्मि, मा याचित्थो^२ तथागत^३ ।
अदेत्थो कस्सचि बुद्धो, मणि जोतिरसो यथा ॥

10

३८ 'ननु ते गज्जित देव, याव जीवितमत्तनो^३ ।
जीवित ददमानेन, युत्त दातु तथागत ॥

३९ 'ठपनीयो महावीरो, अदेत्थो कस्सचि जिनो ।
न मे पटिस्सुतो बुद्धो, वरस्सु अमित वन ॥

४० 'विनिच्छय पापुणाम,^४ पुच्छिस्साम^५ विनिच्छये ।
यथासण्ठ^६ कथेस्सन्ति, पटिपुच्छाम त तथा ॥

15

४१ 'रज्जो हत्थे गहेत्वान, अगमासि विनिच्छय ।
पुरतो अक्खदस्सान, इद वचनमब्रवि ॥

४२. 'सुणन्तु मे अक्खदस्सा, राजा वरमदासि मे ।
न किञ्चि ठपयित्वान, जीवितम्पि पवारयि^७ ॥

R 305

20

४३ 'तस्स मे वरदिन्नस्स, बुद्धसेट्ठ वरि अह ।
सुदिन्नो होति मे बुद्धो, छिन्दथ^८ ससय मम ॥

४४ 'सोस्साम^९ तव वचन, भूमिपालस्स राजिनो ।
उभिन्न वचन सुत्वा, छिन्दिस्सामेत्य ससय ॥

१-१ सल्लपितेनत्थो—स्या०, सल्लपितेनत्थो—रो० । २-२ अयाचितो तथागतो—स्या० ।

३. जीवितमत्थिक—स्या० । ४-४ पापपुणामि, पुच्छिस्सामि—स्या० । ५ यथासन्त—सी०, यथासण्ठ—स्या०, रो० । ६ पवारयि स्या० । ७ अथवा—सी० । ८ सुस्साम—स्या० ।

B 355 5

10

15

20

25

- ४५ 'सब्ब देव तया दिन्न, इमस्स सब्बगाहिक' ।
न किञ्चि ठपयित्वान, जीवितम्पि पवारयि ॥
- ४६ 'किच्छप्पत्तोव हुत्वान, याची वरमनुत्तर ।
इम सुदुक्खित अत्वा, अदासि सब्बगाहिक ॥
- ४७ 'पराजयो तुव' देव, अस्स देय्यो तथागतो ।
उभिन्न ससयो छिन्नो, यथासण्ठम्हि^३ तिदुत्थ ॥
- ४८ 'राजा तत्थेव ठत्वान, अक्खदस्सेतदब्रवि ।
सम्मा मय्हम्पि देय्याथ, पुन बुद्ध लभामह ॥
- ४९ 'पूरेत्वा तव सङ्कप्प, भोजयित्वा तथागत ।
पुन देय्यासि सम्बुद्ध, आनन्दस्स यसस्सिनो' ॥
- ५० "अक्खदस्सेभिवादेत्वा, आनन्दश्चापि^५ खत्तिय ।
तुट्ठो पमुदितो हुत्वा, सम्बुद्धमुपसङ्कमि ॥
- ५१ "उपसङ्कम्म सम्बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ।
सिरसा अभिवादेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- ५२, 'वसीसतमहस्सेहि, अधिवासेहि चक्खुम ।
हासयन्तो मम चित्त, निवेसनमुपेहि मे' ॥
- ५३ "पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, अधिवासेसि चक्खुमा ॥
- ५४ "अधिवासनमञ्जाय, अभिवादिय सत्थुनो ।
हट्ठो उदग्गचित्तोह, निवेसनमुपागमि ॥
- ५५ "मित्तामच्चे समानेत्वा, इद वचनमब्रवि ।
'सुदुल्लभो मयालद्धो, मणि जोतिरसो यथा ॥
- ५६ 'केन त पूजयिस्साम', अप्पमेय्यो अनूपमो ।
अतुलो असमो धीरो, जिनो अप्पटिपुग्गलो ॥
- ५७ 'तथासमसमो चेव, अदुतियो नरासभो ।
दुक्कर अधिकार हि, बुद्धानुच्छविक मया ॥

१ सब्बगाहित—स्या० ।

२ तव—सी० ।

३ यथासन्तम्हि—सी० ।

४ आनन्दम्पि—स्या० । ५ पूजयिस्सामि—स्या० ।

- ५८ 'नानापुष्के समानेत्वा, करोम पुष्पमण्डप । R 306
बुद्धानुच्छविक एत, सब्बपूजा भविस्सति' ॥
- ५९ "उप्पल पदुम वापि, वस्सिक अधिमुत्तक । B 350
चम्पक नागपुष्पञ्च, मण्डप कारयि अह ॥
- ६० "सतासनसहस्सानि, छत्तच्छायाय पञ्जपि । 5
पच्छिम आसन मय्ह, अविक सतमग्घति ॥
- ६१ "सतासनसहस्सानि, छत्तच्छायाय पञ्जपि ।
पटियादेत्वा अन्नपान, काल आरोचयि अह ॥
- ६२ "आरोचितमिह कालमिह, पदुमुत्तरो महामुनि ।
वसीसतसहस्सेहि, निवसनमुपेसि मे ॥ 10
- ६३ "धारेन्त उपरिच्छत्त, सुफुल्लपुष्पमण्डपे ।
वसीसतसहस्सेहि, निमीदि पुरिसुत्तमो ॥
- ६४ 'छत्तसतसहस्सानि, सतसहस्समासन ।
कप्पिय अनवज्जञ्च, पटिगण्हाहि चक्खम' ॥
- ६५ "पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो । 15
मम तारेतुकामो सो, सम्पटिच्छि महामुनि ॥
- ६६ "भिक्खुनो एकमेकस्स, पञ्चेक पत्तमदासह^१ ।
जहिंसु सुम्भक^२ पत्त, लोहपत्त अवारयु ॥
- ६७ "सत्तरत्तिन्दिव बुद्धो, निसीदि पुष्पमण्डपे ।
बोधयन्तो बहू सत्ते, धम्मचक्क पवत्तयि ॥ 20
- ६८ "धम्मचक्क पवत्तेन्तो, हेट्ठतो पुष्पमण्डपे ।
चुल्लासीतिसहस्सान, धम्माभिसमयो अह ॥
- ६९ "सत्तमे दिवसे पत्ते, पदुमुत्तरो महामुनि ।
छत्तच्छायायमासीनो^३, इमा गाथा अभासथ ॥
- ७० 'अनूनक दानवर, यो मे पादासि माणवो । 5
तमह कित्तिस्सामि, सुनाथ^४ मम भासतो ॥

१ पत्तदासह—सी०, स्या० ।

२ पुब्बज—सी०, सम्भत—स्या० ।

३, ० निसिन्नो—स्या० । ४ सुनोथ—सी० ।

B ३०७

७१ हृत्थि अस्सा रथा पत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी ।
परिवारेस्सन्तिम^१ निच्च, सब्बदानस्सिद फल ॥

७२ हृत्थियान अस्सयान, सिविका सन्दमानिका ।
उपट्ठिस्सन्तिम निच्च, सब्बदानस्सिद फल ॥

5

७३ सट्ठि रथसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, सब्बदानस्सिद फल ॥

R ३०७

७४ सट्ठि तूरियसहस्सानि, भेरियो समलङ्कता ।
वज्जयिस्सन्तिम निच्च, सब्बदानस्सिद फल ॥

७५ छञ्जसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला^२ ॥

10

७६ अळारपम्हा^३ हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, सब्बदानस्सिद फल ॥

७७ तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सकखत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥

15

७८ सहस्सकखत्तु राजा च, चक्रवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय^४ ॥

७९ देवलोके वसन्तस्स, पुञ्जकम्मसमङ्गिनो ।
देवलोकपरियन्त^५, रतनछत्त धरिस्सति^६ ॥

८० इच्छिस्सति यदा^७ छाया^८, छदन दुस्सपुप्फज ।
इमस्स चित्तमञ्जाय, निबद्ध^९ छादयिस्सति ॥

20

८१ देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
पुञ्जकम्मेन सयुत्तो, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ॥

८२ कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

25

८३ सब्बमेत अभिञ्जाय, गोतमो सकयपुङ्गवो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदगो ठपेस्सति ॥

१ ंत—स्या० । २ आमुत्तमणिकुण्डला—सी०, स्या० । ३ आळारमुखा—
स्या० । ४ असङ्खय—स्या० । ५ नेवलोकानुपरियन्ते—स्या० । ६, धरीयति—सी० ।
७ ७, यदा वाय—स्या० । ८, निबद्ध—स्या० ।

- ८४ पिलिन्दवच्छनामेन, हेस्सति सत्थुसावको ।
देवान असुरानञ्च, गन्धब्बानञ्च सक्कतो ॥ B 353
- ८५ भिक्खुन भिक्खुनीनञ्च, गिहीनञ्च तथेव सो ।
पियो हुत्वान सब्बेस, विहरिस्सतिनासवो' ॥
- ८६ "सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किल्लेसे ज्ञापयी' मम' ॥ 5
- ८७ "अहो मे सुकत कम्म, पुञ्चक्खेत्ते अनुत्तरे ।
यत्थ कार करित्वान, पत्तोम्हि अवल पद ॥
- ८८ "अनूनक दानवर, अदासि यो हि माणवो ।
आदिपुब्बज्जमो आसि, तस्स दानस्सिद फल ॥ 10
- ८९ "छत्ते^२ च सुगते दत्वा^३, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥
- ९० "सीत उण्ह न जानामि, रजोजल्ल न लिम्पति ।
अनुपद्दवो अनीति च, होमि अपचितो सदा ॥ B 308
- ९१ "सुखुमच्छविको होमि, विसद होति^३ मानस ।
छत्तसतसहस्सानि, भवे ससरतो मम ॥ 15
- ९२ "सब्बालङ्कारयुत्तानि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
इम जातिं ठपेत्वान, मत्थके धारयन्ति मे ॥
- ९३ "कस्मा^४ इमाय जातिया, नत्थि मे छत्तधारणा ।
मम सब्ब कत कम्म, विमुत्तिछत्तपत्तिया ॥ 20
- ९४ "दुस्सानि सुगते दत्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥
- ९५ "सुवण्णवण्णो विरजो, सप्पभासो पतापवा ।
सिनिद्धं होति मे गत्त, भवे ससरतो मम ॥ B 359
- ९६ "दुस्ससतसहस्सानि, सेता पीता च लोहिता ।
धारेन्ति मत्थके मण्ह, दुस्सदानस्सिद फल ॥ 25

१-१ भापयिस्सति—सी०, भापयि ष्ह—स्या० । २-२ छत्ते सुगते दत्वान—
सी०, स्या० । ३ होमि—स्या० । ४ तस्मा—स्या० ।

- ९७ “कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
सब्बत्थ पटिलभामि, तेस निस्सन्दतो अह ॥
- ९८ “पत्ते सुगते दत्त्वान, सङ्खे गणवस्तमे ।
दसानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- ९९ “सुवण्णथाले मणिथाले, रजते पि च थालके ।
लोहितङ्गमये^१ थाले, परिभुञ्जामि सब्बदा ॥
- १०० “अनुपद्दो अनीति च होमि अपचितो सदा ।
लाभी अन्नस्स पानस्स, वत्थस्स सयनस्स च ॥
- १०१ “न विनस्सन्ति मे भोगा, ठितचित्तो भवामह ।
धम्मकामो सदा होमि, अप्पक्केसो अनासवो ॥
१०२. “देवलोके मनुस्से वा, अनुबन्धा इमे गुणा ।
छाया यथापि रुक्खस्स^२, सब्बत्थ न जहन्ति म ॥
- १०३ “चित्तबन्धनसम्बद्धा, सुकता वासियो बहू ।
दत्त्वान बुद्धसेट्ठस्स, सङ्खस्स च तथेवह ॥
- १०४ “अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ।
सूरो होमविसारी च, वेसारज्जेसु पारमी ॥
- १०५ “धितिवीरियवा^३ होमि, पग्गहीतमनो सदा ।
किलेसच्छेदन जाण, सुखुम अतुल सुचि ।
सब्बत्थ पटिलभामि, तस्स निस्सन्दतो अह^४ ॥
- १०६ “अक्कसे अफस्से, सुधोते सत्थके बहू ।
पसन्नचित्तो दत्त्वान, बुद्धे सङ्खे तथेव च ॥
- १०७ “पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ।
कल्याणमित्त^५ वीरिय, खन्ति च मेत्तसत्थक ॥
- १०८ “तण्हासल्लस्स छिन्नत्ता, पञ्जासत्थ अनुत्तर ।
वजिरेन सम जाण, तेस निस्सन्दतो लभे ॥

१. लोहितङ्गमये—सी०, स्या० । २. रूपस्स—स्या० । ३. धितिविरियवा—स्या० ।
४. मम—स्या०, रो० । ५. अधोते—स्या० । ६. कल्याणचित्त—सी० ।

- १०९ "सूचियो सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥
- ११० "न ससयो कङ्खच्छेदो, अभिरूपो च भोगवा ।
तिक्खपञ्जो सदा होमि, ससरन्तो भवाभवे ॥
- १११ "गम्भीर निपुण ठान, अत्थ जाणेन पस्सयि । 5
वजिरग्गसम जाण, होति मे तमघातन ॥
- ११२ "नग्गच्छेदने सुगते, दत्त्वा सङ्घे गणुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥
- ११३ "दासिदासे^१ गवस्से च, भत्तके नाटके^२ बहू ।
न्हापिते भत्तके सूदे, सब्बत्थेव लभामह ॥ 10
- ११४ "विवूपने सुगते दत्त्वा, तालवण्टे^३ च सोभणे ।
अट्ठानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥
- ११५ "सीत उण्हं न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।
दरथ नाभिजानामि, चित्तसन्तापन मम ॥
- ११६ "रागग्गि दोसमोहग्गि, मानग्गि दिट्ठिअग्गि च । 15 B 361
सब्बग्गी निब्बुता^४ मय्ह, तस्स निस्सन्दतो मम ॥
- ११७ "मोरहत्थे चामरियो, दत्त्वा सङ्घे गणुत्तमे ।
उपसन्तकिल्लैसोह, विहरामि अनङ्गणे ॥
- ११८ "परिस्सावने सुगते, दत्त्वा^५ धम्मकरुत्तमे^६ । R 310
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥ 20
- ११९ "सब्बेस समत्तिक्कम्म, दिब्ब आयु लभामह ।
अप्पसय्हो सदा होमि, चोरपच्चत्थिकेहि वा ॥
- १२० "सत्थेन वा विसेन वा, विहेसम्पि न कुब्बते ।
अन्तरामरण नत्थि, तेस निस्सन्दतो मम ॥
- १२१ "तेलधारे^६ सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे । 25
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मणुच्छविके मम ॥

१ दासदासी—स्या० । २ आरक्खके—सी० । ३ तालपण्णे—स्या० ।

४ निब्बुतो—स्या० । ५-५ दत्त्वा सुगते धम्मकुत्तरे—स्या० । ६ तेलधारे—सी० ।

- १२२ "सुचारुरूपो सुभदो^१, सुसमुग्गतमानसो ।
अविक्रित्तमनो^२ होमि, सब्बारक्खेहि रक्खितो ॥
- १२३ "सूचिघरे सुगते दत्त्वा, सङ्खे गणवस्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- 5 १२४ "चेतोसुख कायसुख, इरियापथज सुख ।
इमे गुणे पटिलभे^३, तस्स निस्सन्दतो अह ॥
- १२५ "असबद्धे जिने दत्त्वा, सङ्खे गणवस्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- B 362 १२६ "सद्धम्मे गाध^४ विन्दामि, सरामि दुतिय भव ।
सब्बत्थ सुच्छवी होमि, तस्स निस्सन्दतो अह ॥
- 10 १२७ "कायबन्धे जिने दत्त्वा, सङ्खे गणवस्तमे ।
छानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १२८ "समाधीसु न कम्पामि, वसी होमि समाधिसु ।
अभेज्जपरिसो होमि, आदेय्यवचनो सदा ॥
- 15 १२९ "उपट्ठितसति होमि, तासो मय्ह न विज्जति ।
देवलोके मनुस्से वा, अनुबन्धा इमे गुणा ॥
- १३० "आधारके जिने दत्त्वा, सङ्खे गणवस्तमे ।
पञ्चवण्णेहि^५ दायादो^६, अचलो होमि केनचि ॥
- R 311 १३१ "ये केचि मे सुता धम्मा, सतिआणप्पबोधना ।
धता मे न विनस्सन्ति, भवन्ति सुविनिच्छिता ॥
- 20 १३२ "भाजने परिभोगे च, दत्त्वा बुद्धे गणुत्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १३३ "सोण्णमये^६ मणिमये, अथोपि फलिकामये ।
लोहितङ्गमये चेव, लभामि भाजने अह ॥
- 25 १३४ "भरिया दासदासी च, हत्थिस्सरथपत्तिके ।
इत्थी पतिब्बता चेव, परिभोगानि सब्बदा ॥

१ सुगदो—सी० । २ अविक्रित्तमनो—स्या० । ३ पटिलभामि—सी०, स्या० ।

४ चेतोब्राण च—सी०, गाब्ह—स्या० । ५-५ पञ्चवण्णे भयाभावो—स्या० ।

६, सोवण्णमये—स्या० ।

- १३५ “विज्जा मन्तपदे चेव, विविधे आगमे बहू ।
सब्ब सिप्प निसामेमि, परिभोगानि सब्बदा ॥
- १३६ “थालके सुगते दत्त्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १३७ “सोणमये मणिमये, अथोपि फलिकामये । 5 B 363
लोहितङ्गमये चेव, लभामि थालके अह ॥
- १३८ “असत्थके^१ फलमये, अथो पोक्खरपत्तके ।
मधुपानकसङ्खे च, लभामि थालके अह ॥
- १३९ “वत्ते गुणे पटिपत्ति^२, आचारकिरियासु च ।
इमे गुणे पटिलभे, तस्स निस्सन्दतो अह ॥ 10
- १४० “भेसज्ज सुगते दत्त्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
दसानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १४१ “आयुवा बलवा धोरो^३, वण्णवा यसवा सुखी ।
अनुपद्दवो अनीति च, होमि अपचितो^४ सदा ।
न मे पियवियोगत्थि, तस्स निस्सन्दतो मम ॥ 15
- १४२ “उपाहने जिने दत्त्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १४३ “हत्थियान अस्सयान, सिविका^५ सन्दमानिका^६ ।
सट्ठिसतसहस्सानि^६, परिवारेन्ति म सदा ॥
- १४४ “मणिमया तम्बमया^७, सोण्णरजतपादुका । 20
निब्बत्तन्ति पदुद्धारे, भवे ससरतो मम ॥
- १४५ “नियाम^८ सति धावन्ति^८, आगुआचारसोधन^९ ।
इमे गुणे पटिलभे, तस्स निस्सन्दतो अह ॥ R 312
- १४६ “पादुके सुगते दत्त्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
इद्धिपादुकमारुह, विहरामि यदिच्छक^{१०} ॥ 25

१ असत्थके—सी०, अस्सट्ठके—स्या० । २ पटिपत्ति—स्या० । ३ बोरो—
सी० । ४ वापचितो—सी० । ५-५ सिविक सन्दमानिक—स्या० । ६ सट्ठोरथ-
सहस्सानि—स्या० । ७ कम्बलिका—सी० । ८-८ नियम पटिधावन्ति—सी० रो०,
नियम पटिधावन्ति—स्या० । ९, आचारगुणसोधन—सी०, स्या० । १० यथिच्छक—स्या० ।

B 364

१४७ “उदकपुच्छनचोळे^१, दत्वा बुद्धे गणुत्तमे^१ ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१४८ “सुवण्णवण्णो विरजो, सप्पभासो पतापवा ।
सिनिद्ध होति मे गत्त, रजोजल्ल न लिम्पति ॥
इमे गुणे पटिलभे, तस्स निस्सन्दतो अह ॥

१४९ “कत्तरदण्डे सुगते, दत्वा सङ्घे गणुत्तमे ।
छानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१५० “पुत्ता मय्ह बहू होन्ति, तासो मय्ह न विज्जति ।
अप्पसय्हो सदा होमि, सब्बारक्खेहि रक्खितो ।
खलितम्पि^२ न जानामि, अभन्त मानस मम ॥

१५१ “ओसव अञ्जन दत्वा, बुद्धे^३ सङ्घे गणुत्तमे^३ ।
अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१५२ “विसालनयनो होमि, सेतपीतो च लोहितो ।
अनाविलपसन्नक्खो, सब्बरोगविवज्जितो ॥

१५३ “लभामि दिब्बनयन, पञ्चाचक्खु अनुत्तर ।
इमे गुणे पटिलभे, तस्स निस्सन्दतो अह ॥

१५४ “कुञ्चिके सुगते दत्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
धम्मद्वारविवरण, लभामि जाणकुञ्चिक ॥

१५५ “कुञ्चिकान घरे दत्वा, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे ।
द्वानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ।
अप्पकोधो अनायासो^४, ससरन्तो भवे अह ॥

१५६ “आयोगे सुगते दत्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१५७ “समाधीसु न कम्पामि, वसी होमि समाधिसु ।
अभेज्जपरिसो होमि, आदेय्यवचनो सदा ।
जायति भोगसम्पत्ति, भवे ससरतो मम ॥

१-१ उदपुच्छनचोळे०—सी०, मुखपुच्छन सुगते दत्वा सधे गणवरुत्तमे—स्या० ।

२. खलितं मं—सी० । ३-३ सधे गणवरुत्तमे—स्या० । ४ अनुपायासो—स्या० ।

१५८ “धूमनेत्ते जिने दत्त्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१५९ “सति मे उज्जुका होति, सुसम्बन्धा च न्हारवो^१ ।
लभामि दिब्बनयन^२, तस्स निस्सन्दतो अह ॥

R 313

१६० “दीपधारे^३ जिने दत्त्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
तीणानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

5

१६१ “जातिमा अङ्गसम्पन्नो, पञ्चवा बुद्धसम्मतो^४ ।
इमे गुणे पटिलभे, तस्स निस्सन्दतो अह^५ ॥

१६२ “तुम्बके च करण्डे च, दत्त्वा बुद्धे गणुत्तमे ।
दसानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

10

१६३ “सुगुत्तो^६ सुखसमङ्गी, महायसो^७ तथागति ।
विपत्तिविगतो^८ सुखमालो, सब्बीतिपरिवज्जितो ॥

१६४ “विपुले च गुणे लाभी, समाव^९ चलना मम ।
सुविवज्जितउब्बेगो, तुम्बके च करण्डके ॥

१६५ “लभामि चतुरो वण्णे, हत्थिस्सरतनानि च ।
तानि मे न विनस्सन्ति, तुम्बदाने^{१०} इद फल ॥

15

१६६ “मलहरणियो^{११} दत्त्वा, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

B 366

१६७ “सब्बलक्खणसम्पन्नो, आयुपञ्चासमाहितो ।
सब्बायासविनिवुत्तो, कायो मे होति सब्बदा ॥

20

१६८ “तणुधारे^{१२} सुनिसिते, सङ्घे दत्त्वान पिप्फलै ।
किलेसकन्तन जाण, लभामि अतुल सुचि ॥

१६९ “सण्डासे सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवरुत्तमे ।
किलेसभञ्जन^{१३} जाण, लभामि अतुल सुचि ॥

१ नहारवो—सी०, हाख्यो—स्या० । २ दिब्बनयन—स्या० । ३ दीपदाने—सी०, दीपदाने—स्या० । ४ बुद्धिसम्मतो—सी० । ५ मम—स्या० । ६ सदागुत्तो—सी०, तदागुत्तो—स्या० । ७ महायसवा—सी०, स्या० । ८ विभत्तिगुत्तो—स्या० । ९ सम्मान—स्या० । १० तुम्बकारे—स्या० । ११ अज्जननाळियो—सी०, हत्थिललङ्गके—स्या०, रो० । १२ तणुधारे—सी०, स्या० । १३ किलेसलुञ्जन—सी०, स्या०, रो० ।

- १७० “नत्थुके सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवस्तमे ।
अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १७१ “सद्ध^१ सील हिरिञ्चापि, अथ ओत्तप्पिय गुण ।
सुत चागञ्च खन्तिञ्च^२, पञ्च मे अट्टम गुण ॥
- R 314 5 १७२ “पीठके सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवस्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १७३ “उच्चै कुल्ले पजायामि, महाभोगो भवामह ।
सब्बे म अपचायन्ति, कित्ति अब्भुगता मम ॥
- १७४ “कप्पसतसहस्सानि, पल्लङ्का चतुरस्सका ।
परिवारेन्ति म निच्च, सविभागरतो अह ॥
- 10 B 367 १७५ “भिसियो सुगते दत्त्वा, सङ्घे गणवस्तमे ।
छानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १७६ “समसुगतोपचितो, मुदुको चारुदस्सनो ।
लभामि आणपरिवार, भिसिदानस्सिद फल ॥
- 15 १७७ “तूलिका विकतिकायो, कट्टिस्सा^३ चित्तका बहू ।
वरपोत्थके कम्बलै च, लभामि विविधे अह ॥
- १७८ “पावारिके^४ च मुदुके, मुदुकाजिनवेणियो ।
लभामि विविधत्थारे^५, भिसिदानस्सिद फल ॥
- १७९ “यतो सरामि अत्तान, यतो पत्तोस्मि विञ्जुत ।
अतुच्छो ज्ञानमञ्चोम्हि, भिसिदानस्सिद फल ॥
- 20 १८० “बिम्बोहने^६ जिने दत्त्वा, सङ्घे गणवस्तमे ।
छानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १८१ “उण्णिके पदुमके च, अथो लोहितचन्दने ।
बिम्बोहने उपाधेमि^७, उत्तमङ्ग सदा मम ॥
- 25 १८२ “अट्ठङ्गिके मग्गवरे, सामञ्जे चतुरो फले ।
तेसु आण उप्पादेत्वा^८, विहरे निच्चकालिक^९ ॥

१ सद्धा—स्या० २ खती च—सी०, स्या० । ३ कट्टिस्सा—सी०, कटिस्सा—
स्या० । ४ पावारिके—स्या० । ५ विविधद्वाने—स्या० । ६ बिम्बोहने—सी० ।
७, उपधेमि—सी०, उपातेमि—स्या० । ८, उपनेत्वा—सी० । ९ सब्बकालिक—सी० ।

- १८३ “दाने दमे सयमे च, अप्पमञ्जासु रूपिसु ।
तेसु आण उप्पादेत्वा, विहरे सब्बकालिक ॥
- १८४ “वत्ते गुणे पटिपत्ति, आचारकिरियासु च ।
तेसु^१ आण उप्पादेत्वा^१, विहरे सब्बदा अह ॥
- १८५ “चङ्कमे वा पधाने वा, वीरिये^२ बोधिपक्खिये^३ । 5
तेसु आण उप्पादेत्वा, विहरामि यदिच्छक ॥
- १८६ “सील समाधि पञ्जा च, विमुत्ति च अनुत्तरा । B ३६८,
तेसु आण उप्पादेत्वा, विहरामि सुख अह ॥ R ३१५
- १८७ “फलपीठे^४ जिने दत्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
द्वानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥ 10
- १८८ “सोणमये मणिमये, दन्तसारमये बहू ।
पल्लङ्कसेट्ठे विन्दामि, फलपीठस्सिद फल ॥
- १८९ “पादपीठे जिने दत्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
द्वानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ।
लभामि बहुके याने, पादपीठस्सिद फल ॥ 15
- १९० “दासी दासा च भरिया, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सम्मा परिचरन्ते म^५, पादपीठस्सिद फल ॥
- १९१ “तेलअब्भञ्जने^६ दत्वा, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १९२ “अव्याधिता रूपवता, खिप्प धम्मनिसन्तिता । 20
लाभिता अन्नपानस्स, आयुपञ्चमक मम ॥
- १९३ “सप्पितेलञ्च दत्वान, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १९४ “थामवा रूपसम्पन्नो, पहटुतनुजो सदा ।
अव्याधि विसदो^७ होमि^७, सप्पितेलस्सिद फलं ॥ 25

१-१ आण उपदहिद्वान—सी० । २ विरिये—सी०, स्या० । ३ बोधिपक्खिके
—स्या० । ४ पलाल पिट्टे—सी० । ५ व—स्या० । ६ तेलानब्भञ्जने—सी० ।
७-७ च सदा होमि—स्या० ।

B 369

१९५ “मुखसोधनक^१ दत्वा, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे^१ ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

१९६ “विसुद्धकण्ठो मधुरस्सरो,^२ काससासविवज्जितो ।
उप्पलगन्धो मुखतो, उपवायति मे सदा ॥

5

१९७ “दधि दत्वान सम्पन्न, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे ।
भुञ्जामि अमत भत्त^३, वर कायगतासति ॥

१९८ “वण्णगन्धरसोपेत, मधु दत्वा जिने गणे ।
अनूपम अतुलिय^४, पिवे मुत्तिरस अह^५ ॥

R 316

10

१९९ “यथाभूत रस दत्वा, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे ।
चतुरो फले अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

२०० “अन्न पानञ्च दत्वान, बुद्धे सङ्घे गणुत्तमे ।
दसानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

15

२०१ “आयुवा बलवा धीरो, वण्णवा यसवा सुखी ।
लाभी अन्नस्स पानस्स, सूरौ पञ्चाणवा सदा^६ ।
इमे गुणे पटिलभे, ससरन्तो भवे अह ॥

२०२ “धूप^६ दत्वान सुगते, सङ्घे गणवस्तमे ।
दसानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥

२०३ “सुगन्धदेहो यसवा, सीघपञ्चो च कित्तिमा ।
तिक्खपञ्चो भूरिपञ्चो, हासगम्भीरपञ्चवा ॥

B 370

20

२०४ “वेपुल्लजवनपञ्चो^७, ससरन्तो भवाभवे ।
तस्सेव वाहसा दानि, पत्तो सन्तिसुख सिव ॥

२०५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सन्वे समूहता ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

25

२०६ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ॥
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१-१ मुखधोवन दत्वान सङ्घे गणवस्तमे—स्या० । २ मधुरसरो—सी०,
मधुस्सरो—स्या० । ३ वित्त—सी० । ४४ अनञ्जम्पि लभामि विमुत्तिरस—स्या० ।
५ तथा—स्या० । ६ धूप—सी० । ७ वेपुल्लजवनसप्यञ्चो—स्या० ।

२०७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थमुद आयस्मा पिलिन्दवच्छो थेरो इमा गाथायोअभासित्था ति ।

२. सेलत्थेरअपदानं

२०८ “नगरे हसवतिया, वोथिसामी अहोसह ।

मम आती समानेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥

२०९ ‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, पुञ्जक्खेतो^१ अनुत्तरो^२ ।

आसि^३ सो^३ सब्बलोकस्स, आहुतीन पटिग्गहो ॥

5

२१० ‘खत्तिया नेगमा चेव, महासाला च ब्राह्मणा ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

२११ ‘हत्थारोहा अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

10

२१२ ‘उग्गा च राजपुत्ता च, वेसियाना च ब्राह्मणा ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

R 317

२१३ ‘आळारिका^३ कप्पका^३ च, न्हापका मालकारका ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

B 317

२१४ ‘रजका पेसकारा च, चम्मकारा^४ च न्हापिता^४ ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

16

२१५ ‘उसुकारा भमकारा, चम्मकारा च^५ तच्छका ।

पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥

१-१ पुञ्जक्खेत अनुत्तर—सी० । २-२ आसीसो—सी०, आधारो—रो० ।

३-३ आळारिका च सूदा—स्या० । ४-४ तुन्नवाया च न्हापिका—स्या० । ५ चम्मिका
चेव—सी० ।

- २१६ 'कम्मारा सोणकारा च, तिपुलोहकरा तथा ।
पसन्नचित्ता सुमना, पूगधम्म अकसु ते ॥
- २१७ 'भतका चेटका चेव, दासकम्मकरा बहू ।
यथासकेन थामेन, पूगधम्म अकसु ते ॥
- २१८ 'उदहारा कट्टहारा, कस्सका^१ तिणहारका ।
यथासकेन थामेन, पूगधम्म अकसु ते ॥
- २१९ 'पुप्फिका मालिका चेव, पणिका फलहारका ।
यथासकेन थामेन, पूगधम्म अकसु ते ॥
- २२० 'गणिका कुम्भदासी च, पूविका मच्छिकापि च ।
यथासकेन थामेन, पूगधम्म अकसु ते ॥
- २२१ 'एथ^२ सब्बे समागन्त्वा, गण बन्धाम एकतो ।
अधिकार करिस्साम, पुञ्ञक्खेत्ते अनुतरे^३ ॥
- २२२ "ते मे सुत्वान वचन, गण बन्धिसु तावदे ।
उपट्टानसाल सुकत, भिक्खुसङ्घस्स कारयु ॥
- २२३ "निट्ठापेत्वान त साल, उदग्गो तुट्ठमानसो ।
परेतो तेहि सब्बेहि, सम्बुद्धमुपसङ्गमि ॥
- २२४ "उपसङ्गम्म सम्बुद्धं, लोकनाथ नरासभ ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इद वचनमब्रवि ॥
- २२५ "इमे तीणि सता वीर, पुरिसा एकतो गणा ।
उपट्टानसाल सुकत, निव्यादेन्ति^४ तुव^५ मुनि ॥
- २२६ "भिक्खुसङ्घस्स पुरतो, सम्पटिच्छत्व चक्खुमा ।
तिण्ण सतान पुरतो, इमा गाथा अभासथ ॥
- २२७ 'तिसतापि च जेट्ठो च, अनुवर्त्तिसु एकतो ।
सम्पत्ति हि^६ करित्वान, सब्बे अनुभविस्सथ ॥
- २२८ 'पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सीतिभावमनुत्तर ।
अजर अमत्त^७ सन्त^८, निब्बान फस्सयिस्सथ^९ ॥

१ कसिका—स्या० । २ एते—स्या० । ३ निव्यादेन्ति—सी० । ४ तव—
सी०, तव—स्या० । ५ सम्पत्तीहि—स्या० । ६-६ अमर खेम—स्या० ।
७. पस्सयिस्सथ—स्या० ।

- २२९ “एव बुद्धो विधाकासि, सब्बञ्जू^१ समणुत्तरो^१ ।
बुद्धस्स वचन सुत्वा, सोमनस्स पवेदयि ॥
- २३० “तिस कप्पसहस्सानि, देवलोके रमि अह ।
देवाधिपो पञ्चसत्, देवरज्जमकारयि ॥
- २३१ “सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती अहोसह ।
देवरज्ज^२ करोन्तस्स, महादेवा अवन्दिसु^३ ॥
- २३२ “इध मानुसके रज्ज^३, परिसा होन्ति बन्ववा ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, वासेट्ठो नाम ब्राह्मणो ॥
- २३३ “असीतिकोटि निचयो, तस्स पुत्तो अहोसह ।
सेलो इति मम नाम, छळङ्गे पारमि गतो ॥
- २३४ “जङ्घाविहार विचर, ससिस्सेहि पुरक्खतो ।
जटाभारिकभरित^४, केणिय नाम तापस ॥
- २३५ “पटियत्ताहुति दिस्वा, इद वचनमब्रवि ।
'आवाहो वा विवाहो वा, राजा वा ते निमन्तितो' ॥
- २३६ “आहुति यिट्ठुकामोह, ब्राह्मणे देवसम्मते ।
न निमन्तेमि राजान, आहुती मे न विज्जति ॥
- २३७ “न चत्थि मय्हमावाहो, विवाहो मे न विज्जति ।
सक्क्यान नन्दिजननो, सेट्ठो लोके सदेवके ॥
- २३८ “सब्बलोकहितत्थाय^५, सब्बसत्तमुखावहो ।
सो मे निमन्तितो अज्ज, तस्सेत पटियादन ॥
- २३९ “तिम्बुरुसकवण्णाभो, अप्पमेय्यो अनूपमो ।
रूपेनासदिसो बुद्धो, स्वातनाय निमन्तितो ॥
- २४० “उक्कामुखपहट्ठो व^६, खदिरङ्गारसन्निभो ।
विज्जूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो^७ निमन्तितो ॥
- २४१ “पब्बतग्गे यथा अच्चि^८, पुण्णमायेव चन्दिमा ।
नळगिगवण्णसङ्कासो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥

5

10

15

20

B 373

25

१-१ सब्बञ्जूतमनुत्तरो—स्या० । २-२ वदेसरज्ज विपुल गणनातो असङ्ख्य—स्या० ।

३ रज्जे—सी०, स्या० । ४ जटाभारभरित पि—स्या० । ५ सब्बलोकहितत्थासि—स्या० ।

६, च—स्या० । ७, नागो—स्या० । ८ अगिग—स्या० ।

- २४२ “असम्भीतो भयातीतो, भवन्तकरणो मुनि ।
सीहूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- R 319 २४३ “कुसलो बुद्धधम्मोहि^१, अपसथ्हो परेहि सो ।
नागूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- 5 २४४ सद्धम्माचारकुसलो^२, बुद्धनागो असादिसो ।
उसभूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २४५ “अनन्तवण्णो अमितयसो, विचित्तसब्बलक्खणो ।
सक्कूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २४६ “वसी गणी पतापी च, तेजस्सी^३ च दुरासदो ।
10 ब्रह्मूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २४७ “पत्तधम्मो^४ दसबलो, बलातिबलपारगो^५ ।
धरणूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २४८ “सीलवीचिसमाकिण्णो^६, धम्मविज्जाणखोभितो ।
उदधूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- 15 २४९ “दुरासदो दुप्पसहो, अचलो उगगतो ब्रह्मा ।
नेरूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५० “अनन्तज्जाणो असमसमो^७, अतुलो अगगत गतो ।
गगनूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- पन्नरसम भाणवार ।
- २५१ “पत्तिट्ठा भयभीतान, ताणो सरणगामिन ।
20 अस्सासको महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- B 374 २५२ “आसयो बुद्धिमन्तान, पुञ्चक्खेत्त सुखेसिन ।
रतनाकरो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५३ “अस्सासको वेदकरो, सामञ्जफलदायको ।
मेघूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥

१ बुद्धधम्मोसु—स्या० । २ सद्धम्मपारकुसलो—स्या० । ३ तेजस्सी—स्या० ।

४ महगधम्मो—स्या० । ५ बलातिबलपारगू—सी०, स्या० । ६ सीलवीचि-
समाकिण्णो—स्या० । ७ असमो—स्या० ।

- २५४ "लोकचक्खु^१ महातेजो^२, सब्बतमविनोदनो ।
सूरियूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५५ "आरम्मणविमुत्तीसु, सभावदस्सनो^३ मुनि ।
चन्दूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५६ "बुद्धो समुस्सितो लोके, लक्खणेहि अलङ्कृतो । 5
अप्पमेय्यो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५७ "यस्स जाण अप्पमेय्य, सील यस्स अनूपम ।
विमुत्ति असदिसा यस्स, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २५८ "यस्स धीति असदिसा, थामो यस्स अचिन्तियो ।
यस्स परक्कमो जेट्ठो^४, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥ 10
- २५९ "रागो दोसो च मोहो च, विसा सब्बे समूहता ।
अगदूपमो महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २६० "क्केसब्बाधिबहुदुक्ख^५, सब्बतमविनोदनो^६ । R 320
वेज्जूपमो^७ महावीरो, सो मे बुद्धो निमन्तितो ॥
- २६१ "बुद्धो ति भो य^८ वदेसि, घोसोपेसो^९ सुदुल्लभो । 15
बुद्धो^{१०} बुद्धो ति सुत्वान^{११}, पीति मे उदपज्जथ^{१२} ॥
- २६२ "अब्भन्तर अगण्हन्त, पीति मे बहि निच्छरे ।
सोह पीतिमनो सन्तो, इद वचनमब्रवी ॥
- २६३ 'कह नु खो सो भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
तत्थ गन्त्वा नमस्सिस्स, सामञ्जफलदायक' ॥ 20
- २६४ "पग्गय्ह दक्खिण बाहु, वेदजातो कतञ्जली ।
आचिक्खि^{१३} मे धम्मराज, सोकसल्लविनोदन ॥
- २६५ 'उदेन्तव महामेघ, नील अञ्जनसन्निभ । II 375
सागर विय दिस्सन्त, पस्ससेत महावन ॥

१-१ श्लोके समुस्सितो वीरो—स्या०, रो० । २ सभावदस्सको—स्या, सभावसको—
रो० । ३ सेट्ठो—स्या० । ४ किलेसब्बाधि०—सी०, किलेसब्बाधि बहुदुक्खा—स्या० ।
५ ०विनोदको—सी०, ओसधीव विनोदको—स्या० । ६ विज्जूपमो—स्या०, रो० ।
७ घोस—स्या० । ८ घोसोपेसो—स्या० । ९-१० बुद्धोति घोसन सुत्वा—स्या० ।
१० उपपज्जथ—सी०, स्या० । ११ अचिक्ख—स्या० ।

- २६६ 'एत्थ सो वसते बुद्धो, अदन्तदमको मुनि ।
विनयन्तो च वेनेथ्ये, बोधेन्तो बोधिपक्खिये ॥
- २६७ 'पिपासितो व उदक, भोजन व जिघच्छित्तो^१ ।
गावी यथा वच्छगिद्धा, एवाह विचिर्नि जिन ॥
- २६८ 'आचारउपचारञ्जू, धम्मानुच्छविसवर^२ ।
सिक्खापेमि^३ सके सिस्से, गच्छन्ते जिनसन्तिक ॥
- २६९ 'दुरासदा भगवन्तो, सीहा व एकचारिनो ।
पदे पदं^४ निक्खिपन्ता, आगच्छेय्याथ माणवा ॥
- २७० 'आसीविसो^५ यथा घोरो, मिगराजा व केसरी ।
मत्तो व कुञ्जरो दन्ती^६, एव बुद्धा दुरासदा ॥
- २७१ 'उक्कासितञ्च खिपित, अज्झुपेक्खिय^७ माणवा ।
पदे पद निक्खिपन्ता, उपेथ बुद्धसन्तिक ॥
- २७२ 'पटिसल्लानगरुका, अप्पसद्दा दुरासदा ।
दुरुप्पसङ्कमा बुद्धा, गरु होन्ति सदेवके ॥
- २७३ 'यदार्ह पञ्च पुच्छामि, पटिसम्मोदयामि वा ।
अप्पसद्दा तदा होथ, मुनिभूता व^८ तिदुथ ॥
- २७४ 'य सो देसेति सम्बुद्धो,^९ खेम निब्बानपत्तिया ।
तमेवत्थ निसामेथ, सद्धम्मसवन^{१०} सुख^{११} ॥
- २७५ "उपसङ्कम्म सम्बुद्ध, सम्मोदि मुनिना अह ।
त कथ वीतिसारेत्वा, लक्खणे उपधारयि ॥
२७६. "लक्खणे द्वे च^{१२} कङ्खामि^{१२}, पस्सामि तिसलक्खणे ।
कोसोहितवत्थगुह^{१३}, इद्धिया दस्सयी मुनि ॥
- २७७ "जिह्व निन्नामयित्वान, कण्णसोते च नासिके ।
पटिमसि^{१४} नलाटन्त, केवल छादयी जित्तो ॥

R 321

20

१ जिघच्छित्तो—स्या० । २ धम्मानुच्छविसवर—सी० । ३ सिक्खापेसि—स्या० ।
४ पादे पाद—स्या० । ५ अनिविसो—स्या० । ६ दन्तो—स्या० । ७ अज्झु-
पेक्खाय—स्या० । ८ यमह—स्या० । ९ मुनीभूताव—स्या० । १० सद्धम्म-
सी०, स्या० । ११-११ सद्धम्मस्सवन सुभ—स्या० । १२-१२ व०—सी, न दक्खामि—स्या० ।
१३ कोसोहितवत्थगुह—स्या० । १४ पटिमस्स—स्या० ।

- २७८ “तस्साह लक्खणे दिस्वा, परिपुण्णे सब्बञ्जने ।
बुद्धो ति निट्ठ गत्त्वान, सह सिस्सेहि पव्वजि ॥ B 376
- २७९ “सतेहि तीहि सहितो, पव्वजि अतगारिय ।
अद्धमासे असम्पत्ते, सब्बे पताम्ह^१ निब्बुति ॥
- २८० “एकतो कम्म कत्त्वान, पुञ्चक्खेत्ते अनुत्तरे ।
एकतो ससरित्त्वान, एकतो विनिवत्तयु ॥ 5
- २८१ “गोपानसियो दत्त्वान, पूगधम्मे वसि^२ अह ।
तेन कम्मेन सुकतेन, अट्ठ हेतू लभामह ॥
- २८२ “दिसासु पूजितो होमि, भोगा च अमिता मम ।
पतिट्ठा होमि सब्बेस, तासो मम न विज्जति ॥ 10
- २८३ “ब्याधयो मे न विज्जन्ति, दीघायु पालयामि च ।
सुखमच्छविको होमि, आवासे^३ पत्थिते वसे^३ ॥
- २८४ “अट्ठ गोपानसी दत्त्वा, पूगधम्मे वसि अह ।
पटिसम्भदारहत्तञ्च, एत मे अपरट्ठम ॥
- २८५ “सब्बवोसितवोसानो, कतकिच्चो अनासवो ।
अट्ठगोपानसी नाम, तव पुत्तो महासुनि ॥ 15
- २८६ “पञ्च थम्भानि दत्त्वान, पूगधम्मे वसि अह ।
तेन कम्मेन सुकतेन, पञ्च हेतू लभामह ॥
- २८७ “अचलो होमि मेत्ताय, अनूनङ्गो^४ भवामह^५ ।
आदेय्यवचनो होमि, न धसेमि यथा अह ॥ 20
- २८८ “अभन्त होति मे चित्त, अखिलो^५ होमि कस्सचि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, विमलो होमि सासने ॥
- २८९ “सगारवो सप्पतिस्सो, कतकिच्चो अनासवो ।
सावको ते महावीर, भिक्खु त वन्दते मुनि ॥ R 372
- २९० “कत्वा सुकतपल्लङ्क, सालाय पञ्चपेसह ।
तेन कम्मेन सुकतेन, पञ्च हेतू लभामह ॥ 15

१ पत्तम्ह—स्या० । २ वसी—सी० । ३-३ आवासे पत्तिस्से—स्या० ।

४-४ अनून भोगवामह—स्या० । ५ अचलो—रो० ।

B 377

२९१ “उच्चे कुले पजायित्वा,^१ महाभोगो भवामह ।
सब्बसम्पत्तिको होमि, मच्छेर मे न विज्जति ॥

२९२ “गमने पत्थिते मय्ह, पल्लङ्को उपतिट्ठति ।
सह पल्लङ्कसेट्ठेन, गच्छामि मम पत्थित ॥

5

२९३ “तेन पल्लङ्कदानेन, तम सब्ब विनोदयि ।
सब्बाभिञ्जाबलप्पत्तो, थेरो वन्दति त मुनि^२ ॥

२९४ “परकिच्च-त्तकिच्चानि, सब्बकिच्चानि सार्धयि ।
तेन कम्मेन सुकतेन, पार्विस अभय पुर ॥

२९५ “परिनिट्ठितसालम्हि, परिभोगमदासह ।
तेन कम्मेन सुकतेन, सेट्ठत अज्झपागतो ॥

10

२९६ “ये केचि दमका लोके, हत्थिअस्से दमेन्ति ये^३ ।
करित्वा^४ कारणा नाना, दारुणेन दमेन्ति ते ॥

२९७ “न हेव त्व महावीर, दमेसि नरनारियो ।
अदण्डेन असत्थेन, दमेसि उत्तमे दमे ॥

15

२९८ “दानस्स वण्णे कित्तेन्तो, देसनाकुसलो मुनि ।
एकपञ्च कथेन्तो व^५, बोधेसि तिसते मुनि ॥

२९९ “दन्ता मय सारथिना, सुविमुत्ता अनासवा ।
सब्बाभिञ्जाबलपत्ता, निब्बुता उपधिवक्खये ॥

३०० “सतसहस्सितो कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।
अतिक्कन्ता भया सब्बे, सालादानस्सिद^६ फल ॥

20

३०१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

३०२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३०३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सेलो सपरिसो^७ भगवतो सन्तिके^८ इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१ पज यामि—स्या० । २ मुने—स्या० । ३ ते—स्या० । ४ कारेत्वा—स्या० ।
५, कथेन्तो च — स्या० । ६ सालदानस्सिद—स्या० । ७ ७ थेरो—सी० ।

३ सम्बुद्धिकृत्तैरपदानं

- ३०४ “कणिकार व जलित^१, दीपखख व उज्जल^२ ।
ओसर्धि व विरोचन्त, विज्जुत^३ गगने^३ यथा ॥
- ३०५ “असम्भीत अनुत्तासि^४, मिगराज व केसार् ।
आणालोक पकासेन्त, मद्दन्त तिथिये गणे ॥
- ३०६ “उद्धरन्त इम लोक, छिद्दन्त सब्बससय ।
गज्जन्त^५ मिगराज व, अद्दस लोकनायक ॥
- ३०७ “जटाजिनधरो आसि, ब्रह्मा^६ उज्जु पतापवा ।
वाकचीर गहेत्वान, पादमूले अपत्थरि^७ ॥
- ३०८ “काळानुसारिय गय्ह, अनुलिम्पि तथागत ।
सम्बुद्धमनुलिम्पेत्वा^८, सन्थवि लोकनायक ॥
- ३०९ “समुद्धरसिम लोक, ओघत्तिण्ण^९ महामुनि ।
आणालोकेन जोतेसि, नावट^{१०} आणमुत्तम ॥
- ३१० “धम्मचक्क पवत्तेसि, मद्दसे परतिथिये ।
उसभो जितसङ्गामो, सम्पकम्पेसि मेदिनि^{११} ॥
- ३११ “महासमुद्दे ऊमियो^{१२}, वेलन्तम्हि पभिज्जरे ।
तथेव तव आणम्हि, सब्बदिट्ठी पभिज्जरे^{१३} ॥
- ३१२ “सुखुमच्छिकजालेन, सरम्हि सम्पतानिते ।
अन्तोजालिकता^{१४} पाणा, पीळिता होन्ति तावदे ॥
- ३१३ “तथेव तिथिया लोके, पुयुपासण्डनिस्सिता^{१५} ।
अन्तोआणवरे तुय्ह, परिवत्तन्ति मारिस ॥

B ३७८,
R ३२३

5

10

15

20

१ जोतन्त—सी० । २ जोतित—स्या० । ३-३ विज्जुव०—स्या०, विज्जु
अब्भघने—रो० । ४ अनुत्तासि—सी०, स्या० । ५ असम्भीत—स्या० । ६ ब्रह्मा—स्या० ।
७ अवत्थरि—स्या० । ८ सम्बुद्ध उपलिम्पित्वा—स्या० । ९ ओघत्तिणो—स्या० ।
१० पवर—स्या०, वजिर—रो० । ११ मेदिनि—सी० । १२ उम्मीव—स्या० ।
१३ पभिज्जति—स्या० । १४ ०जालगता—सी०, ०जालिगता—स्या० । १५ मुब्बहा
सच्चविनिस्सटा—स्या० ।

B 379

R 324

5

10

15

20

- ३१४ “पतिट्ठा^१ वुड्हत ओघे, त्व हि नाथो अबन्धुन ।
भयट्ठितान^२ सरण, मुत्तित्थीन परायण^३ ॥
- ३१५ “एकवीरो^३ असदिसो, मेत्ताकरुणसञ्चयो^४ ।
असमो^५ सुसमो सन्तो^६, वसी तादी जितञ्जयो^६ ॥
- ३१६ “धीरो विगतसम्मोहो, अनेजो^७ अकथकथो ।
तुसितो^८ वन्तदोसोसि, निम्मलो सयतो^९ सुचि ॥
- ३१७ “सङ्गातिगो^{१०} हतमदो^{१०}, तेविज्जो तिभवन्तगो ।
सीमातिगो धम्मगरु, गतत्थो^{११} हितवब्भुतो^{११} ॥
- ३१८ “तारको त्व यथा नावा, निधीवस्सासकारको ।
असम्भीतो यथा सीहो, गजराजा व दप्पितो^{१२} ॥
- ३१९ “थोमेत्वा दसगाथाहि, पदुमुत्तर महायस^{१३} ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, तुण्ही अट्ठासह तदा ॥
- ३२० “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
भिक्षुसङ्घे ठितो सत्था, इमा गाथा अभासथ ॥
- ३२१ ‘यो मे सीलञ्च जाणञ्च^{१४}, सद्धम्मञ्चापि वण्णयि^{१४} ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३२२ सट्ठि^{१५} कप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
अञ्जे देवेभिभवित्वा^{१६}, इस्सर कारयिस्सति ॥
- ३२३ सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्सति ॥
- ३२४ पब्बजित्वान कायेन, पापकम्म विवज्जिय ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो’ ॥

१ पतिट्ठाव—स्या० । २-२ भयट्ठितान सरणो मत्तत्थीन परायणो—स्या० ।
३ एकचरो—स्या० । ४ ०सञ्जुतो—स्या० । ५-५ सुसीलो असमो सन्तो—
सी०, पब्बवायुत्तवागो च—स्या० । ६ गुणालयो—स्या० । ७ अनेजो—स्या० ।
८ वुसितो—सी०, तुस्सितो—स्या० । ९ पयतो—सी० । १०-१० सङ्गातीतो
गतमदो—स्या०, रो० । ११-११ कतत्थो हितवप्पथो—सी०, ततत्थो हितवप्पको—स्या० ।
१२ दम्मितो—स्या०, रो० । १३ महामुनि—स्या० । १४-१४ धम्मचापि
पक्कित्तयो—सी०, पञ्च च धम्मचापि पक्कित्तयि—स्या० । १५ सट्ठी—स्या० ।
१६, ०अभिभोत्वा—सी० ।

- ३२५ “यथापि^१ मेघो थनय, तप्पेति मेदिनि^२ इम ।
तथेव त्व महावीर, धम्मेन तप्पयी मम ॥
- ३२६ “सील पञ्चञ्च धम्मञ्च, थवित्वा लोकनायक ।
पतोमिह परम सन्ति^३, निब्बान पदमच्चुत ॥
- ३२७ “अहो नूनं^४ स भगवा, चिर तिट्ठेय्य चक्खुमा ।
अञ्जातञ्च विजानेय्यु, फुसेय्यु^५ अमत पद ॥
- ३२८ “अय मे पच्छिमा जाति, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- ३२९ “सतसहस्सितो कप्पे, य बुद्धमभियोमयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, कितनाय इद फल ॥
- ३३० “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिकखीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ३३१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३३२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 380

10

R 325

इत्थ सुद आयस्मा सब्बकित्तिको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. मधुदायकत्थेरअपदानं

- ३३३ “सिन्धुया नदिया तीरे, सुकतो अस्समो मम ।
तत्थ वाचेमह सिस्से, इतिहास सलक्खण ॥
- ३३४ “धम्मकामा विनीता ते, सोतुकामा सुसासन ।
छळङ्गे पारमिप्पत्ता, सिन्धुकूले वसन्ति ते ॥
- ३३५ “उप्पातगमने^६ चेव, लक्खणेसु च कोविदा ।
उत्तमतथ गवेसन्ता, वसन्ति विपिने^७ तदा ॥

15

20

१ यथा च—स्या० । २ मेदिनि—स्या० । ३ स त—स्या० । ४ अपि नूने—
सो० । ५, पसेय्य—स्या० । ६ उप्पादागमने—स्या० । ७, पवने—सो०, स्या० ।

- ३३६ "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।
अम्हाक अनुकम्पन्तो, उपागच्छि विनायको ॥
- ३३७ "उपागत महावीर, सुमेध लोकनायक ।
तिणसन्थारक कत्वा, लोकजेट्टस्सदासह ॥
- B ३३८ "विपिनातो मधु गय्ह, बुद्धसेट्टस्सदासह ।
सम्बुद्धो परिभुञ्जित्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- ३३९ 'यो त अदासि मधु मे, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३४० इमिना मधुदानेन, तिणसन्थारकेन च ।
तिस कप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ॥
- ३४१ तिस कप्पसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन^१, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ३४२ तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- 15 ३४३ देवल्लोका इधागन्त्वा, मातुकुच्छि^२ उपागते^३ ।
मधुवस्स^३ पवस्सित्थ, छादय मधुना महि^४ ॥
- ३४४ "मयि^५ निक्खन्तमत्तम्हि, कुच्छिया^६ च सुदुत्तरा ।
तत्रापि मधुवस्स मे, वस्सते निच्चकालिक ॥
- R ३४५ "अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बाजि अतगारिय ।
लाभी अन्नस्स पानस्स, मधुदानस्सिद फल ॥
- 20 ३४६ "सब्बकामसमिद्धोह, भवित्वा देवमानुसे ।
तेनेव मधुदानेन, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥
- ३४७ "वुट्ठम्हि देवे चतुरङ्गुले तिणे,
सम्पुप्फिते^७ धरणीरुहे सञ्छन्ने^८ ।
25 सुञ्जे घरे मण्डपरुक्खमूलके,
वसामि निच्च सुखितो अनासवो ॥

१ नामेन—सी०, स्या० । २ मातुकुच्छिह्मपागतो—स्या० । ३ मधुवस्सो—स्या० ।
४ मम—स्या०, रो० । ५ कुम्भिया—स्या०, रो० । ६ सुपुप्फिते—स्या० ।
७, वप्पसे—स्या० ।

- ३४८ “मज्झे^१ महन्ते हीने च^१, भवे^२ सब्बे अतिकर्म्मि^३ ।
अज्ज मे आसवा खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ३४९ “तिस कप्पसहस्सम्हि, य दानमर्दादि तदा ।
दुर्गति नाभिजानामि, मधुदानस्सिद फल ॥
- ३५० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिकवीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ३५१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३५२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 382

इत्थ सुद आयस्मा मधुदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ पदुमकूटागारियत्थेरअपदानं

- ३५३ “पियदस्सी नाम भगवा, सयम्भू लोकनायको ।
विवेककामो सम्बुद्धो, समाधिकुसलो मुनि ॥
- ३५४ “वनसण्ड समोगय्ह, पियदस्सी महामुनि ।
पसुकूल पत्थरित्वा, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
- ३५५ “मिगलुद्दो पुरे आसि, अरञ्जे^३ कानने अह ।
पसद मिगमेसन्तो आहिण्डामि अह तदा ॥
- ३५६ “तत्थदस्ससि सम्बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ।
पुप्फित सालराज व, सतरसि व उगगत ॥
- ३५७ “दिस्वानह^४ देवदेव, पियदस्सि. महायस ।
जातस्सर समोगय्ह, पदुम आहारि तदा ॥

10

15

१-१ मज्जे मय्ह भवा अस्सु-स्या०, रो० । २-२ ये भवे समतिकर्म्मि-स्या०, रो० ।

३, विपिने-सी०, इरिने-स्या० । ४ दिस्वानाह-स्या० ।

- ३५८ “आहरित्वान पदुम, सतपत्त मनोरम ।
कूटागार करित्वान, छादयि पदुमेनह ॥
- R 327 ३५९ “अनुकम्पको कारुणिको, पियदस्सी महामुनि ।
सत्तरत्तिन्दिव^१ बुद्धो, कूटागारे वसी जिनो ॥
- 5 ३६० “पुराण छड्डयित्वान, नवेन छादयि अह ।
अञ्जलि पग्गहेत्वान, अट्ठासि तावदे अह ॥
- B 383 ३६१ “वुट्ठित्वा समाधिम्हा, पियदस्सी महामुनि ।
दिस^२ अनुविलोकेन्तो, निसीदि लोकनायको ॥
- ३६२ “तदा सुदस्सनो नाम, उपट्ठाको महिद्धिको ।
चित्तमञ्जाय बुद्धस्स, पियदस्सिस्स सत्थुनो ॥
- 10 ३६३ “असीतिया सहस्सेहि, भिक्खूहि परिवारितो ।
वनन्ते सुखमासीन, उपेसि लोकनायक ॥
- ३६४ “यावता वनसण्डम्हि, अधिवत्था च देवता ।
बुद्धस्स चित्तमञ्जाय, सब्बे सन्निपतु तदा ॥
- 15 ३६५ “समागतेसु यक्खेसु, कुम्भण्डे सहरक्खसे ।
भिक्खुसङ्घे च सम्पत्ते, गाथा पब्याहरी^३ जिनो ॥
- ३६६ ‘योम सत्ताह पूजेसि, आवास च अकासि मे ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३६७ सुदुद्दस सुनिपुण, गम्भीर सुप्पकासित ।
आणेन कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- 20 ३६८, चतुद्दसानि कप्पानि, देवरज्ज करिस्सति ।
कूटागार महन्तस्स^४, पद्मपुप्फेहि^५ छादित ॥
३६९. आकासे धारयिस्सति, पुप्फकम्मस्सिद^६ फल ।
चतुब्बीसे^७ कप्पसते, वोक्किण ससरिस्सति ॥
- 25 ३७० तत्थ पुप्फमय ब्यम्ह, आकासे धारयिस्सति ।
यथा पेदुमपत्तम्हि, तोय न उपलिम्पति ॥

१ सत्तरत्तिन्दिवे—स्या० । २ दिसा—सी०, स्या० । ३ माब्याहरी—सी०,
सब्याहरी—स्या० । ४ ब्रह्मन्तस्स—सी०, स्या० । ५ पदुमपुप्फेहि—सी०, स्या० ।
६ पुब्बकम्मस्सिद—स्या० । ७, चतुद्दसे—स्या० ।

३७१ तथेवीमस्स जाणम्हि, किलेसा नोपलिम्परे ।
मनसा विनिवट्ठेत्वा, पञ्च नीवरणे अय ॥

३७२ चित्त जनेत्वा नेक्खम्मे^१, अगारा पब्बजिस्सति ।
ततो पुप्फमये^२ ब्यम्हे, धारेन्ते^३ निक्खमिस्सति ॥

३७३ रुक्खमूले वसन्तस्स, निपकस्स सतीमतो ।
तत्थ पुप्फमय ब्यम्ह, मत्थके धारयिस्सति ॥

5

३७४ चीवर पिण्डपात च, पच्चय सयनासन ।
दत्तवान^४ भिक्खुसङ्घस्स, निब्बायिस्सतिनासवो^५ ॥

B 384

३७५ “कूटागारेन चरता^६, पब्बज्ज अभिनिक्खमि^७ ।
रुक्खमूले वसन्तम्पि^८, कूटागार धरीयति ॥

10

३७६ “चीवरे पिण्डपाते च, चेतना मे न विज्जति ।
पुञ्जकम्मेन सयुत्तो, लभामि परिनिट्ठित ॥

R 328

३७७ “गणनातो असङ्खेय्या, कप्पकोटी बहू मम ।
रित्तका ते अतिकन्ता, पमुत्ता^९ लोकनायका ॥

३७८ “अट्टारसे कप्पसते, पियदस्सी विनायको ।
तमह पयिरुपासित्वा, इम योनि उपागतो ॥

15

३७९ “इध^{१०} पस्सामि^{११} सम्बुद्ध, अनोम नाम चक्खुम ।
तमह उपगन्त्वान, पब्बजि अनगारिय ॥

३८० “दुक्खस्सन्तकरो बुद्धो, मग्ग मे देसयी जिनो ।
तस्स धम्म सुणित्वान, पत्तोम्हि अचल पद ॥

20

३८१ “तोसयित्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

३८२ “अट्टारसे कप्पसते, य बुद्धमभिपूजयि ।
दुर्गाति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥

१. निक्खम्मे—स्या० । २-२ पुप्फमय ब्यम्ह, धारेन्त—स्या० । ३ ददित्वा—
स्या० । ४ चरणा—सी०, रो०, चरिते—स्या० । ५ अभिनिक्खमि—स्या० ।
६ वसन्तम्हि—सी० । ७ सुमुत्ता—स्या० । ८-८ इधदस्सामि—सी०, तमहस्सामि—स्या० ।

- ३८३ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
३८४, “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
३८५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमकूटागारियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६ बाकुलत्थेरअपदानं^१

- B 385   5   ३८६ “हिमवन्तस्साविदूरे, सोभितो नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मय्ह, सकसिस्सेहि मापितो ॥
३८७ “मण्डपा च बहू तत्थ, पुप्फिता सिन्दुवारका^२ ।
कपित्था च बहू तत्थ, पुप्फिता^३ जीवजीवका^३ ॥
३८८ “निग्गुण्डियो बहू तत्थ, बदरामलकानि^४ च ।
फाससका अलाबू च, पुण्डरीका च पुप्फिता ॥
10   ३८९ “आळका^५ बेलुवा तत्थ, कदली मातुलुङ्गका ।
महानामा बहू तत्थ, अज्जुना च पियङ्गुका ॥
R 829   ३९० “कोसम्भा सळला^६ निम्बा^६, निग्रोधा च कपित्थना ।
एदिसो अस्समो मय्ह, ससिस्सोह तर्हि वसि ॥
15   ३९१ “अनोमदस्सी भगवा, सयम्भू लोकनायको ।
गवेस पटिसल्लान, ममस्सममुपागमि ॥
३९२ “उपेतम्हि^७ महावीरे, अनोमदस्सिमहायसे^७ ।
खणेन लोकनाथस्स, वाताबाधो समुट्ठहि ॥

१ बकुलत्थेरापदान - सी०, स्या० । २ सिन्दुवारिता—स्या० । ३-३ चम्पका नागकेतका—स्या० । ४ बदरामलकापि—स्या० । ५ अळका—स्या० । ६-६ ०सल्लानीपा—सी०, कोसुम्भा सल्लानीपा—स्या०, कोसुम्भा०—रो० । ७-७ उपेतश्च महावीर अनोमदस्सि महायस—स्या० ।

- ३९३ “विचरन्तो अरञ्जम्हि, अद्दस लोकनायक ।
उपगन्त्वान सम्बुद्ध, चक्खुमन्त महायस ॥
- ३९४ “इरियञ्चापि^१ दिस्वान, उपलक्खेसह तदा ।
अससय^२ हि बुद्धस्स, ब्याधि नो उदपज्जथ ॥
- ३९५ “खिप्प अस्सममागिञ्छ, मम सिस्सान सन्तिके ।
भेसज्ज कत्तुकामोह, सिस्से^३ आमन्तायि तदा ॥
- ३९६ “पटिस्सुणित्वान^४ मे वाक्य, सिस्सा सब्बे सगारवा ।
एकज्झ सन्निपत्तिसु, सत्थुगारवता मम ॥
- ३९७ “खिप्प पब्बतमारुह, सब्बोसधमहासह^५ ।
पानीययोग^६ कत्त्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
- ३९८ “परिभुत्ते महावीरे, सब्बञ्जुलोकनायके ।
खिप्प वातो वूपसमि, सुगतस्स महेसिनो ॥
- ३९९ “पस्सद्ध दरथ दिस्वा, अनोमदस्सी महायसो ।
सकासने निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ४०० ‘यो मे पादासि^७ भेसज्ज, ब्याधि च समयी मम ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ४०१ ‘कप्पसतसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
वादिते तूरिये तत्थ, मोदिस्सति सदा अय ॥
- ४०२ ‘मनुस्सलोकमागन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सहस्सकखत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ४०३ ‘पञ्चपञ्चासकप्पम्हि, अनोमो^८ नाम खत्तियो ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स^९ इस्सरो ॥
- ४०४ ‘सत्तरतनसम्पत्तो, चक्कवत्ती महब्बलो ।
तावर्तिसेपि^{१०} खोभेत्वा, इस्सर कारयिस्सति ॥

5

10

B 896

15

20

१ इरियापथञ्च—स्या० । २ निस्ससय—स्या० । ३ सिस्स—स्या० ।

४ पटिस्सुणित्वा—सी०, पटिस्सुणित्वान—स्या० । ५ सब्बोसधमकासह—स्या० ।

६ पानीययोग—सी० । ७ अदासि—स्या० । ८ अनोमि—स्या० । ९ जम्बु-
दीपस्स—स्या० । १० तावर्तिसेहि—स्या० ।

R 330

४०५ 'देवभूतो मनुस्सो वा, अप्पाबाधो भविस्सति ।
परिग्गह^१ विवज्जेत्वा, ब्याधि^२ लोके तरिस्सति ॥

४०६ 'अपरिमेय्ये इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

5

४०७ 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

४०८. 'किलेसे झापयित्वान, तण्हासोत तरिस्सति ।
बाकुलो^३ नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥

10

४०९ 'इद सब्ब अभिञ्जाय, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेस्सति' ॥

४१० "अनोमदस्सी भगवा, सयम्भू लोकनायको ।
विवेकानुविलोकेन्तो, ममस्सममुपागमि ॥

B 387

४११ "उपागत महावीर, सब्बञ्चु लोकनायक ।
सब्बोसधेन तप्पेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

15

४१२ "तस्स मे सुकत कम्म, सुखेत्ते बीजसम्पदा ।
खेपेतु नेव सक्कोमि, तदा हि सुकत मम ॥

४१३ "लाभा मम सुलद्ध मे, योह अद्दक्खि नायक ।
तेन कम्मावसेसेन, पत्तोम्हि अचल पद ॥

20

४१४ "सब्बमेत^१ अभिञ्जाय, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥

४१५ "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, य कम्ममकारि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भेसब्बस्स इद फल ॥

४१६ "किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा^४ परिकखीणा,^५ नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१ परिवाह—स्या० । २ व्याधि—सी० । ३ वक्कुलो सी०, स्या० ।
४-४ सब्बासव परिकखीणो—स्या० ।

४१७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

४१८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा बाकुलो^१ येरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

७. गिरिमानन्दत्थेरअपदानं

४१९ “भरिया मे कालङ्कता,^२ पुत्तो सीवथिक गतो ।

माता^३ पिता मता भाता, एकचित्तम्हि^३ ड्य्हरे ॥

४२० “तेन सोकेन सन्तत्तो, किसो पण्डु अहोसह ।

चित्तक्खेपो^४ च^५ मे आसि, तेन सोकेन अट्टितो ॥

४२१ “सोकसल्लपरेतोह,^६ वनन्तमुपसङ्गमि ।

पवत्तफल भुञ्जित्वा, खखमूले वसामह ॥

४२२ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, दुक्खस्सन्तकरो जिनो ।

ममुद्धरितुकामो सो, आगञ्छि मम सन्तिक^७ ॥

४२३ “पदसद् सुणित्वान, सुमेवस्स महेसिनो ।

पग्गहेत्वानह सीस, उल्लोकेसि^८ महामुनि ॥

४२४ “उपागते^९ महावीरे,^९ पीति मे उदपज्जथ ।

तदासिमैकग्गमनो, दिस्वा त लोकनायक ॥

४२५ “सति पटिलभित्वान, पण्णमुट्ठिमदासह ।

निसीदि भगवा तत्थ, अनुकम्पाय चक्खुमा ॥

४२६ “निसज्ज तत्थ भगवा, सुमेधो लोकनायको ।

धम्म मे कथयी बुद्धो, सोकसल्लविनोदन ॥

४

R 331

B 383

10

15

१ बाकुलो—सी०, स्या० । २ कालकता—सी० । ३-३ माता पिता च भाता च
एकचित्तम्हि—सी०, माना पिता च भाता च०—स्या० । ४-४ चित्तक्खेपञ्च—स्या० ।
५ अट्टितो—स्या० । ६ ० परेतोपि—स्या० । ७ सन्तिके—सी०, स्या० ।
८, ओलोकेसि—स्या० । ९-९, उपगञ्छि महावीरो—सी०, उपगञ्छि महावीरो—स्या० ।

- ४२७ 'अनब्धिता^१ ततो आगु^२, अननुञ्जाता^३ इतो गता ।
यथागता तथा गता, तत्थ का परिदेवना ॥
- ४२८ 'यथापि पथिका^३ सत्ता, वस्समानाय बुद्धिया ।
सभण्डा^४ उपगच्छन्ति, वस्सस्सापतनाय^५ ते ॥
- ५ ४२९ 'वस्से च ते ओरमिते, सम्पयन्ति यदिच्छक ।
एव माता पिता तुय्ह, तत्थ का परिदेवना ॥
- ४३० 'आगन्तुका पाहुनका, चलितेरितकम्पिता^६ ।
एव माता पिता तुय्ह, तत्थ का परिदेवना ॥
- ४३१ 'यथापि उरगो जिण्ण, हित्वा गच्छति स तच्च ।
१० एव माता पिता तुय्ह, स तनु इध हीयरे'^७ ॥
४३२. 'बुद्धस्स गिरमञ्जाय, सोकसल्ल विवर्जयि ।
पामोज्ज^८ जनयित्वान, बुद्धसेट्ठ अवन्दह^९ ॥
- ४३३ "वन्दित्वान महानाग, पूजयि^{१०} गिरिमञ्जरि^{१०} ।
दिब्बगन्ध^{११} सम्पवन्त^{११}, सुमेध लोकनायक ॥
- १५ ४३४ "पूजयित्वान सम्बुद्ध, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
अनुस्सर गुणग्गानि, सन्थवि लोकनायक ॥
- ४३५ "नित्तिण्होसि^{१२} महावीर, सब्बञ्जु लोकनायक^{१३} ।
सब्बे सत्ते उद्धरसि^{१४}, आपेन त्व महामुने ॥
- ४३६ "विमर्ति द्वेञ्जक वापि, सञ्चिन्दसि महामुने^{१५} ।
२० पटिपादेसि मे मग्ग, तव आपेन चक्खुम ॥
- ४३७ "अरहा वसिपत्ता^{१६} च, छल्लभिञ्जा महिद्धिका ।
अन्तलिक्खचरा धीरा, परिवारेन्ति तावदे ॥

B ३८९
R ३३२

१ अनब्धिता—स्या० । २-२ आगा नानुञ्जाता—स्या० । ३ पत्तिका—स्या० ।
४ सभत्ते—स्या० । ५ वस्साय०—स्या० । ६ चलितेरितकम्पिका—स्या० । ७ हिद्यरे—स्या० ।
८ पामुज्ज—स्या० । ९ अवन्दह—सी० । १०-१० गिरिमञ्जरिमपूजयि—सी०, स्या० ।
११-११ दिब्बगन्धेन सम्पन्न—सी०, स्या० । १२ नित्तण्होसि—सी०, वित्तण्होसि—स्या० ।
१३ लोकनायको—स्या०, रो० । १४ उद्धरसि—स्या० । १५ महामुनि—सी० ।
१६ सिद्धिपत्ता—सी०, स्या० ।

- ४३८ "पटिपन्ना च सेखा च, फलट्ठा सन्ति सावका ।
सूरोदयेव पदुमा, पुप्फन्ति तव सावका ॥
- ४३९ "महासमुद्दोवक्खोभो^१, अतुलोपि^२ दुरुत्तरो ।
एव जाणेन सम्पन्नो, अप्पमेय्योसि चक्खुम ॥
- ४४० "वन्दित्वाह लोकजिन, चक्खुमन्त महायस । 5
पुथु^३ दिसा^३ नमस्सन्तो, पटिकुटिको अगच्छह ॥
- ४४१ "देवलोका चवित्वान, सम्पजानो पतिस्सतो ।
ओक्कमि मातुया कुच्छि, सन्धावन्तो भवाभवे ॥
- ४४२ "अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बजि अतगारिय ।
आतापी निपको ज्ञायी^३, पटिसल्लानगोचरो ॥ 10
- ४४३ "पधान पदहित्वान, तोसयित्वा महामुत्ति^३
चन्दोवब्भघना मुत्तो, विचरामि अह सदा ॥
- ४४४ "विवेकमनुयुत्तोमिह, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्चाय, विहरामि अनासवो ॥
- ४४५ "तिस कप्पसहस्समिह, य बुद्धमभिपूजयि । 15
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४४६ "किंनेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ४४७ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४४८ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥ 20 B 390

इत्थ सुदं आयस्मा गिरिमानन्दो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१. यथा समुद्दो वक्खोभो, अतुलो च—सी० । २-२ चतुहिसा—स्या० ।

३. चापि—स्या० ।

८. सल्लमण्डपियत्थेरअपदानं

- R 333 ४४९. "निब्बुते ककुसन्धम्हि, ब्राह्मणम्हि वुसीमति^१ ।
गहेत्वा सल्ल माल, मण्डप कारयि अह ॥
४५०. "तावत्तिसगतो सन्तो, लभामि ब्यम्हमुत्तम ।
अञ्जे देवेतिरोचामि^२, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
४५१. "दिवा वा यदि वा रत्ति, चङ्कमन्तो ठितो चह ।
छन्नो सल्लपुप्फेहि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
४५२. "इमस्मियेव कप्पम्हि, य बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फलं ॥
४५३. "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- 10 ४५४. "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
४५५. "पटिसम्भदा चतस्सो • पे कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा सल्लमण्डपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. सब्बदायकत्थेरअपदानं

४५६. "महासमुद् ओगय्ह, भवन मे सुनिम्मित ।
सुनिम्मिता पोक्खरणी, चक्कवाकपकूजिता^३ ॥
४५७. "मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।
15 नदी च सन्दते तत्थ, सुपतित्था मनोरमा ॥
- B 391 ४५८. "मच्छकच्छपसञ्छन्ना, नानादिजसमोत्थता^४ ।
मयूरकोञ्चाभिरुदा, कोकिलादीहि वग्गुहि ॥

१. वुसीमते—स्या० । २. देवेअभिभोमि—स्या० । ३. चक्कवाकूपकूजिता—सी,
चक्कवाकूप कूजिता—स्या० । ४. नानामिगसमोत्थता—स्या० ।

- ४५९ "पारेवता रविहसा च^१, चक्कवाका नदीचरा ।
दिन्दिभा साळिका चेत्य, पम्पका^२ जीवजीवका ॥
- ४६० "हसाकोआपि^३ नदिता^३, कोसिया पिङ्गला^४बह ।
सत्तरतनसम्पन्ना, मणिमुत्तिकवालुका ॥
- ४६१ "सब्वसोण्णमया रुक्खा, नानागन्धसमेरिता । 5
उज्जोतेन्ति दिवारत्ति, भवन सब्बकालिक ॥
- ४६२ "सट्ठि तूरियसहस्सानि, साय पातो पवज्जरे । R 334
सोळसित्थिसहस्सानि, परिवारेन्ति म सदा ॥
४६३. "अभिनिक्खम्म भवना, सुमेध लोकनायक ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दयि^५ त महायस ॥ 10
- ४६४ "सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, ससङ्घ^६ त निमन्तयि ।
अधिवासेसि सो धीरो, सुमेधो लोकनायको ॥
- ४६५ "मम धम्मकथ कत्वा, उय्योजेसि महामुनि ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, भवन मे उपागमि ॥
- ४६६ "आमन्तयि परिजन, सब्बे सन्निपताय वो । 15
पुब्बण्हसमय बुद्धो, भवन आगमिस्सति ॥
- ४६७ "लाभा अम्ह सुलद्ध^७नो, ये वसाम तवन्तिके ।
मयम्पि बुद्धसेट्ठस्स, पूज कस्साम सत्थुनो ॥
- ४६८ "अन्नपान पट्टपेत्वा, काल आरोचयि अह ।
वसीसतसहस्सेहि, उपेसि लोकनायको ॥ 20
- ४६९ "पञ्चङ्गिकेहि^८ तूरियेहि^८, पच्चुग्गमनमकासह ।
सब्वसोण्णमये^९ पीठे, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
- ४७० "उपरिच्छदन आसि, सब्वसोण्णमय तदा ।
बीजनियो^{१०} पवायन्ति, भिक्खुसङ्घस्स अन्तरे ॥

१ सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । २ पम्पका—सी०, चप्पका—स्या० ।

३-३. कोआभिनिदिता—सी०, कोआभिनिदिका—स्या० । ४ सिङ्गला—स्या० ।

५ वन्दिय—स्या० । ६ ससिस्स—स्या०, रो० । ७ सुलद्धा—स्या० ।

८-८. ०तूरियेहि—सी०, सङ्गीतेहि तूरियेहि—स्या० । ९ सब्वसोवण्णमये—सी० ।

१० बीजनियो—सी०, स्या० ।

- B ३९२ ४७१ "पहूतेनन्नपानेन, भिक्खुसङ्घमतप्पयि ।
पच्चेकदुस्सयुगले, भिक्खुसङ्घस्सदासह ॥
- ४७२ "य वदन्ति सुमेघो ति, लोकाहुतिपटिग्गह^१ ।
भिक्खुसङ्घे निमीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ५ ४७३ 'यो मे^२ अन्नेन^३ पानेन, सब्बे इमे च तप्पयि^३ ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ४७४ अट्टारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सकखत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ४७५ उपपज्जति^४ य योनिं, देवत अथ मानुस ।
१० सब्बदा सब्बसोवण्ण, छदन धारयिस्सति ॥
- ४७६ तिस कप्पसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोतेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- R ३ ५ ४७७ तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- १५ ४७८ भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सीहनाद नदिस्सति ।
चित्तके छत्त धारेन्ति, हेट्ठा छत्तमिह ड्य्हथ^५ ॥
- ४७९ "सामञ्जं मे अनुप्पत्त, किलेसा झापिता मया^५ ।
मण्डपे रुक्खमूले वा, सन्तापो मे न विज्जति ॥
- ४८० "तिस कप्पसहस्समिह, य दानमर्दादि तदा ।
२० दुग्गति नाभिजानामि, सब्बदानस्सिद फल ॥
- ४८१ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४८२ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४८३ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा सब्बदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ ० पटिगाहो—स्या० । २ म—सो० । ३-३ ० तप्पयि—सी०, अन्नञ्च
पातञ्च सब्बमेतेन तप्पयि—स्या० । ४ उपगच्छति—सी० । ५ मम—सी० ।

१०. अजितत्थेरअपदानं

- ४८४ "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू । B. ३९४
अज्झोगाहेत्वा^१ हिमवन्त, निसीदि लोकनायको ॥
- ४८५ "नाह अहक्खि^२ सम्बुद्ध, नपि सद् सुणोमह ।
मम भक्ख^३ गवेसन्तो, आहिण्डामि वने अह^४ ॥
- ४८६ "तत्थदस्ससि^५ सम्बुद्ध, द्वितिसवरलक्खण । 5
दिस्वान वित्तिमापज्जि,^६ सत्तो को नामय भवे ॥
- ४८७ "लक्खणानि विलोकेत्वा, मम विज्ज अनुस्सरि ।
सुत हि मेत बुद्धान,^७ पण्डितान सुभासित ॥
- ४८८ "तेस यथा त वचन, अय बुद्धो भविस्सति ।
यनूनाह^८ सक्करेय्य, गतिं मे सोधयिस्सति ॥ 10
- ४८९ "क्खिप्प अस्सममागन्त्वा, मधुतेल गहि अह ।
कोलम्बक गहेत्वान, उपगच्छि विनायक^९ ॥
- ४९० "तिदण्डके गहेत्वान, अब्भोकासे ठपेसह ।
पदीप पज्जलित्वान, अट्ठक्खत्तु अवन्दह ॥
- ४९१ "सत्तरत्तिन्दिवं बुद्धो, निसीदि पुरिसुत्तमो । 15 R. ३३६
ततो रत्या विवसाने, बुद्धासि लोकनायको ॥
- ४९२ "पसन्नचित्तो सुमनो, सब्बरत्तिन्दिव^{१०} अह ।
दीप बुद्धस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ४९३ "सब्बे^{११} वना गन्धमया,^{११} पब्बते गन्धमादने ।
बुद्धस्स आनुभावेन, आगच्छु^{१२} बुद्धसन्तिके^{१२} ॥ 20
- ४९४ "ये केचि पुप्फगन्धासे, पुप्फिता धरणीरुहा ।
बुद्धस्स आनुभावेन, सब्बे सन्निपत्तु तदा ॥

१ अज्झोगाहेत्वा—सी०, स्या० । २ अहक्खि—स्या० । ३ भिक्ख—स्या० ।
४ तदा—सी० । ५ तत्थ दस्सामि—स्या० । ६ चित्तमापज्जि—सी०,
चित्तमापज्जि—स्या० । ७ बुद्धान—स्या० । ८ यन्नूनत—स्या० । ९ नरासभ—सी० ।
१० सत्तरत्तिन्दिव—सी० । ११-११ सब्बेगन्धा वनमया—स्या० । १२-१२. उपगच्छु
तदाजिन—सी०, आगच्छु बुद्धसन्तिके—स्या० ।

B 394

- ४९५ “यावता हिमवन्तमिह, नागा च गरुळा उभो ।
धम्मञ्च सोतुकामा ते, आगच्छु बुद्धसन्तिक ॥
- ४९६ “देवलो नाम समणो, बुद्धस्स अगसावको ।
वसीसतसहस्सेहि, बुद्धसन्तिकुपागमि ॥
- ५ ४९७ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ४९८ ‘यो मे दीप पदीपेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ४९९ ‘सट्ठि कप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
10 सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्खवती भविस्सति ॥

सोळसम भाणवार ।

- ५०० ‘छत्तिस्सक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
पथविय सत्तसत, विपुल रज्ज करिस्सति ॥
- ५०१ ‘पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
इमिना दीपदानेन, दिब्बचक्खु भविस्सति ॥
- 15 ५०२ ‘समन्ततो अट्ठकोस^१, पस्सिस्सति अय सदा ।
देवलोका चवन्तस्स, निब्बत्तन्तस्स जन्तुनो ॥
- ५०३ ‘दिवा वा यदि वा रत्ति, पदीप धारयिस्सति ।
जायमानस्स सत्तस्स^२, पुञ्चकम्मसमङ्गिनो ॥
- ५०४ ‘यावता नगर आसि^३, तावता जोतयिस्सति ।
20 उपपज्जति य योनि, देवत अथ मानुस ॥
- ५०५ ‘अस्सेव दीपदानस्स, अट्ठदीपफलेन हि^४ ।
न जयिस्सन्तिम^५ जन्तू^६, दीपदानस्सिद फल ॥
- B 397 ५०६ ‘कप्पमतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोतेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- 25 ५०७ ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
सन्वासवे परिञ्चाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

१ अट्ठकोस—सी० स्या० । २ सत्तस्स—स्या०, रो० । ३. होति—सी० ।
४. च—स्या० । ५-५ उपट्ठिस्सन्तिम जन्तु—स्या० ।

- ५०८ 'तोसयित्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
अजितो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥
५०९. "सट्ठि कप्पसहस्सानि, देवलोके रमि अह ।
तत्रापि मे दीपसत्त, जोतते निच्चकालिक^१ ॥
- ५१० "देवलोके मनुस्से वा, निद्धावन्ति पभा मम ।
बुद्धसेट्ठ सरित्वान, भिय्यो हास जनेसह ॥
- ५११ "तुसिताह चवित्वान, ओक्कमि मातुकुच्छिय^२ ।
जायमानस्स सन्तस्स, आलोको विपुलो अहु ॥
- ५१२ "अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बजि अनगारिय ।
बावरि उपसङ्कम्म, सिस्सत्त अज्झपागमि ॥
५१३. "हिमवन्ते वसन्तोह, अस्सोसि लोकनायक ।
उत्तमत्थ गवेसन्तो, उपगच्छि विनायक ॥
५१४. "दन्तो बुद्धो दमेतावी^३, ओघतिण्णो निरूपधि ।
निब्बान कथयी बुद्धो, सब्बदुक्खप्पमोचन ॥
- ५१५ "त मे आगमन सिद्ध, तोसितोह महामुनि ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासनं ॥
- ५१६ "सत्तसहस्सितो कप्पे, य दीपमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, दीपदानस्सिद फल ॥
- ५१७ "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
५१८. "स्वागत वत्त मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
५१९. "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

6

10

15

20

इत्थ सुद आयस्मा अजितो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१, सब्बकालिक—सी० । २ मातुकुच्छिया—स्या० । ३, दमेतापि—स्या० ।

तस्सुदानं

B 396

पिलिन्दवच्छो सेलो च, सब्बकित्ती^१ मधुददो^१ ।

कूटागारी बाकुलो च, गिरि सळलसव्हयो ॥

R 338

सब्बदो अजितो चेव, गाथायो गणिता इह^२ ।

सत्तानि पञ्च गाथान, वीसति च तदुत्तरी ति ॥

पिलिन्दवच्छवग्गो^३ चत्तालीसमो^३ ।

अथ वग्गुदानं

5

पदुमारवखदो चेव, उमा^४ गन्धोदकेन च ।एकपद्म^५ सहसज्जी, मन्दार बोधिवन्दको ॥अवटञ्च^६ पिलिन्दि^६ च, गाथायो गणिता इह^७ ।

चतुसत्तति गाथायो, एकादस सत्तानि च ॥

पदुमवग्गदसक ।

चतुत्थसतकं समत्त ।

१-१ सब्बकित्त मधुददो—स्या० । २ विसा—स्या० । ३-३ पिलिन्दवच्छवग्गो चत्तालीसतमो—सी, पिलिन्दवग्गो चत्तालीसो—स्या० । ४ उम्मा—सी०, स्या० । ५. एकपद्म—स्या० । ६-६, अवण्टञ्च पिलिन्दी—सी०, अम्बटञ्च पिलिन्दी—स्या० । ७. पिच्च—सी०, स्या० ।

४१. मेत्तेय्यवग्गो

१. तिस्समेत्तेय्यत्थेरअपदानं^१

- १ “पब्भारकूट निस्साय, सोभितो नाम तापसो ।
पवत्तफल भुञ्जित्वा, वसति पब्बतन्तरे ॥
- २ “अग्नि^२ दारु आहरित्वा, उज्जालेसि^३ अह तदा ।
उत्तमत्थ गवेसन्तो, ब्रह्मलोकूपपत्तिया ॥
- ३ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम सन्तिके ॥
- ४ “कि करोसि महापुञ्ज, देहि मे अग्निदारुक ।
अहमग्नि परिचरे, ततो मे सुद्धि होहि^४ति ॥
- ५ “सुभदको त्व मनुजे^५, देवते त्व पजानसि ।
तुव अग्नि परिचर, हन्द ते अग्निदारुक ॥
- ६ “ततो कट्ट गहेत्वान, अग्नि उज्जालयी जिनो ।
न तत्थ कट्ट पज्झायि, पाटिहेर^६ महेसिनो ॥
- ७ “न ते अग्नि पज्जलति, आहुती ते न विज्जति ।
निरत्थक वत^७ तुय्ह, अग्नि परिचरस्सु मे ॥
- ८ “कीदिसो सो^८ महावीर, अग्नि तव पवुच्चति ।
मय्हम्पि कथयस्सेत, उभो परिचरामसे ॥
- ९ “हेतुधम्मनिरोधाय, किलेससमणाय^९ च^९ ।
इस्सामच्छरिय हित्वा, तयो एते ममाहुती ॥
- १० “कीदिसो त्व महावीर, कथ गोत्तोसि मारिस ।
आचारपटिपत्ति ते, बाब्ह खो मम रुच्चति ॥

B 397

5

10

15

20

१ मेत्तेय्यत्थेरअपदान—सी० । २ अग्नि—स्या०, रो० । ३ उज्जालेसि—स्या० ।
४ हेहि—सी० । ५ मनुज—स्या०, रो० । ६ पाटिहीर—सी० । ७ वत—स्या० ।
८ ते—स्या० । ९-९. किलेसभापनाय च—स्या०, रो० ।

- ११ “खत्तियम्हि कुले जातो, अभिञ्जापारमि गतो ।
सब्बासवपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- B 398 १२ “यदि बुद्धोसि सब्बञ्चू, पभङ्कर तमोनुद ।
नमस्सिस्सामि त देव, दुक्खस्सन्तकरो^१ तुव ॥
- ५ १३ “पत्थरित्वाजिनचम्म, निसीदनमदासह ।
निसीद नाथ^२ सब्बञ्चु, उपट्ठिस्सामह तुव ॥
- १४ “निसीदि भगवा तत्थ, अजिनम्हि सुवित्थते ।
निमन्तयित्वा सम्बुद्ध, पब्बत अगमासह ॥
- १५ “खारिभारञ्च पूरेत्वा, तिन्दुकफलमाहरि ।
10 मधुना योजयित्वान, फल बुद्धस्सदासह ॥
- १६ “मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।
तत्थ चित्त पसादेसि,^३ पेक्खन्तो लोकनायक ॥
- १७ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
ममस्समे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- 15 १८ ‘यो म^४ फलेन तप्पेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १९ पञ्चवीसतिक्खत्तु सो, देवरज्ज करिस्सति ।
सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- २० तस्स सङ्कप्पमञ्जाय, पुब्बकम्मसमङ्गिनो ।
अन्न पानञ्च वत्थञ्च, सयनञ्च महारह ॥
- 20 २१ पुञ्जकम्मेन सयुत्ता, निब्बत्तिस्सन्ति तावदे ।
सदा पमुदितो^५ चाय, भविस्सति अनामयो ॥
२२. उपज्जति य योनि, देवत्त अथ मानुस ।
सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, मनुस्सत्त गमिस्सति^६ ॥
- 25 २३ अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।
सम्बुद्ध उपगन्त्वान, अरहा सो भविस्सति’ ॥

१ दुक्खस्सन्तकरो—स्या० । २ तत्थ—स्या०, रो० । ३ पासादेसि—स्या० ।
४. मे—स्या० । ५. सम्मुदितो—स्या० । ६. भविस्सति—स्या० ।

- २४ “यतो सरामि अत्तान, यतो पत्तोस्मि विञ्जुत ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, फलदानस्सिद फल ॥
- २५ “वरधम्ममनुप्पत्तो, रागदोसे समूहनि ।
सब्बासवपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- २६ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- २७ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- २८ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 399

10

इत्थ सुद आयस्मा तिस्समेत्तेय्यो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२ पुण्यकथैरपदानं

- २९ “पब्भारकूट निस्साय, सयम्भू अपराजितो ।
आबाधिको^१ च सो^१ बुद्धो, वसति पब्बतन्तरे ॥
- ३० “मम अस्समसामन्ता, पनादो आसि तावदे ।
बुद्धे निब्बायमानमिह, आलोको उदपज्जथ^२ ॥
- ३१ “यावता वनसण्डस्मि, अच्छकोकतरच्छका^३ ।
वाळा च^४ केसरी सब्बे, अभिगज्जिसु^५ तावदे ॥
- ३२ “उप्पात तमह दिस्वा, पब्भार^६ अगमासह ।
तत्थद्दस्सासि सम्बुद्ध, निब्बुत अपराजित ॥

15

१-१ आबाधिको गह—सी० ।

२ आसि तावदे—स्या०, रो० ।

३ ० तरच्छयो—स्या० । ४ व्यग्धा च—सी०, बाला च—स्या० । ५ अभिकुजिसु—
स्या० । ६ पब्बत—सी० ।

३३. "सुफुल्ल सालराज व, सतरसि व^१ उगगत ।
वीतच्चिक व^२ अङ्गार, निब्बुत अपराजित ॥
- ३४ "तिण कटुञ्च पूरेत्वा, चित्तक तत्थकासह ।
चित्तक सुकत कत्वा, सरीर झापयि अह ॥
- 5 ३५ "सरीर झापयित्वान, गन्धतोय समोकिरि ।
अन्तलिकखे ठितो यक्खो, नाममग्गहि तावदे ॥
- B 400 ३६ "य^३ पूरित^३ तया किञ्च, सयम्भुस्स महेसिनो ।
पुण्णको नाम नाभेन, सदा^४ होहि तुव^५ मुने ॥
- ३७ "तम्हा काया चवित्वान, देवलोक अगच्छह ।
10 तत्थ दिब्बमयो गन्धो, अन्तलिकखा^६ पवस्सति^७ ॥
- ३८ "तत्रापि नामधेय्य मे, पुण्णको ति अहू तदा ।
देवभूतो मनुस्सो वा, सङ्कप्प पूरयामह ॥
- ३९ "इद पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते^८ भवो ।
इधापि पुण्णको नाम, नामधेय्य पकासति ॥
- 15 ४० "तोसयित्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- ४१ "एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, तनुकिच्चस्सिद फल ॥
- ४२ "क्किंसेा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- 20 ४३ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४४ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुण्णको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ सतसीव—सी, स्या० । २ वीतचित्तव—स्या० । ३-३ त पूरित—स्या० ।
४-४ यदा होसि तुव -- स्या० । ५-५ अन्तलिकखे पवायति—सी० । ६, वत्तती—सी०, स्या० ।

३ मेत्तगुत्थेरअपदानं

४५. "हिमवन्तस्साविदूरे, असोको नाम पब्बतो ।
तत्थासि अस्समो मय्ह, विस्सकम्मेन^१ मापितो ॥
- ४६ "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अगो कारुणिको मुनि ।
निवासयित्वा पुब्बण्हे, पिण्डाय मे^२ उपागमि ॥
- ४७ "उपागत महावीर, सुमेध लोकनायक । 5 B 401
पग्गय्ह सुगतपत्त^३, सप्पितेल अपूरयि^४ ॥
४८. "दत्तवान्ह बुद्धसेट्ठे, सुमेधे लोकनायके ।
अञ्जलि पग्गहेत्तवान, भिय्यो^५ हास जनेसह ॥
- ४९ "इमिना सप्पिदानेन, चेतनापणिधीहि च ।
देवभूतो मनुस्सो वा लभामि^६ विपुल सुख ॥ 10
- ५० "विनिपात विवज्जेत्वा, ससरामि भवाभवे ।
तत्थ चित्त पणिधित्वा, लभामि अचल पद ॥
- ५१ "लाभा तुय्ह सुलद्ध ते, य म अदक्खि ब्राह्मण ।
मम दस्सनमागम्म, अरहत्त^७ भविस्सति^८ ॥
- ५२ "विस्सत्थो^९ होहि मा भायि, अधिगन्त्वा महायस । 15
मम हि सप्पि दत्तवान, परिमोक्खसि जातिया ॥
- ५३ "इमिना सप्पिदानेन, चेतनापणिधीहि च ।
देवभूतो मनुस्सो वा, लभसे^{१०} विपुल सुख ॥
- ५४ "इमिना सप्पिदानेन^{११}, मेत्तचित्तवत्ताय च ।
अट्टारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्ससि^{१२} ॥ 20
- ५५ "अट्ठतिसत्तिक्खत्तु च^{१३}, देवराजा भविस्ससि ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥

१ विसुकम्मेन—सी०, स्या० । २ म—सी० । ३ सुगत पत्त—सी०, सुभक्त पत्त—रो० । ४-४ सप्पि तेलेन पूरयि—सी० । ५ भोयो—सी०, भोय्यो—रो० । ६ लभाम सी० । ७-७ अरहा त्व भविस्ससि—सी०, रो०, अरहत्त गमिस्सति—स्या० । ८ विसट्ठो—स्या०, रो० । ९ लभामि—स्या० । १० अधिकारेन—स्या० । ११ रमिस्सति—स्या० । १२ अट्टारस च तिक्खत्तु—स्या०, अट्टारसे चक्खत्तु च—रो० ।

B 402

- ५६ "एकपञ्चासक्खत्तु च, चक्खवत्ती भविस्ससि ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स^१ इस्सरो ॥
- ५७ "महासमुद्दोवक्खोभो^२, दुद्धरो पथवी यथा ।
एवमेव च ते भोगा, अप्पमेय्या भविस्सरे ॥
- ५८ "सट्ठिकोटी हिरञ्जस्स, चजित्वा^३ पब्बजि अह ।
कि कुसल गवेसन्तो, बावरि उपसङ्गमि ॥
- ५९ "तत्थ मन्ते अधीयामि, छळङ्ग नाम लक्खण ।
तमन्धकार विधम, उप्पज्जि त्व महामुनि ॥
- ६० "तव दस्सनकामोह, आगतोम्हि महामुनि ।
तव धम्म सुणित्वान, पत्तोम्हि अचल पद ॥
- ६१ "तिसकप्पसहस्सम्हि, सप्पि बुद्धस्सदासह ।
एत्थन्तरे नाभिजाने, सप्पि विञ्जापित मया ॥
- ६२ "मम सङ्कप्पमञ्जाय, उप्पज्जति यदिच्छक^४ ।
चित्तमञ्जाय निब्बत्त, सब्बे सन्तप्पयामह ॥
- ६३ "अहो^५ बुद्धा अहो धम्मा^६, अहो नो सत्थु सम्पदा ।
थोक हि सर्पि दत्त्वान, अप्पमेय्य लभामह ॥
- ६४ "महासमुद्दे उदक, यावता नेरुपस्सतो ।
मम सर्पि उपादाय, कल भाग न हेस्सति^७ ॥
- ६५ "यावता चक्खवाळस्स, करियन्तस्स^८ रासितो ।
मम^९ निब्बत्तवत्थान^{१०}, ओकासो सो न सम्मति ॥
- ६६ "पब्बतराजा हिमवा, पवरोपि सिलुच्चयो ।
ममानुलित्तगन्धस्स, उपनिधि^{११} न हेस्सति ॥
- ६७ "वत्थ गन्ध च सर्पि च, अञ्ज च^{१२} दिट्ठधम्मिक ।
असङ्खतञ्च निब्बान, सप्पिदानस्सिद फल ॥

१ जम्बुमण्डस्स—सी०, रो० । २ ० अक्खोभो—स्या० । ३ चत्त्वान—सी०,
दत्त्वान—स्या०, रो० । ४ यथिच्छक—स्या० । ५-५ अहो बुद्धो अहो धम्मो—सी० ।
६ एस्सति—सी०, हिस्सति—स्या० । ७ कारयन्तस्स—स्या०, करियन्तस्स - ने० ।
८-८ मया निवत्थवत्थान—रो० । ९ उपनिधि—सी, स्या०, उपनीय—रो० ।
१० वा—स्या० ।

- ६८ “सतिपट्टानसयनो, समाधिज्ञानगोचरो ।
बोज्झङ्गभोजनो^१ अज्ज, सप्पिदानस्सिद फल ॥
- ६९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ७० “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
७१. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा मेत्तगू थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. धोतकत्थेरअपदानं

- ७२ “गङ्गा भागीरथी^२ नाम, हिमवन्ता पभाविता ।
हसवतिया द्वारेन, अनुसन्दति तावदे ॥
- ७३ “सोभितो नाम आरामो, गङ्गाकूले सुमापितो ।
तत्थ पदुमुत्तरो बुद्धो, वसते लोकनायको ॥
- ७४ “तिदसेहि यथा इन्दो, मनुजेहि पुरस्खतो ।
निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो व केसरी ॥
- ७५ “नगरे हसवतिया, वसामि^३ ब्राह्मणो अह ।
छळङ्गो नाम नामेन, एवनामो महामुनि ॥
- ७६ “अट्टारस्स सिस्ससता, परिवारेन्ति म तदा ।
तेहि सिस्सेहि समितो, गङ्गातीर उपागमि ॥
७७. “तत्थदसासि समणे, निक्कुहे धोतपापके ।
भागीरथि तरन्तेह^४, एव चिन्तेसि तावदे ॥
७८. “साय^५ पात^५ तरन्तामे, बुद्धपुत्ता महायसा ।
विहेसयन्ति अत्तान, तेस अत्ता विहञ्जति ॥

B 403

10

15

१ ० जननो—स्या० । २ भागीरसी—स्या० । ३ अहोसि—स्या० ।

४. तरन्तोह—स्या०, रो० । ५ ५ सायपात—रो० ।

- ७९ "सदेवकस्स लोकस्स, बुद्धो अगो पवुच्चति ।
नत्थि मे दक्खिणे कार, गतिमग्गविसोधन ॥
- ८० "यनून बुद्धसेट्ठस्स, सेतु गङ्गाय कारये ।
कारापेत्वा इम कम्म^१, सन्तरामि इम भव ॥
- ८१ "सतसहस्स दत्तान, सेतु कारापयि अह ।
सद्दहन्तो कत कार, विपुल मे भविस्सति ॥
- ८२ "कारापेत्तवान त सेतु, उपेसि लोकनायकं ।
सिरसि अञ्जलिं कत्वा, इम^२ वचनमब्रवि ॥
- ८३ 'सतसहस्सस्स^३ वय^३, दत्ता^४ कारापितो मया ।
तवत्थाय महासेतु^५, पटिग्गण्ह महामुने ॥
- ८४ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ८५ 'यो मे सेतु अकारेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ८६ दरितो^६ पब्बततो^७ वा, रुक्खतो पतितोपिय ।
चुतोपि लच्छती^८ ठान,^८ सेतुदानस्सिद फल ॥
- ८७ विरुब्बहमूलसन्तान, निग्रोधमिव मालुतो ।
अमित्ता नप्पसहन्ति, सेतुदानस्सिद फल ॥
- ८८ नास्स चोरा पसहन्ति, नातिमञ्जन्ति खत्तिया ।
सब्बे तरिस्सतामित्ते, सेतुदानस्सिद फल ॥
- ८९ अब्भोकासगत सन्त, कठिनातपतापित ।
पुञ्जकम्मेन सयुत्त, न भविस्सति वेदना ॥
- ९० देवलोके मनुस्से वा, हत्थियान सुनिम्मित ।
तस्स सङ्कप्पमञ्जाय, निब्बत्तिस्सति तावदे ॥
- ९१ सहस्सस्सा वातजवा, सिन्धवा सीघवाहना ।
सारं पात उपेस्सन्ति, सेतुदानस्सिद फल ॥

१ सेतु—स्या० । २ इद—सी० । ३-३ सत सहस्स सवय—स्या० ।
४. कत्वा—सी०, रो० । ५ महासेतु—स्या० । ६ दालितो—रो० । ७ पब्बततो—
सी०, स्या० । ८-८ लच्छतिदान—स्या० ।

- ९२ आगत्त्वान मनुस्सत्त, सुखितोय भविस्सति ।
वेहास^१ मनुजस्सेव, हत्थियान भविस्सति ॥
- ९३ कप्पसत्तसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ९४ तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- ९५ "अहो मे सुकत कम्म, जलजुत्तमनामके ।
तत्थ कार करित्वान, पत्तोह आसवक्खय ॥
- ९६ "पधान पहितत्तोम्हि, उपसन्तो निरूपधि ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
९७. "किलेसा झापिता मग्ग पे० विहरामि अनासवो ॥
- ९८ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ९९ "पटिसम्भदा चत्तस्सो पे०' कत बुद्धस्स सासन" ॥

5

10

B 405

इत्थ सुद आयस्मा धोतको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५ उपसीवत्थेरअपदानं

- १०० "हिमवन्तस्साविदूरे, अनोमो नाम पब्बतो ।
अस्समो सुकतो मग्ग, पण्णसाला सुमापिता ॥
- १०१ "नदी च सन्दती तत्थ, सुपत्तित्था मनोरमा ।
अनूपत्तित्थे जायन्ति, पदुमुप्पलका बहू ॥
- १०२ "पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा मुञ्जरोहिता ।
मच्छकच्छपसञ्छन्ना, नदिका सन्दते तदा ॥

15

१ इहापि—सी०, स्या०, रो० ।

- १०३ “तिमिरा पुष्पिता तत्थ, असोका खुद्दमालका ।
पुन्नागा^१ गिरिपुन्नागा^१, सम्पवन्ति ममस्समे ॥
- १०४ “कुटजा पुष्पिता तत्थ, तिणसूलवनानि च ।
साला च सळला^२ तत्थ, चम्पका पुष्पिता बहू ॥
- ५ १०५ “अञ्जुना अतिमुत्ता^३ च, महानामा च पुष्पिता ।
असना मधुगन्धी च, पुष्पिता ते ममस्समे ॥
- १०६ “उद्दालका पाटलिका, यूथिका च पियङ्गुका ।
बिम्बजालकसञ्छन्ना, समन्ता अङ्गुयोजन ॥
- १०७ “मातङ्गारा^४ सत्तलियो, पाटली सिन्दुवारका^५ ।
१० अङ्गोलका बहू तत्थ, तालकुट्टि^६ च पुष्पिता ।
सेलेय्यका बहू तत्थ, पुष्पिता मम अस्समे ॥
- B 406 १०८ “एतेसु पुष्पजातेसु^७, सोभन्ति पादपा बहू ।
समन्ता तेन गन्धेन, वायते मम^८ अस्समो^८ ॥
- १०९ “हरीतका आमलका, अम्बजम्बुविभीतका^९ ।
१५ कोला भल्लातका बिल्ला^{१०}, फासकफलानि च ॥
- ११० “तिन्दुका च पियाला च, मधुका कासुमारयो^{११} ।
लबुजा पनसा तत्थ, कदली बदरीफला^{१२} ॥
१११. “अम्बाटका बहू तत्थ, वल्लिकारफलानि च ।
बीजपूरसपारियो^{१३}, फलिता मम अस्समे ॥
- ११२ “आळका इसिमुग्गा च, ततो मोदफला^{१४} बहू ।
२० अवटा पक्कभरिता, पिलक्खुदुम्बरानि^{१५} च ॥
- ११३ “पिप्पिली^{१६} मरीचा तत्थ, निग्रोधा च कपित्थना ।
उदुम्बरका बहवो, कण्डुपण्णा^{१७} च हरियो^{१७} ॥

१ पुन्नागा गिरिपुन्नागा—स्या० । २ सलला—सी०, सलळा—स्या० ।
३ अधिमुत्ता—स्या० । ४ मातङ्गवा—सी०, मातकरा—स्या०, मातङ्गावा—रो० ।
५ सिन्धुवारिता—स्या० । ६ तालकुटा—सी०, तालकुटा—स्या०, तालकुट्टा—रो० ।
७ पुष्पमानेसु—सी०, रो० । ८-८ मम अस्समे—स्या० । ९ अम्बाजम्बु
विभीटका—सी०, विभेदका—स्या० । १० बेल्गा—स्या० । ११ कासुमारियो—सी०,
कासमारियो—स्या० । १२ चन्दरीफला—स्या०, रो० । १३ चिरससरपाका च—स्या०,
पिटपा च सपाका च—रो० । १४ सोरफला—स्या० । १५ मिलक्खु—स्या० ।
१६ पिप्पिली—सी०, स्या० । १७-१७ कण्डपक्का च पारियो—सी०, स्या०, रो० ।

- ११४ “एते चञ्जे च बहवो, फलिता अस्समे मम ।
पुप्फरुखापि बहवो, पुप्फिता मम अस्समे ॥
- ११५ “आलुवा च कळम्बा^१ च, बिळाली^२ तक्कलानि च ।
आलका तालका चेव, विज्जन्ति अस्समे मम ॥
- ११६ “अस्समस्साविदूरे मे, महाजातस्सरो अहु ।
अच्छोदको सीतजलो, सुपतित्थो मनोरमो ॥
- ११७ “पदुमुप्पला बहू तत्थ, पुण्डरीकसमायुता ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, नानागन्धसमेरिता^३ ॥
- ११८ “गम्भ गण्हन्ति पदुमा, अञ्जे पुप्फन्ति केसरी ।
ओपुप्फपत्ता तिट्ठन्ति, पदुमाकणिका बहू ॥
- ११९ “मधु भिसम्हा सवति, खीर सप्पि मुलाळिभि ।
समन्ता तेन गन्धेन, नानागन्धसमेरिता^४ ॥
- १२० “कुमुदा अम्बगन्धि च, नयिता दिस्सरे बहू ।
जातस्सरस्सानुकूल, केतका पुप्फिता बहू ॥
- १२१ “सुफुल्ला बन्धुजीवा च, सेतवारी सुगन्धिका ।
कुम्भिला^५ सुसुमारा^६ च, गहका तत्थ जायरे ॥
- १२२ “उग्गाहका अजगरा, तत्थ जातस्सरे बहू ।
पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा मुञ्जरोहिता ॥
- १२३ “मच्छकच्छपसञ्छन्ना, अथो पपटकाहि^७ च ।
पारेवता रविहसा, कुकुत्था^८ च नदीचरा ॥
- १२४ “दिन्दिभा^९ चक्कवाका च, पम्पका^{१०} जीवजीवका ।
कलन्दका उक्कुसा च, सेनका उद्धरा बहू ॥
- १२५ “कोट्टका सुकपोता च, तुलिया चमरा बहू ।
कारेनियो^{१०} च तिलका, उपजीवन्ति त सर ॥

६

10

B 407

15

20

१. कदम्बा—स्या० । २. बिलाली—सी० । ३. नानागन्धसमेरिता—स्या० ।

४. नानागन्ध समोहिता—स्या० । ५-५. कुम्भीला सुसुमारा—सी०, स्या० ।

६. पम्पटकेहि—सी०, सपटकेहि—स्या०, पप्पटकेही—रो० । ७. कुक्कुत्थका—स्या०,

कुत्थका—रो० । ८. टिट्ठिभा—रो० । ९. चप्पका—स्या० । १०. कासेनिया—स्या० ।

- १२६ “सीहा ब्यग्घा च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका^१ ।
वानरा किन्नरा चैव, दिस्सन्ति मम अस्समे ॥
- १२७ “तानि गन्धानि घायन्तो, भक्खयन्तो फलानह ।
गन्धोदक पिवन्तो च, वसामि मम अस्समे ॥
- ६ १२८ “एणीमिगा वराहा च, पसदा खुदरूपका ।
अग्गिका जोतिका चैव, वसन्ति मम अस्समे ॥
- १२९ “हसा कोञ्चा मयूरा च, सालिकापि^२ च कोकिला ।
मञ्जारिका^३ बहू तत्थ, कोसिका पोट्टुसीसका ॥
- १३० “पिसाचा दानवा चैव, कुम्भण्डा रक्खसा बहू ।-
१० गरुळा पन्नगा चैव, वसन्ति मम अस्समे ॥
- १३१ “महानुभावा इसयो, सन्तचित्ता समाहिता ।
कमण्डलुधरा सब्बे, अजिनुत्तरवासना^४ ।
जटाभारभरिता व^५, वसन्ति मम अस्समे ॥
- B 408 १३२ “युगमत्तञ्च पेक्खन्ता, निपका सन्तवुत्तिनो ।
१५ लाभालाभेन सन्तुट्ठा, वसन्ति मम अस्समे ॥
- १३३ “वाकचीर धुनन्ता ते, फोटेन्ताजिनचम्मक^६ ।
सबलेहि उपत्थद्धा, गच्छन्ति अम्बरे तदा^७ ॥
- १३४ “न ते^८ दक आहरन्ति, कट्टु वा अग्गिदारुक ।
सयञ्च उपसम्पन्ना, पाटिहीरस्सिद^९ फल^९ ॥
- १३५ “लोहदोणि गहेत्वान, वनमज्झे वसन्ति ते ।
२० कुञ्जरा व महानागा, असम्भीता व^{१०} केसरी ॥
- १३६ “अञ्जे गच्छन्ति गोयान, अञ्जे पुब्बविदेहक^{११} ।
अञ्जे च उत्तरकुरु^{१२}, सक बलमवस्सिता^{१३} ॥

१ ० तच्छयो—स्या० । २ सहितापि—स्या०, रो० । ३ मञ्जारिका—सी०, स्या०, रो० । ४ अजिनुत्तरवासिनो—स्या०, रो० । ५ ते जटाभार भरिता—सी०, रो०, ० भरिता च—स्या० । ६ पोटेन्ता—स्या० । ७ सदा—सी० । ८ न वो—स्या० । ९ सप्पटिहिरस्सिद फल—स्या० । १० अञ्जम्भिताव—स्या० । ११ पुब्बविदेहन—स्या०, रो० । १२ उत्तरकुर—सी० । १३ बलमवस्सिता—स्या०, रो० ।

- १३७ "ततो पिण्ड आहरित्वा, परिभुञ्जन्ति एकतो ।
सब्बेस पक्कमन्तान, उग्गतेजान तादिन ॥
- १३८ "अजिनचम्मसहेन, वन सहायते तदा ।
एदिसा ते महावीर, सिस्सा उग्गतपा मम ॥
- १३९ "परिवुतो अह तेहि, वसामि मम अस्समे । 5
तोसिता सककम्मेन, विनीतापि समागता ॥
- १४० "आरार्थयिसु म एते, सककम्माभिलासिनो ।
सीलवन्तो च निपका, अप्पमञ्जासु कोविदा ॥
- १४१ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
समय सविदित्वान, उपगच्छि विनायको ॥ 10
- १४२ "उपगन्त्वान सम्बुद्धो, आतापी निपको मुनि ।
पत्त पग्गय्ह सम्बुद्धो, भिक्खाय ममुपागमि^१ ॥
- १४३ "उपागत महावीर, जलजुत्तमनायक^२ ।
तिणसन्थर^३ पञ्जापेत्वा, सालपुप्फेहि ओकिरि ॥
- १४४ "निसादेत्वान^४ सम्बुद्ध, हट्ठो सविग्गमानसो । 15 B 40
खिप्प पब्बतमारुह, अगळु^५ अग्गहि अह ॥
- १४५ "कुम्भमत्त गहेत्वान, पनस देवगन्धिक ।
खन्धे आरोपयित्वान, उपगच्छि विनायक ॥
- १४६ "फल बुद्धस्स दत्वान, अगळु अनुलिम्पह ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठ अवन्दिह ॥ 20
- १४७ "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।
इसिमज्जे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- १४८ 'यो मे फल च अगळु, आसन च अदासि मे ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- १४९ 'गामे वा यदि वा रज्जे, पब्भारेसु गुहासु वा । 25
इमस्स चित्तमञ्जाय, निब्बत्तिस्सति भोजन ॥

१ समुपागमि—स्या० । २ जलजुत्तमनामकं—स्या० । ३ तिणसन्थर—स्या० ।

४ निसीदेत्वान—सी, निसीदित्वान—स्या०, रो० । ५ अगळु—सी० ।

- १५० 'देवलोके मनुस्से वा, उपपन्नो अयं नरो ।
भोजनेहि च वत्थेहि, परिसं तप्पयिस्सति ॥
१५१. 'उपपज्जति यं योनिं, देवत्तं अथ मानुसं ।
अक्खोभभोगो हुत्वा, संसरिस्सति यं नरो ॥
- 5 १५२ 'तिसं कप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- १५३ 'एकसत्तत्तिक्खत्तुं च, देवरज्जं करिस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
- 10 १५४ 'कप्पसत्तसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १५५ 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो* ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरिस्सति नासवो ॥
- १५६ "सुलद्धलाभो लद्धो मे, योहं अट्ठक्खि^१ नायक ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- B 410 15 १५७ "गामे वा यदि वा रज्जे, पण्णारेसु गुहासु वा ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, भोजनं होति मे सदा ॥
१५८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
- १५९ "स्वागतं वत मे आसि पे०" कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- १६० "पटिसम्भिदा चतस्सो पे०" कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुद्धं आसिमा उपसीवो थेरो इमा गाथाया अभासित्था ति ।

*. उपसीवो नाम नामेन, हेस्सति सत्थुसावको इति अधिको पाठो स्या० पोत्थके दिस्सति ।
१ अट्ठक्खि—सी०, स्या० ।

६. नन्दकथेरअपदानं

- १६१ "मिगलुद्धो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।
पसद मिगमेसन्तो, सयम्भु अद्दस अह^१ ॥
१६२. "अनुरुद्धो नाम सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।
विवेककामो सो वीरो, वनमज्झोगही तदा ॥
१६३. "चतुदण्डे गहेत्वान, चतुद्वाने ऋपेसह ।
मण्डप सुकत कत्वा, पद्मपुप्फेहि^२ छादयि ॥
- १६४ "मण्डप छादयित्वान, सयम्भु अभिवादयि ।
धनु तत्थेव निक्खिप्प, पब्बजि अनगारियं ॥
- १६५ "नचिर^३ पब्बजितस्स^३, ब्याधि मे उदपज्जथ ।
पुब्बकम्म सरित्वान, तत्थ कालङ्कतो अह ॥
- १६६ "पुब्बकम्मेन सयुत्तो, तुसित अगमासह ।
तत्थ सोणमय ब्यम्ह, निब्बत्तति यदिच्छक ॥
- १६७ "सहस्सयुत हयवाहि^४, दिब्बयानमधिद्वितो ।
आरुहित्वान^५ त यान, गच्छामह यदिच्छक ॥
- १६८ "ततो मे निथ्यमानस्स, देवभूतस्स मे सतो ।
समन्ता योजनसत्, मण्डपो मे धरीयिति ॥
- १६९ "सयनेह^६ तुवट्टामि, अच्छन्ने^७ पुप्फसन्थलै ।
अन्तलिक्खा च पदुमा, वस्सन्ते^८ निच्चकालिक ॥
- १७० "मरीचिके फन्दमाने, तप्पमाने च आतपे ।
न म तापेति^९ आतापो^९, मण्डपस्स इद फल ॥
- १७१ "दुग्गाति समतिक्कन्तो, अपाया पिहिता मम ।
मण्डपे सुखमूले वा, सन्तापो मे न विज्जति ॥
- १७२ "महीसञ्ज अधिट्ठाय, लोणतोय तरामह ।
तस्स मे सुकत कम्म, बुद्धपूजायिद फल ॥

१ जिन—सी० । २ पदुमपुप्फेहि—स्या० । ३-३ पब्बजितस्स अचिर—सी० ।

४. हायवाहि—स्या० । ५ आरोहित्वान—स्या० । ६ सयनेसी—स्या० । ७ अच्छन्त—
सी०, अच्छन्त—दो० । ८ वस्सन्ति—सी० । ९-९, तपति आतपो—स्या० ।

- १७३ “अपथम्पि^१ पथ कत्वा, गच्छामि अनिलञ्जसे ।
अहो मे सुकत कम्म, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- १७४ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।
आसवा मे परिक्खीणा, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ५ १७५ “जहिता पुरिमा जाति, बुद्धस्स ओरसो अह ।
दायादोम्हि च सद्धम्मे, बुद्धपूजायिद फल ॥
१७६. “आराधितोम्हि सुगत, गोतम सक्कपुङ्गव ।
धम्मधजो^२ धम्मदायादो, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १७७ “उपट्ठित्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुङ्गव ।
१० पारङ्गमनिय मग्ग, अपुञ्छि लोकनायक ॥
- १७८ “अज्झिटो कथयी बुद्धो, गम्भीर निपुण पद ।
तस्साह धम्म सुत्वान, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥
१७९. “अहो मे सुकत कम्म, परिमुत्तोम्हि जातिया ।
सब्बासवपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
१८०. “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १८१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
१८२. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- B 412

इत्थ सुद आयस्मा नन्दको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

७ हेमकत्थेरअपदानं

१८३. “पब्भारकूट निस्साय, अतोमो नाम तापसो ।
अस्सम सुकत कत्वा, पण्णसाले वसी^३ तदा ॥
१८४. “सिद्ध तस्स तपो कम्म, सिद्धिपत्तो सके बले ।
२० सकसामञ्जविकन्तो, आतापी निपको मुनि ॥

१. अन्धम्हि—स्या० । २. धम्मधरो—स्या० । ३. वसि—स्या० ।

- १८५ "विसारदो ससमये, परवादे च कोविदो ।
पट्टो भूमन्तलिकखम्हि, उप्पातम्हि च कोविदो ॥
- १८६ "वीतसोको निरारम्भो, अप्पाहारो अलोलुपो ।
लाभालाभेन सन्तुट्ठो, ज्ञायी ज्ञानरतो मुनि ॥
- १८७ "पियदस्सी नाम सम्बुद्धो, अग्गो कारुणिको मुनि । 5
सते तारेतुकामो सो, करुणाय फरी तदा ॥
- १८८ "बोधनेय्य जन दिस्वा, पियदस्सी महामुनि ।
चक्कवालसहस्सम्पि,^१ गन्त्वा ओवदते^२ मुनि ॥
- १८९ "ममुद्धरितुकामो सो, ममस्सममुपागमि । 10
न दिट्ठो मे जिनो पुब्बे, न सुतो पि च कस्सचि ॥
- १९० "उप्पाता^३ सुपिना मय्ह, लक्खणा सुप्पकासिता ।
पट्टो भूमन्तलिकखम्हि, नक्खत्तपदकोविदो ॥
- १९१ "सोह बुद्धस्स सुत्वान, तत्थ चित्त पसादयि ।
तिट्ठन्तो^४ वा निसिन्नो वा, सरामि निच्चकालिक ॥
- १९२ "मयि^५ एव सरन्तम्हि,^६ भगवा पि अनुस्सरि । 15
बुद्ध अनुस्सरन्तस्स, पीति मे होति तावदे ॥
१९३. "कालञ्च पुनरागम्म, उपेसि म महामुनि । B 413
सम्पत्ते पि न जानामि, अय बुद्धो महामुनि ॥
१९४. "अनुकम्पको कारुणिको, पियदस्सी महामुनि ।
सञ्ज्ञानापेसि अत्तान, 'अह बुद्धो सदेवके' ॥ 20
- १९५ "सञ्ज्ञानित्वान सम्बुद्ध, पियदस्सि महामुनि ।
सक चित्त पसादेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- १९६ 'अञ्जे^७ पीठे च पल्लङ्गे, आसन्दीसु निसीदरे ।
तुवम्पि सब्बदस्सावी^८, निसीद रतनासने^९ ॥
१९७. "सब्बरतनमय पीठ, निम्मिनित्वान तावदे । 25
पियदस्सिस्स मुनिनो, अदासि^{१०} इद्धिनिम्मि ॥

१ चक्कवालसहस्सम्हि—स्या० । २ ओवादको—स्या० । ३ उप्पादा—स्या० ।

४ भुज्जन्तो—सी०, रो० । ५-५ माम एव सरन्तस्स—स्या० । ६ सब्बे—स्या० ।

७ सब्बदयावी—स्या० । ८ रुचिरासने—स्या० । ९ आसन—स्या० ।

- १९८ “रतने च^१ निसिन्नस्स, पीठके इद्धिनिम्मि ते ।
कुम्भमत्त जम्बुफल, अदासि तावदे अह ॥
- १९९ “मम हास जनेत्वान, परिभुञ्जि महामुनि ।
तदा चित्त पसादेत्वा, सत्थार अभिवादयि ॥
- 5 २०० “पियदस्सो तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
रतनासनमासीनो^२, इमा गाथा अभासथ ॥
- २०१ ‘यो मे रतनमय पीठ, अमत च फल अदा ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- २०२ ‘सत्तसत्तति कप्पानि, देवलोके रमिस्सति ।
10 पञ्चसत्ततिक्खत्तु च, चक्खवत्ती भविस्सति ॥
- २०३ ‘द्वितिसक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असिद्धिय ॥
- २०४ सोण्णमय रूपिमय, पल्लङ्क सुकत बहु ।
लोहितङ्गमयञ्चैव, लच्छति रतनामय ॥
- 15 २०५ चङ्कमन्तम्पि^३ मनुज^३, पुञ्चकम्मसमङ्गिन ।
पल्लङ्कानि अनेकानि, परिवारेस्सरे^४ तदा^५ ॥
- B 414 २०६ कूटागारा च पासादा, सयन च महारह ।
इमस्स चित्तमञ्जाय, निब्बत्तिस्सन्ति तावदे ॥
- २०७ सट्ठि नागसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
20 सुवण्णकच्छा मातङ्गा, हेमकप्पनवाससा^६ ॥
- २०८ आरूढ्हा गामणीयेहि, तोमरङ्कुसपाणिभि ।
इम^६ परिचरिस्सन्ति, रत्नपीठस्सिद^७ फल ॥
- २०९ सट्ठि अस्ससहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
आजानीया व^८ जातिया, सिन्धवा सीघवाहिनो^९ ॥

१ व—स्या० । २ रतनासनमासीनो—स्या० । ३-३ चङ्कमन्तम्पि मनुज—स्या० ।
४-४ परिवारिस्सरे तदा—सी०, परिवारिस्सरे सदा—स्या० । ५ हेमकप्पनिवासना—
सी०, हेमकप्पनिवाससा—स्या० । ६ तेपिम—स्या० । ७ रतनपीठस्सिद—सी०, स्या० ।
८, आजानीया च—स्या० । ९ सीघवाहना—स्या० ।

२१० आरुब्हा गामणीयेहि, इल्लियाचापधारिभि^१ ।
तेपिम परिचरिस्सन्ति, रत्नपीठस्सिद फल ॥

२११ सट्ठि रथसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
दीपा अथोपि वेयग्धा, सन्नद्धा उस्सितद्धजा ॥

२१२ आरुब्हा गामणीयेहि, चापहत्थेहि वम्मिभि ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, रत्नपीठस्सिद फल ॥

5

२१३ सट्ठि धेनुसहस्सानि, दोहञ्जा^२ पुङ्गवूसभे^३ ।
वच्छके जनयिस्सन्ति, रत्नपीठस्सिद फल ॥

२१४ सोळसित्थिसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला^४ ॥

10

२१५ अळारपम्हा^५ हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, रत्नपीठस्सिद फल ॥

२१६ अट्ठारसे कप्पसते, गोतमो नाम चक्खुमा ।
तमन्धकार विधमित्वा^६, बुद्धो लोके भविस्सति ॥

२१७ तस्स दस्सनमागम्म, पब्बजिस्सतिकिञ्चनो ।
तोसयित्वान सत्थार, सासनेभिरमिस्सति ॥

15

२१८ तस्स धम्म सुणित्वान, किलेसे घातयिस्सति^७ ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो^८ ॥

२१९ “वीरिय मे धुरधोरह्, योगक्खेमाधिवाहन ।
उत्तमत्थ पत्थयन्तो^९, सासने विहरामह ॥

B 415

20

२२० “इद पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।
सब्बासवा^{१०} परिकखीणा^{११}, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

२२१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१. चापहत्थेहि वम्मिहि—सी०, चापहत्थेहि वम्मिभि—स्या० । २-२ गावी सुपुङ्ग
वुसभा—स्या० । ३ अमुत्तमणिकुण्डला—सी०, स्या० । ४ आळारपम्हा—सी०,
आळारमुखा—स्या० । ५ विधसेत्वा—स्या० । ६ भापयिस्सति—स्या० ।
७ पट्टयानो—स्या० । ८-८ सब्बासव परिकखीणो—सी०, स्या० ।

२२२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

२२३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा हेमको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

सत्तरसम भाणवार ।

८ तोदेय्यथेरअपदानं

२२४ “राजा^१ अजितञ्जयो^१ नाम, केतुमतीपुरुत्तमे ।
सूरो विक्कमसम्पन्नो, पुरमज्झावसी तदा ॥

२२५ “तस्स रञ्जो पमत्तस्स, अटवियो^२ समुट्ठु ।
ओतारा^३ तुण्डिका चेव, रट्टु विद्धसयु तदा ॥

२२६ “पच्चन्ते कुपिते^४ खिप्प, सन्निपातेसिरिन्दमो ।
भटे चेव बलत्थे च, अरिं निग्गाहयि तदा ॥

२२७ “हत्थारोहा अनीकट्ठा, सूरा च वम्मयोधिनो^५ ।
धनुग्गहा च उग्गा^६ च, सब्बे सन्निपतु तदा ॥

२२८. “आळारिका च कप्पका, न्हापका मालकारका ।
सूरा विजितसङ्गामा, सब्बे सन्निपतु तदा ॥

२२९ “खग्गहत्था च पुरिसा, चापहत्था च वम्मिनो ।
लुद्धा^७ विजितसङ्गामा, सब्बे सन्निपतु तदा ॥

२३० “तिधापभिन्ना^८ मातङ्गा, कुञ्जरा सट्ठिहायना ।
सुवण्णकच्छालङ्कारा, सब्बे सन्निपतु तदा ॥

२३१ “खमा सीतस्स उण्हस्स, उक्कारुहरणस्स च ।
योधाजीवा कतकम्मा, सब्बे सन्निपतु तदा ॥

१-१ राजासि विजयो—सी०, राजा विजितजयो—स्या० । २ रट्टुविस्स—स्या० ।

३ उत्तरा स्या०, ओचरा रो० । ४ कुपिते—स्या० । ५ वम्मयोधिनो—स्या० ।

६ रथिका—स्या० । ७ लुद्धा—स्या० । ८ तिघप्पभिन्ना—स्या० ।

२३२ "सहस्रसद् भेरिसद्, अथो उतुज^१ सद्क । -
एतेहि ते हासयन्ता, सब्बे सन्निपत्तु तदा ॥

२३३ "तिसूलकोन्तिमन्तेहि,^२ कवचतोमरेहि^३ च ।
कोट्टेन्तान^४ निपातेन्ता,^५ सब्बे सन्निपत्तु तदा ॥

२३४ "किमेवातिनिसामेत्वा,^६ सराजा अजितञ्जयो^७ ।
सट्ठि पाणसहस्सानि, सूले उत्तासयि तदा ॥

५

२३५ "सद् मानुसकाकसु, अहो राजा अधम्मिको ।
निरये पच्चमानस्स, कदा अन्तो भविस्सति ॥

२३६ "सयनेह तुवट्टेन्तो, पस्सामि^८ निरये तदा ।
न सुपामि दिवारत्ति, सूलेन तज्जयन्ति म ॥

10

२३७ "किं पमादेन रज्जेन, वाहनेन^९ बलेन च ।
न ते प्होन्ति धारेतु, तापयन्ति^{१०} मम सदा ॥

२३८ "किं मे पुत्तेहि दारेहि, रज्जेन सकलेन च ।
यनून पब्बजेय्याह, गतिमग्ग विसोधये ॥

२३९ "सट्ठि नागसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिते ।
सुवण्णकच्छे मातङ्गे, हेमकप्पनवाससे^{१०} ॥

15

२४० "आरुब्बहे गामणीयेहि, तोमरङ्कुसपाणिभि ।
सङ्गामावचरे ठाने,^{११} अनपेक्खो विहायह ।
सककम्मेन सन्तत्तो, निक्खामि अनगारिय ॥ -

२४१ "सट्ठि अस्ससहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिते ।
आजानीये व जातिया, सिन्धवे^{१२} सीघवाहने ॥ -

20 B 417

२४२ "आरुब्बहे गामणीयेहि, चापहत्येहि वम्मिभि ।
पहारेत्वान^{१३} ते सब्बे, निक्खामि अनगारिय ॥

१. उद्धव—सी०, उद्धट—स्या० । २ तिसूलकोन्तिमन्तेहि—सी० । ३ कवचेहि
तोमोहि—सी०, धतूहि तोमरेहि—स्या० । ४४ कोट्टयन्ता निवत्तेन्ता—स्या० ।
५ कवचानिवासेत्वा—स्या०, रो० । ६ अजिन जिनो—सी०, अजितजिनो—स्या० ।
७ सयामि—सी० । ८ वाहनेन—स्या० । ९ तासयन्ति—सी०, स्या० ।
१०. हेमकप्पनिवासने—सी०, हेमकप्पनिवाससे—स्या० । ११, धाने—सी० ।
१२ सिन्धवा—स्या० । १३ पहारित्वान—सी०, रो०, छडुयित्वान—स्या० । ३

- २४३ “सट्ठि रथसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिते ।
दीपे अथोपि वेयग्घे, सन्नद्धे उस्सितद्धजे ।
ते सब्बे परिहारेत्वा,^१ पब्बर्जि अनगारिय ॥
- २४४ “सट्ठि धेनुसहस्सानि, सब्बा कसूपधारणा ।
५ तायोपि^२ छड्डयित्वान, पब्बर्जि अनगारिय ॥
- २४५ “सट्ठि इत्थिसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला ॥
- २४६ “अळारपम्हा हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।
ता हित्वा कन्दमानायो, पब्बर्जि अनगारिय ॥
- १० २४७ “सट्ठि गामसहस्सानि, परिपुण्णानि सब्बसो ।
छड्डयित्वान त रज्ज, पब्बर्जि अनगारिय ॥
- २४८ “नगरा निक्खमित्वान, हिमवन्तमुपागमि ।
भागीरथीनदीतीरे, अस्सम मापयि अह ॥
- २४९ “पणसाल करित्वान, अग्यागार अकासह ।
१५ आरद्धविरियो पहितत्तो, वसामि अस्समे अह ॥
- २५० “मण्डपे खक्खमूले वा, सुञ्जागारे च^३ ज्ञायतो ।
न तु विज्जति तासो मे, न पस्से भयभेरव ॥
- २५१ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अगो कारुणिको मुनि ।
आणालोकेन जोतन्तो,^४ लोके उप्पज्जि तावदे ॥
- २० २५२ “मम अस्समसामन्ता, यक्खो आसि महिद्धिको ।
बुद्धसेट्ठमिह उप्पन्ने, आरोचेसि मम तदा ॥
२५३. “बुद्धो लोके समुप्पन्नो, सुमेधो नाम चक्खुमा ।
तारेति^५ जनत सब्ब, तम्मि सो तारयिस्सति ॥
- २५४ “यक्खस्स वचन सुत्वा, सविग्गो आसि तावदे ।
२५ बुद्धो बुद्धो ति चिन्तेन्तो अस्सम पटिसामयि ॥

B 418

१ परिवर्ज्येत्वा—स्या०, परिह्रायित्वा—रो० । २ गावियो—स्या० ।
३. व—सी०, स्या० । ४ जोतेन्तो—स्या० । ५ तारेसि—स्या० ।

२५५. "अग्गिदारु च छड्ढेत्वा, ससामेत्वान सन्थत्त ।
अस्सम अभिवन्दिता, निक्खमि विपिना^१ अह ॥
२५६. "ततो चन्दनमादाय, गामा गाम पुरा पुर ।
देवदेव गवेसन्तो, उपगच्छि विनायक ॥
२५७. "भगवा तम्मिह समये, सुमेधो लोकनायको ।
चतुसच्च पकासेन्तो, बोधेति जनत बहु ॥ 5
- २५८ "अञ्जलि पग्गहेत्वान, सीसे कत्वान चन्दन^२ ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, इमा गाथा अभासह^३ ॥
- २५९ 'वस्सिके पुप्फमानम्मिह,^४ सन्तिके उपवायति ।
त्व वीर गुणगन्धेन, दिसा सब्बा पवायसि ॥ 10
- २६० 'चम्पके नागवनिके,^५ अतिमुत्तककेतके ।
सालेसु पुप्फमानेसु, अनुवात पवायति ॥
- २६१ 'तव^६ गन्ध सुणित्वान^७, हिमवन्ता इधागमि ।
पूजेमि त महावीर, लोकजेट्ठ महायस' ॥
- २६२ "वरचन्दनेनानुलिम्पि, सुमेध लोकनायक ।
सक चित्त पसादेत्वा, तुण्ही अट्ठासि तावदे ॥ 15
- २६३ "सुमेधो नाम भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- २६४ 'यो मे गुणे^८ पकित्तेसि, चन्दन च अपूजयि ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥ 20
- २६५ आदेय्यवाक्यवचनो, ब्रह्मा उज्जु पतापवा ।
पञ्चवीसतिकप्पानि, सप्पभासो भविस्सति ॥
- २६६ छब्बीसतिकप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सकखत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- २६७ तेत्तिसकखत्तुं देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥

१ पवना—स्या०, रो० । २ वन्दन—स्या० । ३ अभासथ—स्या०, रो० ।

४ पुप्फमानस्मि—स्या० । ५ नागमलिके—स्या० । ६-६ त गन्ध धायित्वान—स्या० ।

७, गुण—स्या० ।

- २६८ ततो चुतोय मनुजो, मनुस्सत्त गमिस्सति ।
 पुञ्जकम्मेन सयुत्तो, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ॥
- २६९ अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।
 तिलक्खणेन^१ सम्पन्नो, बावरी नाम ब्राह्मणो ॥
- २७० तस्स सिस्सो भवित्वान, हेस्सति मन्तपारगू ।
 उपगन्त्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुद्गव ॥
- २७१ पुच्छित्वा निपुणे पञ्हे, भावयित्वान^२ अज्जस^३ ।
 सब्बासवे परिज्जाय, विहरिस्सतिनासवो^४ ॥
- २७२ "तिविधग्गि निब्बुता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
 सब्बासवे परिज्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- २७३, "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २७४ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २७५ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा तोदेत्थो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९. जनुकणित्थेरअपदानं^५

- २७६ "नगरे हसवतिया, सेट्ठिपुत्तो अहोसंह ।
 समप्पितो कामगुणे, परिचारेमहं तदा ॥
- २७७ "ततो" पासादमारुह, महाभोगे^६ वलज्जको^७ ।
 तत्थ नच्चेहि गीतेहि, परिचारेमहं तदा ॥
- २७८ "तूरिया आहता मय्ह, सम्मताळसमाहिता ।
 नच्चन्ता^८ इत्थियो सब्बा, हरन्तियेव मे मनो ॥

B 420

१ तीणिलक्खण—स्या० । २-२ हामयित्वान मानम—स्या० । ३ निब्बायिस्सति०—सी०, विहरामि०—स्या० । ४ जनुकणित्थेरअपदान—स्या० । ५ तयो—सी०, स्या० । ६-६, उब्बिद्धागेहलज्जका—सी० । ७, रजन्ती—स्या० ।

- २७९ “चेलापिका^१ लामणिका^२ कुञ्जवासी^३ तिमज्झिका^३ ।
लङ्घिका सोकज्झायी च, परिवारेन्ति म सदा ॥
- २८० “वैताळिनो कुम्भथूनी, नटा च नच्चका बहू ।
नटका नाटका चेव, परिवारेन्ति म सदा ॥
- २८१ “कप्पका न्हापका सूदा, मालाकारा सुपासका^४ । 5
जल्ला मल्ला च^५ ते सब्बे^६, परिवारेन्ति म सदा ॥
- २८२ “एतेसु कीळमानेसु, सिक्खिते कतुपासने ।
रत्तिन्दिव न जानामि, इन्दो व तिदसङ्गणे^७ ॥
- २८३ “अट्टिका पथिका^८ सब्बे, याचका वरका^९ बहू ।
उपगच्छन्ति ते निच्च, भिक्खयन्ता मम घर ॥ 10
- २८४ “समणा ब्राह्मणा चेव, पुञ्जक्खेता अनुत्तरा ।
वड्डयन्ता मम पुञ्ज, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २८५ “पटगा^{१०} लटुका^{१०} सब्बे, निगण्ठा पुप्फसाटका ।
तेदण्डिका एकसिखा, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २८६ “आजीवका^{११} विलुत्तावी, गोधम्मा^{१२} देवधम्मिका । 15
रजोजल्लधरा एते, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २८७ “परित्तका^{१३} सन्तिपत्ता^{१३}, कोधपुग्गनिका^{१४} बहू ।
तपस्सी^{१५} वनचारी च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २८८ “ओड्डुका^{१६} दमिळा चेव साकुळा मलवाळका^{१७} ।
सवरा^{१८} योनका चेव, आगच्छन्ति मम घर ॥ 20
- २८९ “अन्धका^{१९} मुण्डका^{२०} सब्बे, कोटला^{२०} हनुविन्दका^{२०} ।
आरावचीनरट्टा च, आगच्छन्ति मम घर ॥ ४ 421

१ चेलावका—स्या०, बेलामिका—रो० । २ वामनिका—स्या०, रो० ।
३-३ कुञ्जवासीहिमज्झिका—स्या०, कुञ्जवा सीहिमज्झिका—रो० । ४ सुमापका—सी० ।
५-१ ति सब्बेव—सी० । ६ तिदसेपुरे—स्या० । ७ कपणा—स्या० । ८ चरका—
स्या०, रो० । ९ पटका—सी०, स्या० । १० लटुका—सी० । ११ आजीविका—
स्या० । १२ गोतमा—स्या० । १३ १३ परित्तका सिद्धिपत्ता—सी०, स्या०, रो० ।
१४ कौण्डपुग्गनिका—सी०, कोण्डपुग्गनिका—रो० । १५ तपसी—स्या० । १६ अंधका—
स्या० । १७ मलयालका—सी०, रो०, मलयालका—स्या० । १८ सवरा—सी० ।
१९. गन्धका—स्या० । २०-२० कोलका सानुविन्दका—सी०, रो०, कुटुला—स्या० ।

- २९० “अलसन्दका पल्लवका, धम्मरा^१ निग्गमानुसा^१ ।
गेहिका^२ चेतपुत्ता च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९१ “माधुरका कोसलका, कलिङ्गा^३ हत्थिपोरिका ।
इसिण्डा मक्कला चेव, आगच्छन्ति मम घरं ॥
- २९२ “चेलावका आरम्भा^४ च, ओघुब्हा^५ मेघला बहू ।
खुद्दका सुद्दका चेव, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९३ “रोहणा^६ सिन्धवा चेव, चितका एककणिका ।
सुरट्ठा अपरन्ता च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९४ “सुप्पारका कुमारा^७ च, मल्लसोवण्णभूमिका^८ ।
वज्जीतङ्गा^९ च ते सब्बे, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९५ “नळकारा पेसकारा, चम्मकारा च तच्छका ।
कम्मारा^{१०} कुम्भकारा च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९६ “मणिकारा लोहकारा, सोणकारा च दुस्सिका ।
तिपुकारा च ते सब्बे, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९७ “उसुकारा भमकारा, पेसकारा च गन्धिका ।
रजका तुन्नवाया च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९८ “तेलिका कट्टहारा च, उदहारा च पेस्सिका ।
सूपिका^{११} सूपरक्खा^{११} च, आगच्छन्ति मम घर ॥
- २९९ “दोवारिका अनीकट्टा, बन्धिका^{१२} पुप्फछड्डुका ।
हत्थारुहा हत्थिपाला, आगच्छन्ति मम घर ॥
- ३०० “आनन्दस्स^{१३} महारज्जो^{१३}, ममत्थस्स^{१४} अदासह ।
सत्तवण्णेन रतनेन, ऊत्तथ^{१५} पूरयामह ॥

B 422

१-१ बब्बरा भग्गकारुसा—सी०, पब्बता नग्गमाख्हा—स्या० । २ रोहिता—
सी०, बाहिका—स्या०, रो० । ३ कासिका—सी०, स्या० । ४ अरम्मा—सी०, रो०,
बाहिका—स्या० । ५ ओक्कथा—सी०, ओभासा—स्या० । ६ रोहका—स्या० ।
७ किकुमारा—सी०, रो० । ८ मलया सोणभूमिका—सी०, स्या०, रो० ।
९ वज्जीतारा—सी०, वज्जीहारा—स्या०, रो० । १० कम्मकारा—स्या० ।
११-११ सुपिका सरदक्खा—स्या० । १२ वन्धिका—सी०, गन्धिका—स्या०,
सन्धिका—रो० । १३-१३ आनन्दस्स नाम रज्जो—स्या०, आनन्दम नाम रज्जो—रो० ।
१४, ममत्तस्स—सी०, रो०, समग्गस्स—स्या० । १५, ऊत्त—सी०, स्या०, रो० ।

- ३०१ “ये मया कित्तिता सब्बे, नानावण्णा बहू जना ।
तेसाह चित्तमञ्जाय, तप्पयि रत्तेनह^१ ॥
- ३०२ “वग्गूसु भासमानासु^२, वज्जमानासु भेरिसु ।
सङ्खेसु धमयन्तेसु, सकगेहे रमामह ॥
- ३०३ “भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरनायको ।
वसीसतसहस्सेहि^३, परिकखीणासवेहि सो ॥
- ३०४ “भिकखूहि सहितो वीथि, पटिपज्जित्थ चक्खुमा ।
ओभासेन्तो दिसा सब्बा, दीपस्खो व जोतति ॥
- ३०५ “वज्जन्ति भेरियो सब्बा, गच्छन्ते लोकनायके ।
पभा निद्धावते तस्स, मतरसी व उगगतो ॥
- ३०६ “कवाटन्तरिकायापि, पविट्ठेन च रस्मिना^४ ।
अन्तोघरेसु विपुलो, आलोको आसि तावदे ॥
३०७. “पभ दिस्वान बुद्धस्स, पारिसज्जे अवोचह ।
निस्ससय बुद्धसेट्ठो, इम वीथिमुपागतो ॥
- ३०८ “खिप्प ओरुह पासादा, अगमि अन्तरापण^५ ।
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- ३०९ ‘अनुकम्पतु मे बुद्धो, जलजुत्तमनायको ।
वसीसतसहस्सेहि, अधिवासेसि सो मुनि’ ॥
- ३१० “निमन्तेत्वान^६ सम्बुद्ध, अभिनेसि सक घर ।
तत्थ अन्नेन पानेन, सन्तप्पेसि महामुनि ॥
- ३११ “भुत्तावि^७ कालमञ्जाय, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो ।
सत्तङ्गिकेन^८ तूरियेन^९, बुद्धसेट्ठ उपट्ठहि ॥
- ३१२ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।
अन्तोघरे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ३१३ ‘यो म तूरियेहुपट्ठासि, अन्नपानञ्च दासि मे ।
तमह कित्थिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

10

15

20

25 B 423

१. रत्तेनपि—स्या० । २ भासमानेसु—स्या० । ३ सह सतसहस्सेहि—स्या० ।

४ रस्सिना—सी० । ५ अन्तरापण—स्या० । ६ निमन्तयित्वा—सी० ।

निमन्तयित्वान—स्या० । ७ भुत्तावी—स्या० । ८-८ सङ्गीतेन तूरियेन—स्या० ।

- ३१४ पहतभक्खो हुत्वान, सहिरज्जो सभोजनो ।
चतुदीपे^१ एकरज्ज, कारयिस्सतिय नरो ॥
- ३१५ पञ्चसीले समादाय, दसकम्मपथे ततो^२ ।
समादाय पवत्तेन्तो^३, परिस सिक्खापयिस्सति^४ ॥
- ६ ३१६ तूरियसतसहस्सानि, भेरियो^५ समलङ्कता ।
वज्जयिस्सन्तिम निच्च, उपट्टानस्सिद फल ॥
- ३१७ तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
चतुसट्ठिक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
- ३१८ चतुसट्ठिक्खत्तु राजा, चक्कवत्ती भविस्सति ।
१० पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असिद्धिय ॥
- ३१९ कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ३२० उपपज्जति य योनि, देवत्त अथ मानुस ।
अनूनभोगो हुत्वान, मनुस्सत्त गमिस्सति ॥
- १५ ३२१ अज्झायको भवित्वान, तिण्ण वेदान पारगू ।
उत्तमत्थ गवेसन्तो, चरिस्सति महि इम^६ ॥
- ३२२ सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
गोतमस्स भगवतो, सासनेभिरमिस्सति ॥
- ३२३ आराधयित्वान सम्बुद्ध, गोतम सक्कपुद्गव ।
२० किलेसे ज्ञापयित्वान, अरहाय भविस्सति' ॥
- ३२४ "विपिने ब्यग्घराजा व, मिगराजा व केसरी ।
अभीतो विहरामज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- ३२५ "देवलोके मनुस्से वा, दलिद्दे दुग्गतिमिह वा ।
निब्बत्ति मे न पस्सामि, उपट्टानस्सिदं फलं ॥
- २५ ३२६ "विवेकमनुयुत्तोमिह, उपसन्तो निरूपधि ।
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

१ चतुदीप—स्या० । २ रतो—स्या० । ३ पवत्तन्तो—स्या० । ४ सिक्ख-
पस्सति—स्या० । ५ नारियो—सी०, स्या० । ६ तदा—स्या० ।

३२७ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

B 424

३२८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३२९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा जतुकणित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ॥

१० उदेनत्थेरअपदानं

३३० “हिमवन्तस्साविदूरे, पदुमो नाम पव्वतो ।

अस्समो सुकतो मय्ह, पणसाला सुमापिता ॥

6

३३१ “नदियो सन्दरे तत्थ, सुपतित्था मनोरमा ।

अच्छोदका सीतजला, सन्दरे^१ नदियो सदा ॥

३३२ “पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा^२ मुञ्जरोहिता ।

सोभेन्ता^३ नदियो एते, वसन्ति नदिया सदा^४ ॥

३३३ “अम्बजम्बूहि सञ्छन्ता, करेरितिलका तथा ।

उद्दालका पाटलियो, सोभेन्ति मम अस्सम ॥

10

३३४ “अङ्गोलका बिम्बजाला, मायाकारी^५ च पुप्फिता ।

गन्धेन उपवायन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥

३३५ “अतिमुत्ता^६ सत्तलिका, नागा साला च पुप्फिता ।

दिब्बगन्ध^७ सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥

15

३३६ “कोसम्बा सल्ला नीपा, अट्टङ्गापि^८ च पुप्फिता^९ ।

दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥

३३७ “हरीतका आमलका, अम्बजम्बुविभीतका ।

कोला भल्लातका बिल्ला, फलानि बहु अस्समे ॥

१. सुन्दरा—सी० । २. बलजा—स्या० । ३. सोभन्ति—स्या० । ४. तदा—स्या० ।

५. माय्यहरा—स्या० । ६. अधिमुत्ता—स्या० । ७. दिब्बगन्धा—सी०, दिब्बा गन्धा—स्या० ।

८. अट्टङ्गा च सुपुप्फिता—सी०, हत्यपाता—स्या०, कट्टङ्गा च सुपुप्फिता—सी० ।

B 42०

- ३३८ “कलम्बा कन्दली तत्थ, पुप्फन्ति मम अस्समे ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३३९ “असोकपिण्डवारी^१ च^२, निम्बक्खा च पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ५ ३४०. “पुन्नागा गिरिपुन्नागा, तिमिरा तत्थ पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४१ “निग्गुण्डी सिरिनिग्गुण्डी, चम्पक्खेत्थ पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४२ “अविदूरे पोक्खरणी, चक्कवाकूपकूजिता ।
१० मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ॥
- ३४३ “अच्छोदका सीतजला, सुपत्तिथा मनोरमा ।
अच्छा फलिकसमाना, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४४ “पदुमा पुप्फरे तत्थ, पुण्डरीका च उप्पला ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- १५ ३४५ “पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा मुञ्जरोहिता ।
विचरन्ता व ते तत्थ, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४६ “कुम्भीला सुसुमारा च, कच्छपा च गहा बहू ।
ओगहा^३ अजगरा च, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४७ “पारेवता रविहसा, चक्कवाका नदीचरा ।
२० दिन्दिभा साल्लिका चेत्थ^४, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३४८ “नयिता अम्बगन्धी च, केतका तत्थ पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
३४९. “सीहा व्यग्घा च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका ।
अनुसञ्चरन्ता पवने, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- २५ ३५०. “जटाभारेन भरिता, अजिनुत्तरवासना^५ ।
अनुसञ्चरन्ता पवने, सोभेन्ति मम अस्सम ॥

१-१ असोकपिण्डी च वरी—सी०, स्या०, असोकपिण्ड च वारी—रो० ।
२ ओगुहा—सी० । ३ चेव—स्या० । ४ अजिनुत्तरवासना—सी०, अचिनुत्तर
वासिनो—स्या० ।

- ३५१ "अजिनानिधरा एते,^१ निपका सन्तवुत्तिनो ।
अप्पाहारा व ते सब्बे, सोभेन्ति मम अस्सम ॥
- ३५२ "खारिभार^२ गहेत्वान, अज्झोग्गह वन तदा ।
मूलफलानि भुञ्जन्ता, वसन्ति अस्समे तदा^३ ॥
- ३५३ "न ते दारु आहरन्ति, उदक पादधोवन ।
सब्बेस आनुभावेन, सयमेवाहरीयति ॥
- ३५४ "चुल्लासीतिसहस्सानि, इसयेत्थ समागता ।
सब्बेव ज्ञायिनो एते, उत्तमत्थगवेसका^४ ॥
- ३५५ "तपस्सिनो ब्रह्मचारी, चोदेन्ता^५ अप्पनाव ते ।
अम्बरावचरा सब्बे, वसन्ति अस्समे तदा ॥
- ३५६ "पञ्चाह सन्निपतन्ति, एकग्गा सन्तवुत्तिनो ।
अञ्जोञ्ज^६ अभिवादेत्वा, पक्कमन्ति दिसामुखा ॥
३५७. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
तमन्धकार विधम, उप्पज्जि तावदे जिनो ॥
- ३५८ "मम अस्समसामन्ता, यक्खो आसि महिद्धिको ।
सो मे ससित्थ सम्बुद्ध, जलजुत्तमनायक ॥
- ३५९ "एस बुद्धो समुप्पन्नो, पदुमुत्तरो महामुनि ।
खिप्प गन्त्वान सम्बुद्ध, पयिरूपास^७ मारिस ॥
३६०. "यक्खस्स वचन सुत्वा, विप्पसन्नेन चेतसा ।
अस्सम ससामेत्वान, निक्खमि विपिना तदा ॥
- ३६१ "चेल्लेव ड्ढ्हमानम्ह, निक्खमित्वान अस्समा ।
एकरत्ति निवासेत्वा,^८ उपगच्छि विनायक ॥
३६२. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहूतीन पटिग्गहो ।
चतुसच्च पकासेन्तो, देसेसि अमत पद ॥
३६३. "सुफुल्ल पदुम ग्गह, उपगत्वा महेसिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धस्स अभिरोपरियि^९ ॥

१ एके—स्या० । २ खारि काज—स्या० । ३ सदा सी० । ४ उत्तमत्थ
गवेसिनो—स्या० । ५ चोदेन्त—सी०, चोदेन्तो—स्या० । ६ अञ्जमञ्ज—स्या० ।
७ पयिरूपामय—सी०, पयिरूपाससु—स्या० । ८ निवसित्वा—सी०, निवासित्वा—
स्या० । ९ अभिवादयि—स्या० ।

B. 427

- ३६४ “पूजयित्वान् सम्बुद्ध, जलजुत्तमनायक ।
एकस अजिन कत्वा, सन्थर्वि लोकनायक ॥
- ३६५ “येन आणेन सम्बुद्धो, वसतीह अनासवो ।
त आण कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३६६ “ससारसोत छिन्दित्वा, तारेसि सब्बपाणिन^१ ।
तव धम्म सुणित्वान्, तण्हासोत तरन्ति ते ॥
- ३६७ “तुव सत्था च केतु च, धजो यूपो च पाणिन ।
परायणो पतिट्ठा^२ च,^३ दीपो च द्विपदुत्तम^४ ॥
- ३६८ “यावता गणिनो लोके, सत्थवाहा पवुच्चरे ।
तुव अग्गोसि सब्बञ्जु, तव अन्तोगधाव ते ॥
- ३६९ “तव आणेन सब्बञ्जु, तारेसि जनत बहु ।
तव दस्सनमागम्म, दुक्खस्सन्त करिस्सरे ॥
- ३७० “ये केचिमे गन्धजाता, लोके वार्यान्ति चक्खुम ।
तव गन्धसमो नत्थि, पुञ्जक्खेते महामुने ॥
- ३७१ “तिरच्छानयोनिं निरय, परिमोचेसि^५ चक्खुम^५ ।
असङ्खत पद सन्त, देसेसि त्व महामुने^५ ॥
- ३७२ “पदुमुत्तरो लोकविदू आहुतीन पटिगहो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
३७३. ‘यो मे आण अपूजेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ३७४ ‘तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्खवत्ती भविस्सति^५ ॥
- ३७५ “सुलद्धलाभ^६ लद्धोमिह, तोसयित्वान् सुब्बत ।
सब्बासवे परिञ्चाय, विहरामि अनासवो ॥
- ३७६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१ सम्बुद्धपाणिनो—सी० । २-२ पतिट्ठासि—स्या० । ३. द्विपदुत्तम—सी०, रौ० ;
द्विपदुत्तमो—स्या० । ४-४ परिमोचेहि चक्खुमा—स्या० । ५ महामुनि—स्या० ।
६. सुलद्धलाभो—स्या० ।

३७७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३७८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० • कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 428

इत्थ सुद आयस्मा उदेनो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

तस्सुद्धानं

मेत्तेय्यो पुण्णको थेरो, मेत्तगू धोतको पि^१ च ।

उपसिवो च नन्दो च, हेमको सत्तमो तर्हि ॥

तोदेय्यो जतुकण्णी च, उदेनो च महायसो ।

5

तीणि गाथासतानेत्थ, असीत्ति तीणि चुत्तरि ॥

मेत्तेय्यवग्गो एकचत्तालीसमो ।

---

१ धोतको—सी० ।

४२. भद्दालिवग्गो

१ भद्दालित्थेरअपदानं

B 429

- १ "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अग्गो कारुणिको मुनि ।
विवेककामो लोकग्गो, हिमवन्तमुपागमि ॥
- २ "अज्झोगाहेत्वा^१ हिमव^१, सुमेधो लोकनायको ।
पल्लङ्क आभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो^२ ॥
- ३ "समार्धि सो समापन्नो, सुमेधो लोकनायको ।
सत्तरत्तिन्दिव बुद्धो, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
- ४ "ग्वारिभार^३ गहेत्वान, वनमज्झोगाहि अह ।
तत्थद्दसार्सि सम्बुद्ध, ओघत्तिण्णमनासव ॥
- ५ "सम्मज्जनि गहेत्वान, सम्मज्जित्वान अस्सम ।
चतुदण्डे ठपेत्वान^४, अकासि मण्डप तदा ॥
- ६ "सालपुप्फ आहरित्वा^५, मण्डप छादयि अह ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अभिवन्दि^६ तथागत^६ ॥
- ७ "य वदन्ति सुमेधो ति, भूरिपञ्च सुमेधस ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ८ 'बुद्धस्स गिरमञ्जाय, सब्बे देवा समागमु ।
अससय बुद्धसेट्ठो, धम्म देसेति चक्खुमा ॥
- ९ 'सुमेधो नाम सम्बुद्धो, आहुतीन पटिग्गहो ।
देवसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

१-१ अज्झोगहेत्वा—सी०, अज्झोगहेत्वा हिमवन्त—स्या० । २ पुरिसा-
समो—स्या० । ३ खारिकाज—सी०, स्या० । ४ थम्भित्वान—सी० ।
५, गहेत्वान—स्या० । ६-६ अवन्दि लोकनायक—स्या० ।

- १० यो मे सत्ताह मण्डप, धारयी सालच्छादित^१ ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ११ देवभूतो मनुस्सो वा, हेमवण्णो भविस्सति ।
पहूतभोगो हुत्वान, कामभोगी भविस्सति ॥
- १२ सट्ठि नागसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
सुवण्णकच्छा मातङ्गा, हेमकप्पनवाससा ॥
- १३ आरुब्हा गामाणीयेहि, तोमरङ्कुसपाणिभि ।
साय^२ पातो^३ उपट्टान, आगमिस्सन्तिम^३ नर ।
तेहि नागेहि परिवुतो, रमिस्सति अय नरो ॥
- १४, सट्ठि अस्ससहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
आजानीया व जातिया, सिन्धवा सीघवाहिनो ॥
- १५ आरुब्हा गामाणीयेहि इल्लियाचापधारिभि^४ ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १६ सट्ठि रथसहस्सानि, सब्बालङ्कारभूसिता ।
दीपा अथोपि वेयग्घा, सन्नद्धा उस्सितद्धजा ॥
१७. आरुब्हा गामाणीयेहि, चापहृत्येहि वम्मिभि^५ ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १८ सट्ठि गामसहस्सानि, परिपुण्णानि सब्बसो ।
पहूतधनधञ्जानि, सुसमिद्धानि सब्बसो ।
सदा पातुभविस्सन्ति, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ हत्थी अस्सा रथा पत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी ।
परिवारेस्सन्तिम निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २० अट्टारसे^६ कप्पसते,^६ देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- २१ सतान तीणक्खत्तु च, देवरज्ज करिस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥

5 B 430

10

15

20

25

१ सालच्छादन — स्या० । २-२ सायपातो—रो० । ३ आगच्छिस्सन्तिम—स्या० ।

४ इन्दियाचापधारिभि—स्या० ।

५ वम्मिभि—स्या० ।

६-६, अट्टारस

कप्पसत—रो० ।

B 431 5

- २२ तिसकप्पसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २३ तस्स धम्मेषु दायादो, ओरमो धम्मनिम्मितो ।
 सब्बासवे परिञ्जाय, विहरिस्सतिनासवो' ॥
- २४ "तिसकप्पसहस्सम्हि, अद्दस लोकनायक ।
 एत्थन्तरमुपादाय, गवेस्सि अमत पद ॥
- २५ "लाभा मय्ह सुलद्ध मे, यमहञ्जासि^१ सासन ।
 तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- २६ "नमो ते पुरिसाजञ्च, नमो ते पुरिसुत्तम ।
 तव आण^२ पकित्तेत्वा,^३ पत्तोम्हि अचल^४ पद ॥
- २७ "य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।
 सब्बत्थ सुखितो होमि, फल मे आणकित्तने ॥
- २८ "इद पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते^५ भवो ।
 नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- २९ "किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।
 नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ३० "स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
 तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३१ "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
 छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा भद्दालित्थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ यमह वामि—स्या० । २-२ आण पटिकित्तेत्वा—स्या० । ३ अमत—स्या० ।
 ४ वत्तती—स्या० ।

२ एकछत्तियत्थेरअपदानं

- ३२ “चन्दभागानदीतीरे, अस्समो सुकतो मम ।
सुसुद्धपुलिनाकिण्णो, पन्नसाला सुमापिता ॥
- ३३ “उत्तानकूला नदिका, सुपतित्था मनोरमा ।
मच्छकच्छपसम्पन्ना, सुसुमारनिसेविता^१ ॥
- ३४ “अच्छा दीपी च मयूरा, करवीका च साळिका ।
कूजन्ति^२ सब्बदा एते, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- ३५ “कोकिला मञ्जुभाणी च, हसा च मधुरस्सरा ।
अभिकूजन्ति ते तत्थ, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- ३६ “सीहा व्यग्घा वराहा च, अच्छकोकतरच्छका^३ ।
गिरिदुग्गम्हि नादेन्ति, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- ३७ “एणीमिगा च सरभा, भेरण्डा सूकरा बहू ।
गिरिदुग्गम्हि नादेन्ति, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- ३८ उद्दालका चम्पका च, पाटली सिन्दुवारका^४ ।
अतिमुत्ता^५ असोका च, सोभयन्ति^६ ममस्सम^७ ॥
- ३९ “अङ्गोला यूथिका चेव, सत्तली^८ बिम्बिजालिका ।
कणिकारा^९ च पुप्फन्ति, सोभयन्ता ममस्सम^{१०} ॥
- ४० “नागा साला च सळला, पुण्डरीकेत्थ पुप्फिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ४१ “अज्जुना^१ असना चेत्थ, महानामा च पुप्फिता ।
साला च कङ्गुपुप्फा च, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ४२ “अम्बा जम्बू च तिलका, निम्बा^{१०} च सालकल्याणी ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥

5 B 432

10

15

20

१ सुसुमार—सी०, स्या० । २ कूजन्ति—स्या० । ३ वक०—सी०, रो०,
बका कोकतरच्छयो—स्या० । ४ सिन्दुवारिका—सी०, स्या० । ५ अधिमुत्त—स्या० ।
६-६ पुप्फन्ति मम अस्समे—सी०, रो०, सोभयन्ता०—स्या० । ७ सत्तपण्णा—स्या० ।
८-८ कणिका कणिकारा च, पुप्फन्ति मम अस्समे—सी०, स्या०, रो० । ९ असट्ठा—स्या० ।
१० नीपा—स्या० ।

४३३

- ४३ "असोका च कपिट्टा च, गिरिमालेत्य^१ पुष्पिता ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ४४ "कदम्बा कदली चैव, इसिमुग्गा च रोपिता ।
ध्रुव फलानि धारेन्ति, सोभयन्ता ममस्सम ॥
- ५ ४५ "हरीतका आमलका, अम्बजम्बुविभीतका^२ ।
कोला भल्लातका बिल्ला, फलिनो मम अस्समे ॥
- ४६ "अविदूरे पोक्खरणी, सुपत्तिथा मनोरमा ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ॥
- ४७ "गम्भ गणहन्ति पदुमा, अञ्जे पुष्पन्ति केसरी ।
१० ओपत्तकण्णिका चैव, पुष्पन्ति मम अस्समे ॥
- ४८ "पाठीना पावुसा मच्छा, बलजा मुञ्जरोहिता ।
अच्छोदकम्हि विचर, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ४९ "नयिता अम्बगन्धी च, अनुकूले च केतका ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- १५ ५० "मधु भिसम्हा^३ सवति^३, खीरसप्पि मुळालिभि ।
दिब्बगन्ध सम्पवन्ता, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ५१ "पुलिना सोभना तत्थ, आकिण्णा जलसेविता ।
ओपुप्फा पुष्पिता सेन्ति^४, सोभयन्ता^४ ममस्सम ॥
- ५२ "जटाभारेण भरिता, अजिनुत्तरवासना ।
२० वाकचीरधरा सब्बे, सोभयन्ति ममस्सम ॥
- ५३ "युगमत्तमपेक्खन्ता, निपका सन्तवुत्तिनो ।
कामभोगे^५ अनपेक्खा, वसन्ति मम अस्समे ॥
- ५४ "परुल्लहकच्छनखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
रजोजल्लधरा सब्बे, वसन्ति मम अस्समे ॥
- २५ ५५ "अभिञ्जापारमिप्पत्ता, अन्तलिक्खचरा^६ च ते^६ ।
उगच्छन्ता नभ एते, सोभयन्ति ममस्सम ॥

१ भगिनिमालेत्य—सी०, रो०, भगिनिमाला च—स्या० । २ अम्बाजम्बु—
सी०, अम्बाजम्बुविभेदका—स्या० । ३ मधुभिसेहि सवन्ति—स्या० । ४-४ सेता
सोभयन्ति—स्या० । ५ कामभोगे—स्या०, रो० । ६-६ अन्तलिक्खेचरा व ते—स्या० ।

- ५६ "तेहि सिस्सेहि परिवुतो, वसामि विपिने तदा ।
रत्तिन्दिव न जानामि^१, सदा ज्ञानसमप्पितो^१ ॥
- ५७ "भगवा तम्हि समये, अत्थदस्सी महामुनि ।
तमन्धकार नासेन्तो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
- ५८ "अथ अञ्जतरो सिस्सो, आगच्छि मम सन्तिक^२ ।
मन्ते अज्जेतुकामो सो, छल्लङ्ग नाम लक्खण ॥
- ५९ "बुद्धो लोके समुप्पन्नो, अत्थदस्सी महामुनि ।
चतुसच्च पकासेन्तो, देसेति^३ अमत पद ॥
- ६० "तुट्ठहट्ठो पमुदितो, धम्मन्तरगतासयो^३ ।
अस्समा अभिनिक्खम्म, इद वचनमब्रवि ॥
६१. 'बुद्धो लोके समुप्पन्नो, द्वित्तिसवरलक्खणो ।
एथ सब्बे गमिस्साम, सम्मासम्बुद्धसन्तिक' ॥
- ६२ "ओवादपटिकरा^४ ते, सवम्मे पारमि गता ।
साधू ति सम्पटिच्छिमु, उत्तमत्थगवेसका ॥
- ६३ "जटाभारभरिता ते, अजिनुत्तरवासना^५ ।
उत्तमत्थ गवेसन्ता, निक्खमिसु^६ वना^६ तदा ॥
- ६४ "भगवा तम्हि समये, अत्थदस्सी महायसो ।
चतुसच्च पकासेन्तो, देसेति^३ अमत पद ॥
- ६५ "सेतच्छत गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्स धारयि ।
एकाह धारयित्वान, बुद्धसेट्ठ अवन्दह^७ ॥
- ६६ "अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ६७ 'यो मे छत्त अधारेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- ६८ इमस्स जायमानस्स, देवत्ते अथ मानुसे ।
धारेस्सति^८ सदा छत्त, छत्तदानस्सिद फल ॥

१-१ ज्ञानाम भानरति समप्पितो—स्या० । २ सन्तिके—स्या० । ३ धम्मन्तर-
गतासयो—स्या० । ४ ओवादपटिकारा—स्या०, रो० । ५ अजिनुत्तरवासिनो—सी०, स्या० ।
६-६ निक्खमु पवना—रो० । ७ देसेति—स्या० । ८ अवन्दह—स्या० ।
९ धारिस्सन्ति—स्या० ।

- ६९ सत्तसत्ततिकप्पानि, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सकखत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ७० सत्तसत्ततिकखत्तु च, देवरज्ज करिस्सति ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ७१ अट्टारसे कप्पसते, गोतमो सक्कपुङ्गवो ।
तमन्धकार नासेन्तो, उप्पजिस्सति चक्खुमा ॥
- ७२ तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिज्जाय, विहरिस्सतिनासवो ॥
- ७३ "यतो अहं कम्ममक, छत्त बुद्धस्स धारय^१ ।
एत्थन्तरे न जानामि, सेतच्छत्त अधारित ॥
- ७४ "इदं पच्छिमकं मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।
छत्तधारणमज्जापि^२, वत्तते निच्चकालिक ॥
- ७५ "अहो मे सुकत्तं कम्म, अत्थदस्सिस्स तादिनो ।
सब्बासवा परिकखीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ७६ "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ७७ "स्वागतं वत्त मे आसि पे० कत्तं बुद्धस्स सासन ॥
७८. "पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० "कत्तं बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा एकच्छत्तियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३ तिणसूलकल्लादनियत्थेरअपदानं

७९. "जार्तिं जरं च मरणं, पच्चवेक्खि अहं तदा ।
एकको^३ अभिनिक्खम्म, पब्बजिं अनगारिय ॥
८०. "चरमानोनुपुब्बेन, गङ्गातीरं उपागमि ।
तत्थदुसांसि पथविं, गङ्गातीरे समुन्नतं^४ ॥

१ धारयि—स्या०, रो० । २ छत्तधारणमज्जापि—स्या० । ३, एकतो—सी० ।

४ सपुण्णक—स्या० ।

- ८१ “अस्सम तत्थ मापेत्वा, वसामि अस्समे^१ अह^१ ।
सुकतो^२ चङ्कमो मग्गह, नानादिजगणायुतो ॥
- ८२ “ममुपेन्ति च विस्सत्था^३, कूजन्ति च मनोहर ।
रम्ममानो^४ सह तेहि, वसामि अस्समे अह ॥
- ८३ “मम अस्समसामन्ता, मिगराजा चतुक्कमो । 5
आसया अभिनिक्खम्म, गज्जि सो असनी^५ विय ॥
- ८४ “नदित्ते मिगराजे च, हासो मे उदपज्जथ । B 436
मिगराज गवेसन्तो, अद्दस लोकनायक ॥
- ८५ “दिस्वानाह देवदेव, तिस्स लोकगगनायक ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पूजयि नागकेसर ॥ 10
- ८६ “उग्गच्छन्त व सूरिय, सालराज व पुप्फित ।
ओसधि व विरोचन्त, सन्थवि लोकनायक ॥
- ८७ ‘तव आणेन सब्बञ्जु, मोचेसिम^७ सदेवक ।
तव^३ आराधयित्वान, जातिया परिमुच्चरे ॥
- ८८ ‘अदस्सनेन सब्बञ्जु, बुद्धान सब्बदस्सिन । 15
पतन्तिवोचिनिरय, रागदोसेहि ओफुटा^८ ॥
- ८९ ‘तव दस्सनमागम्म, सब्बञ्जु लोकनायक ।
पमुच्चन्ति भवा सब्बा^९, फुसन्ति अमत पद ॥
- ९० ‘यदा बुद्धा चक्खुमन्तो, उप्पज्जन्ति पभङ्कुरा ।
किलेसे झापयित्वान, आलोक दस्सयन्ति ते’ ॥ 20
- ९१ “कित्तयित्वान सम्बुद्ध, तिस्स लोकगगनायक ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, तिणसूल अपूजयि ॥
- ९२ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, तिस्सो लोकगगनायको ।
सकासने निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
९३. ‘यो म पुप्फेहि छादेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि । 25
तमह कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

१-१. मम अस्समे—स्या० । २ सुकतो—स्या० । ३ सत्ता—स्या० ।

४ रम्ममानो—स्या० । ५ मेदिनी—रो० । ६ ओसधीव—स्या० । ७ जोतेसि
तुव—स्या० । ८ ओत्थटा—स्या० । ९ सब्बे—सी०, स्या० ।

- ९४ पञ्चवीसतिक्खत्तु सो^१, देवरज्ज करिस्सति ।
पञ्चसत्ततिक्खत्तु च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- ९५ पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
तस्स कम्मनिस्सन्देन^२, पुप्फान पूजनाय च^३ ॥
- ५ ९६ सोसन्हातो^४ चय पोसो, पुप्फमाकङ्खते यदि^५ ।
पुञ्जकम्मेन सयुत्त^६, पुरतो पातुभविस्सति ॥
- B 437 ९७ यं यं इच्छति कामेहि, तं तं पातुभविस्सति ।
सङ्कप्प परिपूरेत्वा, निब्बायिस्सतिनासवो^७ ।
अद्वारसमं भाणवार ।
- १८ “किलेसे झापयित्वान, सम्पजानो पतिस्सतो ।
१० एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
- ९९ “चङ्कमन्तो निपज्जन्तो, निसिन्नो उद^८ वा^९ ठितो ।
बुद्धसेट्ठ सरित्वान, विहरामि अहं सदा^{१०} ॥
- १०० “चीवरे पिण्डपाते च, पच्चये सयनासने ।
तत्थ मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- १५ १०१ “सो दानि पत्तो अमत, सन्तं पदमनुत्तर ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- १०२ “द्वेनवुते इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि^{११} ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- १०३ “किलेसा झापिता मत्थं पे० विहरामि अनासवो ॥
- २० १०४ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- १०५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तिणसूलकछादनियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ च—स्या० । २. कम्मस्स निसन्दो—सी०, स्या०, रो० । ३ सो—स्या०, रो० ।
४-४ साय पातो चय पोसो पुप्फेहि म अच्छादयि—स्या० । ५ सयुत्तो—सी०, स्या०, रो० ।
६-६, अथ वा—स्या० । ७, तदा—स्या० । ८ यं बुद्धभिपूजयि—स्या० ।

४ मधुमसदायकत्थेरअपदानं

१०६ “नगरे बन्धुमतिया, सूकरिको अहोसह ।

उक्कोट^१ रन्धयित्वान,^१ मधुमसम्हि^२ ओकिरि ॥

१०७ “सन्निपात अह गत्वा, एक पत्त गहेसह^३ ।

B 438

पूरयित्वान त पत्त, भिक्खुसङ्घस्सदासह ॥

१०८ “योत्थ^४ थेरतरो भिक्खु, निय्यादेसि^५ मम^५ तदा ।

5

इमिना पत्तपूरेन, लभस्सु^६ विपुल सुख ॥

१०९ “दुवे^७ सम्पत्तियो भुत्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।

पच्छिमे वत्तमानम्हि, किलेसे झापयिस्सति ॥

११० “तत्थ चित्त पसादेत्वा, तार्वतिसमगच्छह ।

तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, लभामि विपुल सुख ॥

10

१११ “मण्डपे खखमूले वा, पुब्बकम्म अनुस्सरि ।

अन्नपानाभिवस्सो मे, अभिवस्सति^८ तावदे ॥

११२ “इद पच्छिमक मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।

इधापि अन्नपान मे, वस्सते सब्बकालिक ॥

११३ “तेनेव मधुदानेन,^९ सन्धावित्वा भवे अह ।

10

सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥

११४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।

दुग्गाति नाभिजानामि, मधुदानस्सिद फल ॥

११५ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

११६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

20

११७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मधुमसदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१-१ उक्कोटक रन्धयित्वा—सी०, स्या० । २ मधुमसम्हि—स्या०, मधुसप्पिम्हि—

रो० । ३ अह गहि—स्या० । ४ यो बुद्ध—स्या० । ५-५ निय्यादेमि अह—स्या० ।

६ लभिस्स—स्या० । ७ द्वे—सी० । ८ अतिवस्सति—स्या० । ९ मसदानेन—सी०, रो० ।

५ नागपल्लवत्थेरअपदान^१

- ११८ “नगरे बन्धुमतिया, राजुय्याने वसामह ।
मम अस्समसामन्ता, निसीदि लोकनायको ॥
- B 439 ११९ “नागपल्लवमादाय, बुद्धस्स अभिरोपयि ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सुगत अभिवादयि ॥
- 5 १२० “एकनवुत्तितो कप्पे, य^२ पल्लवमपूजयि^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १२१ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १२२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १२३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नागपल्लवो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. एकदीपियत्थेरअपदानं

- 10 १२४ “परिनिब्बुते^३ सुगते, सिद्धत्थे लोकनायके ।
सदेवमानुसा सब्बे, पूजेन्ति द्विपदुत्तम ॥
- १२५ “आरोपिते च चितके, सिद्धत्थे लोकनायके ।
यथासकेन थामेन, चित्त पूजेन्ति सत्थुनो ॥
- 15 १२६ “अविदूरे चितकस्स, दीप उज्जालयि अह ।
याव उदेति सूरियो, दीप मे ताव उज्जलि^४ ॥
- १२७ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तार्वतिसमगच्छह ॥
- १२८ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, एकदीपी ति^५ आयति^६ ।
दीपसतसहस्सानि, ब्यम्हे पज्जलरे मम ॥

१ नागपल्लवत्थेरअपदान—सी०, स्या० ।

२-२ य पल्लवमभिपूजयि—स्या० ।

३ परिनिब्बुतम्ह—सी०, परिनिब्बुतम्ह—स्या० । ४ पज्जलि—स्या० । ५-५ एकदीपस्ति
भार्या—स्या० ।

- १२९ “उदयन्तो व सूरियो, देहो मे जोतते^१ सदा ।
सप्पभाहि सरीरस्स, आलोको होति मे सदा ॥
- १३० “तिरोकुट्ट^२ तिरोसेल, समतिग्गह पब्बत ।
समन्ता योजनसत, पस्सामि चक्खुना अह ॥
- १३१ “सत्तसत्ततिक्खत्तु च, देवलोके रमि अह ।
एकतिसतिक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ॥
- १३२ “अट्ठवीसतिक्खत्तु च, चक्खवत्ती अहोसह ।
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १३३ “देवलोका चवित्वान, निब्बत्ति^३ मातुकुच्छिय ।
मातुकुच्छिगतस्सापि, अक्खि मे न निमोलति^४ ॥
- १३४ “जातिया चतुवस्सोह, पब्बजि अनगारिय ।
अड्डमासे असम्पत्ते, अरहत्तमपापुणि ॥
- १३५ “दिब्बचक्खु विसोधेसि, भवा सब्बे समूहता ।
सब्बे किलेसा सञ्छिन्ना, एकदीपस्सिद फल ॥
- १३६ “तिरोकुट्ट तिरोसेल, पब्बतआपि केवल ।
समतिक्कम्म पस्सामि, एकदीपस्सिद फल ॥
- १३७ “विसमा मे समा होन्ति, अन्धकारो न विज्जति ।
नाह पस्सामि तिमिर, एकदीपस्सिद फल ॥
- १३८ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य दीपमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकदीपस्सिद^५ फल ॥
- १३९ “किलेसा झापिता मथ्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१४०. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 440

10

15

20

इत्थ सुद आयस्मा एकदीपियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१ जलते—स्या० । २ तिरोकुट्ट—सी०, स्या० ।

३ निब्बत्ति—स्या० ।

४ विनस्सति—स्या० । ५ दीपदानस्सिद—सी० ।

७ उच्छङ्गपुष्पियथेरअपदानं

- १४२ “नगरे बन्धुमतिया, अहोसि मालिको तदा ।
उच्छङ्ग पूरयित्वान, अगम अन्तरापण ॥
- B ६११ १४३ “भगवा तम्हि समये, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो ।
महता आनुभावेन, निथ्याति लोकनायको ॥
- 5 १४४ “दिस्वान लोकपज्जोत, विपरिस्स लोकतारण ।
पुष्प पग्गह उच्छङ्गा, बुद्धसेट्ठ अपूर्जयि ॥
- १४५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य^१ पुष्पमभिपूजयि^१ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १४६ “किलेसा झापिता मग्ग पे० विहरामि अनासवो ॥
- 10 १४७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १४८ “पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उच्छङ्गपुष्पियो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

८ यागुदायकथेरअपदानं

- १४९ “अतिथि मे गहेत्वान^२, अगच्छि^३ गामक तदा ।
सम्पुण्णनदिक दिस्वा सङ्घाराम उपागमि ॥
- 15 १५० “आरञ्जका धुतधरा, झायिनो लूखचीवरा ।
विवेकाभिरता धीरा, सङ्घारामे वसन्ति ते ॥
- १५१ “गति तेस उपच्छिन्ना, सुविमुत्तान तादिन ।
पिण्डाय ते न गच्छन्ति, ओरुद्धनदिताय हि^३ ॥
- १५२ “पसन्नचित्तो सुमनो, वेदजातो कतझली ।
तण्डुल मे^४ गहेत्वान,^४ यागुदान अदासह ॥

१-१ बुद्धसेट्ठ अपूर्जयि—स्या० । २-२ गहेत्वा आगच्छि—स्या० । ३ ओरुद्ध-
नदिक्कायति—स्या० । ४-४ पग्गहेत्वान—स्या० ।

१५३. "पञ्चन्न^१ यागु दत्वान, पसन्नो सेहि पाणिभि ।
सककम्माभिरद्धोह, तावतिसमगच्छह ॥
- १५४ "मणिमयञ्च मे व्यम्ह, निब्बत्ति^२ तिदसे गणे । B 442
नारीगणेहि सहितो,^३ मोदामि व्यम्हमुत्तमे ॥
- १५५ "तेत्तिसक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि । 5
तिसक्खत्तु चक्खवत्ती, महारज्जमकारयि ॥
- १५६ "पदेसरज्ज विपुल गणनातो असङ्खिय ।
देवलोके मनुस्से वा, अनुभोत्वा सय^४ अह ॥
- १५७ "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, पब्बजि अनगारिय ।
सह ओरोपिते केसे, सब्ब सम्पटिविज्झह ॥ 10
- १५८ "खयतो वयतो चापि, सम्मसन्तो कळेवर^५ ।
पुरे सिक्खापदादाना,^६ अरहत्तमपापुणि ॥
- १५९ "सुदिन्न मे दानवर, वाणिज्ज^७ सम्पयोजित^८ ।
तेनेव यागुदानेन, पत्तोम्हि अचल पद ॥
- १६० "सोकं परिद्वव व्याधि, दरथ चित्ततापन । 15
नाभिजानामि उप्पन्न, यागुदानस्सिद फल ॥
- १६१ "यागु सङ्खस्स दत्वान, पुञ्जक्खेत्ते अनुत्तरे ।
पञ्चानिससे अनुभोमि, अहो यागुसुयिट्ठता ॥
- १६२ "अव्याधिता रूपवता, खिप्प धम्मनिसन्तिता^९ ।
लाभिता अन्नपानस्स, आयु पञ्चमक मम ॥ 20
- १६३ "यो कोचि वेद जनयं, सङ्खे यागु ददेय्य सो ।
इमानि पञ्च ठानानि, पटिगण्हेय्य पण्डितो ॥
- १६४ "करणीय^{१०} कत सब्ब, भवा उग्घाटिता मया ।
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- १६५ "सो अह विचरिस्सामि, गामा गाम पुरा पुर । 25
नमस्समानो सम्बुद्ध, धम्मस्स च सु धम्मत^{११} ॥

१ पचन—स्या० । २ निब्बत्ति—स्या० । ३ सहितो—स्या० । ४ यस—सी०, स्या० ।

५ कळेवर—सी० । ६ सिक्खपदानेन—स्या० । ७-८ ०सुप्पयोजित—सी०, पाणिज सुप्पयोजित—
स्या० । ९ धम्म निबुज्झिता—स्या० । १०-११ इमे द्वेगाथायो—सी०, पोत्थके नत्थि ।

B. 443

१६६. "तिसकप्पसहस्सम्हि, य दानमददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, यागुदानस्सिद फल ॥
 १६७ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
 १६८ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
 ५ १६९ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा यागुदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

९ पत्थोदनदायकत्थेरअपदानं

- १७० "वनचारी पुरे आसि, सतत वनकम्मिको ।
 पत्थोदन गहेत्वान, कम्मन्त अगमासह ॥
 १७१ "तत्थद्दसार्सि सम्बुद्ध, सयम्भु अपराजित ।
 वना पिण्डाय निक्खन्त, दिस्वा चित्त पसार्दयि ॥
 १० १७२ "परकम्मायने युत्तो, पुञ्जञ्च मे न विज्जति ।
 अय पत्थोदनो अत्थि, भोजयिस्सामह^१ मुनि ॥
 १७३ "पत्थोदन गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासह ।
 मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा^२ मुनि ॥
 १७४ "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
 १६ जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
 १७५ "छत्तिसक्खत्तु^३ देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
 तेत्तिसक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती^४ अहोसह^५ ॥
 १७६ "पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।
 सुखितो यसवा होमि, पत्थोदनस्सिद फल ॥
 २० १७७ "भवा भवे ससरन्तो, लभामि अमित धन ।
 भोगे मे ऊनता नत्थि, पत्थोदनस्सिद फल ॥

१ भोजयिस्सामि म—स्या० । २ महा—स्या० । ३, द्वित्तिसक्खत्तु—स्या० ।
 ४-४, चक्कवत्ति भविस्सति—स्या० ।

- १७८ "नदीस्रोतपटिभागा, भोगा निब्वत्तरे मम ।
परिमेतु न सक्कोमि, पत्थोदनस्सिद फल ॥
- १७९, "इम खाद इम भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।
तेनाह सुखितो होमि, पत्थोदनस्सिद फल ॥
- १८० "चतुन्नवुत्तितो^१ कप्पे, य दानमर्दादि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, पत्थोदनस्सिद फल ॥
- १८१ "किल्लेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १८२ "स्वागत वत्त मे आसि पे० कत्त बुद्धस्स सासन ॥
- १८३ "पटिसम्भिदा चत्तस्सो पे० कत्त बुद्धस्स मासन" ॥

B 444

5

इत्थ सुद आयस्मा पत्थोदनदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. मञ्जुदायकृत्येरअपदानं

- १८४ "परिनिब्वुते कारुणिके, सिद्धत्थे लोकनायके ।
वित्थारिके पावचने, देवमानुससक्ते^२ ॥
- १८५ "चण्डालो आसह तत्थ, आसन्दिपीठकारको ।
तेन कम्मेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥
- १८६ "आसन्दि सुकत्त कत्वा, पसन्तो सेहि पाणिभि ।
सयमेवुपगन्त्वान, भिक्खुसङ्घस्सदासह ॥
- १८७ "तेन कम्मेन सुकत्तेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुस देह, तार्वत्तिसमगच्छह ॥
- १८८ "देवलोकगतो सन्तो, मोदामि तिदसे गणे ।
सयनानि महग्धानि, निब्वत्तन्ति यदिच्छक^३ ॥

10

15

१ एकनवुत्ते इतो—स्या० । २ देवमानुससक्ते—स्या० । ३, यथिच्छक—स्या० ।

B 445

१८९. "पञ्चासकखत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
असीतिकखत्तु राजा च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
- १९० "पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असीद्धिय ।
सुखितो यसवा होमि, मञ्चदानस्सिद फल ॥
- १९१ "देवलोका चवित्वान, एमि चे मानुस भव ।
महारहा सुसयना, सयमेव भवन्ति मे ॥
१९२. "अय पच्छिमको मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जापि सयने^१ काले^२, सयन उपतिट्ठति^३ ॥
- १९३ "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, मञ्चदानस्सिद फल ॥
- १९४ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १९५ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १९६ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥

इत्थ सुद आयस्मा मञ्चदायको थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

भद्दालिवग्गो वाचत्तालीसमो^६ ।

तस्सुदानं

- १६ भद्दाली एकछत्ते च, तिणसूलो च मसदो ।
नागपल्लविको^३ दीपी^३, उच्छज्झि यागुदायको ॥
- पत्थोदनी^४ मञ्चददो, गाथायो गणिता चिह^५ ।
द्वेसतानि च गाथान, गाथा चेका तदुत्तरि ॥

१-१ सयनकाले—स्या० । २ उपतिट्ठहि—स्या० । ३-३ नागपल्लवको दीप—स्या० ।
४, पत्थोदनी—स्या० । ५. विसा—स्या० । ६ द्वाचत्तालीसमो—सी०, स्या० ।

विसेसपदान

अनुक्रमणिका

अ	अनोमो, तापसो	४४०
अग्गपुग्गलो, सयम्भू	— पब्बतो	४३३
अग्गसावको, तिस्सो	— सम्बुद्धो	३५६
— देवलो	अतलिकलकरो, चक्कवत्ती	२७६
— निसभो	अपस्सेनसनामको	२५७
— सिखिनो	अपाटलि, पुप्फ	१४१
अग्गिदेवो	अभिभू, भिक्खु	१५२
अग्गिनिब्बापनो	अभिवस्सी, चक्कवत्तिनो	२७८
अग्गिसाल	अभिसम्मत्तनामको	८५, १४५
अङ्गोला	अभिसामसमव्हयो	२६२
अङ्गीरससनामको	अमितज्जलो	२६३
अङ्गुलिमालके	अमिताभो, चक्कवत्ती	२५१
अजितज्जयो, राजा	अमितोगतो	२७८
अजितो, ब्राह्मणो	अमिततापनो, चक्कवत्ती	१६८
— सत्थुसावको	अम्बरससनामा, चक्कवत्ती	१६५
अज्जुनो, सम्बुद्धो	अरज्जसत्थो, चक्कवत्ती	३२०
अज्जसो, खत्तियो	अरहा, राहुलो	७१
अट्ठगोपानसी	अरुणवत्तिया, नगरे	२६३, २६५, ३५०
अट्ठानिससे	असितो, मालाकारो	२६०
अट्ठिमे, विमोक्खा	असोको, उपट्ठाको	२२६
	— पब्बतो	४२६
अतिमुत्ता	अस्सजि, ब्राह्मणो	२६
अत्थदस्सी, भगवा	— सावको	३६, ३७
— महामुनि		
अनन्तजालिनामको		
अनन्तदस्सी, भगवा		
अनुरुद्धो, सम्बुद्धो		
अनौमदस्सी, भगवा		
— महामुनि		
— सत्था		

आ

आनन्दो	३८९, ३८२
— उपट्ठाको	६२
— धम्मारक्खो	५३
— सावको	३२२
आरामो, सोभनो	१४६, ४७
आरावचीनरट्ठा	१४४६

ख	क
इन्दनामा	६५ ककुधो, सयम्भू २७२
इन्द्रियेसु, पञ्चसु	१११ कच्चानो, ब्रह्मबन्धु १००
इसिमुग्गसनामा, चक्कवत्ती	२३१ कत्तरदण्डे ३८१, ३९२
ख	कन्दलि १८
ईती	१२ कम्मपिलोतिक, बुद्धापदानधम्मपरियाय ३७८
ख	करवीका ५
उगतो, चक्कवत्ती	१२६, १७६ कस्सप, सुगत ३७८
उत्तम नाम, चैतिय	३१३ कस्सपो २५८
उदकमालक	४६ कारुणिको, मुनि २३
उदकसेचना	१५५ किञ्जकेसरा २७२
उदायी, सत्थु सावको	१०२ कुकुत्थो, सकुणो २१३
उदेनो, खत्तियो	६६ कुक्कुटो, पम्बतो १८२, २११
उद्धालका	१६ कुटजा १६
उपचेला	६७ कुण्डधानो, सावको ६७
उपट्ठाको, असोको	२२६ कणिय नाम, तापस ३६६
— आनन्दो	६२ केतका १८
— वरुणो	२६ केसरनामका २६६
उपतिस्सो, सम्बुद्धो	३४७ केसवो १६८
उपवानो, सत्थु सावको	८६ कोटला ४४६
उपसन्तो, सम्बुद्धो	३५६ क्रोण्डञ्जो ५८, २२३
उपसेनो, सत्थु सावको	७३ कोलितो, पोरोहिच्चो ५३
उपालि, सत्थु सावको	४८, ५७, ११० — ब्रह्मबन्धु ३६
उन्विद्धो, खत्तियो	४१ कोळिया, जातिया ११३
ए	ख
एकअञ्जलिको, चक्कवत्ती	२८७ खण्डो, विपस्सिग्गसावको १४३
एकज्झो नाम, खत्तियो	२६२ खत्तियो, अञ्जसो ५३
एकफुसितनामेन, चक्कवत्ती	२५० — उदेनो ६६
एकसिखा, बुद्धसावका	४५ — उन्विद्धो ४१
एकापस्सितनामा, चक्कवत्ती	२५५ — एकज्झो २६२
ओ	— ओभासो १८६
ओकाको, राजा	११२ — चन्दनो ५४
ओभासो, खत्तियो	१८६ — चम्मको ६१
	१८६ — चरणो १६०

खत्तियो, चिरप्पो	२८७
- तन्तिसो	२८६
- तारको	६१
- देवलो	२८०
- धनिट्टो	२५२
- पुण्णको	१३२
- मेघसब्बयो	१२६
- रेणु	१७०
- रोमसो	२५८
- वरुणो	६६
- विमलो	७१
- सन्निव्वापको	१६६
- सहस्सारोसि	३२४
- सुचेळो	३०४
- सुच्छवि	२८०
- सुनेलो	२४१
- सुमित्तो	१६७
- सुसुद्धो	३०६

ग

गङ्गा, नदी	३२, ६०, ४३१
गणसत्थारको	२५५
गण्डो	१२
गतिपच्छेदनो	१८६
गिरसारो	१८६
गोतमो बुद्धसावको	४५
- भगवा	६६, ७१, १०४
- पब्बतो	१६०
- सकयपुङ्गवो	३७, ३८६, ४६४
- सत्था	४६, ४८, ५८
गोधुका	१८
गोसुजातसनामको	२१७

घ

घतासनसनामा	१८३
------------	-----

च

चतस्सो, पटिसम्भदा	३७, ३६, ४१
चतुरङ्गिनी, सेना	२६, ४७, ३८६, ४५६
चतुरो, वेदिका जाला	२
चतुमच्च	१३०
च दनो, खत्तियो	५४
- सम्बुद्धस्सत्रजो	२७६
चन्दभागानशीतीरे	६३, १५०, १६४
चन्दभागिना, नदी	३२
चन्दाभा, चक्रवत्ती	२२५
चन्दवतिया, नगरे	८७, ६०
चम्मको, खत्तियो	६१
चरणो, खत्तियो	१६०
चित्तकूटे	५६
चिरप्पो, खत्तियो	२८७
चूळुब्बो, सत्थु सावको	१२२
चेतिय, उत्तम नाम	३१३
चेळनामका	६७
चेळाव	६७

छ

छळङ्गो	४३१
छळङ्ग, लक्खण	४६३
छानिससे	३६०, ३६२

ज

जटिलो, कोसियो	७८
जन्ताघर	४६
जलजुत्तमनामको	७३, ३३२
जापलो, पब्बतो	३४६
जिनो, पदुमुत्तरो	८२
- सुनन्द कित्तियो	४५
जुतिदेवसनामको	२५४
जेनवने	१, ६
जोतियो, चक्रवत्ती	२७७

त	
तन्त्रिसो, खत्तियो	२८६
तापसो, अनोमो	४४०
— सुनन्दो	४५, ४६
— सुरुचि	२१, २५
— सोभितो	४२५
तारको, खत्तियो	६१
तावर्तिस	६०, ३२२
तिचीवर	३
तिणसूलिका	१८
तिण्ण, वेदान	४४, ४५
तिमिरपुप्फ	१५०
तिलका	१८
तिवराय, पुरे	२१६, २६३
तिस्सो, भगवा २१६, २२०, २३०, २४८, २८०	
— लोकगनायको	१४४, ४६५
— लोकबन्धु	२६८, २६९
— विज्जा	३७, ६३, १६२
— सत्था	१५१, ३४४
— सम्बुद्धो	३५४
तीणानिससे	३६०, ३६१, ३६३
तीरे, विनतानदिया	३७०
— सिन्धुया नदिया	३१५
तुसिता	७१, ६६, १००, ११०

थ

थूपसीखसनामका	२०२
थेरो, आयस्मा अक्कन्तसञ्जको	२५३
— अग्गपुप्फियो	२७८
— अङ्गोलको	२३६
— अङ्गोलपुप्फियो	२५८, ३५८
— अजितो	४२३
— अजिनदायको	२५६
— अब्बासिकोण्डब्बो	५६
— अङ्गुचन्दियो	२८०
— अतिछत्तियो	२०१
— अत्थसन्दस्सको	१६७

थेरो, आयस्मा अधिमुत्तो	१०५
— अधोपुप्फियो	१५२
— अनुरुद्धो	४३
— अनुलेपदायको	२०४, ३०८
— अनुससावको	३०२
— अन्नससावको	६२, ३२१
— अपदानियो	२६४
— अब्भञ्जनदायको	२८७
— अब्याधिको	२५८
— अम्बदायको	१३६
— अम्बपिण्डियो	३०२
— अम्बयागदायको	२६६
— अवटफलदायको	३६६
— अवोपुप्फियो	१३४
— असनबोधियो	१३२
— असोकपूजको	२३८
— आकासुक्खिपियो	२७६
— आधारदायको	२४७
— आनदो	६३
— आयागदायको	१०६
— आरक्खदायको	२५७, ३१०
— आरामदायको	३०८
— आलम्बणदायको	२५५
— आलुवदायको	२८६
— आसनसन्थविको	३१३
— आसनुपट्टाहको	१६६
— उक्खित्तपट्टमियो	३४१
— उच्छङ्गपुप्फियो	४७०
— उत्तरेय्यदायको	३३८
— उत्तियो	६४
— उदकदायको	२४६
— उदकपूजको	१६७, ३२६
— उदकासनदायको	२६२
— उदपानदायको	२२४
— उदुम्बरफलदायको	३७०
— उदेनो	४५७

धैरो, आयस्मा उद्दालकदायको	२७२	धैरो, आयस्मा कप्परुक्खियो	१०८
- उद्दालकपुप्फियो	३५६	- कामुमारफलदायको	३६७
- उपट्टाकदायको	२६४	- काळुदायी	१०२
- उपवानो	८७	- किङ्कणिपुप्फियो	२४४
- उपसीवो	४३८	- किलञ्जदायको	२६४
- उपसेनो, वज्जन्तपुत्तो	७३	- किसलयपूजको	२३६
- उपागतासयो	२८३	- किसुकपूजको	३५१
- उपालि	१११	- कुटजपुप्फियो	२२८
- उपाहनदायको	२७६	- कुटिदायको	२७८
- उप्पलहत्थियो	१६५	- कुटिघ्नपको	२७०
- उमापुप्फियो	२०३, ३१७	- कुण्डधानो	६८
- एकअञ्जलिको	२८७	- कुमुददायको	२१४
- एकचम्पकपुप्फियो	३५६	- कुमुदमालियो	२२२, ३१६
- एकचारियो	२३४	- कुसुमासनियो	१८७
- एकचिन्तितो	२३३	- कैसरपुप्फियो	३५७
- एकछत्तियो	४६४	- कोटुम्बरियो	२२६
- एकञ्जलिको	६५, ३४६	- कोरण्डपुप्फियो	२४७
- एकदीपियो	२२५, ४८६	- खजकदायको	२१६
- एकदुस्सदायको	३३१	- खण्डफुल्लियो	२३७
- एकपदुमियो	२४३	- रत्निरवनियो, रेवतो	६१
- एकपसादनियो	१६८	- खोमदायको	६६
- एकपुण्डरीको	२८६	- गण्ठिपुप्फियो	१६०
- एकपुप्फियो	२६३	- गतसञ्जको	१५१
- एकवन्दनियो	२६०	- गन्धपूजियो	३२८
- एकसञ्जको	१४३, २११	- गन्धमालियो	१६०
- एकासनदायको	२७४	- गन्धमुट्टियो	३६५
- एकासनियो	१७४	- गन्धोदकियो	१२६, १८४
- ओपवट्ठो	१२७	- गिरिमानन्दो	४१७
- कक्कारुपुप्फपूजको	२१०	- गोसीसनिकखेपको	३००
- कक्कारुपुप्फियो	३५६	- चङ्कोटकियो	२८६
- कण्वेरपुप्फियो	२१६	- चन्दनपूजको	१६४
- कणिकारछत्तियो	२१७	- चम्पकपुप्फियो	१६७, ३४६
- कणिकारपुप्फियो	२४३	- चितकपूजको	१७६, २७५, २८८, २९७, ३६६
- कदम्बपुप्फियो	२११, ३५८	- चुन्दो	१२२
- कदलिफलदायको	३७२	- चूळपन्थको	६६
- कदलिपुप्फियो	३१५		

घेरो, आयस्मा छत्तदायको	२६८	येरो, आयस्मा दण्डदायको	३५२
- जगतिकारको	२६६	- दुस्सदायको	२६४
- जतुकर्ण	४५३	- देसकित्तको	३०१
- जवहसको	२८२	- देसपूजको	२१७
- जातिपूजको	१७६	- द्वैरतनियो	२५७
- ज्ञाणसञ्जिको	१६५, १८६	- धूजदायको	१२६, ३४४
- ठितजलियो	१८६	- धम्मचक्रिको	१८७
- तमालपुष्पिको	२३६	- धम्मसञ्जको	३०६
- तम्बपुष्पिको	२०६	- धम्मसवनियो	३३६
- तरणियो	२४५, २८८, २६०	- धातुपूजको	२७१
- तालवण्टदायको	२५२	- धूपदायको	६३
- तिकर्णपुष्पिको	२३३	- धोतको	४३३
- तिकिङ्कणपूजको	३५५	- नन्दको	४४०
- तिकिच्छको	२२७	- नदो	६७
- तिचम्पकपुष्पिको	२७५	- नळमालियो	१६८
- तिणकुटिदायको	३३६	- नळनिकेसरियो	२६६
- तिणमुट्टिदायको	३४८	- नागकेसरियो	२६६
- तिणसन्थरदायको	१४५	- नागपल्लवो	४६८
- तिणसन्थारको	२३७	- नागपुष्पिको	२१२
- तिणसूलकछादनियो	४६६	- नागसमालो	१४१
- तिणसूलको	२१२	- निग्गुण्डपुष्पिको	२४५, ३२४
- तिणुप्लमालियो	३४४, ३६४	- निपल्लजलिको	१५२
- तिन्दुकदायको	२४०	- निमित्तसञ्जको	३२०
- तिन्दुकफलदायको	३४८	- निस्सेणदायको	२२३
- तिपदुमियो	१४६	- पच्चागमनियो	१३४
- तिपुष्पिको	१६०	- पच्चुगमनियो	२६२
- तिमिरपुष्पिको	१५०, ३६०	- पच्चुपट्टानसञ्जको	१७६
- तिरसियो	३१४	- पञ्चइगुलियो	२२०
- तिलमुट्टिदायको	२८६	- पञ्चदीपको	१२८
- तिवण्टपुष्पिको	२३४	- पञ्चसीलसमादानियो	६१
- तिसरणगमनियो	८६	- पञ्चहत्थियो	११६, २३०
- तिस्समेत्तेय्यो	८२७	- पट्टिपुष्पिको	३६४
- तुवरदायको	२६८	- पण्णदायको	२७७, २६१
- तेलमक्खियो	२८०	- पत्थोदनदायको	४७३
- तोदेय्यो	४४८	- पदपूजको	१६६, १६०
- थम्भारोपको	२०२	- पदसञ्जको	१८१

धैरो, आयस्मा पदीपदायको	२८१
- पदुमकूटागारियो	४१२
- पदुमकेसरियो	३०४
- पदुमच्छदनियो	११७
- पदुमपुष्पियो	१५५
- पदुमपूजको	३४७
- पदुमो	१३०
- पनसफलदायको	३७३
- पन्भारदायको	३०६
- पभङ्करो	३३४
- परप्पसादको	१३५
- परमसदायको	३०५
- पल्लङ्गदायको	२०६
- पाटलिपुष्पियो	३६३
- पादपूजको	३००
- पानधिदायको	२५०
- पापनिवारियो	२४८, २५४
- पायसदायको	१८४
- पिण्डपातिको	३५५
- पिण्डोलभारद्वाजो	६०
- पियालपुष्पियो	२६५
- पियालफलदायको	१६६
- पिलक्खदायको	३६१
- पिलिन्दवच्छो	७०, ३६७
- पुण्णको	४२८
- पुण्णो, मन्ताणिपुत्तो	४४
- पुन्नागपुष्पियो	२१३, ३२६
- पुष्पचङ्कोटियो	१४०
- पुष्पच्छदनियो	१६५
- पुष्पछत्तियो	३२५
- पुष्पशृपियो	१८३
- पुष्पधारको	२६८
- पुष्पासनदायको	३१२
- पुब्बङ्गमियो	२६६
- पुलिनपूजको	६३, ३१८
- पोत्थदायको	२८८

धैरो, आयस्मा फलदायको	१५४, १८८, २०५, २६२, ३०६
- फास्तफलदायको	३७१
- बन्धुजीवको	२०८, २२६
- बाकुलो	४१५
- विम्बिजालियो	२७२
- बिळालिदायको	१७०, २८१
- बुद्धसल्लको	१४२, ३०६
- बुद्धपट्टाको	१६३
- बुद्धपट्टायिको	२६६
- बोधिउपट्टाको	२३१
- बोधिवन्दको	३६२
- भद्दालि	४६०
- भदियो, काळिगोषाय पुत्तो	११५
- भाजनपालको	२६३
- भिक्खदायको	१६४
- भिसदायको	१३६
- भिसालुवदायको	१४३
- भिसमुळालदायको	३५७
- भोजनदायको	३११
- मग्गदत्तिको	२२५
- मग्गदायको	२०५
- मग्गसल्लको	१७८
- मघवपुष्पियो	२६३
- मच्छदायको	२८२
- मञ्जदायको	३५४, ४७४
- मज्जरिपूजको	२७७
- मणिपूजको	२२६
- मधुदायको	४०६
- मधुपिण्डको	१६१
- मधुमसदायको	४६७
- मन्दारवपुष्पपूजको	२११
- मन्दारवपुष्पियो	३५६
- महाकच्चानो	१०१
- महाकस्तपो	४१
- महापरिवारको	१७१

थेरो, आयस्मा महाभोग्गल्लानो	३६
- मिञ्जवटसकियो	२५६
- मिनेलपुप्फियो	२४४
- मुट्ठिपुप्फियो	१६६
- मुट्ठिपूजको	२४१
- मेत्तग्न	४३१
- मोघराजो	१०४
- यव्वसामिको	३१६
- यवकलापियो	३५१
- यागुदायको	४७२
- यूथिकपुप्फियो	२१८, २४२
- रट्टपालो	७४
- रत्तिपुप्फियो	२२३
- रहोसव्वको	१६६
- राहुलो	७२
- रेणुपूजको	१७०
- रसिसव्वको	२५१
- लब्बुजदायको	३७०
- लसुणदायको	१०५
- वटसकियो	२०६
- वण्णकारो	२६५
- वत्थदायको	१३८
- वल्लिफलदायको	३७२
- वासिदायको	२६६
- विष्णुपनदायको	१३३
- विवरपुप्फियो	२७०
- वीथिसम्मज्जको	२१०
- वेदिकारको	२०२
- वेय्यावच्चको	१६२
- सकचिन्तनियो	१३३
- सकोसककोरण्डदायको	३५३
- सङ्खुपट्टाको	२२७
- सच्चसव्वको	२५०
- सतरसि	१२४
- सत्तपण्णियो	३६५
- सत्तपट्ठमियो	३१२

थेरो, आयस्मा सत्तपाटलियो	२७६
- सत्तलिपुप्फपूजको	२७१
- सत्ताहपव्वजितो	२६५
- सद्दसव्वको	१५४, २६६, ३१४, ३५०
- सविगतो	२५२
- सन्निट्टापको	११६
- सपग्गिवारच्छत्तदायको	३२७
- सपरिवारासनो	१२८
- सपग्गिवारियो	२०३
- सपिदायको	२१८, २५४
- सव्वकित्तिको	४०७
- सव्वगन्धियो	३०४
- सव्वदायको	४२०
- सम्पदायको	३०७
- सयनदायको	११७, १२५
- सरणगमनियो	१७३, ३०१, ३५४
- सललमालियो	२४६
- सल्लपुप्फियो	२८३, ३६०
- सल्लमण्डपियो	४१८
- सागतो	६६
- सारिपुत्तो	३७
- सालपुप्फायको	१६६
- सालपुप्फियो	२६३
- सहासनदायको	६५, २२४
- सुकतावेळियो	२६०
- सुचिन्तिको	१५८
- सुचिन्तितो	१३७
- सुदस्सो	१६३
- सुधापिण्डियो	१५७
- सुपारिचारियो	२१५
- सुपुटकपूजको	३५३
- सुभदो	१२०
- सुभूति	८२
- सुमङ्गलो	७७, १७२
- सुमनतालवण्टियो	३६६
- सुमनदामियो	३६७

धैरो, आयस्मा सुमनावेळियो	३२४	धम्मसेनापति, सारिपुत्तो	५२
- सुमनो	१३६	धम्ममारक्खो, आनन्दो	५३
- सुवण्णपुप्फियो	१७५	धीमा	१२१
- सुवण्णबिम्बोहनियो	२८५	धुत्तो, मुनाळि	३७५
- सूचिदायको	१४५, १५६		
- सेनासनदायको	१६२		
- सेरेय्यको	१८१		
- सोणो, कोटिवीसो	३७४		
- सोणो, कोळिविसो	११३		
- सोपाको	७५		
- सोवण्णगटसकियो	२५६		
- हत्थिदायको	२४६		
- हासजनको	३१८		
- हेमको	४४४		

द

दण्डसेनो	१३१	नगरे, अरुणवतिया	२६३, २६५, ३५०
दसानिमसे	३६१, ३६३	- चन्दवतिया	८७, ६०
दानवो	३०२	- द्वारवतिया	२३६
दीघायुनामका	१३७	- धञ्जवतिया	१८७
दुज्जयो, मनुजाधिपो	१२१	- बन्धुमतिया	६५, २१६, २२६
देवगन्धसनामा	१६०	- रम्मणे	४१
देवदत्तो	५६, ३७६	- रम्मवतिया	२३१
देवराजा, वरुणो	१७४	- रेणुवतिया	७१
देवलो, अग्गसावको	४२२	- सावत्थिया	३२२
- खत्तियो	२८०	- हसवतिया	४५, ८५, १४६
- पदुमुत्तरसावको	२७४	- हसमव्हये	४५
- सम्बुद्धो	५४	नदिया तीरे, विनता	४०७
देविन्दो	८२	- सिन्धुया	१६३
द्वानिससे	३६२, ३६५	नदी, गङ्गा	३२
द्वारवतिया, नगरे	२३६	- चन्दभागिका	३२
		- मही	३२
		- यमुना	३२
		- सरयू	३२
		- सिन्धु	३२, ३१५, ४०७
		नन्दो, सावको	३७५
		नम्मदानदिया तीरे	२६३
		नागपुन्नागकेतका	१८
		नागराजा, वरुणो	३८
		नामेनगिसमा, चक्कवत्ती	१८३
		नारदो	१६८, २५८
		- सयम्भू	३४५
		नाळागिरि, गजो	३७७
		निग्गुण्डी	४५४
		निसभो, पब्बतो	७८
		- सावको	२६, ६०

न

ध

धञ्जवतिया, नगरे	१८७		
धनिट्टो, खत्तियो	२५२		
धम्मदस्सिस्स, मुनिनो	३१०		

नीपा	१८
नीवरणे, पञ्च	४११
नेमिसम्मतनामका	१७५
नेसादो, ब्राह्मणो	३११

प

पच्चेकबुद्धा	६, १७
पञ्च, नीवरणे	४११
पञ्चानिससे	३८६, ३६२, ३६३, ३६५
पटिजग्गसनामका	२८८
पटिसम्भिता, चतस्सो ३७, ३६, ४१, ४३	
पदविक्रमनो	१८६
पदुमुत्तरनामको	४५
पदुमुत्तरसम्बुद्ध	५७
पदुमुत्तरो	४०, ५६, ६६
— जिनो	१६२, २०२, २१२
— महामुनि	६२, ६७
पदुमो, चक्रवर्त्ती	६०, ३३८
— पञ्चतो	४५३
— सम्बुद्धो	३५८
पदुम नाम चेतिय	१००
पञ्चतो, अनोमो	४३३
— असोको	४२६
— कुक्कुटो	१८२, २११
— गोतमो	१६०
— जापलो	३४६
— निसभो	७८
— पदुमो	४५३
— भूतगणो	२११, ३४५
— रोमसो	२८१, ३४७
— लम्बको	१८, ३४७
— वसभो	१६५
— विकतो	२७५
— सोभितो	४१२
— हारितो	३४५
परिब्बाजा, बुद्धसावका	४५

परिसुद्धो	२१६
पाठीना	१८, १६
पादपुञ्छर्त्ति	६८
पावुसा	१८, १६
पासादो, सुदस्सनो	७१
पियदस्ती, भगवा ७६, २५४, ३०६, ४०६	
— महामुनि	३०६
पिलि दवच्छो, सत्थुसावको	३८७
पुण्णको	४२८
— खत्तियो	१३२
पुप्फच्छदनिया, चक्रवर्त्ती	२२५
पुरे, तिवराय	२१६
पूगधम्म	३६७, ३६८
पोरोहिच्चो, कोलितो	५३

फ

फल, अग्गिसालायिद	२५८
— अजिनस्स इद	२५६
— अञ्जलिया इद	३४६
— अञ्जलिस्स इद	६५, १४६
— अनक्कोसस्सिद	३२४
— अनुलेपस्सिद	३०८
— अनुससावना	३०२
— अम्भज्जनस्सिद	२८७
— अम्बदानस्सिद	३०२
— अम्बयागस्सिद	२६६
— अम्बयागुयिद	३५३
— आमण्डस्स इद	११६
— आयागस्स इद	१०६
— आरामस्स इद	३०८
— आलुवस्स इद	२८६
— आसने चोदके	२६२
— उत्तरेय्यस्सिद	३३८
— उपट्ठानस्सिद	१६३, २२७, २६४
— उपाहनस्सिद	२७६

फल, एकत्थम्भस्सिद	६६	फल, दण्डदानस्सिद	३५२
- एकदीपस्सिद	४६६	- दानस्सिद	३८७
- एकदुस्सिद	३३१	- दीपदानस्सिद	४२, १२८, २२५, २८०
- एकपदुमस्सिद	३४१	- दुस्सदानस्सिद	१५६, २१६, ३८७
- एकभिक्षायिद	१४३	- देसपूजायिद	२१७
- कप्परुक्खस्सिद	१०७	- धजदानस्सिद	८६, ८७, २०६, ३४४
- कित्तनाय इद	२६४, ३०१, ३१४	- धम्मचक्रस्सिद	१०७
- किलज्जस्स इद	२६४	- धम्मसवस्सिद	३०५
- कुटिदानस्सिद	२७७	- धातुपट्टहने	२७१
- कुसाटकस्सिद	२५३	- धारणाय इद	२६७
- खोमदानस्सिद	६५	- धूपदानस्सिद	६२, २७०
- गन्धदानस्सिद	३०४	- नागदानस्सिद	२४६
- गन्धपूजायिद	३२८	- पच्चुग्गमने इद	२६२
- ग धालेपस्सिद	७०	- पञ्चङ्गुलिस्सिद	२२०
- गोसीसस्स इद	२६६	- पञ्चसीलानिद	६१
- चङ्क्रमस्स इद	११८	- पटिसङ्घारस्सिद	१५७
- चङ्कोटकस्सिद	२८६	- पण्णदानस्सिद	२७७, २६१
- चित्तपूजायिद	१७६, २८८, ३६५, ३६६	- पत्तदानस्सिद	२७०
- छत्तदानस्सिद	२४८, २६८, ४६३	- पत्थोदनस्सिद	४७२, ४७३
- जगतिा इद	२६६	- पदपूजायिद	३५१
- जातिपूजायिद	१७६	- पदसञ्जायिद	१४१
- ब्राणथवनायिद	३६	- पब्बजाय इद	२६५
- ब्राणपूजायिद	१६६	- परमन्नस्सिद	३०५
- ब्राणसञ्जायिद	१६५, १८६, १६६	- पसादस्स इद	३०७, ३५०
- तरणाय इद	६४, २४५, २८४	- पाटिहीरस्सिद	४३६
- तालवण्टस्सिद	२५२, ३६६	- पादपीठस्सिद	३६५
- तिणकुटिकायिद	३३५, ३३६	- पादपूजायिद	३००
- तिणदानस्सिद	२३७	- पानधिस्स इद	२५०
- तिणमुट्टियिद	३४८	- पायसस्स इद	१८४
- तिपदुमानिद	१४८	- पिण्डपातस्सिद	२७४, ३५५
- तिलमुट्टियिद	२८५	- पिलक्खस्स	३७१
- तुम्बदाने इद	३६३	- पीठदानस्सिद	१५८
- तुवरस्स इद	२६८	- पुब्बकम्मस्सिद	४१, ६६, ७०, १०५
- थूपपूजायिद	२०१, २०३	- पुटकस्स इद	३५३
- थोमनाय इद	१३५, १८५, २७४, ३१३	- पुण्डरीकस्सिद	२८६
- दकदानस्सिद	२४६	- पुप्फकम्मस्सिद	४१०

फल, पुष्पच्छत्तस्सिद	३२५
- पुष्पदानस्सिद	७५, १६५, १८७
- पुष्पपूजायिद	१३३, १३४, १४५
- पुष्पानिद	३४५
- पुष्पासनस्सिद	३१२
- पुष्पकम्मस्सिद	१६१, २०३, २४८
- पुलिनदानस्सिद	६३
- पुलिनस्स इद	३१८
- पोत्यदानस्सिद	२८८
- फलकस्स इद	२०५
- फलदानस्सिद	१५४, १६६, २१६
- फलपीठस्सिद	३६५
- फुसितस्स इद	३३२, ३३३
- विव्वोहनस्सिद	२८५
- विठ्ठालिया इद	२८१
- बुद्धपूजायिद	२६, ११६, ११७
- बुद्धसञ्जायिद	१४२, २५१, ३०६
- बुद्धानुस्सतिया	८१, ८२
- बोधिपूजायिद	१६०, २०६, २५६, २८०
- बोधिरोपस्सिद	१३१
- बोधिसिञ्चायिद	१५५
- भत्तदानस्सिद	७७
- भाजनस्स इद	२६२
- भिक्षादानस्सिद	६२, १६४, ३२१
- भिसदानस्सिद	१३६, ३५७
- भिसिदानस्सिद	३६४
- भेसज्जस्स इद	२२६, ४१४
- भोजनस्स इद	३१०
- मक्खनाय इद	२७६
- मग्गदानस्सिद	२०४
- मच्छदानस्सिद	२८२
- मञ्चदानस्सिद	४७४
- मण्डपस्स इद	४३६
- मधुदानस्सिद	१६१, ४०८, ४०९, ४६७
- माळदानस्सिद	२२०
- मसदानस्सिद	२५६

फल, यवत्थरे इ	३५१
- यागुदानस्सि	४७१, ४७२
- रत्नपीठस्सि	४४२, ४४३
- रसिसञ्जायिद	१५३
- लसुणस्स इ	१०५
- लेणदानस्सिद	३७४
- वण्णदानस्सिद	२६५
- वत्थदानस्सिद	१३८, ३३८
- वन्दनाय इ १५२, २६०, २८२, २८३, ३६२	
- वासिदानस्सि	२६६
- वेदिकाय इ	२५७, २६४
- वेय्यावच्चस्सि	१६२
- सञ्चारामस्सिद	४७, ४८
- सच्चसञ्जायिद	२५०
- सञ्जमस्स इ	२६६
- सत्तपणिपूजायिद	३६५
- सद्धम्मसज्जे	३३६
- सत्थरस्स इ १४४, १६२, २८७	
- सप्पितेलस्सिद	२५४, ३६५
- सप्पिदानस्सिद	२१८, ४३०
- सव्वदानस्सिद	३८६, ४२०
- सयनस्स इ	११७, १२५
- सरणागमनस्स इद	३०१
- सरणागमने	३५४
- सरीरपूजिते	३६४
- सालादानस्मि	४०४
- सीहासनस्सिद	१६६
- सुधापिण्डस्सिद	२३७
- सुमनधारणे	३६७
- सूचिदानस्सिद	१५६
- सेतुदानस्सिद	२६०, ४३०
- सोधनाय इ	३३४
फलिका	२
फुसितो	३३२
फुत्सो, भगवा	२१८, २३७
- सम्बुद्धो	३५७

व

बन्धुमतिथा, नगरे	६५, २१६, २२६
बन्धुमाराजधानिया	३७३
बलजा	१८, १६
बलसेनसनामको	२६४
बाकुलो, सत्थु सावको	४१४
बावरी, ब्राह्मणो	४३०, ४४८
बिम्बिजाला	१८
बुद्धसावका, एकसिखा	४५
— गोतमा	४५
— परिब्बाजा	४५
बुद्धापदानधम्मपरियाय, कम्मपिलोतिक	३७८
बुद्धापदानिय	८
बुद्धो, सम्भवो	३४७
— सुदस्सनो	३४६
ब्रह्मवने	६५
ब्रह्मबन्धु, ऋत्नानो	१००
— कोलितो	३६
— रेवतो	६१
ब्राह्मणी, सारिया	२७
ब्राह्मणो, अस्सजि	२६
— नेसादो	३११
— बावरो	४३०, ४४८
— वासेट्ठो	३६६
— सज्जयो	२६
— सुजातो	४५
— सुनन्दो	१६५, ३२६
— सुवच्छो	२१२
— सोभितो	६८

भ

भगवा, अत्थदस्सी	१३६, १३८, १६४
— अनन्तदस्सी	११३
— अनोमदस्सी	२६, १३८, २२५, ४१२, ४१४

भगवा, गोतमो

१२६

— तिस्सो	२२०, २३०
— पटुमुत्तरो	७०, ७३
— पियदस्सी	४०६, ४४२
— विपस्सी	६३, १७१, १७५, १८७, ३६२
— सिद्धत्थो	६५, ७५, ६२, ११७, १२१, २१५
— सुमेधो	२४०, ४४७

भगिनीमाला

१८

भदियो, सत्थु सावको

११५

भागीरथी

२७, ६०, ३०६, ४३१

भूतगणो, पब्बतो

२११, ३४५

भूतविज्जासु

४६

म

मग्गुरा

१६

मङ्गलो, मानवो

३५६

मन्ताणिपुत्तो पुण्णो, सत्थु सावको

४६

मसारगल्लमया

२, ८३

महादुन्दुभिनामा

१७३

महानागो, सक्थपुत्तो

११६

महानामसनामको

२५२

महानेलसनामको

२२६

महापतापनामेन, चक्कवत्ती

२४५

महामल्लाना, चक्कवत्ती

२३४

महामुनि, दीघदस्सी

५६

महारहसनामा, चक्कवत्ती

२६८

महारोहितनामो, चक्कवत्ती

२५७

मही, नदी

३२

मातङ्गवारणो

३०४

मातुया नामगोत्तेन

२७

मालाकारो, सुमनो

१३६

मालुतो, चक्कवत्ती

१६८

मिगकेतुसनामको

१४६

मुदुसीतला

३०८

मुनाळि, धुत्तो

३७५

मुनि, कारुणको	२३	वखणो, खत्तियो	६६
मुनिनो, धम्मदस्सिस्स	३१०	— देवराजा	१७४
मुरजो, चक्रवत्ती	२३१	— नागराजा	३८
मेघब्भनामको	२५६	वसभो, पब्बतो	१६५
मेघसन्हयो, खत्तियो	१२६	वातसभो, राजा	१८६
मोघराजा, सत्थु सावको	१०८	वासेट्ठो, ब्राह्मणो	३६६
		विकतान दनामको	२६०
		विकतो, पब्बतो	२७५
य		विज्जा, तिस्सो	३७, ६३, १६२, ४२७
यमुत्ता, नदी	३२	विटट्ठभो	३७७
		विनता, नदी	१६३, ३७०
र		विपस्सिग्गसावको, खण्डो	१४३
रट्टपालो, सत्थु सावको	७४	विपस्सिस्स, महेसिनो	३०४
रतनपज्जलो	१८६	विपस्सी, भगवा	१५४, १६२, १६३
रम्मण, नगर	४१	— लोकगो	१७६
रम्मवत्तिया, नगरे	२३१	— लोकनायको	२८३, ३३१, ३५३, ३६०
राजा, ओक्काको	११२	— सम्बुद्धो	३३१
— यसोधरो	६६	विपुलाभसनामको	१६७
रामनामका	१२४	विमलो, खत्तियो	७१
राहुलो, अरहा	५६, ७१	विमोक्खा, अट्ट	३७, ३६, ४१
रेणु, खत्तियो	१७०	विरोचनसनामका	१६६
रेणुवती, नगर	७१	विलोकनो, राजा	१८६
रेवतो, ब्रह्मबधु	६१	वेटम्भनी	२६५
रोमसो, खत्तियो	२५८	वेदान, तिण्ण	४४, ४५
— दानवो	३०२	वेदेहमुनि	१, ६
— पब्बतो	२८१, ३४७	वेदिका जाला, चतुरो	२
— सम्बुद्धो	३४६	वेभारो, चक्रवत्ती	२६०
— सयम्भू	२८६	वेरञ्जाय	३७७
रोहणी, चक्रवत्ती	१६४	वेसालिय, पुरे	६०
		वेस्सभू, भगवा	१३६, २२७, २५०, ३२३
ल		— सम्बुद्धो	२१७
लम्बको, पब्बतो	१८, ३४७	वेस्सवण्णो	१७७
		स	
व		सङ्घारामो	४७, ६८
वण्णसमसनामको	२६५	सचक्खू, चक्रवत्ती	१७८
वरुणनामका	६५, १३७, २१४	सज्जो, ब्राह्मणो	२६
वरुणो, उपट्ठाको	२६		

सतरसि, भगवा	३६६	सम्बुद्धो, देवलो	५४
सतरसीसनामका	२२६	— पदुमो	३५८
सत्तनङ्गलकीपुष्पे	१५१	— फुस्तो	३५७
सत्था, गोतमो	३६, ४६, ४८, ४२०	— वेस्सभू	२१७
सत्थु सावको, अजितो	४२३	— सतरसी	३५२
— उदायी	१ २	— सुमेधो	११६
— उपवानो	८६	सम्भवो, बुद्धो	३४७
— उपसेनो	७३	सयम्भू, धग्गपुग्गलो	७२, ७३, ७६
— उपालि	४८	— नारदो	३४५
— चूळचुन्दो	१२२	— लोकनायको	४०६
— पिलिन्दवच्छो	३८७	सरभू, नदी	३२
— बाकुलो	४१४	सरस्सती, नदी	३२
— भद्दियो	११५	सहस्सारो, खत्तियो	३२४
— मोघराजा	१०४	सळला	१८
— रट्टपालो	७४	सांगरो, सावको	१७८
— सागतो	६६	सारिपुत्तो	२७, ५२, ३२३
— सुभूति	८१	सारिया, ब्राह्मणी	२७
— सोभितो	१६२	सालवने	१२०
सदत्थियो	२७७	सावत्थि, नगर	८८, ३२२
सन्निब्बापको, खत्तियो	१६६	सिखिनो, लोकवन्धुनो	१३६, १४१, १७६
सपरिवारो, चक्कवत्ती	२६२	सिद्धत्थो	६३, ६४, १०६, १०७, २१५
सब्बघनो, राजा	२०४	सिन्धु, नदी	२२, ३१५, ४०७
समणुपट्टाका, चक्कवत्ती	२६६	सिरिक, नाग	५४
समन्तछदनो, चक्कवत्ती	३१७	सिरिनिग्गुण्डी	४५३
समन्तधारणो, चक्कवत्ती	२६८	सुचारुदस्सना	१३४
समन्तनेमिनामेन	१३२	सुचेळा	१०८
समन्तपासादिका, चक्कवत्ती	२४६	सुचेळो, खत्तियो	३०४
समलङ्कतनामको	२१५	सुच्छवि, खत्तियो	२८०
समितो, चक्कवत्ती	१७७	सुजातो, चक्कवत्ती	२५१
समित्तनन्दनो, चक्कवत्ती	२४२	— ब्राह्मणो	४५
समुद्दकप्पो, चक्कवत्ती	२२६	सुतवा, चक्कवत्ती	३०६
समोगधो	२६०	सुदस्सना	२८६
सम्बुद्धो, अनोमो	३५६	सुदस्सनो, उपट्टाको	४१०
— उपतिस्सो	३४७	— पासादो	७१
— उपसन्तो	३५६	— बुद्धो	३४६
— तिस्सो	३५४	— महावोरो	३१३

सुदस्सनो, मालाकारो	१६६	सुयामा, चक्रवर्ती	२५०
सुदायको, राजा	२५६	सुर्चि, तापसो	२१, २५
सुधापिण्डो	१५७	सुवच्छो, ब्राह्मणो	२१२
सुनन्दो, चक्रवर्ती	२५३	सुवर्णवर्णो, सम्बुद्धो	१६४, १६७, १७०
— तापसो	४५, ४६	सुसुद्धो, खत्तियो	३०६
— ब्राह्मणो	१६५, ३२८	सूरियस्समो	२६४
— सावको	२३४	सेना, चतुरङ्गिनी	२६, ४७, ३८६
सुनिक्खमा, चक्रवर्ती	२६५	सेलो	३६६
सुनेलो, खत्तियो	२४१	सोभनो, आरामो	४६, ४७, ४३१
सुपारिचरिया	१७६	सोभितो, तापसो	४२५
सुप्पातिट्ठितनामको	३००	— पब्बतो	४१२
सुप्पबुद्धो, नायको	२०५	— ब्राह्मणो	६८
सुबाहू, खत्तिया	१७४	सोमदेवसनामका	२०३
सुब्बतो, चक्रवर्ती	१६८	सगुला	१६
सुभहको	४२५		
सुमङ्गलो, राजा	१८८		
— सयम्भू	२४१		
सुमननामका	६५		
सुमनो, पद्मुत्तरसावको	२३२, ३२२	हनुविन्दका	४४६
— मालाकारो	१३६	हारितो, पब्बतो	३४५
सुमित्तो, खत्तियो	१६७	हिमवत्ते, नगुत्तमे	१३८
सुमेधो, लोकनायको	४३, ६६	हसवत्तिथा, नगरे	४५, ८५, १४६
		हससब्बह्य, नगर	४५

ह

गाथायो

अ		अग्गज पुप्फमादाय	२७८
अककसे अफरसे	३८८	अग्गिक्खधो व जलितो	४०
अकन्तश्च पद दिस्वा	१४१, २४७, ३५१	अग्गिदारु च छड्ढेत्वा	४४७
अक्कोसित्वान समणे	६७	अग्गिनिब्बापनो नाम	१८६
अक्खदस्सेभिवादित्वा	३८४	अग्गिपाकी अनगगी च	२२
अगारा अभिनिक्खम्म	७५, ४०८, ४१७	अग्गिहुत्तश्च मे अत्थि	१८८
अगारा निक्खमित्तवान	६१	अग्गि दारु आहरित्वा	४२५
अगारिको भवित्वान	७८	अग्गो आरद्धविरियान	३७४
अगार वसमानोपि	७६	अग्घापेत्वा वातज्व	१२६

अग्निधय सुकत कत्वा	४०	अट्ट कप्पानि देवेसु	१०६
अङ्गोलका बिम्बजाला	४५३	अट्ट गोप, नसी दत्वा	४०३
अङ्गोला गृथिका चेव	४६१	अट्टङ्गिके मग्गवरे	३६४
अङ्गोल पुप्फित दिस्वा	२३८, ३५८	अट्टन्न पयिरुपासत	७६
अङ्गीरसो महानागो	११३	अट्टपञ्चासकप्पम्हि	६१
अचलो होमि मेत्ताय	४-३	अट्टपञ्चासकत्तु च	६२
अचिर गतमत्तम्हि	३०७	अट्टवीसतिकत्तु च	४२, १२७
अचिर गतमत्त म	१५०, ३४७	अट्टवीसे इतो कप्पे	२७८
अचिर गते पुग्गणे	६५	अट्टवीसे कप्पसते	१२६
अचयेन अहोरत्त	४५	अट्टसट्ठिम्हितो कप्पे	२७२
अच्छा दीपी मयूरा च	४६१	अट्टसट्ठिसहस्सानि	२०६
अच्छेर लोके उप्पन्न	१४७	अट्टसत्ततिकप्पम्हि	२४६
अच्छोदका सीतजला	४५४	अट्टान्त सङ्गणिकारतस्स	१३
अजगरो म पीळेसि	१५२	अट्टानिससे अनुभोमि	३८८
अजितो नाम नामेन	२६७	अट्टारसश्च खत्तु सो	११०
अजिनचम्मसद्देन	४३७	अट्टारससहस्सानि	७४
अजिनानिधरा एते	४५५	अट्टारस सिस्ससता	४३१
अजिनेन निवत्थोह	१०६, ३३२	अट्टारसे कप्पसते	७७, १०५, २६६
अज्ज मे धम्मपत्तस्स	१४८	अट्टासीतिम्हितो कप्पे	१८६
अजापि म महावीर	५५	अट्टुतेय्यसहस्सेहि	३३२
अज्जुना अतिमुत्ता च	४३४	अड्ढे कुले अभिजातो	१०१
अज्जुना असना चेत्य	४६१	अतिथि मे गहेत्त्वान	४७०
अज्जुनो नाम सम्बुद्धो	३७३	अतिवाळ्ह निपीळेसि	३८३
अज्जेव दानि पब्बजा	१२०	अतिमुत्ता असोका च	१८
अज्जायको भवित्वान	४५२	अतिमुत्ता सत्तलिका	४५३
अज्जायको मतधरो	२६, ४४, ४५, १०४	अतीता नवुति कप्पा	३७४
अज्झिटो कथयी बुद्धो	४४०	अतीते च भवे सब्बे	१५६
अज्झोगाहेत्वा हिमव	२३, ४५८	अतीते सब्बबुद्धे च	३
अज्जलि पग्गहेत्त्वान	७६, १११, १५०	अत्तकारमय एत	२६
अज्जम्पि मे अच्छरिय	३३४	अत्थदस्सिम्हि सुगते	१७६
अज्जे अभिग्गा अप्पेन्ति	४	अत्थदस्सिस्स भगवतो	२५५
अज्जे गच्छन्ति गोयान	२२, ४३६	अत्थदस्सिस्स मुनिनो	११८, ३०८
अज्जे पीठे च पल्लङ्के	४४१	अत्थदस्सी जिनवरो	१७२
अज्जे पुप्फन्ति पदुमा	१६	अत्थदस्सी तु भगवा	१०३, १३६, १३८, १६४
अज्ज किञ्चि न पस्सामि	२३६	अत्थि चेतसिक दुक्ख	३८२
अज्ज तेहं धर दम्मि	३८३	अथ अज्जतरो सिस्सो	४६३

अथहंसं सक्यमुनिं	४६	अनुभोमि फल इदं	१६५
अथहंससिं सम्बुद्ध	७६	अनुमोदि महावीरो	७२, ७३, ३२६
अथ बुद्धापदानां	१	अनुद्धो नाम सम्बुद्धो	४३६
अदन्तदमन वीर	१४७	अनुसिद्धा महावीर	३४
अदस्सनेन संब्वञ्जु	४६५	अनुस्सरामि त सञ्ज	३३६
अदेयवाक्यवचनो	४४७	अनुस्सरित्वा सम्बुद्ध	१७७
अहंस विरज बुद्ध	१३४, १४६, २५६, ३०७	अनूनक दानवर	३८५, ३८७
अहंस सुपिनन्तेन	३०८	अनेकसतक्खत्तु च	१२६
अद्धा पससाम सहायसम्पद	१२	अनेकसतसहस्सा	६३
अद्धिका पथिका सब्बे	४४६	अनोत्तसरासने	३७५
अघने अद्धिकजने	७	अनोमदस्सिस्स मुनिनो	२६, ६०, १११, २०४
अधिगच्छि तदा पीति	३७०	अनोमदस्सी, भगवा	२३, २६, ३८, १३८
अधिद्वहि महावीरो	१८१, ३४०	अनोमो नाम सम्बुद्धो	३५६
अधिवासनमञ्जाय	४७, ३८४	अतल्लिक्खे ठितो सत्था	२६, १०३, १६७, ३२६
अधिवासेसि भगवा	२१६, २२५	अधका मुण्डका सब्बे	४४६
अधिवासेसि सो धीरो	४२	अन्नपान पट्टपेत्वा	४१६
अनन्तआणो असमसमो	४००	अ न पानञ्च दत्तवान	३६६
अनन्तदस्सी भगवा	११३	अपथम्पि पथ कत्वा	४४०
अनन्तर इतो कप्पे	१८७	अपदान सुगतान	२६४
अनन्तवण्णो अमितयसो	४००	अपरिमेयसीलेसु	६१
अनन्विता ततो आगु	४१६	अपरिमेय्युपादाय	४८, ५१
अनिच्चसञ्जमुग्गह	३३८	अपरिमेय्ये इतो कप्पे	२७, ३८, ३९
अनिच्चा वत सङ्खारा	७५, ३३६	अपरिमेय्ये कत कम्म	२८, ३५
अनिलज्जसासङ्खुब्भो	१३५	अपरियोसितसङ्कप्पो	३१
अनिलेनेरित दिस्वा	३११	अपाटलि अह पुप्फ	१४१
अनुकम्पको कारुणिको	२८३, ३२५, ४१०	अप्पमादरत दिस्वा	८०
अनुकम्पतु मे बुद्धो	४५१	अप्पिच्छा निपका एते	२१
अनुकम्प महावीर	४२	अप्पिच्छा निपका धीरा	३१
अनुकम्पाय मे सत्था	६८	अब्भतीता च ये बुद्धा	५६, ३२०
अनुकम्प उपादाय	१५१	अब्भन्तर अगण्हन्त	४०१
अनुगगतम्हि आदिच्चे	२६६	अब्भुगगन्तवान सम्बुद्ध	११०
अनुपद्दवो अनीति च	३८८	अब्भोकासगत सन्त	४३२
अनुपुब्बविहारस्स	३५	अब्बाधिता रूपवता	३६५, ४७१
अनुपुब्बेन भगवा	२१८	अभन्त होति मे चित्त	४०३
अनुप्यजनघर बुद्ध	२५८	अभिगन्तवान संब्वञ्जु	५८
अनुभोत्वान सम्पत्ति	१७६	अभिजापारमिप्पत्ता	२६, ४६२

अभित्यवित्वा सिखिन	३१३	अविञ्जत निवासेमि	३३८
अभिनिकल्मस भवना	४१६	अविदूरे चितकस्त	४६८
अभिभूत पनिजभन्ति	२३४	अविदूरे पोक्खरणी	४५४, ४६२
अभिभू नाम सो भिक्खु	१५२	अविदूरे हिमवन्तस्त	१३८
अभिभोन्ति न तस्साभा	८५	असक्खरा अपन्भारा	१८
अभिरूह महावीर	६४	असङ्खत गवेसन्तो	२८
अभिवादिय सम्बुद्ध	१०३	असत्थके फलमये	३६१
अभिवादेत्त्वान सम्बुद्ध	१६४	असनो नामधेय्येन	१३१
अभिसम्मत्तको गट्ठ	८५	असम्पत्तोमिह राजान	२६०
अभीतरूपो तत्थासि	५६	असम्भीतो भयातीतो	४००
अभीतरूप सीह व	१४०	असम्भीत अनुत्तासि	४०५
अमत मयाधिगत	३०	असितो नाम नामेन	२६०
अम्बजम्बूहि सञ्छन्ना	४५३	असीतिकप्पेन तयसो	१३३
अम्बा जम्बू च तिलका	४६१	असीतिकोटि निचयो	३६६
अम्बाटका बहू तत्थ	४३४	असीतकोटि छड्डेत्वा	२७, ८१, ८६
अम्बा साला च तिलका	१८	असीतिक्खत्तु देविन्दो	८२, ८८
अयञ्च पाठिको भिक्खु	४६	असीतिया सहस्सेहि	४१०
अयञ्च बुद्धो उप्पन्नो	३८०	असोर्कापिण्डवारी च	४५४
अय नागो महावीरो	२४	असोका च कपिट्ठा च	४६२
अय नु खो महावीरो	१६८	असोक पुप्फित दिस्वा	२३८
अय भागीरथी गङ्गा	२७	अस्मिमान न पस्सामि	३६
अय मे पच्छिमा जाति	४०७	अस्तत्ये हरितोभासे	२५२
अरञ्जवनमोग्गट्ठ	७७	अस्त पुञ्जविपाकेन	१०२
अरञ्जे कुटिक कत्वा	११५	अस्समस्साविदूरमिह	२०, ४३५
अरणी फलपीठे च	३८२	अस्समा अभिनिकल्मस	१८२
अरहा वसिपत्ता च	४१६	अस्सम तत्थ मापेत्वा	४६५
अरुणवतिया नगरे	२६३	अस्ससिस्सति अस्सत्थो	१५०
अरुणवा सत्त जना	१३८	अस्सासको वेदकरो	४००
अरोगो आसि तेनेव	२२६	अस्सेव दीपदानस्स	४२२
अलङ्कृतो परिसाहि	६६	अहम्पि कार कस्सामि	८५
अलसन्दका पल्लवका	४५०	अहम्पि दान दस्सामि	११४, ३८०
अल्लवत्था अल्लसिरा	५५	अहम्पि पुब्बबुद्धेसु	१
अवचाह जोतिपालो	३७८	अहम्पि हिमवन्तमिह	६७, १५२
अवञ्क्षा पारिचरिया	५०	अहिंसा सब्बपाणीन	३१६
अवसेसेसु कप्पेसु	१३७, २५१	अहोकार परमकार	२६६
अविजानिच्छुतो लोके	१०३	अहो नून स भगवा	४०७

अहो बुद्धा अहो धम्मा	४३०	आयोगे सुगते दत्त्वा	३६२
अहो बुद्धो अहो धम्मो	१२६, १७१, १७७	आरक्खत्थाय भण्डस्स	५२
अहो मे सुकत कम्म	२८, ३३७, ३८७,	आरक्ख पट्टपेत्त्वान	४७
अहोसि चन्दनो नाम	२७६	आरब्जका धुतधरा	४७०
अह केवट्टगामस्मि	३७७	आरब्जकस्स इसिनो	२४६
अह च परिप्सा चेव	१०७	आरब्जका धुतरता	३१
अह तेन समयेन	३३८	आरद्धविरियो परमत्थपत्तिया	१५
अळारपम्हा हसुला	२७, ४८, ८६	आरद्धविरियो पहित्तो	३६, ७५, ११३, १२३
असबद्धे जिने दत्त्वा	३६०	आरद्धो च अय पण्हो	११६

आ

आकासे धारयिस्सति	४१०	आराधयित्वा सम्बुद्ध	२८, ८१, ८६
आकासे व पद नत्थि	३११	आराधयिषु म एते	४३७
आकासे सेय्य कप्पामि	१२५	आराधयेय्य सम्बुद्ध	३७३
आकासो मित्तु सका	२५	आराधितो मे सम्बुद्धो	३७४
आगच्छन्ते च पदुमे	१३०	आराधितोमिह सुगत	४४०
आगन्तुका पाहुनिका	४१६	आरामद्वारा निक्खम्म	६२, २६२, २६६, ३३१
आगन्त्वान च सम्बुद्धो	६१	आरुहिम्ह तदा नाव	३५४
आगन्त्वान मनुस्सत्त	४३३	आरुळ्हा गामणीयेहि	४४२, ४४३, ४४५, ४५६
आचारउपचारब्बू	४०२	आरोचितमिह कालमिह	३८५
आजानिया वातजवा	२६६	आरोपिता च ते पुप्फा	११६
आजीवका विलुत्तावी	४४६	आरोपिते च चित्ते	११७, ८६८
आतापी निपको चापि	६२, ६३	आलुवा च कळम्बा च	२०, ४३५
आदियामे नमस्सामि	६३	आवास अभिसम्भोसि	१५२
आधारके जिने दत्त्वा	३६०	आसन पण्णपेत्त्वान	१८७
आधारक मया दिन्न	२४७	आसन्दियो पीठके च	४७, ३८१
आनन्दस्स महारब्बो	४५०	आसन्दि सुकत कत्त्वा	४७३
आनन्दो नाम सम्बुद्धो	२७५	आसन्ने मे कत कम्म	३४८
आबाधा मे न विज्जन्ति	१२६	आसयानुसय वत्त्वा	३४
आमन्तना होति सहायमज्झे	११	आसयो बुद्धिमन्तान	४००
आमन्तरियं परिजन	४१६	आसादितो मया बुद्धो	५४
आयन्तु मे सिस्सगणा	१६०	आसावती नाम लता	५०
आयामतो चतुब्बीस	४१	आसीविसो यथा घोरो	४०२
आयामतो पञ्चसत्त	४१	आसीविस व कुपित	५४
आयामेन चतुब्बीस	६४	आहरित्वान पडुम	४१०
आयुवा बलवा वीरो	३६१, ३६६	आहुतिं यिट्ठुकामोह	७६, ३६६
आयोगे धूमनेत्ते च	३८१	आळका इसिमुग्गा च	१६, ४३४

आळका बेलुवा तत्थ	४१२	इतो सत्तसते कप्पे	१८८
आळारिका कप्पका च	३६७, ४४४	इतो सोळसकप्पम्हि	२८६
इ		इद पच्छिमक मय्ह	३६, ४६०
इच्छमानो चह अज्ज	३४४	इद मे अमित भोग	४६
इच्छामह महाराज	३८३	इद मे आसन वीर	८०
इच्छिस्सति यदा छाया	३८६	इद मे साटक एक	३३०
इट्ठ कन्त पिय लोके	१०१	इद वत्तान ते देवा	६८
इतो अट्ठमके कप्पे	६०, १५१	इद वत्तान सब्बञ्ज	७५, ३०७, ३१६
इतो एकादसे कप्पे	१०७, २५४, २६४, ३२४	इद वत्तान सम्बुद्धो	५५, ८१, १२७
इतो गन्त्वा अय पोसो	६२	इद सब्ब अभिञ्जाय	४१४
इतो चतुत्थके कप्पे	१४२, २५७	इद्धिपादेसु कुसला	३२
इतो च सत्तमे कप्पे	१०८, २५८	इद्धि वीमसमाना ते	२१
इतो छुतो अय पोसो	११६, १२१	इध पस्सामि सम्बुद्ध	४११
इतो छुदसकप्पम्हि	२६३, २८७	इध मानुसके रज्ज	३६६
इतो छट्ठम्हि कप्पम्हि	२५७	इन्दनील महानील	८३
इतो छत्तिसकप्पम्हि	२७६	इमस्मि भद्दके कप्पे	७०
इतो छब्बीसतिकप्पे	२५६	इमस्मियेव कप्पम्हि	४१८
इतो ततियके कप्पे	१४३	इमस्स जायमानस्स	४६३
इतो तेरसकप्पम्हि	१६३, २५२	इमस्स मच्चुकालम्हि	११२
इतो तेवीसतिकप्पे	२६५	इमा गाथा थवित्तान	२५
इतो तेसट्ठिकप्पम्हि	१४५	इमाय अनुकम्पाय	२३२, ३२१
इतो तेसट्ठिमे कप्पे	२८५	इमाय पुप्फपूजाय	१३६
इतो तेसत्ततिकप्पे	२७७	इमाहि चतुगाथाहि	१३५
इतो ते सत्तमे कप्पे	३१२	इमाहि तीहि गाथाहि	१६७
इतो दुतियके कप्पे	५३, १४४	इमिना एकदुस्सेन	३३०
इतो द्वेसट्ठिकप्पम्हि	२५५	इमिना एकपदुमेन	३४२
इतो नवुतिकप्पम्हि	१८६	इमिना दकदानेन	१६७, ३२६
इतो पञ्चमके कप्पे	१५२, २५६	इमिना पुलिनदानेन	११८
इतो पञ्चसते कप्पे	४४	इमिना फलदानेन	१८८
इतो पन्नरसे कप्पे	१४१, २६२, २८७, ३०४	इमिना बीजनिदानेन	१२३, १६८
इतो बार्त्तिसकप्पम्हि	३०६	इमिना मधुदानेन	४०८
इतो भो सुगतिं गच्छ	२३२, ३२१	इमिना मसदानेन	२५६
इतो वीसकप्पसते	११६	इमिनारामदानेन	४७
इतो वीसतिकप्पम्हि	१३४	इमिना वत्थदानेन	१३७
इतो सत्तमके कप्पे	१४१	इमिना सप्पिदानेन	४२६
इतो सत्तरसे कप्पे	२५४	इमिना सुघकम्मेन	२०४

इमे क्षीणि सता वीर
इमेम उद्दिसिस्सन्ति
इम खाद इम भुञ्ज
इरियञ्चापि दिस्वान
इसिमुग्गानि पिसित्वा
इसिसङ्खे अह पुब्बे
इसीन सीलगन्वेन

२

ईती च गण्डो च उपद्दवो च

उ

उक्कामुखपहट्ठो व
उकासितञ्च क्षिपित
उग्गट्ठ तीणि सरणे
उग्गा व राजपुत्ता च
उग्गाहका अजगरा
उच्चतो पञ्चरतन
उच्च कुले पजायित्वा
उट्ठाय अभिनिकल्हम्म
उट्ठाय आसना तम्हा
उण्णाभिसी तूलभिसी
उण्णिके पट्टमके च
उत्तमत्थ अनुभोमि
उत्तमे दमथे दत्तो
उत्तरासङ्गसङ्घाटी
उत्तरित्वान नदिक
उत्तानकूला नदिका
उदकपुल्लनचोल्ले
उदकोरोहणा केचि
उदग्गचित्ता जनता
उदग्गचित्तो सुमनो
उदयन्तो व सूरियो
उदहारा कट्टहारा
उदुम्बरे वसन्तस्स
उदेन्तं व महामेघ
उदेन्तं सतरसि व

३१६, ३४६, ३६६
४०२
८७
३६७
४३५
११८
३६४, ४०४
७४
३२६
३८१
३६४
२४६
११३
३८२
२०४
१८, ४६१
३६२
२२
४०
१७५, १७६
४६६
३६८
२८७
४०१
२०६, २५१

उद्दालका चम्पका च
उद्दालका पाटलिका
उद्दालक गहेत्वान
उद्धतविसो व सम्पो
उद्धते पादे पुष्फानि
उद्धरन्त इम लोक
उद्धालका च कुटजा
उपगन्त्वा सम्बुद्ध
उपट्टुहित्वा त बोधि
उपट्टहि महावीर
उपट्टानफल पस्स
उपट्टितसति होमि
उपट्टित्वान सम्बुद्ध
उपड्डुस्स दत्तवान
उपतिस्ससदिसेहेव
उपपज्जति य योनिं
उपपज्जि स तत्थेव
उपपन्नस्स देवत्त
उपरिच्छदन आसि
उपवत्तने सालवने
उपविट्ठ महावीर
उपसङ्कम्म सम्बुद्ध
उपसन्तो च सम्बुद्धो
उपसालकनामोह
उपसेनो ति नामेन
उपागतञ्च सम्बुद्ध
उपागत महानाग
उपागत महावीर
उपागते च सम्बुद्धे
उपासित्वान सम्बुद्ध
उपाहना पादुकायो
उपाहने जिने दत्त्वा
उपेतम्हि महावीरे
उपेत तमह बुद्ध
उप्पज्जति य योनिं
उप्पल पट्टम वापि

४६१
४३४
२७२
३६
२२५
४०५
१६
४२, ४३७
१७४
१२२
१६३
३६०
४४०
१५८
३४
४२६, ४३८, ४५२
२३३, ३२२
४२
४१६
१२०
३८, १२४, २५३
३६८, ४०२
३५६
३००
७३
२२२
११५
२८३, ४०८, ४१४
६४
३०१
३८१
३६१
४१२
३०६
४२०
३८५

उष्पातगमने चैव	४०७	एकवीसतिक्खत्तुञ्च	७२
उष्पाता सुपिना मय्ह	४४१	एकसट्ठिम्हितो कप्पे	३१५
उष्पातेसु निमित्तेसु	२१, ५२	एकसत्ततिक्खत्तु च	३३६, ४३८
उष्पाते सुपिने चापि	२३	एका च कञ्जा व्याधीहि	११३
उष्पात तमह दिस्वा	८२७	एकादसञ्चक्खत्तु सो	६७
उब्बिद्ध भवन तस्स	१२१, १२६	एकास्से कप्पसते	१६५
उब्बिद्ध सेलमारुह	१२४	एकासन अहमद	२८५
उभिन देवराज्जुन	१७३	एकाह अभिनिकखम्म	१८२
उभो कूलेसु नदिया	१८	एक दुस्स ददित्वान	३३०
उभो पि पब्बजिस्साम	३१	एकस अजिन कत्वा	१०६
उभो हत्थेहि पग्गय्यह	६७, १२२, २६८	एकस चीवर कत्वा	६८, ३२३
उमापुप्फ गहेत्वान	३१७	एणीमिगा च सरभा	४६१
उय्यानभूर्मि निय्यन्तो	२५६	एणीमिगा वराहा च	४३६
उय्योजिता मया चेते	११४	एतादिसे ब्यम्हवरे	१४८
उसभ पवर वीर	१३५, २६०, ३१६	एतास सद्मानान	३२
उसुकारा भमकारा	३६७, ४५०	एतस्सा पुप्फपूजाय	१६६
उळारभूतो मनुजो	३३८	एते चञ्जे च बहवो	४३५
उळारो भगवा हेसो	८५	एते धम्मे भावयित्वा	३१६
		एतेन मसदानेन	१३७
		एतेनेव उपायेन	११६
		एते सब्बे अतिकम्म	५३
एकच्चान च वमन	५६	एतेसु कीळमानेसु	४४६
एकञ्च पुप्फ पादेसु	२७६	एतेसु पुप्फजातेसु	४३४
एकतालीसकप्पम्हि	११६	एतेस पक्कमन्तान	२२
एकतालीसितो कप्पे	१८४	एतेस पटिघो नत्थि	५६
एकतो कम्म कत्वान	४०३	एतेहज्जेहि सम्पन्नो	५२
एकतो जातसम्बद्धा	३८२	एत्तके लोकधातुम्हि	७
एकर्त्तिसे इतो कप्पे	१०६, १३४, १३६	एत्थ सो वसते बुद्धो	४०२
एकत्थम्भ मम देथ	६५	एथ सब्बे समागन्त्वा	३६८
एकनव्रुतितो कप्पे	६५, १०५, १३३	एथ सिस्सा गमिस्साम	१८२
एकपञ्जासकप्पम्हि	१६०	एदिसा ते महावीर	३२
एकपञ्जाससहस्से	१२६	एवम्पि नगर मय्ह	४१
एकपञ्जासितो कप्पे	११७	एवाह चिन्तयित्वान	४६, ८०, १४७
एकमन्त निसीदित्वा	१६६	एवाह तत्थ वारेमि	७६
एकम्हि नव्रुते कप्पे	३२६	एव अचिन्तिया बुद्धा	८
एकवीरो असदिसो	४०६	एव कित्तिपि सम्बुद्धो	४६
एकवीसतिकप्पम्हि	६६, ७१		

एव जिनो वियाकासि
 एव ति ते पटिस्सुत्वा
 एव दुतीयेन सहा ममस्स
 एव बुद्धो वियाकासि
 एव मे विहरन्तस्स
 एव विहरमानोह
 एव सब्बज्जसम्पत्ते
 एव समनुसासित्वा
 एस बुद्धो समुप्पन्नो
 एसेव बम्मो यदि तावदेव

ओ

ओक्खन्त मातुकुच्छि म
 ओक्काक तोसयित्वान
 ओक्खित्तचक्खू न च पादलोलो
 ओचिन्तित्वान सळल
 ओडुका दमिळा चेव
 ओतत वित्थत मग्गह
 ओपम्म उपदस्सेत्वा
 ओभासेन्त दिसा सब्बा
 ओरुग्गह हत्थिखधम्हा
 ओरेन हिमवन्नस्स
 ओरोपयित्वा गिहिब्यञ्जनानि
 ओरोपितो च मे भारो
 ओरोह तो अन्तलिक्खा
 ओरोहित्वान आकासा
 ओलोकमया पटुमा
 ओवादपटिकारा ते
 ओसधजननाळी च
 ओसध अञ्जन दत्त्वा
 ओहारयित्वा गिहिब्यञ्जनानि

क

ककुधो नाम नामेन
 ककुध विलसन्त व
 कञ्चनग्घियसङ्कासो
 कटच्छुभिक्ख पादार्सि

३७८ कणवेर गहेत्वान २१६
 १६० कणिकारपुप्फ दिस्वा ७२, २४४
 १२ कणिकारा कणिका च १६
 ३६६ कणिकार ओचिन्तित्वा २१७
 ८० कणिकार व जलित ३७२, ४०५
 ६६ कणिकार व जोतन्त १६७, २२६, २४६
 २१ कतज्जली नमस्सति ४६
 १६० कत्तरदण्डे सुगते ३६२
 ४५५ कत्वा दळ्ळमधिट्टान ८
 ३० कत्वान हम्मिय तत्थ ४०
 कत्वा मुकतपल्लङ्क ४०३
 कदम्बा कदली चव ४६२
 ११२ कदम्ब पुप्फित दिस्वा २११
 १४ कदलिफल पग्गग्गह ३७२
 ३६० कपि अह तदा आसि १३८
 ४४६ कप्पका न्हापका सूदा ४४६
 १७६ कप्पमिह बुद्धसे आसु १३६
 ३१४ कप्पख्खा बहू अत्थि ३
 कप्पसतसहस्समिह ४६, ४८, ५८
 कप्पसतसहस्सानि २७, ३६४, ४१३
 कप्पान सतसहस्स १२६
 कप्प वा ते कित्तयन्ता ३५
 कम्पला दुक्कूला चीना ३
 कम्मारा सोणकारा च ३६८
 कम्मारोह पुरे आसि १५६, २६६
 कम्मुनो तस्स सेसेन ३७७
 करणीय कत सब्ब ४७१
 करसेट्ठेन पग्गग्गह १३०
 करेन च परामट्ठो १३६
 कलम्बा कन्दली तत्थ ४५४
 कवाटन्तरिकाया पि ४५१
 कस्मा इमाय जातिया ३८७
 कस्सपस्स च बुद्धस्स १२०
 कह नु खो सो भगवा ४०१
 कानना अभिनिक्खम्म ३०१
 कानन वनमोग्गग्गह १४२, १६८, २१३

कामा हि चित्रा मधुरा मनोरमा	१२	कुदालपिटकमादाय	२०४
कायबन्धे जिने दत्त्वा	३६०	कुमुदा अम्बगन्धि च	४३५
कायेन कुसल कत्वा	२३२, ३२१	कुमुद पुष्पते तत्थ	२२२
काये विस न कमति	१०६	कुम्भण्डा च समागन्त्वा	८४
कारयिस्सति इस्सरिय	६०	कुम्भमत्त गहेत्वान	३७३, ४३७
कारापेत्वान त सेतु	४३२	कुम्भीला मकरा चेत्य	१८
कालञ्च पुनरागम्म	४४१	कुम्भीला सुसुमारा च	१६, ४५४
कालेन कालमागन्त्वा	२०१	कुरुविदे मधुसिन्धे	३८२
कालो मे गति सोधेतु	३३५	कुसलो बुद्धधम्महे	४००
काळानुसारिय गय्ह	४०५	कुसाटक पत्थरित	२५३
किकीव अण्ड रक्खेय्य	७१	कुसुमोदकमादाय	१५५
किच्छप्पत्तोव हुत्वान	३८४	कूटागारसहस्सानि	४०
कित्तियित्वा सम्बुद्धो	४६५	कूटागारा च पासादा	४४२
किन्नरा वानरा चैव	२०	कूटागारे च पासादे	४६
किन्तु सोचसि मा भायि	१७८	कूटागारेन चरता	४११
किमेवा तित्तिसामेत्वा	८४५	केतका कदलि चैव	१८
किलेसा भापिता मय्ह	३७, ५७	केतक पुष्पित दिस्वा	१६३
किलेसे भापयित्वा	१६२	केन त पूजयिस्साम	३८४
किंकाणिपुष्प पगय्ह	२४१	केसरि अभिजात व	३१४
किं करोसि महापुण्ण	४२५	कोकिला मल्लुभाणी च	४६१
किं पमादेन रज्जेन	४४५	कोटिसतसहस्सियो	१४८
किं मे इमेहि पुष्पेहि	१४६	कोटुका सुकपोता च	४३५
किं मे पुत्तेहि दारेहि	४४५	कोण्डञ्जस्स भगवतो	२२३, २८६
किसुक पुष्पित दिस्वा	३५१	को नु खो भगवा हेतु	२६
कीतो सतसहस्सेन	४७	कोरण्ड पुष्पित दिस्वा	२४७, ३५१
कीदिसो त्व महावीर	४२५	कोलितो इद्धिया सेट्ठो	३१
कीदिसो सो महावीर	४२५	कोसज्ज भयतो दिस्वा	८
कीदिस ते महावीर	३०	कोसम्बा सल्लान नीपा	२०, ४१२ ४५३
कीलमाना च ते सिस्सा	२२	कोसिका पोट्टसीसा च	२०
कुक्कुत्थका कुळीरका	१६	कोसियो नाम नामेन	७८
कुक्कुत्थो नाम नामेन	२१३	कोसेय्यकम्बलियानि	३३७, ३८८
कुञ्चिकान घरे दत्त्वा	३६२	क्लेशव्याधिबहुदुक्ख	४०१
कुञ्चिके सुगते दत्त्वा	३६२		
कुटजा पुष्पिता तत्थ	४३४		
कुटज पुष्पित दिस्वा	२३८	खगहत्था च पुरिसा	४४४
कुट्ट गण्डो किलासो च	३३४	खज्ज भोज्ज सायनीय	३

ख

खणन्तालु कलम्बानि	१६६	गन्धब्बा च समागन्त्वा	८४
खण्डो नामासि नामेन	१४३	गन्धमाल मया दिन्न	३०४
खत्तियमिह कुले जातो	४२६	गन्धां च पब्बतेय्या मे	१०६
खत्तिया नेगमा चेव	३६७	गन्धोदकञ्च पग्गय्ह	१८४
खत्तियो नीहरित्वान	११३	गब्भ गण्हन्ति पडुमा	१६, ४३५, ४६२
खत्तिया अविहिंसाय	५६	गमने पत्थिते मय्ह	४०४
खमस्सु त्व महाधीर	५५	गम्भीरे उट्ठिता ऊमी	३३
खमा सीतस्स उण्हस्स	४४४	गम्भीर निपुण अत्थ	१०४
खयतो वयतो चापि	४७१	गम्भीर निपुण ठान	३८६
खाणु वा कण्टक वापि	३३४	गरुळा च समागन्त्वा	८३
खारिभारञ्च पूरेत्वा	४२६	गरुळो यथा ओपतति	४६
खारिभार गहेत्वान	४५५, ४५८	गवेसमानो पस्सेय्य	४६
खारियो पूरयित्वान	१०५	गामे वा यदि वा रब्बे	४३७, ४३८
खिड्डा रनी होति सहायमज्जे	११	गिरिदुग्गचरो आसि	१३६, २८०
खिड्ड रति कामसुख च लोके	१४	गिरिसारो ति नामेन	१८६
खिप्प अस्सममार्गञ्छि	४१३	गोचर सब्बवुट्ठान	४
खिप्प अस्सममार्गन्त्वा	४२१	गोपानसियो दत्तवान	८०३
खिप्प ओरुह पासादा	४५१		
खिप्प पब्बतमारुह	४१३		
खीणासवसहस्सेहि	३८, ७०, १०६, २६६	घरतो निकखमन्तस्स	३३७
खीणासवा वतदोसा	२६६	घोसमस्सोह तत्थ	२६६
खीणासवेहि सुद्धेहि	२६, ३४०		
खेपेत्वा पापक कम्म	१३८		

ग

गङ्गा भागीरथी नाम	६०, ४३१	चकवत्तिस्स सन्तस्स	८७
गच्छन्तो पटिकुटिको	३४३, ३६३	चकवाळपरियन्ता	३४
गज्जतो ते महावीर	३४	चकवाळमुपादाय	३३१
गज्जित खो तया देव	३८३	चङ्कमन्तो निपज्जन्तो	४६६
गगनातो असङ्खेय्या	४११	चङ्कमत पि मनुज	४४२
गणिका कुम्भदासी च	३६८	चङ्कमित्वान सम्बुद्धो	१६५
गणिका लासिका चेव	५	चङ्कमे वा पधाने वा	३६५
गतमर्गं गवेसन्ता	२०६	चङ्कोटके ठपेत्वान	१४०
गति तेस उपच्छिन्ना	४७०	चण्डालो आसह तत्थ	४७३
गतिपच्छेदनो नाम	१८६	चतुसत्ततिकवत्तु च	३४५
गतिमा धितिमा चेव	३२२	चतुत्तिसहस्समिह	१२७
		चतुत्तिसतिकवत्तु च	६२
		चतुत्तिसे कप्पसते	१२८

घ

च

चतुर्दशश्चक्रत्तु च	१०४	चरिमे वत्तमानम्हि	८८
चतुर्दशसु कप्पेसु	३४५	चरिमो वत्तते मय्ह	१३६
चतुर्दशानि कप्पानि	४१०	चरिम वत्तते मय्ह	७३, १६६, २४८
चतुर्दसे कप्पसते	१६४	चातुर्दसम्हि कप्पम्हि	१३५
चतुर्दसा पोक्खरब्बो	५	चातुर्दसो अप्पटिघो च होति	११
चतुन्नमपि दीपान	१५७	चातुर्दस नमस्सित्वा	५६
चतुन्नवुत्तमादाय	१६५	चारुवण्णोव सोभामि	१०७
चतुन्नवुत्तितो कप्पे	६४, ६६, ७५	चित्ते करीयमाने	३६५
चतुपञ्चाससहस्सानि	७३, ७४	चित्तम्हि पूज कत्थान	१७६
चतुपण्णासकप्पम्हि	१४६	चित्तश्च सुविमुत्त मे	१२२
चतुयोजनमुब्बिद्धो	८४	चित्तबन्धनसम्बद्धा	३८८
चतुरङ्गुला च मे लोमा	३७४	चित्त जनेत्वा नेक्खम्मे	४११
चतुर्वीसतिकप्पम्हि	२६०	चि तेत्वाह बहुविध	३८०
चतुर्वीससहस्सानि	२१	चिरम्पि गम्भ धारेन्ति	५०
चतुर्वीसे इतो कप्पे	२८०	चीवरे पिण्डपाते च	४११, ४६६
चतुसच्च पकासे ते	४५	चीवर पिण्डपातश्च	४११
चतुसच्च पकासेत्तो	१३०	छत्तूपपातकुसलो	५३
चतुसच्च पकासेत्त	३५०	छत्तासीतिसहस्सानि	२५, १५१, २६६
चतुसट्ठिक्खत्तु देविन्दो	७१	चेतिय उत्तम नाम	३१३
चतुसट्ठिक्खत्तु राजा	४५२	चेतोसुख कायसुख	३६०
चतुसत्ततिकप्पम्हि	३२५	चेलापिका लामणिका	४४६
चतुसत्ततिक्खत्तु सो	११४, १२१	चेलावका आरब्भा च	४५०
चतुसत्ततितो कप्पे	१३१, २५८	चेत्तेव डह्ममानम्हि	४५५
चत्तारिसत्तसहस्सानि	१४७		
चत्तारीसम्हि एकूने	१६०		
चत्तालीसम्हितो कप्पे	१४३		
चत्तालीससहस्सम्हि	१८३		
चन्दनस्सेव मे काया	३३२		
चन्दन पूरयित्वान	११६		
चन्दभागानदीतीरे	६३, २८१, २८२		
चन्द व विमल सुद्ध	२०८		
चम्पका सळला नीपा	१८		
चम्पके नागवनिक्के	४४७		
चम्मखण्ड मया दिन्न	२५५		
चरणेन च सम्पन्नो	५४		
चरमानोनुपुब्बेन	४६४		
		छ	
		छत्तसत्तसहस्सानि	३८५
		छत्त अलङ्कृत गय्ह	३२५
		छत्ता तिठ्ठन्तु रतना	४
		छत्तिसक्खत्तु देवि दो	३३०
		छत्तिसक्खत्तु राजा च	३३७, ४२२
		छत्ते च सुगते दिस्वा	३८७
		छप्पञ्जासम्हि कप्पम्हि	१५०
		छब्बीसतिम्हि कप्पम्हि	१३६
		छब्बीसम्हि इतो कप्पे	२५०
		छवालानुपमो त्वसि	७६

छवालात यथा कटु
छळसीतिसहस्सानि

ज

जङ्घा मणिमया आसि

जङ्घाविहार विचर

जटाजिनधरो आसि

जटाभारभरिता ते

जटाभारेन भरितो

जन्ताघर अगिगसाल

जलज आहरित्वान

जलज कुमुद छेत्वा

जलन्त चित्तक दिस्वा

जलन्त दीपकख व

जहिता पुरिमा जाति

जहित्वा गळवण्ण

जहित्वा मानुस योनि

जातमत्तस्स मे सुत्वा

जातमत्तो च सम्बुद्धो

जातरूप यथा कूट

जातस्सरस्स वेमज्जे

जातस्सरे गवेसन्तो

जातिपुष्प गहेत्वान

जातिमा अङ्गसम्पन्नो

जातिया चतुवस्सोह

जानिया पञ्चवस्सेन

जातिया सत्तमे वस्से

जातिया सत्तवस्सोह

जाति जर च मरण

जानाहि खो महाराज

जायन्तस्स विपस्सिस्स

जायमाने विपस्सिम्हि

जिगुन्धिस्सन्ति त विब्भू

जिब्हु निन्नामयित्वान

झ

झायी झानरता धीरा

५८

४८, ३८६

बाणम्हि पूज कत्वान

बाणे उपनिधा अस्थि

बाणे उपनिधा अस्स

बाणे चित्त पसादेत्वा

जातिमित्ते समानेत्वा

२८, ४५४, ४६२

ठपनीयो महावीर

ठानचङ्कमिनो केचि

२१३

२६७

२४

४४०

१३७

३२६

३७४

१८५

७६

२६६

२२८

१६६

३६३

४६६

६१

८८

१२४, १३१, १५१

४६४

३८२

१७६

१८५

७६

४०२

ञ

१६३

१८८

१६७

१८६

४०

ठ

३८३

२२

ड

३५

त

तश्च अच्छरिय दिस्वा १७१, १८१, १८३, २१२

तश्च दान ददित्वान २१४

तश्च दुस्स पटिगग्ग १३७

तश्च सब्ब सुणिस्साम १००

तणुधारे सुनिसिते ३६३

तण्हक्खय पत्थयमप्पमत्तो १५

तण्हामल्लस्स छिन्नत्ता ३८८

ततो ओपधिक पुञ्ज २३२, ३२१

ततो उपड्डुपुलिन ३१८

ततो कट्ट गहेत्वान ४२५

ततो कम्मावसेसेन ३७४

ततो चन्दनमादाय ४४७

ततो पतीतो सुमनो ३५३

ततो पर उपादाय १६६

ततो पासादमारुग्ग ४४८

ततो पिण्ड आहरित्वा ४३७

ततो माणवका सब्बे ३७६

ततो मे असनीपातो १४६

ततो मे निग्यमानस्स ४३६

ततो म वननिरत ६१

ततो सत्तमके वस्से ५८

ततो सा पुष्पकञ्चुका	१८१	तदा सोपगतो सन्तो	११६
ततोह अवच सिस्ते	३७६	तदाह सब्बञ्जुवरो महेसी	१, ६
तत्थ चित्त पसादेत्वा	४०, ८५, १५०	तदाह विरजे खेत्ते	३०७
तत्थ त्व विरजे खेत्ते	३०७	तपस्सिनो ब्रह्मचारी	४५५
तत्थद्दसांसि समण	८८, ४३१	तप्पिता परमन्नेन	४
तत्थद्दसांसि सम्बुद्ध	३७२, ४०६, ४२१	तमद्दसांसि सम्बुद्ध	२४, २६, ६८
तत्थ पत्त गणेतवान	१३०	तमह उपग त्वान	३१५
तत्थ पुष्पमय ब्यम्ह	४१०	तमह तिणमादाय	२३६
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च	४१	तमालपुष्प पगगय्ह	२३६
तत्थ मन्ते अधीयामि	४३०	तम्पि सक्का असेसेन	२७
तत्थ मे अहु सङ्कप्पो	४६	तम्हा काया चवित्तवान	६४, ११३, ३२२
तत्थ मे सुकत ब्यम्ह	३३३, ३४०	तम्हासनम्हि आसीनो	१२७
तत्थ रज्ज करित्तवान	७०	तम्हि न्हत्वा पित्वा च	१४४
तत्थ रूपियभूमिय	२	तयो आलोके दिस्वान	३१४
तत्थागतो इसि भीमो	३७६	तयो माणवका आसु	१६७
तत्थापि भवन मय्ह	६६	तयो हि आलोककरा	३१४
तत्थाह अज्जलि कत्वा	१४६	तव गन्ध सुणित्तवान	४०
तत्रापि नामधेय्य मे	४२८	तव आणेन सब्बञ्जु	४५६, ४६५
तत्रापि ब्यम्ह पवर	११२	तव दस्सनकामोह	८३०
तथागत जेतवने वसन्त	१, ६	तव दस्सनमागम्म	४६५
तथा पञ्चमिया भूमि	८३	तव दुक्ख मम दुक्ख	३८२
तथा समसमो चेव	३८४	तव सुद्धेन आणेन	२५
तथेव जटिला तम्पि	७६	तस्सन्ति तित्थिया सब्बे	३४
तथेव तित्थिया लोके	२६, ३३, ४०५	तस्मि चित्त पसादेत्वा	३५७
तथेव त्व महावीर	३२, ३३, ३४	तस्मि पसन्नमनसो	३७०
तथेव बहुका सत्ता	३३	तस्मि पसन्नो सुगते	३६३
तथेव भद्दके कप्पे	४१	तस्मि महाकारणिके	६२
तथेवहि महावीर	२५	तस्स कञ्चनवण्णस्स	१४४
तथेवाय पिण्डपातो	१२७	तस्स चङ्कममानस्स	२४०
तथेवाय सारिपुत्तो	२७	तस्स छत्त मया दिन्न	३२७
तथेवाह महावीर	३१, ४८, ४६, ५०	तस्स दस्सनमागम्म	४४३
तथेविमे चतुब्बण्णा	३२	तस्स देवातिदेवस्स	३१०
तथेवीमस्स आणम्हि	४११	तस्स धम्मसे दायोदो	२७, ४८, ४८
तदापि म महावीर	५५	तस्स धम्म सुणित्तवान	४४३
तदा विपस्सी भगवा	१८७	तस्स पञ्चुग्गमित्तवान	३१२
तदा सुदस्सनो नाम	४१०	तस्स मे वरदिन्नस्स	३८३

तस्स रज्जो अह पुत्तो	५४	तिक्किच्छको अह आसिं	३७८
तस्स रज्जो पमत्तस्स	४४४	तिट्ठन्तु सोण्णपल्लङ्का	५
तस्स सङ्कप्पमज्जाय	४२६	तिणकट्ट च वल्लि च	३३३, ३३५
तस्स सिस्सो भवित्वान	४४८	तिणसन्थारका नाम	१६२
तस्स हीनेन मनसा	१२०	तिणसूल गहेत्वान	२११
तस्साह धम्ममज्जाय	७२	तिणेन छदन कत्वा	२३६
तस्साह धम्म सुत्तान	१७५, २५०, ३०५	तिण कट्ट च पुरेस्वा	४२८
तस्साह नाग दिस्वान	३२२	तिथिये निह्नित्वान	५२
तस्साह लक्खणे दिस्वा	४०२	तिथिये सम्पमद्दामि	३५
तस्साह वचन सुत्वा	२३२, ३२२	तिदण्डके गहेत्वान	४२१
तस्साह वाहमा अज्ज	३६	तिदसा सो चवित्वान	५८, ६१
त धूप ओचिन्नित्वान	२१३	तिदसेहि यथा इन्दो	४३१
त देवा पयिरूपासति	५०	तिधग्गी निब्बुता मय्ह	१७४
त पुप्फ ओचिन्नित्वान	३२६	तिधापभिन्ना मातङ्गा	४४४
त मे आगमन सिद्ध	४२३	तिधापभिन्न मातङ्ग	७६
त मे बुद्धो अनुमोदि	३१०	तिन्दुकानि पियालानि	२०, ४३४
त मे बुद्धो वियाकासि	६६, ७३, १३८, ३०६	तिन्दुक सफल दिस्वा	३५८
त विब्बू पवदिस्सन्ति	७६	तिमिरा पुप्फिता तत्थ	४३४
त वो वदामि भद्दन्ते	३६	तिम्बरूस्सकवण्णाभो	८०, ३६६
त सब्ब अनुमोदित्वा	११०	तियोजनसहस्समिह	५५
तानि गन्धानि धायन्तो	४२६	तिरच्छानयोनि निरय	४५६
ताय वाचाय मधुराय	३१४	तिरोकुट्ट तिरोसेल	१२८, ४६६
तायेव तिणकुटिकाय	३३६	निवराय निवासीह	१६५
तारको त्व यथा नावा	४०६	तिवराय पुरे रम्मे	२१६, २३८, २६३
तालवण्ट मया दिन्न	२५२	तिविधग्गि निब्बुता मय्ह	४४८
ताव अच्चुग्गतो नेह	२५	तिसतानि च वारानि	३३३
तार्वातिसगतो सन्तो	४१८	तिसता पि च जेट्ठो च	३६८
तार्वातिसा इधगन्त्वा	३५६	तिसूलकोन्तिमन्तेहि	४४५
तार्वातिसा चवित्वान	३२२	तिस्सस्स खो भगवतो	२१६, २८०
तार्वातिमेसु देवेसु	२३३	तिस्सस्स तु भगवतो	२४८
तासु तास्वेव भूमीसु	३	तिस्सस्स द्विपदिन्दस्स	२८७
तासो मय्ह समुप्पन्नो	१७७	तिस्सस्स लोकनाथस्स	१५७
ताह दिस नमस्सिस्स	१८२	तिस्सस्साह भगवतो	१३१, १५८
ताह धम्म सुणित्वान	४४	तिस्सो तदा सो सम्बुद्धो	१३१
ताह घातु गहेत्वान	२७१	तिस्सो नाम अहु सत्था	३४४
तिक्किण्णपुप्फ पग्गय्ह	२३३	तिस्सो नामासि भगवा	२२०, २२६

तिस्तो नामासि सम्बुद्धो	३५४	तेन कम्मेन सम्बुद्धो	३३२
तिसकप्पसहस्सम्हि	७०, ११६, १४४	तेन कम्मेन सुकतेन	६, ८२, ९९
तिसकप्पसहस्सानि	४८, ५८, ८६	तेन कम्मेनह अज्ज	१६६
तिसकप्पसहस्सेतो	२५१	तेन कम्मेनह वीर	५५
तिसकप्पानि देविन्दो	४२, १००, १३०	तेन कालेन ये केचि	८५
तिसकप्पानि देवेसु	१३१	तेन चित्तप्पसादेन	४२, ६६, ६९
तिसक्खत्तु च देविन्दो	९०	तेन द्वारेन पविसित्वा	३
तिसत्तिमे इतो कप्पे	९३	तेन पल्लङ्गदानेन	४०४
तीणि कप्पानि देवेसु	११८	तेन यानेनय पोसो	११२
तीणि किङ्कणिपुप्फानि	३४५	तेन सयनदानेन	१२५
तीणि केसरपुप्फानि	३५७	तेन सुचरितेनाह	३२४
तीणि पाटलिपुप्फानि	३६२	तेन सोकेन सन्ततो	४१५
तीणि सिस्ससहस्सानि	१९५	तेनेव एकदुस्सेन	३३१
तीहि विज्जाहि सम्पन्न	१०४	तेनेव मधुदानेन	४६७
तुट्टुहट्टो पमुदितो	४६३	तेनेव सम्बोधिमुखेन धीरा	१
तुण्डेन केसरिं गय्ह	२६९	तेनेव सुक्कमूलेन	१८८, १९५, ३७३
तुम्बके च करण्डे च	३९३	तेनेव सूचिदानेन	१४४
तुव चक्खूसि सब्बेस	१०३	तेनेव सवेगमुखेन धीरा	९
तुव देवेसु सब्बञ्जु	१८३	तेनेवासनिवेगेन	१२५
तुव सत्था च केतु च	२४, ४५६	तेनेवेकपट्टमेन	३४०
तुसिता सो चवित्त्वान	७१	तेपञ्जासे इतो कप्पे	२६३
तुसिता हि इधागन्त्वा	५८	ते पि म परिवारेन्ति	४५
तुसिता हि चवित्त्वान	९९, १००, ११०	ते मे थम्भ पवेञ्छिसु	६५
तूरियसत्तसहस्सानि	४५२	ते मे पुट्टा वियाकसु	६२, १८२
तूरिया आहता मय्ह	४४८	ते मे सरीर क्षापेत्त्वा	१८३
तूलिका विकतिकायो	३९४	ते मे सुत्तान वचन	३९८
ते जटाखारिभरिता	२३	तेलअम्भज्जे दत्त्वा	३९५
ते तादिसे पूजयतो	१५७	तेलधारे सुगते दत्त्वा	३८९
तेत्तिसम्हि इतो कप्पे	३०६	तेलिका कट्टुहारा च	४५०
तेत्तिसै वत्तमानम्हि	१५५	तेविज्जा छल्लभिञ्जा च	३२
तेन कम्मविपाकेन	३७५	तेविज्जो इद्धिपत्तोम्हि	८९
तेन कम्मविसेसेन	२५७	तेवीसम्हि इतो कप्पे	२९६
तेन कम्मावसेसेन	१२८	तेसट्ठिम्हि इतो कप्पे	२५२
तेन कम्मेन द्विपदिन्द	१३४, १६७, २४९	तेसत्ततिम्हि कप्पम्हि	२६९
तेन कम्मेन भगवा	९८	तेसत्ततिम्हितो कप्पे	६५, १३२
तेन कम्मेनय मय्ह	२५७	तेसाह वचन सुत्ता	१८२

तेस उज्जोतमानान	४१	दससदावित्त त	७१
तेस उपट्टुहिलान	२९६	दससु लोकधातूसु	२६
तेस पजा भविस्सन्ति	११३	दानस्स वण्णे कित्तेन्तो	४०४
तेस यथा त वचन	४२१	दाने दमे सयमे च	३९५
तेस सवेगजातानि	२३३	दारको व अह सन्तो	३३९
तेस हासपरेतान	५८, ५९	दासिदासे गवस्से च	३८९
तेहि सिस्सेहि परिबुतो	२३, ३२, ४६३	दासी दासा च भरिया	३९५
तेह अरब्बे दिस्वान	६५	दिट्ठीविसूकानि उपातिवत्तो	१३
तेह सब्बे अनुभोमि	२५६	दिट्ठो अह धम्मवर	५०
तोसयिञ्चापि सम्बुद्ध	१०२	दिन्दिभा चक्काका च	४३५
तोसयित्वान सम्बुद्ध	४११, ४२३, ४२८	दिब्बगन्ध पवायन्त	१२१
तोसितो मे महावीरो	१०१	दिब्बगन्ध सम्पवन्त	३३२
तोसितोह अस्सजिना	३०	दिब्बचक्खु विसुद्ध मे	३६
		दिब्बचक्खु विसोधेसि	४६९
		दिब्बवत्थसमा हुत्वा	३
		दिवसभाग थवित्वान	३१३
थामवा रूपसम्पन्नो	३९५	दिवा वा यदि वा रत्ति	७९, १००, ४१८, ४२२
थालके सुगते दत्ता	३९१	दिवाविहारा निक्खन्तो	३५३
थूप कत्थान पुलिन	१३३	दिसा दसविधा लोके	७
थोमेत्वा दसगाथाहि	४०६	दिसासु पूजितो होमि	८८, ४०३
		दिसोदिस पक्कमन्ति	२२
		दिस्वा चित्त पसादेत्वा	३२८
		दिस्वा त लोकपज्जोत	२५३
		दिस्वा त सुकत कम्म	२०४
		दिस्वा नभे चङ्क्रमन्त	८०
		दिस्वान तस्सोपसम	२७५
		दिस्वान लोकपज्जोत	४७०
		दिस्वान वन्दि पादेसु	३००
		दिस्वानह देवदेव	२४, ३४०, ३४२, ४०९
		दिस्वानह बुद्धथूप	३३३
		दिस्वानह बुद्धसेट्ठ	१८९
		दिस्वा निसिन्न विमल	३५०
		दिस्वा पसन्नसुमनो	३९३
		दिस्वा मे चित्तमुप्पज्जि	२९
		दिस्वा म सुप्पसन्नत्त	२५४
		दिस्वा सुवण्णस्स पभस्सरानि	१२
दके अग्नि न सण्ठाति	५५		
दक्खिणम्हि दुवारम्हि	२९३		
दत्त्वा दातब्बक दान	७		
दत्त्वान देवदेवस्स	३४७		
दत्त्वानह बुद्धसेट्ठे	४२९		
दधि दत्त्वान सम्पन्न	३९६		
दन्ता मय सारथिना	४०४		
दन्तो दन्तपरिक्खिणो	९९		
दन्तो दन्तपरिवारो	७६		
दन्तो बुद्धो दमेतावी	४२३		
दन्त्वा मयह गतो आसि	६८		
दमेन उत्तमेनाह	१३९		
दरितो पब्बततो वा	४३२		
दस अट्ठ चक्खत्तु सो	७७, १०२		
दसवस्ससहस्सानि	३७६		

दीपधारे जिने दत्त्वा	३६३
दुक्खस्सन्तकरो बुद्धो	४११
दुर्गतिं समतिक्रान्तो	४३६
दुज्जयो नाम नामेन	१२१
दुमग्गे पब्बतग्गे वा	५
दुमग्गे पसुकूलिक	१४२, २५१, ३१८
दुरासदा भगवन्तो	४०२
दुरासदो दुप्पसहो	४००
दुल्लब्ध वत मे आसि	१७८
दुवे भवे पजानामि	६
दुवे सम्पत्तियो भुत्वा	४६७
दुस्सङ्गहा पब्बजिता पि एके	११
दुस्ससतसहस्सानि	३८०, ३८७
दुस्सानि सुगते दत्त्वा	३८७
दुस्सेहि भूमि लेणस्स	३७३
दूरतो पन दिस्वान	३१८
दूरतो व मम दिस्वा	३०
देय्यधम्मो च मे नत्थि	६०, १६२
देवदत्ते च वधके	५६
देवपुत्तो अह सन्तो	२१०
देवभूतस्स सन्तस्स	३३२
देवभूतो अह सन्तो	२३३, २८०
देवभूतो मनुस्सो वा	४१४, ४५०
देवराजा यदा होमि	३३२
देवराजेन पत्तब्ब	४८
देवलोकगतो सन्तो	८८, ४७३
देवलोका इधागन्त्वा	२७५, ४०८
देवलोका चवित्त्वान	५८, ७४, ८६
देवलोके ठितो सन्तो	२७४
देवलोके मनुस्से वा	४६, ३३०, ३८८
देवलोके वसन्तस्स	३३७, ३८६
देवलो नाम नामेन	१२६, २७४
देवलो नाम समणो	४२२
देवा तत्थ समागन्त्वा	८३
देवान अधिको होमि	६
देवान गिरमब्बाय	५८

देवा सत्तहि रत्तेहि	८३
देवेहि ठपितो यक्खो	८५
दोवारिका अनीकट्ठा	४५०
द्वत्तिसक्खत्तु देविन्दो	४४२
द्विन्नम्पि यक्खराज्जन	१७३
द्विपदाधिपती नाम	१४५
द्वेनवुत्ते इतो कप्पे	१३१, १४१, १४२
द्वे भातरो भविस्सन्ति	६८
द्वे सम्पत्ती अनुभोत्वा	६६, ७५, ११२

ध

धनु अद्वेज्झ कत्त्वान	२४६, २६८
धम्मकामा विनीता ते	४०७
धम्मकाय च दीपेन्त	१६७
धम्मचक्क पवत्तेन्तो	३८५
धम्मचक्क पवत्तेसि	४०५
धम्मदस्सिस्स मुनिनो	३१०
धम्ममेधेन वस्सन्ते	७
धम्मराज उपगम्म	१२०
धम्मविधि ठपेत्त्वान	१६२
धम्मागद गवेसन्तो	४६
धम्मोसध पिवित्त्वान	४६
धरणिम्पि सुगम्भीर	३६
धरणि पटिपज्जामि	२५५
धातियो म उपट्ठन्ति	१७६
धातु आवेणिका नत्थि	८३
धारेतु पथाव सक्का	२४
धारेन्त उपरिच्छत्त	३८५
धितिवीरियवा होमि	३८८
धीरो विगतसम्मोहो	४०६
धूप दत्त्वान सुगते	३६६
धूप सित्थ पिलोतञ्च	३८२
धूमनेत्ते जिने दत्त्वा	३६३

न

न कोचि विसहि गन्तु	३३३
--------------------	-----

नखच्छेदने सुगते	३८६	नयिता अम्बगन्धी च	१६, ४५४, ४६२
नगरा अभिनिक्खम्म	१७१	नरा नागा च गन्धब्बा	५
नगरा निक्खमित्तवान	८८, ४४६	नव पुत्ते जनेत्वान	११२
नगरे अरुणवतिया	२६५, ३५०	न विनस्सन्ति मे भोगा	३८८
नगरे चन्दवतिया	८७, ६०	न ससयो कल्लच्छेदो	३८६
नगरे द्वारवतिया	२३६	न हेव त्व महावीर	३४, ४०४
नगरे धञ्जवतिया	१८७	नळकारा पेसकारा	४५०
नगरे बन्धुमतिया	६५, २१६, २६५	नळकारे उपागम्म	३८०
नगरे रम्मवतिया	२३१	नळमाल गहेत्वान	१६७
नगरे हसवतिया	४५, ८५, १४६	नळागार करित्तवान	३४५
नगर रेणुवती नाम	७१	नागपल्लवमादाय	४६८
न चत्थि मय्हमावाहो	३६६	नागसतसहस्सानि	५४
नचिर पब्बजितस्स	४३६	नागा तत्थ समागन्त्वा	८३
मच्छन्न नप्पतिरूप	३३३	नागा साला च सळला	४६१
न ते अग्गि पज्जलति	४२५	नागो व दूथानि विवज्जयित्वा	१३
न ते दक आहरन्ति	४३६	नाग रुणमन दिस्वा	५४
न ते दारु आहरन्ति	४५५	नादेन्तो पब्बत सेल	७
न ते पस्सन्ति त यक्खं	८५	नानापुप्फे समानेत्वा	३८५
न ते बीज पवपन्ति	६६	नानावण्णेहि पुप्फेहि	१११
मत्थि बाहिरुके सुद्धि	२८	नाभिजानामि कायेन	३२४
मत्थुके सुगते दत्त्वा	३६४	नारदो इति मे नाम	१६८, २५८
नदिया पारिमे तीरे	६४	नावा न विज्जते तत्थ	२८४
नदियो सन्दरे तत्थ	४५३	नास्स चोरा यसहन्ति	४३२
नदीकूले वसामह	३११	नाह अद्दक्खि सम्बुद्ध	४२१
नदी च सन्दती तत्थ	४३३	नाह एतेन मग्गेन	३७८
नदीसोतपटिभागा	४७३	नाह कोपेमि आजीवं	७८
ननु ते गज्जित देव	३८३	निक्खन्तेनानुपब्बजि	५८
न न बहूनेकसता	२	निक्खमित्वा अगारम्हा	७१
न पापसुपिनस्सापि	३३६	निक्खमित्वा कतिपाह	२४०
नमस्समानो अट्टासि	८१	निक्खमित्तवान कुच्छिम्हा	१३०
न मे इद भूतपुग्ग	३३८	निक्खम्म बन्धुमतिया	३६२
न मे सुतो वा दिट्ठो वा	८०	निग्गहे पटिकम्मे च	५१
नमो ते पुरिसाजब्ब	७६, १७२, १८६	निग्गुण्डियो बहू तत्थ	४१२
नमो ते बुद्ध वीरत्थु	३०६	निग्गुण्डी सिरिनिग्गुण्डी	४५४
न म मित्ता अमित्ता वा	७०	निग्घातत्थ अमित्तान	५२
नम्मवानदिया तीरे	२६३	निग्घोससद् सुत्तान	३१४

निद्रापितो मयाराभो	४७	नेमित्तान सुणित्वान	१७६
निद्रापेत्त्वान त पुप्फ	१२१	नो चे त निजभापेस्साम	५४
निद्रापेत्त्वान त साल	३६८	नो चे लभेथ निपक सहाय	१२
निद्रिते नवकम्मे च	३०८	न्हानकाले च बोधिया	१२५
नित्तिण्णोसि महावीर	४१६		
निब्बत्तिस्सति ते व्यम्ह	६१		
निब्बत्तिस्सति योनिम्हि	१२१	पकासिते पावचने	६०, ६८
निब्बत्तिस्सति सो धूपो	३०६	पक्कोसापिय तस्साह	२६४
निब्बायन्ते च सम्बुद्धे	११८	पक्खिजातो तदा आसि	१३७
निब्बुतत्त महानाग	१६१	पक्खिजातो वियाकासे	१५२
निब्बुते ककुसन्धम्हि	४१८	पग्गय्ह अज्जलिं तत्थ	२६८
निब्बुते च महावीरे	२०२	पग्गय्ह किङ्कणि पुप्फ	२४४
निब्बुते लोकनाथम्हि	६४, १०४, १०६	पग्गय्ह तीणि सरणे	८६
निब्बुते लोकमहिते	२०३	पग्गय्ह दक्खिण बाहु	४०१
निब्बुद्धे वत्तमानम्हि	३७८	पच्चन्ते कुपिते खिप्प	४४४
निमत्तेत्त्वान सम्बुद्ध	३८, ४५१	पच्चुग्गान्तवान सम्बुद्ध	११४, ३१२
निमत्तेत्वा भिक्खुसङ्घ	१०४	पच्चैकजिनसेट्ठेसु	३०४
निम्मलो होमह अज्ज	२४६	पच्चैकबुद्धान समागतान	६
नियाम सति धावन्ति	३६१	पच्चैकबुद्धान सुभासितानि	१७
निरया सो चवित्वान	३६	पच्चैकबुद्धेनेकसते	३
निरुत्तिया सुकुसलो	५१	पच्चैकबुद्धेहि जिनेहि भासिता	१७
निस्सोल्लोपो निक्कुहो निप्पिपासो	१३	पच्चैकबुद्ध दिस्वान	३५२
निवुत होति मे पाप	२४८	पच्चैक बुद्धसेट्ठस्स	८४
निसज्ज तत्थ भगवा	४१५	पच्छिमे भवे सम्पत्ते	२७, २६, ८८, ३६८
निसज्ज पासादवरे	१८४, ३५८	पञ्च उप्पलहत्था च	२३०
निसभो नाम समणो	८७	पञ्च उप्पलहत्थानि	११६, १८७
निसादेत्त्वान सम्बुद्ध	४३७	पञ्च कप्पसहस्सम्हि	६७, १२५
निसिन्नो पासादवरो	२५३	पञ्चङ्गिकेहि तूरियेहि	४१६
निसिन्नो भगवा तत्थ	१६८	पञ्च थम्भानि दत्त्वान	४०३
निसिन्न कालमग्गाय	४७	पञ्चन्न यागु दत्त्वान	४७१
निसीदि भगवा तत्थ	८१, ४२६	पञ्चपग्गासकप्पम्हि	४१३
निस्सेणि मापयित्वान	२०१	पञ्चपग्गासके कप्पे	२८१
नीला पीता लोहितका	२	पञ्चपग्गासकस्सत्तु च	३८
नीहरन्ते सरीरम्हि	३६४	पञ्चपग्गासितो कप्पे	२६०, ३१७
नेका सन्धी सुविभत्ता	३	पञ्चवीसतिकप्पम्हि	६६, २७८
नेमित्ता च वियाकसु	१७६	पञ्चवीसतिकप्पानि	६८

पञ्चवीसतिकवत्तु च	११०, ४२६	पण्णतालीसितो कप्पे	१७०
पञ्चवीससहस्समिह	३२३	पण्णवीसतितो कप्पे	१३२
पञ्चवीसे इतो कप्पे	२५१, २६०, ३८०	पण्णसाले निसिन्नमिह	२६१
पञ्चसत्तुमिहो कप्पे	३५६	पण्णसाल करित्वान	४०६
पञ्चसत्ततिकप्पमिह	३००	पतिट्ठा वुत्तहो ओषे	४०६
पञ्चसत्ततिकवत्तु च.	८८, ६०, १०२	पतितपत्तानि गण्हेत्वा	१२८, १६०
पञ्चसिस्ससहस्सानि	१८२	पत्तधम्मो दसबलो	४००
पञ्चसीलानि गोपेत्वा	६१	पतिट्ठा भयभीतान	४००
पञ्चसीले समादाय	४५२	पत्तेन पत्तसञ्छन्ने	१४८
पञ्चानिससे अनुभोमि	३८८	पत्ते सुगते दत्तवान	३८८
पञ्चाह सन्नपतन्ति	४५५	पत्थरित्वाजिनचम्म	४२६
पञ्चैव सतक्खत्तु च	१०४	पत्थोदन गहेत्वान	४७२
पञ्चाय अगो निक्खित्तो	५२	पथव्या पञ्चते चेव	६, ७
पञ्चासक्खत्तु देविन्दो	७४	पथव्या रज्ज तिसत्	१२१
पञ्चासे कप्पसहस्से	१६२	पथविय पतिट्ठा	३२
पटगा लटुका सब्बे	४४६	पथवीकम्पका एते	२२
पटिग्गण्ह महावीरो	१०३	पथवीदुन्दुभि नाम	१८६
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो	१११	पथवीसदिसो त्वसि	३२
पटिग्गहेत्वा भगवा	६७	पदको वेय्याकरणो	१८७
पटिग्गहेत्वा सब्बञ्जु	१६७	पदविक्कमनो नाम	१८६
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो	४७, २६४, ३६०	पदसद् सुणित्वान	४१५
पटिग्गहेसि भगवा	११७, ११८, १८४	पदीपदान पादासि	१२८
पटिपन्ना च सेखा च	४१७	पटुट्ठचित्तो मनुजो	१७३
पटिपन्ना फलट्ठा च	३१	पटुद्धारे पटुद्धारे	३३१
पटियत्ताहुति दिस्वा	३६६	पटुमपुप्फ गहेत्वान	१५५
पटिसत्थि न पस्सामि	५०	पटुमा पुप्फरे तत्थ	४५४
पटिसम्भिमदमनुपत्त	१०२	पटुमाभासनामा च	१५५
पटिसम्भिमदा चतस्सो	३७, ३६, ४१, ४३	पटुमुत्तरनाथस्स	१००
पटिसल्लानगरका	४०२	पटुमुत्तरबुद्धस्स	५०, १०१, १२३
पटिसल्लान भानमरिश्चमानो	१५	पटुमुत्तरभगवतो	३३३
पटिस्सुणित्वान मे वाक्य	४१३	पटुमुत्तरसम्बुद्ध	५०, ११४
पठमा कञ्चनमया	८२	पटुमुत्तरस्स मुनिनो	२२५
पठमा वेळुरिया भूमि	२	पटुमुत्तरो नाम जिनो	५६, ६७, ८२
पठमं सरणं गच्छि	१७३	पटुमुत्तरो नायको	६०
पठविय पतिट्ठा	३१	पटुमुत्तरो लोकावहू	४४, ४७, ५६
पण्णिते परिपुञ्चित्वा	८	पटुमुप्पलसञ्छन्ना	२०

पदमुष्पला बहू तत्थ	४३५	पराजयो तुव देव	३८४
पदुमेन राजपुत्तेन	३८०	परिक्खारानि दस्सामि	३८०
पदुमो नाम नामेन	२१५, २३८	परिगगहे निसीदित्वा	१७२
पदुमो नाम सम्बुद्धो	३५८	परित्तका सन्तिपत्ता	४४६
पदेनानुपदायन्त	१६४	परिनिट्ठितसालम्हि	४०४
पदेसरज्ज विपुल	८१, ८२	परिनिब्बुते कारुणिके	४७३
पदेसरज्ज सहस्स	११५	परिनिब्बुते भगवति	२०१, ३६६
पद अनुपदञ्चापि	५१	परिपुण्णानि गोपेत्वा	६१
पधानपहितत्तोम्हि	१२६, ३४६	परिब्बाजा एकसिखा	४५
पधानपहितत्तोसि	११०	परिभुजित्वा सम्बुद्धो	६७
पधानपहितत्तो सो	६०, ६३, ७४	परिभुजि महावीरो	१०१, १६६
पधान पदहित्वान	४१७	परिभुत्ते महावीरे	४१३
पन्थे दिस्वान कासाव	५६	परिभोगभाजने च	३८१
पन्नग सो गहेत्वान	४६	परिव्रुत्तौ अह तेहि	४३७
पन्नरससहस्सम्हि	१८१	परिस्सावने सुगते	३८६
पब्बजित्वान कायेन	६६, १५५, ४०६	परुळ्हकच्छनखलोमा	२२, ४६२
पब्बजित्वान त्व तत्थ	६७	पल्लङ्घेन निसज्जाय	२१
पब्बज्ज उपगन्त्वान	२६५	पवत्ति धम्मचक्क	२८, ३६
पब्बतगगे यथा अच्चि	३६६	पवना निक्खमन्तेन	३१३
पब्बतराजा हिमवा	४३०	पवन कानन दिस्वा	१३३
पब्बते सुगत दिस्वा	१५३	पवाळसा पवाळवण्णा	२
पब्बते हिमवन्तम्हि	१५३, १५४, १८८	पविवेकमनुयुत्तो	३६, ६८
पब्बाजिता च ते सब्बे	११२	पसदञ्च मिग ह त्वा	१३६
पब्भारकूट निस्साय	४२५, ४२७, ४४०	पसादा च वराहा च	२०
पब्भार सोधयन्तस्स	७५	पसन्नचित्तो सुमनो	६४, ७६, ११५
पभा निग्गच्छते तस्स	७१	पसन्नचित्त दिस्वान	६६
पभा निद्धान्ते तस्स	३४८	पसन्नमानस दिस्वा	११६
पभा पकित्तिता मय्हं	७	पसन्नमुखनेत्तोसि	३०
पभासति इदं व्यम्ह	२०५	पसन्नमुखवण्णोम्हि	२०४
पभ दिस्वान बुद्धस्स	४५१	पस्सद्ध दरथ दिस्वा	२५३, ४१३
पमाद भयतो दिस्वा	८	पहाय पञ्चावरणानि चेतसो	१५
परकम्मायने पुत्तो	२०८, ४७२	पहीनसब्बावरणा जनिन्दा	१७
परकिच्चत्तकिच्चानि	४०४	पहूतभक्खो हुत्वान	४५२
परमकारुणपत्तोम्हि	२५०	पहूतेनपानेन	४२०
परमेन दमयेन	२७०	पाकार परिखञ्चापि	५१
परमोपसमे युत्त	२८६	पाटलि अभिवादेत्वा	१६०

षाट्ठीं हरित् दिस्वा	३६२	पुच्छित्वा निपुणे पठ्हे	४४८
पाठीना पावसा मच्छा	१८, १९, ४३३, ४६२	पुञ्जकम्माभिनिब्बत्ता	४१
पाणिना उदक गम्ह	१६७, ३२८	पुञ्जकम्मेन सयुत्ता	४२६
पातरासे अनुप्पत्ते	२७७	पुटके सत्त पुप्फानि	१९६
पातो व सन्निपत्तिस्वा	२२	पुटक पुरयित्वान	१०३
पादपीठे जिने दत्त्वा	३९५	पुत्ता मग्ह बहू होन्ति	३९२
पादुके सुगते दत्त्वा	३९१	पुत्तो मम पब्बजितो	२९८
पादे पाद निक्खिपन्नत्ता	२३	पुत्त च दार पितर च मातर	१४
पापमित्तोपनिस्साय	३९	पुनापि तुसिते काये	११९
पाप विवज्जनत्थाय	२५४	पुन्नागा गिरिपुन्नागा	१९, ४५४
पाप सहाय परिवज्जयेथ	१३	पुप्फच्छत्त गहेत्त्वान	६७
पामोज्ज जनयित्वान	२४०	पुप्फत्तु पादपा सब्बे	५
पारावतो तदा आसि	१९९	पुप्फानि अभिरोपेत्वा	३४३
पारेवता रविहसा	१९, ४५४	पुप्फान पुप्फमानान	२३
पावारिके च मुदुके	३९४	पुप्फाभिकिण्णा सुचित्ता	५
पासादा सिक्किा चैव	२०५	पुप्फासने निसीदित्वा	७४
पासादिको इरियति	२९	पुप्फासन पञ्जपेत्वा	८०
पासादेव पुण रम्म	१६२	पुप्फिका मालिका चैव	३९८
पिण्डचार चरन्तस्स	३३७	पुप्फित पादप दिस्वा	१३१, २०८
पिण्डचार चरित्वान	२४१	पुप्फिह थूप कत्त्वान	१८३
पिण्डपात चरन्तस्स	२९	पुप्फ ग्रथिकमादाय	२१८
पिण्डपातञ्च पादासि	७२	पुप्फ हेमन्वत गम्ह	३४६
पिण्डाय चरमानाह	३०२	पुब्बकम्मेन सयुत्तो	१२०, ४३९
पितु अत्थाय सो बुद्धो	४५	पुब्बे चित्त विसोषेत्वा	३१९
पितुगेहे निसीदित्वा	३३९	पुरक्खतो ससिस्सेहि	३३६
पिपासितो व उदक	४०२	पुरक्खत सावकेहि	१७०
पिप्फली मरीचा तत्थ	४३४	पुरतो पेसेन्ति खारि	२२
पियदस्सिस्स भगवतो	२५४, ३०९	पुराण छड्डयित्वान	४१०
पियदस्सी च भगवा	७६, ४४२	पुरेह दारको हुत्वा	३७६
पियदस्सी नाम भगवा	४०९	पुलिना सोभना तत्थ	४६२
पियदस्सी नाम सम्बुद्धो	४४१	पूजय लोकनाथस्स	२६३
पिमालफलमादाय	१९९	पूजयित्वान पुप्फानि	३६३
पिलिन्दवञ्चनामेन	३८७	पूजयित्वान त बुद्ध	२४, ४१६
पिसाचा दानवा चैव	४३६	पूजारहे पूजयतो	१५७
पीठके सुगते दत्त्वा	३९४	पूजितं देवसङ्घेन	२२९
पीठ बुद्धस्स दत्त्वान	१५८	पूरेत्वा तव सङ्कप्प	३८४

पेसेत्वा सिरिक नाग
पोक्खरवन पविट्ठो
पोराणकवसधरो

फ

फलपीठे जिने दत्त्वा
फलहत्थो अह दिस्वा
फल बुद्धस्स दत्त्वान
फल मूलञ्च पण्णञ्च
फुसिता पञ्चसहस्सा
फुस्सस्स खो भगवतो
फुस्सस्साह पावचने
फुस्सो नामासि भगवा
फुस्सो नामासि सम्बुद्धो

ब

बन्धुजीवकपुप्फानि
बहुस्सुतो च मेधावी
बहुस्सुतो धम्मधरो
बहुस्सुतो धम्मधर भजेय
बहू नावा समानेत्वा
बहू मेधिगता भोगा
बहूहि गन्धमालेहि
बिब्बोहने जिने दत्त्वा
बिम्बजालकपुप्फानि
बिळालियो गहेत्त्वान
बिळाली ते मम दिन्ना
बीजनि पग्गहेत्त्वान
बुद्धसेट्ठस्स उपरि
बुद्धस्स आनुभावो सो
बुद्धस्स गच्छमानस्स
बुद्धस्स गिरमञ्जाय
बुद्धस्स तमह दत्त्वा
बुद्धस्स ते किसलया
बुद्धस्स पत्त पग्गट्ठ
बुद्धस्स यमिद दासि

६५

५४	बुद्धानुभाव कित्तेत्वा	१७७
१५५	बुद्धा पच्चेकबुद्धा च	४
५३	बुद्धा पि बुद्धे पुच्छन्ति	४
	बुद्धो ति भो य वदेसि	४०१
३६५	बुद्धो लोके समुप्पन्नो ८७, ८६, १८२, ४४६, ४६३	
३६६	बुद्धो समुस्सितो लोके	४०१
४३७	बुद्ध उपगत दिस्वा	७५
७८	बोधनेय्य जन दिस्वा	४४१
३३२	व्यग्घूसभ व पवर	१६०, ३२८, ३६३
२३७	व्याघयो मे न विज्जन्ति	४०३
३७७	व्याधित समण दिस्वा	२२६
२१८	व्यामप्पभो जिनवरो	१८२
३५७	ब्रह्मसरस्स मुनिनो	३५०
	ब्राह्मन्बकुलसम्भूतो	४१
	ब्राह्मणो सुतवा आसि	३७६

भ

२०८	भगवन्त जुतिमन्त	७६
३६	भगवा चानुकम्पी मे	११०
५३	भगवा तत्थ आगच्छि	६८
१३	भगवा तम्हि समये	२५, ६८, १८३
६०	भजन्ति सेवन्ति च कारणत्था	१६
३८०	भतका चेटका चैव	३६८
२२४	भय वा छम्भितत्त वा	३३५
३६४	भरिया दासदासी च	३६०
२७२	भरिया मे कालङ्कता	४१५
२८१	भवना अभिनिकखम्म	१७१
१२३	भवना ओरुहत्त्वान	१७७
३३८	भवना निक्खमित्त्वान	३४७
२५१	भवने उपविट्ठोह	१७५, १७६
२१६	भवन परिवारेत्वा	१४८
२१५	भवन्तु चेळविताना	४
२१६	भवा भवे ससरन्तो	८१, ८२, ३३४, ४७२
२३६	भवे निब्बत्तमानम्हि	१३८, २०३, २२५
२६३	भवे सात न विन्दामि	४६
३०७	भवे ससरमानस्स	३३७

भागीरथोनदीतीरे	३०६	मधु भिसम्हा सवति	१६१, ४३५, ४६२
भाजने परिभोगे च	३६०	मनसा दान मया दिन्न	६
भातर मे उपट्टित्वा	१२२	मनसा पत्थित सब्ब	३३७
भावा उग्घातिता मय्ह	३३२	मनुस्सलोकमागन्त्वा	१००, ११८, ४१३
भावेहि बुद्धानुस्सति	८१	मनोमयेसु कायेसु	६६
भिक्षुनो एकमेकस्स	३८५	मन्दारव गहेत्वान	२३४
भिक्षुसङ्घस्स पुरतो	३६८	मदालकेहि सञ्छन्ना	४१८
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा	५३, ८१, ४२०	मम अस्समसामन्ता	४४६, ४५५, ४६५
भिक्षून भिक्षुनीनञ्च	३८७	मम उग्गजन सुत्वा	६४
भिक्षून सतसहस्स	११४	मम कम्म कयेत्तस्स	१४८
भिक्षूहि सहितो वीथि	४५१	मम कम्म सरित्त्वान	३७, ५३
भित्तिखीले नागदन्ते	१४८	ममञ्च गुणमञ्जाय	११०
भिसमुल्लाल गण्हित्वा	१३६	ममत्तो होति यो रञ्जो	५२
भिसालुवञ्च पादासि	१४२	मम धम्मकथ कत्वा	४१६
भिसियो सुगते दत्त्वा	३६४	मम निज्झायमानस्स	४२६
भुञ्जन्त समण दिस्वा	२४६	मम सङ्कप्पमञ्जाय	५८, ६२, ७६
भुत्तावि कालमञ्जाय	१८७, ४५१	मम सब्ब अभिञ्जाय	११५
भेरियो सब्बा वज्जन्तु	५	मम सवेगमञ्जाय	२३२, ३२२
भेसज्ज सुगते दत्त्वा	३६१	मम हास जनेत्वान	४४२
भोजन विविध सेट्ठ	६	ममुद्धरितुकामो सो	४४१
		ममुपेति च विस्सत्था	४६५
		ममेव अनुवत्तेन्ति	६६
		मयम्पि थूप कस्साम	८४
		मया उक्खित्तमत्तम्हि	१४७
		मयि एव सरन्तम्हि	४४१
		मयि निक्खतमत्तम्हि	४०८
		मय्ह सङ्कप्पमञ्जाय	१७३
		मरीचिके फन्दमाने	४३६
		मलहरणियो दत्त्वा	३६३
		महत्ता कसपात्तिया	१८३
		महता भिक्षुसङ्घेन	३७५
		महन्तधम्मा बहुधम्मकाया	१६
		महधकारपिहिता	८७, ९०
		महाजना समागम्म	८२
		महादुन्दुभिनामा च	१७३
		महानुभावा इसयो	४३६
मच्चुकाले च सम्पत्ते	६०		
मच्छकच्छपसञ्छन्ना	४१८, ४३५		
मज्झे महन्ते हीने च	४०६		
मज्जरिक करित्वान	२७६		
मज्जेट्ठक लोहितक	२		
मणिकारा लोहकारा	४५०		
मणिमया च पल्लङ्का	६४		
मणिमया तम्बमया	३६१		
मणिमय च मे ब्यम्ह	४७१		
मणि पग्गय्ह पल्लङ्क	२२६		
मणीहि परिवारेत्वा	२०२		
मण्डपा च बहू तथ	४१२		
मण्डपे ख्वसमूले वा	१२४, २२७, ४४६, ४६७		
मण्डप छादयित्वान	४३६		

म

महापथमिह विसमे	२६०	य	
महारहमिह सयने	४	यक्खस्स वचन सुत्वा	४४६, ४५५
महारह व्यम्ह सेट्ठ	११२	यक्खा तत्थ समागन्त्वा	८४
महावित्थारिक नाम	१४७	यक्खान समयो आसि	२१५
महासमुद्दे उदक	२५, ४३०	यतो अह कम्ममक	४६४
महासमुद्दे ऊमियो	२८, ४०५	यतो सरामि अत्तान	३६४, ४२७
महासमुद्दोवक्खोभो	१२४, ४१७	यथा अत्थङ्गते सूरिये	१०६
महासमुद् ओगय्ह	४१८	यथा च भूमि अचला	५५
महासमुद् निस्साय	२८६	यथाण्डजा च ससेदा	१०६
महोसब्ब अधिट्ठाय	४३६	यथापि उदके जाता	३३
महे पवत्तमानमिह	२०३	यथापि उरगो जिण्ण	४१६
मात्तग्गारा सत्तलियो	४३४	यथापि चन्दो विमलो	३२
मातुया नाम गोत्तेन	२७	यथापि पथिका सत्ता	४१६
माधुरका कोसलका	४५०	यथापि पटुम जलज	३३
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह	८३, ८४	यथापि पटुम नाम	५०
मा मे कदाचि पापिच्छो	३६	यथापि व्याधितो पोसो	२८
मालाहत्थ गहेत्वान	१६८	यथापि भट्ठके खेत्ते	१२७
मा वो खण विराथेय्य	५६	यथापि मेघो थनय	४०७
मिगराजा तदा आसि	१६८	यथापि रम्मके मासे	३३
मिगराजा यथा सीहो	३४	यथापि राजा बलवा	५१
मिगलुद्धो पुरे आसि	१६०, २४६, २६५	यथापि सेलो हिमवा	३३
मिगे चित्त पसादेत्वा	३२०	यथापि बलाकयोनिमिह	५०
मिगो अरञ्जमिह यथा अबद्धो	११	यथा भूतट्ठितो पोसो	४६
मित्तामन्चे समानेत्वा	३८४	यथाभूत रस दत्त्वा	३६६
मित्ते सुहज्जे अनुकम्पमानो	१०	यथा मे कायो निब्बाति	१६८
मुखतुण्डेन पग्गय्ह	३४२	यथा विसादो पुरिसो	४६
मुखसोधनक दत्त्वा	३६६	यथासकेन थामेन	३५, ८६
मुनाळि नामह धुत्तो	३७५	यथा समुद्दो उदधीनमग्गो	१६२
मुनि कारुणिको लोके	३२०	यथा सारत्थिको पोसो	२६
मेत्तचित्तो कारुणिको	१६८	यथा सूचिघरे सूची	४१
मेत्ताविहारिणो एते	२२	यथा सुलावुत्तो पोसो	४८
मेत्त उपेक्ख करुण विमुत्ति	१६	यथोदयतो आदिच्चो	१०६
मोरहत्थे चामरियो	३८६	यदा कुप्पन्ति इसयो	५५
मोहन्धकारपक्खन्दो	१०६	यदा तुव सक्कमुनि	५०
मसपेसि मया दिन्ना	२५६	यदा देवो देवकाया	२३२, ३२१
		यदा निब्बायि सम्बुद्धो	३६४

यदा बुद्धो चक्रबुधमन्तौ	४६५	ये केचि गणिनो लोके	३४
यदा वनवासी इति	२३६	ये केचि दमका लोके	४०४
यदा विपस्सी लोकगो	१७६	ये केचि पाणभूतस्थि	१०६
यदाह पठह पुच्छामि	४०२	ये केचि पादपा सब्बे	६८
यदिच्छामि अह वस्स	१०६	ये केचि पुप्फगन्धासे	४२१
यदि बुद्धो तुव वीरू	३४०	ये केचि मनुजा दिस्वा	१४७
यदि बुद्धोसि सब्बञ्जू	४२६	ये केचिमे गन्धजाता	४५६
यदि रूपिनी भवेय्य	३६	ये केचि मे सुता धम्मा	३६०
यन्तूताह उत्तमत्थ	२६	ये च एतरहि अत्थि	३
यमह पठम दिस्वा	३६	ये च खीणासवा तत्थ	६६
यमह फलमदासि	१५४	ये च सति समितारो	६७
यम्हि देसे ठितो सत्था	२१७	ये धम्मा हेतुप्पभवा	३०
यस्मा देवा इधागन्त्वा	३५६	येन छत्तमिद दिन्न	३२५
यस्मिञ्चा जायमानस्मि	१८५	येन बाणेन पत्तोसि	२५, १६३
यस्स जाण अप्पमेय्य	४०१	येन बाणेन सम्बुद्धो	२४, ४५६
यस्स धीति असदिसा	४०१	येनाय अञ्जली दिन्नो	१२४
यस्स सद्धा तथागते	१३४	येनाय जोतिता सेय्या	७०
यागु सङ्गस्स दत्तान	४७१	येनाय रोपिता बोधि	१३१
यानकारो पुरे आसि	२०५	येनिद आसन दिन्न	१००, ११४
यावता गणिनो लोके	४५६	येनिद यवित बाण	१०४, ११०
यावता चक्रवाळस्स	४३०	येनिद पटुम खित्त	१३०
यावता देवता भुम्मा	१००	येनिद पटुम दिन्न	५६
यावता नगर आसि	१६५, ४२२	ये मया कित्तिता सब्बे	४५१
यावता बुद्धत्वेत्तम्हि	५, ३१, ३५, ५३	ये मे बद्धचरा आसु	२३४
यावता बुद्धत्वेत्तेसु	२	ये सत्ता सञ्जिनो अत्थि	५
यावता बुद्धभणित	५३	येस कत सुविदित	६
यावता बोधिया मूले	५७	येस च चेतना अत्थि	१०३
यमवता रूपिनो सत्ता	१०३	येस सोतावधानत्थि	५५, ८६
यावता वनसण्डम्हि	४१०, ४२३	यो कोचि मनुजो भार	३५
यावता विजिते अत्थि	३८३	यो कोचि विनये पठह	५३
यावता हिमवन्तता	२२२	यो कोचि वेद जनय	४७१
यावता हिमवन्तम्हि	४२२	योजन तेपि बड्ढेसु	८४
युगमत्तञ्च पेक्खन्ता	४३६	यो त अदासि मधु मे	४०८
युगमत्तमपेक्खन्ता	४६२	योत्थ धेरतरो भिक्खु	४६७
यूथा विनिस्सटो सन्तो	७६	यो पुप्फमभिरोपेसि	१०२
यूपो तत्थ मुभो आसि	३४८	यो मे अन्नेन पानेन	४२०

यो मे आचरियो आसि	३७	य सो देसेति सम्बुद्धो	४०२
यो मे गुणे पकित्तसि	४४७		
यो मे चित्त पसादेत्वा	३२४		
यो मे छत्त अधारेसि	४६३		
यो मे आण पकित्तसि	४५६	र	
यो मे दीप पदीपेसि	४२२	रजका पेसकारा च	३६७
यो मे पच्छिमके काले	११६	रजनीये न रज्जन्ति	२१
यो मे पादासि भेसज्ज	४१३	रज्जसे रज्जनीये च	७८
यो मे फल च अगळु	४३७	रज्जो अन्तेपुरे आसि	२१५
यो मे रतनमय पीठ	४४२	रज्जो हत्थे गहेत्त्वान	३८३
यो मे सत्ताह मण्डप	४५६	रतनपज्जलो नाम	१८६
यो मे सोलञ्च आणञ्च	४०६	रतनामयछत्त च	१००
यो मे सेतु अकारेसि	४३२	रतने च निसिन्नस्स	४४२
यो म तुरियेहुपट्ठासि	४५१	रति च समचरियाय	३१६
यो म पुप्फेन पूजेसि	२६	रत्तिक पुप्फित दिस्वा	२२३
यो म पुप्फेहि द्वादेसि	४६५	रत्तिन्दिव न जानामि	२३
यो म फलेन तप्पेसि	४२६	रथिय पटिपज्जत	२६४, ३१६
यो म सत्ताह पूजेसि	४१०	रथिय पटिपन्नस्स	६५
यो सो छत्तमधारेसि	६२	रथेसु गेध अकर अलोलो	१५
यो सो आण पकित्तसि	१६२	रहोगतो निसीदित्वा	८७, ३३५, ३८०
यो सो तारेसि सम्बुद्ध	६१	रागग्गि दोसमोहग्गि	३८६
यो सो बुद्धस्स पादासि	४७	रागरत्तो मुखसीलो	६७
यो सो बुद्ध अपूजेसि	१४७	रागूपसहित चित्त	७८
यो सो बुद्ध उपट्ठासि	६७	रागो दोसो च मोहो च	१०२, ४०१
यो सो सङ्घ अपूजेसि	३८	राग च दोस च पहाय मोह	१६
यो सो सङ्घ अभोजेसि	७६	राजा तथ्येव ठत्त्वान	३८४
यो सो हट्ठेन चित्तेन	१११	राजा वातसमो नाम	१८६
यो सो हास जनेत्त्वान	६६	राजा विलोकनो नाम	१८६
य किञ्चि कुसल कम्म	५	राजा सब्बधनो नाम	२०५
यनून बुद्धसेट्ठस्स	४३२	राजाह पत्थिवो आसि	३७७
य मे अत्थि कत पुब्ब	३१२	रक्खमूले निसिन्नोह	१५१
य मे अत्थि सके गेहे	७६, १८७	रक्खमूले वसन्तस्स	४११
य य इच्छति कामेहि	४६६	रूपदक्खो अह अज्ज	५१
य य योनिं ससरति	६८	रोमसो नाम नामेन	२८६, ३०२
य य योनुपपज्जामि	३६, ६६, ६२	रोमसो नाम सम्बुद्धो	३४६
य वदन्ति सुमेधो ति	४२०, ४५८	रोहणा सिन्धवा चेव	४५०
		रस्या चित्त पसादेत्वा	१५३

ल	लक्ष्मणानि विलोकेत्वा लक्षणे इतिहासे च लक्षणे द्वे च कङ्क्षामि लक्ष्णे ठपियमानम्हि लबुजस्त फल गृह लभामि चतुरो वण्णे लभामि दिब्बनयन लाभा अम्ह सुलद्ध नो लाभा तेस सुलद्ध च लाभा मय्ह सुलद्ध मे लाभालाभे न सज्जन्ति लाभालाभे सुखे दुक्खे लोकचक्खु महातेजो लोकानुकम्पाय इमानि तेस लोहदोणि गहेत्वान	४२१ २१ ४०२ २५, २८ ३६६ ३६३ ३६२ ४१६ १२७ ४६० ५६ ८ ४०१ १७ ४३६	वन्दित्वा सत्थुनो पादे वन्दित्वाह लोकजिन वमन पटिपन्नान वरचन्दनेनानुलिम्पि वरमसानि पग्गय्ह वरुणो नाम नामेन वरुणो नामुपट्ठाको वसामि राजायतने वसी गणी पतापी च वसीसतसहस्सेहि वसुधा यथाप्पमेय्या वस्ससतसहस्सेहि वस्सिके पुप्फमानम्हि वस्सूपनायिके काले वस्से च ते ओरमिते वाकचीरघरा आसि वाकचीर धुनता ते वादितेन च नच्चेन वायमित्वानय पोसो वासियो सत्थके चापि विचरन्तो अरब्भम्हि विचित्तथम्भ सुकत विचिनन्तो सक् पुत्त विजने पत्तसेय्यम्हि विजहिन्वा देववण्ण विज्जाधरा देवता च विज्जाधरो तदा आसि विज्जा मन्तपदे चेव वितता मल्लदामेहि वितिण्णकङ्खो सम्बुद्धो वित्ति ममाहु तावदे वित्तिसज्जनन मय्ह वित्थारिके पावचने वित्थारिके बाहुजग्गे विघ्नपने तालवण्ठे विघ्नपने सुगते दत्त्वा	१६०, १६१ ४१७ ५६ ४४७ १३६ ३८, १७४ २६ १७६ ४०० ३८४ १३५ ८८, ६० ४४७ ६० ४१६ २६७ ४३६ १७४ ११६ ३८१ ४१३ २ २६८ ६० २७४ २३ ३५७ ३६१ ४ १२१ १६१ ३७० ३२२ ४५ ३८१ ३८६
व	वग्गुसु भासमानासु वच उसीर लट्ठिमधु वजिरग्गसम वाण वज्जमानेसु तूरेसु वज्जमानेसु भेरीसु वड्ढुकीहि कथापेत्वा वण्ठे छेत्वान पुप्फानि वण्णगन्धरसोपेत वत्तन्ते चरिमे चित्ते वत्ते गुणे पटिपत्ति वत्थ गन्ध च सप्पि च वनकम्मिको तदा आसि वनचारी पुरे आसि वनन्तरे बुद्ध दिस्वा वनसण्ड समोगय्ह वन्दित्वान अह बोधि वन्दित्वान महानाग	४५१ ३८१ १५६ ३८ ६६ १०६ १६५ ३६६ ६० ३६१, ३६५ ४३० ३३३ ४७२ ३७१ ४०६ २०६ ४१६	वन्दित्वा सत्थुनो पादे वन्दित्वाह लोकजिन वमन पटिपन्नान वरचन्दनेनानुलिम्पि वरमसानि पग्गय्ह वरुणो नाम नामेन वरुणो नामुपट्ठाको वसामि राजायतने वसी गणी पतापी च वसीसतसहस्सेहि वसुधा यथाप्पमेय्या वस्ससतसहस्सेहि वस्सिके पुप्फमानम्हि वस्सूपनायिके काले वस्से च ते ओरमिते वाकचीरघरा आसि वाकचीर धुनता ते वादितेन च नच्चेन वायमित्वानय पोसो वासियो सत्थके चापि विचरन्तो अरब्भम्हि विचित्तथम्भ सुकत विचिनन्तो सक् पुत्त विजने पत्तसेय्यम्हि विजहिन्वा देववण्ण विज्जाधरा देवता च विज्जाधरो तदा आसि विज्जा मन्तपदे चेव वितता मल्लदामेहि वितिण्णकङ्खो सम्बुद्धो वित्ति ममाहु तावदे वित्तिसज्जनन मय्ह वित्थारिके पावचने वित्थारिके बाहुजग्गे विघ्नपने तालवण्ठे विघ्नपने सुगते दत्त्वा	११६ ३८१ ४१३ २ २६८ ६० २७४ २३ ३५७ ३६१ ४ १२१ १६१ ३७० ३२२ ४५ ३८१ ३८६

विनतानदिया तीरे	१८३, ३७०	विसाणेन तिण गय्ह	१४४
विनये ख धके चापि	५१	विसारदो ससमये	४४१
विनये पारमिप्पत्तो	५१, ५७	विसालनयनो होमि	३६२
विनये पारमि पत्तो	४८	विसालमाले आसीनो	१६७
विनयो आसयो मय्ह	५७	विसिट्ठमधुनादेन	७
विनिच्छय पापुणित्वा	३८३	विसुद्धकण्ठो मधुरस्सरो	३६६
विनिपात अग त्वान	१२१	विसुद्धकेलासनिभो	८०
विनिपात विवज्जेत्वा	४२६	विसुद्धसीला सुविसुद्धपञ्चा	१६
विपस्सिनो पावचने	३७३	विसुद्धान अय वासो	७८
विपस्सिस्स नरगस्स	१०५, २६३	विस्सत्थो होहि मा भायि	४२८
विपस्सिस्स भगवतो	६३, १५८, १६२	विहारा अभिनिकल्लम्म	१३३
विपस्सि लोकपज्जोत	२६७	वीतसोको निरारम्भो	४८१
विपस्सि तत्थ अर्हत्ति	३०६	वीसकप्पसहस्सम्हि	१८३
विपस्सि लोकमहित	३६२	बुट्ठम्हि चतुरङ्गुलम्हि	११३
विपस्सी नाम भगवा	१७१, १७५, ३६२	बुट्ठम्हि देवे चतुरङ्गुले तिणे	४०८
विपस्सी नाम सम्बुद्धो	३३१	बुट्ठहित्वा समाधिम्हा	४१०
विपाक एकदुस्सस्स	३३१	बुट्ठिते नरदेवम्हि	३२५
विपिट्ठिकत्वन सुख च दुक्ख	१५	बुट्ठित कालमञ्जाय	६७
विपित्तचारी सम्बुद्धो	२७७	बुट्ठो च गोतमो बुद्धो	११०
विपिनातो मधु गय्ह	४०८	वेटम्भनी ति मे नाम	२६५
विपिने कानने दिस्वा	१६१	वेत्ताळिनो कुम्भथूनी	४४६
विपिने व्यग्रराजा व	४५२	वेदियो सत्त कत्तान	८४
विपुले च गुणे लाभो	३६३	वेपुल्लजवनपञ्जो	३६६
विप्पसन्नेन चित्तेन	३४७	वेमज्झम्हि च तस्सासि	१६०
विमति द्वेळ्हक वापि	४१६	वेमातुभातर पुब्बे	३७६
विमाना निक्खमन्तस्स	३२६	वेस्सभुम्हि भगवति	२२७
विमुत्तिपुप्फ एसन्तो	३१	वेस्सभुस्स भगवतो	३२३
विरिय मे धुरधोरय्ह	६१, ७४, ६८	वेस्सभू तम्हि समये	२५०
विरुद्धा ये पावचने	८५	वेस्सभू नाम नामेन	१३६
विरुद्धमूलसन्तान	४३२	वेस्सभू नाम सम्बुद्धो	२१७
विरोचेन्तो गन्धकुटि	७०	वेस्सवणो इवागमो	१७७
विवाद भयतो दिस्वा	८	वेहासम्हि चङ्कमति	२१२
विवेकमनुयुत्तोम्हि	११५, ४१७, ४५२	वसो विसालो व यथा विसत्तो	१०
विवेकमनुयुत्तोह	६४, १३१		
विसमञ्च सम कत्वा	२३७		
विसमा मे समा होन्ति	४६६		

स

सककम्माभिरुद्धोह

१०२, १७४

सर्कि पीत हलाहल	५६	सट्टि नागसहस्सानि	४४२, ४४५, ४५६
सके घरे निसीदित्वा	३३०	सट्टि रथसहस्सानि	३८६, ४४३, ४४५, ४५६
सके सिस्से अपत्यद्धो	२६६	सण्डासे पिप्फले चैव	३८१
सक चित्त पसादेत्वा	१२३, १४४, १६८	सण्डासे सुगते दत्त्वा	३६३
सक दिट्ठि जहित्वा	७५	सतपत्तद्धत्त पग्गग्ग	६८
सक्का समुद्दे उदक	२४	सतरसि नाम भगवा	३६६
सक्यपुत्तो महानागो	११६	सतरसि व जोतन्तो	१७२
सक्यान कुलकेतुस्स	६२	सतरसी नाम सम्बुद्धो	३५२
सक्यान नन्दिजननो	५३	सतसहस्सपल्लङ्क	११४
सगारवो सप्पत्तिस्सो	४०३	सतसहस्सस्स वय	४३२
सह्वरित्वा कसल	१७६	सतसहस्सा तेविज्जा	१६७
सह्वसद् भेरिसद्	४४५	सतसहस्सितो कप्पे	६३, ७२, ८२
सह्वित्तेन च देसेन्तो	३०५	सतसहस्सुपादाय	५०, ५३
सह्वित्तेनपि देसेमि	८४	सतसहस्से कत कम्म	६१, ८६
सह्वित्तेन सुणित्वा	४४	सतसहस्सेनावास	४७
सङ्गणिय गण हित्वा	३८	सतसहस्स ते धीरा	६२
सङ्गातिगो हतमदो	४०६	सतसहस्स दत्त्वा	४३२
सङ्गामसीसे नागोव	१७३	सतान तीणिकखत्तु च	३४३, ३४४, ३६४
सङ्गो एसो परित्तमेथ सोव्य	१४	सतासनसहस्सानि	३८५
सङ्गस्सत्थाय कुटिक	३३५	सतिपट्टानकुसला	३२
सचक्खु नाम नामेन	१७८	सतिपट्टानमट्टाल	५२
सचे त पापुणन्ति	३३	सतिपट्टानसयनो	४३१
सचे लभेथ निपक सहाय	११	सति मे उज्जुका होति	३६३
सचे वसेय्य आगार	७१	सति पटिलभित्वा	४१५
सचे हि कोचि देवो वा	३५	सतेहि तीहि सहितो	४०३
सज्जनित्वा सम्बुद्ध	४४१	सत कब्बासहस्सानि	६४
सज्जापेत्वा जनत	१७३	सत्त कन्दलिपुप्फानि	३१५
सट्ठि अस्ससहस्सानि	४४२, ४४५, ४४६	सत्त कप्पसहस्सम्हि	६७
सट्ठि इत्थिसहस्सानि	४४६	सत्तक्खत्तु च दंविदो	६४
सट्ठिकप्पसहस्सम्हि	४१, १२३, १४४	सत्तक्खत्तु च देवेषु	३२५
सट्ठिकप्पसहस्सानि	४०६, ४२२, ४२३	सत्त चम्पकपुप्फानि	३४६
सट्ठिकोटो हिरब्बस्स	४३०	सत्ततालीसतो कप्पे	११७
सट्ठि गामसहस्सानि	४४६, ४५६	सत्तत्तिसे इतो कप्पे	२५३, २६२, ३०८
सट्ठि तुरियसहस्सानि	२६, ४८, ८६	सत्तनङ्गलकीपुप्फे	१५१
सट्ठि तुरियसहस्सेहि	१०७	सत्तपब्बासकप्पम्हि	६१, १३८, २५१
सट्ठि धेनुसहस्सानि	४३३, ४४५	सत्तपब्बासितो कप्पे	२६२, २६४

सत्त पुष्पानि परगृह	१५२, २२६	सन्ति अञ्जेषि निग्यूहा	४०
सत्तमे दिवसे पत्ते	३८५	सन्ति आरब्धका नागा	६३
सत्तयोजनमुब्बिद्धो	८५	सन्तिन्द्रिया सन्तमना समाधी	१७
सत्तयोजनिक आसि	१२०	स'दालयित्वान सयोजनानि	१४
सत्तरतनसम्पन्नो	४१, १०६, १३३	सन्निपात अह गन्त्वा	४६७
सत्त रत्तिन्दिव बुद्धो	४५, ३८५, ४२१	सन्निष्वापेमि रागग्गि	२५२
सत्तरसे इतो कप्पे	६५	सपत्तभारो भगवा	१२६
सत्तवीसतिक्खत्तु सो	७७	सप्पितेल च दत्त्वान	३६५
सत्तवीसे इतो कप्पे	२५६, २६७, ३१३, ३२०	सबलेन उपत्थद्धो	२३६
सत्तसट्ठिम्हितो कप्पे	२८८, २६५	सबलेहि परेतोह	५४
सत्तसत्ततिकप्पम्हि	२६४	सब्वकामसमिद्धोह	४०८
सत्तसत्ततिकप्पसते	१३६	सब्वमेत अभिञ्जाय	२८, ४८, ३८६, ४१४
सत्तसत्तति कप्पानि	४४२, ४६३	सब्वमेत समानेत्वा	३८२
सत्तसत्ततिक्खत्तुञ्च	३८, ११२, ४६३	सब्वमोहातिवत्तस्स	२८७
सत्तसत्ततितो कप्पे	२५०	सब्वम्हि लोकम्हि मम ठपेत्वा	६
सत्त सत्तलिपुष्पानि	२७१	सब्वरतनमय पीठ	४४१
सत्तासीतिम्हितो कप्पे	१८६, २६८	सब्वलक्खणसम्पन्नो	३६३
सत्ताह अभिनिक्खम्म	५८	सब्वलोकम्हि ये सत्ता	६
सत्ताह छदन आसि	२१०	सब्वलोकहित्थाय	३६६
सत्ताह पटिसल्लान	६७	सब्ववोमितवोसानो	४०२
सत्तुकञ्च बद्धकञ्च	११४	सब्वसोणमया रुक्खा	४१६
सत्थवाहोसि सम्पञ्जो	६६	सब्वभाभिमुस्स बुद्धस्स	३७५
सत्थार उपसङ्कत	२८५	सब्वालङ्कारयुत्तानि	३८७
सत्थार धम्ममारब्ध	२८८	सब्ववासु भवयोनीसु	११५
सत्थुकप्प सविनय	५७	सब्वेकसु बुद्धथूप	८४
सत्थेन वा विसेन वा	३८६	सब्वे जना समागम्भ	३२३, ३७२
सदा खन्ता महावीरा	५५	सब्वे ते सन्निपातेत्वा	२१६
सदानुच्छविका एते	२३	सब्वे देवा अत्तमना	६७, १७३
सदेवकस्स लोकस्स	२५, ४३२	सब्वे देवा तुट्ठमना	५७
सदेवमानुसा सब्वे	५५	सब्वे देवानुमोदिसु	२३४
सद् मानुसकाकसु	४४५	सब्वे देवा समागच्छु	१६८
सद्धम्माचारकुसलो	४००	सब्वे मिगा उत्तसत्ति	३४
सद्धम्मे गाध विन्दामि	३६०	सब्वे वना गन्धमया	४२१
सद्धायाह पब्बजितो	११०	सब्वे सङ्गम्भ मन्तेत्वा	६५
सद्ध सील हिरिञ्चापि	३६४	सब्वे सिस्से समानेत्वा	१८२
सधज पदुम गृह	१३०	सब्वेसु भूतेसु निधाय दण्ड	१०

सब्बेस चित्तमञ्जाय	३४	सम्मुखा विय सम्बुद्ध	१२६
सब्बेस समतिकम्म	३८६	सयनेह तुवट्टामि	१६२, ४३६
सब्ब मणिमय थूप	८३	सयनेह तुवट्टेन्तो	४४५
सब्ब देव तया दिन्न	३८४	सयमेव बुद्धान महाइत्तीन	६
सब्ब मणिमय आसि	८३	सयम्भु त विमानेत्वा	५६
समणा ब्राह्मणा चेष	४४६	सय कम्म करित्वान	७६
समत्तित्ति काकपेठ्या	२४४	सरागवत्थसु विरागसञ्जी	१०
समन्तगन्धनामासु	१६६	सरागा सभवा चेते	२६६
समन्ततो अट्ठकोस	४२२	सरीरकिच्च कत्तवान	८२
समन्ता योजनसत	४२	सरीर भापयित्वान	४२८
समसत्तित्तो कप्पे	६५	सरीसपा च भूता च	३३६
समसुगत्तोपचित्तो	३६४	ससागरन्ता पथवी	५४
समागता बहू बुद्धा	८	सह गाय सुणित्वान	३३६
समागतेसु यक्खेसु	४१०	सह सुत्तवानह सील	६०
समाधिना निसिन्नस्स	३५६	सहस्सकण्ड सतभेण्डु	३३५
समाधिम्हा बुद्धहित्वा	२३	सहस्सक्खत्तु चक्कवत्ती	४८
समाधिम्हि सुकुसलो	३५	सहस्सक्खत्तु देविन्दो	२७, ३४०
समाधिं सो समापन्नो	८५८	सहस्सक्खत्तु राजा च	८६, ३८६, ३६६
समाधीसु न कम्पामि	३६०, ३६२	सहस्सयुत्त हयवाहिं	४०, ४३६
समापत्तीन कुसलो	३६	सहस्सराजनामेन	१६७, ३२६
समाहित समापन्न	३१७	सहस्सलोक ब्राणेन	४३
समुद्धरसिम लोक	२४, १०३, ४०५	सहस्सवट्ठि पादासि	४२
समे चित्तप्पसादम्हि	१७८	सहस्सस्सा वातजवा	४३२
समोधाना च राजानो	१३६	सहस्सारानि चक्कानि	२४
सम्पत्तियो दुवे भुत्वा	१४८	सल्ल पुप्फित दिस्वा	२०५
सम्पत्ति अनुभोत्तवान	१२६, २५६	साखापलासकट्टानि	३३२
सम्पुण्णो तिसकप्पम्हि	१८०	साख सालस्स भजित्वा	१६८
सम्बहुला नाम राजानो	२२३	सागरस्स वचो सुत्वा	१७८
सम्बुद्धमभिवादेत्वा	३५४, ४१६	सा ते सद्धा निविट्ठास्स	२३२, ३२१
सम्बुद्ध अभिनामेत्वा	६२	सात तत्थ न विन्दामि	५४
सम्बोधि बुद्धसेट्ठान	१	साधू ति ते पटिस्सुत्वा	३१, ४०, २१६
सम्मज्जन उदपत्त	३८२	सामञ्ज मे अनुपत्त	४२०
सम्मज्जनि गहेत्तवान	२४, ४५८	सामणेरो व सो सन्तो	१२२
सम्मज्जित्तवान त बोधिं	२०६	साय पात उपट्ठित्वा	२३१
सम्मतो मनुजान सो	४५	साय पातञ्च पस्सामि	१६६
सम्मा धम्म भावेत्तवान	८६	साय पात तरन्तामे	४३१

सालपुष्प आहरित्वा	४५८	सिस्सेहि सम्परिवृतो	१०३
सावकगुणेनपि फुस्सेन	३६	सोध ततो समाख्यह	२५६
सावकेन हि पत्तब्ब	३६	सीत उण्ह न जानामि	३८७, ३८६
सावकेहि परिवृतो	६८	सीत च उण्ह च खुद पिपास	१३
सावको ते महावीर	२६	सीलवा वतसम्पत्तो	२१
सावत्थि नाम नगर	३२२	सीलवीचिसमाकिण्णो	४००
सासने ते पतिट्ठा	३५	सील पाकारक तत्थ	५२
सासने दिब्बमानम्हि	७३	सील पञ्चञ्च धम्मञ्च	४०७
सासनेन विरुद्धान	५६	सील समावि पञ्चा च	३६५
सासितो लोकनाथेन	८१	सीस हातो चय पोसो	४६६
सिखिनो तत्थ नच्चन्तु	५	सीहराजा व सम्भीता	२३, ८०
सिखिस्स गिरमञ्जाय	१३३	सीहा व्यग्घा च दीपी च	२०, ३३५, ४३६, ४५५
सिखि तिलोकसरण	१४०	सीहा व्यग्घा वराहा च	४६१
सिङ्गीनिकखसवण्णाभो	८०	सीहासने च वस्सन्ते	६४
सिङ्घाटक चच्चरञ्च	५१	सीहो यथा दाठबली पस्यह	१६
सिद्धत्थम्हि भगवति	२७६	सीहो व सद्देसु अस तसन्तो	१५
सिद्धत्थस्स नरगस्स	१५७	सीह यथा वनचर	२६२
सिद्धत्थस्स भगवतो	६५, ६२, १०६	सुखमच्छविको होमि	३८७
सिद्धत्थस्स महेसिस्स	२८६, २६१	सुखमच्छिकजालेन	२५, १०३, ४०५
सिद्धत्थो च लोकविदू	३२४	सुगतानुगत मग्ग	१५१
सिद्धत्थो तम्हि समये	६३, २३८	सुगधदेवो यसवा	३६६
सिद्धत्थो तस्स व्याकासि	३०६	सुगधमालमादाय	२२०
सिद्धत्थो नाम भगवा	२१५	सुशुत्तो सुखसमङ्गी	३६३
सिद्धत्थो लोकपज्जोतो	२६१	सुगोपित मे सरण	८६
सिद्धत्थो सब्बसिद्धत्थो	३१६	सुचारुदस्सना नाम	१३४
सिद्धत्थ लोकपज्जोत	६२, २६२	सुचारुरूपो सुभदो	३६०
सिद्धत्थ सब्बसिद्धत्थ	३२०	सुचारुरूप दिस्वान	३३६
सिद्ध तस्स तपो कम्म	४४०	सुचिण्णस्स फल पस्स	२१५
सिनेस्समसन्तो सो	२६१	सुचिण्ण मे पञ्चसील	६१
सिन्धुया नदिया तीरे	१३४, ३१५, ४०७	सुचिता विय तिट्ठन्ते	३१७
सिन्धु सरस्सती चेव	३२	सुजातो साललट्ठी व	३१०
सिन्धु अनुचरन्तोह	३१५	सुञ्जत अनिमित्त च	५१, ५२
सिया नु खो तव एत	७६	सुञ्जप्पणिधि च तथा निमित्त	१६
सिरस्मि अञ्जलि कत्वा	३३६	सुणन्तु मे अक्खदस्सा	३८३
सिविका हत्थिखन्धेन	३३४	सुणाथ भिक्खवो मय्ह	३७५
सिस्से तदा समानेत्वा	१६०	सुत्तन्त अभिघम्म च	५२

सुत्वान मुनिनो वाक्य	३०	सुवण्णवण्णो सम्बत्थ	८८
सुदस्सनो ति नामेन	१६६	सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध	६२, १४५, १५३
सुदस्सनो नाम पासादो	७१	सुवण्णवण्ण सिद्धत्थ	२७६
सुदस्सनो महावीरो	३१३	सुविनीता च ते सिस्सा	३१
सुदिट्ठो वत मे बुद्धो	१४८	सुविभत्ता घरमुखा	२
सुदिन्न मे दानवर	४७१	सुसङ्गहितयान	३२५
सुदुद्दस सुनिपुण	४१०	सुसुद्ध पुलिन गय्ह	३१८
सुधाय पिण्ड कत्वान	३२३	सूचिघरे असबद्धे	३८१
सुधोत रजकेनाह	८५	सूचिघरे सुगते दत्त्वा	३६०
सुनन्दो नाम नामेन	१६५, २३२, २३४	सूचियो सुगते दत्त्वा	३८६
सुपुप्फितो सालराजा	३३	सेट्ठिपुत्तो तदा आसिं	१४५
सुप्पारका कुमारा च	४५०	सेतच्छत्तोपसोभितो	७३
सुफुल्ला व धुजीवा च	४३५	सेतच्छत्त गहेत्वान	४६३
सुफुल्लो सालराजा व	८०	सेनासने पादपुञ्छे	३८२
सुफुल्ल पदुम गय्ह	५६, १०१, ४५५	सेरेय्यक गहेत्वान	१८१
सुफुल्ल सालराज व	८२८	सो अह विचरिस्सामि	५७, ४७१
सुवाहू नाम नामेन	१७४	सोकसल्लपरेतोह	४१५
सुभइको त्व मनुजे	४२५	सो च पच्छा पब्बजितो	१२२
सुभानुरूपो आयासि	३०	सो चे पूजेय्य सम्बुद्ध	१७८
सुमङ्गलो ति नामेन	२४१	सोणमये मणिमये	३०६, ३६१, ३६५
सुमनो नाम नामेन	११६, ३२२	सोणमया रूपिमया	६४, ७१, ४४२
सुमनो नाम सम्बुद्धो	३६५	सोतापन्ना च विमला	३२
सुमेखलो कोसियो च	५४	सो दानि पत्तो अमत	५६, ४६६
सुमेधस्स भगवतो	६६, २०५	सो पच्छा पब्बजित्वान	३६, ६१, ७४
सुमेधो नाम नामेन	२०६	सोभन नाम आराम	४६
सुमेधो नाम भगवा	२४०, ४४७	सोभन्ति एसिका थम्भा	३
सुमेधो नाम सम्बुद्धो	४३, ११६, ४०८, ४१५	सोभितो नाम आरामो	४३१
सुमेध भगवन्ताह	४२	सोभितो नाम नामेन	६८
सुरियस्स च आलोक	३१८	सो मे कथेसि आनन्द	८६
सुलद्धलाभो लद्धो मे	४३८	सो मे पुट्ठो कथी सब्ब	३०
सुलद्धलाभ लद्धोमिह	४५६	सो मे पुट्ठो वियाकासि	३०
सुवच्छो नाम नामेन	२१२	सोस्साम तव वचन	३८३
सुवण्णच्छदन आसि	१७५	सोह अट्टारसवस्सो	६८
सुवण्णथाले मणिथाले	३८८	सोह कालङ्कतो तत्थ	२३४
सुवण्णवण्णो भगवा	२४४	सोह चित्त पसादेत्वा	१७१
सुवण्णवण्णो विरजो	३८७, ३६२	सोह पणामितो सत्तो	६८

सोह बुद्धस सुत्वान	४४१	हत्थारोहा अनीकट्टा	३६७, ४४४
सोह विस्सज्जिते पण्हे	३०	हत्थारोहो पुरे आसि	३७७
सोह सुत्वान सरण	८८	हत्थिक्ख वगतो आसि	६२
सोळसासिसु राजानो	१६६, १७५	हत्थियान अस्मयान	६४, ३५३, ३८६, ३६१
सोळसिथिसहस्सानि	२७, ११२, ४४३	हत्थी अस्सा रथा पत्ती	२६, ८७, ८६, ४५६
सोळसेतो कप्पसते	१७२	हत्थेहि तमह गय्ह	६६
सकित्तेन्तो च सम्बेस	६१	हरीतका आमलका	२०, ३८६, ४३४, ८५३, ४६२
सखित्तपुच्छित पण्ह	१०१	हासयित्वान सम्बुद्धो	११६
सखित्तेन पि पुच्छते	१०१	हत्त्वा मानुसक योग	१०४
सवुत्ता छसु द्वारेसु	२१	हिमव तमुपादाय	२७
सवुत्तो पातिमोक्खम्हि	११०, १२८	हिमव तस्म वेमज्जे	२८३
सवेगा मे तदा आसि	२३२, ३२१	हिमव तस्साविदूरे	१८, ७८, १०५
सवेजयित्वा जनत	१८५	हिमवन्ते वसतोह	४२३
ससग्गजातस्स भवन्ति स्नेहा	१०	हिमवा वापरिमेय्यो	१३५
ससारसोत सम्बिद्धिन्दि	४६	हेतुधम्मनिरोवाय	४२५
ससारसोत छिन्दित्वा	४५६	हेमजालेन सम्बन्ना	२
स्वागत वत मे आसि	३७, ५७, ६३	हेमासने निसीदित्वा	१००
स्वाह धम्म गवेस तो	३०	हसराजा तदा होमि	३४२
		हसा कोञ्चापि नदिता	४१६
ह		हसा कोञ्चा मयूरा च	२०, ४३६
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन	१४५, ३०७		

उपमायो

अग्गिक्खन्धो व जलितो, किंसुको इव फुल्लितो	४०	असम्भीतो यथा सीहो, गजराजा व दप्पितो	४०६
अग्गीव दड्ढु अनिवत्तमानो	१४	आदाय विहरामेत, गच्छो पन्नग यथा	५०
अङ्गोरसो महानागो, अभिजातो व केसरी	११३	आसीविसो यथा घोरो, मिगराजा व केसरी	४०२
अञ्जसालेहि परिवुत्तो, सालराजा व सोभति	३३	आसीविस व कुपित, अग्गिक्खन्ध व आगत	५४
अट्टिता रागदोसेन, कद्दमे कुमुद यथा	३३	इन्दलट्ठी व आकासे, ओभासेति चतुर्दिशा	४०
अत्थ तुम्ह पक्खामि, यथा दिट्ठ पद मम	५५	इन्दीवर व जलित, आदित्त व हुतासन	२४, १५६
अदेय्यो कस्सचि बुद्धो, मणि जोतिरसो यथा	३८३	उग्गच्छतो व सूरियो, जोतिस्सति महब्बलो	६१
अनिलञ्जसासङ्गुब्भो, यथाकासो असङ्घियो	१३५	उग्गतेजा दुप्पसहा, सागरो व अखोभिया	२२
अण्णमेय्य व उदधि, वित्थत धरणि यथा	२२६	उदयतो व सूरियो, पुण्णमायेव चन्दिमा	३१६
अभीतरूप सीह व, गरुडग्ग व पक्खिन	१४०	उदेन्त व महामेघ, नील अञ्जनसग्गिभ	४०१
असङ्खत्तेन रितासे, सारेन कदली यथा	२६	उदेन्त सतरसि व, पीतरसि व भाणुम	२०६, २३०

उद्धतविसो व सण्णो, छिन्नविषाणो व उसभो	३६	तम्पि सका असेसेन, सङ्घातु गणना यथा	२७
एको चरे मातङ्गरुद्धेव नागो	१२	तारको त्व यथा नावा, निवीवस्सासकारको	४०६
एवमेव विरोचन्ति, मिगराजा व ते तयो	३२०	तिदसेहि यथा इदो, मनुजेहि पुरक्खतो	४३१
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरसीव उग्गतो	८४	तिधापभिन्नमातङ्ग, कुञ्जर व दुरासद	३१५
ओभासेन्तो दिसा सब्बा, दीपरुक्खो व जोतति	४५१	तिधापभिन्नमातङ्ग, कुञ्जर व महेसिन	१८१
ओभासेन्त दिसा सुब्बा, उल्लुराज व पूरित १६४, १७०		दके यथा उम्मुज्जित्वा, एव गच्छामि अम्बरे	३३८
ककुध विलसन्त व, निसभाजानिय यथा	३१७	दतो व दन्तदमथो, उपसतोसि ब्राह्मण	३०
ककुध विलसन्त व, पदुमुत्तरनायक	२३०	दिवा वा यदि वा रत्ति, सतरसी व उग्गतो	१००
कणिक्कार व जलित, दीपरुक्ख व उज्जल	४०५	दुरासदा व्यगघारिव, आगच्छन्ति ममतिके	२३
कणिक्कार व जलित, पुण्णमायेव चन्दिम	२७२	दुरासदा भगव तो, सीहा व एकचारिनो	४०२
कणिक्कार व जोतन्त, उदयन्त व भाणुम	३०५	नभ अब्भुगमी धीरो, हसराजा व अम्बरे ११०, २५४	
कणिक्कार व जोतन्त, निसि न पव्वतन्तरे १६६, २२६		नभ अब्भुगमी वीरो, हसराजा व अम्बरे ७५, ८१	
कदम्ब पुप्फित दिस्वा, दीपराज व उग्गत	२११	नागो व बधन छेत्वा, विहरामि अनासवो ३७, १३१	
काका सेना व विभक्ता, मिगरुद्धा यथा मिगा	३४	नागो व दूयानि विवज्जयित्वा	१३
किकीव अण्ड रक्खेय्य, चामरी विय वालधि	७१	निक्खित्तमानदण्णो व, उपेमि गरुगारवेन गण	३६
कुञ्जरा व महानागा, असम्भीता व केसरी	८३६	निब्बायि अनुपादानो, दीपो व तेलसङ्घया	१२०
केसरि अभिजात व, अगिक्खन्ध व पव्वते	३१४	निब्बुत्त महानाग, निसभाजानिय यथा	१६१
खेळपिण्डेव भोगमिह, पेम मट्ट न विज्जति	७४	निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो व केसरी	८१
गज्जन्त मिगराज व, अट्ट लोकायक	४०५	नोपलम्पसि लोकेन, तोयेन पदुम यथा	३३
गरुडो यथा ओपतति, पन्नग भक्खमत्तनो	४६	पक्खी व सेलमासज्ज, गमन न लभामह	३३८
गावो यथा वच्छगिद्धा, एवाह विचिन्ति जिन	४०२	पदुम व तोयेन अलिम्पमानो	१५
गिरिदुग्गचरो आसि, अभिजातो व केसरी	१३६	पन्नरसे यथा चन्द, निध्यन्त लोकनायक	२०६
घतासन व जलित, आदित्त व हुतासन	१६७	पव्वतग्गे यथा अच्चि, पुण्णमायेव चन्दिमा	३६६
चन्द व विमल सुद्ध, विप्पसन्नमनाविल	२०८	पभा निग्गच्छते तस्स, उग्गच्छतेव सूरिये	७१
छत्रालात यथा कट्ट, न क्वचि किक्ककारक	७८	पभा निद्धावते तस्स, सतरसी व उग्गतो ३४८, ४५१	
जलति अगिक्खन्धो व, भिक्खुसङ्घपुरक्खतो	१२४	पभा निद्धावते तुय्ह, सूरियोदयने यथा	६६
जलन्त दीपरुक्ख व, विज्जुत गगने यथा	२४	परिमुत्ति गवेसामि, यथापि राजदण्डतो	४६
जलित्वा अगिक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिब्बुतो	८२	परिवारेन्ति सम्बुद्ध, छाया व अनपाणिनी	६२
जातरूप यथा कूट, नेव ज्ञायति कत्थचि	७६	परिच्छाहेन ड्य्हामि, मच्छो व बलिसादको	५४
जाल व भेत्वा सलिलम्बुचारी	१४	पसन्नमुखनेत्तोसि, मुनिभावो न दिस्सति	३०
जिणुच्छिस्सन्ति त विव्जु, असुचि नागरिको यथा	७६	व्यग्वूसभ व पवर, अभिजात व केसरि १४०, १६०	
ड्य्हसि परिच्छाहेन, गजो दूथा व निस्सटो	७६	व्यामप्पभो जिनवरो, आदिच्चो व विरोचति	१८२
तत्थापि भवन मट्ट, इन्दलट्टो व उग्गत	८१	भब्बाभव्वे विदित्तान, महामेघो व गज्जसि	३४
तत्थेव त्व महावीर, हतमित्तो व खत्तियो	५२	भरिनो भवभारेन, गिरि उच्चारितो यथा	३५
तथेवाह महावीर, यथापि गरुडो बली	५०	भग उग्घाटयि सव्व, भूतवेज्जो व मूलतो	४६
तथेवाह महावीर, यथा विसहतो नरो	४६	भिक्खुसङ्घपरिवुतो, सालराजा व सोभसि	३३

मज्झिमे व सूरियो, आकासे चङ्कमी तदा ८०
 मत्तो व कुञ्जरो द ती, एव बुद्धा दुरासदा ४०२
 मत्त व कुञ्जर दन्ति, य सयम्भुमसादयि ५४
 मधु यथा खुदमवस्सवन्त १७
 महासमुद्रोवक्खुम्भो, अण्णवो व दुरुत्तरो १२४
 महासमुद्रोवक्खोम्भो, दुद्धरो पयवी यथा ४३०
 मिगराजा यथा सीहो, अभिनिकखम्म आसया ३४
 मिगराजा व सम्भीतो, उल्लुराजा व सोभसि ३२
 मिगराजा व सम्भीतो, धम्म देसेति चक्खुमा १२४
 मिगो अरुक्खम्हि यथा अबद्धो ११
 यथा अत्थङ्गते सुरिये, होन्ति सत्ता तमोगता १०६
 यथा च बोधि अनुपापुणिसु १०
 यथा च भूमि अचला, अप्पमेय्यो च सागरो ५५
 यथाण्डजा च ससेदा, ओपपाती जलावुजा १०६
 यथा पदुमपत्तम्हि, तोय न उपलिम्पति ४१०
 यथापि उदके जाता, कुमुदा मन्दालका बहू ३३
 यथापि उरगो जिण्ण, हित्वा गच्छति स तच्च ४१६
 यथापि चन्दो निमलो, गच्छ आकासधातुया ३२
 यथापि पथिका सत्ता, वस्समानाय वुट्ठिया ४१६
 यथापि पदुम जलज, जलमज्जे विरूहति ३३
 यथापि पदुम नाम, सूरियग्गेन पुष्पति ५०
 यथापि व्याधितो पोसो, परिसेस्य ओमध २८
 यथापि भट्ठे खेत्ते, बीज अप्पम्पि रोपित १२७
 यथापि मेघो यनय, तप्पेति मेदिनि इम ४०७
 यथापि रम्मके मासे, बहू पुष्पन्ति वारिजा ३३
 यथापि राजा बलवा, निग्गण्हित्वा परन्तपे ५१
 यथापि सेलो हिमवा, ओसवो सब्बपाणिन ३३
 यथा बलाकयोनिम्हि, न विज्जति पुमो सदा ५०
 यथा भूतद्वितो पोसो, भूतग्गाहेन पीळितो ४६
 यथा मे कायो निव्वान्ति, परिच्छादो न विज्जति १६८
 यथा समुद्रो उदधीनमग्गो, नेरु नगान पवरो १६२
 सिलुच्चयो १६२
 यथा सारथिको पोसो, कदलिं ज्जेव्वान फालये २६
 यथा सूलावुतो पोसो, राजदण्डेन तज्जितो ४८
 यथोदयत्तो आदिच्चा, विनोदेति तम सदा १०६
 येनाय जोतिता सेय्या, आदासो व सुसन्धतो ७०

यो सो बुद्ध उपट्ठासि, मिगराज व केसरि ६७
 रत्तनगम्भ पत्रिसिक्खा, केसरी व गुहासया ४
 राजा व रट्ट त्रिजित पहाय १२
 लासितो व्यग्घराजा व, आकासे चङ्कमी तदा ८०
 वनन्तरगत विस्रा, सालराज व पुष्पित १५३
 वसुधा यथाप्पमेय्या, चित्ता नवटसक्का १३५
 वातो व जालम्हि असज्जमानो १५
 विनये पारमि पत्तो, यथापि पाठिको इसि ५१
 विपिनग्गेन निव्यासि, हसराराज व अम्बरे १६४
 विपिने व्यग्घराजा व, मिगराजा व केसरी ४५२
 विप्पनट्टा ब्रह्मारज्जे, अथा व अनुसुय्यरे १७७
 विरूहमूलसतान, निग्गोर्धमिन् माळुतो ४३२
 विसुद्धकेलासनिभो, पुण्णमायेन चन्दिमा ८०
 वसे कळीरो व असज्जमानो १०
 वसो निमलो व यथा विसित्तो १०
 सत्तपत्तो यथा पारिच्छित्तो १४
 सच्छिन्नपत्तो यथा कोविळारो ११
 सतरसि व जोतित, पभासन्त व कञ्चन १७२
 सत्तचित्त महानाग, सुफुल्ल पदुम यथा २६
 समाधिसु महानाग, सिस्सा आचरिय यथा ११६
 सयम्भु अद्दस तत्थ, सालराज व फुल्लित २१८
 सात तत्थ न विन्दामि, सिरो पज्जलितो यथा ५४
 सामणेरो व सो सन्तो, खीणमवो भविस्सति १२२
 साय पात नमस्सामि, देवा आसावति यथा ५०
 सासनेन विरुद्धान, त्रिस हलाहल यथा ५६
 सासन नातिवत्तन्ति, पदुम वारिज यथा ३३
 सीहराजा व सम्भीता, गजराजा व यामना २३
 सीहराजा व सम्भीतो, गजराजा व दप्पितो ८०
 सीहो यथा दाठवली पसग्गह १६
 सीहो व सद्देसु असत्तस तो १५
 सोह यथा वनचर, निसभाजानिय यथा २६२
 सीह यथा वनचर, व्यग्घराज व नित्तस १८१
 सुदस्सन व नगर, देवतान भविस्सति ७१
 सुदुल्लभो मया लद्धो, मणि जोतिग्गो यथा ३८४
 सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू वब्भघनन्तरे ८०
 सुफुल्ल सालराज व, अद्दस लोकनायक २४

सुकुल्ल सालराज व, सतरसि व उग्गत	४२८	सूरयोदयेव पदुमा, पुप्फन्ति तव सावका	४१७
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे भापरि अह	२८, ३८७	सूले सात अविन्दन्तो, परिमुत्ति व इच्छति	४८
सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, निसभाजानिय यया	१६४	सो मे तम विनोदेसि, भूतविज्जो व भूतक	४९
सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सतरसि व उग्गत	२२८	सो मे पुट्ठो वियाकासि, असम्भीतो व केसरी	३०
सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, सतरसि व भाणुम	१५३, १७०	हिमवा वापरिमेय्यो, सागरो व दुस्तरो	१३५

सुद्धिपण्णं

पिट्ठे	पन्ति	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो	पिट्ठे	पन्ति	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
८	३	सच्चपारमि	सच्चपारमि	१२०	१०	सब्ब भद्	सब्बभद्
१२	१७	आर्यात	आर्याति	१२१	२२	निचित्त	निचित्त
२७	१५	अपरिमेय्य	अपरिमेय्ये	१२५	१०	गागायो	गाथायो
४२	२	अद्दस्स	अद्दस	१३७	१३	अदस्स	अद्दस
४६	२४	मापरित्वा	मापरित्वा	१४१	५	भूमियो	भूमियो
५६	१६	पथवीसदिसा	पथवीसदिसा	१५७	४	सङ्घात	सङ्घातु
५९	८	विकखम्भन्ति	विकखम्भन्ति	१५९	२	जनाधिप	जनाधिपा
६१	१७	सोपच्छा	सो पच्छा	१५९	४	सोणो अड्डवेळको	अड्डवेळको
६१	१८	सब्बासवे	सब्बासवे	१६३	१२	गायायो	गाथायो
६३	२३	अपादाने	अपादाने	१६७	७	पीति उप्पादनेन	पीतिउप्पादनेन
७१	३	चतुसट्ठिक्खत्तु	चतुसट्ठिक्खत्तु	१७१	१	B 61	B 161
७२	४	छल्लमिञ्जा	छल्लमिञ्जा	१७९	९	एदिस्सा	एदिसा
७३	१८	अमासथ	अभासथ	१८१	३	व्यग्धराज	व्यग्धराज
७४	२१	आयम्मा	आयस्मा	१८४	६	सत्तरतसम्पन्नो	सत्तरतनसम्पन्नो
८१	२०	हेस्ससि	हेस्सति	१९०	१६	०ममिरोपयि	०मभिरोपयि
८३	१४	लोकनाथस्म	लोकनाथस्स	१९९	१५	सत्तरतनसम्पन्नो	सत्तरतनसम्पन्ना
९२	२	कञ्चनग्घिय०	कञ्चनग्घिय०	२०२	११	चक्कवत्ती	चक्कवत्ती
९४	६	हत्थो हत्थेन	हट्ठो हट्ठेन	२०५	१५	फलदायको	फलकदायको
९७	१९	धम्मे सुदायादो	धम्मेसु दायादो	२०८	(सिरो)	तम्बपुप्फिय०	तम्बपुप्फिय०
९८	(अघो)	विरोय	वीरिय	२२३	९	मिगलुद्दको	मिगलुद्दो
१०२	२३	काळुदायी	काळुदायी	२२५	१३	चन्दभा	चन्दाभा
१०४	२०	भोजेसि	भोजेसि	२२८	(सिरो)	कुटजपुप्फिवग्गो	कुटजपुप्फियवग्गो
१०६	११	तिसक्खत्तु	तिसक्खत्तु	२३०	१५	लोकवधुनो	लोकवधुनो
१११	९	नानावण्णोहि	नानावण्णेहि	२३७	(सिरो)	खण्डकुल्लिय०	खण्डकुल्लिय०
११६	१७	पञ्चहत्थियो	पञ्चहत्थियो	२४५	३	सब्बो भवा	सब्बोभवा
१२०	३	अपुच्छि	अपुच्छि	२५१	२	पसुकूल	पसुकूल

पिट्टे	पन्तिथ	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो	पिट्टे	पन्तिथ	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
२५१	६	व्यग्धूसभ	व्यग्धूसभ	३८०	३	निसिदित्वा	निसीदित्वा
२५२	११	तालवण्ट०	तालवण्ट०	३८४	२२	मयालद्धो	मया लद्धो
२५६	१३	स्तना	रतना	३८५	१०	निवसनमुपेसि	निवेसनमुपेसि
२६०	६	चतस्तो	चतस्सो	३८५	२६	सुनाथ	सुणाथ
२६१	४	आलम्बदायक०	आलम्बणदायक०	३८६	१	हत्थि	हत्थी
३१०	११	निब्बत्तु	निब्बत्तू	३८७	३	भिक्षुन	भिक्षून
३१४	१३	सकस	एकस	३८४	१२	अनुभोसि	अनुभोमि
३१५	(सिरो)	कन्दलिपुण्फिय०	कन्दलिपुण्फिय०	३८५	५	बोधिपक्खिये	बोधिपक्खिये
३१६	७	०महितोहितो	०महितो हितो	३८५	२०	धम्मनिसन्तिता	धम्मनिसन्तिता
३२५	१८	दिन्ना	दिन्न	४०३	३	पताम्ह	पत्ताम्ह
३२८	(सिरो)	गन्धादकवग्गो	गन्धोदकवग्गो	४०५	११	ओघत्तिण्ण	ओघत्तिण्ण
३२८	३	कञ्चनग्घय सङ्कास	कञ्चनग्घयसङ्कास	४१०	१७	योम	यो म
३२८	५	व्यग्धूसभ	व्यग्धूसभ	४१६	३	हसाकोञ्चापि	हसा कोञ्चापि
३३२	१५	भावा	भवा	४२०	५	तप्पयि	तप्पयि
३३३	१६	चेतनापाणिधीहि	चेतनापणिधीहि	४२६	२३	उपज्जति	उपपज्जति
३३६	१८	०मदामह	०मदासह	४३५	१०	पदुमाकण्णिका	पदुमाकण्णिका
३४३	(सिरो)	तिणुप्पलमालिय०	तीणुप्पलमालिय०	४३६	१६	धरीयति	धरीयति
३५७	४	भिसमुळाल	भिसमुळाल	४३६	२०	बुद्धपूजा०	बुद्धपूजा०
३६३	१६	सागरवो	सगारवो	४५०	१२	कुम्भकारा	कुम्भकारा
३७४	१८	भिक्षु सङ्घत्स	भिक्षुसङ्घत्स	४५६	७	गामाणीयेहि	गामणीयेहि
३७५	(अधो)	बुद्धत्थाय	बुद्धत्ताय	४६३	(सिरो)	एकछत्तियत्थेर०	एकछत्तियत्थेर०
३७५	(अधो)	पियासितो	पिपासितो	४६६	१७	द्वेनबुते	द्वेनबुते
३७६	२१	कम्मपिपाकेन	कम्मविपाकेन	४७१	२६	सु धम्मत	सुधम्मत

